

Cana Coaunera Ere

**Génesis, Éxodo y
el Nuevo Testamento**

Urarina

Cana Coaunera Ere

Génesis, Éxodo y el Nuevo Testamento en el idioma urarina del Perú
[ura]

Texto: © 2024, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

Visita para más recursos de la biblia en urarina.
www.ScriptureEarth.org/ura

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Contenido

El Antiguo Testamento

<i>libro</i>	<i>abreviatura</i>	<i>página</i>
Cana Necoaauna Nunuhe	(Gn)	1
Ejiptoo Necaairichaauruha Isaraele Cocoaicha	(Ex)	100
Mateechoa Laenai	(Mt).....	181

El Nuevo Testamento

<i>libro</i>	<i>abreviatura</i>	<i>página</i>
Marocohacha Laenai	(Mr)	256
Locasiicha Laenai	(Lc)	302
Joaancha Laenai.....	(Jn)	386
Ichanoichichuru	(Ich)	437
Roma Nenacaauru Rai.....	(Ro).....	518
Coriinto Nenacaauru Rai Leinjiin.....	(1Co).....	550
Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja.....	(2Co).....	579
Galasia Batane Nenacaauru Rai	(Gal).....	598
Efesoo Nenacaauru Rai	(Ef).....	609
Filipoo Nenacaauru Rai.....	(Flp)	619
Colosau Nenacaauru Rai	(Col)	627
Tesalonecau Nenacaauru Rai Leinjiin	(1Te)	634
Tesalonecau Nenacaauru Rai Coroataja	(2Te)	641
Timoteeo Rai Leinjiin.....	(1Ti).....	644
Timoteeo Rai Coroataja.....	(2Ti).....	653
Tito Rai	(Tit)	659
Filemoon Rai	(Flm).....	663
Ebereeocuru Rai	(Ebe)	665
Saantiaaocha Letoi	(San)	690
Fedoroacha Letoi Leinjiin.....	(1Fed)	700
Fedoroacha Letoi Coroataja.....	(2Fed)	709
Joaancha Letoi Leinjiin	(1Jn)	714
Joaancha Letoi Coroataja	(2Jn)	722
Joaancha Letoi Nichataja	(3Jn)	724
Jodasiicha Letoi.....	(Jod)	726
Afocarifisi.....	(Afo)	729
Lectura del Nuevo Testamento.....		766
Mapas.....		776

EL Antiguo Testamento

Ashí Agagbauwa duka Apajuí
tibuwa nuuwai, nunin asa
atsumtaiyai jintinkagtamunum,
anentai yapagkagtuata tabaunum,
esekagtuata tabaunmash, pegkeg
takat aina nui jintinkagtuata
tabaunum, Apajuí aentsji imagnis
pujú ashí takat pegkeg aina nu
takatnash shiig dekau atí tabaunum.

2 Timoteo 3.16-17

Cana Necoaauna Nunuhe

Itolere coaanaa Cana Coaunerane

1 ¹Jauriaanejeein itolere coaanaane nunuheneein jetaote, dede, chau-ratane, naaonjoaihunri coaanaelu Cana Coaunera. ²Nii bana jetao niheiluu caa ena aihane rijijieein atane. Satiin jetaote acau nelu ucuacaain, nocohena tabaeneein. Nii jana Cana Coaunera Suujueecha, nii acau choae nerurujuarejeto hane jana jetaote:

³“Neeine conora”, naa Cana Coaunerane jaun jetao, necoaanaelu cono.

⁴Nitohaneein cono coaanaain coaraa Cana Coaunerane jana, rai caohato-hane jaun jetaote, nocohena caje nii cono leruhin, ⁵jiichooneein curuaateluu Cana Coaunera. Jana nocohena jetaote janotiinneein curuaateluu. Nitohaneein jetaote le jiichoonihane nainaelu.

⁶Nii baiha jetaote: “Neeine ita caje acau lerueranura. Aihate ita caje neleru-miin acaura”, naain ita caje acau lerueranu coaanaa Cana Coaunerane jaun jetao, ita caje neleruelu acau. ⁷Nitohaneein ita caje acau lerueranu coaanaa Cana Coaunerane jaun jetaote, ita caje acau leruha nii Cana Coauneraacha coaanaaine jaun jetao, neleruhin cajichi que nedaane jana, rai neleru ecuun nedaalu. ⁸Nii acau leruera jetaote curuaateluu dedeneein. Nitohaneein jetaote coroata jiichoonihane nainaelu.

⁹Nitohaneein ita caje neleruha acaune jana jetaote: “Le turijieein netao-jiamiin dede nichaji que nelanaala cajichi que nena acaute; inanacaaine chaurutanera”, naa Cana Coaunerane rijijieein jetao, ita aina netaojiaelu caa cajichi que enanetojoein nena acau, cucuananeein niicha curuaateei. Niritoha Cana Coaunerane jana, inae jacorohane jaun jetaote, ¹⁰nii jaco-rono curuaateluu atane neein Cana Coaunera. Jana acau netaojianaa jetaote, curuaateluu cucuananeein. Nitohaneein coaanaain coaraa Cana Coaune-rane jana, satiin rai caohato hane jaun jetaote: ¹¹“Omaromiin caa atane que itolere temulecuru atane jana jiinchuru neenihuru, temule inaana inaa urera, chaaen nunaanau lenacainein inaana inaa urera naaonjoaihunricha”, naa Cana Coaunerane jana, ¹²omaroha itolere temulecuru atane jana jiinchuru neenihuru, temule inaana inaa urera, chaaen nunaanau lenacainein inaana inaa urera naaonjoaihunrine jana, coaraa Cana Coaunerane jana jetao, satiin rai caohachae. ¹³Nitohaneein jetaote, nichata jiichoonihane nainaelu.

¹⁴⁻¹⁵Nitohaneein itolere coaanaacoaane baiha jetaote: “Neeine conooru, chauratane conaain, jiichoo, janotiin, naaonjoaihunri lerueranu que, nii acau leruera beraurosiojoai quera. Chaentechu jataain nelatineein nenacaauru janonaa, ajaanaa naaonjoaihunri coujunacane que nelatiha cuurureeinha”, nae jetao Cana Coaunera.

¹⁶Nitohaneein jetaote, coroatajaain cono coaunaelu, leinjiin tasinujoaain, leinjiin aansijieein, naonjoaain janotiin, jiichoo, naonjoaihunri conaeranu que Cana Coaunera. Nii tasinojoaain niicha coaunai jetaote, jiichoo conaeraneein coaunae. Jana aansijieein niicha coaunai jetaote, janotiin conaeraneein tein coaunaain, arasijieeurune maajeein coaunaelu. ¹⁷Nitohaneein coroatajai cono coaunaain jetaote, dedeeu teelu Cana Coaunera, chauratane ¹⁸que janotiin, jiichoo, naonjoaihunri conaain, ita caje janotiin aina jiichoo lerueranu que. Nitohaneein coaunaain coaraa Cana Coaunerane jana jetaote, satiin rai caohachae. ¹⁹Nitohaneein jetaote, jena jiichoonihane nainaelu.

²⁰Nii baiha jetaote: “Neeine itolere caa acauhanau lauri ichaohin neenihuru, lauri atane choae jiaauluhin amuenihuru tajaecuru, naonjoaihunricha”, nae jetao Cana Coaunera.

²¹Nitohaneein jetaote, itolere cucuana cuhane ichaohin neenihuru, itolere jataain tabaihuri cucuana cuhane neenihuru naonjoaihunrine maajeein coaunaain, itolere tajaecurune maajeein coaunaelu Cana Coaunera. Nitohaneein coaunaacoaain coaraa Cana Coaunerane jana, rai caohachaane jaun jetaote:

²²“Arajiin calaojoiin nefaain cucuana cuhanai memoaain, tajaecurune maajeein arajiin nefaain, chauratane sacuritaain calaohicuchera”, naain jetao nii itolere lauri lauriin niicha coaunaauri coroajeein cojiotae Cana Coaunera.

²³Nitohaneein jetaote, saoqui janohane nainaelu.

²⁴Nii baiha jetaote: “Neeine itolere lenonecuru lauri lauriin nunaanau neenihuru, atane choae tijiarohin amuenihuru, nenaanajau irineein neenihuru naonjoaihunricha”, nae jetao Cana Coaunera.

²⁵Nitohaneein itolere lauri neenihuru coaunaain coaraa Cana Coaunera jana, satiin rai caohachaane jaun jetaote:

²⁶“Coanete laen enene cacha coaunaaca. Jerichanejeein cana rijijieein nihane, ateeuru, tajaecuru, lenonecuru, nenaanajau irineein neenihuru, nunaanau ichaonacaauru, atane choae tijiarohin amunacaauru, naonjoaihunri amurijiriin itolere ichana naineraneein niha cureeinha”, nae jetao Cana Coaunera.

²⁷Nitohaneein jauriaanejeein neeni cacha coaunaain jetaote, jerichanejeein rijijieein jetao coaunaelu Cana Coaunera.

Nitohaneein quicha, ene, naonjoaain coaunaain jetaote:

²⁸“Arajiin bereecohacoaain nefaain, chauratane sacuritaain curuaanaa neeichuru neeuchera.

Chaaen caohachaaain ateeuru, tajaecuru, itolere lauri tijiarohin amunacaauru naonjoaihunri amurijiriin, caohachaaain itolere que nelateein neeuche”, naain jetao acaauru coroajeein cojiotanajae Cana Coaunera.

²⁹Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Aonacuche, itolere temule atane jana jiinchuru neenihuru, temule inaana inaaunrera, chaaen nunaanau lenacainein inaana inaurera naonjoaihunrine inara rai teeun. Acaaurute nelaterreen inara lenonenu quera. ³⁰Jana nunaanau ichaonacaauru, atane choae tijiarohin amunacaauru, tajaecuru, naonjoaihuri raine ajena teeun acaauru lenonenu quera”, nae jetao Cana Coaunera.

³¹Nitohaneein itolere niicha coaunaacoai coaraa Cana Coaunerane jana jetaote, satiin jataain rai caohachae. Nitohaneein jetaote, saota janonihane nainaelu.

2 ¹Nitohaneein jetaote, dede, cana rai chauratane, itolere coneraniha neenihuru naaonjoaihunri coaunaane nainain, ²caainsi janone cuhane nebetacaelu Cana Coaunera. ³Nii nebetacaane janonaa que jetaote: “Caa caainsi janonete leeochoaauru janonaa amurijiriin, jataain janonaa caohacha ne caraicha”, naain jetao, nebetacanaa cojoanonaaneein nihane coina aitelu Cana Coaunera, bana itolere coaunaane nainain nebetacaane jaun.

⁴Nitohaneein jetaote, necoaunaelu cana rai chauratane aina dede.

**Edeen batane que ocoana coaunaain, jana niicha
coaunai cacha tiha Cana Coaunerane**

⁵Jauriaanejeein dede aina atane coauna Cana Coaunerane jana jetao niheilu ajena, nii temule nihanatiin; jaiti atane setejiaane coina elo coaunaeniha Cana Coaunerane jaun. Nii cacha nihanatiin jetao niheilu, que temule jaane coina. ⁶Ne jetaote laen acauhacha, itolereneein satiin atane sacuritaain mituelu.

⁷Nii jana jetaote, atane caje cacha coaunaain, rai nasi jijiin ichaonaa te Cana Coaunera. Nitohaneein tiha Cana Coaunerane aina jetaote, jauriaanejeein ichaohane nunuhetelu nii cacha niicha coaunai.

⁸Nii cacha coaunaane baiha jetaote, enoto mitu uuri nichaji que nena Edeen batane que ocoana coaunaain, ecu nii cacha te Cana Coaunera. ⁹Nitohaneein ocoana coaunaain jetaote, jana itolere caohatonanaain enuha quincacineein inaana inaaurera coauna omahane coina. Nii ocoana cataaun jetaote, coroata nujuaain enuha inaa coauna. Nii le nujan jetaote ninaa quihacane, caje itolere baaso, itolere caohacha naaonjoaihunri coitucueratera ne. Jana nii leeocho jetaote, ichaonaa tera ne.

¹⁰Nii Edeen caje necoaunaain jetaote, jena turiin nii ocoana sacuritaain nelerurujui nucuhe. ¹¹Jauriaanejeein neleru nucuhe Pison jetaote, nii oro siricha Habila batane sacuritaain cue. ¹²Nii jelai batane que nena oro jetaote caohacha ne. Chaaen jetaote, ecu ne sacari caohacha, atane jana jiquihaquuin riria seonjoa rijijieein nena onesi naaonjoaihunri. ¹³Nii coroata neleru nucuhe Gihon neein curuajai jetaote, Cus batane sacuritaain cue. ¹⁴Nii nichata neleru nucuhe Tigrisi jetaote, Asiria batane uuri enoto mitu nichajai que situnaa ne. Nii nejena neleru nucuhe jetaote, Eufrates ne.

¹⁵Nii Edeen batane que nena ocoana coetaain beraihan coina, jana nii niicha coaunai cacha tein jetaote: ¹⁶“Nainereei satiin caa ocoana jana nena enuha inaa raain quiinera. ¹⁷Nete laen naineneei nii baaso, caohacha, naaonjoaihunri coitucua cachane coina nena enuha inaa raain quiinera. Esinae rauhijiriin, nii enuha inaa quiinete oriquiinch”, naain jetao nii cacha suujuate Cana Coaunera.

¹⁸Niritohane baiha jetaote: “Caohachai corihanera colane niha caa cachane. Nii jaunne leinjiin suujua rijijieein corihaneraanu coaunareeunra”, naain jetao, ¹⁹⁻²⁰jauriaanejeein atane caje itolere lauri lauri nunaanau ichaonacaaauru coaunaain jetao, tajaecurune maajeein coaunaain nii cacha rai te, acaauru curuaatihacoane coina Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, jitariin

nii nenaanajau lauri irineein neenihuru, nunaanau lauri lauri ichaohin neenihuru, naaonjoaihunri curuaateein jetao, itolere tajaecuru lauri lauri nenacaaune maajeein curuaate nii cacha. Nii curuaatenajaane que jetaote, enanetojoein curuaacure. Ne jetaote nii chuni, rai corihaneraanu que nelatecenihane jaun jetao, ²¹nii cacha sine Cana Coaunera. Inae sinitoha nii cachane jana, rai nichuhi rocohin jerichanejeein jaberoco raurononeein tein, ²²nii nichuhi caje leinjiin ene coaunaain nii cacha rai tiha Cana Coaunera jana, ²³coariin jetaote: “Caate cajabereeo que jaberocohin, cabucuuru que bucin, canu jaberoco caje rocohin Cana Coaunera coaunanohinera. Aihane jaunne: ‘ene’, naain curuaatereeeunnicha”, nae jetao nii cacha.

²⁴Nitohanihane jaun jetaote, rai inaca, rai neba, naaonjoaain ratiriin amuhin necoasajiae cacha. Chaaen jiniiquiin leinjiin cachanein nenanaa rijijieein neeure.

²⁵Machorijatiin comasai aina jiniiquiin neeuruha natiin jetaote, nii ita que coejelanaala neeure jiniiquiin.

Cana Coaunera ere tonoraareniha Adaan aina Ebane

3 ¹Nii jana acano jetaote, itolere lauri lauri Cana Coauneraacha coaunaacoai amurijiriin, jataain nainaan casajenetiin, nechua aansainihane jaun jetao:

“Aihana jaunna, caa ocoana jana nena enuha inaa raain leeichene caohatiha Cana Coaunera”, naain nii ene caje bajaane jana jetaote:

²“Enjeen, nainichaanu niqui satiin caa ocoana jana nena enuha inaa raain quihacaanune. ³Nete laen, caa ocoana cataaun nena enuha inaa dadaacaaune caohate Cana Coaunera, nii dadaain lihacaanune jerelanaala. ‘Lihacaanune jene orichaanu’, naane jaun”, nae jetao nii ene.

⁴Nii jaun jetaote:

“Nohaniha. Coatiha oriheeeincheein leeichene nihanatiin. ⁵Nechu rijijieein itolere baaso, itolere caohacha, naaonjoaain coitucuhichene coataate, nii enuha inaa leeichene caohate Cana Coaunera”, nae jetao nii ene rai acano.

⁶Nii jana nii enuha inaa coaraa nii enene jana jetaote, caohatiin raotohanai tocorijia nihane jaun jetao, taain le nii ene, coritaa acanone jaun coitucunaa jerenacaaun. Nii enuha inaa taain lihane baiha, lana rai tihane jaun jetaote, acaentonai le. ⁷Nii rijieeoritiin machorojoatocuruhane que nainaan jetaote, ita que nocojeeuruhane jaun, higuera alo raain tocoocure, acaauru cajionenu que.

⁸Nii jana sonaiha jouhacoha cujuanane jana, ocoana jana cuha Cana Coaunerane aonaain jetaote, nasi nii ocoana jana nena enuhacuru jana cuhin Adaan, rai comasai aina.

⁹Nii jana jetaote, Adaan cotijiaain:

“Chute neeita”, naain caje bajaa Cana Coaunerane jana jetao:

¹⁰“Ocoana jana uhine aohariinne sorohin nasihun, machoharohanune jaun ii que coejihara”, naa Adaanne jana jetaote:

¹¹“Cha jana ichei aite machoharohine que. Jerihanete leeine coataa ichei caitoonjoan enuha inaa taain leeicha”, naain Adaan caje bajaa Cana Coaunerane jana jetao:

¹²“Nii cacorichaanu que carai iicha tei enete, carai nii enuha inaa uhaain tihane jaunne leenra”, naa Adaanne jana jetaote:

¹³“Chaanate nitohanai ichaaita”, naain nii ene caje bajaa Cana Coaunerane jana jetaote:

“Canu coritaa acanone jaunne, nii lihanune caohatiha carai chaitoonjoa enuha inaa taain leeunra”, nae jetao nii ene.

¹⁴Nii jaun jetaote, nii acano rai:

“Nitohanai ichaaine corenihate, itolere lauri lauri quiicha coaanaauri amurijiriin, nechua aansai taebinaeniha curiquiin ena caje coaanecheincha. Chaentechu, atane choae netararajeein amuhin ataneecha que lenonejeein ichaoriqiin. ¹⁵Nii jaunne ena caje coaanechein ita que nejeratenaa neein neeiche caa ene ainane coina ichareeunni. Nii jana ii nefoerateeurute, nejeratiha cureein, caa ene nefoerateeuru aina. Nii jaunte, caa ene nefoerateeuru churucuruhane nainein ichoturi faojaain ii soha cuurureein. Jana iite acaauru maicho calaa curiquiinch”, nae jetao nii acano rai Cana Coaunera.

¹⁶Niritiin jetaote, nii ene rai:

“Nitohaneine corenihate, canaanaihuru siriine nainein, ichei cunaain caaintaain nejanoaa cuurureeincha. Nete atiin ii lana jereein aina raotojoein neriquiinch. Nii jana acate, chamurijiriin nereein nere tonoraaine coinara”, naain jetao, nii quicha rai:

¹⁷“Nitohanein ichohasai ere tonoraain, ichei leeine coataa caitoonjoan enuha inaa leeine jaunte, ii coreniha baasoniha curichaaain caa atanene jaun, mainajeein amihanein iicha quiine eruha curiquiin ohine jaan tiaaajoaaincha. ¹⁸Chaentechu temule jaaine, ichei oja nocoharichaaain caa atanene jaun, nunaanau nena enuha inaa quiha curiquiinch. ¹⁹Nii jaunte mainajeein edorona jaohin amihanein iicha quine eruha curiquiin, atane caje coaana-nohineine jaun, ohine bana jerichanejeein atane neein nedaa ijiabereeeone reentiaain. Nitohanein atane caje coaunanohineine jaunte, jerichanejeein atane jana nitajiha cureein ijiabereera”, nae jetao Adaan rai Cana Coaunera.

²⁰Nitohanein jetaote, satiin ichaohin neenihuru cachaauro neba neri-chaaine jaun jetao, Eba neein rai comasai curuaate Adaan.

²¹Nitohanein jetaote, lenonecuro cari caje cajione coaanae, comasai aina Adaan cajionenu que Cana Coaunera. ²²Nitohanein cajione coaanaain jetaote: “Enate laen, jerichanejeein cana rijijieein itolere baaso, itolere cao-hacha, naaonjoaain coitucuera nereeincha. Aihane jaunte nainere caa enuha inaa ichaonaa tera lihanera. Nitohanein lihanete chariji bana nitajenaachara ichaonaa sirichera”, nae jetao Cana Coaunera.

²³Niritohane jaun jetaote, Edeen batane que nena ocoana caje sitaain jetao, nejelau atane que teein jetao, nii coaanaane jaan atane que amihanihane coina nii Adaan teelu Cana Coaunera.

²⁴Nitohanein ocoana caje Adaan sitaane baiha jetaote, ocoana uuriniha rai letonocuro anjeraauro te jetao, esfada moconaa que acaauru biji achune teein Cana Coaunera, ocoana uuriniha nitihonoorua nii acaauru biji achune moconaa ainane, neniha chuni turuhin nii enuha inaa sanaachara ichaonaa tera lerane coataa.

Abeli, Cain, naaonjoaihunri sirichuruha Eba aina Adaanne

4 ¹Nitohanein jetaote, rai comasai Eba raane baiha, inae ausiriniha nii comasaine jaun jetao, nejanoa que tihane jaun, nejanoaelu acaauru

calaohi Cain. Inae nejanoaane jana jetaote: “Inae laen niha carai leinjiin quichaneein canaanaicha. Jeriha Cana Coaunerane jaunte ne carai canaanai-cha”, nae jetao Eba. ²Nii baiha jetaote, najanoae Cain ocoala Abeli. Nii Abeli jetaote, inae fojoein carenerocuru irilaeranein ne. Jana rai nocoala Cain jetaote, atane coetaain temule janaa que amihane.

³Nii baiha neenejeein, inae niha rai temulene jaun jetaote, taojiaain amaa in que Cana Coaunera belaiha cue Cain. ⁴Nii jana Abeli netonai jetaote, jauriaanejeein nenea carenerocuru calaohi caohatonanai amaa in jetao, que Cana Coaunera belaiha cuhane jana, jataain corojeein nii belaiha Abeline jaan coarae Cana Coaunera. ⁵Ne jetaote, nii belaiha Cainne jaan corojeein coaraenihane jaun, jataain obajeein nejelau nocojoaain rai nomeri te Cain. ⁶Nitohanihane jana jetaote: “Chanuna jataain obajeein nejelau nocojoaain chomeri teei. ⁷Bana caohacha ichaaine jana nihanete caohachaain canu coana nainereei. Nete inae baaso ichaaine jaun, ii cojoae osa, chamuritiin ishruhane coina. Nete baaso ichaelanaala tonoraeneeneinii osa amuritori-quinch”, nae jetao Cain rai Cana Coaunera.

⁸Nitohanihane baiha jetaote, nocoala Abeli cotijiaain, aina ocoana jana cuhin, inae ocoana jana jiniiquii turuuhane jana jetao, nii nocoala Abeli mucuhin sohin joae Cain.

⁹Nii jana jetaote: “Chute ne chocoala Abelita”, naain caje bajaa Cana Coaunerane jana jetao: “Enjenjen. Coatiha coitucuhaaunta. Camijaneeon neein niha beraihanune coalanaala coitucureeunta”, nae jetao Cain, Cana Coaunera rai. ¹⁰Nii jaun jetaote: “Chanuna nitohanai ichaai. Nii chocoala iicha soi iicha joai coichanate, carai ehequii cocoaeratihanune coina aitera. ¹¹Nii coreni-hate, inae necha aansaanein neeine jaun, caa atane, chocoala sohin coichana coerateeine jaan atane caje sitanojonein neriquincha. ¹²Temule jaaine nihanatiin, coatiha ainajaaoncane rijijeein ichei omaruhin inaarihaainta. Chaentechu: ‘Naaonjoaihune cuun’, naain coitucuelanaala chauratane que nebetacanaa charaneein amuhemuhერიquincha”, naa Cana Coaunera, Cain raine jana jetaote: ¹³“Coatiha nitohanai casteco tabai abaatana nainihaaunta. ¹⁴Inae caa atane caje casitaaine jaunne, nebetacanaa charaneein coriaae ii caje caa chauratane que amuhemuhereunicha. Chaentechu, chunucoha caurera casohin cajaoreeincha”, naa Cana Coaunera rai Cainne jana jetaote: ¹⁵“Ishohin ijioerate chujian, caainsi sanein casteco coareeincha”, naain jetao Cain cojiotaain coujunacate Cana Coaunera, soha chunucoha eruerane coataa. ¹⁶Nitohanein jetaote, Cana Coaunera aina irihane jaan jelai caje amuhin jetao, Edeen batane que, enoto mitu uuri nichaji que nenea Nood batane que ichaoha cuelu jetao Cain.

Cain nefoerateeuru

¹⁷Inae comasai aina ita raain, nii comasai aina canaanai siriha Cainne jaun jetaote, nejanoaa que tihane jaun, nejanoaelu rai calaohi Enoco. Nii baiha jetaote, leinjiin nese jaain jetao, nii calaohi Enoco curuaa rijitocojoaain nii nese curuaate Cain.

¹⁸Nii Enoco jetaote, Irad inaca neein nelu. Jana Irad jetaote, Mehojael inaca neein jetao nelu. Nii Mehojael jetaote, Metosael inaca neein nelu. Jana Metosael jetaote, Lamec inaca nelu. ¹⁹Nii Lamec jetaote, corootajaain

comasaiquelu. Leinjiin curuaa jetaote, Zilane. Jana leecha curuaa jetaote, Ada ne. ²⁰Nii Ada caje nejanoanaa neein nenaalu jetao Jabal. Nii Jabal caje nefoeratenacaauru jetaote, lohanari asaae ichaohin, carenerocuru irilaeraneen neeurelu. ²¹Nii Jabal ocoala neein nena Jobal caje nefoeratenacaauru neein nenacaauru jetaote, itolere quitara rijijieein nena arpa, auno, naaonjoaihunri totenaa inaera neein neeurelu. ²²Jana Zila caje nejanoanaa Tobal-Cain jetaote, coata, bronce, naaonjoaihuri caje rucuhele ichaera neein nerejetelu. Nii Tobal-Cain bailu jetao, Namaa.

²³Nitohaneen neein jetaote, rai comasaihuru Ada, Zila, naaonjoaihunri rai: “Caohachaa in caa inara rai aitocoanne aonacuche.

Cafaohitiin canu sauhitohane corenihane leinjiin cacha sohin jaoon.

²⁴Aihane jaun,

chatohaneen Cain teranihane caainsi saneen casetecanojoinerichaaaine jaunte, chatohaneen canu teranihane, caainsi choonca caainsi sanei jelai amuritoheriin casetecanojoinereen”, nae jetao Lamec.

Adaan aina acaauru beree nichataja siriha Ebane

²⁵Rai comasai aina leinjiin calaohi Set neein nii curuaateuri sirii jetaote: “Cana Coaunerate jere, niha leecha carai canaanaine coina, sohin Cain jaoonjoi Abeli coreerane quera”, nae jetao Adan.

²⁶Nii baiha neein jetaote, Enos neein niicha curuaateuri calaohi sirilu Set. Enos sirihalu Set ne caje coaaneen jetaote, Cana Coaunera coitucuhin bajaee bajaecuruhane nunuheteurelu cachaauru.

Adaan nefoerateuru

(1Cr 1.1-4)

5 ¹Caate Adaan foeratenojoihuru curuaacurune.

Jauriaanejeein cacha coaanaane nunuheneen jetaote, jerichanejeein rijijieein nihane coina coaanae Cana Coaunera. ²Nitohaneen, quicha, ene, naaonjoaain acaauru coaanaane bana jetaote, acaauru corojeein jetao, cachaneen acaauru curuaate jetao Cana Coaunera.

³Inae lefasha nichata choonca jaanacaniha Adaanne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Set, jerichanejeein nii inaca tocohaneen. ⁴Nii calaohi Set sirihane baiha jetaote, fosa fasha jaanacaneen ichaohin, nacoaauneen calajoin, cacunocohin, naaonjoaelu Adaan. ⁵Nitohaneen jetaote, itolereeneen iscoon fasha nichata choonca jaanacaaneen ichaohin jetao ohelu.

⁶Lefasha saouqui jaanacaa Setne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Enos. ⁷Nejanaoaa Enosne baiha, fosa fasha caainsi jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen calajoin, cacunocohin, naaonjoaelu Set. ⁸Nitohaneen jetaote, itolereeneen iscoon fasha lechoonca coroata jaanacaain ichaohin ohelu.

⁹Nejanaoaa rai calaohi Cainaane jana jetaote, iscoon choonca jaanacanelu Enos. ¹⁰Nejanaoaa Cainaane baiha, fosa fasha lechoonca saouqui jaanacaain ichaohin jetaote, nacoaauneen calajoin, cacunocohin, naaonjoaelu Enos. ¹¹Nitohaneen jetaote, itolereeneen iscoon fasha saouqui jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

¹²Inae caainsi choonca jaanacaniha Cainaane jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Mahalaleel. ¹³Nejanaoaa Mahalaleeline baiha, fosa fasha jena choonca

jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen calaojoin, cacunocohin, naaonjoaelu Cainan. ¹⁴Nitohaneen jetaote, itolereneen iscoon fasha lechoonca jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

¹⁵Inae saota choonca saoqui jaanacaa Mahalaleeline jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Jared. ¹⁶Nejanoaa Jaredne baiha, fosa fasha nichata choonca jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen calaojoin, cacunocohin, naaonjoaelu Mahalaleel. ¹⁷Nitohaneen jetaote, itolereneen fosa fasha iscoon choonca saoqui jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

¹⁸Inae lefasha saota choonca coroata jaanacaa Jaredne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Enoco. ¹⁹Nejanoaa Enocone baiha, fosa fasha jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen calaojoin, cacunocohin naaonjoaelu Jared. ²⁰Nitohaneen jetaote, itolereneen iscoon fasha saota choonca coroata jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

²¹Inae saota choonca saoqui jaanacaa Enocone jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Matosalen. ²²Nii Enoco jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieen ichoaelu. Nejanoaa Matosalenne baiha, nichata fasha jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen calaojoin, cacunocohin, naaonjoaelu. ²³Nitohaneen jetaote, itolereneen nichata fasha saota choonca saoqui jaanacaain ichaohin, ²⁴jeriha Cana Coaunerane rijijieen ichaohane jaun jetao, amaa Cana Coaunerane jaun jetao, jianatoraain amue nii Enoco.

²⁵Lefasha fosa choonca caainsi jaanacaniha Matosalenne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Lamec. ²⁶Nejanoaa Lamecne baiha, caainsi fasha fosa choonca coroata jaanacaain ichaohin jetaote, nacoaauneen calaojoin, cacunocohin, naaonjoaelu Matosalen. ²⁷Nitohaneen jetaote, itolereneen iscoon fasha saota choonca iscoon jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

²⁸Nii nejanoaa rai calaohi Nohene bana jetaote, lefasha fosa choonca coroata jaanacaelu Lamec. ²⁹Inae nejanoaa calaohi Nohene jana jetaote: “Inae cana rai atane cojiotaa Cana Coaunerane jaunte, niqui mainajeein amihanihajeen ichaohacache nete laen, cana betacaa cureein caa canaanai-cha”, nae jetao Lamec. ³⁰Nii nejanoaa rai calaohi Nohene baiha, saoqui fasha iscoon choonca saoqui jaanacaneen ichaohin jetaote, nacoaauneen cacunocohin, calaojoin, naaonjoaelu Lamec. ³¹Nitohaneen jetaote, itolereneen caainsi fasha saota choonca caainsi jaanacaain ichaohin jetao ohelu.

³²Inae saoqui fasha jaanacaniha Nohene baiha jetaote, nejanoaacooaurelu rai calaohichuru, Sem, Cam, Jafet, naaonjoaihunri.

Cana Coaunera rai rautanaacojoai ichacureniha cachaaurune

6 ¹⁻²Inae cacunucohacoaain arajiin nefaauruha cana rai chauratane sacuritaain Cana Coaunera coitucuuuhi cachaaurune jana jetaote, nii Cana Coaunera coitucuuuhi cacunucuru coaracuruha Cana Coaunera coitucuurerane jana, caohatonanacuruhane jaun jetaote, niicha jerecuri enecuru que necoasaijiaaure nii Cana Coaunera coitucuureraauru cachaauru.

³Nii jaun jetaote:

“Coatiha inoaelu netiin ichaoha cachane jererihaauni, raujiaain jaberoco nejesina neeuruhane jaun. Nii jaunte, lefasha coroata choonca jaanacanejeeincha ichaoorureen cachaaurura”, nae jetao Cana Coaunera.

⁴Nii Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru cacunucuru que necoasai-jiaain calaohichuruha Cana Coaunera coitucuureraaurune jana jetaote, caa cana rai chauratane que ecojoacoaaurelu jataain cache tabaihuri. Acaauru jetaote, inoaelu cache inoaesineein itolere que laraajiin, satiin cachaauru coitucunojoinneein neeurelu. ⁵⁻⁶Nitohaneein caa cana rai chauratane que jataain baasoneein ichaooruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, jataain cachaauru coaunaane que jetao nererojoecae Cana Coaunera, itolere bana baaso nejesina ichajeein ichaonaa jerecuruha cachaaaurune jaun. ⁷Nii jaun jetaote: “Caa chauratane que quicha coaunaauri cachaauru itajiaanunete nera. Itolere lauri lauri quicha coaunaauri nenaanajau irineein nenacaauru, atane choae terei, atane choae tijiaronhin, amunacaauru, naaonjoaihunri aina tajaacurune maajeein itajiaanunete nera. Jataainne netojoetoaton acaauru coaanaanulune quera”, nae jetao Cana Coaunera.

⁸Ne jetaote, nii bana leinjiin Nohecha jerihane rijijieein caohachaain ichaohane jaun jetao, leinjiin acaacha belaaïn coarae Cana Coaunera.

Cuhane nichotihane coina bote jaa Nohene

⁹“Naaonjoaain jetaote, ichoaelu Nohe”, Nohe ichao que erenaa.

Inoaelu jetaote, aihureniha nii bana nainiha nenacaauru cachaaaurune jana, leinjiin Nohecha caohachaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin nerejetelu. ¹⁰Nii jana jetaote, neeurelu nichatajaain Nohe calaohichuru, Sem, Cam, Jafet, naaonjoaihunri.

¹¹⁻¹²Nii bana jetaote, jataain baasoneein caa cana rai chauratane que ichaohin nejesinajeein ita cunaitaain naaonjoaaurelu cachaauru. Nii rautaaïn coaraenihane jaun jetaote, jataain baaso ichajeein ichaooruha cana rai chauratane que cachaaaurune jaun jetao, Nohe rai:

¹³“Inae caa cachaauru itajerichaaunni. Raajenihane baasoneein ichaohin, nejesinajeein ita cunaitaain naaonjoaauruhane jaunne caa chauratane aina curuaecaain itajenajareeunni.

¹⁴Inae nitohaneein caa chauratane aina cachaauru itajerichaaunine jaun, enuha sacarii caje leinjiin bote tabai jaau. Chaaen caohatiin cuhane ucuha-curu jaain, caohatiin cuhane, nichoajai, naaonjoaihunri cousineeu murane que, nabana cuhane enoha acaune coataa. ¹⁵Lefasha nichata choonca saouki metorohi caretteen, coroata choonca coroata metoro cataaun uujueein jaronoteein ichaa. Jana nucuuno, lechoonca nichata metoro cataaun uujueein ichaa. ¹⁶Inae nii bote nainaaïne, nichata buriin coarana teeu. Le jera que nenotaaine jaanu que acuuja jaau, le metoro cataaun uujueein janori fautaain. Jana leocha jera que jaraaotiin enonaanajaanu que bacuuja teeu.

¹⁷Inae elo tabai nalarichaaunni, caa cana rai chauratane lemueranu que. Nii banate, ohacoaurureein satiin caa cana rai chauratane sacuritaain que ichaonacaauru. ¹⁸Nena laen caa ichei aitocooaunne tonoraain ichaaïne ii coroatajanereeeunni, ii calaohichuru, ii comasai, chacanacuru, ii, naaonjoaïneeichene bote cuhane enohin nichoteeiche acau tabai cajene coina. ¹⁹Chaaen ijiniichaain bote cuhane, caa chauratane sacuritaain lauri lauri ichaonacaauru enoaau, leinjiin curuaanaa, leinjiin bene, naaonjoaain jerichanejeein ijiniichaain ichaauruhane coinara”, nae jetao Nohe rai Cana Coaunera. Niritiin jetaote:

²⁰ “Ijiniichaa in coroatajaananaa in lauri lauri nunaanau ichaonacaauru tajaacuru enoaain, nenaanajau lauri lauri irineein nenacaaurune maajeein enoaau bote cuhane, jerichanejeein ijiniichaa in acaauru netonai ichaohin neeuruhane caina. ²¹ Chaaen inara ichaonajaanu que itolere taojiaain rucuhcute, neeine nii inara aina bote cuhane nenacaauru ichaonajaanura”, nae jetao Nohe rai Cana Coaunera.

²² Niritoha rai Cana Coaunerane jaun jetaote, nii rai naitoonjoan rijijieein ichaain nainaelu jetao Nohe.

Elo tabai nalaa Cana Coaunerane

7 ¹ Nii bana jetaote Nohe rai jetao: “Tichate satiin caa chauratane que nenacaauru cachaauro caje canu jerichaaunne rijijieein caohachaa in ichaohi. Aihane jaun, satiin ii aina nenacaauru aina jiniiquiin bote cuhane faunihu. ² Chaaen le lauriichuru caje caainsineein curuaanaa, caainsineein bene, naaonjoaain, nii lenonenu que lauri lauri ichaohenihuru faau. Jerichanejeein nii quinacaine lanaala lauri lauri ichaonacaauru taebinaecuru faau, le lauriichuru caje leinjiin curuaanaa, leinjiin bene, naaonjoaain. ³ Chaaen lauri lauri nenacaauru tajaacuru caje, caainsineein curuaanaa, caainsineein bene, naaonjoaihunri faaute, caa cana rai chauratane que neein inoaelu netojoein nefaauruhine.

⁴ Inae elo tabai nalarichaaunni caa caje caainsi janone cuhane, jena choonca jiichoneein, jena choonca janotiinnein, naaonjoaain uhin, itolere cana rai chauratane que lauri lauri quicha coaanaauri ichaonacaauru itajeranu quera”, nae jetao, Nohe rai Cana Coaunera.

⁵ Nii jaun jetaote, nii rai aitoa Cana Coaunerane tonoraain jetao ichae Nohe.

⁶ Nitohanein caa cana rai chauratane jooca elo tabaine bana jetaote, saota fasha jaanacanelu Nohe.

⁷ Nitohanein jetaote, acau tabai caje nichotihane caina jetao, comasai, calaohichuru, nacanacuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin jetao, rai bote cuhane faelu Nohe.

⁸⁻⁹ Nitohanein jetaote, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere taebinaecuru, chaaen lenonecuru, naaonjoaihunri lauri lauri atane choae tijiaronhin amunacaauru, itolere tereein amunacaauru, lauri lauri jiaauluhin amunacaauru, naaonjoaihunri jetao, bote cuhane jiniichaa in fae Nohe, curuaanaa, bene, naaonjoaihunri que coroatajaanana coroatajaananaa in, rai aitoa Cana Coaunerane rijijieein.

¹⁰ Inae nii aitoa Cana Coaunerane rijijieein jetaote, caainsi janone cuhane jetao, cana rai chauratane joocane nunuhetelu jetao elo tabai. ¹¹⁻¹² Nii cana rai chauratane jooca elo tabaine jetaote nelu, lechoonca caainsi janoniha cana bajaanaa coroata batene bana. Nitohanein cana rai chauratane jooca acau tabaine bana jetaote, saota fasha jaanacanelu Nohe. Nitohanein jetaote, jena choonca jiichoneein, jena choonca janotiinnein, naaonjoaain rujuetelanaala uha elone jana jetao, cucuana asajai cajejurune maajeein mituhin ecuun cue acau. ¹³ Inae naluha elo tabaine cojoanonaa bananeein jetaote, rai comasai, rai calaohichuru, Sem, Cam, Jafet, nii baiha nichatajai nacanacuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin jetao, bote cuhane faelu Nohe. ¹⁴ Nitohanein

jetaote, satiin caa cana rai chauratane que nunaanau nenacaauru, irineein nenacaauru, atane choae terihuri, jiaauluhin amunacaauru, naaonjoaihunri jetao, ¹⁵coroatajaanana coroatajaananaain Nohe aina jiniiquiin bote cuhane faaure.

¹⁶Nii aitoha Cana Coaunera, Nohe raine rijijieein jetaote, leinjiin curuaanaa, leinjiin bene, naaonjoaain le laurichuru caje bote cuhane faaure.

Inae satiin bote cuhane faauruhane jana jetaote, nii bote bacuuja fue acaauru rai Cana Coaunera.

¹⁷Nii jana jetaote, jena choonca janoneein naluha elo tabaine jaun jetao, inae tabaaecane jaun, nemodorocae nii bote. ¹⁸Jataain nauruta naurutaain jetaote niqui tabae; ne jetaote, nemodorocajeein sacue jetao nii bote.

¹⁹Nii jana jetaote, jataain ichtatane ecuunooru ichoae jetao inae situe acau.

²⁰Inae ichtatane ecuunooru ichoae situhane baiha jetaote, caainsi metoroonein jaiti tabae. ²¹Nii jaun jetaote, satiin caa cana rai chauratane que tijiarohin amunacaauru, tereein amunacaauru, nunaanau nenacaauru, irineein nenacaauru, naaonjoaihunri jetao, satiin cachaaauru aina jiniiquiin ohelu.

²²Nitohaneein jetaote ohelu, satiin caa chauratane que neraain ichaonaa inaaureaauru. ²³Ne jetaote laen, Nohe jiniichaain bote cuhane faunacaauru-hacha ichoaelu. Nii jana rai cautecuru, atane choae tijiarohin amunacaauru, nenaanajau irineein ichaonacaauru, jiaauluhin amunacaauru, naaonjoaihunri jetaote, laen nitaje, cachaaauru aina jiniiquiin.

²⁴Lefasha saoqui choonca janoneein jetaote, asaun nelu caa cana rai chauratane, jooca acau tabaine jaun.

Batiha acau tabaine

8 ¹Nitohaneein satiin caa cana rai chauratane que tijiarohin amunacaauru, jiaauluhin amunacaauru naaonjoaihunri aina bote cuhane niha Nohene coaraain jetaote, cujuana letoae Cana Coaunera, chauratane joora acau ichoae situhin jiatuhane batihajihane coina. ²Nii jaun jetaote, cucuana asajai cajeeuru, dede cajene maajeein inae mituhane jianiha acaune jaun jetao, inae uhane jiane elo. ³Lefasha saoqui choonca janonihane cuhane jetaote, aansijihanai aansijihanaain jeraaen batihaje. ⁴Nitohaneein jetaote, inae lechoonca caainsi janoniha cana bajaanaa batene bana jetao, jeraaen batihajihane jaun, ichtatane tabai Ararat ecuuno que jetao nelauriaain nedae nii bote. ⁵Inae le janoa cana bajaanaa batene lechoonca bana jetaote, inae inanacae leeochoaauru ichtatane ecuunooru batihajeein sacuhane jaun.

⁶⁻⁷Nitohaneein inae inanacaa ichtatane ecuunooru baiha jetaote, jena choonca janoneein catiaain nii nenotaane jaanu que nichanaa bote bacuuja joaracaain, leinjiin tajaе ajanuri rijijieein nena jiane Nohe. Ne jetaote, neniha atanene jaun, cajihanein amuhemujue nii niicha jianeі tajaе, niha atanene cohaca. ⁸Nii leinjiin tajaе jianihane baiha jetaote, nacoaaunein leinjiin serori jiane Nohe, batihane coaraa cuhane coina. ⁹Ne jetaote, neniha atane nelauriaane jaanune jaun, jelaiha bote cuhane enoha cue jetao nii serori, satiin acau tabai niha jaitine jaun. Nii jaun jetaote, nii serori mucuhin jelaiha bote cuhane enoae Nohe.

¹⁰Nii baiha coaiten, caainsi janoneein catiaain nacoaaunein nii serori jianihane jana jetaote, ¹¹inae sohane jaun nocohejihane jana, catu que enuha

olibo uune laaojori amaain jetao, turuha cue rene nii serori. Nitohanein turuha cuha enuha uune amaain nii serorine jaun jetaote, inae nainae niha atanene que Nohe. ¹²Nii baiha nacoaunein caainsi janonein catiaain nii serori jianihane jana jetaote, inae laen jelaiha caene.

¹³Nitohanein jetaote, saota fasha le jaanacaa Nohe ne jana jetao, jacoroelu caa cana rai chauratane acau tabai nihane caje. Inae nitohanein jacorohane jana, le janoha cana bajaanaa batene nunuhe bana, nii bote coloheri joaracaain coaraa Nohene jana jetaote, inae jacoroe satiin chauratane. ¹⁴Inae coroata choonca caainsi janoniha cana bajaanaa coroata batenene bana jetaote, jooa acau tabaine caje jiuroelu caa cana rai chauratane.

Nii jaun jetaote: ¹⁵⁻¹⁶“Chajaain ena ii comasai, ii calaohichuru, chacana-curu, naaonjoaihunru aina jiniiquin mituuche caa bote cajera. ¹⁷Chaaen, nii iniha lauri lauri nenacaauru tajaacuru, itolere atane choae tijiaronhin amunacaauru, nenaanajau lauri lauri irinein neenihuru, naaonjoaihunrine maajeein mitaate, arajiin calaojoin itolerenein cana rai chauratane sacuritaain calaohichuruhinete nefaauruhinera”, nae jetao Nohe rai Cana Coaunera.

¹⁸Nii jaun jetaote, comasai, calaohichuru, nacanacuru, naaonjoaihunri aina jiniiquin bote caje mituha Nohene jana jetao, ¹⁹jiniichaaain mituure nii aina nenacaauru nunaanau neenihuru, irinein neenihuru, jiaauluhin, amuenihuru naaonjoaihunri. ²⁰Nii baiha neen jetaote, Cana Coaunera corojeein, le laurichuru caje, lenonenein neenihuru tajaacuru, lenonein neenihuru tijiaronhin amunacaauru, naaonjoaihunri mocohin, que Cana Coaunera belai-hane jaanu rorinu que jetao ajeri caje rori jae Nohe. ²¹Nii ajeri caje rori jaain, nichoae tein lenonecuru mocoha Nohene jana, jataain raotiin juujijiaain aonaane jaun jetaote:

“Inae laen chabana nihei carai, baaso ichaaain niha cachane nihanatiin, caa chauratane cojiotaain itajihanu nera; nenamanacane caje coaunein baasohacha coaauca cachane nihanatiin caa ichacaanne rijijiein itolere lenonecuru naaonjoaihunri aina taebinaecuru itajerihaaunita.

²²Jaiti niha cana rai chaurutanene janate nereen itolere temulecurura. Jerichanejeeintechu temule jaain, inaacane taain, naaonjoaaururein cachaurura.

Nerichaaain ajaaronaa, jelarona, ajaanaa, elohena, jiichoo, janotiin naaonjoaihunricha”, nae jetao Cana Coaunera.

Nohe rai niicha ichaneni biha Cana Coaunerane

9 ¹Niritiin Nohe aina rai calaohichuru cojiotaain jetaote:

“Arajiin calaojoin caa chauratane sacuritaain nefaachura.

²Satiin chauratane que nenacaauru, itolere lauri lauri quicha coaunai-huri, itolere tajaacuru jiaauluhin amunacaauru, atane choae neenihuru, cucuana cuhane neenihuru, naaonjoaihurite inara rainnein niha cuurureeinha. Itolere caa chauratane que lauri lauri quicha coaunaahuri inara rohan nichuuntanaa nainecururinaain, inara coasina caaun nesoona niha cuururichaaanne jaunra. ³Nainereiche jeriquichene rijijiein, nii inara rai quicha tei, inaraacha cojoaitei temulecuru enuha inaacuru, itolere lenonecuru, naaonjoaihunrine maajeein quichenera. ⁴Nena laen coichana aina iniho quichene jereneun, ichaonaa teraneein niha ichanane jaunra. ⁵Nitohanihane

jaunne le cacha cachaauru, nejesinajeein ita cunaitaain naaonjoaain neeuhane, acaauru casetecaa cureeunni. Jerichanejeeinnachu leinjiin cacha cunaitaain niha nechua aansai taebinaene acaentonai casetecaa cureeunni-cha”, naane baiha jetaote:

⁶ “Chunucoha cacha, leeocho namute cacha sohin jaohanete acaentonai casetecaa in atinanohinereein,

jerichanejeein canu inara Coaunera nichaaunne rijijieein canuhacha coaunai cacha sohin jaohane jaun.

⁷ Jana inara laen, arajiin calaojoiin acaauru aina caa chauratane sacuritaain nefaain neeuchera”,

naain jetao calaohichuru aina curuaecaain Nohe cojioetae Cana Coaunera.

⁸ Niritiin jetaote, calaohichuru aina Nohe rai jetao:

⁹ “Aonacuche. Canune raotojoeiin neeichene coina, inara rai, inara nefoerateeuru, naaonjoaineeichene rai canuhacha ichaneni bereeunni.

¹⁰ Jerichanejeeinnachu, itolere caa bote caje inara jiniichaain mitunacaauru, itolere caa chauratane que lauri lauri nunaanau ichaohenihuru, itolere tajaecuru, itolere nenaanajau lauri lauri irineein neenihuru, naaonjoaihunri ainane maajeein caohachaaain ichareeunnicha.

¹¹ Caa caohachaaain inara aina nihanune coina, inara rai aitocooaunne jaa corerihaaunni. Inae nerihaaain nacoaauneein elo tabai, caa atane aina curuaecaain lauri lauri quicha coaunaihuri aina cachaaaurune maajeein itajera-nura.

¹²⁻¹³ Caa dede que canuhacha tei inote, satiin chauratane que neiniquichene, itolere lauri lauri quicha coaunaihuri, naaonjoaihunri ainane maajeein, inara aina chabana nacoaauneein chauratane jooratenihanune coina aitocooaunne jaa coujunaca niha cureein.

¹⁴ Atane nainejeein dede sacari fauhanune janate, ecooca cureein quicha tei ino. ¹⁵⁻¹⁶ Nii dede que canuhacha tei ino coaracaunne naineene, inara cachanequichene aina, itolere lauri lauri quicha coaunaihuri, naaonjoaihunri aina nacoaauneein inara jooratenihanune coina aitocooaunne coaauca cureeunni.

¹⁷ Caa inote, satiin cachanequichene aina, itolere lauri lauri quicha coaunaihuri, naaonjoaihunri caa chauratane que nenacaauru rai caitoonjoan coujunaca ne”, naain jetaote Nohe rai belu Cana Coaunera.

Acaauru jooca acau tabaine baiha calaohichuru aina Nohe ichao

¹⁸ Nii bote caje mitunacaauru Nohe calaohichuru jetaote, Sem, Jafet, chaaen Canaan inaca Cam, naaonjoaihunrinelu. ¹⁹ Acaauru jetaote, nichatajai Nohe calaohichuru neein, arajiin calaojoiin nefoeratihacoaain, nacoaauneein nefaain caa chauratane que ichaorelu.

²⁰ Nii Nohe jetaote, ocoana que amihanenaa nunuheteen jetao oba temuhelu. ²¹ Nitohanihane jaun jetaote, inae niha rai obane jaun caje bino jaain cohane jaun jetao, ajeen loanari cataaun neloraain sini jetao Nohe, cajione colane machohariin. ²² Nitohaneen machohariin sinitoha inaca Nohene coaraain jetaote, corotajai nejeraauru rai biha cue jetao Canaan inaca Cam.

²³ Nii jaun jetaote, nabana machoharaain nii inaca coaracuruhane coataa,

nojoaun ichoe shojoera setaain amaa'in jetao, que nejaaoriteein richohe richohequ'in cuhin, shojoa'in ratiriin que janoriin amuure nedacai coara-jeein nii Sem aina Jafet naaonjoaihunri.

²⁴Nitohane'in inae aje'in sinihane caje nocohin, aina baaso ichaa calaohi-churu ocoala Camine que naina'in jetaote:

²⁵“Coatiha belainohine'in neriha'in Cam calaohi Canaan. Chaentechu, coroatajai nejeraauru fautaain acaauru letonone'in nere'in”, na'in jetao Cam calaohi nichoala Canaan cojiotae Nohe.

²⁶Niriti'in jetaote: “Sem coroatajanemiin Cana Coaunerate, rai nefoera-teeuru letonone'in neeuruhine Canaan nefoerateeuru.

²⁷Chaaen arajiin nefaain itolere'ne'in neeuruha Jafet inamacoorune jeremiin Cana Coaunerate, Sem laurijirane'in neeuruhine, sati'in acaauru letonone'in neeuruhine Canaan inamacooru”, na'in jetao nii calaohichuru cojiotae Nohe.

²⁸Nii cana rai chauratane jooca elo tabaine baiha jetaote, nichata fasha saoqui choonca jaanacane'in ichoaelu Nohe. ²⁹Nitohane'in jetaote, itolere-nee'in iscoon fasha saoqui choonca jaanaca'in ichaohin jetao ohelu.

Nohe nefoerateeuru curuaacuru

(1Cr 1.5-23)

10 ¹Caaurute, jooca acau tabaine baiha Nohe calaohichuru Sem, Cam, Jafet, naaonjoaihunri inamacoorune.

²Nii Jafet calaohichurune'in jetaote neeurelu Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesec, Tiras, naaonjoaihunri. ³Jana Gomer calaohichurune'in jetaote neeurelu Askenaz, Rifat, Togarma, naaonjoaihunri. ⁴Jana, Javan calaohichurune'in jetaote neeurelu Elisa, Tarsis, Quitim, Rodamiin, naaonjoaihunri. ⁵Acaauru jetaote, Jafet inamacoorune'in, cucuana nichajai que lauri laurine'in ecu atanequ'in nefaain, nejelau ere que ere'in neeurelu.

⁶Jana Cos, Mizraim, Fut, Canaan, naaonjoaihunri jetaote, nii Cam calaohi-churunelu. ⁷Jana, nii Cos calaohichurune'in jetaote neeurelu Seba, Havila, Sabta, Raama, Sabteca, naaonjoaihunri. Nii Raama calaohichuru jetao, Seba, Dedaan naaonjoaihunri. ⁸Nii Cos jetaote Nimrod inacanelu. Nii Nimrod jetaote, jauriaanejee'in cacha jataain laraajiin nena ne'in, ⁹jeriha Cana Coaunerane jaun jetao, nesarina inatiin nelu. Nii que jetaote, ita rai jetao: “Nimrod amutihate Cana Coaunera jerenohine'in nesarina inate”, naaurure-jete cachaauru, niha nesarina inatiin cachane.

¹⁰Nii Nimrod jetaote, Sinar batane que nenacaauru Babel, Erec, Acad, Calne, naaonjoaihunru nese'euru curuaanaane'in nelu.

¹¹Nii Sinar batane caje amuhin jetaote, Asiria batane que cuhin jetao ecu, Ninive, Rehobot-Ir, Cala, naaonjoaihunri nese'euru icha'in jetao, ¹²nii Ninive, Cala, naaonjoaihunri cataaun teen jataain nese taba'in nena Nesene maa-jee'in jetao ichaelu.

¹³Jana, nii Mizraim caje nefoeratenaane'in nenacaauru jetaote, Ludeos, Anameo, Lehabitas, Naftuhitas, ¹⁴Patruseos, Caslohitas, Caftoritas naaonjoaihunrine. Jana nii Caslohitacuru caje jetaote, nefoeratenaane'in neeurelu Filisteeocuru.

¹⁵Jauriaanejee'in nena rai calaohi Sidoon aina Het, inaca ne'in jetaote nelu nii Canaan. ¹⁶Nii Canaan caje nefoeratenacaaurune'in nenacaauru

jetao, Jeboseos, Amoreo, Gergeseos, ¹⁷Ebeos, Araceos, Sineos, ¹⁸Arvadeo, Zemareo, Hamateos, naaonjoaihunri. Nii baiha jetaote, ita caje lauri lauri naineein jetao, riaaneueurelu itolereneein nii Canaan nefoerateneein nena-caauru. ¹⁹Nii Canaan nefoerateeuru atane jetaote, cucuana auhaniha nena Sidoon, Gaza, naaonjoaihunri caje coaaneein Gerara jeloona cuhin Sodoma, Gomorra, Adama, Zeboim, Lasa, naaonjoaihuri neseeuru que tiaaajoaain jetao nelu. ²⁰Niichuru jetaote, nii Cam inamacoorunein lauri lauri nere que ereein, lauri lauri atanequuin nenacaauru nelu.

²¹Jafet inananein nena Sem netonai jetaote, calaohijiacoaclu. Satiin Eber calaohichuru jetaote, nii Sem nefoerateneein neeurelu. ²²Nii jana, Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram, naaonjoaihunri jetaote, Sem calaohichuru nelu. ²³Nii jana, Uz, Hul, Geter, Mas, naaonjoaihunri jetaote, Aram calaohichuru nelu. ²⁴Nii jana Arfaxad jetaote, Sala inaca nelu. Jana, Eber inacalu jetao Sala. ²⁵Nii baiha jetaote, corootajaain calaajoilu Eber. Leinjiin curuaa jetaote Peleg ne, ita caje nelerucuruhane bana nena nihane jaun. (“Peleg”, naane jetaote, ebereeo ere cuhane, ita caje nelerecuruhane que aite.) Nii Peleg nejera curuaa jetaote, Joctan ne. ²⁶Nii Joctan calaohichurunein jetaote neeurelu Almodad, Selef, Hazar-Mavet, Jera, ²⁷Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸Obal, Abimael, Seba, ²⁹Ofir, Havila, Jobab, naaonjoaihunri. Satiin niichuru jetaote, Joctan calaohichurunein, ³⁰Mesa batane caje coaaneein enoto mitu nichajai jeloona nena Sefar bichatane ecuuno que tiaaajoaain jetao ichaooorelu. ³¹Niichuru jetaote, Sem inamacoorunein nere que ereein lauri lauri ichaooorelu, acaauru que banijiaain nena atane que.

³²Satiin niichuru jetaote, Nohe calaohichuru foeratenojoneein, acaauru jooca acau tabaine baiha jetao, nichata laurii caje arajiin nefaain, acaauru que banijiaain atane que lauri lauri acaauru ere que ereein, itolereneein chauratane sacuritaain riaanein neeurelu.

Jataain ucuunein, Babelihu ininaanaja chujurucanaa jerecuruhane

11 ¹⁻²Enoto mitu nichajai batane caje amuhin, Sinar batane macararo eruhin ecu ichaooruhalune bana jetaote, satiin ita ere cuhaneecha ereein neeurelu cachaauro.

³Nitohaneuuruhane bana jetaote, ita rai jetao: “Coanete, atane mocohin caje ajeri rijijieein ladricho jaacachera”, naain jetao ajeri caje ichaelanaala, atane mocohin caje ladricho jaain jetao, neniha mamaliaain ichacuruhane jaanu semeentone jaun jetao, murane que mamaliaain ichacurelu. ⁴Nitohanein ichaain jetaote: “Coanete leinjiin nese coaunaacachete; ecu ladricho lauriaacache dede que tiaain ininaanajanu que, nabana ita caje coriaae atane sacuritaain riaanihacachene coataara. Chaentechu, nitohanei ichacaachene, jataain nelatein laraajiin nerichaacheeinha”, naaurelu jetao itarai.

⁵Nitohanein nese ichaain ladricho lauriaauruha ecuunein cachaaurune coaraane jaun jetaote: ⁶“Ita ereecha que ereein, le laurijieeinha neeuruhane jaunte, caa catohanei ichacurera. Coatilha chabana catohanei ichacuruhane jianecururihaainta. ⁷Coanete acaauru rene faunichaache nejelaunihacoaain acaauru ere corenaa coinara; nabana ita ereeicha que ereein neeuruhane coataara”, naelu jetao rautaaain acaauruacha ichanohi coaraenihane jaun Cana Coaunera.

⁸Inae nitohaneein nejelaunein acaauru ere corihacooa Cana Coaunerane jaun jetaote, inae nii nese ichana coaacuruhane jianein, ita caje rihaneurelu itolereenein chauratane sacuritaain cachaauru.

⁹Nii nese ichacuruhane jaun tein jetaote, satiin caa chauratane que nena-caauru cachaauru ere rotohin, itolere neen chauratane sacuritaain neeuru-hane caina lerurujuinajaelu Cana Coaunera.

Nii jaun jetaote, Babelineein, nii nese curuaateeeurelu. “Babel”, naane jetaote ebereeo ere cuhane, inae ita ere aonacurenihane que aite.

Sem inamacooru

(1Cr 1.24-27)

¹⁰“Naaonjoaain caje jetaote, nefoeratenacaurune, acaauru, acaauru”, naain inoaelu netiin coitucueraa Sem inamacoorune coinat, acaauru curuaacuru bein laenanohinein nereen.

Coroata jaanacaain acaauru joocalu acau tabaine baiha catiaain, inae lefasha jaanacaniha Sem jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Arfaxad. ¹¹Nii nejanoaa rai calaohi Arfaxadne baiha jetaote, nacoaaneen calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Sem. Nitohaneein jetaote, itolereenein saoqui fasha jaanacanenein ichoaelu jetao Sem.

¹²Jana, nichata choonca saoqui jaanacaa Sem calaohi Arfaxadne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Sala. ¹³Nii nejanoaa rai calaohi Salane baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Arfaxad. Nitohaneein jetaote, itolereenein jena fasha nichata jaanacaain ichoaelu jetao Arfaxad.

¹⁴Nii jana, nii calaohi Sala jetaote, nichata choonca jaanacanihane jana jetao, nejanoaelu rai calaohi Eber. ¹⁵Nii nejanoaa rai calaohi Eberne baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin, naaonjoaenlu Sala. Nitohaneein jetaote, itolereenein jena fasha nichata jaanacaain ichoaelu jetao nii Sala.

¹⁶Nichata choonca jena jaanacaa Sala calaohi Eberne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Peleg. ¹⁷Nii nejanoaa rai calaohi Pelegne baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Eber. Nitohaneein jetaote, itolereenein jena fasha nichata choonca jaanacanenein ichoaelu jetao Eber.

¹⁸Inae nichata choonca jaanacaniha Eber calaohi Pelegne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Reu. ¹⁹Nii nejanoaa rai calaohi Reune baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Peleg. Nitohaneein jetaote, itolereenein coroata fasha iscoon jaanacanenein ichoaelu jetao Peleg.

²⁰Nichata choonca coroata jaanacaa Peleg calaohi Reune jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Serug. ²¹Nii nejanoaa nii rai calaohi Serugne baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Reu. Nitohaneein jetaote, itolereenein coroata fasha caainsi jaanacanenein ichoaelu jetao Reu.

²²Nichata choonca jaanacaniha Reu calaohi Serugne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Nacor. ²³Nii nejanoaa rai calaohi Nacorne baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Serug. Nitohaneein jetaote, itolereenein coroata fasha jaanacanenein ichoaelu jetao Serug.

²⁴Inae coroata choonca iscoon jaanacaniha Serug calaohi Nacorne jana jetaote, nejanoaelu rai calaohi Tare. ²⁵Nii nejanoaa rai calaohi Tarene baiha jetaote, calaojoiin, cacunucohin naaonjoaenlu Nacor. Nitohaneein jetaote, itolereenein lefasha lechoonca iscoon jaanacanenein ichoaelu jetao nii Nacor.

²⁶Inae caainsi choonca jaanacaniha Nacor calaohi Tarene baiha jetaote, nejanoaacoaaurelu rai calaohichuru Abaran, Nacor, Haran, naaonjoaihunri.

Tare inamacooru

²⁷“Naaonjoaihunri cajete nenacaauru nelu”, naain beein, Abaran, Nacor, Haran naaonjoaihunri inaca Tare inamacooru curuaacuru beeuruhane.

Loto inaca Haran jetaote, ²⁸jaiti oheniha rai inaca Tarene ajiniha ohelu, jelaiha nejanoaanajau Caldea batane que nena Ur neseu netiin.

²⁹Nii Ur neseu netiin comasainu que Sarai raa Abaranne nainiha jetaote, nejera Haran cacunu rai cacunu riji Isca nejera Mirica raelu comasainu que Nacor. ³⁰Ne jetaote, canaanai siriha nainesinelu nii Abaran comasai Sarai.

³¹Nii jana jetaote, nii rai calaohi Abaran, rai nichoala Loto, rai nacana Sarai, naaonjoaihunri amaa, Caldeacuru atane que nena Ur nese caje amue, Canaan batane que turu coina Tare. Ne jetaote, Canaan turuelanaala Haran neseu turuhin ecu ichaoorelu. ³²Nii Haraun ichaooruna jaun jetaote, itolereneein coroata fasha saoqui jaanacaain ichaohin jetao ecu netiin ohelu Tare.

Rai atane tihane coina Abaran cotihaca Cana Coaunerane

12 ¹Nitohanein naraaichuru aina Haran neseu ichaoha Abaranne jana jetaote: “Nii charaachuru, chatane, efojiaraauro, naaonjoaihunri ratiirin uune; ichai atane coaratete; ecu ichaohi. ²Ecute arajiin nefaain neeuru-reein ii inamacooru. Chaennechu jataain laraajiin caohachaaain acaauru rai nelatein leeochoaauru rausiajeein, acaauru coroatajaneine, ii coroaecuruhane coina ichorataanereeeunnicha. ³Caohachaaain iniha ichara raine, rai netonai caohacha ichareeunnicha. Jana iniha baasonein icharane, casetecareeunnicha. Nii rijijieeinnachu ii, ii inamacooru, naaonjoaineeichene aina cuaain itolereneein satiin caa chauratane que lauri lauri nenacaauro cachaauru aina caohachaaain ichareeunnicha”, nae jetao Abaran rai Cana Coaunera.

⁴Nii jaun jetaote, nii rai aitoa Cana Coaunerane tonoraain jetao, Haran nese caje amuhin, Canaan batane que cuelu jetao Abaran. Nii Haran nese caje amuhin, Canaan batane que cuhalune bana jetaote, caainsi choonca saoqui jaanacaclu. ⁵Nii Haran caje amuhin, Canaan cunajaun jetaote, rai comasai Sarai, rai nirihuru, rai calaohi riji Loto, satiin nii Haran nese niicha sirii rucuhele, rai cachaauru, naaonjoaihunri jetao jiniichaain amaa, jataain coriaae nihane jaun jeraaen cuujue cuujueein cuelu Abaran.

Nitohanein cuhin jetaote, inae Canaan batane turuhin jetao, ⁶nichoae situhin cue jetao, Siqueeun turuhane reentiaain. Inae ecu turuhin jetaote, nii niha jataain nelatein nena enuha neeojoaain Morenein niicha curuateeuri tein jetao neloanarite Abaran.

Nii jana jetaote jelai batane que turuuru jana, ecu ichaoorelu nii Canaan cocoaichacuru.

⁷Nitohanein inae nii Siqueeun batane que turuuru jana jetaote, ecu nii Abaran rai ecocohin: “Caa atanena tereeeunni ii inamacooru raicha”, nae jetao Cana Coaunera.

Nitohanein ecu rai ecooca Cana Coaunerane jaun jetaote, jelai coujuna-canu que, ecu rai ajeri caje leinjiin rori jae jetao Abaran.

⁸Nii baiha jetaote, Beteli nese enoto mitu uuri jeloona nichajai que nena ichatane ecuuno batane que cuhin jetao, ecu jacari caje ichanohineen nena que neloanarite Abaran. Nii neloanaritihane jaa jelai caje coaraain jetaote, enoto soo jeloona niha Beteli neseune jana jetao, enoto mitu jeloona ne Hai.

Nii neloanaritihane jaau neein jetaote, nacoaauneen ajeri caje rori jae Abaran, ecu neein Cana Coaunera bajaane coina.

⁹Nii ajeri caje rori jaane baiha jetaote, jeraaen inaaajue inaaajueen cuujueen Negueve batane jeloona cuelu jetao Abaran.

Egiptoo turuha Abaranne

¹⁰Nii bana jetaote, nii ichaohane jaan batane sacuritaain uheniha elone jaun, omaroeniha temulene jaun neniha quinacaine jaun, carajaaajoaain Egiptoo ichaoha cuelu jetao Abaran. ¹¹Inae Egiptoo turuneen jetaote, rai comasai Sarai rai jetao: “Aonaaun. Esinae rauhijiriinte caohatohicha. ¹²Nii jaunte ichoharaauruha Egipto cocoaichacurune, ‘Caa ene nachura caa cacha comasai nihate’, naaurureeincha. Chaentechu casohin cajoohin, iicha ichaolaaurueen rai comasainu quera. ¹³Aihane jaun, nabana casohin cajoosichuruha ichorenihane ajiniha, atiin acaauru rai: ‘Canune rai baineeunra’, naau acaauru raicha”, naain jetao rai comasai Sarai suujuate Abaran.

¹⁴Nii jana, inae Egiptoo turuha Abaranne jana jetaote, jataain caohatoha Saraine coaracure Egipto cocoaichacuru. ¹⁵Chaaen Egipto curuaanaa Faraaon cachaauru letohaurerane maajeein jetaote, jataain caohatohane coaracuruhane jaun jetao: “Jataainte caohate taa enera”, naain biha cuuruhane jaun, raeratiha Egipto curuaanaa Faraaonne jaun, nii Egipto curuaanaa loreri palacio asae amaaure.

¹⁶Nii jaun jetaote, carenerocuru, bacaaauru, cabario rijijieen nena asnooru, camechocuru, rai cachaauru, rai coseenraauru, naaonjoaihunri que jetao, jataain Abaran belai Sarai coreniha Egipto curuaanaa Faraaon. ¹⁷Ne jetaote, Sarai coreniha rai naraaichuru aina curuaecaain Faraaon ichoae itolere necairichanaa nijihanai nalutiaain jetao, cunaine maajeein nalutiae Cana Coaunera. ¹⁸Nii jaun jetaote, Abaran cotiharateen: “Chaanate catothaneen caeterateita. Chanuna: ‘Caate canu comasainera’, naeneei caraita. ¹⁹Chaanate ii bai niha beeita. Basiijin lanajeje inae canu comasainu que raanunera, colane chatohanerihacaanu chaainti. Nocoa. Chajaaain amaa in amuura”, naain jetao Abaran cotaain, ²⁰rai cachaauru letoae Egipto curuaanaa Faraaon, nii Abaran sitaauruhane, satiin rai rucuheleeru, nirihuru, rai comasai, naaonjoaain amaa in amuha Egipto cajene coina.

Ita caje amuuruha Loto aina Abaranne

13 ¹Nitohaneen jetaote, Egipto caje jitariin niicha sirii amaa in, jelaiha Negueve batane que cauha cuha comasai aina Abaranne jana jetao, acaauru aina cuelu jetao rai calaohi riji Loto. ²Nii bana jetaote, jataain coriquihona neein, arajiin irihuru siriin, jataain coretiin coataneen nena plata, oro, naaonjoaihunri sirilu Abaran. ³Nitohaneen Negueve batane caje jeraaen inaaajue inaaajueen cuhin jetaote, jelaiha cauha cuelu Beteli neseu turuhanereen tiaain.

Nitohaneen cuhin jetaote, inae ecu turuhin jetao, jelai caje coaauneen jauriaanejeein neloanaritihalu Beteli aina Hai neseeru cataaun teenne jaau

jetao turue, ⁴nii jauriaa, ecu neein Cana Coaunera bajaane jaanu que leinjiin ajeri caje rori jaalune jaau.

⁵Nii jana jetaote, nii rai nichene Abaran tocohaneein jataain coriquihona neein, arajiin baca, carenero, naaonjoaihunri sirilu Loto. Chaaen arajiin cachaaurune maajeein sirihane jaun jetaote, rohan neloanariteein neeure.

⁶Nitohaneein arajiin baca, carenero, naaonjoaihunri sirichuruha ita aina Abaran, Loto naaonjoaaurine jaun, lanajejeein lenonecuruha acaauru irihurune jaun jetaote, inae ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun, ⁷ita soore Loto iri beraihurera aina Abaran iri beraichacuru. Chaaen jetaote, nii bana jaiti ecu ichaoorelu Canaan cocoaichacuru, Fereseeccuru naaonjoaihunri.

⁸Nitohanihane jaun jetaote, nii Loto rai: “Coatiha caohachaa, ita araai nejesinajeein ita cotaihacaneta. Cana irihuru beraihurera nihanatiin, nainecuruhi nejesinajeein ita cotaihuruhanee”, naain jetao, ⁹“Coaraau. Niha itolereneein caa atane cunaa jereeine jaau cuhine coina. Atiin canu aina neeine caje amuhin, iicha rautaihu ichaonihu. Enoto soo uuri cana raotono nichajai jeloon cuhinene, canu cana ajaabiji enoto soo uuri nichajai jeloon cureeunnicha. Jana ii cana ajaabiji nichajai que cuhinene, canu, cana raotono nichajai jeloon cureeunnicha”, naa rai Abaranne jaun, ¹⁰itolereneein Jorodaan auha coaraa Lotone jana jetaote, Egipto batane tocohaneein caohatiin ocoana tocohaniha rai nauha macararone jana, nese laaojoiro Zoar que tiaaojoaain jetao, ichaonaa najaanu que lanaene acau.

Nitohanihalu jetao, jaiti Sodoma, Gomorra, naaonjoaihunri neseecuru itajeniha Cana Coaunerane ajiniha.

¹¹Nitohaneein jetaote, itolereneein Jorodaan auha macararo janijiin coaraain jetao, nii neeuruhane jaa uuri enoto mitu nichajai que cuhin ichaoha cuha nii calaohi riji Lotone jana jetao, ¹²Canaan nedaa inchoaelu Abaran. Nitohaneein jetaote, Sodoma nese rohan nena neseecuru rohan jetao, atane macararo que ichaoha cue jetao rai calaohi riji Loto.

¹³Nii bana jetaote, nii Sodoma neseu ichaoorelu jataain Cana Coaunera coitucuelanaala osa que jataain banejelanaala nesaruhin ichaonacaauru cachaauru.

¹⁴Nitohaneein inae amuha Lotone baiha jetaote, Abaran rai jetao: “Nii neeine jaa caje coauneen, caohachaa in jerane enoto soo uurihuru aina enoto mitu jelai nichajai coaraau. ¹⁵Satiin caa iicha coarai atanete, ii inamacooru aina, ii raineen niha cureein inoaelunetojeein chabana satonoelanaalara. ¹⁶Chaennechu, atane bujuinaa jeoneen janiinacajelanaala nefaauruha ii inamacoorune coina ichareeunnicha. Charijieen chaainti, janiinacajene atane bujuinaa, nii rijijieintechu, janiinacajelanaala nefaaurureen, ecu ii inamacooru. ¹⁷Nimichuhin cuhin caa atane caare, rai jaratono, naaonjoaihunri jitariin tinonohin coaanihu. Caa atanena ichei tereeunnicha”, naa rai Cana Coaunerane jana jetaote, ¹⁸jelai caje amuhin, Hebron nese rohan nena leinjiin cacha Mamere rai niha enuha encina nocojoaine jaun jetao, ichaoha cue jacari caje nena rai loanari amaan Abaran. Ecu ichaohin jetaote, Cana Coaunera rai ajerichuru caje leinjiin rori jae jetao Abaran.

Loto ichoteratiha Abaranne

14 ¹Nii bana jetaote, Sinar curuaanaaneen nelu Amrafel. Jana Arioc jetaote Elasar curuaanaaneen nelu. Jana Quedorlaomer jetaote,

Elam curuaanaaneen nelu. Jana Tidal jetaote, Goim curuaanaaneen nelu.

²Nii jenai curuaanaacuru jetaote, sonaana que neeurelu saokuui curuaanaacuru aina.

Nii saokuui curuaanaacuru jetaote, Sodoma curuaanaa Bera, Gomorra curuaanaa Birs, Adama curuaanaa Sinab, Zeboim curuaanaa Semeber, Zoar Bela curuaanaa, naonjoaain nese rai curuaanaacuruneen neeurelu. ³Caa saokuui curuaanaacuru jetaote, Onaaneen acaauruacha curuaatei cucuana jeloona nena Sidim ramara macararo netiin jetao rai soondarooru taojiaure.

⁴Inae lechoonca coroata jaanacaain acaauru cairichaaertiin acaauru amurijiriin nena jeriha itolere bana Quedorlaomerne rautaaen coaracurenihane jaun jetaote, lechoonca nichata jaanacane cuhane jetao, ita suujuu tacaure nii saokuui curuaanaacuru; Quedorlaomer aina sonaana que neeurehane coina.

⁵Nii jaun jetaote, lechoonca jena jaanacane cuhane, nii aina nenacaauru curuaanaacuru aina jiniiquiin jetao, Astarot Karnaim batane cue jetao Quedorlaomer. Ecu turuhin jetaote, Refaitacuru amuritiin sonajaaurehane baiha jetao, Ham nenacaauru Zuzitacuru amuritiin sonajaaure. Nii caje cuhin jetaote, Savequiriataihum nenacaauru Emitacuru amuritiin sonajaaure.

⁶Nii caje cuhin jetaote, Seir bichatane que nenacaauru Horeecuru amuritiin sonajaaure jetao, neniha cachane jaa rohan nena Paran batane macararo tiaain sacunajaaure.

⁷Inae nii caje cauneen jetaote, En-mispat Cades neen acaauruacha curuatei turuha cuure nii aina nenacaauru aina Quedorlaomer. Nitohaneen cuhin jetaote, Amalestitacuru atane situneen acaauruacha eruuri sohin itajenajaaure ratirinajaaure. Jerichanejeen jetaote, Hazezontamar batane ichaonacaauru Amoreecuru sohin itajenajaaure ratirinajaaure.

⁸⁻⁹Nii jaun jetaote, Sodoma, Gomorra, Adama, Zeboim, Bela, naonjoaihunri neseuru curuaanaacuru jetaote, Sidim bichatane macararo cuurelu; Quedorlaomeecuru aina ita sooruhane coina. Nii janate, nii Quedorlaomer aina neeurelu Tidal, Amrafel, Arioc, naonjoaihunri. Acaaurute, Elam, Goim, Sinar, Elasar, naonjoaihunri nenacaauru curuaanaa neeurelu. Nitohaneen jetaote, inae cuu ita eruhin, ita sooruhane jaun jetao, nii saokuui curuaanaacuru amuritiin jetao soore nii Quedorlaomeecuru. ¹⁰Nii jaun jetaote, Sidim bichatane macararo sacuritaain niha arajiin murane barunaja atane jachune jaun jetao, sonaana caje nichoteeurehane coina sorohalaain, nii murane barunaja atane jachu cuhane naluhaacoain ohacoaure Sodoma, Gomorra, naonjoaihunri neseuru curuaanaacuru cachaaure. Jana leeochoaure curuaanaacuru cachaaure tabaaure jetaote, ichatane jana cuhaacoain sorohin jetao nichoteure.

¹¹Inae nitohaneen acaauru amuritooruhane jaun jetaote, Sodoma, Gomorra, naonjoaihunri ichaonacaauruhacha sirii, itolere acaauru rucuhele coreti, acaauru lenone, naonjoaihunri jitariin amaaen amuure jela caje, nii acaauru amuritooreraauru. ¹²Nii bana Sodoma ichaoha Abaran calaohi riji Lotone jana jetaote, acaentonai mucuhin amaaure, itolere niicha sirii aina curuataain. ¹³Ne jetaote, Mamere rai niha nuuna ensina neenjoaine jaun ichaoha rai nichene ebereecuru foeratera Abaranne jaun jetao, rai biha cue leinjiin cacha, acaauru caje sorohin nichoteen.

Nii Mamere jetaote, Aner, Escol, naonjoaihunri nejeraneen nelu. Niichuru jetaote, Abaran coroatajaneraauru neen neeurelu.

¹⁴Nitohaneein rai calaohi riji Loto mucuhin amaauruhane coitucuuriin jetaote, nichata fasha lechoonca fosani rai cachaauru raotojoein nere jera-curu nenajau nejanoanacaauru cotijiaain amaa'in, nii curuaanaacuru sacuhin erunajaa cue Daan neseu Abaran.

¹⁵Nitohaneein erunajaain jetaote, rai cachaauru aina, acaauru nena'uhene janotiin turuhin, nii curuaanaacuru sohajeein jetao sacunajaaure Damasoco nese uuri cana jaabiji nichajai jeloon nena' Hoba neseu tiaain.

¹⁶Nitohaneein acaauru sohajeein jetaote, jitariin rucuhele acaauruacha amailu cainacure.

Nitohaneein jetaote, rai calaohi riji Loto ichoterateein jetao, jitariin rai rucuhele niicha amaa'uri cainaain, rai comasai, chaaen leeochoaauru cachaauru, enecuru, naaonjoaihunri ichoteratelu Abaran.

Abaran belaa'in cojio'taa Melquisedeene

¹⁷Nitohaneein Quedorlaomer aina curuaecaain, nii aina nenacaaurulu curuaanaacuru amuritiin sonajaane baiha cauha cuha Abaranne jana jetaote, ichatane macararo Saveu jetao, acaauru que tacaain coaranaaca cue Sodoma curuaanaa.

Ene'ete nii Save bichatane macararote curuaate'eure, "Curuaanaa Reey rai ichatane macararo", neein. ¹⁸Chaaen Cana Coaunera aina caohachaa'in niha cachane coina rucuheraneein saseredoteneein nena' Saleem curuaanaa Melquisedee netonai jetaote, faan aina vino amaa'in Abaran que taca' cue.

¹⁹Nitohaneein cuhin que tacaain jetaote:

"Ii coroatajanemiin, dede, cana rai chauratane, naaonjoaain coaunera Cana Coaunerara. ²⁰Chaen'chu satiin cachaauru, nii ii que nejeratenacaauru amuritohine coina ii coroatajanera Cana Coaunera coroaecuruhine cachaa'urura", naain jetao Abaran cojio'tae nii Melquisedee. Nii jaun jetaote, nii Melquisedee rai lechoonca turineein, nii jelaiha niicha cainai caje leturiin teelu Abaran.

²¹Nii baiha jetaote, Abaran rai jetao:

"Canu rai, nii cachaa'uruhacha cainaain icheinu que nii rucuhele raaura", naa Abaran rai, Sodoma curuaanaane jana jetao:

²²⁻²³"Nena cana rai dede, chauratane, naaonjoaain Coauneraneein nena' Cana Coaunera notaracae, nii leinjiinniji sicho, nii safato ichoreniha natiin raenihanu canu safato ichoranu quene coina aitocoaunne jaun nainene'eun raanunera. Chaaen nabana rijieeoriin bana: 'Canu corenihat'e tatohaneein necoriquijiaain ne Abaran', naain ereeine coataara. ²⁴Canu cachaa'uruhacha quii lenonena laen cainana nainene'eun, inae quihuruhane jaunra. Nii canu coroatajaneraanu que unacaauru Aner, Escol, Mamere, naajoaihurite laen, leruhin niicha eruuri amaaunrueeincha", nae jetao Sodoma curuaanaa rai Abaran.

Esenetaa Abaranne jaun rausiaeca Cana Coaunerane

15 ¹Nii baiha jetaote, Abaran sinihu rai ecocohin jetao:

"Jiaonriha casiin neeinera, Abaran. Canune, ii beraicheeunni-cha, nabana chatohaneein chetiha chatohaneine coataara. Quere tonoraain

neeninene, jataain banejelanaala ichei cainareeunnicha”, naa rai Cana Coaunerane jaun jetaote:

²⁻³ “Itolere Curuaanaa Cana Coaunera, chaquena nelatere carai jataain banejelanaala, carai cainaaaine nihanatiin. Iite raotojoeiin coitucuhi leinjiin-niji neniha canu calaohinera. Jaiti leinjiinniji canu calaohi teneeine jaunte, satiin carai nii iicha teeni neroraneein nereein, leinjiin canu cachaauru aina, canu cachaneein nenea Damasoco cocoaicha Elieзера”, naa Abaranne jaun jetaote:

⁴ “Nii ichei quicha teeni neroraneainte nereein ii calaohi; coatiha nejelau cacha nerora nerihaain”, nae jetao rai Cana Coaunera.

⁵ Niritiin jetaote, airiniha Abaran amaa in jetao:

“Caohachaa in caa dede que nenea arasijie coaraa in, janiina naineeine janiichura. Caa arasijie iicha coarai jeoneeinte, janiinacajelanaala nefaaurureein ii nefoerateeurura”, naa rai Cana Coaunerane jana, ⁶ esenetaa Abaranne jaun jetaote, rai cachaneein raelu Cana Coaunera, cacha caohachaneein teein, itolere bana caohacha ichaeraneein nihane que airijiin.

⁷ “Canune ii Coaunerane in caldeecuru atane que nenea Ur nese jelai caje ii mitaunlu, canu esenetaeraneeine cainaa ichei caa atane tihanune coinara”, nae jetao rai Cana Coaunera.

⁸ Niritoha raine jana jetaote: “Chatohaneeina carainee in nedaaenenihaa caa atanene coitucureeunte, Curuaanaa Cana Coaunera, que arajiin niha cacha natiin”, naa Abaranne jana jetao:

⁹ “Carai nichata jaanacaananai nejesina janiiji in leinjiin baca narejeen, leinjiin cabara narejeen, leinjiin carenero narejeen, leinjiin serori aao, leinjiin rohiri aao, naaonjoaihunri uhaaura”, naa Cana Coaunerane jaun jetaote, ¹⁰ caje nii, Cana Coauneraacha bajai irihuru amaa in jetao, cataaun tatunajaain, ita jeraniha sichurunajae Abaraaun. Ne jetaote laen, cataaun tajaecuru tatuhene. ¹¹ Nitohanee in niicha tei irihuru cohichuru que fauhacooa ichotarine jana jetaote, sitanajae nii Abaran. ¹² Inae nocohejihane jana, jataain sinitoha Abaranne jana jetaote, luhecotari in jataain nocohena niha jaaintohane jaun, coasiha nesoonetohane jana jetaote:

¹³ “Nejelau ataneute, cairichaaerinojineein nejelau cachaauru letononeein, jena fasha jaanacanee in ichaoha cuurureein ii inamacoorura. ¹⁴ Nena, inae cuu tihane bana canuhetonai, nii rai letononeein acaauru sirichaauru cachaauru cairichareeunnicha. Nii baihate laen, jelai caje amuhin raotojoe in nichao que ichaoh in itolere sirichanee in neurureein ii inamacoorura.

¹⁵ Iite oha curiqui in biinaanee in, chaque tonajelanaala. Nii banate, ichohitucueracuru aina jiniiqui in niha curiqui incha.

¹⁶ Nii baihate laen, jena saain nichoalateeuruhane cuhane, caa jelaiha turuha uurureein ii inamacooru; jaiti abaantana nainenihanune jaan que tiaa in baaso ichaa in canu baijiaauruha Amoreecurune que turuenihane jaunna jaiti inara rai atane tenaa naineneeunra”, nae jetao Abaran rai Cana Coaunera.

¹⁷ Nii jana jetaote, inae caohacha nocohenanijiane jana jetao, ecocoe leinji in usi tabai. Nii jana jetaote, nii irihuru cohi tatunojoihuru cataaun situha cue leinji in siricho tocohanee in lanalanaqui in. ¹⁸ Nitohanihane cojoanonaa bana jetaote:

“Satiin caa atanene tereeeni ii inamacooru rai, nucuhe Egipto caje coaau-
neen, nucuhe jaraaoti Eufates tiaaincha. ¹⁹Acate, Ceneos, Cenezeos, Cadmo-
neos, ²⁰Ititia, Ferezeos, Refaitas, ²¹Amoreo, Cananeos, Gergeseos, Jeboseos,
naaonjoaihunri atanenera”, naain jetao, Abaran cojiotae Cana Coaunera.

Calaohi Isamaeli siriha Acarane

16 ¹Abaran aina canaanai sirisiniha Saraine jana, niha leinjiin rai
coseenra Egipto bene Acarane jaun jetaote, Abaran rai jetao:

²“Aonaaun. Cana Coaunerate, ii aina canaanai sirichaaunne jerene. Nii
jaunne ichei aitoon, taa cana coseenra Acara raain, aina canaanai siriine,
canu beree rijijieein tein sirichaaunne coina”, naa Saraine jana jeriha Abar-
anne jaun jetaote, inae lechoonca jaanacaneen Canaan ichaooru baiha
jetao, nii acaauru coseenra ³Egipto bene Acara mucuhin, Abaran comasainu
que te Sarai.

⁴Nitohaneen Abaran aina ita raauruhane baiha neen jetaote, inae canaa-
nai siriin, Sarai coseenraniha natiin, aca nerotohin que jaolequiin cotaairiin
Sarai coarae Acara.

⁵Nitohaneen que nejeratiha nii rai coseenra Acarane jaun jetaote, Abaran
rai jetao:

“lite, cacotaairiin cacoharaain canu que jaolecoha Acarane ujuaihonneen
neei. Canune caraajenihane ii comasainu que teeunlu. Nete leinjiin canaanai
siririchaaain ii ainane jaun, camurijiriin jataain nena jereen ne. Cana Coau-
neraachate, ii nii ujuaihoneneene, canu nii ujuaihonihaanune coitucue”, naa
Abaran rai Saraine jaun jetaote:

⁶“Aonaaun. Taa ii coseenrate ii aina ne. Nainereei que iicha jerei ichaai-
nera”, naa nii Abaranne jaun, inae cotaairiin coaraain que nererojoecaa nii
Saraine jaun jetao soroe Acara. ⁷Ne jetaote, leinjiin Cana Coaunera letono
anjera jetao, Shur coero rohan cacha areroo acau ajiarojoeriti mitunajaau
eruhin jetao: ⁸“Chaa caje uhite, Sarai coseenra Acara. Chute cuhita”, naain
bajaane jana jetaote:

“Sarai coseenraneen nihanune cajene soroon, cacotaairiin cacoharaane
jaunra”, naane jaun jetao:

⁹“Jelaiha rene cauhin, jerichanejeein rai coseenraneen itolere que nere
tonoraain nenihura”, nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁰Niritiin jetaote:

“Janiinacajelanaalate arajiin nefaacuurureen ii inamacoorura.

¹¹Inae canaanai siriicha.

Inae nerichaaain ichei canaanaicha.

Chaentechu nererojoecaaine coaraje Cana Coaunerara.

Nii jaun inae nejanoaa nii ichei canaanaine bana Isamaelineen
curuaateenicha.

¹²Acate aiha leinjiin edaana nuunaanau nenaane rijijieein niha
cureeincha.

Nii jaunte leeochoauru que nejerateen acaauru sohane, acaauru
netonai que nejerateen acaentonai soorureeincha.

Nete aca ichaoha cureein niicha rautaihu, rautaaureniha jelai
cocoaichacurune nihanatiincha”,

naain jetao Acara rausiajeein cojiotae Cana Coaunera letono anjera.

¹³Nii aina iriha Cana Coaunerane jaun jetaote: “Canu coaraera Cana Coaunera”, naain Cana Coaunera curuaate Acara. “Inae canu jaberoconeein Cana Coaunera aina irihanune saijieeinne, jaiti ichaaojoeun”, naa suujuane jaun.

¹⁴Nii jaun jetaotechu: “Ichaohin canu coaraneein nena rai acau mitunaja”, naain jetao, jelai curuaateure. Nii acau mitunaja jetaote, Cade aina Bered cataaun nenaane.

¹⁵Niritoha rai Cana Coaunera letono anjerane jaun jetaote, jelaiha Abaran rene cauhin, nii rai beree janoaelu Acara. Nitohaneein Acara aina leinjiin canaanai siriin jetaote, inae nejanoaane jana Isamaelineein curuaate Abaran.

¹⁶Nitohaneein jetaote, fosa choonca saota jaanacaniha Abaranne jana, nejanoaelu nii rai calaohi Isamaeli.

**Leinjiin Acaacha cachaneein neeururichaaaine coujunacanu que
acaauru jaberoco cari macohi saeratiha Cana Coaunerane**

17 ¹Inae iscoon choonca iscoon jaanaca niha Abaranne bana jetaote rai ecocohin:

“Canune itolere Coauneranein itolere ichana naineraneein nena neeun. Aihane jaun, canu notaracae chatohanein baaso ichaelanaala ichaoone, ²ii coroatajanichaaunne coina ichai aitate, coroatajajelanaala nefaain neeuruhine ii inamacoorura”, naa rai Cana Coaunerane jana jetaote ³atane que nauri turuanacanejeein nenoracaa Abaranne jana jetao:

⁴“Caa ii coroatajanichaaunne coina caitoonjoante, satiin caa chauratane que lauri lauri arajiin neenihuru cachaauru foerateraneeine coina caitoonjoanera. ⁵Nii jaun, inae Abaran neein curuaariheeinita. Ena caje coauneeinte, Abaraun neein curuaariquicha, lauri lauri arajiin caa chauratane que neenihuru cachaauru foerateraneeine coina ichorataanerichaaunnine jaunra. ⁶Chaennechu, coroatajajelanaala nefaauruha ii inamacoorune coina, acaauru coroatajanereunnicha. Ii cajete nefoeratenaneein neeurureein lauri lauri neenihuru cachaauru, satiin niichuru curuaanaaneein neenihuru curuaanaacuru, naaonjoaihunricha.

⁷Canu ii Coaunera chabana satonoelanaala nenaaneeinne, itolere bana ii coroatajanichaaunne coina caa ichai aitoonra. Jerichanejeeinnechu, caa ichorotaanihanune rijijieein, caa baiha neenihuru ii inamacooru coroatajanereunnicha. ⁸Chaennechu, nii ena ichaohine jaan Canaan batane jitaariin tereunni acaauru rai, ii rai, naaonjoaineichene rai, inoaelunetojoein chabana satonoelanaala, inara que banijiaain nihane coinara”:

⁹“Nete laen satiin iicha foerateuri, ii inamacooru naaonjoaihunri aina jiniiquiin caa caitoonjoan tonoraain ichaohichene caohachaera. ¹⁰Caa inara coroatajanichaaunne coina, caitoonjoan neeinte, leinjiin canuhacha inara Coauneranein nihanune cachaneein, satiin iicha foerateuri ii inamacooru aina jiniiquiin, satiin quichanequichene inara jaberoco cari macohi saerate-riquicheeincha. ¹¹Acate inara coroatajanerichaaunnine jana, inara netonai leinjiin canu cachaneein neriquicheeine coina, ita rai rucuhena jaan coujunacanein nereein inara jaberoco quera. ¹²Aihane jaun, ena caje coauneein quichaneein nejanoaa inara bereecurune, fosa janoneein nejanoaa baiha catiaain rai jaberoco cari macohi saerateeuchera. Jerichanejeeinchu nejelau

atane nenacaauru caje coriqui que coreteen iicha sirichuri ii cachaauru netonai, rai bereecuru jaberoco cari macohi saerateeuruhinera. ¹³Nitohaneen ita rijijieein jiniiquii, leinjiinniji cautelanaala inara jaberoco cari macohi saerateeuchete, inoaelunetojoeiin chabana satonoelanaala leinjiin canuhacha cachaneen neriquicheeine que aitocoaane jaan coujunacanu que inara jaberoco que neeinera. ¹⁴Nete laen caa caitoonjoan tonoraelanaala rai jaberoco cari macohi saeratelanaala nenaate, itajenojoiniha cureein inara caje, caitoonjoan tonoraenihane corenihara”, nae jetao Abaraaun rai Cana Coaunera.

¹⁵Niritiiti jetaote Abaraaun rai jetao:

“Coatitha inae Sarai neein curuaarihaain nii ii comasaita. Ena caje coauneeinte, Sara neein curuaareeincha. ¹⁶Inae coroatajanerichaaunni, ii aina leinjiin canaanai sirihane cainara. Nii ii comasai Sarate, lauri lauri arajiin neenihuru cachaauru foerateranuuru neba nereeincha. Nii jana rai inamacoorute, lauri lauri arajiin nenacaauru cachaauru curuaanaaneinchuru neeureeincha”, naa rai Cana Coaunerane jana jetaote, ¹⁷atane que nauri turuanaanejeein nenoracaain jetao:

“Inasiina lefasha jaanacanihane cuhane canaanai inacanere leinjiin cacha. Inasiina jana iscoon chonca jaanacanihane cuhane leinjiin canaanai siriche Sara”, naa suujuane jaun jetao coenae Abaraaun.

¹⁸Niritoha suujuane jaun jetaote:

“Bajiaanachuinti coroatajaneeine aina ichoaene Isamaelita”, naa Cana Coaunera rai Abaraaunne jana jetaote:

¹⁹“Caa ichei caitoonjoan neeintejian leinjiin canaanai siricheein nii ii sinijiera Sarara. Nii bana curuaateunni Isaca neeincha. Caa ii coroatajanichaaunne coina ichei aitocoaanlune rijijieeinne nii ii calaohi Isaca coroatajanereeeunnicha. Jerichanejeeinnechu rai inamacooru coroatajanereeeunni, nii ii rai aitocoaunne rijijieein, chabana satonoelanaala. ²⁰Chaennechu, Isamaeli coroatajanichaaunne coina aitohine jaun coroatajanereeeunni, arajiin bereequiin calaohijiacoaain, inamacohacoaain, naaonjoaain nihane, lechoonca coroatajai jataain nelateein laraajii curuaanaacuru foerateraneen niha Isamaeline coina.

²¹Nena laen, le jaanaca cuhane enene rijiu Sara aina iicha siriiinu ii calaohi Isaca coroatajanereeeunni, nii ichei aitocoaunne rijijieein chabana satonoelanaalara”, naain Abaraaun rai ²²irihane nainaaun jetao, jelai caje amue Cana Coaunera. ²³Nii cojoanonaa bananeen jetaote, rai calaohi Isamaeli jaberoco cari macohi sauhin, rai loreri asaa nejanoaain aina nenacaauru cachaauru, nejelau atane caje coriqui que coreteen niicha sirichuri cachaauru, naaonjoaihunri aina jiniiquii jaberoco cari macohi saerate jetao Abaraaun, rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein.

²⁴⁻²⁵Nii acaauru jaberoco cari macohi saeratihane bana jetaote, iscoon choonca iscoon jaanacaniha Abaraaunne jana, calaohi Isamaeli lechoonca nichata jaanacaelu. ²⁶Nii leeochoauru jaberoco cari macohi saeratihane cojoanonaa bananeen jetaote, rai calaohi Isamaeli aina jiniiquii, rai jaberoco cari macohi saerate Abaraaun, ²⁷chaaen nejelau atane caje coriqui que coreteen niicha sirichuri rai cachaauru, satiin loreri asae nejanoanacaauru rai letonocuru, naaonjoaihunri jiniichaaun.

Abaraaun rai leinjiin canaanai siririchaaainne biha Cana Coaunerane

18 ¹Mamere rai encina necojoaihu ichaoha Abaraaunne jana jetaote, enoto chujutoroha rijii jacari caje ichanohineein nena rai loanari asaa lau-hecohane jana jetao, coroatajai letonocuru aina rai ecocoe Cana Coaunera.

²Nitohanein rai ecoocane jana, coaraane jana jetaote, ecu nichatajaain nacatiha temerecooruhane jaun jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin acaauru acatiha atane que nauri turuanacanejeein nenoracaain jetao:

³“Canu Curuaanaa, jiaonriha atiin nesooneein caalai caje amuhine. ⁴Jereeune aansijieein acau raeratete, que inara tijiaauru culejeein, nii baiha leratojoein nebetacaache taa nuna coforacaa asaene coinara. ⁵Inae caa iicha jerei icharanein neinichaaunne rene turuhichene jaun, cohacoriuh-chene inara rai chaelainiji ranite, que lenonequichera. Nabana mijitenaanau amuhemuhequichene coataara”, naa Abaraaunne jaun jetaote:

“Saan. Aihujia aihanera”, naaure jetao rai.

⁶Niritocuruha raina jaun jetaote, soroneein rai loanari asae enohin jetao:

“Chajaain ena erojoein, coroata choonca quironeein coujunacatein nii arina caohacha caje faancuru jaau”, nae jetao Sara rai Abaraaun.

⁷Niritiin jetaote, soroneein cuhin, nii niha rai irihurune jaun turuhin jetao, jataain caohati que tacaajeein baca narejeen janijiin sohin jetao, rai coseenra rai te Abaraaun, nii rijieeoritiin caje lenone jaane coina. ⁸Nii baca narejeen ichoae tacaain jetaotechu, acaauru rai baca itaari nejerocoina, baca itaari, naaonjoaihunri benatein, nii nuna coforacaa asae lenonecuruhane beraain, ecu acaauru rai tein, acaauru coroate Abaraaun.

⁹Inae nainain lenonecuruhane baiha jetaote:

“Aanca ii sinijiera Sara”, naain Abaraaun caje bajaauruha, nii rene turuna-caaurune jana jetaote:

“Nota tau canu loanari asaete nera”, nae jetao acaauru rai. ¹⁰Niritoha acaauru raine jana jetaote:

“Leeocha ajaanaa cuhanena nacoaauneein turuhin ichoharaa ureeunnicha. Nii banate, inae leinjiin canaanai siricheein nii ii comasai Sara”, nae jetao nii leinjiin acaauru aina unaa. Niritohane jana jetaote, nii jacari caje nena loanari bacuujuaniha Abaraaun janori netiin jetao, nii ereeuruhane aonaje Sara.

¹¹Nii jana, inae Abaraaun aina jiniiquiin biinaa niha nii Sarane jaun jetaote, inae nelauriaane jiane nii Sara. ¹²Nitohanihane jaun jetaote: “Inasiina ena uhaataain canaanai siririchaanu, inae jiniiquiin jataain biinaanichaanu natiin”, naa suujuane jaun coenaa Sarane jaun jetao, ¹³Abaraaun rai:

“Chanuna coenae Sara. Inae camotojoenihane jaunte niqui, leinjiin canaanai siririchaaainne esenetaenecaihara. ¹⁴Nete, canu, inara Curuaanaa inara Coaunera nichaaunne rai, nii caaintaene cha chanaa jerichaaunnera. Nii jaunte, caa ena uujuenaa ajaanaa cuhane, nacoaauneein inara rene turuha uhanune janate, inae leinjiin calaohicheein Sarara”, naa Abaraaun raine jana, ¹⁵aonajeein jetao, coasiha:

“Inasiina coenacaaunne coaalanaala”, naain nesuujuue Sara. Niritiin nesuu-jihane aonajeein jetaote:

“Nena coenaaine coarajeeunra”, nae jetao rai Cana Coaunera.

**Sodoma cacha caohachaauru ichaonacaauru itajiha
Cana Coaunerane jereniha Abaraaunne**

¹⁶Niritiin Abaraaun aina ereein lenonecuruhane baiha jetaote, jelai caje necoein, naain Sodoma nese nichaae cuuruha nii rene turunacaaurune jana jetao, acaauru rai nocoihane coina, acaauru caaijie cuujue Abaraaun.

¹⁷Nitohaneein acaauru caaijie cuujihane jana jetaote: “Rai quicha icha-nenu bihanunete ne, ¹⁸leinjiin acaacha caa atane que, laraajiin ichaoheni-huru foerateraneein nerichaaanne jaun. Nitohaneein neenenihane jaunne, coreniha satiin belainohineein neeururichaaan caa chauratane que lauri lauri nenacaauru cachaaurune coina rai aitoonlu. ¹⁹Nitohaneeine janijiin cotijiaain neeunlu, rai calaohichuru niicha foerateeuri, rai inamacooru, naonjoaihunri rai aitohane, satiin caitoonjoan rijijieein ichaohin, quere tonoraain neeuruhane, acaauru rai satiin aitocaaunlune jaa nainaan nihanune coinara”, naain suujua cuhane coaaucaane baiha jetao, Abaraaun rai:

²⁰“Aonaaun. Taa Sodoma, Gomorra naonjoaain cocoaichacurute, jataain osaaotiin neein neecha aasainein neeuruhane que coitucunojooinein nee-rera. ²¹Nii jaunne, esinae erenaaniha, osa que nesarucuruhane que carai aito-curuhane coitucuhane coina ucuuae cureeunnicha. Nii banane coitucuhin esenetareeunnicha”, naa Abaraaun rai Cana Coaunerane jana jetaote, ²²inae ichoaichaniha Sodoma nese nichae cuure nii rai letonocuru coroatajaain aina cunacaauru.

Nii jana Abaraaun jetaote, aina iriha Cana Coaunerane jaun jetao, ecu aina inacuhin nedae. ²³Nitohaneein ecu nedaain jetaote, jeraaen rohan nichuu-taain jetao:

“Taa necha ansainein ichaonacaauru jiniichaaan chachu, caohachaaan suujua coaraain ichaonacaauru itajeriquiin. ²⁴Jerihanete saoqui choonca-jeeincha nii neseu neeure caohachaaan suujua coaraain ichaonacaaurura. Nii atiin chachu nii saoqui chooncaain caohachaaan suujua coaraain ichaona-caauru que ishujua acatelanaala, nii nese itajereeite. ²⁵Nitohanei ichana nainihej jerihane. Inasiina nii caohachaaan suujua coaraauru ateinareei, nii necha ansainein ichaonacaauru jiniichaaan. Inasiina jiniiquiin necha ansai-neein ichaohin, osa que nesaruhin neeuruhane coaalanaalata. Coa nohane nitohanai ichaara. Tana caa chauratane que itolere curuaanaacuru Curuaa-naaneein Cana Coauneraneine jaun, caohacha ichareeineta”, naa rai Aba-raaun ne jaun jetaote:

²⁶“Saan, aihachuhsicha. Aihana jaun chujia, saoqui chooncajeein, caoha-chaaan suujua coaraauru eruhanu nii Sodoma neseunena, acaauru coreniha satiin nii ecu ichaonacaauru que casuujua acatereunnicha”, naa Cana Coau-nerane jana jetaote, nacoaaunein:

²⁷“Atiin Cana Coaunera neein natiin, ichei caritiin irihanune que ishujua acateu caquera. Coatih niqui nii chanein nihaaun canu. Canune nechu jataain joareein leinjiin cachaneein neeunra. ²⁸Nena atiin aitoreeunni ichei-cha. Chajana saoquijieeincha lanajeeca saoqui chooncaauruha nii caoha-chaaan suujua coaraauruneta. Nii saoquijieein lanajeecane corenihachachu jitariin taa nese itajeriquiin”, naa Abaraaunne jana jetaote:

“Airihaaunni jerihane. Jena choonca saoquijieeincha caohachaaain suujua coaaraauru eruhanu ecune, coatiha nii nese itajerihaaunita”, naa Cana Coaunerane jana jetaote:

²⁹“Jerihanete ne, jena chooncajeeincha caohachaaain suujua coaaraaurura”, naain conujiha Abaraaunne jana jetaote:

“Nii jena chooncajeeincha neeuruhane nihanatiin, coatiha nii nese itajerihaaunita”, naa Cana Coaunerane jana jetao:

³⁰“Jiaonriha atiin nohane caniha obaaequi caa ii conujichaaunne corenihanera. Chajana nichata chooncajeeincha caohachaaain suujua coaaraauru eruhineta”, naa Abaraaunne jana jetaote:

“Nichata chooncajeein neeuruhane nihanatiinne, nii neseu ichaonacaauru que casuujua acatereeunnicha”, naa Cana Coaunerane jana jetaote:

³¹“Atiin caque ishujua acateeu ichei caritiin irihanune corenihara, itolere Curuaanaanein nena Cana Coaunera. Chatohaneree jana, coroata chooncajeeincha caohachaaain suujua coaaraauru eruhineta”, naain conujihajeein sacuha Abaraaunne jaun jetaote:

“Nii coroatachooncajeein neeuruha nii nese quene nihanatiinne, acaauru coreniha casuujua acatein, nii nese itajenereeunnicha”, naa Cana Coaunerane jana jetao, ³²nirijiein conujihajeein sacuhin jetao:

“Atiin jiaonriha caniha obaaequinene caa que ichei ena cuhaneecha ereeorite aonaicha, itolere Curuaanaanein nena Cana Coaunera. Nii baiha nacoaanein icherojoecarihaaunnita. Chajana ichariquiin acaihaniji lechooncajeeincha erunajaaineta”, naa Abaraaunne jana jetaote:

“Nii lechooncajeein neeuruhane nihanatiin, coatiha nese itajerihaaunita”, nae jetao Abaraaun rai Cana Coaunera.

³³Niritohane baiha, jelai caje amuha Cana Coaunerane jana jetaote, Abaraaun netonai jelaiha jacari caje ichanohin loanari asaa cauha cue.

Gomorra, Sodoma, naaonjoaain itajiha Cana Coaunerane

19 ¹Inae sohane jaun enanejeein nocohejihane que jiniichaaain jetaote, tajiha turuha uure Sodoma nii corotajai Cana Coaunera letono anje-raauru. Nii jana jetaote, nii neseu coenorau netaojiaauruha cachaaurune jaan lauheque jetao Loto. Nitohanein jetaote, tajiha uujueeuruha nii Cana Coaunera letonocurune jana, acaauru coaariin nimichuhin acaauru que tacaain comalenajaain jetao, atane que nauri turuanacanejeein nenoracaain rana-jaain jetao:

²“Curuaanaacuru, Chajaauchete inaraacha jerei icharanichaaunne loreri asae enohin, ecu janoichera. Ecute nainequiche, inara tijia culeequichenera. Inae janohane janate nainequiche amunaa jeriquichene amuhichenera”, naa acaauru raine jana jetaote:

“Inae nainejerichaaain niriimiicha. Cajihane bero cuhane chunijihun janori-chaanuhicha”, naaure jetao rai.

³Ne jetaote, aina jataain cuuruhane jereein, acaauru conujiha Lotone jaun jetao, inae tabiicha nere tonoraain jiniichaaain loreri asae cuure. Nitohanein cuhin jetaote, inae loreri asae turuhin, jataain caohati lenone, jorerera colane ichanohi faan naaonjoaihunri jaain que acaauru coroaatiha Lotone jaun jetaote, que lenonecure nii rene turunacaauru.

⁴Nii jana jaiti netoocurenihane jana jetaote, satiin nii Sodoma nese cocoai-chacuru cachaauru jetao, biinaacuru, enamanaacuru, naaonjoaihunri que jasisiin, loreri curuacaain netaojiaain jetao:

⁵“Chute neeure caa ena janotiin ii loreri asae turunacaauru cachaauruta. Chajaain acaauru mitaaura. Acaauru aihane nesuruna jerichaanura”, naain jetao Loto rai nujuae soaaichuruhane jaun jetao, ⁶jianacoon acaauru rai mituhin jetao, caohatiin acuujuu fuera fuhin, acuujuu que najaaoriteriin jetao:

⁷“Atiin canu coreniha jiaonriha jataain baaso ichana coaaquichenera, quicha belaihuri. ⁸Caute neeure coroatajaain canu cacunucuru, jaiti chariji bana chuni quicha aina ichaohin nelanaalara. Tane acaauru mitaete, acaauru aina inaraacha jerei ichaquichera. Coa chatohaneein baasoneein, caa canu-hacha cotihacuri turunacaauru cachaauru tenaa coaucachera”, naa acaauru rai Lotone jana jetaote nere tonoraelanaala:

⁹“Aihanete ne, naain caalai caje amuhachaaura. Nainihe i nejelau atane caje unaaneein, canacaanu letoaaainera. Enane, nii jataain acaauru ichana jerichaanune amurijiriin, chatohaneein cheterichaanuhin”, naain jetao, nii rijieeoritiin nii Loto mucuhin jiununuhin jetao, acuujuu rohan nichuuntaaure acuujuu saruhitocuruhane coina. ¹⁰Ne jetaote nii jana, biji tochataain taraa-cotaain enoaain, acuujuu fuera fuhitucure nii Loto rene turunacaauru anje-raauru.

¹¹Nitohaneein jetaote, maosaneein nii airiniha nenacaauru cachaauru tiha-coaauruhane jaun jetao, biinaacuru aina jiniiquin, maosaneeuruha enama-nacaaurune jaun jetao, cajihaneein amuhemujueein acuujuu arihuruhane jana, erusichureniane jaun, inae arihuruhane coiinteeure.

¹²Nii jana jetaote, Loto rai:

“Niha charaachuru caa janane, chajaain ii cacunucuru, ii calaohichuru, chacanacuru, naaonjoaihunri aina satiin caa nese que iicha sirichuri amaaain ena caa nese caje coriaae amuura. ¹³Caa nese itajerichaaunine jaunne aitoonra. Inae jataain, caa nese que ichaonacaauru cachaauru que nerero-joecaane jaunte, caa nese itajihacaanune coina canacaanu letoaaain ne Cana Coaunerara”, naauruha nii rene turunacaauru anjeraaurune jaun jetaote, ¹⁴rai nacananeein neenihuru coaraa cue Loto. Nitohaneein cuhin jetaote, acaauru rene turuhin jetao:

“Chajaain nimichucuchete, caalai caje neruujueein amuhacachera. Caa nese itajerichaaain Cana Coaunera jaunne aitoa uunra”, naa acaauru rai Lotone jana jetaote, esenetaaurene niqui nii nacananeein neenihuru. ¹⁵Nii jana, inae nemataracaa janonaane jana jetaote:

“Chajaain caa nese cairichaaain itajihacaanune onaa caje nichotenaa jereeine, erojoein nimichuhin caalai caje caa ii sinijiera, caa coroatajai ii cacunucuru, naaonjoaihunri amaaain amuura”, naauruha nii Loto rai anje-raaurune jana, ¹⁶caeneenejiha Lotone jaun jetaote, cairichaaajoaain aca coaraa Cana Coaunera jaun jetao, rai sinijiera, cacunucuru, naaonjoaain aina curuaecaain biji que mucunajaain jetao, nii nese caje mitanajaaure anje-raauru, onaa caje nichoteeuruhane coina.

¹⁷Inae nii nese caje mitanajaain jetaote:

“Soroneein cunihute nichoteeicha. Jiaonriha inacuhin najaorocoaain ichaaijie nichajai coaraainera. Niheichu atane macararo que inaauna

nainiheeita. Rauhijiriicha ichtatane janaacha cuhin soroo ichaonaa jereei-nera”, naa rai leinjiin anjerane jana jetaote:

¹⁸⁻¹⁹“Jiaohine atiin nohanera Curuaanaacuru. Inarate inae jataain banejela-naala caohachaain caniha neeichene jaun, onaa caje canu ichoteratequichera. Nena ichtatane jana cuhin soronaa naineneen, nabana bero cuhane cuuji-hanune jana, canu eruha nii inaraacha ichaaine ohanune coataara. ²⁰Caa cajete, ichuunejeein ne leinjiin nese laaojoi; ucuaaene nainereen cuhin sorohanunera. Jerecuchene ucuaae cuhin onaa caje nichotenicha. Nii nesete laen, esinae rauhijiriin aansijiera”, naa Lotone jana jetaote:

²¹“Nii carai aitohine aonajihanura. Nii cacaje bajaaine rijijieeine ichareeun-nicha. Coatiha nii aitohine jaan nese laaojoi itajerihaaunnita. ²²Chajaain-cha aihane ucuaecha cuhachanihura. Coatiha jaiti nii cuhine jaun turue-neeine jana, nii chatoanai icharihaaunnita”, nae jetao nii leinjiin acaauru caje nena.

Nii jaun jetaote, Zoar neein nii nese curuaateeeure, Ebereeo ere cuhane “Zoar”, naane, “aansijieein”, naane jaun.

²³⁻²⁴Inae janohane jana, Zoar turuha Lotone jana jetaote, asojoere, usi, naaonjoaain nalaa eloniji amuneein, Sodoma, Gomorra, naaonjoaain ichoae Cana Coaunerane jaun jetao, ²⁵satiin ecu ichaonacaauru cachaaauru, nii atane macararo que nenacaauru ajenacuru, naaonjoaihunru jetao, satiin mocoha-coaain nitajihacooaure.

²⁶Nii jana Loto comasai jetaote, rai lana caaijie cuujueein rai janori nichajai coaraa najaoracaaine jaun jetao, tebe jaberoconeein ecu nerotohin nedaachae.

²⁷Nitohanihane cojoanoo, Cana Coaunera aina irihalune jaau, janohetiin cuhin, ²⁸Sodoma, Gomorra, naaonjoaain nichajaihuri atane macararooru coaraa Abaraaunne jana jetaote, ocoana mocooruhane aihane tocohanein sichoohaque jetao, satiin ucujai batane sacuritaain suruaa.

²⁹Nitohanein jetaote, nii atane macararo nenacaauru Gomorra neseu, ichaoha Lotone jaa Sodoma nese naaonjoaihunri itaje Cana Coaunera. Ne jetaote, Abaraaun coacuhin, nii rai calaohi riji Loto ichoterate, nii niicha ita-jeeni nese caje rocohin.

Amonita, Mohabita, naaonjoaihunri foerateracuru

³⁰Nitohanihane jaun jetaote, nii Zoarau ichaohane coasihane jaun jetao, ichtatane neeojoaihun cuhin, atane jioararo cuhane ichaoha cuelu, rai coroa-tajai cacunucuru que nichatajajeein Loto.

³¹Nii cacunucuru que nichatajajeein nihane jaun jetaote, rai nocoasai rai jetao:

“Inae jataain biinaaniha caa cana inacara. Jana nihei chunijihun quicha satiin caa atane sacuritaain, nitohaniha cana ichaone jaun cana raeranuta.

³²Aihane jaun, coanete caa cana inaca ajelaacate, aina siniin que inacatein leinjiin canaanai sirichaara”, naaure jetao ita rai.

³³Niritiin bino que nii rai inaca ajelaain, aina siniha nii cacunune jana jetaote, coitucueene rai inaca. Nihei jetao, nii nimichuhane coitucui. ³⁴Nii cojoanoo jetaote, nocoasai rai:

“Aonaaun. Enene cojoanotiin cuhanene, cana inaca aina enohin sinihunni-cha. Aihane jaun, coanete nacoaaunein ajelaacate, carerojoariha iitonai aina

enohin siniicha. Nii banate, que inacateein jiniiquiin canaanai siririchaa-nicha”, naain jetao, ³⁵nacooauneein bino que rai inaca ajelaain jetao, aina enohin sini rai nocoasai. Nii jana jetao, nii aina enohin siniha nii cacunune coitucuhi nii Loto. Nihei jetao nimichuha nii cacunune coitucuhi.

³⁶Nitohaneein jetaote, rai inaca aina inae ausirinecure nii coroatajai Loto cacunucuru. ³⁷Nii inaca aina niicha sirii calaohi janoaain jetaote, curuaate Mohabaneein, nii rai cacunu inanai. Aca jetaote, Mohabitacuru foerateraneein nelu. ³⁸Jerichanejeein jetaotechu, calaohi janoaain, Ben-amineein curuaate nii rai nocoasai. Aca jetaote, Amonitaauru foerateraneein nelu.

Abaraaun comasai raa Abimeleene

20 ¹Nii Mamere rai encina neeojoaaihu ichaohane caje amuhin jetaote, Cade, Shur, naaonjoaain cataaun nena, Negueve batane que nena Gerara nese ichaoha cue jetao Abaraaun.

²Nitohaneein ecu ichaohane bana jetaote, jelai cocoaichacuru rai bainiha comasai Sarane be jetao Abaraaun. Nii jaun jetaote, rai comasainu que jetao nii Sara raerate, Gerara curuaanaa Abimelee. ³Ne jetaote, nii raeratihane cojoanotiin cuhane sinihane jana jetao: “Oriquiin, sinijieraanonaneein nena ene raina jaunra”, nae jetao, Abimelee sinihu Cana Coaunera.

⁴Ne jetaote nii chatohaneein, nii ene tenihane jaun jetao, nii chaque tona-jelanaala: “Canu Curuaanaa, inasiina baaso ichaelanaala nena sohine coina nena neeine coalanaala, nitohanai ichareita. ⁵Abaraaunte chuhisi raajeni-hane carai, ‘Rai baijie caa ene’, naane jana, caa ene netonai, ‘Rai conajae Abaraaun’, naane jaun nechuhisi, nii chatohaneein baaso ichacaun ainane coina coacuelanaala, caohacha coacuhin raaura. Aihane jaun, coatiha nii chatoanai baaso ichahaaunta”, naa Abimeleene jana jetaote:

⁶“Aai chuhisicha, raotojoeinne caohacha nejesinaa chaque coacu-hin raaine coitucuunra. Nii jaunna chujia, nii chatohaneein baaso ichaain dadaaine naihatejeneun, nabana caque nejeratenaa tocohanein neosateeine coataara. ⁷Aihane jaun, chajaain ena nii quicha rai nii sinijiera cainaaunra. Acate, canu ere bera profeta nihane jaun, ii coreniha, canu aina ereereca cureein ichaohine coinara. Esinae rauhijiriin cainaeneenete, ii cachaauru, ii calaohichuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin ooriquicheeincha”, nae jetao Abimelee sinihu Cana Coaunera.

⁸Nii jana, inae janohane jana jetaote, janone nimichuhin, jitariin rai cachaauru cotijiaain, nii aitoa Cana Coaunera, rai sinihune rijitoejin biha acaauru raine jaun jetao, aonaain jataain casihure.

⁹Niritiin acaauru rai bihane baiha jetaote, Abaraaun cotijiaain jetao:

“Chaanate catohaneein canacaanu terateita. Chaquena ichoaijiaain niha-caanute, catohaneein osa tabai que casaruhin, canu cachaauru aina curuaecaain canacaanu cairichaaeratenaa jereeine coinata. Coatiha caohachaa nitohanai ichaain nihaaneta. ¹⁰Tonaain coacuhinte, caa catohaneein cacori-taaita”, naa Abaraaun rai Abimeleene jana jetaote:

¹¹“Aihanu chuhisi. ‘Nihei jecha chuni caa jana Cana Coaunera que suujua acateein nei cacha’, naanune jaunne chuhisi, nabana casinejera coreniha casohin cajoera coataa aitoonra. ¹²Esinaete chuhisi niqui rauhijiriin canu baineein ne, canu inaca cacununein nihana jaun. Coatiha niqui canu neba

caje najanonaa neein nihei. Nii jaunne, nitohaniha cana ichaone jaun, aina ita raain nihacaanulu.

¹³Inae canu inaca loreri caje mituhanune coina carai aitoha Cana Coaunerane jaun, inae jelai caje uhanune rai, ‘Chunijihun turuhacaanune jaauru, “Acate canu conanera”’, naane coina rai aitoonlura”, naain jetao Abimelee tonorae Abaraaun.

¹⁴Niritohane jaun jetaote, jelaiha Abaraaun comasai Sara cainaa Abimelee. Nii comasai cainaane ichoae tacaain jetaotechu, carenerocuru, bacaauru, rai cachaauru, coseenraauru, naaonjoaihunri que belaaain jetao:

¹⁵“Caa atanete canu que banijiaain nenaane. Aihane jaun iicha jerei jelai janiijiin, iicha rautaihu ichaooora”, nae jetao Abaraaun rai Abimelee.

¹⁶Niritiin jetaote, Sara rai netonoai jetao:

“Caa ii cona rai quiicha teeurite, leoharaanain monedani coata jataain coretiin nena jeeoneei coreneein core. Acate, ene caohachaneein neeine coitucueratereein satiin caa ii aina nenacaauru que. Coatiha nerihaaain chuni, nii coreniha ichai baasonnein ereita”, nae jetao Sara rai Abimelee.

¹⁷Nii jana jetaote, acaauru rai Cana Coaunera bajaa Abaraaunne jaun jetao, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, rai comasai aina jiniiquiin nerautae Abimelee. Jerichanejeein jetaotechu nerautaaure, satiin nii Abimelee coseenraauru, rai cachaauru comasaihuru, rai naraaichuru comasaihuru, naaonjoaihunri netonoai jetao nerautaaure. ¹⁸Nitohaneein jetaote, Sara coreniha bereeconaa inaaurenihane coina, acaauru benecuru cojiotaa Cana Coaunerane caje jetao nerautaaure.

Nejanoaa Isacane

21 ¹Inae Abaraaun rai aitohalune jaun, nii naitoonjoan rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaa que inae tihane jaun jetaote, ²ausirineein leiniin calaojoi jetao Abaraaun aina Sara, inae jataain biinaaniha natiin.

Nii rai aitohalu Cana Coaunerane que tihane jana nejanoaa nii Sara aina niicha sirii calaohine jana jetaote, ³⁻⁴Isaca neein curuaateein, nii rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein jetao, fosa janoniha nejanoaane cuhane jetao, rai jaberoco cari macohi sae Abaraaun.

⁵Nii nejanoaa rai calaohi Isacane bana jetaote, lefasha jaanacanelu Abaraaun.

⁶Nii jana jetaote, rai aitohalu Cana Coaunerane jana, coenaalune coacuhin jetao: “Coenanaatoojooaain aitohalu Cana Coaunerane jaunne coenaanlu. Nena laen ena rachoojoenaa caaun coenaan. Nii rijijieeintechu rachoojoenaa caaun coenaa cuurureein satiin caa canaanai sirichaaunne coitucuurera cachaauru. ⁷Niheilu niqui nii chuni, ‘Naaonjoaainte, calaohicha curiquiicha’, naain Abaraaun rai erei. Nete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera nihane jaun, coitucuhane jaun, niritiin bihalune jaunne, inae jataain biinaanihane sainejeein, aina leinjiin calaojoihunra”, naain jetao, suujuau ere Sara.

Abaraaun loreri caje sitanojoiniha rai calaohi Isamaeli aina Acarane

⁸Nii jana inae foheca nii Isacane jana jetaote, sisihane jianihane coina bitoae rai neba. Nii bitoaa rai nebane bananeein jetaote, coroaeca beseta ichae Abaraaun. ⁹Ne jetaote, nii Egipto bene Acara aina Abaraauncha sirii

rai calaohi jetao, Isaca batiin rohecaane coaraa Sarane jaun jetao, nii rau-taenihane jaun Abaraaun rai jetao: ¹⁰“Rai calaohi amaa in aina amuhine taa cana coseenra. Caa cana coseenra calaohi, nainihei canu calaohi Isaca rai-nee in nena leruhin raaneta”, naa Sarane jaun jetaote, ¹¹jataain coinaderae Abaraaun, esinae rauhijiriin rai calaohi niha natiin que aitoa Sarane jaun.

¹²Nii coinaderaane coaraain jetaote: “Cooa chaque tonajiha nii ii coseenra aina inara calaohi canaanai quera. Nii ichei aitoa Sarane rijijiee incha ichaaura. Nii ii calaohi Isacate, ii inamacooru foerateranee in neree incha. ¹³Jerichanejee innechu, nii ii coseenra calaohi coroatajaniha cureeunni, arajiin le lauriin neenihuru cachaauru foerateranee in nihane coinara, ii calaohinee in nihana jaunra”, nae jetao Abaraaun rai Cana Coaunera.

¹⁴Nii cojoanoo janone jetaote, jataain janohetiin nocohejeri in nimichuhin jetao, Acara aina Isamaeli rai, neniha ucuuae acaune jaun, cujujee in acauruacha coheni que jacari caje ichanohinee in nena cuhane esinae aca curu-juaain, faan aina te jetao acauru rai Abaraaun. Nii faan aina acau tee in jetaote, jitari in acauruacha amaaeni ruhacaerate Acara que Abaraaun.

Nitohanee in nii aina niicha sirii calaohi Isamaeli tee in rai necoiha Abaraaunne jaun jetaote, nii cunajaanu coitucuelanaala jetao, Beresebau nena cache areroo amuhemuje Acara.

¹⁵⁻¹⁶Nii jana inae saa nii jacari cuhane nena esinae cane jaun jetaote, nii neniha niicha coheninune jaun, nabana notaracae oha nii canaanaine coataa jetao, enuha laaojori coforacaa asae tee in jetao, nita caje cuti in nelauriaa cue nii rai neba.

Nitohanee in caje amuha ratiriinne jana jetaote, chanae nii canaanai.

¹⁷Nii chanaa nii canaanaine aonaa Cana Coaunerane jaun jetaote, dede caje coaune in rai anjera que nii Acara bajaeratee in jetao: “Chate ichaaita Acara. Coa casi in tonajihara. Cana Coaunerate, nii nihane jaau nee in chanaa nii canaanaine aonajera. ¹⁸Chajaa in nii canaanai ari in rai biji que ranihura. Jiaonriha jiane inera. Canune coroatajaniha cureeunni araji in le lauri in neenihuru cachaauru foerateranee in nihane coinara”, naa in jetao rai dede caje coaune in berate rai letono anjera que Cana Coaunera.

¹⁹Niriti in jetaote, nii niha esinae cane jaa jelai coarate Acara que Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, coaraain, nii jacari caje nena acau curu nemoa in jetao, que Isamaeli cocoae rai neba.

²⁰⁻²¹Nitohanee in coroatajaniha Cana Coaunerane aina fohejee in jetaote, nii neniha cachane jaau Paran ichaohin tenuna que sonaana inaerane in nelu nii canaanai. Nirijiee in neenejee in, inae ichauchenanihane jana jetaote, Egipto bene que jetao, comasajiaelu rai neba.

Ita aina raotojoe in ichaoruhane coina Abaraaun rai aitoa Abimeleene

²²Nii bana jetaote, nii rai natane beraihurera soondarooru curuaanaa Ficol que corianeraa in jetao, Abaraaun coaraa cue aina irihane coina Abimelee. Nitohanee in cuhin Abaraaun rene turuhin jetaote:

“Jataa in ii coroatajaniha itolere que Cana Coaunerane coaracaanura.

²³Aihana jaun, esinae rauhijiri in Cana Coaunera notaracae, ii belaa in ii coaracaanlune rijijiee in, canu belaa in canu coaraa in nii chatohanee in canu teneree in, canu bereecuru, quicha foerateeuri, canu cachaauru, naaonjoa in

nichaanune aihane ajiniha, ena caa neeine jaau netiin Cana Coaunera notaracae aitoote aonacaara”, naa Abimeleene jana jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijirin Cana Coaunera notaracae, cacoelaaaine rijijieeine, canuhetonai ichoelaicheeunni niquicha”, naain jetaote:

²⁵ “Nete caraajenhane quicha bajeineein niha caa atane jachu acau netao-jianaja natiin, cacaje ruluhin neeurelu ii cachaaaurura”, naa Abimelee rai Abaraaunne jana jetaote:

²⁶ “Coatiha enanetojoeiin nii niritiin carai ereeine jaa coitucuhin nihaaun. Chanuna chajaain rijijieein beneeilu niritiin. Chachaaanti nitohanai ichaeluta”, nae jetao rai Abimelee.

²⁷ Nii jaun jetaote, carenero, baca, naaonjoaain mucuhin, Abimelee rai teein jetao, nii bananeein jiniiquiin caohachaaain ita belaaain neeuruhane caina jetao, ita rai rucuhecure Abaraaun aina Abimelee. ²⁸ Nitohaneein itarai aitocuruhane baiha jetaote, coaiteen caainsi couturineein rai carenerocuru rocihin jelai tiha Abaraaunne jaun jetaote:

²⁹ “Chanuna nii caainsi couturineein, carenero elonaa”, naain caje bajaa Abimeleene jana jetaote:

³⁰ “Caa caainsi couturineein, ichei quicha tei carenerote, caraajenhane taa atane bajeiin, caa acau mitunajaanu ichacaaunne jaa coujunacanera”, nae jetao rai Abaraaun.

³¹ Nitohanihane jaun jetaote, Bereseba neein nii acau netaojianaja jelai curuaateure, ecu jiniiquiin ita belaihuruha Cana Coaunera notaracae netiin caina aitocuruha Abimelee aina Abaraaunne jaun.

³² Inae nitohaneein Abaraaun aina ereeuruha nainaaain jetaote, Filisteeo-neeuruhane nenajau cauha cue Ficol aina Abimelee.

³³ Nii Beresebau jetaote, leinjiin tamarisconein curujajaan nena enuha temuhin jetao, chariji bana nitajenaa charaneein nena Cana Curuaanaa Cana Coaunera bajaa bajaje Abaraaun.

³⁴ Nitohaneein jetaote, jataain carajaan, Filisteeocuru atane ichoaelu Abaraaun.

Jataain esenetaa Abaraaunne coujuha Cana Coaunerane

22 ¹ Nii baiha neenejeein jetaote, jataain esenetaa Abaraaunne coujuhin coaraane caina jetao, Abaraaun bajae Cana Coaunera. Nitohaneein bajaane jana jetaote:

“Caune neeunra”, naain tonoraa Abaraaunne jana jetao:

² “Nii acaihaniji jataain belaaain iicha sirii ii calaohi Isaca amaaain, Morihataane cunihura. Chaaen inae nii ichei quicha beeni ichatane ecuuno turuhine, nii ii calaohi sohin carai mocoora”, nae jetao Abaraaun rai Cana Coaunera.

³ Niritoha rai Cana Coaunerane jaun jetaote, nii chojoanoo janohetiin nimitchuhin, nii cabario rijijieein nena asno ichoe nelauriaain cuhane jaanu teein, niicha mocoheni mocohane jaanu que enuhacuru raain jetao, nii rai Cana Coauneraacha beeni ichatane ecuuno coinetiha cue, rai calaohi Isaca, chaaen corotajai letonocuru, naaonjoaain aina Abaraaun.

⁴ Inae nii cuuruhane nichata janone cuhane jetaote, coriaae caje coauneen, nii niicha coinetei jelai coaraain jetao:

⁵“Cau nedaauche caa asno aina. Caa canaanaaicha que jerajejeeinne naain curichaunuhin. Inae Cana Coaunera corojeein bajaacaanune nainacaanunene, jelaiha cauha urichaunuhincha”, nae jetao, nii aina cunacaauru corojatajai letonocuru rai Abaraaun.

⁶Niritiin jetaote, niicha mocoheni mocohane jaanu que, nii Isaca que enuha ruhacaeratein jetao, anojooa aina usi amaa'in cue nii rai calaohicha que jerajejeein Abaraaun. ⁷Nirijieein cujuueeuruhane jaun jetaote, rai inaca Abaraaun rai jetao: “Baba”, naa Isacane jana jetaote: “Cha naate canaanai”, naa Abaraaunne jana jetao: “Inae niha jatoroaain enuha, usi, naaonjoaain. Chu jana ne canaacha mocoheni carenero”, naa Isacane jana jetaote:

⁸“Cana Coaunerate canaacha mocoheni que leinjiin carenero tereein canaraicha canaanai”, naain jetao tonorae Abaraaun.

Niritiin jiniiquiin cujuueein jetaote, ⁹inae nii rai aitoha Cana Coaunerane jaau turuhin jetao, ajerichuru caje leinjiin rori jaain, nichoae enuha codoriaa'in jetao, rai calaohi Isaca ichojoaain, nii rori ichoae nena enuha ichoae jetao, loroae Abaraaun. ¹⁰Inae Cana Coaunera rai nii calaohi sohin mocohane caina anojooa mucuhane jana jetaote, ¹¹dede caje coaauneein jetao:

“Abaraaun, Abaraaun”, naain bajaa Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote:

“Caune neeunra”, naain tonoraa Abaraaunne jana jetaote:

¹²“Coa ichaajenihane chatohaneein nii ichalabi cunaitaara. Inae laen esinae rauhijiriin, caitoonjoan coasilanaala tonoraain ichaain neeine coara-caaunra; ichaaje nii acaihaniji ichalabi bajaanu ii cajene jana tenaa jereeine jaunra”, naain beratiha anjera que Cana Coaunerane jana jetaote, ¹³leinjiin nuna laaojori uune que jetao, jicho que nemucuhin tijijiae leinjiin carenero. Nii coaariin jetaote, raain, nii rai calaohi coreeraniha tein, Cana Coaunera rai nii carenero sohin mocoe Abaraaun. ¹⁴Nitohanihane jaun jetaote: “Cana Coaunerate, canaacha latei terane”, naain jelai curuaate Abaraaun. Nitohanihane jaunte: “Ichatane ecuunoteeinte cana rai canaacha latei te Cana Coaunera”, nanajaaoncure enanetojoein jataain chaelai latecuruhane cachaauru.

¹⁵Nii jana jetaote, dede caje coaauneein Abaraaun bajaane coroata sate, nacooauneein Cana Coaunera letono anjera. ¹⁶Nitohaneein bajaain jetaote: “Cana Coaunerate aite: ‘Caa catohaneein quere tonoraain, acaihaniji ichalabi tenaa jereeine jaunne, esinae rauhijiriin caraajenihane ichei aitoon, ¹⁷jataain ii coroatajanichaaunne, arajiin nefaauruha dede que nena arasijie aina cucuana auhaniha nena carene catuniji jeoneein ii nefoerateeurune coinara. Nii choae tacaaintechu, acaauru que nejeratenacaauru amuritoa cuurureeincha.

¹⁸Jerichanejeeintechu ii nefoerateeuru aina cuaain rausiaenojineein neeureerein satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru, quere tonoraain neeine jaun’”, nae jetao Abaraaun rai anjera, niritiin aitohane caina letoaa Cana Coaunerane jaun.

¹⁹Rai niritoha anjerane baiha jetaote, nii nedaaauruha coroatajai rai letonocurune jaau jetao, jelaiha cauha cue Abaraaun. Nii caje coaauneein jetaote, jiniiquin, jelaiha nii ichaohalu Abaraaunne jaau Bereseba cauha cuure.

Nacor calaohichuru

²⁰Nii baiha neenejeein jetaote, Mirica aina inae calaohicha nii rai nocoala Nacorone coitucue Abaraaun. ²¹Nii jauriaanejeein nejanoanaa rai calaohi

curuaa jetaote Uzne. Que jauhequuin jetaote, nejanoaelu rai nocoala Buz. Nii baiha jetaote, nejanoaelu Aram inacaneein neeninu Quemoeri. ²²Nii baiha nejanoanacaaaurulu jetao Queseri, Haso, Piridasi, Jiridafa, Betoheri, naaon-joaihunri. ²³Nii Betoheri jetaote, Rebeca inacanelu. Caa fosaneeuri jetaote, nii Abaraaun ocoala Nacoro aina Mirica calaohichurunelu.

²⁴Chaaen jetaotechu, comasai rijijieein niicha sirii Reeuma aina calaojoilu nii Nacoro. Acaauru jetaote, Teba, Gaham, Tahas, Maaca, naaonjoaihunri-nelu.

Oha Sarane jana, conautecuruane.

23 ¹Lefasha coroata choonca caainsi jaanacaneein ichaohane baiha jetaote, ²Canaan batane que nenea Hebron nese Quiriatarba neein acaauruacha curuaatei netiin jetao ohelu Sara. Nii oha Sarane jana jetaote, jataain coisiin coinaaderae jetao Abaraaun. ³Nii baiha jetaote, nii niha Sara jaberocone jaa jelai caje mituhin jetao, nii ecu ichaonacaauru Ititiacuru rai jetao:

⁴“Cau nejelau cachaneein inara aina nihanune saijieein atiin canu rai atane banane que aansijieein inara atane que necoreteeuche, ecu canu sinijiera rucuheratihanune coinara”, naain atane bajaa Abaraaunne jana jetaote:

⁵⁻⁶“Canacaanu aonaaujiane, ichai aitocooaanune coitucuhicha curuaanaa. Iite, cau canacaanu jana, Cana Coauneraacha tenojoinnein neeicha. Aihane jaun, caa canacaanu rai atane bana caohacha que teein, nii ii sinijiera rucuherateura. Coatiha nerihaain caa canacaanu jana ii caje nii chuni atane bana chunaain neita”, naaure jetao Ititiacuru, Abaraaun rai.

⁷Nii jaun jetaote, nichaaurain acaauru que suujua acatihane coarateein jetao:

⁸“Esinae rauhijiriin, cau canu sinijiera rucuheratihanune jeriquichene, atiin carai Zoar calaohi Eforoon rai aitocuchete, ⁹nii natane lucu Macpelau nenea ajeri jioararo que necoreteeine canu raicha. Canune, core bajaane jeeoneein nii ajeri jioararo coretereunnicha. Nii banate, esinae rauhijiriin carainnein niha cureein, cau nenea atane que carai atane banara”, nae jetao Ititiacuru rai Abaraaun.

¹⁰Nii jana, ecu acaauru aina neein aonajiha Ititianeuuruhane araai nii Eforoonne jaun jetaote, aonajeeuruha naraaichuru coina, chaaen satiin aonajeeuruha nii nese coenorau situacaaaurune coina jetao Abaraaun rai:

¹¹“Aihei jerihane curuaanaa. Canune atiin ii belaicheeunni nii atane que, nii ecu nenea ajeri jioararo aina curuataaincha. Satiin caa canu araichurute, nii atane que ii belaihaaunne coarannein neeurureein; chajaaaincha ecu ii sinijiera rucuheratenihura”, naa Abaraaun rai nii Eforoonne jana jetaote, ¹²nacooaunnein, nii jelai cocoachacuru que suujua acatihane coarateein jetao:

¹³“Atiin canu coreniha caa ii coretena jerichaaunne jaa coriqui raaune, nii baiha caa atane que teein canu sinijiera rucuhenicha”, naa satiin aonajera urichoo Eforoon rai Abaraaunne jana jetaote:

¹⁴⁻¹⁵“Aiha chuhisi niquicha curuaanaa. Nete jena fasha monedanei core jeeoneein core caa atanera. Coatiha nii jeeoneei coreniha, nainihei ita rerohecaacaneta. Chajaaaincha nii ii sinijiera rucuhechanihura”, naa Abaraaun rai

Eforoonne jana jetaote, ¹⁶nii aonajeeruha satiin Ititiacurune jana, core bajaa Eforoonne jeeoneein jetao, coriqui janijiin nii atane corete Abaraaun.

¹⁷⁻¹⁸Nitohanihane jaun jetaote, Eforoon rainnein niha nii Mamere uuriniha nena ajeri jioararo Macpelau nenaane baiha jetao, satiin Abaraaun rainnein nedae nii atane que nenacaauru, nunacuru aina curaaequiin. Nitohanihane jaunte, nii coretiha Abaraaunne coaraneein neeure nii jelai cocoaichacuru Ititiacuru, saain nii nese coenorau situnacaauru, naaonjoaihunri.

¹⁹Nii coretihane baiha jetaote, nii Canaan batane nena Mamere uuri-niha Macpelau nena ajeri jioararo cuhane jetao, rai sinijiera Sara rai atane rucujue Abaraaun. Nii Mamerete Hebronneein curuaateure enanetojoein.

²⁰Nitohanein jetaote, inae que banijiaain atane siriin, que nena ajeri jioararo eroranein ne Abaraaun, ecu rai sinijiera rucuhecane coina rai necore-teeruha Ititiacurune jaun.

Isaca comasainu arichatiha Abaraaunne

24 ¹Jataain itolere que coroatajanein rausiaeca Cana Coaunerane jaun jetaote, jataain biinaanihane jaau tiaaojoaain jetao ichoaelu Abaraaun.

²Nii jaun jetaote, satiin rai niicha sirii erora rijijieein neein, satiin letonocuru coaraneein acauru bichauhenanein nena que tacaain cotijiaain jetao:

“Canu anae asae ii biji metaain aihane, ³⁻⁴caa ena nihanune jaa Canaan batane bene que necoasajiaa canu calaohi Isacane naihatejelanaala, naain catane nichae cuhin, caraaichuru bene que comasajiaaine coina aihane, dede, chauratane, naaonjoaain Curuaanaa Cana Coaunera notaracae aitoone aonaera”, naa Abaraaunne jana jetaote:

⁵“Coatiha chujian naihatejerihaaunni niqui. Cha janajia ichareeun, ariha cuhanune jana casaauna jereniha ranunaneta. Nitohanihane chujia, nii ii calaohi amaanunete ne cajiniichaain, nii mituhilune jaa atane quera”, naa nii letono bichauhenane jana jetaote:

⁶“Jiaohine. Jiaonriha ucuae, nii canu calaohi amainera. ⁷Cana Curuaanaa Cana Coaunera, nii canu inaca aina caraaichuru atane caje canu rocohin, carai caa atane tihane coina aitelu, que inoaelu netiin ichaooruha canuha-cha foerateurine coinara. Acate, chajiniha rai letono anjera letohareein, caa canu calaohi comasai raa cuhi ucuhaji cajene coinara. ⁸Aihane jaun, cuhin, ariin, ruhine sainejeein ishaauna jereniha ranunane banaachate, cha ujuai-honein nenereeni. Nete laen nainene nii charijieeiniji, ucuae canu calaohi amainera”, nae jetao, nii letonocuru bichauhena rai Abaraaun.

⁹Nii jaun jetaote, nii fatoroon Abaraaun anae asae rai biji metaain jetao, nii calaohi comasai arihane coina Cana Coaunera notaracae Abaraaun rai aite nii rai letono. ¹⁰Nii baiha jetaote, lechooncaain camecho mucue nichoae cuhane coina. Nitohanein jetaote, que belaihanne coina nii rai fatorooncha sirii rucuhele caohacha janijiin amain jetao cue, Mesopotamia batane que nena Nacor neseu, ichuuntoheri que airijiin, nii Abaraaun letono.

¹¹Nitohanein cuhin jetaote, inae nii neseu rohan turuha sona nalaacaain nii rai letonone jana jetao, nii rijiuuru acau raa cuuruha enecurune jaun jetao, nii niha leinjiin acau netaojianaja atane jachune jaau rai camechocuru

suruaain, ¹² Cana Coaunera bajaain jetao: “Canu fatoroon Abaraaun Coaunera Cana Coaunera, esinae rauhijiriin canu fatoroon belaitohine coarateein canu coroatajaneeu ena jerichaaunne rijijieein. ¹³ Enene cau nesurucuaaun, caa leinjiin acau netaojianajaune jana, acau raa uuruha cau ichaonacaauru ranunaaurune jana ¹⁴ jereeute, nii ranuna rai: ‘Atiin nii ii baichaje faaurihune caje acau coera’, naanune jana: ‘Saan ai. Nocoachujian, chajaautejia coe. Tana caa ii camechocuru rai netonai choroete acaauru netonai cooruhinera’, naaine ii letono Isaca comasainu que neeninu ranuna, que banihateein coaraain iicha rucujueicha. Aihane fatoroon Abaraaun belaitohine coitucuera”, naain jetao Cana Coaunera bajaee nii Abaraaun letono.

¹⁵ Jaiti niritiin, Cana Coaunera bajaee bajaaceane nainenihane jana jetaote, tajiha nojoaun ichoae baichaje baaibaaichaaun uujiha leinjiin ranunane jana coaraje.

Nii ranuna jetaote, Betoheri cacunu Rebecane. Nii Betoheri jetaote, Abaraaun nejera Nacor calaohineein nenaane. Jana Betoheri neba jetaote Miricane.

¹⁶ Nii jana jataain caohati eneneein chariji bana nii chuni quicha aina ichoaelanaala nena jetao nii Rebeca. Aca jetaote, nii acau nenaja atane jachu cuhane fauhin, rai baichaje nemoaain jelaiha cauha cuhane jana, ¹⁷ racatihaain eruhin jetao:

“Atiin caa ii baichaje cuhane nena iicha amai esinaaeca que canu cocoaaura”, naa rai Abaraaun letonone jana jetaote:

¹⁸ “Ai. Chajaautejian coera curuaanaa”, naain jetao, nii rijieeoritiin rai baichaje fauhin jetao, tebeecaain cocoaee nii ranuna. ¹⁹ Inae nainaaain nii esinaaeca coha nii Abaraauncha letoaine jana jetaote:

“Tane, caa ii camechocuru rai netonai acau raain tete, jerecuruhane jaau tiaaajoaain cooruhinera”, naain jetao, ²⁰ nii esinaaeca cooruha camechocurune jaa cuhane nii baichaje nohi beroteein jetao, araai saain jelaiha soroonein cuhin, nii acau nenaja cuhane fauhin jetao, satiin camechocuru rai esinaaeca te nii ranuna. ²¹ Nii tonohanau jetaote, rai erelanaala inauheneecha coaraje nii letononeein cunaa, esinae rauhijiriin nii bajaane rijijieein coroatajaniha Cana Coaunerane coaraane cina.

²² Inae nitohaneein nainaaain nii esinaaeca cooruha camechocurune jana jetaote, jataain coretiin oro caje nena anicho tijichae Rebeca asi que nii Abaraaun letono. Nii choae tacaain jetaote, coroatajaain oro caje nena biji lera jaraantohanai rocohin jetao, jerane nii ene biji que balurucacae nii letono, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²³ Nitohaneein tein jetaote:

“Chaa cacununein nena neeta. Atiin carai beune coitucuera. Nerihana-cha nii ii inaca loreri asae enene caa canu corihacuru cachaaauru aina nesurucuaaunne jaanu”, naa nii letonone jana jetaote:

²⁴ “Eeje. Canune Mirica aina Nacor calaohi Betoheri cacununeeu. ²⁵ Niha nesuruhichene jaanu, canacaanu loreri asae. Chaentechu ne jataain banejelanaala lenonecuruha nii camechocurune jaanu. Chaaen lanaai ajaena jacoro neloracurua camechocurune jaanu”, naain amuha nii ranunane jana jetaote, ²⁶⁻²⁷ neseorihaain jetao:

“Jataainte itolere bana caohacha ichaaicha, canu fatoroon Abaraaun Coaunera cana coaunera. Jataain esinae rauhijiriin aitohane rijijieein, canu

fatoroon belaaïne jaunte, esinae rauhijiriin naraaichuru nenaja coero cuhane canu uhaaicha”, naain jetao, Cana Coaunera coroaje nii letono.

²⁸Nii jaun jetaote, soroneein acaauru loreri asaae cuhin rai aitothane rijijotjoein jetao rai neba rai, “Naaonjoaara”, naain biha cue Rebeca. ²⁹Nii jana nii ene cona Laban jetaote, soroneein cuhin, nii niha acau netaojianajaau nii cacha ariha cue, ³⁰belaihanee jaa biji lera aina anicho amaaïn turuhin, nii rai aitoha cachane jaa biha nii rai baine aonajihane jaun. Nitohanein cuhin jetaote, nii niha acau netaojianaja atane jachune jaau rai camecho aina ecu niha nii Abaraaun letonone jana eruhin jetaote:

³¹“Caohachate ichae ichei Cana Coaunera turuhine coinara. Chajaaute loreri asae nesurunicha. Inasiinte cau airiniha sinicheeita, inae camechocuru nenajaanune maajein rucuhecaau natiinta”, nae jetao nii Laban.

³²Niritoha raine jaun loreri asae cuha Abaraaun letonone jana jetaote, nii camechocuru caje rucuhale fauhin jetao, nii camechocuru corootihane nainnaan jetao, acau raa cue, que tijia culeeca rai corihacuru aina nii Abaraaun letonone coina Laban.

³³Nitohanein jetaote, inae lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao:

“Coatiha jaiti lenonena nainihaaun canu, jaiti ichei canuhacha ichaneni benihanune jaunra”, naa nii Abaraaun letonone jana jetaote:

“Saan. Iicha benaa jerei beeuna coitucuera”, naa rai Labanne jaun jetaote:

³⁴“Canune ii nejera Abaraaun letono neeunra. ³⁵Jataain caohachaaïn nihane coina coroatajaniha Cana Coaunerane jaunte, coriqui nebanein, carenero, baca, oro coata jataain coretiin nena, rai cachaauru, coseenraauru, camecho, asno, naaonjoihunri siri nii canu fatoroon Abaraaunra. ³⁶Nii choae tacaaintechu, taolu rai sinijiera Sara aina leinjiin calaojoi, inae jataain biinaa niha natiincha. Nii jaunte, nii calaohi rainein satii niicha sirii te nii canu fatoroon. ³⁷Chaentechu canu rai, Cana Coaunera notaracae netiin: ‘Jiaonriha caa ena nihanune jaa Canaan batane bene que necoasajijaa canu calaohine naihatjeeinera. ³⁸Aihane jaun, nii ajiniha canu inaca araaichuru jana ranuna ariin, caraaichuru bene ranihu rai comasainu quera’, nae carai canu fatoroon. ³⁹Nii janane rai: ‘Aiha niquicha Curuaanaa. Chajana canu aina unaa jereniha ranuna, eruhin uhanaa jerichaaunne janane’, naanu raine janate: ⁴⁰‘Inoaclu caje coaauneein canu coroatajaneein niha Cana Coaunerane jaunne, nii rijijiein ii coroatajanerichaaïnne coitucuun. Nii jaunte aca, ii ajiniha rai anjera letohareein, caohachaaïn cuha chamunecoina, canu inaca aina caraaichurunein nenacaauru bene eruhi canu calaohi comasainu quene coinara. ⁴¹Nii ichei ranuna tenaa jerecureniha canu araaichurune nihana-tiinte, nii Cana Coaunera notaracaae carai aitothane jaa caje, caohachaaïn jianacoon neriquincha’ ”, naain caletoaclu canu fatoroon Abaraaun.

⁴²“Niritiin caletohalune rijieeine chuhisi, caa acau raauruhane jaau enene turuhin, canu fatoroon Abaraaun Coaunera Cana Coaunera rai: ‘Esinae rauhijiriin jeriha iicha belai Abaraaunne rijijiein ichaaine, caohachaaïn cuha camunecoinane, ⁴³ichei aitoon, inae caa acau raauruhane jaau nihanune jaau, caa ii caje bajarichaaaunnine rijijiein canu coroatajaneeun. Aihate jauriaanejeein acau raa unaa ranuna rai: “Atiin nii ichei baichaje faaune caje acau coera”, naanu raine: ⁴⁴“Ai. Chajaautejia coera. Inae nainaaïn cohine

baihane, nii ichei camechocuru rai tereeeunni cooruha acaauru netonaine coinara”, naaine nii ranuna canu fatoroon calaohi que banihatein rai comasainu que iicha rucujueeicha’, naain Cana Coaunera bajaau.

⁴⁵Niritiin Cana Coaunera bajaae bajaacecaunne janate, jaiti nainaeniha-nune jana, nojoaun ichoae baichaje baaibaaichaain uha Rebecane jana coa-rihun. Nitohanein uhin, inae ecu turuhin, nii acau nenaja atane jachu caje acau raane janane rai: ‘Atiin caisihu nii esinaeaca quera’, naanu raine janate, ⁴⁶nii rijieeoritiin rai baichaje fauhin: ‘Saan ai. Nocoa chujian. Jauriaanejeein coo iina, nii baiha ichei camechocuru raine maajeein tete cooruhinera’, nae caraicha. Niritiin, carai acau tein, carai camechocurune maajeein cocoaera.

⁴⁷Nitohanihane jaunne rai: ‘Chaa cacunu neeina’, naain caje bajaanune janate: ‘Canune Mirica aina Nacor calaohi Betoheri cacunu neeunra’, nae caraicha. Niritoha caraine jaunne, rai nasi que leinjiin anicho tijichaaain, jerane rai biji lera tihacoaain, ⁴⁸neseeorihaaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera corojeein rachoojoeun, rauhijiriin jeriha canu fatoroon Coaunera Cana Coaunerane rijijieein uhin, caa canu fatoroon araainequichene caje rai calaohi comasainu eruhanune jaun. ⁴⁹Aihane jaun, esinae rauhijiriin canu fatoroon ere tonoraain, nii ii cacunu letohariquicheeinne, nii cacoritaela-naala rauhijiriin carai aitoone coitucuera. Jerichanetoherichaaain nii letoa-neeichene nihanatiin carai beeuchene, coitucuhin quicha ichanenu coitucuhunune coinara”, naa Abaraaun letonone jaun jetaote:

⁵⁰“Saan, aiha chuhisicha. Satiin caa naitoonjoante Cana Coaunera aito-roatenjoine. Nii jaunna canacaanu nii lacohin, ‘Nainihe i nitohanihaneta’, naain erenaa nainenihacaanura. ⁵¹Chajaaincha, caa Rebeca amaain, cha-jaaain caanihu jelaihara. Aihate, nii ii fatoroon calaohi comasainein neeine, nii jeriha Cana Coaunerane rijijieeincha”, naaure jetao Laban aina Betohe-richuru. ⁵²Niritocuruha raine jaun jetaote, Cana Coaunera notaracae netiin jetao, atane que nauri turuanacanejeein neseeonrihae nii Abaraaun letono. ⁵³Nii baiha jetaote, arajiin coata coreti caje ichanohinein nena, chaaen cajione, naaonjoaihunri que Rebeca belaaain, nii choae tacaain, rai neba, rai cona, naaonjoaihunri belaihacoae. ⁵⁴Nii baiha jetaote, nii corihacuru aina jiniiquiin acau cohin, lenoneein, naaonjoaain jetao ecu sinihure.

Nii cojoanoo jetaote, janone nimichucuruhane jana jetao:

“Inae laen fatoroon loreri asae cauha curichaaunra”, naa nii Abaraaun leto-none jana jetaote:

⁵⁵“Saan. Jauriaa cau lechoonca janoneein canacaanu aina neeorihute, caa ranuna netonoai jauriaa canacaanu aina neeorimiincha. Nii baihate laen amanaa naineriquincha”, naauruha rai cona aina nebane jaun jetaote:

⁵⁶“Aiha chuhisi niquicha. Nena camu que caohachajeein ichaa Cana Coa-nerane jaun, naineneun nenacaen carajaanunera. Nii jaunne, inae jelaiha fatoroon loreri asae cauha cureeunra”, naa Abaraaun letonone jaun jetaote:

⁵⁷“Saan. Aihujia aihanera. Coanete jauriaa taa ranuna cotijiaain caje bajaacache. Toharihanicha aca”, naain jetao, Rebeca cotijiaain:

⁵⁸“Chatohanerecita. Cureeinachuhisi esinae caa cacha aina”, naauruhane jana jetao:

“Ejeen. Curichaaun chujian ainara”, naa Rebecane jaun jetao, ⁵⁹cuhane coina Rebeca jianecure, itolere bana beraichanein nena ene aina

curuaecaa'in, rai corihacuru aina jiniiquiin jelaiha cauha cuha Abaraaun letonone caina.

⁶⁰Nitohaneein Abaraaun letono aina cuha Rebecane caina jianeein jetaote: "Araai oharaancani cachaauru foerateraneein neeuchera cacaoi.

Ii nefoerateeurute, leeocho lauri cachaauru aina nejerateeuruhane, acaauru amuritiin acaauru nese raain niha cuurureeinchera", naain Rebeca cojiotaain jianecuruha rai cona aina acaauru nebane jaun jetaote, ⁶¹camecho ichoae nelauriaain jetao, Abaraaun letononeein nena caaijie cuure jetao Rebeca aina rai coseenraauru.

Nitohaneein jetaote, fojiaraauru jelai caje Rebeca amaa'in cauha cue ichuuntoheri que airijiin nii Abaraaun letononeein nena cacha.

⁶²Nii jana jetaote, inae tururai neeuru jana, Isaca netonoai, "Ichaohin Cana Coaaranein nena rai", naain niicha curuaateuri acau mitunaja caje Negueve batane cauha cue, ecu ichaohane jaun. ⁶³Nitohaneein, nii Negueve batane que ichaohane jaun jetaote, inae sona nalaacanelalajeein rai loanari caje mituhin amuhemuheca cuna jaau jetaote, uuruha Abaraaun letono aina Rebecacurune jaa camecho coaari jetao nii Isaca. ⁶⁴Nii nainiha jetaote, Rebeca netonai Isaca coariin jetao, nii cunaja camecho caje fauhin jetao:

⁶⁵"Chariji cachana taa cana que tacaain bero cuhane uuju", naain Abaraaun letono caje bajaa Rebecane jana jetaote:

"Canu fatoroonte aicha", naane jaun jetao rai buha que rai nomeri shotae Rebeca.

⁶⁶Nitohaneein cuhin inae acaauru rene turuha Isacane jana jetaote, rai namu que jetao jitariin nereretae rai nii Abaraaun letono. ⁶⁷Nii baiha jetaote, rai neba amure Sara loanari jacari caje nena asae Rebeca amaa'in jetao, ecu comasainu que rae Isaca. Nitohaneein Rebeca raain jetaote, jataain belaa'in siriin, suujua nunuaelu Isaca, neba amure coinaderaane caje.

Cetura aina Abaraauncha foerateuri

(1Cr 1.32-33)

25 ¹Nii baiha jetaote, nacoaauneein necoasaijiaelu, Cetora neein niicha curuaateuri que Abaraaun. ²Nii Cetora aina niicha siriilu calaohichuru jetaote, Simrami, Jocosan, Medan, Madian, Isbaco, Soha, naaonjoai-hunrinelu. ³Nii Jocosan jetaote, Seba, Dedaan, naaonjoaihunri inacanein nelu.

Nii Jocosan calaohi Dedaan caje nefoeratenaneein jetaote neeurelu Aso-reecuru, Letoseecuru, Leeomeecuru, naaonjoaihunri.

⁴Nii Abaraaun calaohi Madian calaohichuru jetao, Efa, Eferi, Hanoco, Abida, Ereda, naaonjoaihunri. Satiin acaauru jetaote, Abaraaun aina Cetora foeratenojinee'n nenaaurunelu. ⁵Ne jetaote, nitohanihane saijieein, Sara calaohi Isacaacha, inae oha rai inaca Abaraaunne jana, itolere niicha sirii eroranein nelu. ⁶Jana, nii leeocho enecuru aina niicha sirii calaohichuru jetaote, jaiti ichaohane bana, niicha sirii que belainajaain jetao, rai calaohi Isaca caje amuuruhane caina, enoto mitu uuri nichajai que nena atane que jetao letoanajaelu Abaraaun.

Oha Abaraaunne jana conautecuruhane

⁷Nii baiha neein jetaote, inae itolereneein lefasha caainsi choonca saoqui jaanacaain ichaohin jetao, ⁸jataain inae biinaa nihane caaun ohelu Abaraaun. Nitohanein ohin jetaote, rai coitucueracuru aina niha cuelu.

⁹Inae nitohanein oha Abaraaunne jana jetaote, rai atane rucuheca cuure rai calaohichuru Isaca, Isamaeli, naaonjoaihunri, Ititia laurineein nenea Zoar calaohi Eforoon rai atane Mamere uuriniha enoto mitu jeloon nenea Macpelau ajeri jioararo cuhane teein. ¹⁰Nii atane jetaote, Ititiacuru caje ichaohane bana coretelu acaauru atane bananu que Abaraaun. Nitohanein jetaote, nii comasai Sara amure rucuhacuruhane jaaun tein jetao, ecu rohan tein Abaraaun rucuhacure. ¹¹Nitohanein oha rai inaca Abaraaunne baiha jetaote, “Ichaohin cana coaranein nenea rai”, acau mitunajaau rohan ichaoha Isacane jana jetao, raotjoein ichaohane coina cojotae Cana Coaunera.

Isamaeli foeratenojoihuri

(1Cr 1.28-31)

¹²Caaurute, Sara coseenra Egipto bene Acara aina Abaraaun calaohi Isamaeli calaohichuru curuaacurune, acaauru inana que nunuhetein.

¹³Nebaihoti te, jauriaanejeein Acara calaohichuru ajichanein nenea nelu.

Que jauriineeinte nelu Sedara.

Que jauriineeinte nelu Abeli.

Que jauriineeinte nelu Mibasa.

¹⁴Que jauriineeinte nelu Misami.

Que jauriineeinte nelu Doma.

Que jauriineeinte nelu Masa.

¹⁵Que jauriineeinte nelu Adara.

Que jauriineeinte nelu Tema.

Que jauriineeinte nelu Jetora.

Que jauriineeinte nelu Nafisi.

Que jauriineeinte nelu Sedama.

¹⁶Caaurute Sara coseenra Egipto bene Acara aina Abaraaun calaohi Isamaeli calaohichuru lechoonca coroatajahuri curuaacurune. Nii acaauru curuaacha que jetaote, rai natane curuaatein, nenajane maajeein curuaatein, naaonjoaain neeurelu. Le cacha cachaauru jetaote, jeelai cachaauruhacha curuaanein nelu.

¹⁷Lefasha nichatachoonca caainsi jaanacanein ichaohi ohin jetaote, rai coitucueracuru aina niha cue Isamaeli.

¹⁸Nii Isamaeli foeratenojoihuri jetaote, Havila aina Shur batane cataaun nenea Egipto caje coarajeein nenea Asiria coero cuhane jetao neeurelu, acaauru que nererojoecaeriin ecu neeuruhane jerecureniha acaauru araichuru natiin.

Esao, Jacobo, naaonjoaihunri nejanoha

¹⁹Caate, “Naaonjoaainte ichoaelu Abaraaun calaohi Isaca”, naain que erenaane.

²⁰Padan-aram cocoaicha Arameeocuru laurineein nenea Betoheri cacunu Laban bai Rebeca raane bana jetaote, jena choonca jaanacanelu Isaca. ²¹Ne jetaote,

canaanai sirisiniha Rebecane jaun jetao, coreniha Cana Coaunera bajae Isaca, canaanai sirihane coina. Nitohaneein Cana Coaunera bajaa Isacane jaun jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, nii baiha neeoriin, inae ausirine Rebeca.

²²Ne jetaote, fafioneneeuruha nii canaanaihurune jaun, suri cuhane neein ita sooruhane jetao, jataain banetojoelanaala cunaane jaun: “Caritocojoai nejesinaneen sacuha cajabereeeone, nenacae abaantaain ichaonaa naini-haaunta”, naa rai suujuane jaun, Cana Coaunera bajae Rebeca. ²³Nitohaneein Cana Coaunera bajaane jana jetaote: “Ii suri cuhane niha coroata laurii cacha foerateranune jaunte, nejanoha ajiniha caje coauneen ita soore. Nii rai nocoalate, jataain nii nihana amurijiriin nelateineen niha cureein”, nae jetao Rebeca rai Cana Coaunera.

²⁴Nitohaneein jetaote, inae nejanoaane que tiha nii canaanaihurune jana jetao, fafioneneen janoanajae Rebeca. ²⁵Nii jauriaanejeein nejanoanaa jetaote, couturi ujuhi lanajaain ujuitohane jaun jetao curuaateure Esao neen. ²⁶Que jauriineen nejanoanaa rai nocoala jetaote, le jera biji que Esao maicho siichaain nejanoaane jaun jetao, curuaateure Jacobo neen.

Nitohaneein nii bereecuru janoaa Rebecane bana jetaote, caainsi choonca jaanacanelu Isaca.

Rai nocoala rai, aca nihana neen nihane rai neenihu tiha Esaone

²⁷Nitohaneein inae fojoein, enamanaaneein neeuruhane jaun jetaote, amuhin nesarina inaera cachaneein ne nii Esao. Jana Jacobo jetaote laen, nenaanajauhacha ichaonaa rautae. ²⁸Nitohanihane jaun jetaote, jataain nii Esao belaa coarae rai inaca Isaca, nesarihane que lenoneen nihane jaun. Jana Rebeca jetaote, Jacobo rautaa belaa coarae.

²⁹Nitohanihane jaun jetaote, jataain mijiintiin namu caje cauha uha Esaone jana, najiniha lenone jaa niha Jacobone jaun jetao:

³⁰“Atiin nii lenone lanajaain ichanaa que caisihura, jataain mijiintohanune jaunne aitoonra”, nae jetao Esao, Jacobo rai.

Niritohane jaun jetaote, Edom neen, nii Esao curuaateure. Acaauru ere cuhane “Edom”, naane jetaote, “lanajai”, nae.

³¹Niritohane jana jetaote:

“Jauriaanejeein nii cainananeen neeine rai neenihu teeu caraicha”, naa rai Jacobone jaun jetaote:

³²“Tana mijitenacaaun ohajihanune coaraaineta. Inasiina inananeen niha-nune rai nelateen nere nii carineen neenihu, inae mijitenacaaun ohajihanu natiinta”, naa Esaone jaun jetaote:

³³“Chajaain aihane, nii icheineen neenihu, carineen nihane coina Cana Coaunera notaracae aitoone aonaera”, naain conujiha Jacobone jaun jetaote, nii nihana-neen nihane rai neenihu tiha Jacobo raine coina jetao, Cana Coaunera notaracae aite Esao. ³⁴Niritoha raine jaun jetaote, nii foroto niicha enoalai aina faan que Esao coroaate Jacobo. Inae nainaain lenoneen acau cohin jetaote, nii rai nocoala raineen neenihu tihane que chaque tonajelanaala jelai caje nimichuhin amue Esao.

Gerarau cuha Isacane

26 ¹Nii bana jetaote, nii jelai batane sacuritaain nelu mijitena, jaiti ecu ichaohalu Abaraun amurene bana aihalune tocohaneein. Nii jaun

jetaote, nii ichaoha Filisteeocuru curuaanaa Abimeleene jaa Gerarau jetao ichaoha cuelu Isaca.

²Nii Gerarau nihane jana ecu rai ecocohin jetaote: “Jiaonriha Egiptoo cuhinera. Nii ichei bihanune jaaunacha neein ichaooora. ³Aihane jaun, ena cuhaneecha caa atane que neein ichaooora. Canune caohachaa inihane neein ii coroatajanereeeunnicha. Ii, ii nefoerateeuru, naaonjoaihunri raine satiin caa atane tereeeunni, nitohaneein ichacaaunne coina inae chaca Abaraaun rai aitosihanulune jaunra. ⁴Chaennechu, arasijieniji jeoneein nefaauruha ii nefoerateeaurune coina, coroatajanenajaa in, acaauru rai satiin caa atane tiha cureeeunnicha. Niichoe tacaainechu, ii nefoerateeuru aina cuuain, satiin caa chauratane que nenacauru cachaauru rausiajereeeunnicha, ⁵quere tonoraain, jerichaaunne rijijieein neein, caitoonjoan tonoraain, relaanune tonoraain nihalu Abaraaunne corenihara”, nae rai ecocohin Cana Coaunera.

⁶Niritoha rai Cana Coaunerane jaun, Gerarau ichaoha Isacane jana jetaote, ⁷rai sinijiera niha Rebecane coitucuuruhane coina caje bajaauruha nii ecu ichaonacaaaurune jana jetao, comasai nihane suujueein: “Canu bai niha natiinta”, nae acaauru rai coasinacaan Isaca, jataain caohatoha Rebecane jaun jereein coaracuruhane, coreniha sohin jaoorua nii ecu ichaonacaauru cachaaaurune que suujua irihane jaun.

⁸Inae ecu carajaaooaain nihane jaun jetaote, nirijieein neenejeein nii rai comasai Rebeca mucuhin cutujuaain nichaajiha Isacane jana jetao, acuujuu cuhane cuuain coaraje Abimelee. ⁹Nii jaun jetaote, Isaca cotiharateein jetao: “Aihana jaunna, ii comasai niha taa Rebecate”, naa rai Abimeleene jaun jetao:

“Ejeen, aca chujiarana”, naa Isacane jaun jetao:

“Chaanate jana ii bainiha beeita”, naa Abimeleene jaun jetaote:

“Aitocaaun chuhisi. ‘Jereein coaraquichene jecha coreniha casohin cajao-riquiche’, naa in coaucaunne jaunne chuhisi aitoonra”, naa Isacane jaun jetaote: ¹⁰“Chaanate nitohaneein canacaanu cairichaaeratihane jereita. Bana chunucoha canacaanu tabaauru, taa ii comasai aina chatohaneein niicha jerei ichacuruhane jana nihanete, jataain banejelanaala osa que canacaanu sarureeicha”, nae jetao Isaca rai Abimelee.

¹¹Niritiin jetaote, satiin rai cachaauru rai jetao:

“Chunucoha caa cacha rohecaain, rai comasai rohecaerate, sohin jao-nojoiniha cureeeincha”, nae jetao Abimelee.

¹²Nii bajaanaa cuhane ecu temule jaa Isacane jana, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun jetaote, caohachaa in rai omahane jaun, arajiin rai temulecuru taojiae. ¹³Nii jaun jetaote, jataain necoriquijiaain itolere siriin naaonjoaelu.

¹⁴⁻¹⁵Nitohanihane jaun jetaote, jataain arajiin carenero, baca, rai cachaauru, naaonjoaihunri sirihane jaun jetao, que necoelai caaun, jaiti ichaohane bana rai cachaauru que inaca Abaraaun amure bajaranee acau raauruhane jaan atane jachuuru fuhacoaure jetao atane que Filisteeocuru.

¹⁶Niichoe tacaain jetaotechu, necoelai caaun:

“Chajaa in caalai caje amuura. Inae jataain canacaanu amurijiriin necoriquijiaain nena jereeicha”, nae jetao Isaca rai Abimelee.

¹⁷Nii jaun jetaote, Gerara bichatane caje fauhin amuhin, nii atane macararo que cuhin jetao, ecu jacari caje nena que neloanariteein ecu ichoaelu Isaca.

¹⁸Nitohanein jetaote, jaiti ichaohane bana rai inaca amure rai atane jachu acau raauruhane jaan Filisteeocuru funojoin atane jachuuru nacooaunein bajeein jetao, jeelai curuaatihacoaalu inaca amurene jaancha que curuaatihacoae Isaca. ¹⁹Nii baiha jetaote, nii atane macararo teein, acau netaojianajaanu que atane bajeeuruhane jaun jetao, atane suujuau acau ajiarojoeriti mitunaja eruure Isaca cachaauru. ²⁰Ne jetaote, acaauru rai niha nii acau mitunaja beein jetao, Isaca rai carenero beraihurera aina jetao ita cotaaihure nii Gerara batane macararo carenero beraiha nenacaauru. Nitohanein coreniha ita cotaihuruhane jaun jetaote, nii acau mitunaja jelai atane jachu curuaate, “Ita Cotaihurunaja”, neein Isaca.

²¹Nii baiha nacooaunein acau mitunaja atane jachu bajeeuruhane jana, coreniha ita cotaihuruha nacooaunein, ecu nenacaauru nii carenero beraihurera aina rai cachaaurune jaun jetaote, nii atane jachu acau netaojianaja jelai curuaate, “Ita que Nejerateeurunaja”, neein Isaca. ²²Nitohanein ita cotaitocuruha nii acau coreniha ecu nenacaauru carenero beraihurera aina rai cachaaurune jaun jetaote, jelai caje coriaae amuhin, acau netaojianajaanu que, leecha atane jachu baje Isaca. Nii jana, inae coreniha ita cotaihurenihane jaun jetaote, “Jianacoonnein Ichaonaanaja”, neein, nii atane jachu jelai curuaate Isaca. Nitohanein jetaote: “Inae laen cau jianacoon raotojoein ichaohin nena coina, caohachaa in ichaa Cana Coaunerara”, nae jetao Isaca.

²³Jelai caje coaunein Bereseba cuha Isacane jana jetaote, ²⁴inae ecu turuhane cojoanotiin cuhane rai ecocohin jetao:

“Canune chaca Abaraun Coaunera neeunra. Aihane jaun, jiaonriha chatoanai que casiinera. Canune iniha nereeeunnicha.

Canu chacha Abaraun corenihane, caohachaa in iniha nereeeunni.

Chaennechu, arajiin nefaauruha ii nefoerateeurune coina ichareeeunnicha”, nae jetao Cana Coaunera, Isaca rai.

²⁵Niritoha rai Cana Coaunerane jaun jetaote, ecu teein ajerichuru caje leinjiin rori jaain jetao, lenonecuru sohin mocohin jetao Cana Coaunera coraaje Isaca. Nitohanein jetaote, ecu neloanaritihane jaun, acau netaojianajaanu que atane bajeeure rai cachaauru.

Raotojoein neeuruhane coina Isaca aina rucuhacuruha Abimeleene

²⁶Gerara caje amuhin, Bereseba ichaoha Isacane jana jetaote, Gerara caje coaunein Isaca coaraa cue Filisteeocuru curuaanaa Abimelee. Nitohanein coaraa cuhane jana jetaote, corihaniha cuure rai belaicha Ahuzat, rai soondarooru curuaanaa cafitaanein nena Ficol, naaonjoaihunri. ²⁷Nii jana acaauru rai jetaote:

“Chanuna cacoharaa uhiche, inae carautaa in cacoharaeneeeichene jaun inara atane caje casitaaichelu natiin”, naa acaauru rai Isacane jaun jetaote:

²⁸“Coajian atiin niritoha canacaanu raine ichei aitocooanura. Caohachaa in ichorataaniha Cana Coaunerane coaracaanune jaunne ichoharaa uhacaanu, raotojoein ita aina ichaonaa coina rucuhena coina. ²⁹Aonaunejian ichei aitocooanura. Nabana chatoanai baaso ichaa in canacaanu aina neeine coataara. Coatiha chatohanein ii rohecaain nerejetohaacaanulu canacaanu. Nenacaen nejia itolere bana jataain ii belaa in coujuriu ita belachanein nena tochanein nerejetocooanulu. Nii jaunne inae amuhine jana jataain ii

belaain ii rai necoihacaanulu. Nii jaunna caohachaaain ii coroatajaniha Cana Coaunerane coaracaanune jaun, ii coaraa uhacaanu caa ichei aitocooaanune tocohaneein ita rai rucuhena coina”, naaure jetao Isaca rai.

³⁰Niritocuruha raine jaun coroaeca beseta ichaa Isacane jaun jetaote, nai-naain lenoneein acau coore. ³¹Nii cojoanoo janone nimichuneein jetaote, ecu nejesinajeein Cana Coaunera notaracae netiin jetao, ita rai rucuhecure, raotojoein ita belaichaneein neeuruhane coina. Nii baiha jetaote, ita belaichaneein neeuruhane coarateein Isaca rai necoein jetao cauha cuure.

³²Nii bananeein jetaote, atane niicha bajeeuri cuhane acau eruuruhane jaun jetao, Isaca rai turuhin biha cuure rai cachaauro. ³³Nii acau netaojia-naja atane jachu jetaote, “Seba”, curuaa que curuaate Isaca. Nii jaun jetaote, enanetojoein Beresebaneein curuajae nii ecu nena nese. “Rucuhena”, naane jetaote, nii “Seba”, nae.

Ititia bene que necoasajiaa Esaone

³⁴Jena choonca jaanacanihane cuhane jetaote, Ititiacuru lauri Beri cacunu Jodii raelu jetao Esao. Chaaen jetaotechu jeelai Ititiacuru laurineein nena Eloon cacunu Basemata raelu. ³⁵Nii coroatajai Esao comasaineein nena-caauro Ititia benecuru jetaote, Rebeca aina Isaca ichao auhacaure.

Rai calaohichuru Esao, Jacobo, naaonjoaihunri cojiotaa Isacane

27 ¹Inae jataain biinaa nihane jaun jetaote, jaca nota conone jaun maosane Isaca. Inae nitohanihane jaun jetaote, nii calaohi inana Esao cotijiaain jetao:

“Canu calaohi”, naane jana jetao:

“Chanaa te Ofa”, naa Esaone jana jetaote:

²“Iite inae jataain biinaa nihanune coaraaicha. Aihane jaun, inae chaa-bananijine oreennicha. ³Chajaaain nii ichei tenuna amaaain, lenone arinihu caraicha. ⁴Chaaen inae eruhine quicha cojoaitei tocohaneein caohatiin jasiitein jitohin carai uhaaune que lenonera. Inae que lenonichaaunne baihane, osichaaunne ajiniha, raotojoein neein itolere sirichaneeine coina Cana Coaunera notaracae ii cojiotareennicha”, naa calaohi Esao rai Isacane jana jetaote, ⁵bujuaihu netiin aonaje Rebeca.

Nii jaun jetaote, lenone ariha cuha inaca Isaca rai Esaone caaijietocoriin jetao, ⁶⁻⁷nii calaohi ocoala Jacobo rai jetao:

“Aonaaun. Taa inana Esao raite: ‘Chaaelai lenone arinihu. Chaaen eruu-jueeine caohatiin jasiitein, jitohin carai uhaaune que lenonichaaunne baiha, raotojoein neriquiine coina Cana Coaunera notaracae osichaaunne ajiniha ii cojiotaera’, naa ii inana rai chacane janane aonajeeun. ⁸Aihane jaun, caohachaaain caa ichei aitocooaanune aonaaain quere tonoraaura, canu calaohi. ⁹Taa neeuruha irihurune jaan caje coroatajaain cabara narejeen coerenetonanai ranihu caraicha. Aihane, nii cojoaitiha chacane tocohaneein jasiitein jitohete, ¹⁰rai teeite, que lenonihane baiha nii Esao rainein neeni que Cana Coaunera notaracae osihane ajiniha ii cojiotaainera”, nae jetao Jacobo rai neba.

¹¹Nii jaun jetaote:

“Esinae chujian niqui. Nete jataain nujuhin nejesinanecojoae taa canu inana jaberoco, jana canu aihanune coaalanaalata. ¹²Inasirihanu canu mucuhin

canu aonaa ofane jana, ujuinihanune caje cacoitucuhane, ‘Que nocoatijiaa-jene aihun’, naane, raotojoein nihanune coina aitelanaala, cairichaaerino-joinnein nihanune coina Cana Coaunera notaracae canu cojiotaane jerihata”, naa neba rai Jacobone jana jetaote:

¹³ “Chajaaaincha aihura, canu calaohi. Coaraain chujia aitothane, canu nichae nerotomii nii ii cojiotaane jaunra. Chajaaaincha caa ichei caitoonjoan cabara narejeen raachanihura”, nae jetao rai neba.

¹⁴ Nii jaun jetaote, cuhin nii cabara narejeen mucuhin amaain, neba rai tiha Jacobone jaun jetao, cojoaitiha Isacane tocohaneein caohatiin jasiiteein jitohin enoalae nii rai neba. ¹⁵ Nitohaneein enoalaain jetaote, nii nihana Esao cajione loreri asae niicha rucujuei raain, nocoala Jacobo que curujuae. ¹⁶ Nii baiha jetaote, nii neniha Jacobo ujuihurune jaan jelai bijihuru, nuluno, naaonjoai-hunri conajae jetao cabara narejeen ujuhi que. Nitohaneein conajaaain jetaote, nii caohatiin jasiiteein jitohin ¹⁷ nichanaa lenone aina faan terate Jacobo que.

¹⁸ Nii jaun jetaote, nii inaca rene enohin jetao:

“Ofa, inae turuhanura”, naa Jacobone jaun jetao:

“Chariji canu calaohineeita”, naa Isacane jaun jetaote:

¹⁹ “Canune ii calaohi ajicha Esao neeunra. Inae taonii carai chaitoonjoan ichacaaunra. Chajaaain atiin nimichuhin nelauriaaute, caa canesari que lenoneein nii raotojoei ichaonaa que ichaohin itolere erora nihanune coina Cana Coaunera notaracae canu cojiotaacha”, naa Jacobone jaun jetaote:

²⁰ “Saan ai. Inasiinte atiin sorotiin inesari eruujueeita, cacalabi”, naa Isacane jaun jetaote:

“Ii Coauneranein nena Cana Coaunera cacorataanihane jaunne, sorotiin eruunra”, naa Jacobone jana jetaote:

²¹ “Chajaaau aihane canu rohanne, ii mucuhin chaonaera. Necha esinae rauhijiriin, canu calaohi ajicha Esao neeita”, naa Isacane jaun, ²² rohan nelauriaa Jacobone jana jetaote, mucuhin aonaain: “Jacobo ereneeine, ii ere aonaain niquicha. Nete ii bijihuru Esao bijinera”, nae jetao rai inaca Isaca. ²³ Nitohaneein jetaote, nii rai calaohi ocoala Jacobo coitucueene Isaca, cabara narejeen ujuhi caun, nii nihana Esao ujuhi tocohaneein jataain ujuitoha rai bijihurune jaun.

²⁴ Inae raotojoein neein itolere erora nerichaaaine coina cojiotaane rai jetaote:

“Esinae nachura canu calaohi Esao neeite”, naain nacoaanein bajaa Isacane jana jetaote:

“Eejen. Canune ii calaohi Esao neeunra”, naa Jacobone jana jetaote:

²⁵ “Chajaaain aihane, nii iicha sohi inesari que cacoracateune que lenoneein raotojoein neein itolere eroranein neeine coina, ii cojiotaera cacalabi”, naa rai inacane jaun jetao, bino quene maajeein cocoaain, rai inaca coroaate Jacobo. Inae nainaain lenonein bino cohin jetaote: ²⁶ “Chajaaute carohan nichuuntaain canu meri lioracaera canu calaohi”, naa Isacane jaun, ²⁷ rohan nichuuntaain nomeri lioracaa Jacobone jana jetaote, rai cajione juuno aonae Isaca. Nitohanein aonaain jetaote:

“Saan. Esinaete chuhisi, canu calaohi juunone caa ii juunora.

Ichatane jana nenacauru Cana Coauneraacha coaunanojoihunru itolere rijitocohaca caa canu calaohi cajione juunora.

²⁸ Ichorataanemiin Cana Coaunerate, temule jaain neeine, ichei setejiaa elone caohachaaain omarohin nihane arajiin neeine ichei tirico, conacai bino, naaonjoaihunricha.

²⁹ Chaentechu, arajiin cachaauru ii cachaneein niha curureeinha. Satiin caa chauratane que nenacaurute, ichei suujua acateein neeureeinha.

Chaentechu, inejeraauru curuaanaaneein neeine jana, ii cachaneein niha cuurureeinha.

Chachaainti, baasoneein ichoharae. Niite cairichaaerinoinjeein nereeinha.

Jana caohachaaain iniha neite, caohachaaain niha cureeinha”, naain jetao, rai calaohi Jacobo cojiotae Isaca.

³⁰ Inae caohachaaain niha Jacobone coina rai Cana Coaunera bajaain cojiotaa Isacane jana, enanejeein nii niha inacane jaan caje mituha Jacobone jana jetaote, lenone ariha cuhane caje cauha uhe Esao. ³¹ Nitohaneein turuhin jetaote, nii rai aitoa inacane tocohanein, caohatiin jasiiteein jitohin lenone jaain jetao inaca rai amaain:

“Chajaain nimichuhin nelauriaain, caa ii calaohi nichaaunne nesari que lenoneeute, raotojoein neein itolere sirichaneein nihanune coina Cana Coaunera notaracae canu cojiotaaicha Ofa”, naa Esaone jana jetaote:

³² “Chariji canu calaohineeita”, naa Isacane jana jetaote:

“Canune, ii calaohi ajicha Esao neeunra”, naane jana jetaote, ³³ nesoonetiin jetao:

“Charijina jaiti turueneeine jana carai caohatiin lenone ichaain tiha uhane jaun, inae nainaan que lenoneein, raotojoein ichaohin itolere sirichaneein nihane coina inae cojiotaanune jaun, inae rainein nedae nii ichei banijiaain nenea”, naa rijijijianein rai inaca Isacane aonaain jetaote, ³⁴ obajeein chanaain jetao:

“Carai netonai, raotojoein neein itolere sirichaneein nihanune coina canu cojiotaaura Ofa”, naa ehequii Esaone jaun jetaote:

³⁵ “Inae ichoaichaniha turuhin cacoritaa chocohalane jaun, nii ichei banihatein quicha rucujuei tihanu raicha”, naa rai inaca Isacane jaun jetaote:

³⁶ “Nitohaniha ichaone jauntejian, Jacobonein curuaateeuirelu. Inae quete coroata sareein catohanein cacairichaane. Jauriaanejeeinte, rai nihana nihanune rai neeninu ruluelu. Ena coaiten, caque banijiaain nenea rulue cacaje. Taa jana charijieeniji, caque banihatein chaelainiji rucuhequinete Ofa”, naa Esaone jaun jetaote:

³⁷ “Aonaan. Canune chochoala Jacobo rai, chamurijiriin curuaanaa neein nihane jaanu teeun rai. Chaennechu, satiin naraaichuru, rai cachaneein neeuruhane coina aitiin, temule jaane caohachaaain tihane arajiin tirico siriin, conacaine maajeein sirihane coina aitoonra. Aihana jaun, chana jana nohane ichei tereunte cacalabi”, naa Isacane jana jetaote:

³⁸ “Atiin canuhetonai cojiotaau, canuhetonai chaelainiji sirichaaunne coinara Ofa”, naa ehequii chanaain nacoauneein conujiha Esaone jaun jetaote:

³⁹ “Saan, aiha chuhsicha cacalabi. Coriaaete nii uha elone jaan atane caohacha omaroa temulene jaan caje neriquiinha.

⁴⁰Chaentechu, ichaajenihane ijiabereeo cocoaeratiha curiquiin ishabere quera.

Chaentechu, chocoala cachaneein niha curiquiinha.

Nete, inae caohachaaain laraajiin neeine bana, caje amuriquiinha”, naain jetao Esao cojiotae rai inaca Isaca.

Sohin jaoha Esaone coataa soroha Jacobone

⁴¹Nitohaneein que banijiaain nenea tiha Jacobo rai inacane caje coaau-neein jetaote: “Inae oha caa canu inacane janane, coinaderaanune jiani-chaanne baiha, caa canu ocoala Jacobo sohin jaoreeunnicha”, naain jetao que necousuujuae Esao.

⁴²Nii Jacobo que necousuujuaa Esaone inaaoriin jetaote, Jacobo cotihara-teenin jetao:

“Aonaaun. Cairichaeriine acatiha tacaainte, ishohin ijiaohane coina, ii que necousuujuae taa inana Esaora. ⁴³Aihana jaun, caohachaaain caa ichei aito-coaanne aonaaun; chajaain ena Haraun cuhin soronihute, canu cona Laban loreri asae neeicha. ⁴⁴⁻⁴⁵Ecu aina neeu, nii rai baaso ichaaine baitteen iniha obaecane jianiha iinanane reentiaaincha. Inae iniha obaecane baitihane janane, chunucoacuru que beratereunni, jelaiha cauha uhine coinara. Coatiha le jiichoo cuhane coroatajai cacoereje nequichene itajihanune jeri-haunta”, nae jetao Jacobo rai Rebeca.

⁴⁶Niritohane baiha jetaote:

“Jataainne nererojoecaeriin ichaon, caa Esao comasaihuru Ititia benecuru corenihara. Caa aihane nejerane rijijieein caa Canaan ichaonacaauru Ititia bene raa comasainu que Jacobonete, letananocoriin caohachare ohanunera”, nae jetao Isaca rai Rebeca.

28 ¹Nii jaun jetaote rai calaohi Jacobo cotijiaain jetao: “Jiaonriha charijieeniji caa Canaan batane que ichaonacaauru enecuru que necoasajiaaine. ²Padan-aram cuhin, ii riinaja Betoheri loreri asae nenihu. Aihate ii tanaa Laban cacunu que necoasajiaai. ³Itolere ichana naineraneein nenea Cana Coanera ichorataanemiin arajiin nefaain lauri lauri neeuruha ii nefoerateeuru satiin chauratane sacuritaainne coina. ⁴Ii nefoerateeuru aina curuaecaaain ichorataaneine Cana Coanera, caa ena eroraqui atane ichaonaaanaja eroranein neeichene coina. Nitohaneein tihane coinatae Abaraaun rai aitelu Cana Coanera”, naain jetao rai calaohi Jacobo cotijiaain cojiotae Isaca.

⁵Nitohaneein jetaote, Padan-aram cuha Jacobone coina, letoaa rai inaca Isacane jaun cuhin jetao Arameeoneein nenea Betoheri calaohi acaauru neba Rebeca cona Laban loreri asae jetao nelu Jacobo.

Necoasajiaa Esaone

⁶Nitohaneein Ititia benecuru Canaan ichaonacaauru que necoasajiaa Jacobone jerelanaala, Cana Coanera notaracae rai aitiin, Padan-aram necoasajiaa cuhane coina letoaa inaca Isacane coaraane jaun jetaote, ⁷inae nii fojiaraauru ere tonoraain, Padan-aram cuha Jacobone que jetao nainae Esao. ⁸Nitohaneein Canaan ichaonacaauru Ititia benecuru que comasaihocane rautaaain coaracurenihane inacane que nainaaain jetaote, ⁹Abaraaun calaohi Isamaeli coaraa cue

Esao, rai cacunu Nebaihoti bai Malata raa comasainu quene coina, nii coroata-
jaain Cananeeocuru bene que comasaihocane ichooae tacaain.

Beteli neseu Jacobo rai ecooca Cana Coaunerane

¹⁰Nii letoaa rai inacane jaun jetaote, Bereseba caje amuhin Haran jeloona cunaa bero cuhane jetao cue Jacobo. ¹¹Nitohaneen cuujihane jana, inae sohane jaun nocohecane jaun jetaote, ecu nesurue janohane coina. Nitohaneen jetaote, ecu nihacoaa ajeri jaberocoorune jaun jetao, leinjiin raain que nibinaaoteein nichoae sini.

¹²Nitohaneen ecu sini jana jetaote, rai sinihu atane caje coaauneen, dede que tiaain niha esecarera tabaine jana jetao coaraje. Nii jana jetaote, nii esecarera que fauhin, iniin, naaonjoaaunre Cana Coaunera letono anjeraauru.

¹³Nii nainiha jetaote, ecu rohan chujujuaain: “Canune ii riinaja Abaraaun, chaca Isaca, naaonjoaihunri Coaunera neeunra. Ii, ii nefoerateeuru, naaonjoaineeichene raine, caa ena siniine jaa batane tereunnicha. ¹⁴Ii nefoerateeuru atane bujuinaa jeoneen nefaain, enoto mitu uuri cana ajaabiji nichajai jeloona, enoto mitu uuri cana raotono nichajai jeloona, enoto soo jeloona, naaonjoaihunri jeloona cuhin chauratane lomoritaain niha cuurureeincha.

Nii jaunte, ii, ii nefoerateeuru, naaonjoaineeichene aina cuaain rausiaenojoinneen niha cuurureein satiin caa chauratane lomoritaain nenacauru cachaaurura.

¹⁵Nii jaunna, chunijihun cuhine niha natiin ii beraicheeunnicha. Chaennechu, jelaiha caa ena neeine jaan atane que cauha uhine coina, ii cainareeunnicha. Caa ichei aitocooaunne jaan nainaane cureeunni, ii nainatejelanaalara”, nae jetao Jacobo sinihu rai Cana Coaunera.

¹⁶Niritoha sinine caje nocohin jetaote: “Esinae rauhijiriin, cauna niha Cana Coaunerate. Nii saijieen: ‘Caute nera’, naain coitucuhaaunta”, naain suujua ereen jetao: ¹⁷“Caalaite, Cana Coaunera nenajaneen que banijiaain nena dede bacujua necaihara”, naa suujuane jaun jetao, jataain jelai coasi Jacobo.

¹⁸Nii cojoanoo janohetiin nimichuhin jetaote, nii nibinaaoteein sinihane jaan ajeri jaberoco chujutaain jetao, nichoae erene choroe, “Caate, Cana Coaunera nenajaneen que banijiaain nena necaihara”, naane jaun Jacobo. ¹⁹Nii jana jetaote, ecu nelu Luz neen curuajaain nese. Ne jetaote, Betelineen nii nese curuaa core Jacobo, “Caalaite Cana Coaunera nenajanera”, naane jaun.

²⁰Nitohaneen ecu neen jetaote: “Caa ena camu que canu coroatajaneen canu beraain, lenonichaaunne jaanu tein, necoreetihanune jaane maajeein tein, ²¹nii chatohanelanaala naaonjoaain nihanune coina cacorataaniha Cana Coaunerane, raurohin canu inaca nenajau turuhanunena, esinae rauhijiriin Cana Coaunerane esenetaain nere tonorareeunni. Nii caitoonjoan rijijieen ichaa Cana Coaunera nete ²²caa ajeri cau quiiha chujuriai Cana Coaunera nenajaniha caalaine coujunacanereen. Nitohanihane banane laen, itolere bana jitariin carai iicha tei lechooncani, ichei tereunnicha Cana Coaunera”, nae jetao Cana Coaunera rai Jacobo.

Haraun turuha Jacobone

29 ¹Niritohane baiha jetaote, jelai caje amuhin, enoto mitu jeloona nenacauru atane jetao cue Jacobo.

² Nirijieein bero cuujihane jana jetaote, nii bero rohan jetao ne acau netaojianaja atane jachu. Nii jana jetaote, nii acau netaojianaja atane jachu rohan nebetacaa neeure nichata turiin carenerocuru, nii atane jachu cajeecha acau raain cocoanajaa in sirinaacuruha acauru beraichacurune jaun.

Nii acau netaojianaja atane jachu jetaote, ajeri tabai que fueraain ne. ³ Nitohaneein jetaote, ecu satiin netaojiaauruhane cohacuruhane jana, inae satiin ecu netaojiaauruha nii carenerocuru aina beraihurane jana jetao, nii fuera ajeri elonaure nii carenero beraihurera, caje acau raain carenerocuru cocoaauruhane coina. Inae nainain carenerocuru cocoaain jetaote, nacoaau-neein nii atane jachu fuure nii ajeri que.

⁴ Nitohaneein ecu carenero beraihurera eruhin jetaote:

“Chaa cajena unaaneeiche cachaauru”, naain acauru caje bajaa Jacobone jana jetaote:

“Canacaanune Haraun caje unaanichaanura”, naauruhane jana jetaote:

⁵ “Saan. Taa jana, Nacoro calaohi Laban coitucuhichene”, naa acauru raine jaun jetaote:

“Eejeen. Coitucuhacaanu chujiarana”, naauruhane jaun jetaote:

⁶ “Raurohina niha”, naa Jacobone jaun jetaote:

“Eejeen. Raurohinte ne Laban. Tajiha chujiara uujue rai cacunu Raqueri, carenerocuru uhaainna”, naauruha nii carenero beraihurane jana jetaote: “Saan”, naain jetao: ⁷ “Chanuna jana chaaen nii carenerocuru funaa jeriquiche, jaiti ecuun niha enotone jaun sonaa cataina jerihane coaalanaala. Acau que cocoanajaa in, jelaiha amanajaauchete lenonecurumiin”, naa Jacobone jaun jetao:

⁸ “Jaiti nainenihacaanu, saain turuuruha carenerocuru aina beraichacurune cohaca nihacaanune jaun. Inae saain lauri laurichuru carenero beraihurera, turuuruhanena laen, caa atane jachu fuera ajeri joaracarichaanuhin canacaanu carenero beraichanihacaanune, caje acau raain que satiin carenerocuru cocoaacaanune coinara”, naaure jetao nii carenero beraihurerauru.

⁹ Niritiin jaiti acauru aina ereereca Jacobone jana jetaote, tajiha inaca rai carenerocuru uhaain jetao turuha uhe Raqueri, aca berainajaera nihane jaun.

¹⁰ Nii jana coariin jetaote, inae tanaa Laban rai niha nii carenerocurune coitucuhane jaun jetao, soroneein cuhin, nii atane jachu fuera ajeri joaracaain jetao, acau raain que nii carenerocuru cocoa Jacobo. ¹¹ Nii baiha jetaote, nii Raqueri rai ereein, nomeri lioracaain jetao, nejera rijijieein nena nihane coitucuhin chanae. ¹² Nitohaneein Laban calaohi rijineein, Rebeca calaohi nihane biha Jacobone jaun jetaote, soroneein cuhin inaca rai biha cue Raqueri.

¹³ Nii jaun jetaote, turuha bai calaohi Jacobone inaaoriin jetao, soroneein jelu-hariin coineteen, que baluunetiin jetao nomeri liosiin loreri asae amae Laban.

Nii baiha acauru ichaonijihanai que nereretaain, Rebeca calaohi nihane biha Jacobone jaun jetaote: ¹⁴ “Esinæ rauhijiriinte chuisi, canejera caje nejanoanaa-neein neeine jaun, cacoichana caje janonaa neeicha”, nae jetao rai Laban.

Leara, Raqueri, naonjoaihunri coreniha amihaniha Jacobone

Nitohaneein Laban rene turuhin jetaote, le ateein jetao Laban aina nelu Jacobo. ¹⁵ Inae namihaneon que coroatajaneen le ateein aina nihane baiha jetaote:

“Nijiaonriha caraaineene coreniha core colane amihaneei carainera. Inaaojoaain ichoretihanune jereeita”, naain jetao Jacobo caje bajae Laban.

¹⁶Nii jana jetaote, corotajaaain cacunuque Laban. Rai nihana curuaa jetaote Learane. Jana rai nocoasai curuaa jetaote Raquerine. ¹⁷Nii Leara jetaote, rai nota que baasonejeein necoharae. Jana Raqueri jetaote, itolereneein jaberoco quene maajeein caohate. ¹⁸Nii jaun jetaote, jataain nii Raqueri jereein coaraane jana, niritoha rai Labanne jaun jetao:

“Taa ii cacunu ocoasai Raqueri corenihachane, core colane caainsi jaanacanein amihanereun ii raicha”, naa Jacobone jaun jetaote:

¹⁹“Saan, aihujia aihane. Aihane jaun chujian canihacha neeun. Caohachariha chujia, nabana nejelau cacha rai tesichaaunne ajiniha ii rai tihanunera”, nae jetao rai Laban.

²⁰Nii jaun jetaote, inae nitohanein ita rai rucuhecuruhane jaun jetao, caainsi jaanacanein Raqueri coreniha amihanelu Jacobo. Ne jetaote, rai carajaelanaala situe nii caainsi jaanacani, jataain Raqueri jerihane jaun.

²¹Inae nii aitohane tocohanein caainsi jaanacanein amihanein jetaote: “Chajaain laen carai ii cacunu uhaaune aina nesirihatihacaanura. Inae taolu ita rai rucuecalune tocohanein coreniha amihanihanu caainsi jaanacaneinne nainaanura”, nae jetao Laban rai Jacobo.

²²Nii jaun jetaote, ita raauruhane coina beseta ichaain jetao, jitariin rai laurijiracuru cotihajacoae Laban.

²³Nii cojoanotiin cuhane jetaote, Jacobo rai Leara tiha Labanne jaun jetao, niqui aina sini Jacobo.

²⁴Chaaen jetaotechu, leinjiin coseenra Silfa que Leara belai rai inaca Laban, rai chaelai icharaanu que.

²⁵Nii cojoanoo janone jetaote, Leara aina sinihane que nainaan jetao:

“Chanuna catohanein cacairichaa. Tajia, Raqueri coreniha iniha amihanu caainsi jaanacaneinneta. Nii saijjeein chaanate jataain cacoritaaita”, naa Laban rai Jacobone jaun jetaote: ²⁶“Aihanu chuhisicha. Coatihajian nitohanihacaanu canacaanu. Nii ninana amurijiriin chaabana nelanajanaa nainihei rai nocoasaita. ²⁷Caa Leara aina, ita raaichene jaan semana nainautejia, nacoaaunein Raqueri aina ita raaichera. Naineriquiin najian nacoaaunein caainsi jaanacanein amihanenaa naineei caraine”, nae jetao Jacobo rai Laban.

²⁸Nii jana jeriha Jacobone jaun jetaote, inae nii Leara aina, ita raauruhane jaan semana nainane jana jetao, Raqueri que Jacobo comasaijiae Laban.

²⁹Chaaen jetaotechu, leinjiin coseenra Bilaa te Raqueri rai, rai chaelai icharaanu que Laban. ³⁰Nitohanein Raqueri raain jetaote, Leara belaihanu amuritoheriin jataain belai, jaiti coreniha Laban rai caainsi jaanacanein amihanu nerai nihane saijjein.

Jacobo calaohichuru

³¹Ne jetaote nitohanein Leara jerelanaala, que jaolecoha Jacobone coaraane jaun jetao, canaanai siriha Learane coina jetao ichae Cana Coanera. Jana Raqueri jetaote, canaanai sirina inaelanaala, nirijjeein nihane coina jetao ichae.

³²Nii jaun jetaote, leinjiin calaojoiin jetao, Robeennein curuaatein jetao: “Inae jerihane laen, canu jereein cacoelairichaaain casinijerara. Cana

Coaunerate, itolere bana inaderaaeriin cacoharaane jaun, catohaneein canu rai canaanai tera”, nae jetao Leara.

³³Nii baiha nacoaauneein leinjiin calaojoiin jetaote, Simeeonneein curuaatein jetao: “Cana Coaunerate, caque nererojoecaaeriha casinijerane coaraane jaun, nacoaauneein carai leinjiin canu calaohi tera”, nae jetao Leara.

³⁴Nii baiha nacoaauneein leinjiin calaojoiin jetaote, Lebineein curuaatein jetao: “Inae caa nichatajaain aina calaohichaaunne jaunte, jerihane cacoe-laain canu jerereein casinijerara”, nae jetao.

³⁵Nii baiha nacoaauneein leinjiin calaojoiin jetaote, Jodaneein curuaatein jetao: “Ena cuhanena laen, Cana Coaunera corojereeeunnicha”, nae jetao Leara. Nii baiha jetaote, inae canaanai sirihane janelu Leara.

30 ¹Nii jana, Jacobo aina canaanai sirisinhane coaraane jaun jetaote, nii ninana Leara que jetao jataain necoelai rai nocoasai Raqueri. Nitohaneein necoelaihane jaun jetaote:

“Canu beree tesineeinene inae oreeeunnicha”, nae jetao Raqueri, Jacobo rai.

²Ne jetaote, niritoha raine jana obajeein jetao:

“Inasiina Cana Coaunera nichaaunne coalanaala, ichai leinjiin canaanai tereen. Cana Coaunerate, canaanai siriine jerenihane jaun, leinjiinniji canaanai siriheneincha”, naain jetao Raqueri cotai Jacobo.

³Niritohane jaun jetaote:

“Aonaan. Taa canu coseenra Bilaa raau ii comasainu que. Aihate, iniha canaanaihuru sirihane, jerichanejeein canu aina siricha rijijieein canu bereeneein neeuruhinera. Nitohanihane banaachate, canu rai nena nainere canaanaihurura”, nae jetao Raqueri.

⁴Nitohaneein jetaote, rai coseenra Bilaa te jetao, Jacobo comasainu que Raqueri. Nii jaun jetaote, rai comasainu que Bilaa raa Jacobone jana jetao, ⁵inae Jacobo aina leinjiin calaohi siri Bilaa. ⁶Nii jana jetaote, inae nejanoaa nii canaanaine jana jetao: “Caa canaanaite Daanneein curuaareeincha, bajaee bajaecaaunne aonaain, esinae rauhijiriin latichaaunne coitucuhin, leinjiin quicha cojoahuajai tiha carai Cana Coaunerane jaunra”, nae jetao Raqueri.

⁷Nii baiha nacoaauneein Jacobo aina leinjiin calaohicha Bilaane jaun jetaote: ⁸“Jataain mainajeein counujueein, canu inanai amuritohanune jana nenaanihane jaunte, Neftalineein curuaareein caa canaanaicha”, nae jetao Raqueri.

⁹Nii jaun jetaote, inae canaanaihuru sirina inaenihane coaraane jaun jetao, rai coseenra Silfa te jetao, Jacobo comasainu que Leara. ¹⁰Nii jana, inae leinjiin calaohicha Jacobo aina Silfane jana jetaote, nejanoaane jana: ¹¹“Caa canaanaite, Gadaneein curuaareein, canu rausiaeca nena nihane jaunra”, nae jetao Leara.

¹²Nii baiha nacoaauneein Jacobo aina leinjiin calaohicha Silfane jana jetaote: ¹³“Inae laen, ‘Rachoojeein ichaonaa’, naaururichaa in caque camute enecurura. Nii jaunte, Asereneein curuaareein caa canaanaicha”, nae jetao Leara.

¹⁴Nii jana jetaote tirico tainaca bana ocoana jana cuhin, mandragora jii eruhin, neba Leara rai uhaain te Robeen. Nii jana jetaote, nii mandragora jii coaraain:

“Atiin inatajajeeiniji, nii ii rai ii calaohi uhanojoin mandragora jii que caisihura”, nae jetao Leara rai Raqueri, canaanai sirina inaenihane nihanatiin nii mandragora jii quihane canaanai sirihane enecurune esenetaauruhane jaun.

¹⁵Nitohaneein caje nii mandragora jii bajaa Raquerine jaun jetaote: “Inae acaihaniji que, canu lana Jacobo ruluhi canu caje natiinnachura, nacoaau-neein canu calaohi tenojoin mandragora jii rulunaa jereei cacajete”, naa Learane jaun jetaote:

“Nii mandragora jii, ii calaohi uhanojoi teei carainete, coreniha enene jano-
tiin ii aina sinicheein Jacobora”, nae jetao rai Raqueri.

¹⁶Nii jaun jetaote, nii cosonaina que ocoana caje turuha uha Jacobone jana jetao, que tacaain coinetein:

“Enene cojoanotiin cuhane caniha siniine coinane canu calaohi uhanojoin mandragora jii teeunni Raqueri raicha”, nae jetao Jacobo rai Leara.

Nii cojoanotiin cuhane jetaote, aina siniha Jacobone jaun jetao, ¹⁷aina canaanai siriin, Jacobo aina rai bereecuru nesaoquinu siri quicha cojoaaji-
nein Leara, Cana Coaunera bajaane jana, coroatajaniha Cana Coaunerane
jaun.

¹⁸Nii jaun jetaote, inae nejanoaane jana: “Caa canaanaite, Isacaranein
curuaareeincha; canu lana rai canu coseenra tihanune coaraane jaun cacora-
taaniha Cana Coaunerane aina sirichaaunne jaunra”, nae jetao Leara.

¹⁹Nii baiha coaiteen Jacobo aina canaanai siriin jetaote: ²⁰“Cana Coaune-
rate, jataain cacoelaihane jaun, carai cacoerejeeuru saotanenu te caraicha.
Inae caa saotaneein aina calaohichaaunne jaunte, jeelai amuritoheriin canu
jerereein calanara. Nii jaunte Saboloonnein curuaareein caa canaanaicha”,
nae jetao Leara.

²¹Nitohaneein jetaote, canaanai sirihane satononejeein leinjiin ene cojoaa-
jinein cacunocohin, Dinaneein curuaate Leara.

²²Ne jetaote, canaanai sirina inaenihane jaun bajaee bajaenajaaoca
Raquerine coacuhin jetao, canaanaihuru sirihane coina coroatajane Cana
Coaunera. ²³Nii jaun jetaote, jauriaanejeein calaojoiin jetao: “Canaanai sirina
inaenihanune jaun, nocoenajaaocaunne janate, inae carai leinjiin quicha
cojoaaji te Cana Coaunerara. ²⁴Bajiaanachuinti nacoaauneein sirichaaunne
coina cacorataane neta”, naane jaun jetao, Josenein nii calaohi curuaate
Raqueri.

Ita coritaauruha Laban aina Jacobone

²⁵⁻²⁶Inae nitohaneein nii calaohi Jose janoaa Raquerine baiha jetaote, nii
rai tanaa Laban rai jetao:

“Chajaain laen, caa canu comasaihuru, canu bereecuru, naaonjoain aina
curuaecaain caihaneune, jelaiha catane caunicha. Iite raotojoein acaauru
coreniha ichei amihanihanune coitucuhicha”, naa Laban rai Jacobone jana
jetaote: ²⁷“Saan. Aihachuhisi niquicha. Niriichamiincha. Atiin cacoreniha
jiaonriha amuhine. Cau caniha neechaaura. Ii coreniha cacorataaniha Cana
Coaunerane cojoeluinaain coitucuhanune jaunna aitoonra. ²⁸Inaaonjoaain
esinae rauhijiriin ichoretihanune jereita. Chajaaincha beeu carai ichoreti-
hanune coinara”, naa Labanne jaun jetaote:

²⁹“Iite ichei amihanein, ii irihurune maajeein beraain, naaonjoaanune
coitucuhi. ³⁰Jaiti turuhenihanune jana, coroatajajeein siriilu natiinte, caa
turuhin inae ichei beraihanune caje coaauneein ichorataaniha Cana Coaune-
rane jaun, inae arajiin nefae ii irihurura.

Nitohaneein ichai amihanejeein sacuhanune. Cha banaa chajian jana jelai tein cacoerejeeuru sirina nainichaaunne coina, caraine que amihane-reeunta”, naa Jacobone jaun jetaote:

³¹ “Aiha laen esinaera. Inaonjoaainjia ichoretihanune jereeita”, naain conujiha Labanne jaun jetaote:

“Nii chaque cacoreteeine jerihaaun niquita. Nena ena ichai aitorichaaunnine jereeine, nacoaaunein ichai carenerocuru beraicheeunnicha. ³² Jereeeunnejian, taa ichai neeuurua carenerocurune jaa caje carenerocuru narejeen, cabara narejeencuru, satiin taa jichonerei, satiin ererocojoai, daradaraeriin, naaonjoaain nenacaauru elonajacoae jelai teincha. Acaaurute, camijianeon coreneen niha cureeincha. ³³ Nii banate, jelai camijianeon core tihanune jana, coaraa uhine bana ichoasijiaelanaala caohachaaain iniha ichacaaunne coariquiiincha. Jana, nii carai carenerocuru jichojoai, chaaen cabara ererocojoai, daradaraerii, naaonjoaain nenacaauru jana niha somanerinete, ii basijiauhane nune jaun aicheeincha”, nae jetao Laban rai Jacobo. Niritoha raine jaun jetaote:

³⁴ “Saan. Nitohanihanena chujian jereeeunra. Caohatoha nii carai aitohine rijijieein ichaainera”, nae jetao Laban.

³⁵ Niritiin jerihane saijieein jetaote, nii aitohane bananeein, nii sirihane jaa caje, satiin carenerocuru jichojoaain nena, chaaen ererocojoaain nena, daradaraeriin colohin nena, somajai que jasiin nena cabaraauru, naaonjoaihunri elonaaain jetao, jitariin calaohichuru rai te Laban, beraaihuruhane coina. ³⁶ Nitohaneein jetaote, nii irihuru niicha ranojoi amaain, nii niha Jacobone jaa caje, nichata janohin atane choae cuhin jetao, ecu tenajae Laban. Nitohaneein nii naitoonjoan carenerocuru amaa Labanne saijieein jetaote, ecu Laban rai carenerocuru leeochoauru beraihai jetao ne Jacobo.

³⁷ Nii jaun jetaote, enuha alamo, almendro, castaino, naaonjoaihunri uune sauhin raain jetao, rolohin ³⁸⁻³⁹ nii acau cooruhane irihurune jaa rohan jetao, nii enuha rolone temuaaje, acau cooruhane jana coaracuruhane coina. Nitohaneein jetaote, ecu necoodoriaain nii enuha rolone coarajeein bene amijiaa curuaanaane jetao, ererocolojaanaain, daradaraerii colohin, naaonjoaain nihacoe calaohichuru.

⁴⁰ Nitohaneein jetaote, nii Laban rai caje, satiin nii daradaraeriin, jichositohanai, naaonjoaain nejanoanacaauru jelai tihacoaain jetao, le turiin rai irihuru te Jacobo.

⁴¹ Nitohaneein acau cooruhane coina netaojiaain, ecu ita amijiaauruha nii carenerocuru aina cabaraauru jataain coerenetonanaine jana jetaote, nii acau cooruhane jaa rohan nii enuha rolone te Jacobo, coaracuruhane coina.

⁴² Jana uuruha, carenerocuru aina cabaraauru jarejeerihanaine jetao, coatiha nii enuha rolone tihei Jacobo.

Nii jaun jetaote, nii carenerocuru aina cabaraauru jarejeerihanai Laban raine. Jana nii coerenetonanai jetaote, Jacobo raine. ⁴³ Nitohanihane jaun jetaote, jataain coriqui sirihane jaun jetao, arajiin camecho siriin, carenero, asno, naaonjoaihunri sirihane jaun jetao, arajiin nelu rai cachaauru, coseenraauru, naaonjoaihunri.

Laban caje sorohane coina coaauca Jacobone

31 ¹ Ne jetaote: “Taa Jacobote, satiin cana inaca que banijiaain nena raane jaun, aina jataain itolere sirichaneein coriquihonaneein

nera”, naain que ereerejeein amuuruha Laban calaohichurune coitucue jetao Jacobo. ²Chaaen jetaotechu, inae jauriaalu rijijeein, rautaa in caohachaa in coaraeniha Labanne quene maajee in nainaane jana jetao:

³“Chajaa in nii neeuruha charaachurune jaan, efojiaraauru atane cauni-hune, canu kuhine jaauru ichorataanera”, nae jetao Jacobo rai Cana Coanera.

⁴Nii jaun jetaote, nii rai carenerocuru aina nihane jaan nee in cohanajaa in jetao, Leara aina curuataa in Raqueri cotiharate Jacobo.

⁵Nii jana, inae uhin rene turuuru hane jana jetaote:

“Inae jauriaalu rijijee in carautaa in caohachaa in cacoharaeniha taa inara inacane coaracaaunne jaunne inara cotiharateeun inara rai irihanune coinara. Nete itolere bana caniha nee in cacorataane canu inaca Coanera Cana Coanera.

⁶Inarate raotojee in jataa in nainichaaunne jaau tiaajee in, caohachaa in nii inara inaca rai amihanihanulune coitucuhichera. ⁷Nii sainejee in: ‘Ichoreterichaaunni-cha’, naane nihanati in, itolere bana araai saai in cacoritaera. Nete, nii chatohanee in canu cairichaa ne nainatejeniha Cana Coanera ne jaun, chatohanee in canu cairichanaa nainenera. ⁸Nii jaunte: ‘Ichoreterichaaunni taa irihuru ererocolojiaani quera’, naa cacoritaane jana, sati in ererocolijaanaa in calaohichure. Jana: ‘Ichoreterichaaunni daradaraaerii colohi quera’, naanete, sati in daradaraaerii colohi in calaohichurera. ⁹Nitohanee in, canu cairichanaa coaauca inara inacane jana, canu rai tihane coina, nii inara inaca caje nii irihuru ruluelu Cana Coanera.

¹⁰Inae rai curuaanaa jerecuruha nii irihurune jana sinihanune janate, casene nii benecuru amijiaauruha cabaraauru curuaanaacuru ererocojoaa in, daradaraaerii colohi in, naaonjaoihunrine coaraaun. ¹¹Nii canu sinihute, canu curuaateee in, canu bajaa Cana Coanera letono anjerane jana: ‘Cauna neeunra’, naai in tonoraanune janate: ¹²‘Caohachaa in rautaa in coaraa inete, caa bene amijiaauruha caa ererejerii, daradaraaerii colohi in, naaonjaoihunrine jana coariqui incha. Nitohanee in ii coritaa Labanne jana, que nainaa in, ii coroatajaniha ichacaaunne que nainariqui incha. ¹³Canune, ii Coaneraanee in, Beteli ichei ecoona neeunra. Ecute ajeri chujuriaa in canu coraajee in aitohilu, ii coroatajanichaaunne, canuhacha jerei icharaneee in nee in coinara. Aihane jaun chajaa in nimichuhin nii nee in nejanoaailune jaau, chatane caunihura’, naai in beratitha canu rai Cana Coanera ne rijijee in be canu rai Cana Coanera letono anjera”, naai in jetao Leara aina Raqueri rai be Jacobo.

¹⁴Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Coatitha chujia in inae nihei canacaanu rai cha, Ofa loreri asae canacaa-nuhacha coaaneni. ¹⁵Chaaen nejelau coaana rijijee in, canacaanu coaraa Ofa nati in. Coaraau nachuhinti canacaanu que necorithalu ii raine jaun, ii amihaneon que canacaanu coretee in jaan aina araji in irihuru siri in necoriquihacalu niquineta. ¹⁶Nete esinae rauhijiri in, nii necoriquihaca ofane jaan ruluhin, cana calaohichuru raine maajee in nelatihane coina, cana rai te Cana Coanera. Aihane jaun, sati in nii ichei aitoha Cana Coanera ne rijijee in ichaaura”, naare jetao Jacobo rai Leara aina Raqueri.

Padan-aram caje amuha Jacobone

¹⁷⁻¹⁸Niritocuruha rai comasaihurune jaun jetaote, neruujee in, bereecuru, comasaihuru, itolere rai rucuhaleeuru naaonjaoihunri camecho ichoae tee in

jetao, nii Canaan ichaohalu inaca Isacane jaaun jetao cauha cue Jacobo. Nitohaneen jetaote, bero cuhane cuhin, nii Padan-araum namihaneon coreniha niicha rai nirihurune maajeein amaa'in cue.

¹⁹Nii jana jetaote, rai carenerocuru ujuhi jaoha cuha Labanne tonohanau jetao, rai loreri asae niicha sirii rai chosichuru basijiae Raqueri. ²⁰Nitohaneen jetaote, nii Arameeoneen nenea Laban rai amuhane belanaala jetao, ²¹jitariin niicha sirii rucuhale amaa'in cuhin, carajaelanaala leinjiin nucuhe Eufates jera jaohin jetao, Galara batane bichatane jeloona cue jetao Jacobo.

Jacobo sacuha Labanne

²²Inae nichata janoha amuha Jacobone baiha jetaote, amuhane coitucue Laban. ²³Nitohaneen amuhane coitucuhin jetaote, rai naraichuru que coriaineraain sacuhin jetao, caainsi janone cuhane jetao eruha cue, Galara batane bichatane ne jana. ²⁴Nitohaneen eruhane cojoanotiin cuhane jetaote, Arameeoneen nenea Laban sinihu ecocohin jetao: "Jiaonriha Jacobo cotaicha rijitiin rai eree'inera", nae jetao rai Cana Coaunera.

²⁵Nitohaneen Galara batane bichatane jacari caje nenea que neloanariteen niha Jacobone jana eruhin jetaote, acaentonai rohan neloanariteen jetao: ²⁶"Chaanate sonaana que nenea caje rulunajaain ichara rijijieen catohaneen cacoritaain, canu cacunucuru uhaaita. ²⁷Bana carai been aine jana nihanena, auno aina toonto toteen rachoojoeen ichei necoereunra. Nete carai belanaala, nasiin cacoritaain uhi.

²⁸Niheichu canu cacunucuru, carinajaa'uru, naaonjoaihunri nomeri lihora-caain, aca'uru rai necoihanune jereen aihe'ita.

Jataain leinjiin aaso cache rijijie'inte aiicha.

²⁹Nainichaaun niqui jitariin chatohaneen inara tihanunera. Nete enene janotiin canu sinihu: 'Jiaonriha Jacobo cotaicha rijitiin eree'i rainera', naa chaca Coaunerane jaun chatohaneen satiin inara tenaa naineneunra.

³⁰Chanuna jana chaaen jataain efojiara'uru nenajaun caunaa jere'ine jaun, uhinatiin carai chosichuru basijiauhin uhaai", nae Jacobo rai Laban.

³¹Niritoha rai Labanne jaun jetaote:

"Aihanu chuhsicha. 'Jerecurenihane nihanatiin jecha, caa ii cacunucuru ruluree'i cacaje', naanune jaunne canu necasa caaun aihunra. ³²Nete, chunucuhacuru cau nenacaauruniji, nii ichei chosichuru sirihane caohachae ohanera. Ena coarajee'uruha caa cana araachurune notaracae, canu rucuhale jana ii rucuhale ariin eruhine amaaunra", nae jetao, nii Laban rai Jacobo.

Ne jetaote, nii chosichuru basijiauha Raquerine coitucuenihane jaun aite Jacobo.

³³Nii jaun jetaote, nii Jacobo loanari asae enohin arihane baiha jetao, Leara loanari asae enohin ariin, nii coroatajai coseenra'uru rucuhale janane maajeein ariha natiin jetao, nii rai chosichuru eruene Laban. Nitohaneen jetaote, Leara loanari asae arihane caje mituhin, Raqueri loanari asae enohin ariha cuhane jana jetao, ³⁴camecho ichoae nelauriananaja rori asae nii rai chosichuru tein jetao, nichoae nelauriaa lauhecoba Raquerine jaun jetao, nii loanari asae ariha natiin jetao eruene Laban. ³⁵Nii jaun jetaote, inae nii Raqueri rohan turuhane jana jetao:

"Ofa, jiaonriha nimichuhenihanune coreniha obaaequichenera. Enene nelauriaanune jaunne nimichuna naineneunchera", nae jetao Raqueri.

Nitohaneein nii rai chosichuru eruelanaala, Jacobo rucuheleeeuru jana arii-rijiha Labanne jana jetaote, ³⁶ obajeein jetao nii Laban rai:

“Chatohanaina ichei ichaain neosateein neeun, cacairichanaa coacuhin catohaneein casaauquine coina. ³⁷Inae jitariin carujeleeeuru jana, ichujeleeeuru arii. Chajana ichujeleneein carujeleeeuru jana eruhi. Eruhine caa charaichuru aina caraaichuru acatiha teeute coaracurumiin. Aihate acaauru, ‘Charijicha nii ujuaiphoneein ne’, naain coaracurumiin.

³⁸Caa coroata choonca jaanacaneein ii rai amihanihanune que, nii chariji bana suri cuhane calaohichuru jitohin neeuruhilu ii rai carenerocuru, cabaraauru, naaonjoaihunri. Coatihachu chariji bana nii irihuru caje leinjiinniji carenero quuin nerejetohaaunlu. ³⁹Nechu taebinae sonojoneein nitajeeuruha nii ii irihurune nihanatiine, chabana ii que coaratelanaala nii sonaaneeeuruhane coreteraetoonlu. Janotiin, jiichoo, naaonjoaain ii irihuru basijiaauruhane nihanatiinte canu cobaraaine, canu jitariin nii nitajenacaauru coreteraetoonlu. ⁴⁰Nitohaneeinne, jiichoo ajaaronaa que necairichajeein, janotiin jelarona que necairichajeein, naaonjoaain sinirena quene maaajeein necairicharejetoonlu.

⁴¹Nitohaneene coroata choonca jaanacaneein ii loreri asae neein, lechoonca jena jaanacaain coroatajai ii cacunucuru coreniha ichei amihaneenlu. Jana ii irihuru coreniha, ichei saota jaanacaneein amihanihanune janate, ‘Ii coreterihanuhincha’, naainatiin chabana nii aithone jeoneein telanaala, itolere bana coroatajaenanaain terejetohilu. ⁴²Bana cacorataaniha Abaraaun Coaunera, canu inaca Isacaacha coroaerejeti Cana Coaunerane colanete, esinae rauhi-jiriin nii cha colane, cacoiicha baejeein caratiricheei. Nete, jataain inaderaanune coaraain, camijianeonne maaajeein coaraa Cana Coaunerane jana, cairichaojoaanune jaunte, canu coroatajanein, nabana chatohaneein caeteene caohateein janotiin ichei aitonicha”, nae jetao Laban rai Jacobo.

Raotojoein ita rohecaelanaala neeuruhane coina, Jacobo rai aitoha Labanne

⁴³Niritoha rai Jacobone jaun jetaote:

“Caa enecurute, canu cacunucurune. Jana canaanaihurute, carinajaaurune. Satiin caa carenerocurute canu raine. Satiin cau caa iicha coarajeite, caraineein ne. Nena inae canu cacunucuru, acaauru bereecuru, naaonjoaihunri aina cha chana naineneen. ⁴⁴Aihane jaun chajaa caute ita rai rucujueein, ita que jerajeein rucuhecaane coujunacane que ichacaara”, nae jetao Jacobo rai Laban.

⁴⁵Niritohane jaun jetaote, leinjiin ajeri raain, ecu chujuriaain jetao:

⁴⁶“Chajaauchete cau ajeri codoriae”, naa naraaichuru rai Jacobone jaun jetaote, nii aithohane jaun teein, arajiin ajeri codoriaaure satiin. Nitohaneein jetaote, nii ajeri niicha codoriaauri rohan teein lenonecure.

⁴⁷Nii jaun jetaote, jelai curuaate nere cuhane, “Jeqar Sahadota”, naain Laban. Nii jana Jacobo jetaote, nere cuhane, “Galara”, naain jelai curuaate: “Rucuhena coujunacaneein le turiin codoha que ajeri”, naa acaauru ereeuru cuhanene jaun.

⁴⁸Nitohaneein jetaote: “Caa ena, itaque jerajeein rucuhecaane jaan coujunacaneinte ne caa ajeri canaacha codoriai”, nae jetao Laban. Nii jaun jetaote, Galara neein jelai curuaatein, ⁴⁹Mizpanein jelai curuaateure jetao:

“Cana beraaine Cana Coaunera caa itaque jerajejeein nihacane baiha ita coaana nainenihacane jana, nabana chatohaneein ita tenaa coataara”, naane jaun Laban. Niritiin jetaote: ⁵⁰“Aihane jaun, canu cacunucuru que nererjoe-caain, acaauru aina neeine choae tacaain, leeochoaauru enecuru raaine jana, coaracureniha caa cana jana nenacaaaurune nihanatiinte, Cana Coaunera nii coaraa cureein”, nae jetao Jacobo rai Laban.

⁵¹Niritiin jetaote:

“Aonaun. Nocoa caa ajeri codohaue. Nocoachu caa ajeri, cana cataaun teein quicha chujuriai. ⁵²Aihane jaun, caa ajerichurute, nabana rerohin cuhin, ita rohecaain naaonjoana coataa coujunacaneein ne. ⁵³Caa cana aitoonjoan tonoraenihacane, cana casetecaaine ii rinaja Abaraaun Coaunera canu rinaja Nacoro Coauneraneein nena Cana Coaunera”, nae jetao Jacobo rai Laban. Nii jaun jetaote, rai inaca Isacaacha coroaerejeti Cana Coaunera notaracaa netiin jetao jere Jacobo. ⁵⁴Nii baiha jetaote, ichatane ecuuno que rai niri sohin Cana Coaunera rai mocohane baiha jetao, enoalaain rai naraai-churu cotihaca Jacobone jaun jetao, satiin turuhin lenoneein jetao nii ichatane ecuuno janoore.

⁵⁵Nii cojoanoo janone nimichuneein jetaote, rai rinajaaauru meri lihora-caain, cacunucuru merine maajeein lihoracaain jetao: “Raotojoein neeuche”, naain necoein jelaiha natane cauha cue Laban.

Esao aina ita eruuruha Jacobone

32 ¹Nitohaneein amuhin, nacoaauneein bero cuhane cuujiha Jacobone jana jetaote, que taca cuure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

²Nii jana coarinajaaain jetaote: “Caate Cana Coaunera turunaja loanarihurunera”, naane jaun jetao, Mahanaaiminein jelai curuaate Jacobo.

Nii “Mahanaaim”, naane jetaote, “coroata turii loanari”, naane aite.

³Nitohaneein cuhin jetaote, Edom batane que nena Seiri batane que jetao rai letonocuru letoae Jacobo, inae nichuutaa turuhanune jaun, rai nihana Esao rai turuhane biha cuuruhane coina. ⁴Nitohaneein letoanajaaain jetaote: “Canu inana Esao rai: ‘Tajiaate uujue ii ocoala Jacobo, chatohanaijien jereeii rai ichaane coina, naainte bajaerate’. Nii ichoae tacaaintechu: ‘Cana coitucuera Laban aina ichaohanu carajaaanne jaunne, ⁵arajiin carenero, baca, asno, canu cachaaauru, canu coseenraauru, naaonjoaihunri sirihun. Nii jaunne, canu curuaanaaneeine rai canu ere letoaaun, turuha uhanune jana raotojoein canu raaine jerenacaaun’, naain benichuche canu inana Esao raicha”, naain jetao rai letonocuru letoae Jacobo.

⁶Nitohaneein rai letonocuru letoaa Jacobone jana caje turuhin jetaote:

“Inae inana Esao coaracaanune caje turuhacaanu. Inae uujiha ii coaraane coina, jena fashai cachaaauru que corianeraain”, naaure jetao nii letonocuru.

⁷Niritiin turuhin beeuruhane jaun jetaote, jataain casihane jaun, ita rohan coroata lauriin rai cachaaauru leruhin jetao, carenero, baca, camecho, naaonjoaihunri te, acaauru nainetiin: ⁸“Le laurii soha Esaone tonohanau nichotena nainiha le lauriine coina”, naain coaucane jaun.

⁹Niritiin coaucane baiha jetaote Cana Coaunera bajaain: “Canu Curuaanaa, canu coitucuera Abaraaun aina canu inaca Isaca Coauneraneein nena Cana Coaunera, iite caraachuru atane cauhanune jereein, chatohanelanaala

raotojoein cauhanune coina cacorataaneine coina aitohilu. ¹⁰Coatiha niqui chaque jataain ichei nelatejehaun caohachaa'in cacorataaneine coina. Leinjiin canu biji achuneecha baajejeenne niqui, caa nucuhe Jorodaaun jera jaohin uunlu. Nena inae ena caa coroata turiin itolereeu'ru sirihun. ¹¹Nena atiin nabana chatohane'in caetiha canu inana Esaone coataa, canu coroatajane'in canu ichoterateene jereeun, jataain cacoineteen canaanaihuru sohin, enecurune maajein sohin jaohane coasichaaunne jaun. ¹²Iite esinae rauhijiriin cacorataaneine, caohachaa'in cuha camune jere'in, arajiin nefaauruha janiinacajelanaala canu nefoerateeu'ru, carene catuniji jeonee'ine coina aito-hilu caraicha", naain jetao Cana Coaunera baja'e Jacobo.

¹³Nii cojoanotiin cuhane ecu siniin jetaote, nii bijihu nenacaauru irihuru jani'ji, rai nihana Esao belai'hane jaanu que. ¹⁴Coroata fashaa'in cabara, coroata chooncaain cabara curuaanaa, coroata fashaa'in carenero, coroata chooncaain carenero curuaanaa, ¹⁵nichata chooncaain rai calaohichuru aina enaneje'in calaohi nalaain nenacaauru camechocuru, jena chooncaain baca, lechooncaain toro, coroata chooncaain asno bene, lechooncaain asno, naaon-joaihunri jani'ji jetao que Esao belai'hane coina.

¹⁶Nii baiha jetaote, jelai teen janiinajaain jetao, le laurii tihacoe nii rai cachaauru rai. Nitohane'in acaauru rai teen jetaote:

"Chajaain ichoaichaniha amaauche. Chaaen le laurichuru nita ita coaraji-hanaain cuuruhine", naain jetao acaauru letoae.

¹⁷Nitohane'in letoanajaain jetaote, jauriaaneje'in ichoaichaniha niicha letoai rai jetao:

"Ii eruhin: 'Chu cuhi. Chaa rai caa irihuru amaaiche. Cha ii fatoroonne', naain inara caje baja'a canu inana Esaone: ¹⁸'Caate ii belaiha letononera, canu curuaanaa Esao. Ii belai'hane jaau' letoae ii ocoala ii letonone'in neeninu Jacobora. Acate, tajiha uujue canacaanu caijiera', naain tonoraaura", naain jetao letoae Jacobo.

¹⁹Niritiin nii jauriaaneje'in ichoaichaniha cunaa suujuateen letoaa'in jetaote, nii que jauhequ'in cunaa que coateen que jauhequ'in cunaa rai jetao, sati'in nii le laurii irihuru amaurera rai jetao:

"Esao eruhichene jerichanetojoe'in aitocuche: ²⁰'Canacaanu caijiete tajiha uujue ii letonone'in neeninu Jacobora', naauchera", naain jetao letoanajae.

"Tane ichoaichaniha caa belai'chaaunne jaa letoaa'in, caniha oba'ecane caje ajetera. Nii bai'hane nainere'eun caraajeni'hane turuhin coaraa cuhanunera. Nirijee'inte, jerihane nainere caohachaa'in canu belaa'in canu raanera", naain coacuhin jetao irihuru letoae Jacobo.

²¹Nitohane'in jetaote, ichoaichaniha belai'hane jaa letoaa'in jetao aca jelaiha loanari asae nedaain sini.

Leinjiin anjera aina ita soha Jacobone

²²⁻²³Nii nedaane cojoanotiin cuhane jetaote nimichuhin, coroatajai coma-saihuru, coroatajai coseenraauru, lechoonca leinjiin calaohichuru, sati'in niicha sirichuri nirihuru, naaonjoaihunri letoaa'in jetao leinjiin nucuhe Jaboc jerau jetao joateratenajae Jacobo.

²⁴Nitohane'in jetaote, inae jelai nedaa Jacobone jana jetao rene turuhin, aina ita soe janoa'jee'in leinjiin cacha. ²⁵Ne jetaote, nii Jacobo

amuritosinihane jaun jetao, rai rorihoco jelai faohitoha nii cachane jaun jetao, ita tarohite nii Jacobo bucu nelaurianaja jelai caje. ²⁶Nii jana jetaote:

“Inae janohara. Caiha neeunra”, naa nii cachane jana jetao:

“Chabana chaainti canu cojiotaai. Nii banaachane iihanereeeunnicha”, naa rai Jacobone jana jetaote:

²⁷“Tonaajia ichurujuata”, naa nii cachane jaun jetao:

“Canu curuaate Jacobonera”, naain tonoraane jana jetaote:

²⁸“Inae ena caje coauneen, Jacoboneen curuaariheeenita. Isaraelineeinte curuaariquinch, Cana Coaunera aina ita sohin, cachaaurune maajeein amuritohine jaunra”, naa nii cachane jaun jetaote:

²⁹“Chajaain laen ena carai ichuruja beeura. Tonaa ichurujuata”, naa Jacobone jaun jetaote:

“Chaanate cacurujua bajaain coitucunaa jereeita”, naane baiha jetaote, ecu netiin raotojoeen nerichaainne coina Isarael cojiotae nii cacha.

³⁰Nii jaun jetaote, Penoele rauhijiriineen jeelai curuaate Jacobo. “Esinae rauhijiriinne, Cana Coaunera aina ita acatiha turuhin ita coaracaanu; nena atiin, jaiti ichaojoeun”, naane jaun. Acaauru ere cuhane “Penoele”, naanete, “Cana Coaunera meri”, naane aite. ³¹Inae janohane jana jetaote, nii Penoele caje rafuute rafuutiin amue Jacobo, cunatoa nii rai niicha faohiti rorihocone jaun.

³²Nitohanihane jaun jetaote, enenetojoeen, lenone rorihoco bucu cananasi que lenonecurene nii Isaraele nefoerateeuru, rai rorihoco jeloon faohitononjoi nihalu acaauru foeratera Jacobone jaun.

Ita belaihuruha Esao aina Jacobone

33 ¹Nii jana, jena fashai cachaauru que corihaneraain uha Esaone coaraain jetaote, bereecuru aina jelai Leara tein jetao, Raqueri netonai te jelai beree aina Jacobo. Jerichanejeein jetaotechu, jelai bereecuru aina coroatajai rai coseenraauru tihacoae. ²Nitohaneen jelai tihacoanajaain jetaote, jauriaanejeein ichoaichaniha rai calaohichuru aina coseenraauru te. Acaauru que jauhecaain jetaote, calaohichuru aina Leara te. Acaauru satononiha jetaote, rai calaohi Jose aina Raqueri te.

³Nitohaneen jelai tihacoanajaane baiha jetaote, acaauru ichoaichaniha cuhin jetao, jauriaalu nii inana Esao coritaane jaun atiin, que suujua acatiha nii Esaone coina caainsi saneen inacuhin atane que nauri turuanacanejeein nenoracae jetao, rai nejera Esao rohan turuhane reentiaain. ⁴Ne jetaote, coariin que tacaain jeluhariin coineteen jetao que baluunetiin nojoaun ichoae biji tein nomeri lihoracaa Esaone jaun jetao, ecu jiniiquin chanaaure.

⁵Nii baiha jetaote, nii canaanaihuu aina enecuru coaraain jetao:

“Chaaauruna jana chaaen caa iniha unacauru cachaauru”, naain bajaa Esaone jaun jetaote:

“Ii letononeen neennichaaunne coroatajaniha Cana Coaunera tenojoihuru canu calaohichurura”, nae jetao Jacobo.

⁶Nii jana jetaote, nichuuntaain atane que nauri turuanacanejeein jetao nenoracaaure rai calaohichuru aina rai coseenraauru. ⁷Nii baiha jetaote, jerichanejeein calaohichuru aina nichuutaain jetao nenoracae Leara. Que

jauhequiin jetaote, calaohi Jose aina nichuutaain jetao, jerichanejeein sato-
nonejeein nenoracaa uhe Raqueri. Nii jana jetaote:

⁸“Chatoanai ichana coaaquine jaunna, taa arajiin ii irihuru letoai ichoaicha-
nihane jana, reroacoanajaa in ii coaraa uunte, ichaso”, naa Esaone jana jetaote:

“II belaihane ii rai letoaaun, canu que ii suujua acateeine coinara”, naa
Jacobone jaun jetaote:

⁹“Nirimiinnaare ichaso. Jataainnaane ii belaihure. Lanaaina carai irihuru
netonaite. Ichei nihane jaun inaa ine sirihura”, naa Esaone jana jetaote:

¹⁰“Atiin canu coreniha caa ii belaihaaunne jaa raau; esinae rauhijiriin
canu belainera. Inae Cana Coauneraacha jerenohineein jataain canu belaiin
canu raai natiin. ¹¹Nii jaunna ichei aitoon, ii belaihaaunne coina caa ichei
banihateein quicha uhaauri raaine coinara. Canu coroatajaniha Cana Coa-
nerane jaunne, jataain arajiin irihocaaunne jaun, nii chaque lanaeneenra”,
naain conujiha Jacobone cotabeniha jetaote, nii belaihane jaa raain:
¹²“Coanete caelai caje amuhacara. Canu caaijie uune, canu ii ichoaichaniha
cunicha”, naa Esaone jana jetaote:

¹³“Jiaohinera, ichaso. Naininaaun jerihane, ichaso. Iite erojoein amunaa
nainecureniha canaanaihurune coitucuhicha. Chaentechu, aterona caaun
oorure satiin carenerocuru aina bacaauru calaohichuru, erojoein cuha-
nune le jiichoo cuhanera. ¹⁴Jerihanete caohachare, caa ii letononeein nei-
nichaaunne ratiriin ichoaichaniha cuhinera, ichaso. Canune laen, ii caaijie
ichoaichaniha ujuueuruha lenone ariirijieein canu irihurune coina jeraaen
cohanajaa in ujuueereunnicha. Nirijieeinne jeraaen ujuueuruha canaanai-
hurune rijijieein jeraaen cohanajaa in Seiriu ii rene turuhanune reentihaa in
ujuueereunnicha”, naa Jacobone jana jetaote:

¹⁵“Aihujia aihanera, ichaso. Tane iniha inatajajeeinniji caa caniha una-
caauru cachaauru ratirite, ichorataaneeruhine ii irihuru uhanaa quera”,
naa rai Esaone jana jetaote:

“Aihachuhisi niquicha, ichaso. Niriimiincha coa tonajiha canu quera”, nae
jetao rai Jacobo.

¹⁶Niritoha rai nocoala Jacobone jaun jetaote, nii bananeein jelaiha nii nihane
jaan Seiriu cauha cue Esao. ¹⁷Jana nii Jacobo jetaote, Socoto nichae cuhin ecu
turuhin jetao, rai loreri jaain jetao, rai nirihuru loanarite anaa rijijieein enoto
jateeuruhane coina. Nitohanihane jaun jetaote, jelai curuaate Socotoneein.
“Socoto”, naa ebereeo ere cuhane jetaote, “Anaa rijijieein loreri”, nae.

¹⁸Nitohaneein jetaote, Padan-aram caje uhin, jerichanejeein tonajelanaala
Canaan batane turuhin jetao, Siqueen nese jeraniha teein jacari caje nena
que neloanarite Jacobo. ¹⁹Ecu jetaote, lefashai monedani coreneein jetao,
Siqueen inaca Hamoro calaohichuru caje atane coreteein jetao, ecu tein
neloanarite. ²⁰Nii baiha jetaote, ajerichuru caje leinjiin rori jaain nichoae
teen iniho mocoha Cana Coaunera raine coina jetao, E Elohe Isaraelineein
curuaate. “E Elohe Isaraele”, naa ebereeo ere cuhanene jetaote, “Isaraele
coaunerate Cana Coaunerane”, nae.

Chariji bana que quicha turuelanaala nena Dina mucuhane

34 ¹Nitohaneein Canaan neeuruhane jaun jetaote, ecu nenacaauru
ranunaauru rene jetao bedaeniha cue Jacobo aina Learaacha sirii

acaauru cacunu Dina. ²Nii jana jetaote, coaraain jere nii jelai curuaanaa-
neen nena Ebeo caje nena Hamoro calaohi Siqueen. Nitohaneen jetaote,
jerenihane jaun coiintihane sainejeein mucuhin jetao, aina sinae. ³Nitoha-
neen jetaote niqui, jataain nii ene jerihane coarate, nii ene netonai jerihane
cina. ⁴Nitohaneen jataain jerihane jaun jetaote rai inaca rai:

“Chajaaain caa ranuna inaca coaanihute, canu comasaine que carai caa
ranuna bajaaine raera”, naain jetao rai inaca Hamoro letoae Siqueen.

⁵Nii jana jetaote, jataain jerenihane sainejeein rai cacunu Dina mucuhin
aina siniha Siqueenne coitucue Jacobo. Ne jetaote, jaiti tonaain erene, niri-
huru beraihuruhane caje turuuruha rai calaohichurune reentiaain. ⁶Nii jana
jetaote, jaiti turuureniha calaohichurune tonohanau Jacobo coaraa cue, aina
irihane cina nii Siqueen inaca Hamoro.

⁷Nii jana jetaote, inae irihuru beraihuruhane caje turuhin jetao, nii Jacobo
cacunu acaauru bai aina siniha Siqueenne coitucuhin jetao, jataain obaaecure
nii Jacobo calaohichuru; jataain banejelanaala Isaraelitaauru rai, rautana-
caeniha nitohanai icharane jaun. Chaaen chariji bana, nitohanai que suujua
acatena nainecurenihane jaun.

⁸Nitohaneen obaaecuruhane jana jetaote, coitucuelanaala acaauru rai:

“Aonacuche, jataainte taa inara bai jere canu calaohi Siqueen. Aihane jaun
atiin jianecuchete, rai comasainu que raaine. ⁹Aihate nitohaneen canacaanu
que naraaiteeichene, inara cacunucuru que necoasajianaa nainichaanune jana,
inara netonai canacaanu cacunucuru que necoasajianaa nainequiche. ¹⁰Cau
canacaanu aina neen ichaoche. Caa atanete, inara que banijiaain nena rijijiee
nereen. Aihane jaunte nainequiche atane coreteen que nocoanajaain
ecu ichaohichene”, naa acaauru rai, nii enamanaa inacane jana jetaote, ¹¹nii
enamanaa netonoain raajenihane nujuaen caje jetao, acaauru rai:

“Caa inara rai aitoha ofane jaa rijijiee neeichenena niqui jereen canuhe-
tonai. Cha chaainti cacaje bajaaiiche, niine tereeeni inara raicha. ¹²Coatiha
nii carai chanihei inara rai coretichaaunne amurijiriin inara coreteen niha-
nuneta. Nii choae tacaainechu, jataain arajiin chaelai que inara belaicheeun-
nicha. Nena laen caa ranuna jianequiche canu comasainu quene jereenra”,
nae jetao Siqueen nii Dina inaca, conacuru, naaonjoaihunru rai.

¹³Ne jetaote, coiintih Dinane sainejeein mucuha Siqueenne jaun jetao,
nechu jataain coritaa:

¹⁴“Nena nainenihacaanu, leinjiin cacha jaberoco macohi cari saeratela-
naala nena rai canacaanu bai tihacaanune, jataain banejelanaala nocoe-
jena neriha nitohanai canacaanu raine jaun. ¹⁵Caa aihacaanune rijijiee
satiin caanaanihuru aina curuaaequiin inara netonai, inara jaberoco macohi
cari saerateen neeichene banaachane jererihacaanu. ¹⁶Nitohaneen neeiche-
nete laen, nainequiche canacaanu cacunucuru que necoasajianaa nainichaanune cina;
ita caje nena rijijiee, le lauriin ita aina ichaonaa cina. ¹⁷Nena laen caa inara
rai aitocooanune rijijiee, inara jaberoco macohi cari saerateneeichene, caa
canacaanu bai amaain caalai caje amurichaanuhincha”, naain jetao nii rai
calaohi aina curuaecaain nii Hamoro coritaaure Jacobo calaohichuru.

¹⁸Niritiin coritanaacuruhane jaun jetaote, rai inaca Hamoro aina ese-
netaain, ¹⁹nii caeneenejelanaala cauhin jetao, rai jaberoco macohi cari

saeratiha cue jetao Siqueen, jataain Jacobo cacunu jerihane jaun. Nii Siqueencha que, leecha naraichuru que suujua acatecuruhane amurijiriin, que suujua acatein nere tonoraauruha cachaaaurune jaun jetaote, ²⁰rai inaca Hamoro aina, nii neseu coenorau cuure. Chaelai que erenaa jerecuruhane, ecu netaojiaain ereerecuruhane jaan turuhin jetaote: ²¹“Caa cachaaaurute cana belaichaneein neeure. Nii jaunte, cau nocoanajaain, caa jana ichaoorureein. Niha jataain banejelanaala neeuruhane jaanu que atane. Chaentechu, acaauru cacunucuru que necoasajianaa nainichaache, acaauru netonai, cana cacunucuru que necoasajianaa nainecuruhane coina. ²²Nete laen, le lauriin ita aina ichaonaa coina, aihuruha acaaurune rijijieein, satiin canaanaihuru aina jiniiquiin cana jaberoco macohi cari saeratein ichaohacachene jerecure. ²³Satiin acaauru que banijiaain nena, satiin acaauru irihuru, naajoaihurite cana rainein niha cureein. Aihane jaun: ‘Nitohaneeinna chujian nerichaanuhin’, naacache acaauru rainete caohachare, cana aina cau ichaooruhane coina”, naaure jetao jelai cocoaichacuru rai.

²⁴Niritocuruha acaauru rai, nii calaohi Siqueen aina Hamorone jaun jetaote, satiin acaauru rijitoejin esenetaain jetao, jaberoco macohi cari saeratiha cuure nii nese que nejeratenaa nihane cocoaeratein nenacaauru, satiin enamanacaauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunri.

²⁵Nitohaneein acaauru esenetaain rai jaberoco macohi cari saeratiha-coaauruhane jaun, jaiti cunatoa nii cachaauru jaberocone jana jetaote, neurinanaa nainecurenihane jana, nichata janohane cuhane cuhin jetao, sabere amaaain, satiin nii cachaauru saaujiin sohajenajaa cuure nii Dina conacuru Jacobo calaohichuru Simeeon, Lebi, naaonjoaihunri. ²⁶Nitohaneein jetaote, sabere que saaujiin, nii calaohi Siqueen aina curuaecaain Hamoro ateinaain jetao, nii baiha Siqueen loreri caje Dina amaaain jelai caje amuure. ²⁷Nii baiha jetaote, acaauru caajie turuhin, nii onacaauru ichoae situhin cuhin jetao, nii jerenihane sainejeein acaauru bai mucuuruhane coreniha, ²⁸carenero, baca, asno, naaonjoaihunri mucuhin amaaain jetao, satiin nii neseu nenacaauru nenaanaja laaroniha nenacaaurune maajeein amaaure. ²⁹Nitohaneein jetaote, satiin loreri asae nenacaauru basijiauhin jetao, satiin canaanaihuru, enecuru, naaonjoainne maajeein amaaure Jacobo calaohichuru leechaauru.

³⁰Nii jaun jetaote, calaohichuru nii Simoon aina Lebi rai:

“Inae laen jataain banejelanaala, baaso ichaquiche caraicha. Nitohaneeichene corenihate, caque nejeratein ita taojiaa cacoinetiha uurureein caalai cocoaichacuru, Cananeeocuru, Feresecuru, naaonjoaihunricha. Nii jana, corotajajeein cachaauru sirichaaunne jaunte laen, satiin caa canu cachaauru aina curuaecaain camuritiin casohin cajoaha uurureein saain cau neini-quichene ainane maajeeincha”, nae jetao, rai calaohichuru Simeeon, Lebi, naaonjoaain rai acaauru inaca Jacobo.

³¹Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Inasiicha chujian leinjiin ajaeloroe ichara rijijieein canacaanu bai tihane jana, nirijieein coarajerichaanuta”, naain jetao inaca tonoraure.

Beteliu ichaoha cuha Jacobone coina letoaa Cana Coaunerane

35

¹Nitohaneein jetaote, jaiti jelai caje amuenihane jana jetao: “Nii Lai caje amuhin, Beteliu ichaonihu. Chaaen ecu, inana Esao caje

sorohine bana canu inara Coauneranein ichei ecoona nichaaunne rai leno-
necuru sohin mocohinejaanu ajerichuru caje leinjiin rori jaaura”, nae jetao
Jacobo rai Cana Coaunera. ²Niritoha rai Cana Coaunerane jaun jetaote, satiin
rai calaohichuru, rai naraaichuru, rai comasaihuru, naaonjoaihunri rai jetao:

“Jitariin nii ecaantooru inara chosichuruniha nenacaauru rocohin jaohin,
nacaonjoaain, inara cajione coreeuche. ³Chajaauchete ena Beteliu cunichaa-
che. Ecune nii nerojoeaain naaonjoaanune nihanatiin canu coroatajanein,
cuhane jaunru canu amu que canu coroatajaneranein nena Cana Coau-
nera rai ajerichuru caje rori jareeunni”, nae jetao acaauru rai Jacobo.

⁴Nii jaun jetaote, jitariin acaauruacha sirii nii ichanohichuru chosichuru
rocohin jetao, nuricho que niicha siriichuri sarisichocurune maajeein teeure
Jacobo rai. Nii jaun jetaote, leinjiin nese Siqueen rohan nena enuha encina
asae tein jetao, nii chosichuru conaute Jacobo.

⁵Nitohanein inae nii neeuruhane jaa batane caje mituuruhane jana
jetaote, jataain satiin acaauru coasichuruha nii acaauru rohan nenacaauru
cachaaurune coina jetao, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, coa-
sinaaca chatohanein Jacobo calaohichuru teeurene, nii Amoro cachaaauru.

⁶Nitohanein cuhin jetaote, satiin cachaaauru aina jiniiquiin cunacaauru
aina jetao, nii jauriaalu Luznein acaauruacha curuaatei Canaan batane
nena Beteli neseu jetao turue Jacobo. ⁷Ecu turuhin jetaote, Cana Coaunera
rai lenonecuru sohin mocohane jaanu que ajerichuru caje leinjiin rori jaain,
jelai curuaate, E Beteli neein; rai nejera coasiha sorohalune bana, ecu rai
ecooca Cana Coaunerane jaun. ⁸Chaaen jetaote, ecu oha leinjiin ene Rebeca
beraichanein nena Deborahane jana jetao, Beteli rohan nena enuha encina
asae tein jetao conaature. Nii jaun jetaote, “Inaderanaanaja benuha
encina”, naain jetao jelai curuaate Jacobo.

⁹Nitohanein inae Padam-aram caje cauha cuha Jacobone jana jetaote,
nacoaaunein rai ecocohin jetao Jacobo cojiotaain:

¹⁰“Ii curuaate Jacobone. Nete, inae curujaeneriquiin Jacobonein. Ena
caje coauneeinte, Israele nereen ii curuaara”, nae jetao rai Cana Coaunera.

Niritiin rai ecocohin curuaa coreein jetaote:

¹¹“Canune, Itolere Curuaanaanein nena Inara Coaunera neeunra.

Arajiin bereequiin nefaain nefoerateura.

Ii cajete, arajiin nefaain, satiin chauratane lomoritiin arajiin niha cuuru-
reein cachaaaurura.

Ii nefoerateuru cajetechu niha cuurureein curuaanaacuru reeychurura.

¹²Abaraun, Isaca, naaonjoaain rai quicha teeilu atanena ichei tereunnicha.
Ichei tihanune baihane, ii nefoerateuru rai tiha cureunnicha”, nae jetao
rai Cana Coaunera.

¹³Niritiin Israelitaauru foerateranu Jacobo aina irihane baiha, jelai caje
amuha Cana Coaunerane jana jetaote, ¹⁴nii aina iriha Cana Coaunerane
jaun tein jetao, leinjiin ajeri chujuriaain, corojeein jetao, nichoae erene,
bino, naaonjoainuri chorohin jetao, ¹⁵jelai curuaate Betelinein Jacobo.

Oha Raquerine

¹⁶Nii baiha jetaote, Beteli caje amuhin cuujueeuruhane jana, jaiti icharaain
lanaa turuuruha Efaratane jana jetao, inae cunaa Raqueri bereene jaun jetao,

jataain caaintaane jaun nejanoasine. ¹⁷Nii jataain nejanoaane rai caaintaane jana jetaote: “Jiaonriha chaque tonajeeinera. Inaen nacoaauneen quicha cojoajineen ichei nejanoaa canaanaicha”, nae jetao rai michuera. ¹⁸Nii jana jetaote, inae ohane rainetiin jetao nere satononiji que jetao Benonineen nii calaohi curuaate niqui. Ne jetaote, Bejamiinneen curuaate rai inaca.

¹⁹Nitohaneen oha Raquerine jana jetaote, conautecure Efarata coero uuri-niha. Nii Efaratate enene Belenneein curuaateure. ²⁰Ecu jetaote Raqueri rai, natane bana ichoae tein ajerichuru lauriae ecuuneein, Isaraelitaauru foerateraneein nena Jacobo. Nii jaun jetaote, enanetojoein Raqueri atane bana coujunacaneen ne nii ajeri Jacoboacha lauriaichuri.

²¹Nitohaneen jetaote, jelai caje amuhin, Edarau niha ecuuneein ininaa-najane jaa roerohin cuhin jetao, jacari caje nena que neloanariteein ecu ne Isaraele.

²²Nitohaneen inae ecu turuhin neloanariteein niha Isaraeline jana jetaote, nii inaca comasai rijijieein nena, rai coseenra Bilaa aina jetao siniha cue Robeen. Nii coitucuhin jetaote, jataain aina obaje rai inaca Jacobo.

Jacobo calaohichuru curuaacuru

(1Cr 2.1-2)

Lechoonca coroatajaauruhalu jetao nii Isaraelitaauru foerateranu Jacobo calaohichuru.

²³Jauriaanejeein Leara aina niicha sirii calaohichuru ajichaneein jetaote nelu Robeen, que jauhequuin nena jetao Simeeon, Lebi, Jodaa, Isacar, Sabooloon, naaonjoaihunri. ²⁴Jana Raqueri aina niicha sirii calaohichuru jetaote, Jose, Bejamiin, naaonjoaihunrine. ²⁵Jana rai comasai rijijieein Raqueri coseenra niicha sirii Bilaa, aina niicha siriiichuri calaohichuru jetaote, Daan, Neftali, naaonjoaihunrine. ²⁶Jana rai comasai rijijieein Leara coseenra niicha sirii Silfa, aina niicha sirii calaohichuru jetaote, Gada, Asere, naaonjoaihunrine. Acaauru jetaote, Isaraelitaauru foerateranu Jacobo calaohichuruneen jetao Padan-aram neuru jana nejanoanacaaurunelu.

Oha Isacane

²⁷Nii jauriaanejeein turuuru bana Canaan batane nena Mamere neseu Arba, Hebronneein acaauruhacha curuaateuri, ichaooruhalu rai inaca Abarraun aina Isacane jaau neen ichaoha nii inaca Isacane jaau jetaote coaraa cue Jacobo.

²⁸Nitohaneen ecu ichaohin jetaote, inae lefasha fosachoonca jaanacaneen ichaohane cuhane ohin jetaote, ²⁹coitucueracuru aina niha cue Isaca, inae binaanihane caaun ohin. Nitohaneen inae oo jana jetaote, atane rucuheca cuure rai calaohichuru, Esao, chaaen nii Isaraelitaauru foerateranu Jacobo, naaonjoaihunri.

Esao caje nefoeratenacaauru curuaacuru

(1Cr 1.34-54)

36 ¹Caaurute, Esao, Edomineen niicha curuaateuri foeratenojoi-hurune. Nii Esao jetaote, Canaan cocoaichacuru benecuru que necoasijiaelu. ²Acaauru jetaote, Ititiacuru lauri Elooon cacunu Ada, chaaen

Ebeocuru lauri Sibeeon nichoala Ana cacunu Aholibama, ³ chaaen Isamaeli cacunu, Nebaihuri bai Basemata naaonjoaihunri jetaote, Esao comasaineen neeurelu. ⁴ Nii Ada aina Esaocha siriilu jetao, rai calaohi Elifasi. Jana, Basemata aina niicha siriilu jetao Roeli. ⁵ Jana, Aholibama aina niicha siriichuri jetao Jeeos, Jalaam, Core, naaonjoaihunrine. Acaauru jetaote, Canaan batane que ichaoha Esaone bana, ecu nejanoanacaauro rai calaohichurunelu.

⁶ Nii Canaan caje jetaote, inae nejera Jacobo rohan nenea nainenihane jaun jetao, comasaihuru, cacunucuru, calaohichuru, satiin aina ecu ichaonacaauro, naaonjoaihunri amaa in jetao jelai caje amue Esao. Nitohaneen jetaote, satiin nii Canaan ichaohane bana, niicha sirichuri niri hurune maa-jee in amaa in amue, ⁷ jataa in araji in irihocuruha rai nocoala Jacobo aina jiniiquinne jaun, ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun; chaaen inae lenonecuruha nii acaauru irihurune jaanu que teniha nii atane ichaoruhane jaane maajeene jaun.

⁸ Nii jaun jetaote, Seiri batane bichatane ecuuno que jetao ichaoha cuelu Esao, Edomineen niicha curuaateuri.

⁹ Caurute, Esaocha foerateeneen Edomitaauru inoaesihuruneen Seiri batane bichatane ecuuno que jetao ichaorelu. ¹⁰ Nitohaneen jetaote, Ada aina Esao calaohinelu jetao Elifasi. Jana Basemata aina Esao calaohilu jetao Roeli. ¹¹ Nii jana Esao calaohi Elifasi calaohichuruneen jetaote neeurelu, Teman, Omar, Sefo, Catam, Senaz, naaonjoaihunri. ¹² Jana comasai rijjijee in niicha sirii coseenra, Timnaa aina jetaote, leinji in calaoin Amalec neen curuaate Elifasi. Caa Elifasi calaohichuru naasoneen jetaote, nelu Esao comasai nichataja Ada. ¹³ Jana, Roeli calaohichuru jetaote, Nahata, Zera, Sama, Misa, naaonjoaihunrinelu. Nii Roeli calaohichuru naasoneen jetaote, nelu Esao comasai leeocho Basemata. ¹⁴ Jana, Esao comasai leeocho Aholibama calaohichuruneen jetaote, neeurelu Jeeos, Jalaam, Core, naaonjoaihunri. Nii Aholibama jetaote, Ana cacununeen Sibeeon nichoalanelu.

¹⁵ Esao caje nefoeratenacaauro laurilauri curuaanaaneen neenihuru jetaote, Esao calaohichuru inana Elifasi calaohichuru Teman, Omar, Sefo, Senaz, ¹⁶ Core, Catam, chaaen Amalec, naaonjoaihunrinelu. Nii Elifasi caje nefoerataaneen nenacaauro jetaote, Edom batane que, curuaanaaneen neenihurune. Satiin acaauru jetaote, Esao aina Ada ichoalacurunelu. ¹⁷ Esao calaohi Roeli calaohichuru jetaote, Nahata, Zera, Sama, Misa, naaonjoaihunrineen curuaanaaneen neeurelu. Niichuru jetaote, Roeli caje nefoerataaneen Edom batane curuaanaaneen neeurelu Esao aina Basemata ichoalacuruneen. ¹⁸ Ana cacunu, Aholibama aina Esao calaohichuru jetaote, Jeeos, Jalaam, Core, naaonjoaihunrineen curuaanaaneen neeurelu. ¹⁹ Niichuru jetaote, Esao, Edomineen niicha curuaateuri ichoalacuruneen sati in laurilaurichuru naineen acaauru curuaanaaneen neeurelu.

²⁰ Nii jana, Horeeocuru lauri caje nenea Seiri calaohichuru, Lotaan, Sobal, Sibeeon, Ana, ²¹ Disoon, Eser, Disaan, naaonjoaihunri jetaote, Seiri batane que ichaorelu. Niichuru jetaote, Edom batane que nenacaauro Horeeocuru curuaanaaneen, Seiri caje nefoerataaneen nenacaurunelu. ²² Nii Seiri calaohi Lotaan calaohichuruneen jetaote, neeurelu Hori, Hemaan, naaonjoaihunri. Lotaan bailu jetao, Timnaa. ²³ Jeelai Seiri calaohi Sobal calaohichuruneen jetaote, neeurelu Arbaan, Manahat, Ebal, Sefo, Onam, naaonjoaihunri.

²⁴Nii jeelai Seiri calaohi, Sibeeon calaohichuruneen jetaote neeurelu, Aja, Ana, naaonjoaihunri.

Nii Ana jetaote, neniha acaune jaau neeuru jana, rai inaca Sibeeon irihuru cabario rijijieen nenea asnooru beraihanenajaau jetao acau ajiarojoeriti mitunajaaunru eruherane.

²⁵Nii Ana calaohi curuaa jetaote, Disoon ne. Jana rai cacunu curuaa jetaote, Aholibama ne. ²⁶Nii Ana calaohi Disoon calaohichuru jetaote, Herdan, Esban, Itran, Queran, naaonjoaihunri ne. ²⁷Nii jana, Seiri calaohi Eseri calaohichuruneen jetaote, neeurelu Bilaan, Sabaan, Acaan, naaonjoaihunri. ²⁸Nii jeelai Seiri calaohi Disaan calaohichurulu jetao, Osi, Araan, naaonjoaihunri.

²⁹Nii Horeocuru curuaanaaneen jetaote neeurelu Lotaan, Sobal, Sibeeon, Ana, ³⁰Disoon, Eseri, Disaan, naaonjoaihunri. Niichuru jetaote, le laurichuru curuaanaaneen jetao neeurelu Seiri batane que.

³¹Jana acaauru jetaote, jaiti neniha Jacobo nefoerateeuru isaraelitaauru curuaanaacuru reeychurune ajiniha, Edom batane nenacaauru curuaanaa reey churuneen neeurejetelu. ³²Nitohanein jetaote, satiin Edom batane curuaanaa reey neen nelu Beor calaohi Bela. Jana rai nenaja nese curuaa jetaote, Dinaaba ne. ³³Inae oha nii Belane jana jetaote, coreenraniha curuaanaa reeyneen nelu leinjiin nese Bosra cocoaicha Sera calaohi Jobara. ³⁴Oha nii Jobarane coreeraniha jetaote, curuaanaa reey neen nelu leinjiin Teman batane cocoaicha Hosami. ³⁵Inae oha nii Hosamine coreeraniha jetaote, curuaanaa reey neen nelu nii Mohabitaauru atane que neen ita sooruhane jaun Madiaacuru amuritoeralu Bedara calaohi Hadara. Nii jana rai nese curuaa jetaote, Avit nelu. ³⁶Inae oha nii Hadarane coreeraniha jetaote, reey neen nelu leinjiin nese Maresa cocoaicha Sala. ³⁷Inae oha nii Salane coreeraniha jetaote, reey neen nelu nucuhe Efarata auhaniha nenea leinjiin nese Reoboto cocoaicha Saoro. ³⁸Inae oha nii Saorone coreeraniha jetaote, reey neen nelu Acabo calaohi Baal-anan. ³⁹Inae oha Baal-ananne coreeraniha jetaote, reey neen nelu leinjiin nese Faoro cocoaicha Hadara. Jana rai comasai Metabel jetaote, Materera cacununeen, Mesaba ichoalanelu.

⁴⁰Caaurute, Esao calaohichuru, comasaihuru aina laurichuru, curuaacurune: Timna, Alba, Jeteti, ⁴¹Aholibama, Era, Finoni, ⁴²Senasi, Temani, Mibasara, ⁴³Madirieri, Irami, naaonjoaihunri jetaote, Edom batane que curuaanaaneen neeurelu, laurilaurichuru natane que curuaajacooain. Nitohaneen jetaote, acaauru foeratera Esao curuaa leecha Edom que jetao, nii neeurnaja atane curuaateurelu.

Jose que necoreteeuruha nejeraaurune

37 ¹Nitohaneen nii Canaan neen oha rai inacane jana jetaote, jelai caje amuelanaala ecuhacha ichoaelu Jacobo.

²Caate, “Naaonjoaainte neeurelu Jacobo inamaconeein nenacaauru”, naain que erenea ne.

Jose belaihureniha rai nejeraaurune

Inae lechoonca caainsi jaanacanihane bana jetaote, nii rai coseenraauru Bilaa, Silfa, naaonjoaihunri aina rai inacaacha siriihuri rai nejeraauru aina

jetao, inaca rai carenero beraiha nerejetelu Jose. Nii jetaote, baaso ichacuruha rai nejeraaurune rautaa'in coaraenihane jaun, rai inaca Isaraele rai berejete Jose.

³Nii jana jetaote, jataain nii nejeraauru belaihan amurijiriin, nii rai calaohi Jose belaa'in coarae Isaraele, jataain inae biinaane'in niicha sirii rai calaohinihan jaun. Nii jaun jetaote, jataain caohati obiri jaain jetao que obiteein jetao sirii nii rai inaca.

⁴Nitohane'in nii nejeraauru belaihan amurijiriin jataain acaacha belaiha nii acaauru inacane coaracuruha satiin nii nejeraaurune jaun jetaote, jataain cotaain que necoelai caaun rai erenaa jerecurene nii rai nejeraauru.

⁵⁻⁶Nitohane'in cotaitocuruha nii nejeraaurune jana jetaote, sinihocane jaun acaauru rai bihane coina:

“Aonacuchena, inara rai sinihocaanne be. ⁷Casnete ocoana jana satiin tirico taiha nihacache. Nii jana, le bijiin quicha tai tiricote, raajenihane rauhijiriin chujutoroa'in chujuheque. Jana nenainetiin le bijihanana'in inaraacha taite, nasa'ae neloraacoa'in, acaauru amurijiriin nelate'in nihane coarate'eure que”, na'in sinihocane biha Josene jaun jetaote, jataain jelai amuritoheriin cotaain jetao:

⁸“Aihana jaunna, ii canacaanu curuaanaa reey ne'in canacaanu amurijiriin nelate'in neriquinte”, na'in jetao, jataain jelai amuritoheriin coiintee'in cotaihure rai nejeraauru, niritiin acaauru rai sinihocane bihane jaun.

⁹Nii baiha jetaote, nacoaaune'in sinihocane jaun jetao:

“Nacoaaune'inne sinicoon. Casnete, enoto, atene, lechoonca leinjiin arasijie, naaonjoaihunri nelate'in nerichaaunine coarate'eure caquera”, na'in jetao nejeraauru rai sinihocane be Jose.

¹⁰Niritiin sinihocane biha rai inaca, nejeraauru, naaonjoa'in rai Josene jaun jetaote:

“Chatoanai ajinihana niritiin sinihoqui. Inasiina choba, inejeraauru, canu, naaonjoainichaanune, canacaanu amurijiriin jataain nelate'in nee'ine coarate'e'in neei canacaanu quene jana, ii fauta'in nerichaanu”, nae jetao rai inaca.

¹¹Nii jaun jetaote, nitohane'in jataain que necoelaihure rai nejeraauru. Ne jetaote rai inaca, nii rai sini que suujaraetelu.

Jose que necoreteeuruha rai nejeraaurune

¹²Nii jana jetaote, nii inaca rai carenerocuru rai omane ariha jetao cuure Siqueeun cuhin, nii Jose nejeraauru. ¹³Nii jaun jetaote, rai calaohi Jose rai:

“Aonaun. Siqueeunte carenerocuru beraiha neeure inanaaurura. Chaja'in acaauru coanihura”, naa rai inaca Isaraeline jaun jetaote:

“Ai. Jataainna chujian acaauru coaraa cunaa jereunra”, naa Josene jaun jetao:

¹⁴“Chaja'in aihane cunihu. Chaja'in cuhin inejeraauru coanihute, nii baiha carai biha uhicha. Chatohane'incha neeure carenerocuru ainata”, nae jetao Isaraele.

Nitohane'in jetaote, Hebron batane macararo caje jetao nii Jose letoae rai inaca Isaraele.

Inae Siqueeun batane turuhin ¹⁵nitajee'in amuhemuheca Josene jana eruhin jetaote:

“Chaa arihana nii amuhemuhequi”, naain caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote:

¹⁶“Canu nejeraauru arihane amuhemujueunra. Taa chunijjiun carenero beraiha neeuruhane jaa jelai coitucuhineta”, naain caje bajaa Josene jana jetaote:

¹⁷“Eejen. Inae caelai caje amuuruhani. ‘Dotaun jete cuure’, naauruhane janane acaauru aonajeeun”, nae jetao nii cacha. Nii jaun jetaote, nii nejeraauru ariha cuhane jaun jetao, Dotaun erunajaa cue Jose.

¹⁸Nitohaneein inae erunajaain nita uhane coaariin jetaote, acaauru rohan nichuuntaane ajiniha, sohin jaooruhane coina coacuhin jetao:

¹⁹“Nota inae uha cana amurijiriin sini anuu caje cha coitucuera. ²⁰Chajaauchete ateinaain leinjiin atane jachu acau raauruhane jaa cuhane nalaacachete, nii baiha, ‘Chunucoha necha aansai taebinaete jerihane sohin quicaihara’, naacache cana inaca raicha. Aihate nii aitoha rai sinine rijijieein nihane coaracaachera”, naauruha ecu ita raine ²¹aonajihane jaun jetaote, ichoteratihane coina: “Jiaohine. Nainihe sohin jaonaa. ²²Jiaonriha chatohaneein tein coichana jaohichenera. Raujiaain taa cacha areroo nenea atane jachu acau raauruhane jaan cuhane nalaauchera. Jiaonriha nii chatohaneein inara biji que cunaitaachenera”, nae jetao nii nejeraauru caje ichoteratihane coina Robeen, nechu jataain nii Jose ichoteratihane, jelaiha acaauru inaca rene cauha cuhane coina. ²³Ne jetaote, ecu neniha Robeenne tonohanau inae nii nejeraauru rene turuhane jana jetao, caje nii nobiri caohati rocohin jetao, ²⁴nii atane jachu acau colane jacorohin nenea cuhane nalaauere.

²⁵Nii baiha lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetaote, tajiha arajiin camecho ichoe ita caaijie uuruha Galara caje uhin, juuaain ichanohichuru balsamo aina mirra amain Egiptoo cuuruha isamaeliticurune jana coaarihure. ²⁶Nitohaneein coaarinajaain jetaote, rai nejeraauru rai:

“Chaaquena cana rai nelatere cana nejera cotaiha sohin ateinaain suujuihacachene. ²⁷Jerihanete caohachae nii sohin joelanaala Isamaelitaauru rai necoretihacachene. Nii choae tacaain sohin jaonaa nainihaacache, jataain cana nejeraaneein nihane jaun”, naa Jodaane jana jetao, acaauru rai nii aitohane rijijieein jerecure rai nejeraauru. ²⁸Nii jana tajiha situha uuruha nii rucuhele que necoretenacaauru Madianitacurune jaun jetaote, nii acau mitunaja atane jachu caje Jose rocohin jetao, Isamaeliticurune rai necoreteeure rai nejeraauru, coroa-tachooncai jataain coreti moneda coriquineein nenea coreniha.

Nitohaneein jetaote, Egiptoo Jose amaurelu.

²⁹Nii jana, jelaiha turuhin nii atane jachu cuhane Jose coaraa cuhane jana, inae ecu eruenuhane jaun jetaote, jataain coinaderaane coujunacaneein rai cajione soasoai Robeen. ³⁰Nii baiha jetaote, nii neeuruha nejeraaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Inae ecu nihei cana ocoala. Chana jana laen enene ichareeunta”, nae jetao Robeen. ³¹Nitohaneein jetaote, cabara narejeen niicha soori coichana que jetao, nii Jose obiri rujuaain jetao, ³²nii baiha rai inaca rai letoaaure. “Caa obirine catohaneein eruhacaanu. Ii calaohi cajione nihane coitucuhin coaraau, nechaainti acaniha”, naerateein jetao terateeeure.

³³Nii jaun jetaote aca nihane coaraain: “Caa chujianra canu calaohi obirina. Chunucoha necha aansai taebinaete jerihane chatohaneein tein sohin

quicaihara”, nae jetao Jacobo. ³⁴Niritiin jetaote, inaderaane coujunacanein rai cajione soaisoain jetao, inaderaane jaa cajione que necoreteein jetao, jataain carajaain rai calaohi coinaderaain chanae Jacobo.

³⁵Nii jana jetaote, rai suujua aninuana jerecure rai calaohichuru aina rai cacunucuru niqui. Ne jetaote, nii suujua aninoaauruhane aohana jerelanaala, jataain nii calaohi coisiin: “Canuhetonai ohanune reentiaain, coatiha canu calaohi baiterihaaunita”, naain jetao inaderae Jacobo.

³⁶Nitohanein jetaote, Egiptoo Jose amaaain, Egipto curuaanaa Reey neein nena faraaon beraihurera soondarooru curuaanaa neein nena leinjiin cacha Potifar rai jetao, que necoreteeure Madianitacuru.

Rai nacana Tamara aina ita coritaauruha Jodaane

38 ¹Nii bana jetaote, rai nejeraauru caje mituhin jetao, Adolamaun cuhin, leinjiin cacha Hira loreri asae jetao ichaoha cue Jodaa. ²Ecu neein jetaote, leinjiin Cananeeo cocoaicha Soha cacunu aina ita coitucuhin, ita jereein, ita raaure. Nitohanein ita raauruhane baiha neenejeein jetaote, ³inae ausirinein leinjiin calaojoin jetao Era neein curuateeure. ⁴Nii baiha nacoaaunein ausirinein calaojoin jetaote, Onasinein curuateeure. ⁵Nii baiha jetaote, sirichuruhane jana jetao, Qesebiu niha Jodaane jana nejanoaelu nacoaaunein Onasi que jauriinein rai canaanai. Aca jetaote Selaneein curuaateeeurelu.

⁶Inae fojoein ichauhenaniha nii calaohichuru ajicha Erane jana jetaote, leinjiin ene Tamara que jetao, comasajiae rai inaca Jodaa. ⁷Ne jetaote, baaso ichaaechajeein ichaoha nii Erane rautaaain coaraeniha Cana Coaunerane jaun ohe. ⁸Nii jaun jetaote:

“Ta inejera sinijiera autana raain, aina canaanai sirihute nena nainein inejera onaa nefoerate iniha cuaaincha”, nae jetao nitohaniha acaauru ichaone jaun, rai calaohi Onasi rai Jodaa.

⁹Ne jetaote, rainein neeureneriha aina bereecohane nii bereecurune coitucuhane jaun jetao, ita que turuuruhane nainein nii ausiriniha nii ninana autanane jerelanaala ai nii Onasi; nabana nii namure foeratenojinein nena rijijiein neeuruha caje nefoeratenacaurune coataa. ¹⁰Nitohanein coaauca Onasine rautaniha jataain Cana Coaunerane jaun jetaote, inae nii Onasi netonai ohe.

¹¹Nii jaun jetaote:

“Jauriaa, nirijiein autananein ii inaca loreri asae neeu, ichauhenaniha canu calaohi Selane reentiaaincha”, nae jetao nii rai nacana Tamara rai Jodaa, nabana nii ooruha nejeraaurune rijijiein, oha nii Selane coataa tenaa jerenihane jaun. Nii jaun jetaote, rai inaca loreri asae cuhin jetao ichaoha cue Tamara.

¹²Nii baiha neenejeein jetaote, inae ohe nii Jodaa comasai Soha cacunu. Nii oha comasaine jaun, inae coinaderaane jianihane jaun jetaote, nii neeuruha rai carenero ujuhi jaorerane jaau Timnati neseu cue rai carenerocuru ujuhi joaeratiha Jodaa, rai belaichanein nena Adolama cocoaicha Hira que corihaneraain. ¹³Nitohanein, nii Timnati neseu rai carenero ujuhi jaoha cuha nii rai nonone coitucuriin jetaote, ¹⁴nii autananihane cajione que cajionecohane corein jetao, nii Timnati coero cuhane nena Enaain neseu

comitaerau, rai nubuha que meri conajaain lauheque nii Tamara, nabana acanihane coitucuha nii chuni cachane coataa, inae ichauhenaniha Selane sainejeein tihane coina rai aitovalu natiin teniha rai nonone jaun.

¹⁵Nitohaneein nubuha que nomeri conaacane jana coaraane jaun jetaote, leinjiin ene cojoaeloroherineein coaraane jaun jetao, ¹⁶bero uuriniha enohin nedaain jetao coaraa cue, rai nacananihane coitucuelanaala Jodaa. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

“Nainichaaunna enene iniha sinihanune”, naane jana jetaote:

“Enjenjen. Chajian caniha siniine coreniha carai teriquiin”, naain bajaa nii enene jaun jetaote:

¹⁷“Corenihane ichei canu irihuru caje leinjiin cabara narejeen letohareeun-nicha”, naa Jodaane jaun jetaote:

“Saan. Caohachaachujian nitohaneein carai teeine coina, enene caniha sininera. Nete laen ichei chaelainiji ratirii caraine caohachare, nii chaitoonjoan cabara narejeen letoaaine reentiaain sirichaaunne coinara”, naa nii ene ne jaun jetaote:

¹⁸“Saan ai. Chajian jeree, ichei letohanune reentiaain ichei ratirihanune coinata”, naain bajaa Jodaane jana jetaote:

“Nii ena ii biji cuhane iicha sirii baston aina, nii ii are anicho siricha rati-rihu caraicha”, nae jatao rai Tamara. Nii jaun jetaote, jitariin nii rai nacana Tamara bajanojoin tein aina siniha Jodaane jaun jetao, inae ausirine. ¹⁹Nitohaneein, nii aina siniha Jodaane baiha jetaote, jelaiha cuhin nii rai nubuha rocohin, jeelai nii autananihane cajione que necoreteein ne nii Tamara.

²⁰Nii jana, jelaiha nii rai rucuhele niicha tei cainaa nii ene cojoaeloro-hene coina, rai belaicha Adolama cocoaicha aina nii cabara narejeen letoaa Jodaane jana jetaote, inae ecu nii ene eruhene. ²¹Nitohaneein ecu erueniha jaun jetaote:

“Aanca caa Enaain caje unaa leinjiin ene cojoaeloroheri caa bero cuhane lauheconajaquita”, naain bajaa ecu nenacaauru cachaauru cajene jana jetaote:

“Coatiha nii coarichaai nii leinjiinniji ene cojoaeloroheri caute”, naain jetao tonoraure.

²²Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin:

“Coatiha nii chaitoonjoan ene eruhaaunta. Nii ecu eruenihanune jaun, nii ecu nenacaauru cachaauru caje bajaanune janate: ‘Coatiha, nii leinjiinniji cau nihei ene cojoaeloroherita’, naaure caraicha”, naain jetao Jodaa rai turuhin biha cue nii belaicha.

²³Nii jaun jetaote:

“Saan, inae nainejerichaain. Coaraain nii canu rucuhele raaine, nabana cana que nocoatijiaa chunine coataara. Nete laen caohachare, nii cabara narejeen teratihanu ii quene jana, ecu erueneene coitucuhin nihanera”, nae jetao Jodaa.

²⁴Nii baiha nichata ateein catiaain jetaote:

“Ti acananeein nenaalu Tamarate, leeochoaauru quichaauru aina ichaoje-racohane jaun, inae ausirinera”, naain beeuruha Jodaa rene turuhinne jaun jetaote:

“Coaraain nainamiin. Chajaain mucuhin uhaain, mocoochete nitajeeinera”, nae jetao nujuae soaisoain Jodaa.

²⁵Niritohane jaun, mucuha cuuruhane jana jetaote, nii mucuha cunacauru rai jetao: “Caa rucuhale erorate, canu ausirineteein catohaneein caetelu. Coaracuchenachuhinti, cha rai nerihana jana caa baston aina caa are anicho siricha”, naeratiha rai nono raine jana, ²⁶nii rucuhale coaraain, rainiha nii baston aina are ne coitucuhin jetaote: “Aiha chuhisi. Canu rai chuhisi esinae caa naitoonjoan. Jataain caohacha ichaa acane janane, canu jataain baaso ichaun, rai, canu calaohi Sela tenihanune jaun”, naain jetao, inae chariji bana coaiteen nii rai nacana aina sinine Jodaa.

²⁷Inae nejanoaa nii canaanaine jaa batene que tihane jana, janoaa rai neba Tamarane jana jetaote fationene. ²⁸Nitohaniane jaun jetaote, leinjiin inae nejanoarai jetao, rai biji mitae. Nii jaun jetaote: “Caate, caa ichoaichaniha ecoonane”, naain coitucuhane coina jetao, sicho lanajai que, rai biji icho-joae michuera. ²⁹Nii rijieoritiin jelaiha enoha nii canaanai biji ichoaichaniha ecoonane jana jetaote, nejanoaa uhe leeocho rai nejera. Nii jaun jetaote: “Ichoaichaniha unaa”, naane jaun jetao, Faresenein curuaate rai michuera. ³⁰Nii baiha nacoaanein nejanoaa nii sicho lanajain siricha canaanaine jana jetaote, Zaranein curuaate.

Baasonein Jose tiha Potifara comasaine

39 ¹Inae Egiptoo Jose amauruha nii amaurera Isamaelitaaurune jana jetaote, nii amaurera caje jetao corete Faraaon rai soondarooru curuaanaanein nena leinjiin Egipto cocoaicha Potifara. ²Ne jetaote, corootajaniha Cana Coaunerane aina jetao, raotojoein nii rai fatoroon Egipto cocoaicha loreri asae nelu jetao nii Jose.

³Nitohanein, nii Jose corootajaniha Cana Coaunerane jaun, satiin nami-haneon quene maajeein caohachaa in cuhane coaraane jaun jetaote, nii Jose corootajaniha Cana Coaunerane que ninae nii rai fatoroon. ⁴Nitohanein corootajaniha Cana Coaunerane coaraane jaun jetaote, que jauriinein nii Jose tein jetao, satiin loreri asae nenacauru, rucuhaleeurune maajeein jetao que beraichate nii rai fatoroon, que banijiaain siricha rijijiein beraihan coina.

⁵Nitohanein que jauriinein nii Jose tein, satiin loreri asae que banijiaain nenacaurune maajeein que beraichatiha Potifarane caje coaunein jetaote, rai loreri asae, rai nami-haneon que, naonjoaain que Potifara corootajane Cana Coaunera, caohachaa in nihane coina. ⁶Nitohanein nii Jose que, rai rucuhaleeuru beraichati-hane jaun jetaote, nii chaque tonajelanaala neen jetao, cha coacuelanaala jetao raotojoein lenoneecha que coacue Potifara.

Nitohanein itolereeche que caohachaa in necoharaa Josene jaun jetaote, ⁷nirijiein carajaojoaain niha Josene baiha, inae jereen coaraane jaun jetao: “Jereute enene ita aina sinihacara”, naa rai nii fatoroon Potifara comasaine jana jetao:

⁸“Jiaohinechera. Aonaun, canu bijiute satiin niicha sirii tein ratiriche ii lana canu fatoroonra. Aihana jaun, nihei nii chaque tonajeein nihache jaanuta. ⁹Nii jaun nihei nii chuni canu rijijiein caa loreri asae neeicheta. Satiin caa, canu fatoroon rucuhaleeurate, canu rai rijijiein neeurechera. Nete laen ii, rai comasanein neeichera. Aihana jaun, nii chatohanein baaso ichana nainichaaunche raine coaalanaalata. Niheichu Cana Coaunera rai baaso ichana nainihaauncheta”, naain jetao jerene Jose.

¹⁰Ne jetaote, cojoanoonetojoein aina sinihane caina counujueein jetao, rohaancha niha Josene jeriha nii Potifara comasai natiin jetao, nii nere tonoraclanaala, rohan turunaa jerene Jose.

¹¹Nitohaneein jetaote, nii loreri asae enohin, namihaneeon ichaa cuha Josene jana jetao, ecu neeurenha cachaaaurune jana ¹²rai nobiri buuri que mucuhin:

“Enenete laen, canu aina siniriquincha”, naa rai, nii Potifara comasaine jana jetao, nii baaso ichana jerenihane jaun, nii ene bijiu rai nobiri buuri ratiriin jetao jeluhaariin sorohin mituha cue Jose.

¹³Nii jaun jetaote, nii bijiu nii nobiri buuri ratiriin soroha Josene jaun jetao, ¹⁴nii rai loreri asae letononeein nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Chajaauchete caa coaraera. Canu lanate, canarai caa leinjiin ebereeo uhaain cau ratirilura. Acate, ena carene enohin, canu aina sininaa jereein, canu mucuhin niicha ichana jerei ichana jerera. ¹⁵Nii jana jataain tonijiaain auhaaocaaunne jaunte, canu jianijiaaintiin jeluhaariin sorohane jaun, cau caa nobiri buuri ratiricha”, nae jetao nii Potifara comasai.

¹⁶Niritiin jetaote, rai loreri asae turuha uha nii rai fatoroon Potifarane reentihain jetao, nii Jose cajione rucujue nii ene. ¹⁷Nitohaneein jetaote, inae turuha nii rai fatoroon Potifarane jana jetao:

“Caa leinjiin ii cacha, iicha coreteilu ebereote, canu rene enohin, nii jerenihanune sainejeein canu mucuhin caque niicha jerei ichana jerera. ¹⁸Nete jataain tonijiaain auhaaocaaune jaun, canu jianijiaaintiin jeluhaariin sorohin cau caa nobiri buuri ratiricha. ¹⁹Nitohaneeinte, nii jerenihanune sainejeein canu mucunaa jere nii ii cachara”, naain jetao, lana Potifara rai coulurujue nii comasai.

Niritiin rai biha nii comasaine jaun jetaote, jataain Jose aina obajeein jetao, ²⁰nii Jose mucuhin, nii jelai teein caseteconein neeuruha reey cachaaaurune jaa caresero cuhane jetao terate nii rai fatoroon.

Ne jetaote, caresero cuhane niha Josene sainejeein jetao, ²¹jataain belai-hane coarateein coroatajane Cana Coaunera, nii caresero beraicha suujua rijijieein nihane ²²nii caresero beraichaneein tiha caresero curuaanaane caina. Nitohanihane jaun jetaote, satiin nii caresero cuhane nenacaauru beraichanu que jetao, nii Jose cocoainae nii caresero curuaanaa. Nii jaun jetaote, satiin nii caresero cuhane nenacaauru amihaneeon coaraneein, berainajaeranein nihane jaun jetao, ²³inae nii Jose bijiu nenacaauru casetecocuru coana que coacune nii caresero curuaanaa, jataain Jose coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, itolereneein caohachaaain niha niicha ichaaine jaun.

Coroatajai cacha sini anuu biha Josene

40 ¹Nii baiha jetaote, nii curuaanaacuru curuaanaaneein nena reey rai conacai teeurera curuaanaa, chaaen rai faan icharaneein nenacaauru curuaanaa, naaonjoaihunri jetao, jataain nii rai fatoroon, Egipto curuaanaacuru curuaanaaneein nena reey Faraaon baijiaaure. ²Nitohaneuruha, nii coroatajai, conacai chaluurera curuaanaa, chaaen faan icharaauru curuaanaa, naaonjoaihunrine jaun jetaote, acaauru aina obajeein jetao, ³nii caresero asaa beraichaneein nena coaridiaauru curuaanaa cafitaan

nenajaun jetaote, mucunajaain, letoanajae nii reey Faraaon, nii niha caseteconein Josene jaa caresero cuhane enoanajaaunruhane caina.

⁴Nitohaneein caresero cuhane nii amihanenacaauru curuaanacuru tein jetaote, acaauruacha latei ichaa Josene caina jetao, bijiu tenajae nii coaridiaauru curuaanaa cafitaan. Nitohaneein jetaote, carajaaajoaain caresero cuhane neeurelu.

⁵Nii caresero cuhane neeuruna jaaun netiin jetaote, sinihocure nii conacai chaluurera curuaanaa, aina faan icharaauru curuaanaa, naaonjoaihunri. Nii sinihocuruha le cachaaaurune jaa jetaote, jelai tein rai nanuu siri. ⁶Nitohaneein sinihocuruhane jana janone turuhin acaauru coaraa cuha Josene jana jetaote, najiniha jataain nesooneeonjoaain lauhacure. ⁷Nii jaun jetaote:

“Chanuna enene jataain inadaraaiche”, naain acaauru caje bajaa Josene jana jetaote:

⁸“Enene sinihocaanuhine jaunne aihacaanu, neniha chuni canacaanu rai: ‘Naaonjoaain ajinihate aite inara sinicha’, naain canacaanu rai beranune jaun”, naauruhane jaun jetaote:

“Taana Cana Coaunera, cana que niriinanai coitucuhertenaa nainihane coitucuhichene”, naane baiha jetao: “Tonaana inara sini anuute aitocoiche”, naain acaauru caje bajaa Josene jaun jetaote:

⁹⁻¹⁰“Canu sinihute nichatajai uunequuin chujuheque leinjiin nuna laaojoi. Nii nuna laaojoirote ujuanihane jaun, nii rai nujanecuru rai ninaa obaneeinchuru nerotojoacoaain cataacoae. ¹¹Nii jana, canu bijiu niha acau conajaaonca Faraaonne jaa curune jaunne nii oba moloonejeein raain, nii curu cuhane tononohin teun Faraaon biji cuhane”, naain nii Jose rai, nii sini anuu biha nii conacai chaluurera curuaanaane jaun jetaote:

¹²“Nii nuna laaojoi uune nichatajaite, nichata janojoi que aite. ¹³Caa caje nichata janohin cuhanete, nii caseteconein neeine jaa lera coaraain, ii mitaa cureein Faraaon, nacoaauneen nii ichei niicha tei amihanenaa ichaain, aichejetohilune rijijieein nii acau conajaaoncane jaa curu teei raine caina. Nitohaneeine ajinihate, niritiin sinihoqui. ¹⁴Inae caa ichei aitocooaunne jaa rijijieein ii mitaa caresero caje Faraaonne, canu coacuhin cairichaaajoaain canu coaraain atiin canu coreniha Faraaon rai ereute canu mitaaine, caa caseteconein nihanune caje. ¹⁵Ebereecuru atane caje basijiaunohineen canu uhaauruhane jaunne, cau caa turuhin neeun. Coatiha chatoanai baaso ichacaunne coreniha cau caa caresero cuhane nihaaun”, nae jetao nii conacai chaluurera curuaanaa rai Jose, sini anuu biha raine baiha.

¹⁶Nitohaneein caresero caje nichotihane ajiniha, niritiin sinihoca nii Faraaon rai conacai chaluurera curuaanaane biha Josene aonaane jaun jetaote, nii faan icharaauru curuaanaa netonoai:

“Canuhetonainachu sinicoon. Casenene canu couturi ichoae nichatajai omari laohinaa cuhane ita ichoae laurianeneen faan somaneri lauhelauhecaun. ¹⁷Nii canu couturi ichoae nunuheniha nena omari laaojoi cuhanete ne araai lauriin faan, nichona aina ichanohin cachetecuru, naaonjoaihunri Faraaon rainu que. Nii janate, nii canu couturi ichoae, omari laaojoi cuhane nena faan quihure fauhin tajaecuru”, naain Jose rai sini anuu biha nii faan icharaauru curuaanaane jaun jetaote:

¹⁸“Saan. Nii nichatajai omari laohinaate, nichata janojoin que aite. ¹⁹Caa caje nichata janohin cuhanete nii caseteconein neeine jaa lera coaraain, caje

ii mitaain, ii ateinaain, leinjiin nuna que ii tijichaa Faraaonne janate, ijia-bereon quiha cuurureein tajaecuru. Nitohanein cheterihanine ajinihate, niritiin sinihoqui”, naain jetao rai sini anuu be Jose.

²⁰Nii acaauru rai aitoha Josene jaa nichata janone cuhane rai nejanoanaja bajaanaa nainaane jaun jetaote, satiin rai cachauru curuaanaanein nena-caauru cotiharatein jetao, acaauru aina beseta ichae Faraaon. Nitohanein inae beseta bitoaa neeuruha nii niicha cotihacurine jana jetaote, coarajeeu-ruhane coina, nii conacai chaluurera curuaanaa aina nii faan icharaauru curuaanaa uhaerate jetao Faraaon. ²¹Nitohanein uhaertenajaaain, jerichane-jeein rai namihaneon que nii rai conacai chaluurera curuaanaa tihane jaun jetaote, nacoaaunein aichejetohalune rijijiein jetao Faraaon rai nii acau cohane jaa curu teranein jetao ne nii conacai chaluurera curuaanaa. ²²Jana, nii faan icharaauru curuaanaa jetaote, nii rai sini anuu biha Josene rijijiein jetao, inori que nuluno ruluhitoroatein jetao, ecuun nuna que tijicharate.

²³Ne jetaote, nii rai aitohalu Josene sainejeein jetao, nii chariji bana coac-uene nii conacai chaluurera curuaanaa.

Faraaon sini anuu biha Josene

41 ¹Inae coroata jaanacaain caresero caje mituha nii Faraaon rai conacai terane baiha catiaain jetaote, sinicoe Faraaon. Nitohanein sinihocane jana jetaote, sinihu leinjiin nucuhe Nilo auhaniha chujuhcohane jana jetao, ²nii nucuhe caje mituhin jetao jiarana nujua asae nena omane quihure jetao caainsinein coerenetonanaain caohatonanai bacauru. ³Nii jana jetaote, nii coerenetonanaain caohatonanai bacauru rohaan jetao, nii nucuhe caje mituhin jetao nucuhe auhaniha neure jetao caainsinein jare-jeerihanaain jataain baasoneenanai bacauru. ⁴Nii caainsinein jarejeerihanaain baasoneenanaain mitunacaauru bacauru jetaote, nii caainsinein coerenetonanaain caohatonanaain ichoaichaniha mitunacaauru bacauru quihure.

Niritiin sinihocane caje nocohane baiha ⁵nacoaaunein sinihane jana jetaote, nacoaaunein sinihu le nujuajeeincha caje jetao caainsi tijirinein omarohin jetao caohatonanaain inacae tabaanai ucujeein tirico. ⁶Nii caoha-tiin inaana rohan, caainsi tijirinein inaana tirico jetaote ohacoae, ateinaa enoto mitu nichajai caje unaa cujuanane jaun. ⁷Nii caainsi tijirinein onacaauru jetaote, nii caainsi tijirinein tabaanai ucujeein caohatonanaain nenacaauru quihure, Faraaon sinihu.

Niritoha sinine caje nocohin jetaote, sinihu aitohane que jetao nainae Faraaon. ⁸Nii cojoanoo janone jetaote, jataain nii sini que coaucane jaun jetao, satiin Egipto caje uuruha cha coujoeluhinaain cha coitucuurerane coina cotiharatenajae nii Faraaon, rai nii sini anuu beeuruhane coina. Nii jana, inae turuuhane jana acaauru rai nii sini biha Faraaonne jana jetaote, nii sini anuu coitucuhin: “Naaonjoaain coinat niritiin sinihoquicha”, naain jetao coitucusichurene nii chunicohacuru.

⁹Nitohanein coitucusichurenihane que nainaan jetaote, Faraaon rene turuhin jetao:

“Enaacha nechu baaso ichacaaunlune coacuhin que nainaaunra. ¹⁰Ii cana-caanu Faraaonneine taolu faan icharaauru curuaanaa aina caa ii letononein

neinichaaunne que nejerateein coaridiaauru curuaanaa cafitaan rai caresero cuhane nii coroatajainichaanune enoerateeine banane, ¹¹nii caresero cuhane neein sinihocaanulura. Nii faan icharaauru curuaanaate jelai teein sinique. Nii janana canuhetonai jelai teein siniconra. Nii jelai teein sinihocaanune jaate, rai nanuu siricha.

¹²Nii janate ecu canacaanu aina ne leinjiin enamanaa coaridiaauru curuaanaa cafitaan cachaneein nena ebereeo. Nii jaunne rai nii canacaanu sini bihacaanu, canacaanu rai, 'Naaonjoaain cinate aitera', naain canacaanu rai nanuu bihane cina. ¹³Nii janane nii canacaanu rai aitiin bihane rijijeein, caa nacoaauneein jerichanejeein camijianeeo que ena neeun. Nii jana nii canu leechate, rai aitolahune rijijeein nuluno ruluhin ateinanohineein nelura", nae jetao Faraaon rai nii conacai chaluurera curuaanaa.

¹⁴Niritoha raine jaun jetaote, nii Jose cotiharatiha Faraaonne jaun, nii rijieoritiin caresero caje Jose mitaa cuuruhane jaun jetao, couturiji joerateein jetao cajione coreein Faraaon coaraa cue jetao Jose.

¹⁵Inae nitohaneein cuhin rene turuhane jana jetaote:

"Sinihocaunne jaunne, nii neniha carai, 'Naaonjoaain ajinihate aitera', naain carai nanuu beranune jaunne ii cotiharateein, ii jete sininaa anuu bera aonaane, rai nanuu coitucuhi, naauruha ii quene coitucuhane jaunra", naa rai Faraaonne jaun jetaote:

¹⁶"Coatiha canuhachaniji nihane cha coitucunaa nainerihaaun. Nete Cana Coaunera, ii canu curuaanaaneeine caohachanu que cana que coitucuhate-naa nainera", naa rai Josene jaun jetaote:

¹⁷"Saan aihachuhisi. Casenete leinjiin nucuhe Nilo auhaniha chujuhecohanune jana, ¹⁸nii nucuhe caje mituhin jiarana nujan asae nena omame quihure caainsineein coerenetonanaain caohatonanaain bacaauru. ¹⁹Nii janate nii coerenetonanai rohan, jataain baasoneenanaain mituure jarejeerihanaain caainsineein bacaauru. Coatiha chariji bana satiin caa Egipto sacuritaain, nitohaneein jataain baasoneenanai bacaauru coarahaaun niqui. ²⁰Nii jataain jarejeerihanaain baasoneenanai bacaaurute, nii caainsineein coerenetonanai bacaauru quihure. ²¹Nete, nitohaneein quinajaauruha natiin jerichanejeein lenonelanaala nena rijijeein jataain jarejeerihure.

Niritiin sinihocaunne caje nocohin, ²²nacoaauneein sinihanune janane, casenihu, le nujuajiincha caje caainsi tijirineein omarohin inaaca caohatonanaain tabaanain ucujueein tiricone jana coaraaun. ²³Nii janate, nii tabaanai ucujuei rohan ne caainsi tijirineein, aansijianai ucujueein tirico, enoto mitu nichajai caje una cujuana caaun ohacoaain. ²⁴Caa caainsi tijirineein onacaauru tiricote, nii caainsi tijirineein caohatonanaain nenacaauru tirico quihure. Nii jaunne niqui caritiin, cha coujueluhinanaa inaurera rai beeun. Nete: 'Naaonjoaain ajinihate, nii niritiin sinihoquicha', naain nanuu benaa coitucuurene nii chunucuhacuru caraicha", naain Jose rai sini biha Faraaonne jaun jetaote:

²⁵"Nii coroata saain canu curuaanaaneeine sinihoquinete, jeelai anuucha que aitera. Cana Coaunerate letono niicha ichanenu coitucuhate ii quera. ²⁶Nii caohatonanai caainsineei bacate, caainsi jaanacai beraneein aicha. Nii jeelai caainsi jaanacai beraneeintechu ai nii caainsi tijirineein caohatonanai tiricora. Nii jelaicha quete, niritiin sinihoqui coroata saaincha.

²⁷Jerichanejeeintechu, caainsi jaanaca beraneein ai nii leeochoaauru rohan caainsineein, jataain baasoneenanaain jarejeerihanai mitunaa bacaaurura. Jerichanejeein caainsi jaanaca beraneeintechu ai nii enoto mitu nichajai caje unaa cujuana caaun onacaauru tiricocuru. Nitohaneein caainsi jaanacaneein nenerihani chane ajinihate niritiin sinihoquicha. ²⁸Caa ichi aitocooaunne rijijieeinte, canu curuaanaaneine rai letono ichi niicha ichanenu coitucuerate Cana Coaunera.

²⁹Satiin caa Egipto sacuritaainte, jataain arajiin niha cureein lenone caainsi jaanacane reentihaaaincha. ³⁰Nii baihate, caainsi jaanacaneein jataain nenereein cha. Nii bana, Egiptoo arajiin nihalu quinacaine coaaucuruhaain nii chuni, jataain banejelanaala satiin caa atane sacuritaain nena-caauru cachaauru cairichaaain airichaaainne jaun. ³¹Nii jataain banejelanaala nihalune saijieein coatiha nerihaaain cha, jataain banejelanaala nerichaaain mijitenane jaunra. ³²Nii coroata saain, canu curuaanaaneine sinihoquinete jelaacha que aitera. Inae carajaelanaala icharichaaainne cointate, ii que nii coitucuerate Cana Coaunerara.

³³Aihane jaun, nitohanerichaaainne ajinihate caohachare, ii canu curuaanaaneine leinjiin cacha jataain nainaaain cha coitucunaa inaera ariine, satiin caa atane curuaanaanein nihane cointara. ³⁴Aihana jaun, nii coaaranu que, ii que jauriineein curuaanaacuru cocoaiaaute, satiin caa Egiptoo batane sacuritaain, saoqui turihananaain niicha codoriaaauri nesaoqui raain rucuhacuruhine, ena caa arajiin caainsi jaanaca nereentihaaain nerichaaain quinacaine janara. ³⁵Caa caainsi jaanacanei cuhane caohachaaain omaharin niha tiricone jana, jitariin taojiaain caohatiin coloherteein rucujueein beraaichateu. Aihate neseeuurui naanein tein rucuhacuruhane, que lenoneein ichaonaa nainecurumiin cachaaurura. ³⁶Nitohanein, satiin atane sacuritaain tirico taojiaain rucuhacuruhanete caohachare, nabana mijitena caaun ooruha cachaauru, nii caainsi jaanacanein Egiptoo neniha lenone banane coataara", nae jetao Faraaon rai Jose.

Egipto curuaanaanein Jose tiha Faraaonne

³⁷Niritiin acaauruacha ichaneni biha Josene jaun jetaote, rai nere tonoraeraauru aina jiniiquiin nii aitoha Josene rautae jetao Faraaon. ³⁸Nitohanein rautatohane jaun jetaote, rai nere tonoraeraauru rai jetao:

"Coatiha caa baiha, caa leinjiin cacha rijijieein Cana Coaunera Suujue que suujuequi cacha eruriahacacheeinta", nae jetao acaauru rai Faraaon. ³⁹Niritiin jetaote:

"Coatiha nihei nii chuni ii rijijieein nainaaain itolere coitucuerata. Cana Coaunerate satiin ii que caa aithohine jaa coitucueratihane jaun coitucuhicha. ⁴⁰Aihana jaun, iite satiin cacoihihi quicha sirii nerora rijijieein neriquincha. Satiin canu cachaaurute, ii ere tonoraain, letohanajaaaine jaa ichaaain neeurureein. Canuhachane ii amuritoheriin nereeunni, canuhacha teeuri curuaanaacuru curuaanaa reey neein nihanune jaunra. ⁴¹Aonaaun caohachaaain. Canune satiin Egipto batane curuaanaanein neeine cointa ii cocoaiaaunra", nae jetao Jose rai Faraaon.

⁴²Niritiin jetaote, nii cocoaianacai nihane coujunacane que nii bijii que niicha sirii anicho rocohin tein jetao, que jataain cajione caohacha

curuharateein leinjiin oro caje ichanohin are curuharate Jose raro que Faraaon. ⁴³Nii baiha jetaote, ichoaichaniha cunajaaocane jaa caaijie cunaa caro cabario que tarararaain cunaa cuhane Jose fauhin jetao: “Situnaanaja ajiincha joreracaauche”, naauruha ichoaichaniha cuhin ehequiin cachaau-rune coina jetao letoanajae. Nitohaneein jetaote, satiin Egipto batane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaaneein jetao nelu Jose.

⁴⁴Nii baiha jetaote:

“Canune niqui itolere eroraneain curuaanaacuru curuaanaa Faraaon-neeunra. Nete ena caje coauneain, ii itolere coaraneain neeine jaun, caa Egipto sacuritaain chuni cacha, ii caje bajaelanaala chatoanai ichana naine-neeincha”, nae jetao nii Jose rai Faraaon.

⁴⁵Nitohaneein neenejihane baiha jetaote, Oon nese caje nenea saseredote Potifera cacunu Asenata que comasajiaain jetao, leinjiin Egiptoo cocoaicha curuaa que Safanata Faneaneein Jose curuaate Faraaon. Nitohaneein jetaote, Egiptoo curuaanaacuru curuaanaaneein jetao nelu Jose.

⁴⁶Nii Egiptoo curuaanaacuru curuaanaa reey Faraaon rene amaauruhane bana jetaote, nichata choonca jaanacanelu Jose.

Inae nitohaneein curuaanaaneein tiha Faraaonne jaun jetaote, rai necoeain satiin Egipto sacuritaain amuhemujuenaa nunuhete jetao Jose.

⁴⁷Nii jana jetaote, caainsi jaanacaneain jataain arajiin teelu nii tirico.

⁴⁸Nitohanihane jana jetaote, caainsi jaanacaneain, nii atane sacuritaain amuhemujuen jetao, nii neseeuuru rohan nenacaauru tirico jitariin taojiaain raain jetao, neseeuuru naineain rucujueein ratiri jetao Jose. ⁴⁹Nitohaneein jetaote, cucuana cuhane nenea carene tabai jeoneein nii tirico amaane jaun jetao: “Najeeoneeinte, inae nera”, naain jetao nii tirico coi-tuene Jose.

⁵⁰Jaiti nunujueniha mijitena caaun necairichanaa bajaanaane ajiniha jetaote, nii rai comasai Asenata aina coroatajaain calaojoilu jetao Jose.

⁵¹Nitohaneein jetaote, inae nejanoaa nii rai calaohi ajichane jana jetao curuaate Manaseeneain: “Cana Coaunerate, canu que necairichanaa aina caraaichuru baiterate”, naane jaun. ⁵²Jana rai nocoala jetaote, curuaate Efa-raainneein: “Cana Coaunera jerihane jaunne, caa necairichaanune jauncha atane que netiin canu calaohichuru sirihunra”, naane jaun.

⁵³⁻⁵⁴Inae nii aitohalu Josene rijijieein caainsi jaanacaneain jataain arajiin Egiptoo nihane caje saa quinacaine jana jetaote, inae caainsi jaanacaneain neniha cha quinacaine coina nunuhetihane jaun, jataain banejelanaala nelu mijitena satiin chauratane sacuritaain. Acaihaniji Egiptoocha jetaote, nenelu mijitena; ecu rucuhecuruhane jaun, niha quinacai lenonena jaun.

⁵⁵Nitohaneein inae jataain banejelanaala mijitena que necairichanaa nunu-heteeuuruha nii Egipto cocoaichacurune jaun jetaote, Faraaon coaraa cuure, caje tirico bajaauruhane coina. Ne jetaote, rene turuuruhanane jana: “Jose coanihuche. Chaaen inara rai tonaane naitoonjoan rijijieein ichacuchera”, naain jetao, satiin Egipto cocoaichacuru letoae Faraaon.

⁵⁶Inae satiin atane lomoritaain, jataain banejelanaala niha mijitenane jana jetaote, nii tirico fuhin rucuhecane jaa coloheriuru joracaeratihacoe Jose, Egipto cocoaichacuru rai, que necoretihane coina, jataain jelai amuritoheriin nauruta naurutaain mijitenane jaun.

⁵⁷Nitohanihane jaun jetaote, satiin atane cajeeuru uhacoaain jetao, Egiptoo turuure, Jose caje tirico coretecuruhane coina, nii chunijihun atane que neniha quinacaine jaun.

Egiptoo cuuruha Jose nejeraaurune

42 ¹Nitohaneein neniha quinacaine jana, Egiptoo niha tiricone coitu-cuuriin jetaote: “Chana caeneein ichaquiche, itaacha cojoelaain. ²Canu raite: ‘Egiptoo jete ne tirico’, naain beure. Chajaain ucae cuhin tirico coretenihuchete, que lenoneein ichaohacachera”, naain jetao calaohichuru letoae Jacobo.

³Nii jaun jetaote, niritiin acaauru letoaa acaauru inacane jaun, Egiptoo tirico coretiha cuure jetao nii lechooncaain nenacaauru Jose nejeraauru. ⁴Ne jetaote laen cuha nii Jose que jauriineein nenaai rai nocoala Bejamiinne jerene acaauru inaca Jacobo, charijieenniji bero cuhane chatohanihane coataa. ⁵Nitohaneein jetaote, leeochoauru netonoai nii Egiptoo tirico coretiha cunacaauru jiniichaain cuhin jetao Egiptoo tirico coretiha cuure jetao, nii Israaele calaohichuru, itolereenein Canaan batane sacuritaain neniha quinacaine jaun.

⁶Jana Jose jetaote, nii Egipto batane curuaanaaneein jetao nii itolere atane caje turunacaauru cachaaauru rai tirico que necoreteraneein ne.

Nitohaneein cuhin jetaote, nii Jose acatiha turuhin, nitohaniha acaauru ichaone jaun jetao, que suujua acatecuruhane coaratihai atane que nauri turuanacanejeein nenoracaure nii rai nejeraauru.

⁷Nii jana jetaote, coaranaacane rijieeoritiin rai nejeraneuruane coitucue jetao Jose. Ne jetaote, acaauru coitucuihijitojeein, nechujataain acaauru coaicha rijitojeein jetao:

“Chaa cajete uhiche inarata. Chate latequicheta”, naain acaauru caje bajaane jaun jetaote:

“Canacaanune Canaan caje uhacaanu, tirico coretichaanune coinara”, naaure jetao rai.

⁸Nitohaneein raotojeein nejeraneuruhane coitucuiha Jose natiin jetaote, nii coitucuurene rai nejeraauru. ⁹Nii jaun jetaote, nii acaauru que sinihocalune coacuhin jetao:

“Nohaneeiche bajaara. Inarate, nechujataain, ‘Chaelooncha nainere sonaana que enonaata’, naain caa atane coaraain coitucuhichene coina letono neeichera”, naa acaauru rai Josene jaun jetaote:

¹⁰“Coatiha esinae rauhijiriin aiheita, curuaanaa. Canacaanune ii cachaneein, ii caje tirico coretiha uhacaanura. ¹¹Satiin canacaanune caohacha cachaneein, ita inaca que inacaain ita nejeraneein nihacaanura. Coatiha nii chatohanei letononeein, cha coaraneein uhahacaanuta”, naauruhane jaun jetaote:

¹²“Nohaneeiche canu coritaara. Inarate, ‘Chaelooncha nainere sonaana que enonaata’, naain caa atane coitucuhichene coina letono neeichera”, naain conjuenajaa Josene jana jetaote:

¹³“Acanihahacaanuta. Esinae rauhijiriin, caa lechoonca coroatajai ita nejeraneein ii cachanichaanu nena ita inaca que inacaain Canaan ichaohacaanura. Jataain canacaanu ocoalaneein nenaate canacaanu inaca aina nedaera.

Jana leeocho canacaanu nejerate laen inae canacaanu aina nenera”, naaure jetao nii Joseecha que, acanihane coitucuurenihane jaun.

¹⁴Niritocuruha raine jana jetaote, nacoaauneein acaauru rai jetao: “Aihei bajaata. Caa inara rai aitocooaunne tocohaneeinte, caa atane coaaraneein caa turuhichera. ¹⁵Caa inara rai aitocooaunne coitucunaa reentiaain, Faraaon coreniha, coatiha caalai caje mituriheeicheein, cau turuha nii inara ocoalane reentiaainta. ¹⁶Chajaain inara caje chunucoha letoaauchete cotijiaain raa cuhinera. Jana inarate tonohanau caseteconein nedariquicheeincha. Aihate esinae rauhijiriin erenaaniha nii aitocoichene jaa coitucuhacachera. Jana esinae erenaa nenihanete, nechua jataain letononeein atane coitucuhichene coina turunaa neriquicheein, Faraaon corenihane caa aitoonra”, nae jetao acaauru rai Jose.

¹⁷Niritiin caseteconein jitariin sirinaacane baiha jetaote, ¹⁸nichata janone cuhane jetao:

“Cana Coaunera quene casuujua acateen canura. Aihana jaun, caa inara rai aitocooaunne tonoraain, ¹⁹esinae rauhijiriin caohacha cacha nequichene, cau caresero cuhane leinjiin inara nejera ratirihuchena inara ichotera. Aihate tirico amaa in cauha cuhichene, que lenoneein ichaaoruhine, inara nenajaun nenacaauru, inara araachuru, naaonjoaihunricha. ²⁰Chaaen carai nii inara ocoala uhaauche, esinae rauhijiriin aitocoichene coitucuhanune coinara. Uhaeneichenete esinae rauhijiriin oriquicheeincha”, naa acaauru rai Josene jaun jetaote, nii aitoha acaauru raine rijijieein jerecure.

²¹Ne jetaote, ecu ita rai nejesinajeein jetao:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi, jataain baaso ichacaachelu cana nejera raicha, ‘Cairichaaajoaain cacoaraauchera’, naain inaderaane coaracaachene niha natiin, nii nere tonoraelanaalara. Nii corenihate, caa ena necairichaachera”, naauruhane jana jetaote:

²²“Inara chujiara, ‘Jiaonriha nii chatohanein nii canaanai teeichenera’, naanune sainejeein quere tonoraelanaala nitohanein teeicheluna. Nii atei-naaichene corenihate, caa ena necairichaacachera”, nae jetao aonajiha Josene jana acaauru nejera Robeen, ²³leeocho cacha que nere amuurateen acaauru rai ereereeca Josene jaun, nii acaauru ere aonaa Josene coitucuurenihane jaun.

²⁴Niritocuruhane aonaane jaun jetaote, acaauru caje amuhin jetao chanaa cue Jose. Nii baiha jetaote, inae nacoaauneein erenaa nainihane jaun jetao, acaauru rene turuhin, jelai Simeeon cotijiaain amaa in jetao, coarajeuruha nii rai nejeraaurune notaracae tein jetao ichoharate. ²⁵Nitohanein ichoharathane baiha jetaote, tirico que acaauru rai costaro nemoerateen jetao, le cacha cachaauru rai jelaiha coriqui cainaauruha nii costaro cuhane teinne coina aitohane jaun jetao, jitariin nii costaro nemoaain, bero cuhane cuujuein acaauruacha quihurine maajeein jetao teure.

²⁶Nitohanein acaauru rai teeuruhane jaun jetaote, acaauru rai cabario rijijiein nenacaauru asnooru ichoae nii rai tirico tein jetao jelai caje amuure.

²⁷Inae sinihuruhane coina nesurucuruhane jaau turuhin rai asno coroa-tihane coina, costaro ichora batujiin joaraacaain coaraa leinjiinne jana jetaote, nii costaro cuhane jetao ne nii tirico coretihane jaa coriqui. ²⁸Nii jaun jetaote, rai nejeraauru rai:

“Cha catohane. Jelaiha chujiara canu coriqui cainacure. Chajaauchete-jian coaraera. Nocoa canu costaro cuhanera”, naa rai nejeraauru raine jaun jetaote, satiin jataain nesoone caaun chatatajaneen jetao:

“Chaque laen nerurujuarichaacheen, catohaneen cana tiha Cana Coaun-rane jaunta”, naaure jetao ecu ita rai.

²⁹Nitohaneen cuhin, inae Canaan turuhin jetaote, nii acaauru inaca Jacobo rai jetao jitariin nii namunajau acaauruacha coaracuri beeen jetao:

³⁰“Caa lenone coretiha cuhacaanune jaau jelai batane curuaanaate, cana-caanu cotaicha rijitiin, ‘Rai natane coaranu que jene jerihane letononeen aihacaanu’, nae. ³¹Nii jaunna: ‘Nena chabana nitohaneen letononeen atane coaraneen amihanihacaanu. Canacaanune caohacha cachaneen ³²ita inaca que inacaain ita nejeraneen lechoonca coroatajaacaanu. Leinjiinte, inae canacaanu aina nene. Jataain canacaanu ocoalane, canacaanu inaca aina Canaan nedaera’, naacaanu. Nii jaunte: ³³‘Chajaaain aihane esinae rauhijiriin cacha caohachaneen inara suujua coaraneen neinequichene, cau canu aina leinjiin inara nejera ratiriin, inara aina nenacaauru, inara araachuru, naaon-joaihuri rai tirico amaain caunichuchera. ³⁴Nete laen, carai nii inara ocoala turuaa uhichene caohachaera. Nii banaachane esinae rauhijiriin caohachaain suujua coaraneen, atane coaraneen letononeen aiheechene coitucuh-nune, inara nejera jianereunnicha. Nenacaentejia nitohanihane raotojoeen caa atane que amunaa naineriquicheeinha’, nae canacaanu raicha”, naain jetao inaca rai beeeure.

³⁵Inae nitohaneen tururuha rai nenajaune jaun, acaauruacha uhai leno-necuru curu costaro berotecuruhane jana jetaote, le cacha cachauru rai costaro cuhane niha coriquine coaracure nii Jose nejeraauru. Nitohaneen acaauru costarocuru cuhane niha coriquine coaraain jetaote, rai inaca aina jiniquiin jetao jataain nesooneetoore. ³⁶Nii jaun jetaote:

“Inarate, inae jitariin cacaje cacoerejeeuru rulunaa jeriquichera. Inae Jose netonai caniha niheita, nii Simeeon nihanatiinta. Nii sainejeeinte ena cacaje Bejamiin amanaa jeriquichera. Canune nii coreniha jataain necairichanaa abaantareunnicha”, nae acaauru inaca Jacobo. Niritoha acaauru rai acaauru inacane jana jetaote:

³⁷“Atiin inae nacoaauneen cuhacaanune bana canu bijiu caa Bejamiin jia-neeune amaera Ofa. Jerichanejeein raurohine ii rene turuaa ureeunnicha. Caa ichei aitocooaanne sainejeein turuaenihanune, taa coroatajai canu calaohichuru sohin jaora”, naa inaca Jacobo rai Robeenne jana jetaote:

³⁸“Jiaohine. Aihei bajaata. Coatiha inara aina uha canu calaohine jeri-haun, inae oha rai nejera Josene jaun, leinjiin acaacha caniha nihane jaunta. Chaaen bero cuhane chatohaneen nihane inaderanaa caaun ohanune, inarate nii ujuaihonneen neriquicheeinha”, nae jetao calaohichuru rai Jacobo.

Egiptoo Bejamiin amauruha rai nihanacurune

43 ¹Nitohaneen nii Canaan batane sacuritaain jataain nauruta nauru-taain sacuha mijitenane jaun jetaote, ²nii Egipto caje coreteein nicha amauri tirico cauteecha que rai calaohichuru aina lenoneen nihane jaun jetao:

“Chajaaain nacoaauneen cana rai tirico coretenihuchera”, naa rai calaohi-churu rai Jacobone jaun jetaote:

³“Nete: ‘Jiaonriha inara ocoala uhaeneeichene, turuhin cacoharaaichenera’, naelu canacaanu rai nii jelai batane curuaanaanein nenea cachara.

⁴Nii jaunna, nainenihacaanu canacaanu ocoala colane cuhacaanunera. Canacaanu aina letoaine banaachane cana rai tirico coretiha cunaa nainichaanura. ⁵Jana, canacaanu aina letoanaa jereneeine, coatiha curihaacaanuhinta: ‘Jiaonriha inara ocoala uhaeneeichene turuhin cacoharaaichenera’, naalu nii jelai curuaanaanein nenea cacha natiinta”, naa Jodaane jaun jetaote:

⁶“Chaanate nii cacha rai, niha leinjiin inara ocoalane beein, jataain canu cairichaacheta”, naa nii Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobone jaun jetaote:

⁷“Inasiicha chujian, jataain cana coitucunaa jereein cana araachurune maajeein bajaain: ‘Ichaaioihana jaiti inara inaca. Nihana jana caa baiha leeocho inara ocoala’, naain bajaane jana: ‘Niha chujian canacaanu inaca aina canacaanu ocoalara’, naain tonoracaanune baiha: ‘Cajiha nii inara ocoala uhaauche caraicha’, nerichaaain nii cachane coitucuhacaanune coaalanaala, inasiine, ‘naaine tonorarichaanuhincha’, naain coitucurichaanuta”, naaure jetao nii inaca rai.

⁸Niritiin jetaote: “Chajaaincha caniha nii canaanai letoaaune canu beraain amae, ichaohacachene jereeinera. Aihane chajaain ena amuhacaanura. Nitohanihane coatiha orihaacacheein. Nii ii nihanatiin oriheeinnita. Niheichu canacaanu nihanatiin, canacaanu bereecuru aina orihaacaanuhin mijitena caaun. ⁹Canu que chatohanein nihane, nii ruhacarateeura. Jerichanejeein, cau jelaiha ii rene turuaenihanune canu chabana satonoelanaala nii ujuaihonnein nereeeunnicha. ¹⁰Letoanaa jereneeine jaun cau carajaacaanune colane, inae coroata saain cuhin, turuhin, naaonjoarichaanura”, naa inaca Isaraele rai Jodaane jaun jetaote:

¹¹“Aihachuhisi esinae. Nihei nenacaen canaacha ichanenu. Chajaain nii cacha belaaichene jaanu que caa cana atane que caohatiin teeurera caje juui ichanohineein nenea balsamo, irichaje, mirra sacari caje ichanohichuru meetooncuru, nucuhe que quinacainein nenacaauru enuha inaa almendrooru, chaaen leeochoauru nucuhe que quinacainein nenacaauru enuha inaacuru noesichuru, naaonjoaihunri amaain cunichuche.

¹²Chaaen nii inara rai cainacuruhlune jeeo amurijiriin coroata saain jelai jeeoneein nii coriqui amaain inara raajenihane nii coriqui teeuche. Jerihanete coitucuelanaala teeurucaihalu. ¹³Nocoo inara ocoala. Chajaain amaain, nacoaaunein nii cacha coanihuche. ¹⁴Itolere ichana naineranein nenea Cana Coaunera, cairichaaojoaain inara coaraain inara coroatajanemiin, nabana chatohaneeuruha Simeon aina Bejamiinne coataara. Nena laen chatohaneeuruhane, leinjiinni canu calaohichuru colane nereeeunnicha”, nae jetao nii acaauru inaca Jacobo.

¹⁵Niritiin acaauru letoaa acaauru inacane jaun jetaote, coroata saain jelai jeeoneein nii coriqui amaain jetao, belaihuruhane jaane maajeein amaain, acaauru nejera Bejamiin amaain Egiptoo cuure nii Jacobo calaohichuru.

Inae nitohanein cuhin Egiptoo Jose rene turuuhane jana jetaote, ¹⁶acaauru aina niha nii rai nocoala Bejamiinne coaraane jaun jetao, rai loreri beraicha rai:

“Canu loreri asae caa cachaauru amaa. Chaaen leinjiin baca sohin caohatiin enoalaaute, enoto chujutaain canu aina lenonecurumiin caa cachaauru”, naain jetao rai loreri beraicha letoae Jose.

¹⁷Nii jaun jetaote, nii rai aitiin letoaa Josene rijijieein jetao, acaauru aina jiniiquiin cuhin jetao, Jose loreri asae amanajae nii loreri beraicha. ¹⁸Ne jetaote, nii Jose loreri asae amanajaane jaun, jataain nesoonetooruhane jaun jetao:

“Nechu jataain cana cairichaate jerihane, caa loreri asae cana uhaerate-caiha, taolu cana rai niicha cainacuri coriqui coreniha cana mucuhin cana rai cana unaja asnooru aina jiniiquiin, rai cachaneein cana teein cana ami-haratihane coinara”, naaure jetao ita rai.

¹⁹Niritiin coaucuruhane jaun jetaote, inae nii loreri catainaauruhane jaun jetao, nii loreri beraicha rohan nichuutaain jetao:

²⁰“Curuaanaa, taolu jauriaanejeein tirico coretiha uhacaanune banate coreteein cauhaacaanune jana, ²¹inae nesuruacaanune jaau turuhacaanune jana, nii canacaanu rai costaro ichora batujiin joaracaain coaracaanune jana, le cache nicaaanune jaa costaro cuhane nihacoea nii coretichaanulune jaa coriqui, jerichanejeein nii tihacaanune jeeoneein. Nii jaunne ena cau uhacaanu, jelaiha cainacaanune coina. ²²Chaennechu nii choae tacaain coriqui uhacaanu, que tirico coretichaanune coina. Nena nii canacaanu rai costaro cuhane nii coriqui tera coitucuenihacaanu”, naauruha nii acaauru amaera loreri beraicha raine jaun jetaote:

²³“Saan, aihanaate. Coa que tonajihache. Inae nii coriqui tirico coretequichelune jaa raanulu. Chaque tonajelanaala raotojoeiin neeuche. Inara inaca aina inara Coaunerate, nii costaro cuhane nii coriqui tecaihalu”, naane baiha jetaote, caresero caje acaauru nejera Simeeon uhaeratihane jana jetaote, inae acaauru rene nii Simeoon turuaane jana ²⁴nii Jose loreri asae jitariin enoanajaain jetao tijiaauru culeecuruhane jaanu que esinaeaca te nii loreri beraicha. Nitohaneein jetaote, nii acaauru irihuru cabario rijijieein nenacaauru asnoorune maajein coroate.

²⁵Nii jana jetaote, enoto chujutaain turuha cuha Josene cohanacanejeein que belaihuruhane jaanu que nii niicha uhaauri rucujueein jetao cohacure nii rai nejeraauru, acaauru aina enoto chujutaain lenoniha cuhane coitucuuruhane jaun.

²⁶Nitohaneein inae rai loreri asae turuha uha Josene jana jetaote, nacatiha atane que nauri turuanacanejeein nenoracaauruhane baiha jetao, nii belaihuruhane jaanu que niicha uhaauri teeure Jose rai.

²⁷Nitohaneuruhane jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatohaneein neecheta. Chatohaniha jana inara inaca biinaa taolu carai aitocoichelune jaata. Jaitina enanetojoeiin ichaaojoiha”, naain acaauru caje bajaa Josene jana jetaote:

²⁸“Ejeen. Jaitite laraajiin raurohin enanetojoeiin ichaaojoe nii ii cache canacaanu inacara”, naauruha, que suujua acatecuruhane coarateeine jana, ²⁹rohan nenacaauru coaraane jana, ecu niha neba que nebaain inaca que inacaain nena rai nocoala Bejamiinne coaraain jetaote:

“Caana taolu carai aitocoichene jaa inara ocoala nihate”, naain jetao: “Raotojoeiin neeine coina ichorataanemiin Cana Coaunerara, canaanai”, naa rai nocoala Bejamiin coaraain Josene jana, ³⁰jataain cunaain taca rai suujua cuhanena jaun jetaote, soroneein rai nucuha cuhane enohin chanaa cue Jose.

³¹Nitohaneein inae chanaane jianein suujua nunaane jaun jetaote, nomeri culejeein mituhin jetao: “Chajaain lenone lauriaauchena lenonichaanu”, naa

Josene jaun jetao, ³²jelai teein rori ichoe Jose rai lenone lauriaain jetao, nii Jose nejeraauru Jacobo calaohichuru raine maajeein jetao jelai teein nii lenone lauriaaure. Jerichanejeein jetaote, nii Jose aina lenoneein nenacaauru Egiptoo cocoaichacuru coroaateeeure jelai teein, cocoaeraa ebereeo cocoaichacuru aina lenonecuruha Egipto cocoaichacurune jaun.

³³Nitohaneein jetaote, acaauru ajicha que nunuheteetin acaauru lauriaain, que jauhequiin que jaurii lauriaain nirijieein cuaajeein jataain acaauru ocoala lauriaa acaauru satononiha Josene jaun jetao, jataain cojoelatiin, cajanaain ita coaracure, acaauru ajicha que nunuheteetin ita que jauriinecuruhane lauriaa Josene jaun.

³⁴Nitohaneein laurianajaain jetaote, nii niicha sirii lenone que rai teratenaajaain jetao, jataain leeochoauru rai tihane amuritoheriin jetao Bejamiin rai te Jose. Nitohaneein jetaote, nejeraauru aina jiniiquiin lenoneein acau cohin, rai nejeraauru aina jiniiquiin jataain rachoojoe Jose.

Acau coha Josene jaa coata coreti caje nena

44 ¹Nitohaneein, rai nejeraauru aina jiniiquiin lenonihane baiha jetaote:

“Caa cachaaauru rai, amanaa nainecuruhane jeeoneein acaauru costaro nemoaau tirico que. Chaaen nii le cacha cachaaauru rai costaro cuhane nii tirico coretecuruhane jaa coriqui teeu. ²Chaaen jataain acaauru ocoala costaro cuhane nii acau cohanune jaa coata coreti caje nena aina jiniiquiin nii tirico coretihane jaa coriqui teeu raicha”, naa rai Josene jaun jetaote, nii rai aitoha Josene rijijieein jetao acaauru rai costaro nemoae tirico que nii loreri beraicha.

³Nitohaneein acaauru rai tirico terateetin jetaote, janohetiin jaiti ena mituhajiha enotone jana jetao, amuuruha nii rai nejeraauru, acaauru rai cabario rijijieein nena asno amaaine coina letoanajae Jose. ⁴Nitohaneein letoanajaane jaun, inae jelai caje amuhin, nii nese caje jaiti coriae cuurenihane jana jetaote, rai loreri beraicha rai jetao:

“Chajaain taa cachaaauru sacuhin, erunajaaine jaaun acaauru rai: ‘Chanuna jataain baaso ichaquiche, caohachaaain inara raacaanu natiin, chaelai coujueluhinaain acau cohin naaonjoan ⁵canu fatoroon Josene jaa coata caje nena basijiauhinta’, naaun acaauru raicha”, naain jetao nii rai loreri beraicha letoae Jose.

⁶Nii jaun cuhin erunajaain, nii rai aitiin letoaa Josene rijitojoein acaauru rai aitoha nii loreri beraichane jaun jetaote:

⁷“Chatohanihacaanu naate, niritocojoaain canacaanu rai ereei. Inasiina chariji bana nitohanai ichacaanune coaalanaala, nitohanai icharihacaanu.

⁸Canaan caje coaunein canacaanu rai costaro cuhane canacaanuhacha erui coriqui cainaa uhacaanu natiin, inasiina, ii fatoroon loreri caje nii coata coreti oro naaonjoai basijiauhacaanune coaalanaala niritiin erereei canacaanu rai. ⁹Coaraain ohine chunucoha caa ii cachanichaanune nii acau cohane jaa coata coreti caje nena siricha. Chaennechu nii choae tacaain, nii coreniha satiin ii cachanein nerichaanuhincha”, naauruhane jaun jetaote:

¹⁰“Nii aitocoichene rijijieinne chujian ichareeunnicha. Nete laen, nii acau conajaoncane jaa siricha jelai canu cachanein nereeincha. Jana inara,

coatiha cha ujuaihoneein neriheeeicheeinta”, naa acaauru rai nii loreri beraichane jaun jetaote, ¹¹nii rijieeoritiin atane choae rai costalo fauhacooaure jetao, joracaain coaraa nii loreri beraichane coina. ¹²Nitohaneein jetaote, nii acaauru ajicha costalo que nunuheteen, jataain acaauru ocoala costalo que satono teen coaraa nii loreri beraichane jana jetaote, nii acaauru macosi Bejamiin costalo cuhane nii acau conajaaocane jaa eruhane jaun jetao, ¹³jataain nererojoecaauruhane coujunacane que jetao rai cajione romaromaure. Nii baiha jetaote, nii cabario rijijieein acaauru rai nena asno ichoae acaauru rai costalo tihacoaa in jetao, nacoaauneen jelaiha nejenohin nii neseu cuure. ¹⁴⁻¹⁵Nitohaneein jetaote, rai nenajaun acaauru cohaca Josene jana cuhin, inae rene turuuhane jana:

“Taana enaacha cha coitucunaa inaera cache nichaaunne coitucuhichenete, catohaneein caque asiin canu basijiauhiche”, naa acaauru rai Josene jana jetaote, atane que nauri turuanacanejeen nacatiha nenoracaure, que suujua acatecuruhane coaratihia Jodaa aina rai nejeraauru.

Nitohaneein jetaote nii Jose rai:

¹⁶“Coatiha tonaain ii tonoracaanune jaa coitucuhaacaanu. Charijieeincha-tejian nii ujuaihoneein nenihacaanune jaa coitucuhi. Nete Cana Coaunera jerihane canacaanu osa coreniha catohaneein canacaanu cairichacaihara. Nocoo inae nii acau conajaaquine jaa siricha aina jiniiquiin ii cachaneein nihacaanune coina cau nihacaanura”, naa Jodaane jana jetaote:

¹⁷“Aihei bajiaa. Acaihaniji nii acau cohanune jaa sirichate, canu cachaneein nereeincha. Inarate nainequiche chaque tonajelanaala inara inaca loreri asae cauha cuhichenera. Coatiha nerihaain inara rerohecaera”, nae jetao acaauru rai Jose.

Bejamiin coreniha iriha Jodaane

¹⁸Niritoha acaauru rai Josene jaun jetaote, rohan nichuutaain jetao:

“Aonaaune ichei asinojoneein caa que aitera curuaanaa. Jiaonriha atiin caniha obaaequinera. Iite jerichanejeen aiha Faraaonne rijijieein nena neeicha. Nena atiin ichei aitoreeunnicha. ¹⁹Iite canacaanu caje, niha canacaanu inacane bajaain, niha canacaanu nejerane maajeen bajaailu. Nii jaunna: ²⁰‘Niha canacaanu inaca jataain biinaanetiincha. Chaentechu ne, jataain binaaniha canacaanu inacane jana nejanoanaa canacaanu ocoalara. Nete laen ainaacha nihane jereen ne canacaanu inaca, inae ohalu rai najichane jaun, leinjiin acaacha ita neba que nebateen niicha sirineein nihane jaun’, naain bihacaanulu ii rai. ²¹Nii janate, aithilu jataain coitucunaa jereine jaun, uhacaanune coina. ²²Nii janane: ‘Coatiha nii canacaanu inaca ratiriin chunijiun cunaa nainiheii nii canacaanu ocoala, coinaderanaa caaun oha canacaanu inacane coataara’, naain bihacaanulu. ²³Nii janate: ‘Jiaonriha nii inara ocoala colane canu rene turuhichene. Colane nacoaauneen canu rene turuhichene, coatiha inara rai cha terihaaunnita’, naailu canacaanu rai.

²⁴Niritohi canacaanu raine jaunna, nii aithohine rijitoejeen turuhin bihacaanulu canacaanu inaca rai. Nete nii baiha nacoaauneen: ²⁵‘Chajaain nacoaauneen cana rai tirico coretenihuchera’, naain canacaanu letoane janane: ²⁶‘Coatiha nii canacaanu aina uheniha nii canacaanu ocoalane, nii curuaanaa coaraa cunaa nainihacaanu’, naacaanu raine janate: ²⁷‘Inarate,

raotojoein coitucuhiche, canu comasai Raqueri aina coroatajaain calaohi-chaaunlune. ²⁸Nii jana leinjiinte inae nitajelu. Nii jaun enanetojoein coatiha nii coarihaaun. Jerihane necha aansai taebinaete ateinaain itajecaihalu. ²⁹Aihana jaun, ena cacaje caa leinjin caniha nenea canu calaohi amaaichene jana, chatohanein nihanena, canu inara inaca nichaaunne inaderanaa caaun ohanunete, inara nii ujuaihoneein neriquicheeincha', naelu canacaanu rai, canacaanu inaca.

³⁰Aihana jaun nii canacaanu ocoala colane cauha cunaa nainihacaanu, ainaacha ita rohan neein ichaonaa jeriha nii canacaanu inacane jaun. Nitohanihane jaun, colane cauha cuhacaanune coaraanete, ³¹coinaderanaa caaun orein nii canacaanu inaca. Aihana jaun, nitohanein coinaderanaa caaun oha nii canacaanu inaca biinaane, canacaanu nii ujuaihoneein nerichaanuhincha. ³²Chaennechu canu inaca rai aitoonlu, caohachaa in caa canaanai beraain uhanune coina. Niritiinne rai: 'Jelaiha ichei caa canaanai cainaenihanunena, chabana satonoelanaala nii ujuaihoneein nereeeunnicha', naaunlu canacaanu inaca raicha.

³³Nii jaunne ichei aitoon, caa canaanai coreeraniha ii cachanein niha-nune coinara. Atiin jianeete, caa canacaanu nejeraauru aina jiniiquin cauha cuhinera. ³⁴Inasiine jelaiha canu inaca rene cauha cureeun, canu aina uriha caa canaanaine coaalanaalata. Coatiha coinaderanaa caaun chatohanein necairichaa canu inacane coaana jerichaaunne coaalanaalata", nae jetao Jose rai Jodaa.

Rai nejeraauru que nocoitucueratiha Josene

45 ¹Nii niritoha rai Jodaane jaun jetaote, inae cha abaatana nainenihane jaun jetao: "Chajaa in satiin caalai caje amuuche", naain ehequii, nii rai cachaauru sitae Jose, acaauru notaracae rai nejeraauru que nocoitucueratihane coataa.

²Nitohanein nocoitucueratein jataain tonijiaain chanaa Josene jana aonajeeuruha Egipto cocoaichacurune jaun jetaote, turuhin biha cuure Faraaon rai.

³Nitohanein chanaain jetaote:

"Canune Joseneeura. Jaitina ichaojiha cana inaca", naa nejeraauru raine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jaun jetao, nii tonaain tonoraauruhane jaa coitucurene nii nejeraauru. ⁴Nii jana jetaote, acaauru rai:

"Chajaauchete atiin carohan nichuuntaera", naa acaauru rai Josene jaun, rohan nichuuntaauruhane jana jetaote:

"Canu inara nejera Jose nichaaunne quetjia, Egiptoo cocoaichacuru rai necoreteeichelura. ⁵Nete atiin naineneeiche caque necoreteeichelune coreniha inara raajenihane nererojoecaa in obaaequichenera. Cana Coaunerate inara ichoaichaniha cajiha caletoaelu, onaa caje cachaauru ichotera-tichaaunne coinara. ⁶Inae coroata jaanacaain satiin caa atane sacuritaain niha mijitenara. Nii saijieeinte jaiti lanae saoqui jaanacaaincha. Nii temuera temulene nihanatiin coatiha omarorihaainta. ⁷Nete bainejeri inara ajiniha caletoaelu Cana Coaunera, niicha icharateeineein onaa caje inara ichotera-tichaaunne caa cana rai chauratane que nenea nainiha inara nefoeratene coinara.

⁸Nitohaneen cajiha caletooa Cana Coaunerane jaunne, cajiha turuhin neeunlura. Coatiha inara letoanojoinneen cajiha uhaaunluta. Acate, Faraaoncha ichanenu beein, rai loreri beraichaneen satiin Egiptoo curuaanaaneen nihanune coina caletoaclura. ⁹Chajaaain erojoeen cauhin, inae cana inaca rene turuhichene: ‘Cana Coaunerate, catohaneen Egiptoo curuaanaaneen nihanune coina caeteein ne. Chajaaain caeneenejelanaala turuhin cacoharaa uura. ¹⁰Goseen batane quete, satiin ii bereecuru, ii ichoalacuru, satiin ii irihuru, satiin iicha sirichuri, naaonjoaihunru aina jiniiquiin ichaoriquiinch. Nitohaneen canu rohan neenene, ¹¹cau ichei lenone tereeeunni, satiin ii araachuru, satiin iniha nenacaauru, naaonjoaihunri raine maajeein, nabana inara rai lanaain niha chane coataara. Jaitite saogui jaanacaain niha cureein mijitenara’, naain beeuche, ¹²satiin caa canu ocoala Bejamiin aina, caa aito-coaanne jaa beeuche Ofa rai, esenetaane coinara. ¹³Chaaen catohaneen itolereeneen Egiptoo curuaanaaneen nihanune beein, satiin cau inaraacha coarai beeuche cana inaca raicha. Chajaaain erojoeen cuhin nii cana inaca ranichuchera”, naain jetaote, ¹⁴nii rai nocoala Bejamiin mucuhin chanaa Josene jaun jetao, ecu jiniiquiin ita mucuhin chanaaure Bejamiin aina. ¹⁵Nii baiha jetaote, satiin nii rai nejeraauru mucuhin, acaauru meri lioracaane jaun jetao, ecu jiniiquiin ita mucuhin chanaaure nejeraauru aina Jose. Nitohaneeruhane baiha jetaote, inae acaauru nejeranihane coitucuhin, coasichuruhane baiha jaacoaain satiin raotojoeen rai ereeure nejeraauru.

¹⁶Nii jana nitohaneen Jose rene turuuruha nii rai nejeraaurune beeuruha Faraaon raine jaun jetaote, coitucuhin que jauriichuruneen nenacaauru aina jiniiquiin coroaenajae Faraaon. ¹⁷Nitohaneen coroaenajaain jetaote:

“Chajaaain taa inejeraauru rai aitoote, nii cabario rijijieen nena acaauru rai asno ichoae rai rucuhale tein jelaiha Canaan cauhin, ¹⁸naraachuru aina jiniiquiin carai nii inara inaca uhaurumiincha. Canune caa Egiptoo leeochoauru amurijiriin nena atane caohacha tein, itolere lenone caohachaurune maajeein tereeeunnicha. ¹⁹Chaaen acaauru rai aitoote, caa Egiptoo caje cabario que tararaeraain nena carretacuru amaauruhine, cuhane rai bereecuru, comasaihuru, naajoaihunri uhaain, inara inacane maajeein uhaauruhane coinara. ²⁰Jiaonriha nii chaque tonajeein uuruha acaaurucha sirii rucuhale quenera. Satiin caa Egiptoo itolere caohachaaain nenacaaurute, acaauru raineen nereeincha”, naain beratiha Jose que Faraaonne jaun jetaote, ²¹nii aitoha Faraaonne rijijieen, jelaiha cauha cuuruha nii Israae-lineen Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo calaohichurune coina jetao, acaauru rai cabario que tararaeraain nena carretacuru tein, bero cuhane cuujueen acaauru lenonene maajeein tein jetao, ²²enachasine cajionene maajeein te necoreteeuruha nejeraaurune jaanu que Jose.

Ne jetaote laen, nii rai nocoala Bejamiin rai nichata fasha monedani plata caje nena coriquine maajeein tein jetao, saogui cajionineen cajione que belai.

²³Jana inaca rai jetaote, Egiptoo jataain rucuhale caohachaneen nena letoae, lechooncaain cabario rijijieen nena asnooru ichoae tein. Jerichanejeein jetaotechu, lechooncaain asnooru ichoae tirico, faan, lenone, naaonjoaihunri letoae, bero cuhane uujueen acaauru inacaacha quinenue que.

²⁴Nitohaneen itolereeeuru tein jetaote:

“Jiaonriha bero cuhane cujuuein ita cotaachenera”, naain nejeraauru rai nocoilha Josene jana jetaote, inae jelai caje amuure.

²⁵Nitohanein nii Egiptoo caje amuhin jetaote, nirijiein cujuuein nii niha acaauru inaca Jacobone jaau Canaan turuha cuure. ²⁶Ecu turuhin jetaote, jaiti ichaoha Josene beein jetao, nii aitoroatihane rijitoojoein aca nii Egiptoo curuaanaanein nihane beeuruha acaauru inaca Jacobo raine jana jetaote, nii aitocuruhane esenetaelanaala nii tonaain acaauru tonoraane jaa coitucue. ²⁷Ne jetaote, nii acaauru rai aitoaha Josene beeuruhane jana, acaauru esenetaenihane baiha, nii niicha letoai carretacuru coaraain, inae esenetaain jataain rachoojoein jetao: ²⁸“Jataainne rachoojoeun, jaiti ichaoha canu calaohi Josene coitucuhanune jaun. Nii jaunne osichaaunne ajiniha coaraa cureunra”, nae jetao nii acaauru inaca Jacobo.

Egiptoo cuha Jacobone

46 ¹Nitohanein jetaote, satiin niicha siriichuri rucuhele aina jinii-
quiiin bero cuhane cue Jacobo. Nitohanein cujuuein jetaote, inae Bereseba turuhin rai inaca Isaca Coaunera Cana Coaunera rai, lenonecuru sohin mocoe jetao nii Israelinein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo. ²Nii cojoanotiin cuhane rai ecocohin jetaote: “Jacob”, naain rai curuaa que bajaa Cana Coaunerane jana jetaote:

“Cauna neeunra”, naain tonoraa Jacobone jana jetao:

³“Jiaonriha nii chaque tonajeein casiin cuhi Egiptoo nera. Ucuane coroa-tajajelanaala nefaaauruha ii nefoerateeurune coina ichaa cureeunnicha. Canune ii inaca aina curuaecaain inara Coaunera neeunra. ⁴Ii ainane Egiptoo nereeunnicha. Nena laen canu, inae ecu tihane bana jelai caje ii nefoerateeuu rocoreeunnicha. Chaentechu, inae ohine bana ii calaohi Jose rohan netiin oriquiinchu”, nae jetao rai Cana Coaunera.

⁵Niritoha rai Cana Coaunerane baiha jetaote, nii cuhane amanajaaauru-hane coina, rene Faraaoncha letoai cabario que tararaeraain nena carreta cuhane jetao nii acaauru inaca, acaauru bereecuru, acaauru comasaihuru, naaonjoaihunri fauhin jitariin amanajaaunre jetao nii Bereseba jelai caje nii Isaraele calaohichuru. ⁶Nitohanein jetaote, jitariin nii Canaan netiin niicha sirii, itolere rucuheleeeuru, bacaauru, carenerocuru, naaonjoaihunri amaain Egiptoo cuha Jacobone jana jetao, ⁷satiin aina cuurelu rai calaohichuru, rai cacunucuru, rai nichoalacuru quicha cojoaajihuru, ene cojoaajihuru, naaon-joaihunri.

⁸Caaurute, lauri lauri nebatein Jacobohacha siriichuri rai calaohichuru caje nefoeratenacaauru Egiptoo cunacaauru Israelitaauru curuaacurune.

Jataain Jacobo calaohichuru ajichaneeinte nenaane Robeen. ⁹Jana nii Robeen calaohichurute Hanoc, Falu, Hezron, Carmi, naaonjoaihunrine.

¹⁰Jana Simeeon calaohichurute Jemoeri, Jamiin, Ohad, Jaquiiin, Sohar, Saoro, naaonjoaihunrine. Nii Saorote Cananeeocuru bene aina Simeeoncha siriiine.

¹¹Jana Lebi calaohichurute Gereso, Coati, Merari, naaonjoaihunrine.

¹²Jana Jodaa calaohichurute, Er, Onasi, Sela, Fares, Zara, naaonjoaihun-rine. (Ere aina Onasite, jaiti Canaan netiin osichurelu.) Hezron, Hamul, naao-joaihurite Fares calaohichurune.

¹³ Jana Isacar calaohichurute, Tola, Foha, Job, Simroon, naanjoaihunrine.

¹⁴ Jana Saboloon calaohichurute, Serede, Eloon, Jahleel, naanjoaihunrine.

¹⁵ Acaauru jetaote, rai cacunu Dina sirihane choae tacaain Padan-araum netiin, Jacobo aina Learaacha siriinelu. Satiin acaauruacha foeratenojoihuri, quichaaauru aina curuaecaain enecuru janijiin, nichata choonca nichatajaurelu.

¹⁶ Jana Gada calaohichurute, Zifihon, Haqui, Ezboon, Soni, Eri, Arodi, Areli, naanjoaihunrine. ¹⁷ Jana Asere calaohichurute, Imna, Isoha, Isohi, Beriha, naanjoaihunrine. Jana acaauru baite, Seraneein curuajae. Nii Beriha calaohichurute, Heber, Malquiel, naanjoaihunrine. ¹⁸ Acaauru jetaote, Silfa aina Jacobohacha siriichurinelu. Nii Silfa jetaote, rai coseenraneein nihane jana rai cacunu Leara belaihalu Labanne jaa ne. Caje nefoeratenaneein nenacaaauru cachaauru jetaote, itolerenein lechoonca saotanein neurelu.

¹⁹ Rai comasai Raqueri aina Jacobo calaohichurute, Jose, Bejamiin, naanjoaihunrine. ²⁰ Jana rai comasai Asenata aina Jose calaohichurute Manasee, Efaraain, naanjoaihunrineein Egiptoo nejanoanacaaaurunelu. Nii Asenata jetaote, On neseu nenea saseredote Potifera cacununelu. ²¹ Jana Bejamiin calaohichurute, Bela, Bequeri, Asbeli, Gera, Naaman, Ehin, Rosi, Mupimi, Hupimi, Aredi, naanjoaihunrine. ²² Acaauru jetaote, itolerenein lechoonca jenaain Raqueri aina Jacobohacha foeratenojoiineein nenacaaaurunelu.

²³ Jana Husimite, Daan calaohinelu. ²⁴ Jana Neftali calaohichurute, Jazeel, Coni, Jezer, Silem, naanjoaihunrinelu. ²⁵ Acaauru jetaote, rai coseenra Bilaa aina Jacobo calaohichurunelu. Nii Bila jetaote, rai coseenraneein nihane jana, rai cacunu Raqueri coseenra nihane coina que belailu Laban. Acaauru foeratenojoihuri jetaote, itolerenein caainsinein neurelu.

²⁶ Satiin nii Egiptoo Jacobo jiniichaa turunacaaauru naraaichuru coichana que coichananacaaauru cachaauru jetaote, saota choonca saota neeure acaauru calaohichuru, acaauru comasaihuru, naanjoaihunru janijilanaana. ²⁷ Nii Egiptoo neein nejanoanacaaauru Jose calaohichuru jetaote, coroatajaelu. Niichuru janijiin jetaote, itolerenein caaunsi chooncanein nii Egiptoo turuurelu Jacobohacha foerateuri.

²⁸ Nitohanein cuhin jetaote, inae nichuuntaane jaun, Egiptoo ichoaichaniha rai calaohi Jodaa letoae Jacobo, Jose rai bihane, que tacaain coaraa uha Goseen batane quene coina. Nii jana cuhin, inae Goseen turuuruhanane jana jetaote, ²⁹ nii cunajaanu cabario que tararaeraain nenea, rai carreta coarate rai letono que Jose, cuhane cuhin rai inaca coaraa cuhane coina. Inae nitohanein cuhin, inae nii inaca aina ita que tacaauruhane jaun jetaote, que nebulucaain jetao, ecu carajaaajoaain chanae Jose. ³⁰ Nitohanihane jana jetaote:

“Inae chuhisi, ijabereoneein jaiti oheneeine jana ichoaraanura. Inae laen nainichaaun ohanunera”, nae jetao, nii rai inaca Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo, rai calaohi Jose rai.

³¹ Niritoha raine jana jetaote, satiin rai nejeraauru aina nii inaca foeratenojoiineein nenacaaauru rai jetao:

“Tane Faraaon coanite: ‘Canu nejeraauru aina canu inaca araaichuru Canaan ichaonacaaaurute, canu aina ichaoha uurera. ³² Satiin rai rucuheleeuru, rai bacaaauru, carenerocuru, naajoaihunri uhaainte uurera, acaauru amihaneon niha nirihuru irilaaauruhanene jaunra’, naain rai

benite coitucuhinera. ³³Chaaen niritiin rai bihanune jana, inara cotijiaain: ‘Chaaquete amihaneicheta’, naain inara caje bajaa Faraaonne, ³⁴aihuru-halu inara foerateracurune rijijiein carenero irilaaichene que aitocuche raicha. Niritocoiche raine banaachate, caa Goseen batane que neniha Egipto cocoaichane jaau neein ichaohichene coina aitoreein, cocoaeraa Egipto cocoaichacuru rai, carenero irilaeraauru aina ichaooruhane jaunra”, nae jetao nejeraauru aina inaca araaichuru rai Jose, turuuruhane benaa biha Faraaon raine coina.

47 ¹Nitohanein jetaote, inae Goseen batane que turuuruha Canaan batane caje uhin, inaca aina nejeraauru, satiin rai rucuheleeuru, bacaauru, carenerocuru, naaonjoaihunri uhaainne benaa biha cue jetao Faraaon rai Jose. ²Nitohanein turuuruhane benaa biha cuhane jaun jetaote, saokuin nii rai nejeraauru amaain jetao, Faraaon que acaauru coitucueratiha cue.

³Nii jana jetaote, nii Jose nejeraauru coaraain jetao:

“Chatoanai amihanenaa que amihaneiche inarata”, naain acaauru caje bajaa Faraaonne jana jetaote:

“Itolere curuaanaacuru curuaanaaneine cacha nichaanunena, aihuruhalu canacaanu foerateracurune rijijiein, itolere carenerocuru irilana que amihanihacaanura. ⁴Nii jaunne Canaan batane que niha jataain mijitenane jaun, caa atane que ichaohacaanune coina uhacaanura; niheichu canacaanu irihuru lenonenu que nihanatiin neniha omanene jaunra. Atiin itolere curuaanaacuru curuaanaanein neeine jereeune caa Goseen batane que neein ecu ichaohacaanura”, naaure jetao Faraaon rai.

⁵Niritocuruhane jaun jetaote:

“Ii nejeraauru aina ii inacate, cau ii aina ichaoha uure. ⁶Aihana jaun, caa Egipto batane quete nainecure acaauruacha jerei ichacuruhane”, naain jetao, “Chajaaain caa leeochoaauru atanecuru amuritoheriin jataain atane caohachanein nena Goseen batane teeu acaauru raite, ecu neein ichaoorumiin. Chaaen acaauru jana neeuruha itolere irihuru berainaa inaeranein cachaaurune, canu fasotooru jana tenajaate canu irihuru beraichanein ecu neeuruhinera”, nae jetao nii Jose rai Faraaon.

⁷Nitohanein jetaote, rai inaca Jacobone maajeein amaain jetao, coitucueratiha cuha Josene jana jetao, jataain que suujua acatihane coarateein jetao, Faraaon que nocoitucueratiha Jacobone jana coaraain jetao:

⁸“Inaonjoan jaanaca neeita”, naain caje bajaa Faraaonne jana jetaote:

⁹“Cajihanein amuhemujueein, inae lefasha nichatachoonca jaanaca neeunra. Chaennechu nii ajaanaacuru nainein baasoneichuru ichaoonra. Nete jaiti carai carajaene nii ichaohanune, jaiti ichaooruhalu canu foerateracurune carajanein ichoanihaunne jaunra”, nae jetao Jacobo.

¹⁰Niritohane baiha Faraaon rai necoein jelai caje amuha Jacobone jana jetaote, ecu neeuruhane coina nii aitoha Faraaone rijijiein ¹¹Egipto batane jataain atane caohachanein nena que jetao tenajae Jose.

Nitohanein jetaote, acaauru que banijiaain atane siriin Goseen batane nena Ramases batane neeurelu rai inaca aina Jose nejeraauru. ¹²Nii ichoae tacaain jetaote, satiin naraaichuru rai lenonecuru te latecuruha nii naraaichuru jeonijianaain Jose.

Inae saa cachaauru coriquine jaun, lenonecuru que carenerocuru coriha Josene

¹³Nitohanihane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain neniha tiricone jaun jetao, jataain jelai amuritoheriin nauruta naurutaain cuujue mijitena. Nii jaun jetaote, Egiptoo batane, Canaan batane naaonjoaihun mijitena caaun ohajeeure cachaauru. ¹⁴Nitohanein jetaote, tirico coretecureha satiin Egiptoo cocoaichacuru aina Canaan cocoaichacurune jaa coriqui jitariin rucujue Faraaon loreri asae Jose.

¹⁵Nii jaun jetaote, inae neniha Canaan cocoaichacuru aina Egiptoo cocoaichacuru coriquine jaun jetao:

“Atiin canacaanu lenonenu teeine raite nera. Coatihä caohacharihei, inae neniha canacaanu coriquine jaun mijitena que canacaanu atenarateenene coaalanaalata”, naauruha Jose rene turuhinne jana jetaote:

¹⁶“Inae neniha inara coriquine caaun aitocoichene, inara irihuru uhaain uuchene que inara rai tirico corera”, nae jetao acaauru rai Jose.

¹⁷Nii jaun jetaote, cabario, carenero, baca, cabario rijijieein nenaä asno, naaonjoaihunri amaain cuuruha Jose rene Egiptoo cocoaichacurune jaun jetao, nii acaauru irihuru coreniha acaauru rai tirico te jetao Jose, nii ajaanaä satono que turuhane reentihään.

¹⁸Inae saa nii ajaanaane jaun jetaote, leeocho ajaanaä cuhane jetao, Jose coaraa cuure.

“Inae neniha canacaanu rai coriqui jaunne suujuena nainihaacaanu ii queta. Chaentechu satiin canacaanu irihuru inae Faraaon raineen neeurera. Nii jaun, inae nihei nenacaen canacaanu lenone coreniha canacaanuhacha teenita. Acaihaniji canacaanu jaberoco aina canacaanu ataneechate nera.

¹⁹Aihana jaun, canacaanu coretecuche canacaanu atane aina curuaecaainne que amihanihacaanu Faraaon cachaneein, coreniha canacaanu rai tirico teeichene coinara. Aihane que lenoneein ichaohin amihanihacaanu, nabana ohacaanune canacaanu atane aina jiniiquiin nitajihacaanune coataara. Nii chaque inara rai nelatejeerihei, ohin canacaanu atane aina jiniiquiin nitajihacaanuneta”, naauruha turuhinne jaun jetaote, ²⁰satiin nii Egiptoo batane que nenacaauru acaauru atanecuru corete jetao Faraaon rai Jose.

Nitohanein jetaote, mijitena caaun jerecurenihane sainejeein rai natanecuru que necoreteeuruha Egiptoo cocoaichacurune jaun jetao, satiin Faraaon que banijiaain ne nii atanecuru. ²¹Nitohanein jetaote, satiin Faraaon cachaneein neure nii Egiptoo batane sacuritaain nenacaauru Egiptoo cocoaichacuru.

²²Acaihaniji, saserodotecuru caje jetaote laen, acaauru atane coretene Jose, core colane acaauru rai tirico tihajiha Faraaonne jaun que lenoneein neeuruhane jaun.

²³Nitohanein cachaauru caje atane coretihane baiha jetaote:

“Inae inara atane ainate Faraaon cachaneein neeiche, rai cachanu que inara coretichaaunne jaunra. Nocoa tirico ucuhe, nii inara caje canacaanuhacha coretei atane que temuhichene coinara. ²⁴Nete laen, inae tainaca que tihane bana, saoqui turiin inaraacha taojiai caje, nii nesaoqui turi teeuche Faraaon raine caohachaera. Jana nii jena turii cautena cajete nainequiche, satiin inara aina inara loreri asae nenacaauru, inara bereecuru, naaonjoaihunri aina

jiniiquin que lenoneein ichaohin temunaa nainequiche nii atane quera”, naa acaauru rai Josene jana jetaote:

²⁵“Jataain caohacha cachaneeine jaunte, jataain canacaanu beelaine jaun, onaa caje canacaanu ichoterateeicha. Nii jaunne, inae Faraaon cachaneein nihacaanura”, naaure jetao rai.

²⁶Nii jaun jetaote, nii saoqui turiin niicha taojiaauri nesaoqui turi tirico teeuruha Faraaon raine coina, leinjin rauhi teein satiin Egiptoo batane sacuritaain nii rauhi benaa be Jose. Nii jaun jetaote, nitohaneein ichacuruhane coina enenetojoein ne nii rauhi.

Ne jetaote laen, chariji bana tirico teeurene saseredotecuru, Faraaon raineen neniha nii acaauru atanena jaun.

Satononejeein jerihane rijijieein iriha Jacobone

²⁷Nitohaneein jetaote, Egiptoo neein ichaohin, acaauru que banijiaain nena Goseen batane que neein jetao, ecu corootajajelanaala nefaain neeu-relu isaraelitaauru.

²⁸Lechoonca caainsi jaanacaneein Egiptoo ichaohane que jojohin jetaote, lefasha jena choonca caainsi jaanacaneein jetao ichoaelu Jacobo.

²⁹Nii jaun jetaote, inae nenacaen ichaohene netojoein naonaenihane jaun jetao, rai calaohi Jose cotiharateein jetao inae rene turu jana jetao:

“Caa ichei aitorichaunnine ichariquiin esinae rauhijiriinne, chajaain aihane, canu anae asae ii biji teein, Cana Coaunera notaracae ichariquiine que aitoone aonaera.

³⁰Inae ohin canu foerateracuru aina jiniiquin niha cuhanune, jiaonriha atiin caa Egiptoo canu conauteeinera. Atiin caa Egipto caje canu amaain canu foerateracuru aina canu rai atane rucuhcura”, naa Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobone jana jetaote:

“Saa ai. Nii aito hine rijijineinna chujia ucuae ii amaain ii rucuhereunni-cha”, naa Josene jana jetaote:

³¹“Chajaain aihane esinae rauhijiriin ichariquine coina, Cana Coaunera notaracae aitoote aonacaara”, naa rai inaca Jacobone jaun jetaote:

“Esinaene rauhijiriin, Cana Coaunera notaracae nii jereeine rijijieein ichareeunnicha”, naa Josene jaun jetaote, rai sininaja ichoae nenoracae jetao nii Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo.

Manasee aina Efaraain cojiotaa Jacobone

48 ¹Nii baiha neenejeein, inae cunaitiha rai inacane beeuruha Jose raine jaun jetaote, nii corootajai calaohichuru Manasee, Efaraain, naaonjoai-hunri amaain jetao, rai inaca coarraa cue Jose. ²Nii jana jetaote, coarraa turuha nii rai calaohi Josene beeuruha raine jaun jetao, nelararajiaain sininajau nimichuhin jetao, ecu lauheque Jacobo. ³Nitohaneein nimichuhin jetaote, nii calaohi Jose rai:

“Itolere ichana naineraneein nena Cana Coaunerate, Canaan batane que nena Luz neseu carai ecocohin: ⁴Aonaaun. Canune arajiin calaojoiin nefoerateein neeine coina ii corootajanereeunni, ii nefoerateeuru caje, lauri laurichuru neeuruha caa atane que ii nefoerateneein nenacaaurune coina. Chaennechu, ii nefoerateeuru rai, caa atane tiha cureeunni, chabana satonoelanaala acaauru rainein nihane coina’, naainte, canu cojiotaelu Cana Coaunera.

⁵ Aihane jaun, caa Egiptoo batane que jaiti iniha turuenihanune jana, ichi nejanoanacaauru ii calaohichuru Efaraain, Manasee, naajoaihurite, canu calaohichurunein coitucunojoineturureein, aihuruha Robeen, Simeeon, naaonjoaihunrine rijijieeincha. ⁶ Caa Efaraain, Manasee, naajoaihunri siriine baiha iicha sirii ii calaohichurute laen, ii calaohineein neeurureeincha. Nete nii Efaraain, Manasee, naaonjoaihunri ocoalanein neeuruhane coreniha, jerichanejeiin acaauruacha sirii sirichanein niha cuurureeincha”, nae jetao rai calaohi Jose rai Jacobo.

⁷ Niritiin jetaote: “Padan-aram caje cauha cuhanune jaun, Efarata turuelalajeein, Canaan cuujihanune janate, ecu ohelu ii neba Raquericha. Nii jaunne, nii Efarata enene Belennein niicha curuaateuri coero auhaniha conautein ratirihunra”, naa Jose raine baiha, nii Jose calaohichuru coariin jetaote:

⁸ “Chauruna jana caa canaanaihuru”, naain bajaa nii Israelinein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobone jaun jetaote:

⁹ “Caaurute, caa Egiptoo carai Cana Coauneraacha teeuri canu calaohichuruna Ofa”, naa Josene jaun jetaote:

“Saan. Chajaa in atiin cajiha carohan uhanajaaune acaauru cojiotaera”, nae jetao Israele, ¹⁰ inae jataain biinaanein caohachaa in nenotana nainenihane jaun. Niritohane jaun, rohan nii calaohichuru amaa Josene jana jetaote, acaauru que nebalurucaain jetao, nii nichoalacuru meri lioracae nii acaauru rinaja Israele. ¹¹ Nitohanihane baiha jetaote:

“Inae niqui catohanein nacoaanein ichoharaanune coaauhaaunluta. Nena Cana Coaunera jerihane jaun, ichoerejeeuru aina curuaecaa in ichoharaanune coina, jaiti ichaonra”, naa rai calaohi Jose raine jaun jetaote, ¹² nii inaca curii caje nii calaohichuru elonaain jetao, atane que nauri turuanacanejeiin jetao nenoracae Jose.

¹³ Nii baiha jetaote, rai raotono nichajai que Efaraain mucuhin, rai najaabiji nichajai que Manasee mucuhin, naaonjoaain jetao amanajaa in, rai inaca rai tenajae Jose. Nii jaun jetaote, acaauru rinaja Israele najaabiji nichajai que niha Efaraainne jana, rai raotono nichajai que ne Manasee. ¹⁴ Ne jetaote, nitohanein najaabiji nichajai que niha Efaraainne sainejeiin jetao, ita ichoae biji raritaain sijitaane jaun jetao, nii rai nocoala Efaraain couturi mucue raotono nichajai que rai rinaja Jacobo. Jana, ninana niha Manasee natiin jetaote, rai najaabiji nichajai que rai couturi mucue.

¹⁵ Nitohanein nichohalacuru couturi mucuhin, nii rai calaohi Jose cojiotaain jetaote:

“Carinaja Abaraaun, canu inaca Isaca, naaonjoaihunri Coaunera niicha ere tonoraaurilu,
canu nejanoha caje coaunein canu coroatajaneranein nena Cana Coaunera,

¹⁶ chaaen itolere necairichanaa caje canu ichoterateranein nena rai letono anjera naaonjoai,
caa canaanaihuru coroatajanemiin.

Chaaen acaauru aina cuaain, canu, canu inaca Isaca, carinaja Abaraaun, naaonjoaihunri coaucuruhine satiin cachaaauru.
Chaaen arajiin calaohichuruhinete, satiin chauratane sacuritaain riaanein neeurumiin acaauru nefoerateeurura”,

naain jetao calaohichuru aina curuaecaain, raotojoein niha Josene coina cojiotanajae Jacobo.

¹⁷Ne jetaote, nitohaneein nii rai calaohi ocoala Efaraain couturi ichoae rai raotono nichajai tiha nii inaca Jacobone rautaaain coaraenihane jaun jetao:

¹⁸“Aihei Ofa, caate rai nocoalane. Caa najicha couturi ichoae ii raotono nichajai teeura”, naain nii inaca biji mucuhin, Efaraain couturi caje elonaain Manasee couturi ichoae tenaa jeriha Josene jana jetaote, ¹⁹jerelanaala jetao:

“Coitucuhanu natiinne ichaaunra canu calaohi. Nete jerichanejeein acaentonai jataain nelateein neenihuru foerateraneein niha cureeeincha. Jana caa rai nocoalate jataain amurijiriin niha cureein, caje nefoeratenacaauru cachaauru jataain arajiin lauri laurichuru niha cuururichaaainne jaunra”, nae jetao rai calaohi Jose rai Jacobo.

²⁰Niritohane cojoanotiin cuhane jetaote:

“Isaraele nihanune nefoerateniquichene nefoerateeurute, ita cojiotaauruhane: ‘Efaraain, Manasee, naaonjoaihunri aina ichaane rijijieein ii coroatajanemiin Cana Coaunera’, naain inara coacuhin ita cojiotaauruhane, ita cojiotaaurureeincha”, naain jetao acaauru cojiotae Jacobo.

Nitohaneein jetaote, Manasee amurijiriin niha Efaraainne coina jetao aite, nii Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo.

²¹Nii baiha jetaote:

“Aonaau. Inae orichaaunnicha. Nete inara aina neein, inara foeratera nichaanune jaan atane que, jelaiha inara cainareein Cana Coaunerara. ²²Ii raine, jataain inejeraauru rai tihanune amurijiriin teeun; Amoreecuru aina sonaana que neein acaauru amuritiin quicha ruluhilu Siqueen nesene ichei teeunra”, nae jetao Jose rai Jacobo.

Nere satononiji que, calaohichuru rai iriha Jacobone

49 ¹Niritiin jetaote: “Cajiha carohan nichuuntaauchena, ‘Naaonjoaainte, caa caje cuaain ichaoriquicheeincha’, naain inara rai ichaoriquicheeinne bete coitucuhichera cacalabihuru”, naain calaohichuru cotijiaain jetaote:

²“Chajaauchete, canu calaohiniquichene, canu inara inaca Isaraelineein Cana Coauneraacha curuaatei Jacobo nichaaunne ere aonaquichera”, naain jetao:

³“Robeen, iite jauriaanejeein canu calaohichuru ajichaneein quicha sirii-neein neei. Iite itolere que laraajiin ⁴inae inejeraauru amurijiriin acaauru curuaanaaneein nena naaneei niqui. Nete inae ainereeni, caohachaaain ii suujua coaraain ichoaeneine jaun, enaacha joareein cha chaaain neeine jaun. Nitohaneeine jaunte, canu comasai rijijieein nena canu coseenra aina siniin iicha jerei ichaailu”, naain jetao:

⁵“Jana inara Simeeon, Lebi, naaonjoaineeichenete ita nejeraneein inara biji achune siriquiche enaacha sonajaain jaohichene jaanu que. ⁶Nii jaunte, obajeein cachaauru sohin jaohichelu. Nitohaneeichene jaunne, netaojiaain neeichene chariji bana inara aina nena jereneen, nechu joaareein core-niha baaauru tijiaaurune maajeein bateeiquichelune jaun.

⁷Nitohaneeichene jaunte, obajeein neeichene, nechu jataain taebinae-neein neeiche. Canune, cajihaaneein inara nejeraauru laurichuru naineein

itolereneein riaaneein neeuruha inara foeratenojineein nenacaaurune coina ichareeunni”, naain jetaote:

⁸“Jana ii Jodaa, ii coroaecate cuurureein inejeraauru. Iite, ii que nejerate-nacaauru amuritoriquiin itolere bana. Nii jaunte, ii que suujua acatecuruhane coarateeurureein inejeraauru.

⁹Jataainte leon narejeen rijiiquicha, canu calaohi Jodaa. Charijieein chaainti, ichauhenanihane que airijiin, leon ichauhena rijijieein nesariin, nainaan quinn, neloraain tocooeque leon narejeen, nii rijiiquicha. Nii jaun nerihain ichei nejerateein, ii rohecaeraanuuruta.

¹⁰Niheichu nerihain nii Jodaa caje laraajiin nihane jaa biji achune otiha ruluera, inae turuha uha nii otiha erora, rai nefoerateneein nenaane que tiaain. Acate laen inae turuhane bana, satiin nere tonoraa cuurureein cachaauru.

¹¹Acate oba nujua que rai boro narejeen cositeein, oba caje nena bino que rai cajionecuru bichoroerane.

¹²Rai notate bino amurijiriin jichojoae. Jana rai catute somajae, baca itaari amurijiriincha”, naain jetao:

¹³“Jana Saboloonte, cucuana auhaniha niha najauriaauruha bote tabaihurune jaa cofauhanau ichaoha cureeincha. Nii jana rai natane lucute Sidoon que uujoareeincha.

¹⁴Jana Isacarate, itolere bana joanreein chuni letononeein ne. ¹⁵Leeocha atanene que turuhin coaraane jana caohatoa jelai batanene coaraainte, raa-jenihane nelararajiaain rainu que amihanelanaala ecu nenacaauru cachaauru letononeein nelu.

¹⁶Jana Daante, naraaichuru Israelitacuru curuaanaaneein neeuruha rai nejeraurune rijijieein, rai laurichuru curuaanaaneein nereein.

¹⁷Chaentechu jataain nechua aansainiha cureein nii Daan. Charijieein chaainti bero cuhane cabario cojoaain, rai tijia calaain, nii nichoae cunaa cacha naluhi acano; nii rijiihate cureeincha”, naain jetaote:

¹⁸“Nitohaneeuruha canu calaohichurune jaunne, leinjiin iicha canu icho-teratera neeine queechane coacuhin neeunra, Cana Coaunera”, naain jetao:

¹⁹“Jana Gadate coinetiha urureein que nejeratenacaauru. Nete acaauru amuritiin sonajaain racatihanaareeincha.

²⁰Jana Asere raite, corootajaje lanaala niha lenonene jaun, reeychuru que banijiaain nena lenone terateraneein niha cureeincha.

²¹Jana Neftalite, aiha leinjiin ocoaene rijijieein, jataain raotojoein rai calaohichuru caohatonanai aina amuhemujue”, naain jetaote:

²²“Josete laen atane caohacha que arajiin inacaain niha leinjiin enuhane rijijieein, arajiin cachaauru rai lenone tiha cureeincha.

²³Chaentechu que nejerateein itolere bana que sonaaquinn nena jerecurureein cachaauru.

²⁴Nete, corootajaniha satiin Israelitacuru beraichaneein nena Cana Coaunera, Jacobo nichaanne Coaunerane aina laraajiin rai biji achune que acaauru acateein acaauru amuritonajaque.

²⁵Canu ii inaca nichaanne Coaunera Cana Coaunerate, ii corootajaneerein, dedeeu nenacaauru, cucuana cuhane nenacaauru, naaonjoaihunri tein. Chaentechu, ii comasai corootajanereein ii aina arajiin canaanai

sirihane caina. Jataain nariha Cana Coaunera, nitohanein ii coroatajanihane coreniha.

²⁶ Canu ii inaca nichaaunnena, raotojoein caohachaaain nihanune caina canu cojiotaauruhalu canu foerateracurune amurijiriin ii cojiotaan. Caa ii cojiotaanunete, chariji bana satonoelanaala nereein. Chaentechu ii nejeraauru amuritoheriin janiinojoein neeine jaun, caa ii cojiotaanune jaa ii rainein niha cureeincha.

²⁷ Jana Bejamiinte, nesari sohin nainaan que lenonihane baiha, rai naraai taebinae rai caute tiha taebinaene rijijieein ne”, naain jetao calaohichuru cojiotae Jacobo.

²⁸ Niritiinte, nii lechoonca coroata laurii Isaraele foerateeureraanu, le cacha cachaauru, rai calaohichuru cojiotae Jacobo.

Oha Jacobone

²⁹⁻³⁰ Niritohane baiha jetaote: “Inae nenacaenein ichaorihaaunnita. Inae orichaaunicha. Nii jaun inae ohanune, canu foerateracuru aina jiniiquiin acaauru rohan nihanune caina Canaan batane que, Ititia cocoaicha Eforoon rai atane que nenea ajeri jioararo cuhane, canu rai atane rucuhecuchera; nii naraichuru aina acaauru natane bananein nihane caina Eforoon rai atane aina curuaecaain Mamere jeraniha nenea Macpela ajeri jioararo cana foeratera Abaraauncha coreteilu cuhanera. ³¹ Ecute, Abaraaun, rai comasai Sara, chaaen canu inaca Isaca, canu neba Rebeca, naaonjoaihunri conautecurelu. Ecunechu ohalu Learane jana conauteunlura. ³² Nii ecu nenea atanete, nii ajeri jioararo aina curuaecaain Ititiacuru caje, Abaraauncha coreteilunera”, nae jetao calaohichuru rai Jacobo.

³³ Niritiini calaohichuru suujuatihane baiha jetaote, inae neloraain jetao ohe Jacobo.

50 ¹ Nitohanein oha inaca Jacobone jana jetaote, rai jaberoco que nebalurucaain nomeri lioracaain jetao chanae Jose. ² Nii baiha jetaote, rai letononein cacha coichaeranein nenacaauru letoae jetao, setuha rai jaberoco coataa, inaca Isaraele jaberoco rujuaauruha jujuaain nenea balsamo quene caina. Nii jana jetaote, nii aitoha Josene rijijieein ichaain ³ jena choonca janonein carajaain, nii Isaraele jaberoco rujuaaure, jaberoconein nedaane caina, nii carajarihain nitohanai ichacuruhane jaun.

Nitohanein jetaote, Egipto cocoaichacuru netonai caainsi choonca janonein nii Isaraele amure coinaderaare. ⁴ Nitohanein inae coinaderaauruhane jaa cojoanonaa nainauruhane jaun jetaote:

“Inara rai caohacha ichanajaaocaaunne coitucuhin coaauquichene, atiin carai, ⁵ inae ohoene lalajihanera, Canaan batane que niicha rucujuei ajeri jioararo cuhane rucuhacaunne jerihalu canu inacane jana, Cana Coaunera notaracae jerichaaunlune benichuche Faraaon raicha. Atiin jeremiinne, canu inaca conautenicha. Inae conautichaaunnena jelaiha cauha ureeunniha”, naeratiha Faraaon letonocuru curuanaacuru que Josene jaun jetaote, cuhin Faraaon rai aitocuruhane jana, Jose rai:

⁶ “Chajaain nii ichei aitocoalu ii inacane rijijieein conautenihura”, naerate Faraaon. ⁷ Niritoroatiha Faraaonne jaun jetaote, rai inaca conautiha cuha Josene jana jetao, corihaniha cuure satiin nii Faraaon loreri Palacio asaee

letonocuru curuaanaacuru, Egiptoo nenacaauru cocoaianacaihuri, naaonjoaihunri. ⁸Chaaen nii Jose aina rai loreri asae nenacaauru, rai nejeraauru, satiin nii Jacobo amure foeratenojineein nenacaauru, naaonjoaihunri. Acaihaniji acaauru irihuru, canaanaihuru, naaonjoaihunruhacha jetaote, nii Goseen batane que ratiriin jetao cuure. ⁹Nitohaneein cabario que tara-raeraain nenea carretacuru cuhaneuru, cabario ichoaecuru, naaonjoaain Jose corihaniha cuuruha cachaaaurune jaun jetaote, jataain arajiin cuure cachaauru. ¹⁰Inae enoto mitu nichajai que Jorodaun auhaniha cuujueein jetaote, Goren-ha-atad turuhin jetao, ecu jataain coisiin jetao cosinacaain coinaderaauruhane jaun jetao, ecu caainsi janoneein nii rai inaca coinaderae Jose.

¹¹Nitohaneein cosinacaain inaderaauruhane coaracuruha nii jelai batane que ichaonacaauru Cananeeocurune jaun jetaote: “Jataainte ita coisiin cosinacaain ita coinaderaain ita conautecure Egiptoo cocoaichacuru”, naauruhane jaun jetao, nii Jorodaun jera turuunaja jelai curuaateeuere, Abeli-Mizrain neein, Cananeeo cocoaichacuru.

¹²Nitohaneein jetaote, acaauru rai aitohalu nii acaauru inacane rijijieein, ¹³nii Jorodaun jera jaohin cuhin Canaan amaain jetao, nii naraaichuru aina natane bananu que, Ititia cocoaicha Eforoon caje Abaraauncha coretei Macpela nenea ajeri jioararo cuhane jetao nii inaca Jacobo conautecure rai calaohichuru.

Nii atane aina ajeri jioararo jetaote, Mamereu neein enoto mitu nichajai jeloon ne.

¹⁴Inae nii inaca conautihane baiha jetaote, rai nejeraauru, satiin nii corihaniha cunacaauru cachaauru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin jetao Egiptoo jelaiha cauha cue Jose.

Inae ohane catainaa Josene

¹⁵Nitohaneein inae oha nii acaauru inaca Jacobone jana jetaote: “Jeriha-nete itolereecha que cairicharetocoaachene jaun, cana que nererojoecaain necocaerateriein taa cana nejera Josera”, naain coaucuruhane jaun jetao nere letoaaure Jose rene. Nii jaun jetaote cuhin: ¹⁶⁻¹⁷“Jaiti ohenihane ajinihate: ‘Atiin baasoneein ii cairichaaeriin ichoharaain, osa que jataain nesarucaanulu ii nejeraneeine que, ishujua acateeuera’, naeratelu cana inaca, ii rai aitocaaunune coina. Nii jaunne ichei aitoroatichaanu, jataain baasoneein cheterejetocaaunune que canacaanu que ishujua acateeine coina, jerichanejeein cana inaca Coaunera Cana Coaunera cachaneein nihacaanune jaunra”, naerateuruhane jaun jetao, Jose rai be nii nejeraauru letoanojoi.

Niritiin rene turuhin nejeraauru ere biha nii acaauru letonone aonajeein jetaote chanae Jose.

¹⁸Nii jana jetaote, raajeniha turuhin que suujua acatecuruhane coaaratiha nacatiha atane que nauri turuanacanejeein jetao, nenoracaure nii rai nejeraauru. Nitohaneein jetaote:

“Nocoe inae uhacaanu ii letononeein nihacaanune coinara”, naauruha nejeraaurune jana jetaote:

¹⁹“Aihachuhisi niquicha, nete naineneeiche casiichenera. Cana Coaunerate nii coitucureeinha. ²⁰Inarate niqui, jataain canu cairichanaa coacuhin canu

que necoreteeichelu. Nete Cana Coaunera, caa ena inaraacha coaraineen, onaa caje arajiin cachaauru ichoteratichaaunne coina, nii cacairichaaichene jaa corelu caohacha quera. ²¹ Aihana jaun jiaonriha casiichenera. Canune, itolere bana tenajaaoncaaunne rijijieen, inara bereecuru aina jiniiquiin lenone quichene jaanu tereunnicha”, nae jetao nejeraauru rai Jose.

Niritiin, jataain acaauru belaaïn, acaauru rai iriha Josene jaun jetaote, chaque tonajelanaala raotojoeen neeure nii rai nejeraauru.

Oha Josene

²² Nitohaneen jetaote, nii inaca araaichuru aina Egipto batane ichaohin jetao, lefasha lechoonca jaanaca nihane reentihaaïn ichoaelu Jose.

²³ Nitohaneen ichaohin jetaote, nii rai calaohi Efaraain ichoalacuru calao-hichuru coaraelu jetao Jose. Jerichanejeeïn jetaote, rai calaohi Manasee calaohi, rai nichoala Maquiiri calaohichuru raain jetao loreri asae sirinaa-rejete.

²⁴ Nii baiha neeoriin jetaote: “Inae orichaaunnicha. Nete cana foeratenojoi-huru coroatajaneen, caa Egipto batane caje acaauru rocoreein Cana Coaunera, cana fojiara Jacobo foerateeurera Abaraaun, Isaca, naaonjoaihunri rai niicha benateilu atane que ichaooruhane coinara”, naain jetao: ²⁵ “Esinae rau-hijiriite acaauru coroatajaneen caalai caje acaauru rocoreein Cana Coaunera. Aihane jaun acaauru rai beeuchete, inae nitohaneen caalai caje acaauru rocoha Cana Coaunerane bana, atiïn acaauru jiniichaaïn caalai caje canu bucuuru amaauruhinera”, nae jetao, nii nejeraauru Isaraele calaohichuru rai Jose, Cana Coaunera notaracae ichacururichaaïnne que aitocuruhane coina.

²⁶ Nitohaneen lefasha lechoonca jaanacaneen ichaohin Egiptoo neen oha Josene jana jetaote, setuha cache jaberoco coataa rujuaauruhane jaa jujuaain nena balsamo que rai jaberoco rujuaain jetao, curu cuhane teeure.

Egiptoo Necairichaauruha Isaraele Cocoaicha

Egiptoo necairichaauruha isaraele cocoaichacurune

1 ¹Caaurute Egiptoo Jacobo aina turunacaauru isaraele cocoaichacuru laurichuru curuaacuru ne, ²Robeen, Simeeon, Lebi, Joda, ³Isacar, Sabooloon, Bejamiin, ⁴Daan, Neftali, Gada, Asere naaojoainuri. ⁵Acauru jetaote nenainetiin comasai, bereecuru, naaonjoainuri aina, Egiptoo acauru nejera Jose, Jacobo calaohi rene turunacaauru ne.

Nii bana jetaote caainsi choonca neeurelu nii Jacobo nefoerateeuru. Nitohaneein Egiptoo turuuruhanee jana jetaote inae Egiptoo nesilu Jose.

⁶Nii baiha neein jetaote oorelu satiin Jose aina rai nejeraauru, chaaen acauru foerateeurera naaonjoainuri. ⁷Nejetaote arajiin calaohichuruha nii Isaraelitaaurune jaun jetao arajiin nefaain itolere que laraajiin neeurelu. Nitohaneein nefaain jetaote itolere Egipto batane sacutaaen neeurelu.

⁸Nii jana jetaote inae jataain carajaa oha Josene baiha jetao Egipto curuaanaa neein enoelu leinjiin Egipto cocoaicha, Jose coitucuelanaala nena. Aca jetaote nii Egipto cocoaichacuru rai jetao: ⁹“Isaraele cocoaichacuru coaracuche. Inae cana amurijiriin arajiin laraajiin nefaauruha. ¹⁰Aihana jaun nainihehi nenacaaen nefaauruhane coarajihacacheneta. Ainihacachenete cana que nejerenacaauru coroatajanecuruha cana sonaa quene. Cana amuritooruhane caalai caje amuurureein”, nae jetao Egipto curuaanaa.

¹¹Nii jaun jetaote amihanenaa tabai que isaraelitaauru cairichaaen, amihanenaa beraicha que beraichatenajae Egipto curuaanaa. Nitohaneein jetaote isaraele cocoaichacuru cairichae Egipto curuaanaa amihanenaa caaintati que amiharatenajaaen. Acauru que coroata neseen nese Pitoon, Ramasesi, naaonjoainuri icharateen ecu ichaonaanaja, acauru biji achune, naaojoaihunri rucuhacuruhana jaanu coloheri icharate latecuruhane naineein jelai caje raauruhane coina Egipto curuaanaa Faraaon. ¹²Nejetaote nitohaneein cairichanajauruhane saijeein jetao nenacaaen nefajeein sacure isaraelitaauru. Nii jaun jetaote, inae isaraele cocoaichacuru coasichure Egipto cocoaichacuru, acauru amurijiriin nefaauruhane jaun. ¹³⁻¹⁴Nitohanein jetaote, amihanenaa tabai que mainajeein cairichanajauruhane choae tacaain, omane que itanicha jasiiteen ladiricho jaerateen ocoana coamijianeone maajeein icharatecure. Nitohaneein jetaote, itolere amihanenaa que isaraele cocoaichacuru cairichaaure Egipto cocoaichacuru. ¹⁵⁻¹⁶Niichoe tacaain jetaotechu, acauru bereecuru nejanoa coaranu que amihanenacaauru enecuru Sifra, Fua, naaonjoain rai jetao: “Caohachaaen acauru

bereecuru nejanoha coaracuche. Ene cojoaajinihane ichaolaache. Jana quicha cojoaajinihane sohin jaochera”, nae jetao Egipto curuaanaa, nii isaraele cocoaichacuru bereecuru nejanoha coaraauru rai.

¹⁷Nejetaote, acaauru casetecaa Cana Coaunerane coasichuruhane jaun, Egipto curuaanaa ere tonorae lanaala, quicha cojoaajiurune maajeein ichaolaure nii isaraele cocoaichacuru bereecuru michuurera. ¹⁸Nii jaun jetaote, nii canaanai michuureraneein amihanenacaauru cotiharateein acaauru rai:

“Chanuna caa isaraele cocoaicha, quicha cojoaajihuru ichaolaache”, naain acaauru caje bajaa Egipto curuaanaane jana jetaote:

¹⁹“Aiha Egipto benene rijijieein caaintaain beree janoaaureniha isaraele benecurune jaunte, acaauru rene turuhacaanune ajiniha, inae beree janoaaurera”, naaure jetao nii canaanai michuureraneein amihanenacaauru enecuru.

²⁰⁻²¹Nitohaneein jetaote, nenacaen arajiin nefajeein sacuhin itolere que naurutaain nellarajiaain neeure isaraele cocoaichacuru. Nitohaneein Cana Coaunera coasiha Egipto curuaanaa ere tonoraaureniha nii canaanai michuureraneein amihanenacaauru enecurune jaun jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun jetao, arajiin nefaaure nii coroatajai enecuru inamacooru. ²²Nii jana Egipto curuaanaa Faraaon jetaote, satiin cachauru rai jetao: “Satiin quicha cojoaajineein nejanoanacaauru sohin jaoche acauhanaura. Ene cojoaajihuru ichaolaache laaenra”, nae jetao Egipto. Curuaanaa Faraaon.

Moisesa nejanoha

2 ¹Nii jana jetaote, jeelai lauri caje nena ene que necoansaijiae Lebi inamaco neein nena leinjiin cacha. ²Nitohaneein jetaote inae leinjiin canaanai sirichuruhane jana, jataain caohachaaeritiin nejanoane jaun jetao, nichata ateein asinojoneein jetao siri rai neba. ³Nejetaote inae carajaa in asinojoneein sirina naineniha jaun jetao jiarana rijijieein nena caje ichanohin omari cuhane nii canaanai tein jetao caohatiin murane que couisinee Nilo neein curuajai nucuhe auhaniha jetao modohecaain, nii canaanai bai que jetao beraichate rai neba. ⁴“Chatohaneein teeuruhane coarajeeu coriaae netiincha”, nae jetao rai neba.

⁵Nii jana jetaote, fauhin nacaonjoaan cue Egipto curuaanaa Faraaon cacunu, beraihai nucuhe auhaniha amuhemuhecuruha rai coseenraaurune tonohanau. Nii jana jetaote, modohecoha jiarana caje ichanohin omarine coariin jetao, coseenra leecha rai jetao, “Carai taa omari ranihune coaraera”, nae jetao Egipto curuaanaa Faraaon cacunu. ⁶Nitohaneein nii jiarana caje ichanohin omari joracaain coaraa Faraaon cacunune jana jetaote, cuhane neein chanaae chanaje nii canaanai. Nii jaun jetaote, cairichaaajoain coaraain, “Caate Ebereeo bereenera”, nae jetao Egipto curuaanaa Faraaon cacunu.

⁷Nii jana jetaote, nii Faraaon cacunu rohan nichuuntaain jetao, “Coane ichei sisiaain fojiaane coina, leinjiin Ebereeo bene cotihanicha”, nae Faraaon cacunu rai nii canaanai bai.

⁸Nii jaun jetaote: “Chajaain aihane cotihanihu caraicha”, nae jetao Faraaon cacunu, nii canaanai bai rai. Nii jaun jetaote, nii canaanai neba cotijiaain Faraaon cacunu rene turuhane jana, ⁹“Carai caa canaanai fojiaaura, ii

coreterichaaunicha”, naain jetao, nii canaanai te neba rai, nii Faraaon cacunu. Nii jaun jetaote, nii canaanai amaa'in loreri asaa'e te'in fojiaain, ¹⁰inae fohe-cane jana Egipto curuaanaa Faraaon cacunu rai jetao, nii canaanai te, nii neba. Nii jaun jetaote, rai beree rijijieein siriin jetao: “Canune acauhana ne jana raaun”, naain jetao Moisesa ne'in curuaate Egipto curuaanaa Faraaon cacunu.

Egipto caje soroha Moisesane

¹¹Inaa'e ichauhenanee'in turuhin naraaichuru coaraa cuha moisesa ne jana jetao, amihanenaa caaintati que necairichaecuruha naraaichuru coarae jetao Moisesa. Nii jana jetaote, nii Moisesa lauri caje nenea leinjiin ebereeo sohaje jetao leinjiin Egipto cocoaicha. ¹²Nii jana jetaote coaariin, coarajeeuruha leeochoaaurune coataa cajihaanee'in cacha coroontaane baiha, neniha cachane coaraain jetao nii leinjiin Egipto cocoaicha sohin carene baje'in jetao conaute Moisesa. ¹³Nii Egipto cocoaicha sohin jaohane cojoanoo jetaote, coaiteen amuhemuheca cue Moisesa. Nii jana jetaote, Isaraele cocoaicha nejesina nejee'in jetao ita sooruhane jana jetao, “Chanuna nejesinajee'in ita sohiche”, nae jetao Moisesa acaauru coaraain.

¹⁴Nii jana jetaote, “Nii leinjiin Egipto cocoaicha sohin jaa'oine rijijieeina casohin cajaanaa jereeite. Chana curuaanaa ne'in te'in ii cocoainae, niri-tiin canacaanu rai ereeine coina”, naain jetao Moisesa tonorae nii Isaraele cocoaicha.

Niritoha rai nii Isaraele cocoaichane jaun jetaote, esinae rauhijiriin aito-hane jaun jetao nainacori nii Moisesa.

¹⁵Niritoha rai nii Isaraele cocoaichane jaun jetaote, esinae rauhijiriin aito-hane jaun jetao nainacori nii Moisesa. Nii jana jetaote, inae nii leinjiin Egipto cocoaicha sohin jaohane coitucuuriin jetao, sohin jaohane coina Moisesa ari-chatiha Egipto curuaanaa Faraaonne coasiha, Egipto caje Mariaan batane que cuhin, sorohin ichaoha cue jetao Moisesa. Nitohanee'in sorohin jetaote, atane jachu cuhane acau raauruhane jaaun rohan turuhin, cuu nelauriaain jetao lauheque Moisesa.

¹⁶Nii jana jetaote, nii atane jachu caje acau raa uure caainsinee'in Cana Coaunera bajaera saseredote Roeli ne'in curujaain nenea Mariaan cocoai-cha cacunucuru. Niichuru jetaote, nii atane jachu caje acau rocohin roriha cuhane te'in, inaca rai carenerocuru cocoaauruhane coina cuu turuure. ¹⁷Nii jana jetaote, nitohanee'in itolere bana nii acau raauruhane jaan atane jachu caje acau raauruha nii saseredote cacunucurune, ajiniha nii saseredote cacunucuru sitaaure leeocho iri beraihurerauru. Nii jaun jetaote, coaraain nii ranunaauru comaleein, nii iri beraihurera baaso sitaain, nii atane jachu caje acau rocohin, nii carenerocuru cocoa'e nii Moisesa.

¹⁸Nii jaun jetaote:

“Cha aonriana carajaelanaala turuhiche”, naain bajaa acaauru inacane jana jetao:

¹⁹“Canacaanu rai, iri beraihurera sitaain, acau rocohin carenerocuru cocoaain, canacaanu comaliha Egipto cocoaichane jaunna aonriana cara-jaelanaala cauhacaanura”, naauruhane jana jetao:

²⁰“Aanca chaaen nii cacha. Chanuna jelai ratiriiche. Chajaain cotihani-huchete lenoniha uhinera”, nae jetao cacunucuru rai Roeli. ²¹Nitohanee'in

jetaote, nii ucuaetoha nii Roeli loreri asaae ichoea nii Moisesa. Nii jana jetaote, nii Sejora neein curuajaain nena rai cacunu que nii Moisesa comasaijiae jetao nii Roeli. ²²Nii jaun jetaote inae canaanai siri nii ene Moisesa aina. Nii jana jetaote “Canune leeocho atane caje uhin, caa nejelau atane que ichaoha uun”, naane neein jetao Gereso neein nii beree curuaate Moisesa.

²³Nii jana jetaote, carajaaeriin nii baiha ohe jetao taoni Egipto curuaanaa Faraaon. Nii inatiin jetaote, inaderaain nererojoecaaeriin sacuire Isaraele cocoaichacuru, mainajeein amihanenaa tabai que cairichanajaauruha Egipto cocoaichacurune coreniha. ²⁴⁻²⁵Nii jana jetaote, inae inoaelu acaauru inoaei Abaraaun, chaaen rai calaohi Isaca, chaaen nii Isaca calaohi Jacobo, naonjoainuri aina nitohaneen acaauru inamacooru rochoha Egiptoo necairichaauru cajene coina inae inoaelu aitosihalu acaauru inoaei Abaraaun aina Cana Coaunerane jaun jetao coacuhin Moisesa cotijiaain, Egipto caje Isaraele cocoaichacuru rocokane coina Egiptoo Moisesa letoae jetao Cana Coaunera.

Egiptoo letoane coina Moisesa cotihaca cana Coaunerane

3 ¹Nitohaneen jetaote, rai tanaa Jetro, Roele neein curuajai Mariaan cocoaicha Saseredote rai carenerocuru beraichaneen nihane jaun jetao nii carenerocuru amaan cacha areroo situhin jetao Cana Coaunera turunaja Sinaain bichatane ucuuno Horebeu que jetao turue nii Moisesa. ²Nii jana jetaote, cuu amuhemuheca Moisesane jana jetao usinein iihane leinjiin nuna laaojori enujue rijijiein ecoainejeen nena. Nii cataaun jetaote ecocoe leinjiin Cana Coaunera letono neein nena aanjera. ³Nii jana jetaote, nainacoriin caohachaaain rautaa coarae nii Moisesa. Coaraain jetao “Taane coanicha. Chanuna jacanaa chara neje”, naain coaraa Moisesane jana jetaote, jacaenaala iihane nii enujue foenejeen nena nuna laaojori.

⁴Nii jana jetaote rohan nichuuntaain coaraa Moisesane jana jetao nii nuna laaojori ihanenaa caje coauneen jetao:

“Moisesa, Moisesa”, naain Moisesa bajaa Cana Coaunerane jana jetao:

“Cauna neera”, naa Moisesa, Cana Coaunera raine jana jetaote; ⁵“Coo ii safato aina carohan nichuuntaara. Ii safato rocoora. Coatiha calani turuanaa najaan nihein caa canu nenajata”, nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera.

⁶Niritiin jetaote, nacoauneen:

“Canune inara inoaeihuru coaunera, Cana Coaunera neein neeunra. Nii inara inoaeihuru Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoainuri coaunera Cana Coaunera Nichaunra”, naa Cana Coaunera, Moisesa raine jana jetaote, elunaa rai notana jaun jetao cajione que nota conajae nii Moisesa. ⁷Nejetaote nii Moisesa rai:

“Jataain jianacoon teinna Egiptoo necairichaauruha canu cachaauru Isaraele cocoaichacurune coaraaunra. Chaenachu mainajeein cairichanajaauruha amihanenaa beraichacuruna jaun nererojoecaaeriin neeuruhane aonacaunna jaun coitucunra. ⁸Nii jaunna Egipto cocoaichacuru caje Isaraelitaauru rochohin, ichoteratenajaanune coina cau turuha uun. Nii jaunna caa Egipto caje roconajaain amanajaain, atane tabai caohacha que lanaeniha lenone, conacai, naonjoainena jaaun tenajaa cureeunni, nii atane neeuruha Cananeo, Ititia, Amoreo, Fereseo, Ebeo, Jeboseo, naonjoainurine najaaun. ⁹Jataain nererojoecaauruha Isaraele cocoaichacurune aonajeeun. Chaenachu,

baasoneein tenajaauruha Egipto cocoaichacurune coarajeeu. ¹⁰Nii jaunna Egipto curuaanaa Faraaon rene ii letoareeunni, Egipto caje canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru rocohine coinara”, naain jetao Moisesa rai ereereje Cana Coaunera.

¹¹Nii jana jetaote: “Chaneeina nereeun canu, Faraaon rene turuin Egipto caje Isaraele cocoaichacuru rocohanune coina”, naa Moisesa Cana Coaunera raine jana jetaote; ¹²“Cuuna chujia ii aina nereeunni canu. Caate canu eletoaanune coujunaca ne. Nii banate Egipto caje canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru rocohanune, caa Sinaai bichatane ucuuno que uhin inara Coaunera nichaaunne corojeein, canu bajaaebajaaeca curiquicheein”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

¹³Nii jana jetaote, “Niite jataain carai caaintate. Chatohanerihanu jana, ‘Inara inoaesihuru coaunera Cana Coaunerate, caletoae inara renera’, naanune jana ‘Tonaa rai curuaata’, naauruha carai Isaraele cocoaichacuruneta. Chatoarihanu jana acaauru raita”, naa Moisesane jana jetaote,

¹⁴“Canune Acaneein caa aitoon. Nii jaunte, ‘Acate Acaneein caletoae inara rene’, naaun, Israelitauru raicha, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai”.

¹⁵Nii choae tacaain jetaotechu, Moisesa rai aite Cana Coaunera. Chaenchu aitoo Isaraele cocoaichacuru rai. “Inoaenlu inara inoaesihuru Coaunera Cana Coaunera, nii inara inoaesihuru Abaraan, Isaca, Jacobo naaonjoainuri Coaunera Cana Coaunerate caletoae inara renera. Caate inoaenlunetiin Canu Curuaaneein niha cureeincha. ¹⁶Chajaaain cuhin, Isaraele cocoaichacuru bichahenaauru taojiaain, acaauru aina erenihunra ‘Inara inoaesihuru coaunera Cana Coaunera nii inara inoaesihuru Abaraan, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri coaunera Cana Coaunerate carai ecocohin, inara corotajanihane coina aite carai, baasoneein inara teeuruha Egipto cocoaichacurune coaraane jaunra. ¹⁷Chaentechu, nii Egiptoo mainajeein necairichaaichene caje jianacoon inara mitaain, Cananeeo, Ititia, Amoreo, Fereseo, Ebeo, Jebeseo, naajoaihunri atane que inara amaaain, nii atane tabai que lanaeniha lenone, conacai, naaonjoainne najaaun amaaain inara tereein Cana Coaunera’, ¹⁸naaine jana, Ii ere tonoraauruha Israelitauru bichahenaaurune, acaauru aina cuhin Egipto curuaanaa coaanihun. Coaraain Egipto curuaanaa rai ‘Ebereeoo curu coaunera Cana Coaunerate, canacaanu coaraa uuhera. Nii jaunna caalai caje canacaanu jianeeine jerichaanu. Cacha areroo cuhin canacaanu iri sohin mocohin que Cana Coaunera belaichaanune coina, nichata janoin coamueraneein cuhin, cacha areroo canacaanu rai caoachanu que canacaanu iri sohin mocohin que Cana Coaunera belaichaanune coinara’, ¹⁹naaichene jana, inara jianena jereniha Egipto curuaanaane coitucuhanu raotojoeincha. Nitohanein raotojoein inara jianena jereniha Egipto curuaanaane janana, ²⁰jataain mijiaainnetiin, Cana Coaunera nichaaune coaraatein, nii Egipto batane que itolere cojoaelanaacojoai ichaain, nii Egipto cocoaichacuru cunaitaain ateinareeunni. Nii baihate laen, inara jianereein Egipto curuaanaa Faraaonra, nae jetao Cana Coaunera, Moisesa rai. ²¹Chaaen nachu nii choaetacaain, caohatiin Isaraele cocoaichacuru jerenohin teeuruha Egipto cocoaichacurune coina, acaauru suujua rucujueein suujuate-najareeunicha, nabana chacolane caalai caje amuuruha Isaraele cocoaichacurune coataara. ²²Nii banate laurijira caje, chaaen joareein leeochoauru

enecuru, acaauru aina nenacaauru, naaonjoainuri rai rucuhele teeuruhane caina bajaaurureein Isaraele benecuru. Nii janate, acaauru coasichuruhane jaun, itolere rucuhele coata caohacha caje ichanohin, chaae nii amuritohe-riin jataain coretiin nenea oro caje ichanohin rucuhele, chaae inara cajione, inara bereecuru, inara cacunucuru, naaonjoainuri cajioneteeichene jaanu que itolere rucuhele teeurureein Egipto cocoaichacuru”, naa Cana Coaunera Moisesa raine jana jetaote.

4 ¹“Niritiin acaauru rai aitocaaunne niha natiin, coatiha quesenetaauruhane coaalanaalata. ‘Coatiha esinae ii rene ecooca Cana Coaunera esenetahacaanu’, naaururiha carainatiinta”, naa Moisesa Cana Coaunera raine jana jetaote:

²“Cha nitohanein sirii ichoi cuhane”, naa Cana Coaunerane jana jetaote, “Basotoon”, naa Moisesane jana jetao:

³“Nii atane choae nii basotoon jaotoo”, naain jetao Moisesa letoae Cana Coaunera.

Nii jana jetaote, nii atane choae nii basotoon jaotoha Moisesane rijieeori-tiin jetao acanoneein nerotohin jetao tocha tochaque nii Moisesaacha jaoti basotoon. Nii jaun jetaote, que janoriin coohacotiin soroe Moisesa. ⁴Nii jana jetaote, “Ichoi tochataain nuseei que mucuura”, naa Cana Coaunera Moisesa raine jaun, biji tochataain mucuha Moisesane jana jetao, nacoauneein basotoon neein nerotori nii acano.

⁵Nii jana jetaote, “Caana ichaaun, coaraain esinae rauhijiriin Cana Coaunera ichi ecoocane esenetaain, ii inoaei Abaraaun, Isaca, Jacobo, naajoai-hunri curuaanaa Cana Coaunera nichaaune esenetaaine coinara”, ⁶nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera.

Niritiin jetaote, “Chalarijia choae ichoi metaaute coaracaara”, naa Cana Coaunera Moisesa raine jana, nelarijia choae biji metaane baiha, nelarijia caje biji raaoriha Moisesane jana jetaote, biji que somaa que jetao cunainein biji que somane.

⁷Nii jana jetaote, “Nacoaunein chalarijia choae ichoi metaain nii baiha chalarijia caje nacoaunein ichoi raaorihute coaracaara”, naa Cana Coaunera jana, nelarijia choae biji metaane baiha jeelai caje raaoriha Moisesane jana jetaote, jerichanejeein jabereco raurononeein neeorite Moisesa.

⁸Nii baiha jetaote, “Jauriaa nejeein coujuhin coaraaine jana, ii esenetaelanaala ii ere tonoraaurenihane, coroata sateeine cuhane, ii esenetaaurureein. ⁹Nii coroata saain coujuhin coaraaine jana, ii esenetaelanaala ii ere tonoraaurenihane, nucuhe caje jesinaeca soriin rain atane choae chotainete, ichananein nerotoreein nii jesinaeca”, naa Cana Coaunera Moisesa raine jana jetaote:

¹⁰“Coatiha raotojoein erenaa naininaaunta Curuaanaa. Coatiha enaacha ii cacha nichaaune aina ereheeta Curuaanaa. Inae inoaelu caje coaunein irihanune nainein erenaa maroasihei caleleta”, nae jetao Moisesa Cana Coaunera rai.

¹¹Nejetaote:

“Chana jana ujuaettein cacha coaanae. Tana jana canu erenaacharaauru rautaaain, uricho saaecuru rautaaain, nenotana nainihane caina maosacuru rautaaain, naaonjoaanune”, naain jetaote; ¹²“Aihana jaun chajaain cunihi.

Cuuna ii aina nereeunni”, ¹³naa Cana Coaunera Moisesa raine jetaote, ainaa jerelanaala:

“Ooa, ainaa naininaaunta. Chunucoha leecha cacha letoaa Curuaanaa”, nae jetao Moisesa Cana Coaunera rai.

¹⁴Niritoha Moisesane jaun jetaote Moisesa aina obajeein jetao:

“Cuu chujiara ne inana Aaroon, lebitaneein nenaara. Caohatiin ererichaaanne coitucuhanu Canura. Nii choae tacaain techu, ii que tacaain ii coaraa uhane, jataain rachoojoreeeincha. ¹⁵Chaaen aina caohatiin ereein coitucuerateein jitariin caa aitocooaunne jaan beeu raicha. Cuuna Aaroon, ii, naaonjoai neeinchene aina nereeunicha. Inae ereeichenena, inara relaain inaraacha ichanenu coitucueratereeeunni, inara que. ¹⁶Chaaen caraajenihane aitocooaunne rijitojoein ereeu Aaroon rai. Aihute ineein aithohine rijitojoein cachaauru rai ereeine Aaroon. ¹⁷Caa basotoon amaaun. Caa basotoon ainate, itolere cojoaelanaacojoai ichariquiiin”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

Jelaiha Egiptoo Moisesa letoaa Cana Coaunerane

¹⁸Nii jaun jetaote, jelaiha tanaa Jetro loreri asaae cauha cue Moisesa. Nitohaneein cauhin jetaote:

“Egiptoonaa nii neeuruha caraaichuru calaurineein nenacaaauruna jaun cunaa jereeun. Jaiti nacha ichaojoeuruha”, naain bajaa Moisesa, rai tanaa Jetro raine jetaote, “Saan, caohachaaan necohalajiin aihu”, nae jetao Jetro, Moisesa rai.

¹⁹Nii jana jetaote, jaiti Mariaan batane que niha Moisesane jana jetao:

“Chajaain jelaiha Egiptoo caunihura. Inae satiin ooruha nii ii sohin ii jaonaa jereraaurura”, naain jetao jelaiha Egiptoo Moisesa letoae Cana Coaunera, Egipto caje Isaraele cocoaichacuru rochoa cuha Moisesane coina.

²⁰Nii jana jetaote, cabario rijijieein nenaasno choae jetao comasai, rai beree, naaonjoainuri aina jelaiha Egiptoo cue Moisesa, Cana Coaunera basotoon que biji achunequin.

²¹Nii jana jetaote Moisesa rai aite Cana Coaunera: “Inae Egiptoo turuhine caa ichei aitocooaunne rijijiein, Egipto curuaanaa Faraaon acatiha teein cojoaelanaacojoai ichaaine janane, tonoraalanaala nechu aansaineein mituhichene caohatiha Faraaonne coina ichareeunni”. ²²Nii jana nii Egipto curuaanaa Faraaon rai aitoo: “Isaraele cocoaichane jauriaanejeein canu calaohichuru inananein nena ne, inae ichei beratihanu coitucuhine coina. ²³Caa canu calaohichuru Israelitaauru jianeun caelai cajete, corojeein canu bajaale bajaacea cuuruhine, naain ichei beratihanune saijjeein acaauru jianena jereneene jaunne, ii calaohichuru inana ne ateinareeunni, naa Cana Coaunera ii rai, naau Egipto curuaanaa Faraaon raicha”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

²⁴Nii jana jetaote, rai comasai Sejora, rai beree, naaonjoai aina cuujueein jetao sini Moisesa. Nii jana jetaote, ecoetacaaneenin ecocohin Moisesa sohin jaonaa jere Cana Coaunera. Nii bana inae fosajanoniha nejanoaane jana cachaauru jabereco cari jiununuhiin sauhin cojunacatiha Moisesane coina rai aitosihalu jauriaa nejeein Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera ere tonoraalanaala, nii rai calaohi jabereco cari jiununuhiin saeniha Moisesane jaun jetaote, sohin jaonaa jere Cana Coaunera.

²⁵Nii jana jetaote, ajeri banojoa que jetao nii calaohi jabereco cari jiununu-hin sae Moisesa comasai Sejora. Nitohaneein nii calaohi jabereco cari sauhin jetaote, que Moisesa tijia dadaain jetao: “Inae laen esinae rauijirin cacoichana aina cutaain casinejera neeicha”, nae jetao Sejora, rai lana Moisesa rai.

²⁶Nii jana jetaote, inae nii rai calaohi jabereco cari jiununu-hin sauhin jetao, “Inae laen esinae rauijirin, cacoichana aina cutaain casinejera esine neeicha”, naa Sejorane jaun jetaote, inae Moisesa jiane Cana Coaunera, Egiptoo turuha cuhane coina.

²⁷Nii jana jetaote, inae Aaroon rai beein jetao:

“Chajaaain cacha areroo Moisesa que taca uura”, naa Cana Coaunerane jaun jetao, Moisesa que taca cue Aaroon. Nitohaneein cuhin jetaote Sinaain bichatane ucuuno nii Cana Coaunera turunajaun Moisesa que tacaain jetao:

“Ichaaojoeita ichaso”, naain jetao, nii Moisesa aina ita rai ereure nii Aarooncuru.

²⁸Nii jana jetaote, itolere que aitiin bihane coina letoaa Cana Coaunerana jaan que ereerejeein beebeje Moisesa, Aaroon rai. Chaaen nii jataain cojoela-tiin coaanacai icharatiha Cana Coaunerana jaun, nii que ereerejeein beebeje nii Moisesa, Aaroon rai, coitucuhin Isaraele cocoaichacuru rai ereerejeein beebejiha Aaroonne coina.

²⁹Nii jana jetaote, Moisesa que coroatajaain cuhin jetao, Isaraele cocoaichacuru bichauhenaauru taojiaain jetao, itolere que aitiin Moisesa rai beein, Moisesa letoaa Cana Coaunerana jaan que Isaraele cocoaichacuru rai ereerejeein beebeje Aaroon. ³⁰Nii choae tacaain jetaotechu, nii cachaauru rai cojoaelanaacojoai ichaain coaratihane coina, rai beein letoaa Cana Coaunera jaan ichae Moisesa.

³¹Nii jana jetaote, jerecure inae nii Isaraele cocoaichacuru, Egiptoo neein necairichaauruhane coaraain acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coitucuuruhana jaun. Nii jaun jetaote, nellararajiaain Cana Coaunera corojeein nenoracaain Cana Coaunera bajaure nii Isaraele cocoaichacuru.

Egipto curuaanaa Faraaon aina ereeuruha Moisesa aina Aaroonne

5 ¹Nii baiha jetaote, rai rauhijiriin beein Moisesa letoaa Cana Coaunera jana, biha cue Egipto curuaanaa Faraaon rai, Aaroon aina Moisesa. Nitohaneein beratiha Cana Coaunerane jaun cuhin turuhin jetaote:

“‘Canu cachaauru Israelitaauro jianeute cacha areroo cuhin canu corojeein canu belaiha beseta ichacurumiincha’, naainte ichei berate Israelita nichaanune coaunera Cana Coaunera”, naain jetao be Moisesa Faraaon rai.

²Nii jana jetaote: “Chaneeina ne Israelitaauro Curuaanaa, rai nere tonoracaane coina”, naa Egipto curuaana Faraaon acaauru raine ³jana jetao:

“Ebereeo nichaanune coaunera Cana Coaunera canacaanu que taca uhera. Nii jaunna nichata janoin coamueraneein cacha areroo cuhin canacaanu iri sohin mocohin que cana curuaanaa itolere coaunera neein nena Cana Coaunera belaihacaanune coina curichaanu nabana canacaanu ateinaa cunai quene coataara. Ainihane chaelai coata ajinai que canacaanu ateinaane coataara”, naaure jetao Aaroon aina Moisesacuru, Egipto curuaanaa Faraaon rai.

⁴Nii jana jetaote, Aaroon, Moisesa, naaonjoai rai jetao: “Chanuna cachaauru suujua auhacaache namihaneoo que neeuru janata. Chajaaaincha

amihanenihuche”, nae jetao Aaroon, Moisesa naaonjoain rai Egipto curuaanaa Faraaon.

⁵Chaaen jetaotechu, “Chanuna jana caa Egipto batane que neein amihane-nacaauru arajiin Isaraele cocoaichacuru jianeratiha uhiche inara”, nae jetao Egipto curuaanaa Faraaon Aaroon, Moisesa naaonjoain rai.

⁶Niritiin jetaote, nii cojoanonaa bananeein nii amihanenaa beraichaneein nenacaauru letonocuru letoaa in jetao acaauru rai:

⁷“Jiaonriha inae caa Isaraele cocoaichacuru rai omane teeichenena. Inae caalai caje amunaa jerecuruhana jaun, acaauru raajenihane omane ariin ladiricho ichacurumiincha. ⁸Nii jana, jauriaanejeein ichacuruhane araai-neein ladiricho ichacurenihane, jiaonriha leinjiineje in fautaain ichacuruhane jeriquichenera. Atiin jeelai araineen ichacuruhane coina, jataain mijiaa-neein acaauru conjuuein letoanajaauchera. Inae jataain bajeritooruhara, nihei leinjiineje in ladiricho ichacuruhi enanetojoeeinta. Acaaurute, ehe-quin, ‘Coanete cana irihuru sohin mocohin que Cana Coanera belainichaa-chera’, naain niicha que ereereeca neeure. ⁹Aihane jaun, amihanenaacha que acaauru sirichuchete amunaa nainecureneeine. Ainihanete nechus casaje esenetaain amuururee incha”, naen jetao rai cachaauru beraihurera rai Egipto curuaanaa Faraaon.

¹⁰Nii jaun jetaote, nii Isaraele cocoaichacuru rene turuin jetao, “Egipto curuaana Faraaonte, inae inara rai omane tihacaanune jerene. ¹¹Aihana jaun, enacaje coauneen in, inara raajenihane omane ariin raain ladiricho ichacuchera. Nii coreniha nihein jeelai fautaeriin ladiricho ichaquichene jerihei Egipto curuaanaa Faraaonta”, naaunre jetao, nii amihanenaa beraichaneein nenacaauru, Isaraele cocoaichacuru rai.

¹²Nii jana jetaote, nii aroso suuri rijijee in nena omane ariha cajihaanee in amuhemuhe cure nii Egipto batane que nii Isaraele cocoaichacuru. ¹³⁻¹⁴Nitohanee in jetaote, inetono janonaa bana nainee in jetao, Isaraele cocoaichacuru conjuue in letoanajaaure nii Egipto curuaanaa Faraaon letononee in Israeli-taauru amihane o beraichanee in nenacaauru, jauriaanejee in ichacuruhane araaineen adobe ichacuruhane coina. Nii choae tacaain jetaotechu, nii ladiricho ichana naiinaaurenihaa nii Israelitaurune jana jetao, acaauru curuaanaacuru soha jee in jetao:

“Chanuna, raca caje coaune in ichaquichene saijee in enanetojoee in jauriaanejee in ichaquichenejee onee in ichasinee icheta”, naain jetao, cotainajaaure nii Faraaon letononee in amihanenaa beraichanee in nenacaauru Egipto cocoaichacuru.

¹⁵Nii jana jetaote, Egipto curuaanaa Faraaon nenajaun cuhin jetao, nii Faraaon rai:

“Chanuna jataain mainajee in catohanee in ii cachaauru que canacaanu cairichaeratee. ¹⁶Omane telanaala naaonjoaainche natiin, jeelai araineen adobe ichacaanune jereen, conjuue in canacaanu letoaaiche. Nii choae tacaain canacaanu soore ii cachaauru”, naauruha nii Isaraele cocoaichacurune jana jetao:

¹⁷“Nechu jataain bajeritoichene jaunte, inara bajori caaun, ‘Canacaanu iri sohinne mocohin que Cana Coanera belaiha curichaanura’, naaichera.

¹⁸Chajaaincha amihanenihuche. Inara rai teraeniha omanene niha natiin,

atiin jeelai araaineen ladiricho ichaain, teeichenetenera”, nae jetao nii Isaraelitaauru rai Egipto curuaanaa Faraaon.

¹⁹Nii jana jetaote, caaintati amihanenaa que aitiin, jauriaanejeein ichacurhane araaineen ladiricho ichaain, bananeen nainaan teeuruhane coina acaauru rai aitoa Faraaonne jaun jetao, nii que nererojoeaure jataain caaintatiin coaracurhane jaun nii Isaraele cocoaichacuru. ²⁰Nitohaneen nii Egipto curuaanaa Faraaon rene turuhin, ereeuruha Faraaon ainane caje acaauru jana jetaote, Aaroon aina Moisesa cohajeeure Isaraelitaauru. ²¹Nii jaun jetaote, Aaroon aina Moisesa rai jetao:

“Catohaneen canacaanu terateen neeichene coarajeeinte inara casetecareein Cana Coaunerara. Inarate chujian nii ujuihoneen neeiche, catohaneen canacaanu cairichaa Faraaon, rai cachaauru ainane coinara”, naaure jetao, nii Isaraele cocoaichacuru Aaroon aina Moisesa rai.

Cana Coaunera bajaa Moisesane.

²²Niritocurhane jaun jetaote, “Chaanate catohaneen caa cachaauru cairichaaita Curuaanaa; chanuunajia caletuaita, curuaanaa ²³Ii, Curuaaneen netiin Faraaon aina iriha cuhanune caje coauneeinte, jeelai amuritoheriin ii cachaauru cairichaaure. Nete nihei chatohanei ichaeneei acaauru ichotera-teeine coinara”, naain jetao Cana Coaunera bajaa Moisesa.

6 ¹Niritiin bajaa Moisesane jaun jetaote, “Raotojoein inara jianena jerenihane rijijiein ena laen coaramin Faraaon. Leinjiin jataain mijiaainetiin rai baaso ichacaanne ainate laen caa natane caje raajenihane inara jianereen Egipto curuaanaa Faraaonra”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

Nacoauneei coaiteen Moisesa aina iriha Cana Coaunerane

²Niritiin jetaote, Moisesa rai aitiin jetao:

“Canune Itolere curuaanaa amurijiriin Acaneen Neeun. ³Canune Itolere Curuaanaa neen nihanune coitucuerateenlu Abaraaun, Isaca, Jacobo, naonjoaihunri que. Nena esinae rauhijiriin acaneen Neeun canu curuaa coitucuerateneen acaauru que. ⁴Chaenachu inae jauriaanejeein acaauru aina ereeunlu, acaauru rai Canaan batane tihanune coina. Nitohaneente nii atane que ichaaorelu carajaaajoaain, estranjeroneen coriaae nejelau atane caje uuruhane jaan.

⁵Nii jauna laen, ena jataain mainajeein amihanenaa que Isaraele cocoaichacuru cairichaauruha Egipto cocoaichacurune coaracaane jaun, noaelu acaauru inoaesi Abaraaun rai aitiin irihanune coacuun. ⁶Nii jaun caritiin beu Isaraele cocoaichacuru rai.

Canune Cana Coauneraneen, Itolere Curuaanaaneen netiin, nii Egiptoo mainajeein cairichei coaracuruha jeelai amuritoheriin amihanenaa quene maajeeine caje itolere canuhacha ichana nainei ichaain, baaso icharaauru casetecaraneen, caohacha icharaauru belaichaneen nihanune coarateen roconajaain jianacoon tenajareeni. ⁷Nitohaneen canu cachaneen inara raaine, Canu inara Coaunera nichaanne coaratereeni inara que. Nitohaneen nii tabai amihanenaa que amianeeinchene caje inara rocohanu Egipto cocoaichacuru cajene aina cuaainte, inara Curuaanaaneen inara Coaunera-nichaaune coitucuriquicheen. ⁸Nitohaneene inara amareeunni, nii inoaelu

inara inoaesihuru Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri rai canuhacha bei atane inara que banijiaain nena atane que ichaohichene coina. Canune inara Curuaanaanein aitoon”, naain Moisesa que berate Cana Coaunera.

⁹Nii jana jetaote, nacoauneein coaiteen nii aitoha Cana Coaunerana jaan be niqui Isaraele cocoaichacuru rai Moisesa. Nii jana jetaote, inae esenetana jerelanaala jetao, jataain inae nii Moisesa ere tonorana jerecurene caohacha nainejeein. Jataain mainajeein cairichanajaaain, amihaanena caaintati que amiharatenajaaain cairichana jaanruha Egipto cocoaichacurune jaun. ¹⁰Nii jaun jetaote, nacoauneein Moisesa rai:

¹¹“Chajaaain caritiin benihi Egipto curuaanaa Faraaon raicha. Aihute Egipto caje mituuruha Isaraele cocoaichacurune coina acaauru jianemiin Egipto curuaanaa Faraaonra”, naain jetao, Moisesa que berate Cana Coaunera.

¹²Nii jana jetaote, “Nihei, Isaraele cocoaichacuru nihanatiin canu ere tonoraauruhane coalanaala. Inasiinte canu ere tonorare Egipto curuaanaa Faraaon, raotiin irihanune coalanaalata”, nae jetao, Moisesa Cana Coaunera rai.

¹³Niritiin jetaote, Aaroon aina Moisesa letoae jetao Egipto curuaanaa Faraaon rene Cana Coaunera. “Chajaaainjete caa Isaraele cocoaichacuru jianereei caa Egipto caje, naainte ii rai bihaaanune coina canacaanu letoae Cana Coaunerara”, naain jetao, Aaroon aina Moisesa letoae Cana Coaunera.

Aaroon aina Moisesa foerateeurera curuaacuru.

¹⁴Caaurute lauri lauri Isaraele cocoaichacuru curuaanaanein neeurelu acaauru inacaauru caje nunuheteein. Jauriaanejeein Isaraele calaohi inaneen nena Robeen calaohichuru jetao Hanoco, Falu, Hesoron, chaaen Carmi, naaonjoainuri. Niichurute Robeen nefoerateneen neeurelu.

¹⁵Jana Robeen ocoala Simeeon calohichuru jetao, Jemoeri, Jamin, Ohad, Jaquiin, Sohar, chaaen Saoro, naaonjoainurine. Nii Saoro jetaote, canaau bene aina Simeeon calaohine. Niichurute Simeeon nefoerateneen neeurelu.

¹⁶Nii jana nii Simeeon ocoala Lebi jetaote, lefasha nichata choonca caaunsi jaanacaneen jetao ichoaelu. Caaurute rai calaohichuru curuaane, acaauru inana caje nunuheteein acaauru ocoala que tiaain, ¹⁷Nii Gereso calaohichuru curuaacurute, nii acaauru nefoerate Libnin, Simii, naaonjoainuri ne. ¹⁸Nii jana Coati jetaote, lefasha nichata choonca nichata jaanacaain ichoaelu. Nii Coati calaohichuru jetaote Amaram, Izhar Hebron, Osiele, naaonjoainuri ne. ¹⁹Nii Coati ocoala Merarin calaohichuru curuaa jetaote, Mahili, Mosi, naaonjoainuri ne. Acaauru jetaote, Lebi laurineen nenacaauru ne, acaauru inana caje coauneein acaauru ocoala que tiaain.

²⁰Jana Amaram jetaote, rai inaca bai rai cacunu Jocabede que necoasajiae. Nitohaneen jetaote, Aaroon, Moisesa, naaonjoainuri que bereecoorelu nii Jocabede aina Amaram. Nii Amaram jetaote, lefasha nichatachooca caaunsi jaanacaneen ichoaelu.

²¹Nii Amaram ocoala Izhar calaohichuru jetaote, Core, Nefeg, Zicri, naaonjoainuri ne.

²²Nii Izhar ocoala Osiele calaohichuru jetaote, Misaeli, Elsafan, Sitri, naaonjoainuri ne.

²³Nii jana Aaron jetaote, Aminadaba cacunu Elisabete Naason bai que necoasajiae. Nitohaneein jetaote, Aaron aina beree que nii Elisabete, Nadab, Abio, Eleasar, Itamar, naaonjoainuri que.

²⁴Nii Izhar calaohi Core calaohichuru jetaote, Asir, Elcana, Abiasa, naaonjoainuri ne. Niichuru jetaote coreitaauro nefeerateneein neurelu.

²⁵Nii Aaron calaohi Nadab ocoala Eleasar jetaote, Fotile cacunu que necoasajiae. Aca jetaote, beree que Finesi que nii Eleasar aina. Acaauru jetaote, Lebi inamacooru laurichuru rai curuaanaa neein nenacaauru ne.

²⁶Acaauru inamaconeeinte neurelu nii Moisesa aina Aaroncuru. Acaaurute nii letoaelu Cana Coaunera Egipto caje Israelitaauro rocooruha aihu-ruha soondaroorune rijijieeine coina. ²⁷Nii jeelai Moisesa aina Aaron jetaotechu, nii Egipto curuaanaa Faraaon aina ereein nii Egipto batane caje nii Israelitaauro rocoorelu.

Aaron aina Moisesa cotihaca Cana Coaunerane

²⁸Nitohaneein nii Egiptoo Moisesa aina irihane bana jetaote:

²⁹“Canune ii Coauneraneeun. Caa ii rai aitorichaaunine rijitojoein Egipto curuaanaa Faraaon rai benihu”, naa Moisesa rai Cana Coaunerane jana jetaote:

³⁰“Ainaa naininaaun bajaata curuaanaa. Chatonaaine erereun Faraaon rai, raotiin erenaa inaanune coaalanaala. Chasiina canu ere tonorare Faraaonta Curuaanaa”, naain jetao Cana Coaunera tonorae Moisesa.

7¹⁻²Nii jaun jetaote:

“Aonaauna ichei aite. Canu rai Egipto curuaanaa Faraaon rai erenihun. Jana inana Aaron, ichei ereeine. Chaaen, caa ichei aitocohaunne rijitojoein, beeu inana Aaron rai. Aihute, ichei aitocohaunne rijitojoein ereeine Faraaon rai. Aihute nii rai nese caje Israelitaauro jianemiin Faraaonra.

³Nena inara ere tonoraeniha Faraaonne coina ichareeuni. Chaaen, nechujataain cojoaelanaacojoai caseteco tabai nalutihareeunni Egipto cocoaichacuru ichoaee. ⁴Nii jana, inara ere tonorarihaain Egipto curuaanaa Faraaon. Nii jana, canune Isaraele cocoaichacuru jianiha Faraaon nereentiaain Egipto cocoaichacuru choae cunai tabai nalutiaain casetecanajaa cureeuni jataain mijiaainetiincha. ⁵Nitohaneein Egipto cocoaichacuru que caseteco tabai coarateeine, Egipto jelai caje canu cachaauro Isaraele cocoaichacuru rocooreeunni. Nii banate, Itolere Curuaanaa Cana Coaunera neein nihanu Canune coitucuurureein Egipto cocoaichacuru”, naain jetao, Moisesa letoae Cana Coaunera.

⁶Nii jana jetaote, nii jitariin itolere que letoanajaa Cana Coaunerane rijijieein ichacure ninana Aaron aina Moisesa curu. ⁷Nii Egipto curuaanaa Faraaon aina, ereeuruhane bana jetaote, inaae fosachoonca jaanacanelu nii Moisesa. Nii jana, nihana Aaron jetaote, fosachoonca nichata jaanacaelu.

Aaron rai basotoon tiha Cana Coaunerane

⁸Nii jana jetaote, Moisesa, Aaron, naaajoaihunri rai jetao aite Cana Coaunera:

⁹“Inara rai, cojoaelanacai ichaquichene coina inara caje bajaa Egipto curuaanaane jana, Aaron rai aitoote, Faraaon acatiha teein basotoon

raaoriin atanichooae jaotomiinte, acanoneein nerotomiincha”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

¹⁰Nii jana jetaote, Aaroon aina cuhin Egipto curuaanaa Faraaon chaaen, nii rai letono neein cachaauru letoaaaurera, naaojoaihunri acatiha teein jetao, letoanajaa Cana Coaunerane rijijjeein atane choae nii basotoon jaotoha Aaroonne jana jetao, acanoneein nerotoe nii basotoon. ¹¹Nii jana jetaote, acaantonai caa rai atane que netiin itolere coitucuhin nenacaauru benanecuru cotiharate jetao nii Egipto curuaanaa Faraaon. ¹²Nii jana, jerichanejeein atane choae nii acaauru rai basotoon jaotocuruha nii benanecuru jana jetao, jerichanejeein acanoneein nerotoe nii benanecuru rai basotoon. Nii jana jetaote, nii benanecuru rai basotoon, amuritiin corohin itaje nii Aaroon rai Cana Coaunera tenojohin basotoon. ¹³Niitohaneein been coaratihha Moisesa, Aaroon naaojoaihunri que Cana Coaunera natiin jetaote, nechu ansainein acaauru esenetana jerelanaala Isaraele cocoaichacuru jianena jerene Egipto curuaanaa Faraaon.

Ichananeein acau rotoha Cana Coaunera basotoonne

¹⁴Nii jaun jetaote: “Jataainte mijiainetiin Isaraele cocoaichacuru jianena jereneerein Egipto curuaanaa Faraaonra”. ¹⁵Janohetiin eresi cuhin coanihun. Nii jana inaae nucuhe cuhane fauhane nucuhe auhaniha coacu. Nii acanoneein nerotona basotoon amaaan, cuu nii nucuhe auhaniha cojoaain, cuu:

¹⁶Ebereecocuru Coaunera Cana Coaunerate, ichei aitocooaunne coina caletoae: “Canu cachaauru jianeeine, carene tabai cache areroo cuhin, Canu corojeein bjaae bjaaecca cuuruhane coina, naanune jana, enanetojoeiin, canu ere tonoraclanaala, canu cachaauru, Isaraele cocoaichacuru jianena jereneeine jaaunte; ¹⁷Enate laaen tabiicha Cana Coaunera neein nihanu Canune coitucureeincha, naain caletoaa Cana Coaunerana jauna, inaae caa cacoii achune que Cana Coaunera tenojohin basotoon que acau faofaohanune jana, ichananeein nerotoha cureein nii acaura. ¹⁸Nii janate, satiin oha cureein, ateeuru. Nii banate, saina cureein nii acau. Niite conaa buneliha cuurureein, Egipto cocoaichacuru, naain jetao:

¹⁹Aaroon rai aitoote, nii rai Canu tenojohin basotoon mucuhin, nii Egipto nenacaauru, nucusesorooru jitariin nii acau netaojianajaauru choae bijii sijiijaaainete, ichananeein nerotomiincha. Nii banate roriha, baichaje, darohe, naaojoaiuri cuhane reentiaain nihacureein ichanara”, naain jetao Moisesacuru letoae Cana Coaunera. ²⁰Nii jana jetaote, acaauru letoaa Cana Coaunerane rijijjeein jetao, ichacure Moisesa aina Aarooncuru. Niitohaneein jetaote, Egipto curuaanaa Faraaon, rai cachaauru letoaurera, naaojoaihunri acatiha teein acaauru notaracaae jetao rai basotoon mucuhin que nii acau faofaoha Aaroonne jana jetao, ichananeein nerotoe nii acau. ²¹Nii jana jetaote, ate setu caaun saina nii acaune jana jetao, caje acau raain conaa nainecurene Egipto cocoaichacuru. Chaaen jetaotechu, itolereenein ichana nejesina ne Egipto baca. ²²Nii jana jetaotechu, jerichanejeein ichacure nii Egipto cocoaichacuru benanecuru. Nii jaun jetaote, jataain mijiainetiin nechu aasainein Moisesa, Aaroon, naaojoaihunri ere tonorana jerene nii Egipto curuaanaa Faraaon, aitosihalu Cana Coaunerane rijijjeein. ²³Nii tohanein jetaote, nii ichacuruha Moisesa aina Aaroonne esenetaain, coana

jerelanaala cauhaque rai loreri asaae nii Faraaon. ²⁴Nii jana jetaote, satiin atane bajeure nii Egipto cocoaichacuru, nucuhe auhaniha tein caje acau caohacha rocohin cooruhane coina. Nii nucuhe caje acau raain conaa naine-curenihane jaun.

Egipto choae dari mululune nalutiaa Cana Coaunerane

²⁵Nitohaneein nii basotoon que acau faofaohin ichananeen acau rotoera-tiha Cana Coaunerane baiha caaunsi janonejeein, neeoriin jetaote:

8 ¹“Chajaa in coaiteen, Egipto curuaanaa Faraaon coaraain, ‘Caa canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianeunte, Cana Coaunera coroa-jeein, bajea bajeaeca cuuruinera. ²Acauru jianena jereneenena, dari mululune que itolereneein, ii nese jelai casetecareeuni. ³Nii banate, acauhana barunaa amuneein acau caje nemitujaaain, ii loreri cuhane enohin, ii eruhari, ii rai cachaauru letoaurera loreri cuhane, ii cachaauru loreri cuhane, faan enoalaainajaa ii orono cuhanai, naajoaihunri cuhanaihunru enohinchuru ii roeocaa cureein nii dari mululunera. ⁴Ii choae, ii cachaauru letoaurera choae, ii cachaauru choae, naaonjoaain, inara choae jeluha cureein nii dari mululunera’, nanihun Egipto curuaana Faraaon raicha”, naain jetao:

⁵“Aaroon rai aitoote, nii Canu basotoon mucuhin, nucuhe, nemuri, naajoaihunri choae tochataain, sijii sijiichaa inete, nii acau caje nemitujaaain, nii Egipto batane lomohinne nii daricha”, nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera.

⁶Nii jana jetaote, nii Cana Coaunera basotoon mucuhin nii Egipto nucuhe choae sijii sijiichaa Aaroonne jana jetao, nii acau caje nemitujaaain jetao, Egipto batane lomohin memoe nii dari mululune. ⁷Nii jana jetaotechu, jerichanejeein Egipto cocoaichacuru atane ichoaae jetao nii dari mululune nalutiaure, nii Mago neen curujaaain nenacauru benacauru.

⁸Nitohaneein jetaote, Moisesa, Aaroon, naajoaihunri cotiharateen, acaauru rai jetao:

“Canu cachaauru, chaaen canu, naajoain rai Cana Coaunera bajeauche. Nii banane, ii cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianereeeunni carene tabai cacha areroo cuhin carenero sohin mocohin que Cana Coaunera belaihuruhane coinara”, naa Faraaonne jana jetao:

⁹“Chabana caa jerereini ii caje, ii cachaauru letoaurera caje, ii cachaauru naajoaihunri caje amuhin, jelaiha acauhana cuha caa dari mululunene coina, Cana Coaunera bajaanune coinata”, naain bajaa Moisesa ne jana jetao:

¹⁰“Eresiniha natiin carai bajaaure”, naa Faraaonne jaun jetao:

“Nitohaneente, ichareein Cana Coaunera, nii caje nainaan coitucuhichene coina. Nihein chunei Cana Coaunera rijijiein nena nainihein. Leinjiin Cana Coauneraachate Cana Coaunera neen ne. ¹¹Inaae ii loreri caje coriae amurichaa in dari mululunera. Leinjiin acauhanaachate nedaa cureeincha. Inaae ii, ii cachaauru letoaurera, ii cachaauru, naajoaihunri roeocarinaainta”, nae jetao, Faraaon rai Moisesa.

¹²Niritiin jetaote, Faraaon loreri caje inaae amuure Aaroon aina Moisesacuru. Amuhin jetaote Cana Coaunera bajea Moisesa coriae cuha nii Faraaon choae Cana Coauneraacha letoai dari mululunene coina. ¹³Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera bajaa Moisesane jana jetao, loreri airinihacuru ocoana janaauru cuhin ohacoaure nii loreri asae nenacauru darihuru. ¹⁴Nii

jaun jetaote, itolereneein saina nii dari setune jana jetao taojiaain codoriaaure Egipto cocoaichacuru. ¹⁵Ne jetaotechu nitohaneein coaraane saijieein jetao, inaa caje amuha nii dari mululunene jana jetao, nechu ansainein jetao mijiainetiin Moisesa, Aaroon, naajoaihunri ere tonoraain esenetana jerene, inaa aitosihalu Cana Coaunerane rijijiein jetao, nitohane nii Egipto curuaanaa Faraaon.

Unoo mululune neein, atane bujuinaa rotoha Cana Coaunera basotoonne

¹⁶Nii jana jetaote, Moisesa rai jetao:

“Aitoo Aaroon raite, nii Canu basotoon mucuhin tochataain que atane bujuinaa faofahinete, itolereneein nii Egipto batane lomohin unoo neein nerotomiincha”, naa Cana coaunerane jaun jetao, ¹⁷nii Egipto batane bujuinaa choae Cana Coaunera basotoon tochataain faofaoha Aaroonne jana jetao, itolereneein nii Egipto batane lomohin jetao unoo neein nerotoe Egipto batane bujuinaa. Nii unoo neein nerotohin jetaote Egipto cocoaichacuru cachaauru, acaauru irihuru, naajoaihunri cotaajoe jetao nii unoo. ¹⁸Nii jana jetaote, nii Mago neein curuajaain nenacaauru benanecuru netonai jetaote nii unoo coaunaane jerecure niqui nii acaauru biji achune aina. Nejetaote ichasihurene. Nii tonohana jetaote, nii cachaauru, acaauru irihuru, naajoaihunri cotaajoe jetao nii unoocuru. ¹⁹Nitotohanihane jaun jetaote, Faraaon rai jetao:

“Caate ichei Cana Coaunera letono caseteco nera”, naaure jetao benanecuru Egipto curuaanaa Faraaon rai. Nejetaote, saijieein acaauru esenetaelanaala acaauru ere tonorana jerene, inaa aitosihalu Cana Coaunerane rijijieein Faraaon.

Faraaon choae alaaaintiri mululune nalutiaa Cana Coaunerane

²⁰Nii jana jetaote, Moisesa rai aite Cana Coaunera:

“Eresi janohetiinte, nucuhe cuhane cureein Faraaonra. Chajaain janonaa aonaain nimichuhin cuhin coaraain: ‘Canu cachaauru jianeete, carene tabai cacha areroo cuhin coraajeein Canu bjaae bjaae cuuruinera. ²¹Jana nii canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianena jereneeinena, caseteconein ii choae, ii cachaauru letoaaaurera, ii cachaauru, naajoaihunri choae alaaaintiri mululune letoareeunni. Nii banate ii loreri cuhane, Egipto cocoaichacuru loreri cuhane, naajoaihurite, memoa cureein atane ichoaene maejeein alaaaintiri que. ²²Nitohanein, nii Egipto cocoaichacuru choae nii caseteco nalutiaanune jana, nihein nii caseteco coaracururinaain nejelau Goseen batane que nenacaauru canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru. Nihein leinjiinejei nerinaain nii Goseen batane que alaaaintiri. Nii banate, Canu Cana Coaunera neein nii Goseen batane que nenacaauru canu cachaauru Isaraelitaauru beraain corootajanichaaunne coaraain coitucuha curiquiinch. ²³Nii janane laaen, nejelau canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru tereeunni canura. Jana caa ii cachaauru ainate jelai neriquiinch. Jana nii inara casetecaunune jaante, eresi nunuhereinch’ ”, nae jetao Egipto curuaanaa Faraaon rai Moisesa, letoa Cana Coaunerane jaun.

²⁴Nitohanein jetaote, Faraaon loreri cuhane, chaaen rai cachaauru letoaaaurera, naajoaihunri loreri cuhane jetao, dede sacari tocohaneein jetao

alaahtiri mululune letoae jetao cana Coaunera. Nitohaneen jetaote, itolere-
neen Egipto batane que nenacaauru Egipto cocoaichacuru cairichae jetao
banejelanaala nii caseteconein acaauru choae Cana Coauneraacha letoai
alaahtiri mululune.

²⁵Nii jaun jetaote, Moisesa, Aaroon naaojoaihunri cotiharateen jetao:

“Chajaa in caa Egipto batane caje coriaae cuelanaala inara irihuru sohin
mochin que Cana Coaunera belainihuchera”, naa faraaonne jana jetao:

²⁶“Jeriane caohacharihei nitohaneen cau ichacaanune, Egipto cocoa-
ichacuru rai jataain colalajinacaineen niha nii bacaauru sohin mochih que
Cana Coaunera belaihacaanune jaan najaun. Nii coaunera niha acaauruacha
bei acaauruacha corojee mochihacaanu Cana Coaunera raine coaracuruhane
coreniha ajeri que canacaanu sooruriha natiinta. ²⁷Canacaanu rai te caoha-
chare canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijijieen caalai caje nichata janoin
coamueraneen cuhin carene tabai cacha areroo canacaanu iri sohin mochih
que Cana Coaunera corojee in, bajaain belaihacaanunera”, naain Faraaon
tonoraa Moisesane jana jetaote:

²⁸“Inaa chujia inara jianerichaaunni carene tabai cacha areroo cuhin
inara irihuru sohin mochih que Cana Coaunera belaa in corojee in bajaai-
che amuriti in caelai caje coriaae cuelanaala coinara, chaaen carai netonai
Cana Coaunera bajaauche”, naa Faraaonne jana jetaote:

²⁹“Inaa caalai caje mituhacaanune rijijiee in, eresi Cana Coaunera baja-
reeunni ii rai, chaaen ii cachaauru letoaa urera, chaaen ii cachaauru naaojoai-
hunri caje coriaae amuha nii alaahtiri mululune coinara. Coajian caalai caje
mituhacaanune caohateen canacaanu coritajee in sacuhin carene tabai cacha
areroo cuhin, niri huru sohin mochih que Cana Coaunera belaa in coroa-
jee in bajaauru ha Isaraele cocoaichacurune caohatihara”, naain jetao tonoraa
Moisesa.

³⁰Niriti in jetaote, nii Faraaon loreri caje amuh in jetao Cana Coaunera
bajaa Moisesa. ³¹Inaa Cana Coaunera baja Moisesane jaun jetaote, inaa
nii Faraaon caje, chaaen rai cachaauru letoaa urera, chaaen rai cachaauru,
naaojoaihunri caje coriaae inaa amuhe nii alaahtiri mululune. ³²Nejetaote,
jelai ha cocoa in, nechua aansa inee in jetao, mijiaa ineti in Isaraele cocoaicha-
curu jianena jerene jetao Egipto curuaanaa Faraaon.

Faraaon rai bacaauru choae cunai nalutiaa cana Coaunerane

9 ¹Nii jana jetaote, Moisesa rai jetao:

“Faraaon coanite rai aito hi: ‘Caa canu cachaauru Isaraele cocoaicha-
curu jiane eute, canu corojee in Canu bajaee bajaeca cuuru inera. ²Jianena
jerelanaala, acaauru chunajee in sacuhine rijijiee in aihane ³ii rai bacaauru,
carenero, cabario, asno, camecho, naaojoaihunri nii fasoto cuhane nena-
caauru ichaae jataain mijiaa ineti in cunai nalutiaree in aihane Cana Coau-
nerara. ⁴Nii jana, nerihaa in nii nejelau Cana Coaunera tenojoi huru Isaraele
cocoaichacuru rai bacaauru. Nihei lei njiinejei ohoruri hai nii cunai caaunta.
Nii nejelau, Egipto nenacaauru rai irihurute nii cunai caaun ooruree incha’,
nanihun Faraaon raicha”, naain jetao, Moisesa letoae Cana Coaunera.

⁵Chaaen jetaotechu, lejanojoee incha cojoinacatiri in aite: “Eresina caa
cunai nalutiharee uni Canura”, ⁶naain jetao, cojoanoo nii cunai nalutiaa

Cana Coaunerane jana jetao, satiin oohacoe jetao nii Egiptoo nenacaauru bacaauru. Nii jana jetaote, leinjiinejei ohoene, Isaraele cocoaichacuru rai bacaauru. ⁷Nii jana, Isaraele cocoaichacuru rai bacaauru coaratihā, Faraaonne jana jetao, nihei leinjiinejei ohoi, Israelitaauru rai bacaauru. Nitohaneein coaraa natiin jetaotechu, nechū aasaineen mijiaainetiin, Isaraele cocoaichacuru jianena jerene Faraaon.

Itolereneen Egipto cocoaichacuru casetecaa abero que Cana Coaunerane

⁸Nii jana jetaote, Moisesa, Aaroon, naaojoihunri rai jetao:

“Inara biji cuhane, lebijiieein, nii faan enoalaauruhane jaa caje ajane soriin, coarajiha Faraaonne acatiha ecuun cuaain nii ajane rialaaiitoora. ⁹Nii banate, bujuinaa neen nerotoin, itolereneen nii Egipto batane lomohin nii cachaauru, acaauru rai bacaauru, naaojoihunri itolereneen acaauru jabe-reco lomoha cureein nii aberora”, naain jetao Moisesa aina Aarooncuru letoae Cana Coaunera.

¹⁰Nii jaun jetaote, Aaroon aiha nii faan enoalaauruhane jaa caje, ajane soriin amaain jetao, Faraaon coaraa cuure jetao Moisesa aina Aarooncuru. Faraaon rene turuhin notaracaa ecuun cuaain nii ajane rialaaiitoha Moisesa. Jana, inae ecu jetaote itolereneen abero que neconajae nii cachaauru jabe-reco, chaaen acaauru irihuru, bacaauru naaojoihunri aiha jiniiquiin. ¹¹Nii jaun jetaote, nii ichaa Moisesane rijijieein jetao, inaae ichasihurene Moisesa acatiha nii Mago neen curuajaain nenacaauru benanecuru, acaauru netonai itolereneen Egipto cocoaichacuru jiniichaaain abero que neconajaa acaauru jabereco najaun. ¹²Ne jetaote, nitohaneein Cana Coaunera rai caseteco coaraane saijieein jetao, nechū aasaineen mijiaainetiin, Aaroon, Moisesa, naaojoihunri ere tonoraain esenetana jerene Faraaon, inaae nitohaneein bihalu Moisesa rai Cana Coaunerane rijijieein.

Faraaon rai caseteconeen elo ucuhe nalutiaa Cana Coaunerane

¹³Nii jana jetaote, Moisesa rai:

“Eresi janohetiin nimichuhin Faraaon coanihute, ‘Ebereeocuru Coaunera Cana Coaunerate, caa Canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianeunte, Canu corojeein Canu bajaee bajaace cuuruinera. ¹⁴Ena cuhanaine ichei, chaaen ii cachaauru letoaaunera rai, chaaen ii cachaauru, naaojoihunri rai itolere cunai letoareeuni, neniha itolereneen caa atane que Cana Coaunera nichaaune coitucuhin, niheichu neniha Canu rijijieein ichara cachane coa-raquichene coinara. ¹⁵Leinjiin canuhachane naineen, ii cachaauru aina curuataain ichoaee cunai nalutiaain ii que caseteco coarateen, nii baiha caa atane caje itajihanune coaraatianunera. ¹⁶Nena ii ichaolaaun, mijiaaineen itolere cunai nalutiaanune coaraain, itolereneen satiin caa atane que esinae rauhijiriin Cana Coaunera nichaaune coitucuhichene coina. ¹⁷Nitohaneein coaraainatiinte, nii Canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianena jerelanaala chunajeein sacuhicha. Nii Canu cachaauru jianena jereneene coreni-hate caseteco coariquiiincha. ¹⁸Eresine caoachaaain enarijiiu elo ucuhe nalutihareeuni. Nii banate, chabana noaaelu caje coaaneen uheniha itolereneen caa Egiptoo elo ucuhe caje coariquiiincha. ¹⁹Nii ajiniha nichutenaa nainecuruane jaun nii ichei saatin fasoto cuhane nenacaauru bacaauru teera.

Inaae naluha nii elo ucuhenete, satiin nii airiniha nenacaauru cachaauru, chaaen nii iriuru, naajoaiuri atehareeincha. Nihei airiaain, nii coloheri asaae nenacaauruta', nanihun Faraaon raicha", naain beratilha Cana Coaunerane jaun, biha Moisesane ²⁰jana jetaote, loreri asaae rai cachaauru, chaaen bacaauru, naajoaihunri teeure tabaauru. ²¹Nii jana leeochoaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaelanaala airiniha jianacoon rai letonocuru cachaauru, chaaen rai bacaauru, naajoaihunri sirichure.

²²Nii jana:

"Ecuun, dede nichaae cuaain, ichoi michuute, Egipto batane que, nenaacaauru cachaauru, chaaen bacaauru, chaaen nii Egiptoo nenacaauru ocoanacuru, temulecuru, naajoaihunri choae naluhine elo ucuhera", naa Cana Coaunerane jaun, ²³ecuun dede nichaae cuaain biji michuha Moisesane jana jetaote, arara, jiacane, elo ucuhe naajoaihunri letoae jetao Cana Coaunera chaurutane choae. Nitohaneein jetao, elo ucuhe nejesinaneein itolereneein ichae, Egipto batane que Cana Coaunera. ²⁴Nii jana jetaote, jianelanaala, elo ucuhe, jiacane, naajeeincha naluhajeein sacuhe. Noaaelu caje coaauneein chabana nitohaneein, Egipto batane que naluenihane baiha jetaote, nitohaneein jataain mijaiinetiin nalue elo ucuhe. ²⁵Nitohaneein jetaote, Egipto batane que, satiin nenacaauru cachaauru, chaaen acaauru rai bacaauru, chaaen acaauru ocoanacuru jana nenacaauru, satiin temulecuru, naajoaihunri ateinaacoae jetao nii elo ucuhe nalunaa. Chaaen jetaotechu, satiin nii Egipto batane que, nenacaauru enuha unecuru beekusi. ²⁶Nitohaniha Egipto batane que natiin jetaote, nii ichaaoruha Isaraele cocoaichacurune jaan, Goseen batane que, leinjiinejein naluene elo ucuhe.

²⁷Nii jaun jetaote, Moisesa, Aaron, naajoaihunri cotiharateein jetao:

"Esinaena rauhijiriin, baaso ichacaaunne coitucuun. Canune, canu cachaauru aina baaso ichacaaunne ujuhaioneen. Coatiha Cana Coaunera, nii baaso ujuhaioneen niheita. ²⁸Mainajeeinte, canacaanu rai uuhe elo ucuhe, arara, naajoaincha. Aihana jaunne, inaae nenacaeneein inara chunarinaauni inaaeta. Chaaen, canacaanu rai Cana Coaunera bajaauche. Inaae cuhichene coinane inara jianereeunicha", nae jetao, Moisesa rai Faraaon.

²⁹Niritoha rai Faraaonne jana jetaote:

"Caa nese caje cuhanune rijijeeina, Cana Coaunera bajaain cacoi michureeunicha. Nii janate inaae elo ucuhe nejesinajeein sacuhane jianereein. Nii banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera, caa cana rai atane coaunaane coitucuriqiincha. ³⁰Nii jana, canune raotojoein coitucuun, coatiha jaiti ii, chaaen ii cachaauru letoaaurera, naajoaihunri aina jiniiquiin jaiti, Cana Coaunera esenetariheecheein", nae jetao, Faraaon rai Moisesa.

³¹Nii elo ucuhe nejesinanejeein naluha Egipto batane quene jana jetaote, rojoiinuineein jetao, nedae nii temulecuru sebada, chaaen lino cajione ichacuruha najaan, naajoaihunri. Ena ujuanihane que jiniichaaain jetaote, nitohane. ³²Nii jana, tirico, seenteno, naajoaihunri jetaote inasiine, ena forohakuin omaroohaneque jiniichaaain nitoanihanejaun.

³³Nitohaneein jetaote, nii Egipto neseu Faraaon aina nihane caje cuhin jetao Cana Coaunera bajaain jetao, biji michuha Moisesane rijieeoritiin jetao inaae elo ucuhe neein sacuhane jianein tonine nenacaen arara. ³⁴Nii jaun jetaote, inaae naluhane jianiha elo ucuhe jana jetao, jelaiha cocoaain jetao

baaso ichae jetao Faraaon. Leinjiin acaacha jetaotechu, nitohaneein, mijiaineitiin nechu aansainein ne. Nii Faraaon, cachaauru rai curuaanaacuru netonai jetaotechu mijiaineitiin nechu aasainein neeure. ³⁵Nii jana jetaote, nitohaneein mijiaineitiin nechu aasainein jetao Isaraele cocoaichacuru jianena jerene nii Egipto curuaanaa Faraaon. Inaae niritiin aitosihalu Moisesa rai Cana Coaunerana jaun.

Sisiincho mululune letoha Egipto choae Cana Coaunerane

10 ¹Nii jana jetaote, “Faraaon coaanihura. Canuhacha jerenohin neeinte, nechu aasainein neeure rai cachaauru letohaurera aina jiniiquiin Faraaon. Cojoaelanaacojoai tabai caseteco ichacaanne coaraain, ²ii calaohi curu, ii ichoalacuru, naaonjoaihunri rai beein, nereretaaine coinane, catohaneein Egipto cocoaichacuru que quicha jerei ichaain acaauru que cojoelanaacojoai caseteco tabai coarateeunra. Nii bana te, esinaen rauhijiriin, Cana Coaunera neein niha nune coitucuriquicheeincha”, naain jetao Moisesa letoha Cana Coaunerane jaun jetao, ³ninana Aaroon aina Egipto curuaanaa Faraaon coaraa cuure Moisesacuru. Coaraain jetao:

“Ebereeo nichaanune curuaanaa, Cana Coaunerate, caletoae. Chatoanai banate, Cana Coaunera neein nihanune esenetaain, cacoitucuhin quere tonoraain canu cachaauru Isaraele cocoaichacuru jianereein caelai caje cuhin, canu corohajeein canu belaiha cuuruhane nichaaeta. ⁴Nirijijieeincha, acaauru chunajeein, jianenaana naineneeine, eresi ii nese choae case-teconein sisiincho mululune letoareeunni, ⁵chacoaanajane lanaala, atane nichoajai fuha uha sisiincho mululunene coinara. Acate, nii elo ucuhe baiha coroatajajeein nedanacaauru jitariin quicheeincha. Chaaen techu, nii oca-nacuru jana nenacaauru enuha inaacuru jitariin quii, ⁶⁻⁷ii loreri asaae, ii cachaauru letohaurera loreri asaae, chaaen satiin nii Egipto cocoaichacuru naaonjoaihunri loreri cuhanai satiin memoreein nii sisiincho mululunera. Chaabana inoaenlu caje coaaneein nitohanai coaraain neeuruhilu inara rinajaauru, inara inacaauru, enanetoejeinta, naainte caletoae Cana Coaunera”, naa Faraaon raine baiha, Faraaon loreri asajai caje mituhin amuha Moisesane jana jetaote:

“Chutiaainte jana cana reroecajeein sacuhane jianere caa cachata. Chajaaain nere tonoraain, caa cachaauru jianeute, Cana Coaunera corojajeein, belaiha curuhine. Jaitinachu catohanein caoachanainejeein chacolane Egipto cocoaichacuru cairichaa natiin nainaienihate”, naaure jetao nii Faraaon cachaauru letohaurera.

⁸Niritocuruhane jaun jetao, enacooauneein, coaiten Aaroon aina Moisesacuru cotiharateein jetao:

“Chajaaain caalai caje amuhin, inara Coaunera corohajeein, inara irihuru sohin mocohin que inara Coaunera belainihuchera. Nena laen, cuhichene ajiniha ii aina uheneeuri beeuchene jereenra”, naain Moisesa rai bajaa Faraaonne jana jetaote:

⁹“Satiin canacaanurai canaanaihuru, ichauhenaauru, canacaanu calaohi curu, canacaanu cacunucuru, chaaen canacaanurai bacaauru, carenerocuru, naaonjoaihuri aina, satiin jiniiquiin cuhacaanunetenera. Caa canacaanu Coaunera corojajeein, canacaanu iriuru sohin mocohin que canacaanu

Coaunera belaihacaanune jaante, rachoojoenaa tabai beseta caoachane Cana Coaunera raicha”, naain Faraaon tonorae Moisesane jana jetao:

¹⁰ Esinaaen rauhijiriine baaso ichana jeriquichene coitucuanura. “Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunerane esenetaaichene jaun noote, inara bereecuru aina, jiniiquiin cuunaa jeriquicheta. ¹¹ Nitohanein cuurieichin, ichauhenaauru nejesinajein cuhin, Cana Coaunera coroajeein belainiuche. Nitohanein jeriquichene jaun inara bereehecuro, ratiriin cunichuche”, naain jetao, Moisesacuru sitae Faraaon. ¹² Nii jana jetaote, “Egipto batane choae cuaain, ichoi raujiariin sijisijiicaute, nii Egipto batane que, nenacaauru temulecuro, elo ucuhe baiha nedanacaauru, jitaa uuhine sisiincho mululunera”, naain Moisesa letoha Cana Coaunerane jana jetaote, ¹³ nii Egipto batane choae cuaain biji raujiariin sijisijiichaa Moisesane jana jetao, enoto mitunajanichajai caje uhain cujuana letohae Cana Coaunera. Aca jetaote, lejiichoo lejanotiinein jetao, nii Egipto batane choae cuaain jetao, jiatuhe nii cujuana. Nii cojoanoo jetaote, nii cujuana aina, uhe nii sisiincho mululune. ¹⁴ Aca jetaote, itolereneein jitariin, Egipto batane lomoritiin tiinunoe. Chabana inoaelu caje coauneen, niheil catohaneen sisiincho mululune. Chaaen chu, nii baiha inae neriaain, ena caa ainanetocohaneen sisiincho mululune. ¹⁵ Nitohanein jetaote, chacoanajane lanaala, Egipto batane lomohin jetao fuhe nii sisiincho mululune. Aca jetaote, nii elo ucuhe baiha, cauteen nedanacaauru, itolere temulecuro, enuha inaacuru, jitariin jetao quii, nii sisiincho mululune. Nihein jetao, chunijiun leinjiinejei cauteen nedaai, nii enuha inaa nujuari nalonemaanjeein. Nii Egipto batane que nenacaauru ocoanacuru jana nenacaauru temulecuro, enuha inaacuru nalonemaanjeein. ¹⁶ Nii jaun jetaote, luhecotariin Aaroon aina Moisesacuru cotiharatein jetao:

“Baaso ichacaun Cana Coaunera ere tonorae lanaala, inara ere tonorae lanaala, naojoainne baaso ichaaunra”, naain jetao, ¹⁷ “Atiin enacuhaneecha, caa baaso ichacaunne que canu que inara suujua acateen, atiin carai Cana Coaunera bajaachete, canu caje coriae amuhine caa caseteco mululunera”, nae jetao, Egipto curuaanaa Faraaon, Moisesa rai.

¹⁸ Nii jaun jetaote, Faraaon loreri asajai caje mituhin cuhane rijijiein jetao, Cana Coaunera bajae Moisesa. ¹⁹ Nii jana jetaote, enoto soo nichae cuaain jetao cujuana cuunaja coriha Cana Coaunerane jana jetao, cucuana lanajai cuhanai cuaain nii sisiincho mululune joae jetao nii cujuana. Nii jana jetao, satiin itolereneen Egipto batane que, nihee leinjiinejei cautihei nii sisiincho mululune. ²⁰ Nii jaun jetaote, inae nitohanein tiha Cana Coaunera najaun jetao, nechu aansaneein ne Isaraele cocoaichacuru, jianena jerene jetao Faraaon.

Nocoena tabaaneen nedaa Egipto batanene

²¹ Nii jana jetaote:

“Dede nichaa ecuun cuaain, ichoi michuute itolereneen Egipto batane lomohin nocohena tabaaneen nedaine Egipto batanera”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

²²⁻²³ Nii jaun jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijiein, ecuun dede nichae cuaain biji michuin, sijii sijiichaa Moisesane jana jetao, itolereneen nocohena tabaaneen nedae jetao, Egipto batane. Nii jaun jetaote, nii nenaja

caje naururunaa nainelanaala, nii laurijira aina nihanatiin ita coaana nainecurene nichata janohane reeintiaaajoaain. Nii jana jetao, nihein nocohena Isaraele cocoaichacuru nenajaun. Itolereneein jetaote, jiichooneein ne Isaraele cocoaichacuru, loreri asajai.

²⁴Nii jana jetaote, Moisesa cotihara teein:

“Chajaain inara bereecuru aina, jiniiquiin cuhin, Cana Coaunera corojeein belainihuchera. Cau lae, caa inara rai carenerocuru, bacaouru, naajoaihunri ratiriin cuhin Cana Coaunera corojeein belainihuchera”, naain Moisesa letoa Faraaonne jana jetao:

²⁵“Aihei jirihane. Ii tejian canacaanu rai, ii rai carenerocuru, bacaouru, naajoaihunri tereein, sohin, mocohin que, Cana Coaunera corojeein, belaihacaanune coinara. ²⁶Chaaen nech, canacaanu rai carenerocuru, bacaouru, naajoaihunri aina jiniiquiin cuhacaanunetenera. Nainihein leinjiinejein nedaa canacaanu rai carenerocuru, bacaouru, naaonjoaihunrine. Caohachaauru janiichaanu netene, caohachaauru sohin, mocohin que Cana Coaunera corojeein belaihacaanune coina. Jaiti cuu turuenihacaanune jaun, Cana Coaunera belaihacaanune jaanu que, canacaanuhacha lateneni coitu-cuhacaanu”, nae jetao Faraaon rai Moisesa.

²⁷Nii jana jetaote, inae nitohanein tiha Cana Coaunerane jaun jetao, nechuasainein neein jetao, Isaraele cocoaichacuru jianena jerene Faraaon.

²⁸Chaaen jetaote chu:

“Chajaain caalai caje amuu, necolaiqui caoachaine. Nijiaoriha coaiteen canu rene turuhine. Nacoauneein canu rene ecooquine banate oriquiinha”, naa Moisesa rai Faraaonne jana jetao:

²⁹“Caohacha quete aitoichica. Chaeeloonihein nacoauneein cau turuhin ichoharaanune”, naain jetao, Egipto curuaanaa Faraaon tonorae Moisesa.

Ooruha Egipto cocoaichacuru bereecurune biha Cana Coaunera.

11 ¹Nii jana jetaote:

“Jaitina Faraaon choae, rai cachaauru letoaaaurera, satiin Egipto cocoaichacuru naaonjoaihunri choae cunai nalutihareeunicha. Nii banate laen, inara jianiha cureein Faraaon. Niheichu raujiaain amuhincheneecha coina inara jianeriaaain. Chaaen techu, nii ichoae tacaain, caalai caje inara sitareein Faraaon. ²Nii jana laen, Isaraele cocoaichacuru rai aitoote, quichaauru, enecuru, naaonjoaihuri, acaauru laurijiracuru caje, oro, coata caohacha caje ichanohin acaauru rucuheleeuru bajaauruhine Egipto cocoaichacuru caje, enecuru, quichaauru, naaonjoaihunricha”, nae jetao, Cana Coaunera, Moisesa rai.

³Nitohanein jetaote, Isaraele cocoaichacuru aina ita belaihuruha Egipto cocoaichacurune coina acaauru suujuaa rucujueein coriha Cana Coaunerane jaun jetao, Isaraele cocoaichacuru belaihure Egipto cocoaichacuru. Chaaen jetaotechu caohati cachaneein Moisesa coaracure Faraaon cachaauru letohaurera netonaa, jerichanetojoein techu Moisesacuru coaracure Egipto cocoaichacuru.

⁴Nii jaun jetaote, “‘dede cataaunne, itolereneein Egipto batane tinu-nohin, situha ureeunicha Nii janate, ohacoaaurureein lelaurichuru naineitiin, ⁵Egipto cocoaichacuru calaohichuru nihanacuru, chaaen rai inaca

nelaurianaja rori caohatiin oro que conaanojooineen nenea raotono nichajai que nelauriaanaa Faraaon calaohi inana netonaite oreein. Chaaen nii cairicheineein, omane tutuera que amianenacaauro bereecuru inanacuru, chaaen acaauru irihuru carenerocuru, bacaauro, naaonjoaihuri, jauriaa nejeein calaohichuru nunuheneein nenacaaurune maajeeinte ohorureeincha. ⁶Nitohaneinte, itolereneein Egipto batane que, cojioriin chanaa cuurureein Egipto cocoaichacuru. Coatiha chabana inoaenlu caje coauneein, nitohanai coaraain neeuruhilu niqui, nihein chu nii baiha nerinaain nitohanai, naain jetao Moisesa que berate cana coaunera Faraaon rai. ⁷Nitohaneinte, nejelau rai cachaauro Isaraele cocoaichacuru teein, nejelau Egipto cocoaichaneichene teein, inara choae cunai nalutiareein, esinae raujiriin Cana Coaunera neein niha Cana Coaunerane coitucuhichene coina Cana Coaunera. Nihein coatiha chunei cacha chujuraa jaojaoorihaain Isaraele cocoaichacuru remaae. Nerihaain cha cunai, Isaraele cocoaichacuru rai. ⁸Nii janate, canu rene turuhin, caatiha coroarjoe que neseonraa uurureein ii cachaauro letohaurera. Nitohanein coroarjoe que neseonriaain, ‘Chajaain amuuche satiin, ii sacuuruhine cachaauro, naauruha ii cachaauro letoaaureane’, ajiniha nihei coatiha caalai caje amuriaauni”, naain obajeein jetao Faraaon caje amuhe Moisesa. ⁹Nii baiha jetao, “Nihein coatiha inara ere tonorarihaain Faraaon. Nitohanihate cureein. Nii janane Egipto batane choae cojoaelanaacojoai tabai case-teco nalutiaain coaratereeni Egipto cocoaichacuru que”, nae jetao Cana Coaunera Moisesa rai.

¹⁰Nii jana jetaote, coarajiha Faraaonne notaracaae teein jetao, itolere cojoaelanaacojoai casteco coaratereene jetao Egipto cocoaichacuru que, Aaroon aina Moisesacuru. Nii natiin jetaote, inae nitohanein tiha Cana Coaunerane jaun, nechu aansainein neein jetao, Isaraele cocoaichacuru jianena jerene Faraaon.

Fasocaa Beseta

12 ¹Nitohanein jetaote, Egipto batane que neeuru jana Aaroon, Moisesa, naaonjoaihunri aina ereein jetao:

²‘Caate caa Egipto batane caje mituhichene jaanu batene atene, jau-riaanejein ajaanaa batene nunuhe ne. ³Satiin Isaraele cocoaichacuru rai: ‘Lechooncaa caa atene cojoanonaane bana leinjiin carenero, leinjiin cabara, naajoaihunri sooruhine nenainetiin le lorerichuru asae nenacaauru. ⁴Nii jana, jataain corootajae le loreri asae nenacaaurune jana, tabaain niha nii lenonene, roha nenacaauru laurijiracuru cotijiaain aina jiniquuin quihuru-hine. Jeeoca cachaaurune coarajein chaluhiin, que lenonecurumiin. ⁵Jiaon-riha cunaitein jarejeeriin baasonejei carenero sooruhane. Caohatiin rauroin, coerenetiin nenea que tacaain sooruhine, le jaanacai quicha que tacaain. ⁶Caohachauru janijiin rucujeein, inae lechoonca jeenaa caa atene cojoano-naane bana sonaina nenainetiin, nii janijiin, acaauruacha rucujuei carenero, cabara, naaonjoaihunri sooruhine Isaraele cocoaichacuru. ⁷Chaae nii care-nero, cabara, naaonjoaihunri coichana rain que nii iniho quihuruha jaan loreri asaae nenacaauru acujuuauru jitariin rujauauruine nii carenero, cabara, naaonjoaihunri coichana que Isaraele cocoaichacuru. ⁸Nii janotiin que ajena elonai que jasiitein, usi que asichohin iniho que lenonecuche. Nijiaoriha chu,

jorerera que jasiitein ichanohi faan que nanajaa'in, lenonequichene. ⁹Nijiaoria aashijieinejei edanoi, jesinaeca que bacajaa'in lenonequichene. Jerichanejein chu, asichonoinneen nii carenero, cabara, naaojoaihunri coturi, tijia, suri, naaojoaihunri que lenonecuche, usi que asichonohineei. ¹⁰Nijiaoria cojoanoo rainneen cautijiaichene. Nii caute mocooche usiana. ¹¹Letona neruujuein, necoreetein inara safato curujuaa'in, inara biji cuhanai inara biji achune basotoon siichaa'in, letona chujuhequuin nii lenone que lenonecuche. Egipto batane caje inara rocoa Cana Coaunerane cojoanonaa ne niha fasocoo beseta najaun. ¹²Nii cojoanotiin quena itolereneein Egipto batane tinunohin situhin onaa naja que Egipto cocoaichacuru cunaitahareuni. Lelaurichuru caje ooruha Egipto cocoaichacuru calaohichuru inanacurune coina. Chaae techu, oorureein jauriaanejein carenerocuru, baa'auru, naaonjoaihunri calaohichuru, nunuhacurune maanjein. Nitohaneina satiin cha que nelateniha nii acaauru coaunera niha Egipto cocoaichacuruhacha beein, ecaantooru coitucueratereuni. Esinaee raujiriin Cana Coaunera nichaaun canune, coaracuruha Egipto cocoaichacurune coina. ¹³Nii ichanate nelate-rein, nii neeinchene jaan loreri coujunaca teeichene jaanu que, inara rai. Nii jana onaa naja que Egipto cocoaichacuru cunaitacaunne caun ooruhane jana, leinjiinejei orieinchin inara, nii ichana caje coarajein, raujiriin situ-richaunine jaun. ¹⁴Caa janonaate, raotojoein jianacoon ne cojoanonaa que turuhane nainetiin, corojeein Cana Coaunera bajain itataojia'in bitohai-chene coina Egipto batane caje inara rocoa Cana Coaunerane jaan cojoanonaa fasocoo beseta tabai ne. Ajaanaa nainetiin que coacuin, Cana Coaunera corojeein bajain, itolereneein caohachana'inejein satiin caa beseta bitohauche. Chaae techu, inara calaohichuru netonai jerichanetojoein caa beseta bitohaururein. ¹⁵Chaaen techu, caaunsi janone que tiaain jorerera colane ichanohin faan que lenoneriquichin. Aina najaun, nii jauriaanejein cojoanonaa caje coaunein, caaunsi janoniane que tiaain, nijiaoria inara loreri asaae faan jorerera siriquichene. ¹⁶Nii inara rai jauriaanejein Cana Coaunera tenojoi cojoanonaa nunuhe bana netaojiaa'in, Cana Coaunera corojeein bajaachene rijijieein nii caaunsi janone satono bana netaojiaa'in Cana Coaunera corojeein bajaache. Nii cojoanonaa bana nijiaoria amianeeinchene. Inara lenoneechate naineriquiche enoalaichene. ¹⁷Jorerera colane ichanohin faan beseta cojoanonaa bana nainetiin ita taojiaa'in Cana Coaunera bajain corojeein bitohauche. Nii beseta cojoanonaa bana jitariin inara rocohanu Egipto batane caje najaun itolereneein satiin ita taojiaa'in nii beseta bitohauche. Jerichanejein techu, cojoanonaa bana, satiin ita taojiaa'in Cana Coaunera bajain corojeein bitohaururein inara calaohichuru netonai. ¹⁸Chaae techu, jorerera colane ichanohi faan que lenoneriquichin lechoonca jena' caa atene cojoananaane bana, sonaina caje coaunein coroatachooncai leinjia caa jeelai atene cojoanonaa bana sonaina que tiaain. ¹⁹Nijiaoria inara loreri asaae faan jorerera siriquiche caaunsi janone que tiaaine. Chunei, jorerera aina faan quichate Isaraele cocoaichacuru lauri caje jaoleneein nihacureein. Jerichanejein techu, nii nejelau atane caje unacauru estranjerooru calaohichuru, nii Isaraele batane que nejanoanaca'auru niha natiin, Isaraele cocoaichacuru lauri caje jaoleneein nihacuureein jorerera aina ichanohin faan que lenonecuruhane. ²⁰Aihana jaun nijiaoria aashijieinejei jorerera que jasiitein

ichanohi faan que lenonequichene. Chunijiun coriaae amuhin ichaohichene jaaun nihanatiin, inoaelu netojoein jerichanejein caa fasocaa beseta cojoanonaa bana nainetiin jorerera colane ichanohin faan que lenonecuche' ", nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera.

²¹Nii jana jetaote, Isaraele cocoaichacuru bichauhenaauru jitariin cotiharatenajain jetao, "Chajaa'in leinjiin carenero, leinjiin cabara naaonjoaihunri mucuuruhane, soohin que fasocaa beseta cojoanonaa bitohauruhane coina, le lorerichuru asaa'e nenacaauru Isaraele cocoaichacuru. ²²Chaa'en darohe cuhane nii carenero, cabara, naaonjoaihunri coichana raain, rucujueein, nii baina isofu neein curuajaa'in nena' enuha une baco bacoriin rain, nii ichana que setejiaain nii neinchenejaan loreri asaa'e nenacaauru acuujuauru jitariin rujuauche nii ichana que. Nii cojoanotiin que nijiaoriha inara loreri asajai caje mituha jaiti janoeniane ajinia chuneine. ²³Nii jana onaa naja que Egipto cocoaichacuru cunaitaain ateinaane coina dede cataaun janotiin Egipto batane que situha uuhane jana satiin ichana que rujuhanojoiniha nii neinchene jaan loreri asaa'e nenacaauru acuujuaurune coaraanete, raujiriin situreein Cana Coaunera. Nitohanein ichana que acuujuauru rujuhaichene coaraane, inara loreri cuhanai enoha nii cacha cunaitaain atinaera cunaine jereriain Cana Coaunera. ²⁴Caa inara letohanune jaante, inoaelu netojoein itolere bana inara inamacoorune maajeein inara suujua acatequichene jaan ne nerein. Caa caitoonjoate, inoaelu netojoein chabana nitajenaa charaneein nihacurein. ²⁵Inae nii inara rai Cana Coauneraacha bei atane que turuin neinchene bana, jerichanejein inoaelu netojoein cojoanonaa nunuhe bana rijijiein nii cosinacaichene coina inara rai Cana Coaunera aitoonjoa cosinacaain ajaanaa nainetiin bitohauche, Cana Coaunera corojeein bajain. ²⁶⁻²⁷Nii jana Chatoanai coitucuhacane jaan catohanein cosinacaain bitohauche, naain inara caje bajaauruha inara calaohichurune jana Carenero, cabara, naaonjoaihunri sohin, mocohin que Cana Coaunera belaihacaanune jaante, onaa naja que Egipto cocoaichacuru calaohichuru inaanacuru cunaitaain ateinaane coina, Egipto batane que situha uuha Cana Coaunerane jana, satiin nichoteuruhalu Egipto batane que ichaooruhane bana Isaraele cocoaichacurune jaa fasocaa beseta ne, naain beuche, inara calaohichuru, rai". Nitohaneinte nichoteurelu cana araaichuru acaauru loreri coarajein, raujiriin situha Cana Coaunera najaun, naururuin jana jetao satiin nenorocohain Cana Coaunera corojeein bajaaure Isaraele cocoaichacuru.

²⁸Nii baiha jetao letohanajaa Cana Coaunerane rijijiein jetao ichacure Aaron aina Moisesacuru.

Egipto batane que ooruha Egipto cocoaichacuru calaohichuru inaanacurune

²⁹Nii jana jetaote, janotiin dede cataun onaa naja que le lorerichuru nainetiin Egipto cocoaichacuru calaohichuru inaanacuru jetao ateinarate Cana Coaunera. Jerichanejein jetaotechu, nii inaca nelaurihanaja rori ichoae oro que caohatiin conajaain ichanohin rori inaca roa nelaurihanaa Faraaon calaohi netonai ohe. Chaa'e nii caresero cuhane caseteconein nenacaauru calaohichuru inaanacuru, chaenchu jaurihanejein bacaauru, carenerocuru, naaonjoaihunri calaohichurune maajeein cunaitaain atinae jetao Cana Coaunera.

³⁰Nii jaun jetaote, rai cachauru letohaurera aina chaae satiin Egipto cocoaichacuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiiin jetao janotiin nimichujuhacoain auha auhaquiiin jetao chanaaure itolereneein nii Egipto batane que nenacaauru. Nii jana jetao, nihei chunei onaa colane nena loreri. Satiin jetaote loreri nainetiin nihacoe onacaauru.

³¹⁻³²Nii jaun jetaote, cojoanotiin que Aaron aina Moisesacuru cotihara-teen jetao:

“Chajaa in caa canu cachauru caje naururuin amuuche Isaraele cocoaichacuru. Caalai caje amuhin Cana Coaunera coroa-jeen belainiuche nii aitonajaon-quichene rijijie in inara Isaraele cocoaichacuru. Chaenchu, inara rai bacaauru, carenerocuru, naaonjoaihunri amaauche, jerenajaonquiche ne rijijie in amuhin, chaae cacoreniha carai Cana Coaunera bajauche”, naain jetao Isaraele cocoaichacuru letohae Faraaon. ³³Nii jana jetaote, chajaa in eroejeeriin acaauru atane caje amuuruhane coina jetao Isaraele cocoaichacuru, luhecaure Egipto cocoaichacuru, inaejecha nitohanein satiin ohorurichain naauruha najaun.

³⁴Nii jaun jetaote, tirico caje tutuhin ichanohin arina colinaa rain roriha cuhane tein jetao amaaure satiin cajione que conajaa in, nojoaun caroco choae bauneje in amaaure Isaraele cocoaichacuru. ³⁵Chaae jetaotechu, letohanajaa Moisesane rijijie in jetao Egipto cocoaichacuru rucuheel caohachauru oro caje ichanohin, chaae coata caohacha caje ichanohichuru rucuheel caohachauru cajionecurune maajee in, bajaure Egipto cocoaichacuru caje Isaraele cocoaichacuru. ³⁶Nii jana jetaote, Isaraele cocoaichacuru coroataja-nee in Egipto cocoaichacuru suujua rucuheca Cana Coaunerane jaun jetao, raotojoe in bajaauruhane rijijie in Isaraele cocoaichacuru rai jetao rucuhele caohachaauru teeure Egipto cocoaichacuru. Nitohane in jetaote, arajiin leruhin Egipto cocoaichacuru rucuheelu amaaure Isaraele cocoaichacuru.

Egipto batane caje mituuruha Isaraele cocoaichacuru

³⁷Nitohane in jetaote, Ramases batane caje mituhin jetao Socoto batane que tiaa in cuure Isaraele cocoaichacuru, enecuru, canaanaiuru, chaaen jataa in biinaacuru, naaonjoaihunri janijilanaana sonaanaque nerinanaa nainerauru jetaote, saotafasha oaraanca neeurelu. ³⁸Nii jana jetaote, acaauru aina arajiin cuure nejelau atane caje uunacauru cachauru. Chaae jetaotechu, baca, carenero, naaonjoaihunri amaaure arajiin. ³⁹Nii jaun jetaote, inae luhecaain natane caje sitanajaa uruha Egipto cocoaichacurune jaun jetao, inasiin lenone ichana nainecurenihane jaun jetao nii Egipto caje niicharauri tirico caje arina coliha caje faan rijijie in jorerera colane lenone ichacure, que lenecuruhane coina Isaraele cocoaichacuru. Aca jetaote nirijie in coaraelanaala ne.

⁴⁰Nii jana jetaote jenafasha nichatachoonca ajaanacanee in jetao Egipto batane que ichaoorelu Isaraele cocoaichacuru. ⁴¹Nii jaun jetao caoachaa in raujiri in nii jenafasha nichatachooca ajaanaca nainaa uruhane cojoanonaa bana Egipto batane caje sati in mituure jetao Cana Coaunera cachauru Isaraele cocoaichacuru. ⁴²Nitohane in jetaote, nii janoti in que Egipto batane caje jitarin Isaraele cocoaichacuru rocohin jetao, Caate inoaelu netojoe in, ajaanaa bana naineti in cojoanonaa janoti in bana ita taojiaa in Cana Coaunera coroa-jeen bajain bitohaurure in Isaraele cocoaichacuru inamacooru, nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera.

Nichuuntaa Cana Coaunera aitoonjoa fasocaa besetane

⁴³Niritiin jetaote, Aaroon, Moisesa, naaonjoaihunri rai jetao: “Caa inara rai canu aitoonjoate jerichanejein cojoanonaa nunuhe bana rijijiein nenaas fasocaa besetane. Chunei nejelau atane caje unaa cacha nainihe, Canu belaaichene jaannu que inaraacha sohi carenero que lenonihane. ⁴⁴Jana inara cachauru coriqui que coretenohichurute jabereco cari jiununuhiin molohin coujunaca tenohineein neuruhane nainecurure que lenonecuruhane. ⁴⁵Nii jaun, nainihe chunei cacha coriajai atane caje unaa, inara cachaneein nihane niha natiin, jabereco cari jiunu nuhin, molohin, coujunaca tenohineein nenihane lenone nainecuruin nii sohin Canu belaaichene jaan carenero que. ⁴⁶Nii carenero quete nainecure lenonecuruha leinjiin loreri asaane. Nijiaoriha aanshijienijein nii sohin mocohin Canu belaaichene jaan carenero iniho amaaichene. Nijiaorihachu bucuuru bacoichene. ⁴⁷⁻⁴⁸Caate itolereeneein satiin sacuururein Isaraele cocoaichacuru. Nete laen, nejelau atane caje uuhin inara aina ichaonacauru cachauru netonai, fasocaa beseta cojoanonaa bana Cana Coaunera corojeein, belaina jeriaane, jauriaanejein satiin le lorerichuru asaaecuru nenacauru quicha cojoaijiuru coujunacaane coina jaberoco cari jiununuhiin moloerateurhane caohachare. Nii baina te laen nainecurureein cuu nii atane que nejanoanaa ne nenaas rijijiein cojoanonaa bana Cana Coaunera corojeein bajain fasocaa beseta bitohauruhane. Jana jabereco cari jiununuhiin, molohin, coujunaca tenoinenihane nii carenero sohin Canu belaaichene jaan que lenone nainihe chunei. ⁴⁹Jerichanejein techu, caa caitoonjoan sacuururein nii atane que najanoanacauru, nii nejelau atane caje uuhin inara aina nenacauru cachauru nihanatiin techu jerichanejein caa, caitoonjoan sacuururein”. ⁵⁰Nitohanein jetaote Aaroon, Moisesa, naaonjoaihunri letoaa Cana Coaunerane rijijiein ichacure Isaraele cocoaichacuru. ⁵¹Nii cojoanonaa bana jetaote rai cachauru Isaraele cocoaichacuru rocohelu Egipto batane caje Cana Coaunera.

Moisesa ainate ere Cana Coaunera.

13 ¹Nii jana jetaote:
²“Satiin inara bereecuru inanacuru teeuche canu rai te, jelai nejesinajeein neeuruhine; satiin isaraelitaneichene bereecuru inanacuru, canu cachaneein neeuruhane jaun. Jerichanejein techu, canu rainein neeure satiin nii inara irihuru calaohichuru, ichoaichaniha nejanoanacauru”, naa Moisesa rene ecocohin Cana Coaunerane jaun jetaote, satiin isaraelitaauru rai jetao:

³“Caa cairicheineein, letononeein neeiche Egipto ne jana, jelai caje inara rocoha, itolere ichana nainihane coaarateein Cana Coaunerane cojoanonaa coacuhin neeuche. Aihane jaun, nii cojoanonaa bana, jorerera aina ichanohin faan quinaa nainiheiche. ⁴Abib cojoanonaa bana te, caa Egipto caje mituhiche. ⁵Aihane jaun, inae nii jataain lanaeniha lenonene jaun, nii neeuruha cananeeocuru, ititiacuru, amoreecuru, Ebeocuru, Jeboseeocuru, naajoainurine jaan atane que, inara turuaa Cana Coaunerane, nii cuu turuhichene batene cojoanonaa bitohauche beseta ichaain. Nii atane tiha cana raine coina te, cana foerateracuru rai aitelu Cana Coaunera. ⁶Inae nii atane que

turuhichene te, caainsi janoneein jorerera colane ichanohin faan quiriquicheein; chaaen techu, nii caainsi janone cuhane, Cana Coaunera rai beseta ichariquicheein. ⁷Nitohaneein te, caainsi janoneein jorerera colane ichanohin faan quiriquicheein. Aihane jaun, satiin nii neriquicheeine jaan atane sacutaain nena nainihei faan jorerera; niheichu nena nainihei faan, jorerera que jasiiteein ichanohi. ⁸Nii cojoanonaa bana, inara bereecuru rai: ‘Egipto caje mituhacachene bana, cana rai caohacha ichaain, cana coroatajaniha Cana coaunerane coujunacaneque te, caa catohanei ichacaache. ⁹Aihane jaun, caa canaacha ichai te, inara jabereco que, rai coujunaca siricha rijijieein, nii cojoanonaa que turuhane naineen coacuhin, Cana Coaunera rai rauhi que, ereerejeein neeichene coina nenaane. Cana Coaunera te, Egipto caje cana rocohin nelu, itolere ichana nainihane coarateein. ¹⁰Aihane jaun, ajaanaa naineen, caa cana rai benojoinihane rijijieein, nii cojoanonaa bana que turuhane naineen, bitohauche beseta ichaain’.

¹¹Inae nii amoreecuru atane, inara rai tihane coina, inara rai aitiin, inara foerateracuru raine maajeein aitohalune rijijieein, inae tihane coina, cuu inara turuaa Cana Coaunerane bana te, ¹²satiin inara calaohi inanacuru, satiin inara irihuru calaohichuru, ichoaichaniha quichaneein nejanoanacaauru te, satiin nitohaneein neeureein, satiin acaauru, Cana Coaunera raineen neeuruhane jaun. ¹³Aihane jaun, inara iri cabario tocohanein nena asno, inae calaohichane, nii jauriaanejeein nena rai calaohi coreniha, leinjiin carenero narejeen teeuche; ainihane leinjiin chibo narejeen teeuche. Jana nii carenero narejeen teneeichene, nii asno corenihane, nii asonohacha sooche. Jerichanejeein techu, jauriaanejeein quichaneein calaohiquichene, nii inara calaohichuru, inanacuru coreniha chaelainiji teriquicheein. ¹⁴Nii jana: ‘Chanuna caa catohanei icha- quiche’, naain inara caje bajaauruha inara bereecurune: ‘Caa canacaanu ichanohinte, Egipto cairicheineein, letononeein nena caje, itolere ichana nainihane coarateein, jelai caje cana rocohalu Cana Coaunerane jaan coujunacane. ¹⁵Egipto caje mituhacachene caohateein neechu aansainiha faraaone jana te, satiin nii Egipto cocoaichacuru calaohichuru- inanacuru cunaitaacoaain, atina- najaa in Cana Coaunera; acaauru irihuru calaohichuru- ichoaichaniha nejanoanacaurune maajeein. Nii corenihane, Cana Coaunera rai caa satiin canacaanu irihuru, calaohichuru- quichaneein nejanoanacaauru tihacaanu. Chaaen nechu canacaanu calaohiniquichene inanacuru ichotiha Cana Coaunerane coreniha, rai chaelainiji tihacaanu. ¹⁶Aihane jaun, caa canacaanuhacha ichaite, inara jaberoco que coujunaca siricha rijijieein, Egipto caje, itolere ichana nainihane coarateein, cana mitaa Cana Coaunerane jaan coacuhin neeichene jaanuneein ne’ ”, naain jetao be Moisesa, que beratiha Cana Coaunerane jaun.

Egipto caje mituuruha Israelitaaurune

¹⁷Inae Egipto caje mituuruha Israelitaaurune coina, jianenaaca Faraaone jaun, inae jelai caje mituhin cuuru jana jetaote, filisteeocuru atane jeloon, rauhijiriin cunaa bero cuhane amanajaene Cana Coaunera; nabana acaauru sonaa jerecuruhane, neurinanaa jerelanaala, jelaiha Egipto caunaa jerecuruhane coataa. ¹⁸Nii jaun jetaote, nii filisteeocuru atane jeloon rauhijiriin cunaa cuhane amanajaelanaala, cucuana Lanajai jeloon, ichatane tabai ichoe situhin cunaa bero cuhane tinononajae Cana Coaunera.

Nitohaneein Egipto caje mituuruneen jetaote, aihuruha soondaroorune tocohaneen netaojiaain jetao cuure isaraelitaauru. Nitohaneein cuhin jetaote, inae osihane ajiniha: “Esinae te inara corootajanereen Cana Coaunera, caa Egipto caje mituhichene coina. ¹⁹Aihane jaun, inae caalai caje mituhichene bana, canu bucuuru amaauchera”, naain aitohalu saain isaraele foeratenecuruhane rai Josene jaun jetao, acaauru jiniichaaain Jose bucuuru amae jetao Moisesa.

²⁰Nitohaneein jetaote, Socoto neeuru caje mituhin cuhin jetao, inae nunu-heca ichatane jaun nena Etamau turuhin, ecu neloanaritecure isaraelitaauru. ²¹Jiichoo amuuruhane jetaote, acaauru aina cuujue Cana Coaunera, dede sacari tocohaneen, nii cuuruhane jaan bero beraneen. Inae nocohe-cane jetaote, cononeen nerotoe jetao, acaauru conaeranu que, nii dede sacari tocohaneen acaauru cunajaanu bero beraneen cunaa; nii jaun jetaote, janotiinetojoeen jichoque ainaa rijijieen cuujeeure. ²²Nii dede sacari tocohaneen acaauru rai bero beraneen cunaa jetaote, jichoonejesinaacha acaauru ajiniha cuujue. Jana, janotiin nii cononeen acaauru conaeraneen cunaa jetaote, janotiin nejesina, acaauru amaeraneen ne.

Cucuana Lanajai jera jaaoruha Isaraelitaaurune

14 ¹Nitohaneein cuujueeuruhane jana jetaote, Moisesa rai ecocohin jetao: ²“Isaraelitaauru rai aitoote, jelaiha cuhin Pi-hahiroh jeraniha neloanaritiha cuuruhane cucuana aina Migdool cataaun Baal-zefon jereniha. Inae ecu turuuruhane ecu cucuana auhaniha neloanaritecurumiin. ³Nii banate: ‘Nii cuuruhane jaa jelai coitucuuruhi Isaraelitaauru. Nii jaunte, cache areroo amuhemuhecuru nitajenaa rijijieen’, naa cureen faraaon. ⁴Nena inae inara que nejerateen inara sacuheratiha soondarooru que faraaone jana, canu itolere que nelateen itolere ichana nainichaaunne coaratereeni, canu Inara Coaunera nichaaunne coitucuuruha Egipto cocoaichacurune coina”, nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera. Niritoha acaauru rai Cana Coaunerane jaun jetaote, nii naitoonjoa rijijieen ichacure isaraelitaauru.

⁵Nii jana jetaote, inae nii Egipto caje amuuruha Isaraelitaaurune beeuruhane jaun coitucue faraaon. Nitohaneein cuitucuhin jetaote: “Nete nainene cana rai amihaneeuruhane jianeen amuuruhane”, naain jetao rai sondarooru aina jiniiquiin leechaneen coacue faraaon. ⁶Nii rijieeoritiin jetaote, sonaacuru naja caro cuhane jetao rai sondarooru letoae faraaon. ⁷Nitohaneein jetaote, saota fashane nii sonaacurunaja caro caohacha janijiin letoanajae. Chaaen jetaote, satiin nii Egipto caje cunaa caro nainetiin cuure acaauru curuaanacuru. ⁸Nii jana jetaote, Isaraelitaauru que nejerateen sacunajaa faraaone coina jetao ichae Cana Coaunera. Nitohaneein jetaote, ichae itolere que laraajiin niha Cana Coaunerane coitucuuruhane coina.

⁹Nitohaneein jetaote, satiin sonaana que cabario ichoe cunacaauro caro cuhane cunacaauro, naaonjoainuri aina cuhin Isaraelitaauru eruha cuure, cucuana auhaniha Pi-hahiroh rohan Baal-zefon jeraniha neloanariteen neeuruhane jana Egipto cocoaichacuru. ¹⁰Nii jana jetaote, acaauru rohan nichuuntaauruha faraaon aina Egipto cocoaichacurune que nainaain jetao, jataain nesoonneuruhane jaun Cana Coaunera bajaure Isaraelitaauru acaauru corootajanihane coina. ¹¹Nii jaun jetaote:

“Chanuna caa neniha cachane jaa udaa canacaanu uhaain canacaanu atei-naratilha uhi, Egiptoo lanaa atane banane que airijiin. Chanuna catohaneein canacaanu terateei. Chanuna Egipto caje canacaanu uhaai. ¹²Coitucuera rijitojoeine ichei aitocooanulu Egiptoo. ‘Egipto cocoaichacuru rai amihanihacaanu coina canacaanu jianeeun’, naacanulu ii rai. Canacaanu raite caohachae cacha udaa ohacaanune coataa acaauru letononeein amihanihacaanu”, naaure jetao Moisesa rai. ¹³Acaauru rai:

“Jiaonriha casiichene, raotojoeeincha neechacuche. Inara ichoteraterichaa in Cana Coaunera neecha que jaaecooche, inae chariji bana nihei caa ena aihuruhane rijijieein nacoaaneen Egipto cocoaichacuru coaraquichene. ¹⁴Jiaonriha chaque tonajeeichene, Cana Coaunera te inara coreniha niicha coitucuhi ichaa cureein acaauru aina”, nae jetao acaauru rai Moisesa.

¹⁵Niritoha Moisesane jaun jetaote:

“Chanuna ii coroatajanichaaunne jeree, isaraelitaauru rai aitoote chaajaincha cujjeurumiin. ¹⁶Nii jana nii ii biji nohi basotoon aina ii biji sijitaau, aihate ita caje cucuana leruhinete jacorohane jana jera jaaorumiin Isaraelitaauru. ¹⁷Nii janane inara que nejerateen inara sacuuruha Egipto cocoaichacurune coina ichareeuni. Nitohaniane janane laen itolere ichana nainichaaune coaratereeni faraaon aina nii rai sonaana que caro cuhane cunacaauru, cabario choae cunacaauru, naaonjoainuri que. ¹⁸Inae nitohaneen nii caro cuhane cunacaauru, cabario choae cunacaauru, naaonjoainuri aina faraaon que quicha ichana naine coaratihanune banate, canu Cana Coaunera nichaaune coitucuha cuurureen Egipto cocoaichacuru.

¹⁹Nii rijieoritiinte Isaraelitaauru ichoaichaniha cuujiha dede sacari aina Cana Coaunera rai anjerane baiha, acaauru janori nichaji que nedaaureen. ²⁰Nitohaneite Isaraelitaauru janori nichaji que nerotohin Egipto cocoaichacuru sonaana que cunacaauru bujatereneen nii dede sacari. Nii janate, Egipto cocoaichacuru rai nocohena nereen nii dede sacari. Nete laen, Isaraelitaauru conareen nii dede sacari. Nitohaneen acaauru rai nocohena nihane jaunte, Isaraelitaauru runaa nainecurene Egipto cocoaichacuru, janotiinetojoein acaauru sacunaa nainecurenihane jaun.

²¹Nii janate, cucuana choae biji sijirichaa Moisesane jana, janoajeein mijiaaneen cujuana letoaa Cana Coaunerane jana coroata neleruhin nelerureen cucuana. Nitohaneente atane neen cucuana cuhanai jacarareen Cana Coaunera. ²²Nii janate laen nii cucuana neleruhin cana raotono nichaji, cana jaabiji nichaji, naajoain jacorana jelon cuhin jera jaoha cuurureen Isaraelitaauru. ²³Nii janate, cucuana cataaun tiaajeein acaauru sacuurureen nii Faraaon rai caro cuhane cunacaauru, cabario choae cunacaauru, naajoainuri. ²⁴Nete janonaa rai, nii sonaana que cunacaauru Egipto cocoaichacuru nichaji coaraa Cana Coaunera jana, ne usi dede sacari aina. Nii jaunte, ecu nejesinajeein niicha ichana jerei coitucuelanaala ecu ita auhacaure nejesinajeein. ²⁵Chaae techu, naasaaeca nii cuurunaja acaauru rai caro tijiane jaun, nejeenosinihane jaun jeraae cujjeurureen”, nae jetao Moisesa rai Cana Coaunera. Nitohaneeruhane jaun jetaote:

“Chajaauchete sorohacache Isaraelitaauru caje, acaauru corenihate cana aina niicha coitucuhi ichae Cana Coaunera”, naaure jetao Egipto cocoaichacuru, nii sonaana que cunacaauru.

²⁶Ne jetaote Moisesa rai:

“Nii cucuana choae ii basotoon aina ii biji sijitaau. Aihate jelaiha nii Egipto cocoaichacuru choae naluhine nii cucuana baca, caro cuhane cunacaauru, cabario choae cunacaauru, naaonjoainuri choae”, nae jetao Cana Coaunera.

²⁷Nii jaun jetaote, cucuana ichoe basotoon aina biji sijitaa Moisesane jana jetao, janohane jana jelaiha jerichanejeein nedae nii cucuana baca. Nii jana soronaa jerecuruha Egipto cocoaichacurune jana jetaote, cucuana baca que tacaure. Nitohaneein jetaote, cucuana cuhane nalanajae Cana Coaunera. ²⁸Nitohaneein jerichanejeein acau neein nedaa cucuana cuhanaine jaun jetaote, satiin nii sonaana que cunacaauru, caro, cabario, naaonjoainuri jetao, Israelitaauru sacuuruha cucuana cuhane cuhine jaun, asaun acauhanau oore. Nitohaneein jetaote, nii leinjiiniin cautelanaala satiin oore Faraaon rai soondarooru. ²⁹Ne jetaote laen, cana raotono nichaji, cana jaabiji nichaji, naaonjoaain bujatenoiniha cucuana cuhanaine jaun, atane nejesinanein jacorohane jana jera jaaore Israelitaauru.

³⁰Nii bana jetaote, Israelitaauru amurijiriin laraajiin nena jerecuruha Egipto cocoaichacurune jana, acaauru caje acaauru ichoteratelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, cucuana auhaniha Egipto cocoaichacuru cohichuru coaracure Israelitaauru. ³¹Nitohaneein itolere ichana nainihane coaratiha Egipto cocoaichacuru que Cana Coaunerane coaraainte, Cana Coaunera, nii rai letono Moisesa, naaonjoainuri queecha jaecoaruhane coarateeure Israelitaauru.

Nenatiha Israelitaauru aina Moisesane

15 ¹Nitohaneein Egipto cocoaichacuru caje nichoteein jetaote:

“Cabario aina nii nichoe unacaaurune maajeein amuritiin, cojoolanaacojoaain cucuana cuhane nalaain itajiha Cana Coaunerane”, jaunna, rai nenateeun.

²Nitohaneeina, Cana Coaunera nii canu lararajiaain, canu ichoteratera rai caa nenateeun. Acate Cana Coaunerane, nii jauna corojeein. Aca techu, canu fojiaraauru Coaunerane; nihei chuni amurijiriin nei.

³Cana Coaunerate, que nejeratenacaauru amuritonaa coitucue; Cana Coaunera, rai curuaa.

⁴⁻⁵Nii Cana Coaunerate, faraaon rai soondarooru, acaauru rai carocuru, satiin rai sondarooru curuanaacuru, leeochoauru amuritoheriin coitucuhin nenacaaurune maajeein, cucuana Lanajai cuhane nalanajaaain atinanaacane jaun, ajeri nalu rijijieein, jataain ucuacaain naluhin ooru jana, acaauru ichoe nedae cucuana ucuacaain nena.

⁶Aiha laesinaera Cana Coaunera; jataain mijiaainetoha ii raotono nichajaine jaunte, ii que nejeratenacaauru chaluneein itajeeicha.

⁷Jataain itolere amurijiriin nelateine jaunte, ii que nejeratenacaauru amuritiin itajenajaai, mocohin nitajiha ajaenane rijijieein.

⁸Jataain corajeein ii nerai que jiririine jaunte, ita aina necoodoriaain aiha rijihane tocohanein nedae ficha fichanaa.

⁹Inacojoeinte niqui: “Acaauru eruhanune reeintiaaine racatianajaain, jitariin acaauruacha sirii rulureeunni, jerichaaunne jaun tiaaajoaain, ita rai leruhacaanune coina. Nitohaneein tenajaaine, canu sabere rocohin, que

saaujuinajaain acaauru itajereeunni”, naain coacuhin uure, ii que nejerate-nacaauru.

¹⁰Nete cucuana cuhane jiririin, que coroeratenajaaine jaun, cujuana tabai-neein nenea acauhanau naluhin, aiha coatane rijijieein naluure ficha fichanaa cuhane.

¹¹Nitohanihara Cana Coaunera; nihei chuni chosichuru ii rijijieein neita. Nihei esinae rauhijiriin, Cana Coauneraneeine amurijiriin itocohaneein nei. Nii jaunte, jataain coasinacaain cojoaelanaacojoai ichaai. Iite, jataain coasitanacaineen neei.

¹²Nitohaneente, ii que nejeratenacaauru ichoae iicha ichana nainei nalu-tiaain, atane jana itajenajaai.

¹³Nii iicha ichoteratecuri cachaauru belaitohine aina cuaaante acaauru suujua rucujueein sirinaariquiin. Nitohaneente iicha chana nainei ichaain ii que banijiaain nenea loreri asaae amanajariquiin. ¹⁴Nii janate, coitucuu-ruhane nesoone caaun rijijijianiha cuurureein cachaauru. Nii jana filisteeo-curute, rijijijianiha cuurureein coasina caaun. ¹⁵Nii jana Edom nenacaauru cafitaaucurute, nii niicha ichana naine coitucuelanaala neeuruhane jana, nesoone caaun rijijijianiha cuurureein Mohab nenacaauru curuaanaacuru coasina caaun. Nii jana Cananeeo cocoaichacurute, inae satiin esenetaauru-hane jianecurureein. ¹⁶Aihara Cana Coaunera, nesoonetiinte casihurureein, jataain laraajiin iicha ichai ichaai ii biji ainane jaunte, aiha ajeri jaberocone rijijieein neeurureein. Turuuruha nii ii cachaneen ii que banihateen iicha raaurilu nereein tiaain. ¹⁷Aihara Cana Coaunera, canacaanu amaaun, ii aina jiniiquiin nihacaanune coina, janijiin ii que banihateen iicha rucujei atane que. Nitohaneen ecu jiniiquiin nenea coinete, ii biji que jelai cojoeluhin inae besiilu. ¹⁸Nitohanihane jaunte, nii chariji bana satonoelanaala itolere bana cana Curuaanaaneen nereein Cana Coaunera.

Nenatiha Marihane

¹⁹Nitohaneen, inae nii cucuana cuhane faauruha nii caro cuhane cuna-caauru, cabario ichoae cunacaauru, naaonjoainurine jana jetaote, acaauru choae acau nalutiae Cana Coaunera. Nejetaote, Isaraelitaauru atane jacoro choae cunaa rijijieein cucuana jera jaaore. ²⁰Nii jaun jetaote, nii Aaroon bai profetaneen nenea Mariha leinjiin pandereta mucuhin nelatihane jana, satiin caaijie cuhin raansaaure enecuru pandereta mucuhin nenateen. ²¹Nii jana jetaote:

“Jataain cojoelanaacojoaain cucuana cuhane cabario ichoae sonaana que cunacaauru amuritiin nalanajaain atinanaana Cana Coaunerane corojeein nenatecuche”, naain jetao nenate acaauru rai nii ene.

Elonaa acaune

²²Nitohaneen jetaote, Cucuana Lanajain caje amuhin nicharaauruha Isaraelitaaurune coina aite Moisesa. Nii jaun jetaote, jelai caje amuhin nichata janohin cuujeeure, nii acau eruelanaala, nii neniha cachane jaa nenea Shur turuuruhanecoina. ²³Inae Mara turuhin jetaote, ecu nenea acau conaa nainecurene, jataain elonaa nii ecu nenea acaune jaun. Nii jaun jetaote, nii jelai curuaateure Maraneen.

²⁴Nii jaun jetaote, inae baasoneein Moisesa que ereeuruhane nunuheteure cachaauru. Nii jaun jetaote: “Chaa caje eruhin acau corichaache”, naain jetao caje bajaare. ²⁵Nii jaun jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane coina caje bajae Moisesa. Nii jaun jetaote, leinjiin arbostoneein nenea enuha laaojiori coaratihia que Cana Coaunerane jaun jetao, coaraain acauhanau nii enuha laaojiori arbosto jaoha Moisesane jana, inae ichonaineein nerotoe nii acau elonai.

Ecu jetaote, acaauru coujuhin acaauru coaraain esinae rauhijiriin tonoraain ichaauruhane coina, acaauru rai leinjiin rauhi te Cana Coaunera. ²⁶Nitohanein jetaote: “Esinae rauhijiriin caa caitoonjoan aonaain tonoraau, Canu inara Coaunera nichaaune aitoonjoan rauhi tonoraachene, coatihia Egipto cocoaichacuru cairichaanu jaaque inara cairicharinaauni. Canune inara Coauneranein inara cunai caje inara rautareeuni”, nae jetao acaauru rai Cana coaunera.

²⁷Nii baiha jetaote, nii lechoonca coroatajaain niha acau nalunajane jaa Elim turuhin, ecu neloanariteure acau roha teein, nii niha caunsichoonca nujuanein elele tocohaneein nenea ajaenane jaun.

Quinacai manaa tiha cana cuaunerane

16 ¹Satiin isaraelitaauru jetaote, Elim caje mituhin cuhin jetao, Sinaai, Elim, naaonjoainuri cataaun, cacha areroo nenea Siin jetao turuha cuure. Lechoonca saogui janoa Egipto caje mituuruhane cojoanonaa coroata batene bana jetaote nii aihure. ²Nii cacha areroo neeurunajaun jetaote, Moisesa, Aaroon, naaonjoainuri que jetao, satiin ereure:

³“Bana chunijiun cuhacaanune nainatejelanaala, Egiptoacha nihacaanune coina, ecuhacha canacaanu coarajelanaalate ai Cana Coaunera, ecuhacha neein ohacaanune richae. Ecu jerichaachene tocohaneein, nainaaain lenoneein, naaonjoaain nerejetocaaanulu natiin. Nii jana inarate, caa cacha areroo canacaanu uhaain, mijitena caaun, satiin canacaanu ateinana jeriquiche”, naauruhane jana jetaote:

⁴“Tane elo naluniji amuneein, dede caje lenone nalaete, que lenonecurumiin. Aihate, bananeein, niicha quiine que nelateecha raaurumiin cachaauru, cojoanoo netojoein. Chaaaurucha, caa caitoonjoan tonoraain neeuruhane jana, chaaaurucha tonoraenereein, nii coitucuhanune coinane, nirijiein ichareeuni. ⁵Saota janonihane cuhane, inara loreri asae, inaraacha amaaeni raaichene, cojoanoo netojoein ranajaaquichene jeeo amuritoheiriin, inara lenonenu raauche”, naa Moisesa rai Cana Coaunerane jaun jetaote:

⁶“Sonainate, Cana Coaunera, Egipto caje inara rocokane coaraain coitucua curiquicheein. ⁷Jana, janonete, jataain banejelanaala, inara rai caohacha ichaa Cana Coaunerane coaraa curiquicheein, jataain banejelanaala que ereeiche aonaane jaun. Inasiina chanein nihacaanu canacaanune coala-naala, canacaanu nocoje chanuriquiche inara”, naain jetaote:

⁸“Cana Coaunera te, inara coroatajaniha cureein, sonaina niha inara lenonenuque inihone, que lenonequichene coina. Jataain banejelanaala, que erehieiche aonaane jaun te, janone arajiin niha inara lenonene coina, inara coroatajaniha cureein. Inasiina chanein nihacaanu canacaanune coala-naala, canacaanu que ereriquiche, coatihia canacaanucue, nii erehieiche, Cana

Coaunera quete aitocoiche”, naaure jetao, isaraelitaauru rai, Aaroon aina Moisesacuru.

⁹Niritocuruhane acaauru raine baiha jetaote, Aaroon rai jetao:

“Chajaaain isaraelitaauru rai aitoote, satiin ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhine, que ereeuruhane aonaane jaune aitoon”, naa Moisesane jaun, ¹⁰isaraelitaauru aina ereereeca Aaroonne jana, caohacha curuaeconaa nichaji, cacha areroo coaracuruha satiin isaraelitaaurune jana jetaote, dede sacari jana inanacae, Cana Coaunera ichanohi, caohachaaain nena. ¹¹Nitohaneein coaracuruhane jana jetaote, Moisesa rai jetao:

¹²“Jataain ereeuruha isaraelitaaurune aonacaan. Aihana jaun, acaauru aina ereein, acaauru rai: ‘Sonainate iniho que lenoneein, cojoanoo janone faancha que lenone riquicheein, jeriquichene tocohaneein. Nii banate, itolere ichana nureraneein, itolere Curuaanaaneein Cana Coaunera nichaaune esenetaa curiquicheeincha’, naaun acaauru raicha”, nae jetao, ecocohin Cana Coaunera.

¹³Niritohane cosonaina que jetaote, nii acaauru lohanari memooa jetao, uure tajaacuru, bajari tocorijianein nenacauru codornisecuru. Nii cojoanoo janone jetaote, nii acaauru lohanari tinunoritiin jetao, ne arasane jiane tocohanein acau. ¹⁴Inaen jacoroha, nii arasane jiane tocohanein nena acaune baiha jetaote, nii cacha areroo nena atane ichoe jetao, acau nejerocoina tocohanein jetao, nihacoae. ¹⁵Nii coaraain jetaote, nii coitucurenihane jaun. “Chaana jana, catohane”, naacoaauruha, ita rai isaraelitaaurune jana jetaote:

“Caa lenonete, inara rai te Cana Coaunera, que lenoneein ichaohichene coina. ¹⁶Caate, jeriha Cana Coaunerane jaun ainaane, le loreri asae neinequichene, jeriquichene jeeonein quinaa nainequichene nainejeein, coroata litoronein coujunacatein raain, que lenoneein ichaaoche, le cacha nequichene”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

¹⁷Niritohane acaauru raine jaun jetaote, nii aithane rijiinanaain jetao, raaure nii isaraelitaauru. Jana tabaauru jetaote, araainanaain raauruhane jana, leeochoaauru coroatajaenanaain raaure, ¹⁸nii acaauru rai aithane jeeonijianaain. Nii inatiin jetao, coatiha cautihei, nii araainanaain raurera rai, nii coroatajaenanaain raurera rainiha natiin jetao, coatiha lanaain. Quinaa nainecuruhane jeeonijianaain, rauruha le cacha cachaaurune jaun.

¹⁹Nii baiha jetaote, acaauru rai jetao:

“Jioanriha cojoanoo inaraacha quinuque, cha cautijiaaichenenera”, naa acaauru rai Moisesa natiin jetaote, ²⁰nii Moisesa ere tonoraelanaala, cojoanoo niicha quine cautijiaauruha tabaaurune jaun jetao, sainaain corihanohin setuhacoae, nii acaauruacha cautijiai. Nii jaun jetaote, jataain acaauru aina obaje Moisesa.

²¹Nitohaneein jetaote, ajaatosiha enotone ajiniha janohetoanaain coineetein jetao, que lenonecuruhane coina jetao, raaure le cachaauru, ajajaa enotone netuhacaane jaun. ²²Nejetaote laen, saota janonihane cuhane, ranajaaoncuruhane jeeo amuritoheriin jetao, jenai litoro nihein jetao, nii rai lenone raaure le cachaauru. Nii jaun jetaote, Moisesa rai, acaauru biha cuuruha, nii acaauru bichauhenaurune jana jetao:

²³“Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte, aihure, eresi niicha ichanenu jianein, Cana Coaunera coacuhin, corojeein, niicha jerei ichaain

rachoojoeeuruhane jaa cojoanonaa nihane jaun. Niha inaraacha asichoneni erenene, asichohin enohalaache, niha inaraacha jarenenine, jarejeen niha cautene, eresiraine que, jitariin rucuhecuche”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

²⁴Nii jaun jetaote, nii acaauru rai aitoha Moisesane rijijieen, nii rai lenone caute rucuhecuruha, cojoanoo que lenonecuruhane jaanu quene jana jetao, inaan laen setuhin, corihanohin, inaan sainaene. ²⁵Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Chajaaain laen, inaraacha ichanenu jianeein, Cana Coaunera coacuhin, corojeein rachoojoeichene jaa cojoanonaa nihane jaun, que lenonecuche, coatiha nii cha eruriheeicheen, enene jiichoo cuhane, raa cuhichene niha-natiin. ²⁶Saota janonihane cuhanete, nainequiche inara lenone raaichene, jana caaunsi janonihane cuhane, nebetacanaa cojoanonaa bana, coatiha cha eruriheeicheen”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

²⁷Niritoha acaauru rai natiin, caaunsi janonihane cuhane, cuhin raa cuuruha tabaaurune jaun jetaote, nii cha eruurene. ²⁸Nii jaun jetaote:

“Chaabanana, inara rai aitocohaune jaa esenetaelanaala, inara rai caitoonjoancha tonoraain neriquiche. ²⁹Nii jelai tein nebetacaaichene jaanu cojoanonaa tein nihanu, canu inara Coaunera nichaaune jaa coitucuhin neeuche. Nitohanihane jaunne, saota janonihane cuhane, coroata janohi raineen, inara rai lenone tein neeun. Aihane jaun, caaunsi janonihane cuhane, le cacha cachaniquichene, inara loreri asae neeuche, nii chunijiun cunaa coacuelanaala”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

³⁰Niritoha acaauru raine jaun jetaote, caaunsi janonihane cuhane jetao, loreri asaaecha neeure cachaauru.

³¹Nii niicha raauri lenone jetaote, curuaateeuere isaraelitaauru manaaneen, somaaca jetao, aiha silaatro ucuhene tocohaneen, irichaje que jasiitenohi rijitoco joaain ichoatiin.

³²Nii baiha jetaote:

“Caate, jeriha Cana Coaunerane jaun nenaane: ‘Chajaaain, coroata litoro tabaainijineen coujunacateen, nii manaa curujuaain, rucuhecuchete, coaracurumiin inara nefoerateeuru, Egipto caje inara rocohin, cacha areroo que lenonequichene coina, inararai quiicha tenihane coaracurumiin’”, nae jetao, acaauru rai Moisesa. ³³Niritiin jetaote:

“Chajaaain, nii leinjiin omari cuhane, inata litoro tabaainijineen coujunacateen, nii manaa raain, Cana Coaunera notaracae tein rucuhecuruiinete, coaracurumiin inara nefoerateeuru”, nae jetao, Aaroon rai.

³⁴Nii Moisesa rai aitohane rijijieen jetaote, Egipto caje mitanajaane coujunacaneen jetao, acaauru rai camela tiha Cana Coaunerane jaun jetao, nii omari aina curuaecaain jetao, rucuje Aaroon.

³⁵Nitohaneen jetaote, jenachoonca jaanacaneen jetao, manaa que lenonejeein jetao, neeurelu isaraelitaauru, niha cachane jaun, Canaa batane nunuhe que turuuruhane reen tiaaajoaain jetao, que lenonejeein neeurelu.

³⁶Coroata litoro tabaainijineen coujunacateen jetaote, nii omari cuhane rucuhecure.

Ajeri jaberoco tabai caje mituha esinaaecane*(Nm 20.1-13)*

17 ¹Nitohaneen jetaote, Satiin isaraelitaauru jetao, caohacha curuaecanaa nena Siin caje mituhin cuhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijeein, jeraae cuuje cuujein, Refidiin turuhin jetao, ecu neloanaritecure. Nii jana, nii ecu neniha, nii cachaauruhacha coheni, esinaaecane jaun jetaote:

²“Canacaanu rai, esinaeeca teeune, que acau cohacaanura”, naauruha Moisesa raine jaun jetao:

“Chanuna, jataain carai niritiin ereeiche. Chanuna Cana Coaunera esenetaana jerelanaala, coujuera rijitiin ereeiche”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

³Niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain cocohintooruhane jaun jetao:

“Chanutejian catohaneen Egipto caje canacaanu rocohin, canacaanu cairi-chaai, canacaanu bereecuru, canacaanu irihuru, naaonjoainuri aina curuaecaain, cocoirena que, canacaanu ateinana jereeita”, naain Moisesa que ereeuruha, nii cachaaaurune jaun jetaote:

⁴“Chana laen ichareeun enene, caa cachaaauru aina, inae naajeein cuajeeinte, ajeri jaberoco que, canu bodoosiin catinaa cuurureeinha”, naain, Cana Coaunera caje bajaa Moisesane jaun jetaote:

⁵“Chajaain, jitariin nii cachaauru cotijiaain, acaauru taojiaain, nii Israeli bichauhenaauru tabaauru que, necorichanerateen, nii ichei otiha, nucuhe cuhanai faohitohilune jaa amaain, acaauru ichoaichaniha cunihu. ⁶Canune ichoaichaniha cuhin, Horebe bichatane nena ajeri seeonjoa ichoae neen ii cohareeuni. Inaen ecu turuhine, nii ajeri seeonjoa faohitoo, nii ichei otiha quete, caje mituha esinaaecane, caje raain acau cooruhine cachaauru”, naain jetao, tonorae Cana Coaunera, bajaane jaun. Niritoha rai Cana Coaunerane jaun, nii rai aitohane rijijeein, rai notiha que, nii ajeri jaberoco faohitoha, ecu turuhin, satiin coarajeeuruha Israeli bichauhenaaaurune jana, Moisesane jana jetaote, caje mituha esinaaecane jaun jetao, ⁷jelai curuaate Meribaneen, neniha esinaaecane coreniha, Moisesa rai aitocuruha isaraelitaaurune jaun. Chaaen jetaote, Masaaneen jelai curuaate, ecu niha Cana Coaunerane esenetaelanaala cuujia: “Inaenacha cau niha, cana aina Cana Coaunera, chatohanihanachara”, naane jana, niha acaune jaun.

Amalestitacuru aina, sonaanaque neeuruhane

⁸Isaraelitaauru aina, sonaanaque neeuruhane coina jetaote, Refidiin nichae jetao, cuure Amalestitacuru. ⁹Nii jaun jetaote, Josoe rai jetao:

“Chajaain, taa Amalestitacuru coineteen, sonaanaque neniha caa cachaauru tabaauru janijiin amanajaaincha. Canune, canu biji cuhane, Cana Coauneraacha tei otiha aina, nii ichatane ucuuno niha ureeuni janonera”, naain jetao, letoae Moisesa.

¹⁰Niritiin letoaa Moisesane jaun jetaote, Amalestitacuru aina sonaanaque jetao, niha cue Josoe. Nii tonohanau jetaote, ichatane ucuuno jetao, iniha cuure, Aaron, Moisesa, Hor, naaonjoainuri. ¹¹Nitohaneen, nii ichatane ucuuno turuhin, ecuun jerane rai biji sijirichaa Moisesane jana jetaote, sonaanaque, nii Amalestitacuru amuritoorelu isaraelitaauru. Jana, cotaaecca rai bijine, ocoai biji fauha Moisesane jetaote, nii isaraelitaauru amuritoorelu

Amalesitacuru. ¹²Nitohaneen cotaeca rai bijine jaun jetaote, leinjiin ajeri raain jetao, nii Moisesa rai teeuere, nichoae nelauriaane caina. Inaen nichoae nelauriaane jana jetaote, jerane rai biji mucuure, Hor aina, Aaroocuru. Nitohaneen jerane mucuuruhane aina jetaote, ecuun bijihuru sijiichain sonafae Moisesa, enoha enotone reentihaaaine aina jetao, ¹³sabereecha que Amalesitacuru saaujiin sonajaain jetao, amuritonajaaure Josoeocuru.

¹⁴Nii jaun jetaote, Moisesa rai jetao:

“Caa ichei aitorichaaunine jaa laenaan, itolere bana coaauquichene jaanu que. Chaaen Josoe rai aitoo, coatiha, inaen caohachanainejeein coaunojoi-neen neeururinaain Amalesitacuru”, nae jetao, rai Cana Coaunera.

¹⁵Nii jaun jetaote, “leinjiin Cana Coaunera raaichane, naitoonjoan icharaneen neen”, naain jetao, nii ajeri caje nena rori jaain jetao, curuhaate Moisesa. ¹⁶Niritiin jetaote:

“Caate, amalecuru amuritoheraneen, sonaanaque caohachanainejeein, acaauru nefoerateeuru itajeratiha Cana Coaunerae jaaun, coujunacaneque, ajeri caje nena Cana Coaunera rorine”, nae jetao moisesa.

Moisesa rene turuha cuha Jetrone

18 ¹Madiaaun nena saseredote Moisesa tanaa Jetro jetaote, rai naraai-churu aina curuaecaain Moisesa coroatajaneen Egipto caje rocona-jaa Cana Coaunerae coitucue.

²Nii Moisesa jetaote, rai sinijiera Sejora ratiriin amuhane jaun jetao, rai loreri asae raain jetao, sirinajaen nii rai inaca Jetro, ³coroatajai bereecuru aina curuaecaain. Leinjiin curuaa jetaote, Geresone: “Nejelau atane quene, nejelau cachaauru aina neen”, naa Moisesane jaun. ⁴Leeocha jetaote, Elieserneein curuaate: “Canu inaca Coaunera te, canu coroatajanihane jaun, faraaon sabere caje nichoteeun”, naane jaun.

⁵Nitohaneen amuhin jetaote, caohacha curuaeconaa cacha areroo turuhane jaun jetao, nii ecooca Cana Coaunerae jaun, ecu nena ichtatane ecuuno, neloanariteein ecu niha Moisesane jana jetao, nii Moisesa sinijiera, rai coroatajai bereecuru, naaonjoainurique necorichanerateein jetao, rene turuhin coaraa cue Jetro. ⁶Rene turuhin jetaote:

“Ii sinijiera, coroatajai ii bereecuru, naaonjoainuri uhaain, canu ii tanaa Jetro nichaaune, ii rene turuhin ichoharaa uunra”, naa Moisesa rai, nii rai tanaane jaun jetaote, ⁷nii rai tanaa coinetein jetao, nacatiha nenoracaain, ecu ita rai ereeuruhane baiha jetao, jiniiquiin lohanari asae enoha cuure jetao, Moisesacuru. ⁸Nitohaneen lohanari asae raain jetaote, itolereecha que coroatajanenajaain, faraaon aina curuaecaain egipto cocoaichacuru cairichaa, Isaraelecuro coreniha Cana Coaunerae beebeje jetao, bero cuhane cujeein itolere necairichanaa caje ichoteratenajae Cana Coaunerae maa-jeein jetao, beebeje nii tanaa rai Moisesa.

⁹Niritiin beebejihane jaun jetaote, cairichaerinajaauruha egipto cocoaichacurune caje, isaraelitaauru ichoteratein, jataain cairichaaajoaain acaauru coaraa Cana Coaunerae coitucuhin jetao, jataain coraajeein jetao:

¹⁰“Caohacha te, ichae Cana Coaunera, inara cairichaeriha faraaon, Egipto cocoaichacuru ainane jana, Isaraeli cocoaichaneeichene rocohin, ¹¹inara cotaairiin, inara que nererojoecaeriin neeuruhane caje, inara rocohane jaun.

Inaen laen esinae rauhijiriin, itolere diosichuru ichanohinchuru amurijiriin, jataain nelateen leinjiincha niha Cana Coaunerane esenetaanura”, naain jetaote, ¹²leinjiin carenero sohin mocohin jetao, Cana Coaunera corojeein jetao, nii choae tacaain itolereeuque belai Jetro. Nii baiha jetaote, nii Moisesa tanaa aina jiniiquin jetao, Cana Coaunera notaracae lenoniha cuure jetao, satiin nii Israeli bichahenaauru aina Aarooncuru.

Cocoinanacaihuri cocoinaacoaa Moisesane

(Dt 1.9-18)

¹³Nii cojoanoo janone, niha isaraelitaauru rai rucuhencaine jaun, nelauriaain acaauru rai beebejeein rucuhca Moisesane jana jetaote, satiin naca-tiha, ecu sonafaajeein chujuhequuin cohacure, le cacha cachaaauru aina niha rucuhencaine jaun. ¹⁴Nitohaneein, nii cachaauru tiha Moisesane coaraane jaun jetaote:

“Chana ichaai, catohaneein caa cachaaauru aina. Chanuna iicha nitohanai rucuheneen nena jeree, arajiin cau neeuruha nitohanai rucuhena naineneen nenacaauru cachaauru natiin”, naa nii tanaa Jetrone jaun jetaote:

¹⁵“Niha acaauru rai rucuhencaine jaunte, Cana Coaunera caje bajaanune coina, turuhin cacoharaa uure cachaaauru. ¹⁶Catohaneein niha acaauru rai chatoanai rucuhencaine, canu rene turuuruhanena: ‘Caate, baaso ichae, caate, caohacha ichae’, naain coitucuhanune coina turuhin beure. Niine esinae rauhijiriin Cana Coaunera rai rauhi rijitojoein, acaauru rai beebejeein, que acaauru relaan”, nae jetao, Moisesa.

¹⁷Nejetaote, nitohanai ichaane rautaan coaraenihane jaun jetao, suujuate nii tanaa:

“Coatiha caohachaaain nitohanai ichaaine, ¹⁸inasiina cotaeca ii aina nenacaauru cachaauru netonaine jana, ii netonai cotaequi natiin. Jataain ii jaberoco amurijiriin niha iicha rucuhenein inatiin, iicha jelai nii rucuheneen nena jereree. ¹⁹Caohachaaain, caa ii suujuatihanune aonaain tonoraute, ii corotajanemiin Cana Coaunera. Ii te, naineree nii cachaauru coreniha Cana Coaunera rai ereeine, nii baaso ichaain neeuruhanane corenihane. ²⁰Esinae rauhijiriin aitoa Cana Coaunera rai rauhine rijitojoein acaauru relaan, chaaen naaonjoaain techuisi caohachae ichaonaa, naain coitucuruhanane coina, acaauru que coitucuerateeu. ²¹Aihana jaun, ii te, naineree nii cachaauru caje charijichaaanti, caohachaaain suujua coaraneen nena naineein, Cana Coaunera que suujua acatein, nii coriquiichaque coacuelanaala nena cachane, nii coaraain, nii le oharaancaain nenacaauru cachaauru coaranuque cocoinaau. Jerichanejeeinchi, nii lefashaain nenacaauru coaranu cocoinaain, nii saoquichooncaain nenacaauru coaranu maajeein cocoinaain, nii lechooncaain nenacaauru coaranu maajeein cocoinaain. ²²Acaauru te, nainere chatohaneein niha baaso ichaain ita colurujuera cachaaaurune, nii rucujuein, naaonjoanaa nainecurure. Jataain rucuhenajelanaala nenaaniane laen, nainecure ii rene uhaauruhane, jana, rucuhencacane, ecu nejesinajeein rucuhena nainecure. Nii banate, iicha nii rucuhena jereeine, ichei caaintaane caje, ii corotajanecurure rucuhenaque. ²³Caa ichei caitoonjoan tonoraain, jeriha Cana Coaunera rijijiein, nitohaneein ichaane banaachate, abatanaaneein, nii banate, raotojoein

loreri asae cauha cunaanainecurure cachaauru nihanatiin”, naain suujuatiha Jetrone jaun jetaote.

²⁴Nii rai aitoha tanaane tonoraain jetao, ²⁵caohachaaain suujua coaaraneen nenacaauru Isaraelecuru cocoaainacoe jetao, nii Moisesa, jelai le oharaan-cai coaranu, jelai lefashai coaranu, jelai saogui choonca coaranu, jelai lechoonca coaranu, naonjoainurineque. ²⁶Nitohanihane jaun jetaote, niha nii cachaauru rai rucuhencaine, ecu rucujeein, naonjoaaunre. Jana ecu rucuhenajelanaala nena jetaote, Moisesa rene amaaure. Jana rucuhencajeein ainaa nihane jetaote, ecu acaauruacha nejesinajeein rucuhecure.

²⁷Nitohaneen jetaote, ecu carajaaooaain acaauru aina nihane baiha jetao, jelaiha natane cauha cue jetao, nii rai tanaa, inaan nii tanaa rai nocoiha Moisesane jaun.

19 ¹Nichata atiha Egipto caje amuuruhane batene cuhane jetaote, Sinaain nena cache areroo caohacha curuaeconaa jetao, turuha cuure isaraelitaauru. ²Nitohaneen jetaote, Refidiin caje amuuru baiha jetao, Sinaain nena cache areroo turuhin jetao, ecu neloanaritecure, nii ecu nena ichatane ucuuno rohan tein. ³Ecu neeuru jana jetaote, nii ichatane ucuuno netiin cotihaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii ichatane ucuuno que iniin coaraa cuha Moisesane jana jetaote:

“Caa ichei aitorichaaunine rijitjoein, Jacobo nefoerateeuru isaraelitaauru rai benihu: ⁴Inara te, egipto cocoaichacuru cairichaaain, ena cau nihanune jaun, cau inara turuhanune jaun, leinjiin uujirii itaro ichoae unaa rijijeein, cau turuhin neeichene coaaraneen coitucuhiche. ⁵Aihana jaun, caa inara rai caitoonjoan tonoraain ichaaain neeichenete, satiin caa atane que nenacaauru cachaauru amurijiriin, canu cachaneen quicha jereineen neriquicheein. ⁶Inara te, le lauriin cache saserdoteneen, quicha janijineen neeichera’, naain caa ichei aitocohaune rijitjoein, isaraelitaauru rai benihunra”, naain jetao, letohae Cana Coaunera.

⁷Niritiin letohane jaun cuhin jetaote, acaauru bichauhenaauru cotijiaain, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijitjoein, nii cachaauru rai biha Moisesane jaun jetao, ⁸ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Nii jeriha Cana Coaunerane rijijeeine, naitoonjoan ichajeein nerichaanu-hincha”, naauruha isaraelitaaurune jaun jetao, nii jerecuruha cachaaurune biha cue jetao, Cana Coaunera rai Moisesa.

⁹Nii jaun jetaote:

“Aonaaun, ii renena dede sacari jana fauhin, ii aina erereunni, iniha irihanune aonacuruhane, ichei suujua acatecuruha cachaaurune coina”, naa Cana Coaunerane jaun jetaote, nii jerecuruha cachaaurune bee jetao, nacoaaneen Cana Coaunera rai Moisesa. ¹⁰Nii jaun jetaote:

“Chajaain, nii cachaauru rai aitonihute, enene neruujueein, jatoroaain neeuriinte, eresi caatiha netaojiaaruhine. Aihana jaun, chajaain rai cajione bichorohin, ¹¹neruujuerumiin eresi cojoanoo netojoiraineein. Eresi cojoanoo, canu Cana Coauneranichaaune, nii Sinaai bichatane ucuuno fauha urichaauni, satiin cachaauru notaracaene jaune aitoon. ¹²Chaaen, nii ichatane ucuuno auha ramara coujunacateein, nii cachaauru rai aitoo, nabana, nii coujunaca rerohin, nii ichatane ucuunoque inihuruhane coataa. Nii coujunaca rerohin, satiin rohan nichuutai cache te, ateinanohiniha cureein. ¹³Nii

chuni, nichoae biji meracaain, naaonjoanaanainihei, nabana ajeri jaberoco que bodoosiin sonojoiniin, soririji que nihanatiin situujiin sonojoinihane coataa. Nii chaque aasaai cacha, acaauru iri, naaonjoainiha natiin, ichaolanohineein ratirinojoinerihaain. Inaen toniha carenero jicho caje nenaai jaihane aonacuruhane banaachate, nainecurure, nii ichatane ucuunoque inihuruha cachaaurune”, naa rai Cana Coaunerane jaun jetaote, ¹⁴nii ichatane ucuuno caje fauhin jetao, neruujueein Cana Coaunera acatiha netaojiaauruha cachaaurune coina jetao, aitoa cue Moisesa. Nii jaun jetaote, satiin rai cajione bichorojoacaaauruha cachaaurune jana jetao:

¹⁵“Eresi cojoanoo netojoiraineein neruujueein, jioanriha inara sinijeraauru dadaaiche, que turuhane reetiaainera”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

¹⁶Inaen nichata janoha, nii aitothane cojoanonaa bana jetaote, janohetiin arara rainein niha jiacanena jana jetao, nii ichatane ucuuno ichoae jetao, fae dede sacari. Nii jana, jataain tonihaca jaihane jaun jetaote, coasinacaaun satiin rijijijianecure lohanari asae nenacaauru. ¹⁷Nii jaun jetaote, nii lohanari caje cachaauru amaain, nii ichatane ramara ratirinajaaain Cana Coaunera coaraa cuha Moisesane jana jetao, nii tonohanau ramara chujurijatiin jetao, cohacure cachaauru. ¹⁸Satiin nii Sinaai bichatane ucuuno jetaote, suruaa tabaineein nedae, usi ichoae ecu fauha Cana Coaunerane jaun. Nii jana, suruaa jetaote, ocoana mocohacane ainane tocohaneein, ecu sichohacohane jana jetao, jataain nerurujae nii ichatane ucuuno. ¹⁹Nii jana, jaiha-curu jetaote, jataain nauruta naurutaain tonijaaain tonihane jana jetao, iriha Moisesane jana jetao, toniha ararane rijitiin jetao, tonorae Cana Coaunera.

²⁰Nitohanein jetaote, jataain Sinaain bichatane ucuuno fauhin jetao, nii nihane jaun, rene iniha cuha Moisesane coina jetao, cotijiae Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, rene iniha cuha Moisesane jaun jetao:

²¹“Chajaain taa neeuruha cachaaurune jaun fauhin, acaauru rai aitonihute, nii coujunacateeine jaa rerohin cacoaranaa nainecureneeine, ainihanete, arajiin ohin comoorureein. ²²Nii saseredotecuru nihanatiin, carohan turunaa jereraauru, sinacaain neeurumiin, ainihanena acaauru que nejeratereunni”, naa Cana Coaunerane jaun jetaote:

²³“Nii aitothane rijijieein, coatiha nii Sinaain bichatane que ininaa coaauruhin cachaauru, ichei banijiaain niha jelaine coina, coujunacaterateeine jaun”, naa Cana Coaunera rai Moisesane jaun jetaote:

²⁴“Fauhine baiha te, nacoaaunein Aaroon aina iniha uriquiin. Jana saseredotecuru aina, cachaauru nii coujunaca rerohin, caa ena nihanune jaun, iniin turunaa nainecuruhi, acaauru que nejeratihanune coataa”, naa Cana Coaunerane jaun jetaote, ²⁵fauhin isaraelitaauru rai biha cue Moisesa.

**Tonoraain ichaoha cachane coina, lechooncai
erenaa rauhi Cana Coaunera tenojoin**

(Dt 5.1-21)

20 ¹Niritiin ereein jetaote:

²“Canune inara Coauneranein, cairichaaerinoinjein letononeein neeiche Egiptoone caje, inara rocoheraneeun. Coatiha canu baiha nihei, inara Coaunera. ³Jioanriha, nii chosichuru ichanohichuru ere esenetaain, aacha tonoraain neeichene.

⁴ Aihana jaun, jioanriha ecuun dede que nenacaauru tocohaneen, ecaanto janaa coaaquichene. Nieichu atane ichoae nenacaauru, nii cucuana cuhane nenacaauru, nii atane jana nenacaauru ecaantooru, naaonjoainuri tocohaneen, coa inara chosineque jaache. ⁵ Canune inara Coauneraneen, aihana jaun, jioanriha nitohanai ichaain, nacatiha neseeriaaain corojeein neeichene. Canu inara Coaunera nichaaune, enaacha cha rautenihanune jaun, caque baasoneen ereeuruha ichauhenaurune, rai calaohichuru, nichoalacuru, nichoala nichoalacuru, naaonjoainuri aina curuaecaain casetecareeuni. ⁶ Nena laen, jataain cacoelaichaauru, caa caitoonjoan quere quicha tei tonoraeraaru, oharaanca saneen nefoerateeuruhane nihanatiin, aina curuaecaain acaauru belacheeuni.

⁷ Jioanriha tonaain, inara Coauneranichaaune coacuhin, baasoneen ereeiche canuquene. Nitohaneen inara Coauneranichaaune coacuhin, baasoneen canuque ereeine casetecareeuni.

⁸ Nii nebetacanaa cojoanonaa quicha teilu bana, inara Coaunera nichaanecha jerei ichaain, canu coacuche. ⁹ Aihana jaun, saota janonejeeicha amihaneen, bana jitariin inaraacha ichana jerei ichacuche. ¹⁰ Caaunsi janonihane cuhane, canu inara Coaunera nichaaune coacuhin, quicha jerei ichaain rachoojoeichene jaa cojoanonaa niha, banane jaun. Jioanriha, nii cojoanonaa bana, nii chatoanai amihanenaa ichaquichene, Nieichu nejelau cache inara aina nena nihanatiin, nii ii calaohi, ii cacunu, ii cache, ii coseenra, ii irihuru, naaonjoainuri nihanatiin, chaachana nainecuruhi. ¹¹ Saota janone bana dede, cana rai chauratane, cucuana satiin cuhane nenacaauru coneracuru, naaonjoainuri coaunaain, caaunsi janone bana nebetacaalu, Cana Coaunerane jaunte, nii nebetacanaa cojoanonaa cojotaelu, Cana Coaunera”, naain jetaote:

¹² “Efojiaraaru belaa, acauru ere tonoraain neeute, canu inara Coaunera nichaaneecha tei, caa atane que raotojeein ichaohiche.

¹³ Jiaonrihachu sonajaaain jaohin, naaonjoaaine. ¹⁴ Jiaonrihachu sinijiraqui ene dadaain, naaonjoaain neeine.

¹⁵ Jiaonrihachu asijiauhin naaonjoaaine.

¹⁶ Jiaonrihachu nohaneen chamute cache cairichaaain, naaonjoaain neeine.

¹⁷ Jiaonrihachu chamute cache loreri que necoelaain, niicha sirii sirina coaaquine. Nieichu comasai que necoelaina nainihei, nii rai cache, rai coseenra, rai boey, rai cabario rijijeein nena asno, naaonjoainuri niicha sirii sirina coacuelanaala”, nae jetao, Cana Coaunera.

Cana Coaunera que, necasaauruha isaraelitaaurune

(Dt 5.22-33)

¹⁸ Satiin isaraelitaauru jetaote, arara aina niha jiacanene jana, toniha jaihane jana, nii ichatane ucuuno suruaa tabainihane coaraneeeure. Nejetaote, coasichuruhane jaun, coriaae netiin coarajeeure. ¹⁹ Nitohaneen coasichuruhane jaun jetaote:

“Chajaaain erenihun Cana Coaunera aina, ii naitoonjoan beei canacaanu rainena, naitoonjoan rijijeein ichaorichaanuhin, canacaanu rai irihanena ohacharichaanu”, naauruha Moisesa raine jaun jetaote:

²⁰ “Jioanriha casiichene. Cana Coaunera te, inara coujuhin inara coaraa uuhe, esinae rauhijiriin, inara casetecarichaaaine que necasaain neeichene

coaraane coina. Nabana osa que nesaruhin neeichene coataa”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

²¹Niritiin jetaote, coriaae netiin coarajeeuruha, nii cachaaaurune jana jetao, nii niha Cana Coaunerane jaa, dede sacari rohan jetao, nichuutaa cue Moisesa.

**Lenonecuru mocooruhane coina, atane caje rori
jaauruhane coina, aitoa Cana Coaunerane**

²²Nii jana jetaote:

“Chajaaain taa isaraelitaauru rai: ‘Inaen inara raajenihane, inara aina irihanu dede caje coaaneene aonaain coaraquiche. ²³Aihana jaun, jioanriha oro, coriqui, naaonjoainuri caje ecaantooru jaain, canu coroequichene rijijieein coroequichene. ²⁴Raujiaaincha, atane caje rori jaain, nichoae tein inara irihuru, coriha cuhane nenacaauru bacaauru sohin mocoche carai, inara que casuujua acatichaaunne coujunacanu que. Nii jerichaaune jaauru tein ichaain, ecu canu coaaquichenena, ecu neein inara coroeareeuni. ²⁵Jioanriha ajeri caje, carai rori jaaichene, coatacuru que bijiin ichaquichene, eruhichene rijijieeincha ichacuche, bijiin ichaquichenete, carai nii rori aasaechareeiche. ²⁶Jioanriha, nii rori jaaichene, esecarera siriiin carai ichaquichene, nabana que inichene, jianacoon niha inara jaberocone coataa’, nanihun acaauru rai”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

**Letononeein nenacaauru rai rauhi
(Dt 15.12-18)**

21 ¹Niritiin jetaote:
jetaote:

²“Leinjiin Ebereeo coreteen ii cachanu quete, nainere saota jaanacanejeeicha, ii aina amihaneein, caaunsi jaanacane cuhane, inaen ii caje mituhin amuhin, raotojeein nainere nihane nii mituha naja coretelanaanane. ³Comasai colane, jelai ii rene turuhalune, jelai amuhine ii caje. Jana, comasai aina turuhalune, comasai aina jiniiquiin amuhine. ⁴Jana, rai fatoroon comasajiaane jana, nii comasai aina calaojoiin, cacunucohanete nainere, nii rai fatoroon raineen nedaa bereecuru aina, nii rai comasine jana, jelai amuhane caohachae, nii rai letono. ⁵Nii rai comasai, bereecuru, naaajoainuri colateein, nii fatoroon ratiriiin amunaaajereniha, nii letononete nainere ⁶Can Coaunera notaracae, acuuja bacuujuaniha amaain, nii acuuja bacuujuaque suruheratein, coataque niricho jorolohitohane caohachare. Itolere cojoanonaa bana, rai letononeein nihane coina”, naain jetaote:

⁷“Chunucoha coseenranuque, rai cacunuque necoretihane, aihuruha nii quichaauru letonocurune rijijieein, amunaa nainihe. ⁸Rai comasainu que ranaa jeria, nii fatoroon ne jana jereniha nii ranuna ne, nii fatoroon coretemiin nii ranuna. Nii ranuna jerenihane corenihacha, nainihe nejelau atane caje una-caauru rai, que necoretihane. ⁹Que calaohi comasajiaanetechu, cacunu balaihane rijijieein belaihane caohachae. ¹⁰Leeocha ene raain nihane, nii jauriaanejeein nena belaihane rijijieein, lenone, cajione, naaonjoainuri tein, coujuriu rai comasaineen nena tocohaneein neeuruhane coina, curuaecaain

belainaamiin. ¹¹ Jana, lenone, cajione, nii naaonjoainuri, caa caitoonjoan tela-naala, belainihanete, nii caje nichotihane coretelanaala, caje amureein, nii ene.

**Chatohaneein ita cunaitaain, ita ateinaain niha cachane,
casetecaane coina, rauhi tiha Cana Coaunerane**

¹² Chunocoha, cunaitaain ateinarate, ateinaain casetecareeuni. ¹³ Ateinana coacuelanaala, canu inara Coaunera nichaauneecha jerenohineein, ateinaa-nena, nii baiha sorohin nichotihane jaa jelai bereeuni canu. ¹⁴ Jana, namute cacha aina obajeein, sohane coasilanaala, nech jataain niicha rautaique sohin, canu rai lenonecuru sohin mocooruhane jaa rori nichae cuhin sorohane nihanatiinte, ariin ecu teein ateinaain casetecanohiniha cureein.

¹⁵ Chachaainti, rai inaca, neba, naaonjoain cunaitae, niite, ateinaain case-tecanohiniha cureein.

¹⁶ Chachaainti cacha asiin, que necoretenihane, rai loreri asae asiin siri, niite ateinaain casetecanohiniha cureein.

¹⁷ Chachaainti, rai neba, inaca, naaonjoain nocoeje chanuhe, niite, jericha-nejeein ateinaain casetecanohiniha cureein.

¹⁸ Chunocoha cacha, ajeri que bodoosiin leecha cunaitaain, biji nijique tititaain cunaitaain, nii atinaelanaala eruhari cuhane loraane, ¹⁹ coatiha nii cha ujuaihonnein nerihei, nii cunaitaera. Acaihaniji, eruhari cuhane nelo-raain, rai nunaera aina nichaauraain amuha, nii cunaitenaane cojoanonaa-chate coreteein, rai coine maajeein coretihane neere, nii cunaitaera.

²⁰ Chunocoha, enuha que rai cacha, rai coseenra, naaonjoainiji faofaain ateinaane, nii sonajaain jaohane jaachate, coretihane ne. ²¹ Jana le janojoei-niji ichaohin, amurijiriiniji ichaohane, coatiha casetecanoinerihei, nii rai fatoroon, rai cachaneein niha nii cachane jaun.

²² Chunocoha, coroatajai cacha ita sohane jana, ecu niha ene ausirinanane, nii chatohaneein cunaitaelanaala, nichoae ita comaaain rai beree jitooruhane nainere, nii beree atinaauruhane coreteratiha, nii ujuaihonnein nena-caauru que, nii ene lanane. Nete laen ecu neeuruha coroatajai joesiocurune caohachae, nabana amuritoojoaain acaauru que coreteratiha, nii ene lanane coataa. ²³ Charijieeiniji, nii ene ateinaauruhanete laen, ateinanohinihane neere, nii atinaera netonai. ²⁴ Jana, notaniji jiuhanete, nii ichara nota netonai nijuhane ne, rai catu cunaitaane, nii ichara catu netonai cunaitanohinihane ne, rai bijiniji cunaitaane, nii cunaitaera biji netonai cunaitanohinihane ne, rai tijianiji cunaitaane, nii cunaitaera tijiha netonai cunaitanohinihane ne, ²⁵ moconojoineein aihanete, nii mocoera netonai moconojoinihane ne, sauhitonojineein aihane, nii sauhitoroa netonai, sauhitonojinihanete ne, faohitohane, nii faohitoroa netonai faohitohanete ne.

²⁶ Chunocoha, rai coseenra, rai cacha naaonjoainiji nota faohitiin, jiuhanete nainere, nii nota jiuhanete coreniha, jianacoon raotojoeiin nihane coina, jianihane caohachae. ²⁷ Rai catuniji bacohitoha, faohitiinnete nainere, nii catu coreniha jianacoon raotojoeiin nihane coina, jianihane caohachae.

Sonajaain joaeranihane casetecaane coina, rauhi tiha Cana Coaunerane

²⁸ Leinjiin cacha, leinjiin ene, naaonjoainiji ateinaa, leinjiin boey jichoque situhitiine, nii boey netonai ajeri jaberocoque bodoosiin ateinaraa nete ne.

Nete laen nainecurene, nii iniho quihuruha cachaaurune. Nieichu nainecuruhi, nii boey erora casetecaauruhane. ²⁹Nete laen, ineen nitohaneen, jichoque cacha situha situcaain ateinaain coriaa, nii boeyne, ajeri jabero-coque bodoosiin ateinaain, jerichanejeein nii nerora netonai ateinanohi-niha cureein, coitucuha sainejeein berainihane. ³⁰Chunocoha coitucuhin, ohane coataa coriquique coretena jererate, jerichanejeein nichaoque core-tiha cureein. ³¹Jerichanejeein techu nelate, caa caitoonjoan rauhi, enama-naacuru, ranunaauru, naaonjoainuri raine maajeein. ³²Leinjiin letononeein nenea, coseenraneein nenaaniji soha nii boeyne, ajerique bodoosiin sono-joiniha cureein. Nete laen, nii fatoroon rai, nii letonocuru soha nii boeyne coretiha cureein, nii boey erora, nichata choonca moneda jataain coretiin nenea coriquique.

³³Chunocoha cacha, acau mitunaja fuhelanaala, acau mitunajaanuque ichaanasainejeein nirijieein ratirihane jana, cuhane naluhin oha boeyne nenihane, cabario rijijieein nenea asnone, ³⁴nii nitajihane coretihane ne, nii acau mitunaja erora. Nete laen, nii iri naluhin onaa raane caohachae.

³⁵Chunocoha rai boey, leecha cacha rai boey soha rai jicho que situhitiine, nii ichaaojoeen nenea boeyque necoreteein, ita rijijieein core leruhin, jerichanejeein ita rai, nii boey onaa iniho luruuruhanete ne. ³⁶Netechu, ineen nitohaneen coriaane jaun aihha, nii boeyne jana, caohachaaain berainiha nii nerorane jaun aihane, nii boey onaa coriha nerora raine jana, raineen nedaa, nii boey onaa ne caohachae”. Nae jetao Cana coaunera.

Chunocoha chatohaneen asijiauhane, nii niicha basijiahi cainaane coina rauhi

22 ¹Chunocohaniji leinjiin boey, leinjiin cabario naaonjoainiji basijiauhin, sohenihane que necoretihane, saokuu baca que, nii boey corihanete ne, jana carenero coreniha, jenaain carenero tihanete ne.

²Leinjiin asijiato, janotiin asijiauhane jana, eruhin cunaitaain sohin joaeraane, coatiha nii cha ujuaiahoneen nerinaain, nii sohin joaera. ³Nete laen, jiichoo sohin jaohane, nii sohin joaera nii ujuaiahonihane cureein erueraane. Chachaaanti asijiae, niite coriha, nii niicha basijiahine jeeoneen coretereen. Nete laen caohachae, neniha rai coriquine, nii niicha basijiahi coretihane coina, raajenihane jabero-coque necoretihane.

⁴Erueraa nii basijiaunohineen nenea leinjiin boey, chaaen cabario rijijieein nenea asno, carenero, naaonjoainuri irihuru, jaiti ichaohine, coroata saain core amuritoheriin coretihane ne, nii bijihu siricha.

⁵Chunocoha rai nirihuru jianiha nocoanacuru jana cuhin, rai temule quihuruha coina jana, leecha ocoana jana cuhin, leecha temule quihuruha, nii nirihurune, jataain caohachaaain nocoana jana nenea temule que corihanete ne.

⁶Chunocoha, mocomocone jaane, ineen tainacarai nenea tirico, chaaen taojianohineen nenaaniji, omarojoenaaniji moco-ha, nii niicha ichai mocomocone marihaquu cuhine, nii mocomocone jaera cacha te, nii coretihane ne.

⁷Chunocoha, namute cacha rai, cainaane coitucuhane jaun, coriqui, rucuhale jataain coretiin nenea tihane jana, loreri asae enohin, nii cacha basijiauha asijiatone jana eruuruhane, coroata saain core amurijiriin, coretihane ne, nii asijiato. ⁸Nete laen, rai bijiu eruurenihane, nii loreri erora amaain

Cana Coaunera notaracae bajaauruhane caohachae, acaacha nii rucuhele, leechoa tenojoin raane coitucuuruhane coina.

⁹Chunocoha, boey, chaaen cabario rijijieein nenaar asno, carenero, cajione, rucuhele, naajoainuri nitajenaa eroraneen nedanaa jerihane jana, eruhin nii siricha rai aitoa chunine, Cana Coaunera notaracae, nii coroatajaihuri amaa'in bajaachene jana, esinae rauhijiriin sirihane, coroatasaa'in core amurijiriin coretihane ne, nii leechoa.

¹⁰Chunocoha, namute cacha rai, leinjiin cabario rijijieein nenaar asno, chaaen boey, carenero, naaonjoainuri niri tiha cainaane coitucuhane jaune jana, chatohaneen nuncunaitaa'in oha, coaraelanaala basijiaunohinihane, nii cacha te ¹¹Cana Coaunera notaracae, esinae rauhijiriin, nii chatohaneen sohin joanihane que aitoa nii tera raine caohachae. Nii te, nere esenetaa, nii nerora terane, inaan cha coretenere, nii raera. ¹²Nete laen, coaraane notaracae nii iri basijiaauruhane, nerora rai coretihane ne, nii bajaain siricha. ¹³Jana, nunaanau nenaar ataibinaeniji, nii iri ateinaane, nii iri bucu amaa'in neroraque coaratihane caohachae, nabana ohane coretihane coataa.

¹⁴Chunocoha, leinjiin iri bajaane jana, bijihu netiin nuncunaitaa'in oha, nii iri ecu neen coaraeniha nerorane janane, nerora coretihane ne, nii bajaain siricha. ¹⁵Jana coarajiha nerorane jana aihane, nii ohane coretelanaala, nech jataain amiharatihanecha coretiha, nii bajaaranete caohachae.

Caohachaa'in suujua coaraain, Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaoha cachane coina rauhi

¹⁶Chunocoha, chariji bana quicha aina ichoaelanaala nenaar ene mucuhin rohecaain, que turuhanete, nii que turuhane coretiha cureein, nitohaniha inara ichaone jaun. Chaaen aina ita raanera'i te ne. ¹⁷Rai comasainu que raane coina tenaa jereniha rai inaca nihanatiinte, nitohaneen chariji bana quicha aina ichoaelanaala nenaar ene mucuhin que turuhane coretihane rai nereein.

¹⁸Jiaonrihachu chunijiun, chunocoha benane ichaolaaichene.

¹⁹Chachaa'inti leinjiin iri mucuhiniji, que niicha jerei ichae, niite atinano-hinereein.

²⁰Chachaa'inti, Cana Coaunera rai chaalai mocohin telanaala, nii leechoa chosichuru ichanohinchuru raaicha, chaelai mocohin te, niite ateinanohiniha cureein.

²¹Jiaonrihachu, nii chatohaneen, nii nejelau atene caje unacaauru baasoneen tein, cairichanaa coaaquichene, inara netonai nejelau atane caje turuhin neechelu Egiptoone jaun.

²²Jiaonrihachu, nii chatohaneen baasoneen autanaauru tenaa coacuhin, nii ujuatejeeuru nihanatiin chatohaneen baasoneen tenaa coaaquichene. ²³Baasoneen tenajaaichene jana, acaauru coroatajanichaaunne coina, aito-curuha caraine, ²⁴jataain inara aina obajeein, sabere que inara ichao itajereeunni. Nii bana te, ujuatejeneen nedaauruha inara bereecurune jana, autana necurureein inara comasaihuru netonai.

²⁵Chunocoha canu cacha cairicheinejeein ii roha nenaar coriqui bajaane, jiaonriha jelai amuritoheriin cainaane jeree'i aihuruha coriqui coina aina-caaurune tocohaneen, jelai amuritoheriin ichai cainaane coacuelanaala rai

teeu. ²⁶Ichei coretihane reentiaain, rai cajione tiha nii cachane, enoto sitonae jana rai jelaiha cainaaun, ²⁷acaihaniji jelaronaa acateraniha raine jaun. Ainihane chaa ichoaete nelorare. Coroatajanichaaunne coina carai aitohanena, coroatajanereeeunni, canu laen itolere bana cairichaaajoaain cacha coara-caaune jaun.

²⁸Jiaonriha tonaain Cana Coaunera baijiaain, nii ii curuaanacuru que niha-natiin, tonaain baasoneein ereeine.

²⁹Inaen itemule taojiaa nunuheteen, carajaelanaala carai jitariin uhaau, satiin ichei bino nijihanai. Chaaen jauriaanejeein nena ii calaohi te, carai teriquiin, ³⁰jerichanejeein techu, jauriaanejeein nena ii baca calaohi aina, carenero calaohi teriquiin carai. Caaunsi janonejeeinchate nainere neba aina neeuruhane, fosa janoniha nejanoacuruhane cuhanete nainereen carai uha-naaaine.

³¹Inara te, canu cachaneen nena tocohaneen, quicha jerei ichaaechajeein neeinchene caohachae. Jiaonrihachu janolariicha sonojoin irihuru quichene, raujiaaincha remaaecuru rai teeuche.

Chatoanai ichaa cachane, rucuhena nainihane coina rauhi

23 ¹Jiaonriha tonaain nohaneein chamute cacha cairichanaa coaau-quine, Nieichu nainihe jataain necha aansaneeen ichaonaa cacha ere tonoraain, chuni cairichaaain neeine.

²Jioanriha satiin baaso ichana jereen neeuruhane nihanatiin, acaauru rijijeein neeine. Chatoanai rucuheca neeine jana, naaonjoaainte caohachae, naauruha ichei nihanatiin, coa acaauru ere tonoraain baaso ichaa. ³Nieichu nainihe cairicheineen nihanatiin, esinae rauhijiriin aitenihane, nere tonoraaine.

⁴Nejerateene jaa rai nitajiha boey, chaelai cabario rijijeein nena asno nijine jana eruhine, rai jelaiha cainaaun. ⁵Ichei nererojoecaain niha cacha neniha natiin, jioanriha coroatajaneene jianeene, rai asno nijin, anajiin caaun comohane jana coaraaine, caje nii anajiin raaute nimichumiin.

⁶Jioanriha esinae rauhijiriin ichei aitoha cairicheinejeein nenaane jana, nere tonoraelanaala neeine.

⁷Nijiaonriha nohaneein ichei cacha coulurujueranihane, nii chatoanai ichaelanaala nena, cha ujuaihoneen teen sohin jaonaa coacuine, nitohanai ichaaine, nii ujuaihoneen nena casetecaanune caje nichoteriheeini.

⁸Jioanriha cairicheihuru cairichaaaine coina, ii coreteen niha cacha nihanatiin jereen, nii cairicheihuru ere tonoraain neeine jianeen neeine.

⁹Jioanriha nejelau atane caje unacauru cairichanaa coacuhin neeine, inara netonai nejelau atane caje turuhin neeichelu Egiptoone jaunte, inara raotojoeen nejelau atane que ichaonaa coitucuhiche.

Saota jaanaca nereen tiaajeein jelai atane que nocoanajaa cachane coina aitoha Cana Coaunera

¹⁰Niritiin jetaote: “Chaaen nocoanajaaaine, saotajaanaca nereen tiaain, nii jelai ataneechaque nocoanajaaun. ¹¹Caaunsi jaanacane cuhane nirijeein coetaelanaala, ecu jianeunte, caje raain lenonecurumiin, nii chatane que cairicheinejeein nenacauru cachaauru, aihate niha rai cautene, quihuruhine

nunaanau nenacaauru lenonecuru. Jerichanejeeichu, nii ichei oba cocana aina, olibo cocana jianeun.

¹²Itolereneein saota janonejeeincha iicha chana jerei chamijianeoo que amihaneein, caaunsi janone cuhane nebetacaaute, nebetacaauruhine ichei boey, asno, naonjoainuri aina, ii cachaauru, chaaen nejelau atane caje una-caauru netonai nebetacaauruhine, nacoauneein nelararajiaain amihaneeru-hane coina.

¹³Caa inara rai caitoonjoan tonoraain, rijijieein neeuche. Jioanriha tonaain chosichuru ichanohichuru que ereein coroajeein nena coaaquichene.

Nichata saain le jaanaacuru nainein, beseta ichacuruhane

coina aitoha Cana Coaunera ne

(Ex 34.18-26; Dt 16.1-17)

¹⁴Chaaen le jaanaacuru nainein, nichata saain carai beseta ichacuche.

¹⁵Caa ichei caitoonjoan rijijieein, jorerera colane ichanohin faan beseta ichaain, caaunsi janonihane reentihain, jorerera colane ichanohin faan quihajeein bitohaauche. Nii jiateein ichei caitoonjoante, Abib batene banane, nii batene bana, Egipto caje mituhichelune jaun. Nainihe chuni, nii bana chaa colaain turuha carenene.

¹⁶Jerichanejeeinchu, temule jaaine jana, inaan tainaca que tihane, taojiaane nunuheneein beseta jaau. Jerichanejeein ajaanaa satono que, inaan jitariin itemule taojiaa nainaaaine beseta jaau.

¹⁷Le jaanacaauru nainein, nichata saain canu coacuhin, carene ecoocuru-hine satiin cachaauru.

¹⁸Carai lenonecuru mocohine, jioanriha coichana aina jiniichaaain ichaaine, Nieichu aina jiniichaaain jorerera colane ichanohin faan moconaa nainihe. Nieichu cojoanoo ichaquichene coina, rai coerene rucuhena nainiheeiche.

¹⁹Jauriaanejeein ena temule inaa nunuhete nainereein, Canu ii Coaunera nichaaune rai, Teenforo asae amaain teeine. Jiaonrihachu rai neba itaari que, carenero calaohi jasiiteein enoalaichene”, naain jetao, Moisesa letohae Cana Coaunera, isaraelitaauru rai niritiin bihane coina.

Cana Coaunera letono anjera

²⁰Niritiin jetaote: “Aonaaun, canune chajiniha bero cuhane cuhin ii beraain, nii ichei banihateein quicha rucujihu, ii turuaa cuhane coina, canu letono anjera letoareeuni. ²¹Chaaen nere tonoraau, jioanriha nere tonoraela-naala neein caje nedaaine, acate jerichanejeein canunein aihanune rijijieein, nii inara osa que nihanatiin suujua acatenereein. ²²Nena laen esinae rauhijiriin, nere tonoraain, caa ichei aitocohaune rijijieein neeine, iniha nejeratena-caauru ainane, nejeratiha cureeuni ichoreniha. ²³Canu letono anjera te, chajiniha cuhin Amoreo, Ititia, Fereseos, cananeo, Ebeo, Jeboseo, naonjoaihuri atane que, ii turuaa cuhane janane, acaauru itajiha cureeuni canu. ²⁴Jiaonrihachu, baasoneein ichaaoruha nii cachaaurune rijijieein, aihuruhane rijijieein ichaohine. Jioanriha, canu coroaquine tocohanein, nii acaauru chosichuru acatiha neseeriaaain coroaenaquine. Nitohanenaa coacuelanaala, raujiaaincha nii acaauru ecaantooru fejeein itajeeu, rai rorihuru aina curuae-caain. ²⁵Raujiaaincha ii Coaunera nichaauneecha coroaaneein neeute, ichei

lanaeneeine, iicha coheni aina lenone. Chaenchu li mucuha cunaine nainate-jerinaaini, ²⁶ coatihachu oriheeini, ii jiatihanulune jaaque turuhanereetiaain. Nieichu, nii chatane que nerinaain suri cuhane beree jitohera ene, Nieichu nerinaain bereeconaa inaelanaala nena.

²⁷ Chaenchu chunijihun leeocho atane situhine jaacuru naineein, ichoasiha cojiorichuruha coina ichaa cureeuni, ii rene uhin sorooruha, iniha nejera-tenacaaurune coina. ²⁸ Chunijihun cuhine jaacuru naineeine, coasinacaain cuhine coina ichareeuni, ichoasiha sorooruha, Ebeocuru, ititiacuru, cana-neeocuru, naaonjoainurine coina. ²⁹ Coatihachu, le jaanaca reentihaaain, ichaje jaonajarinaauni, nabana joaereen nelanaaeca atanene coataa, chaaen arajiin nefaauruha nunaanau nenacaauru ataebinaecurune, chatohaneein baasoneein chetecuruhane coataa. ³⁰ Inaen arajiin calaajoin, ichei banijiaain atane siriine reentiaaine, jeraaen cuhaaje cuaajeein ichaje jaonajareeuni. ³¹ Ichei atane lucuurune coujunacateein, cucuana lanajain caje coaunein, filisteocuru cucuana que tiaaajoaain, cajene cacha areroo caohacha curuae-conaa caje coaunein, nucuhe Efarata tiaaajoae, caa ichei quicha tei atane lucu. Canune jelai batane que ichaonacaauru cachaauru teeun ichoijihu, iite inaen acaauru jaoha curiquiin ii roaichu caje.

³² Jioanriha acaauru aina chatoanai ichana coaaquine, Nieichu acaauru chosichuru aina nihanatiin, ³³ Nieichu nainiheii rohan chatane que nee-ruhane jereein neeine; nabana osa que ii saruuruhane coataa. Chaaen aihu-ruhane tocohaneein, nii acaauru chosichuru coroaena nainiheii, nii te laen ijiabereeo itajeranunere ahine”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Aitorohatiha Cana Coaunerane jerecuruhane coujunaca

24 ¹ Niritiin jetaote:

“Chajaain Aaroon, Nadab, Abio, chaaen caaunsi chooncani Isarael bichauhenaaauru, naaonjoainuri uhaain, nii nihanune jaun iniha uu carene. Nete laen naineneiche, nii nihanune jaun, nichuuntaaichene, raujiaaincha nita nihanune jaacha coarajeein, neseeorihaa coaacuche. ² Nii carohan nichuutaain, ijiniihaain iniha unaa nainecuruhi leeochoaauru cachaauru, iichate nainereein, carene nichuuntaainera”, naa Moisesa rai Cana Coaunerane jaun, ³ nii rai aitoha Cana Coaunerane rijitojoein, cachaauru rai biha cuha Moisesane jana jetaote, satiin jereein jetao: “Nii jeriha Cana Coaunera rijijieeina chujian airichaanuhincha”, naaure jetao, ita rijitiin jachaatorohaain.

⁴ Niritiin jerecuruhane jaun jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunerane jaa lae-naain jetao, nii chojanoo janohetiin nimichuhin, nii ichatane ucuuno macararo tein jetao, ajeri caje rori jaain, nii Isaraeli laurichuru naineein jetao, le choonca corootajai ajeri jaberoco, nitohanai que banijiaain nena loroaa-neje jetao, leinjianaain Moisesa. ⁵ Nii baiha jetaote, Isaraelitaauru enamanaa-curu letoae jetao, Moisesa, torocuru sooruhane, jitariin nii acaauru rai Cana Coauneraacha beratenojoi jerecuruhane coujunacane que, Cana Coaunera rai mocooruhane coina. ⁶ Nitohaneein corootajai tasoon cuhane, nii ichana tein jetaote, ita tabaainijianaain coujunacateein, nii leeocho cuhane nena que jetao, nii ajeri caje ichanohin rori cabue jetao, Moisesa. ⁷ Nii baiha jetaote, nii acaauru rai aitoha Cana Coaunerane jaa coujunaca, laenaain niicha rucuji quiricha ereretaa cachaauru raine jaun aonaain jetao:

“Jeriha Cana Coaunerane rijijieein chujia, niicha jereeicha ichajeein ichao-richaa nuhincha”, naain jetao, tonoraure.

⁸Niritiin jerecuruhane jaun jetaote:

“Caa ichanate, nii inara aina Cana Coauneraacha ichana jerei tonoraain neriquicheeine coina, aitocohichene jaa coujunacanera”, naain jetao, nii cachaauru ichoe cuaain nii ichana, niicha leruhi riajae jetao, Moisesa.

⁹Niritiin acaauru ichoe cuaain, nii ichana rihacane baiha jetaote, Aaroon, Nadab, Abio, chaaen caaunsi chooncani Isarael bichahenaauru, naaonjoainuri aina jetao, nii ichatane ucuuno que iniha cue Moisesa. ¹⁰Inaen ecu iniha uruhane jana jetaote, Isaraeli neeuruhane Coaunera, Cana Coaunera coaracurhane jana jetao, aiha dedene tocohaneein jerichanejeein ajiarojoijoaain inanacae rai nasaji. ¹¹Ne jetaote, nii chatohaneein baasoneein, nii coaraauru Isaraeli bichahenaauru cachaauru teniha Cana Coaunerane jaun jetao, lenoneein acau cohin, naaonjoaaunre Cana Coaunera Coaracuruha natiin.

Sinaai bichatane ecuuno que te iniha cue Moisesa

¹²Nitohaneein coaracurhane jana jetaote:

“Caa nihanune jaun, ichatane ecuuno que iniin, ecu canu coacu, aihane ajeri caje nenea tabara ichoe, tonoraauruha Isaraelitaaurune coina, caitoonjoan quiiha laenai te icheite, que acaauru relaai, canu jerichaaune rijijieein neeuruhane coina”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

¹³Nii jaun jetaote, nii rai coriha Josoe aina, nii ichatane ecuuno, niha Cana Coaunerane jaun iniha cunein jetao: ¹⁴“Cau jelaihacha neein canacaanu cohacuche, turuha uhacaanune reentihaaain. Caute inara aina nedaaurureein Aaroon aina Hor, niha chatoanai rucuhencai inara raine, acaauru caje bajaauche”, nae jetao Moisesa, nii Isarael bichahenaauru rai.

¹⁵Inaen niritiin iniha cuha Moisesane jana jetaote, dede sacari nejesinanein nedae, nii ichatane ecuuno. ¹⁶Nitohaneein jetaote, nii Sinaai bichatane conaaijaaintoha, rai caohachaaain nenea que Cana Coaunerane jaun jetao, saota janoneein, dede sacari nejesinanein nedae, nii ichatane ecuuno satono. Nii jana jetaote, caaunsi janoniane cuhane jetao, nii dede sacari jana neein jetao, Moisesa cotijiae Cana Coaunera. ¹⁷Aiha leinjiin usi cacha itajeranune tocohaneein ecooca, nii Cana Coaunera rai caohachaaain nenea coasinacaain, nii ichatane ecuuno satononihane jana jetaote, coaracure Isaraelitaauru. ¹⁸Nii jana jetaote, nii ichatane ecuuno satononiha iniin jetao, nii dede sacari jana enohin, jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janotiineein, ucuue nedae Moisesa.

Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori santoario

(Ex 35.4-9)

25 ¹Nii jana jetaote, Moisesa rai:

²“Isaraelitaauru rai aitoote, satiin suujua caje coaanein tenaa jereraauru caje, teeuruhane jeeonijianaain, nii canu belaihuruhane jaa raauruhine. ³Chaaen oro, coata jataain coretiin nenea, oro rijijieein lanajaaain nenea coata, ⁴cajione beraurisihajoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, enuha lenoneein nenea caje ichanohi cajione caohacha, carenero bene ujuhi, ⁵lanajai que lomonoojineein nenea carenero ujuhi, jacari caohacha, acasia,

⁶ere ne raafariin noinuque, canu rai mocohichene juujjiaain nedaane coina ere ne jujueraanu, ⁷ajeri cornalinaneen nena, jataain leeochoaauru amurijiriin ajeri caohacha, chaaen saseredotecuru curuanaacuru curuaanaa cajione buri acaauru larijiaque nena, naaonjoainuri raauche. ⁸Chaaen canu rai loanari santoario jaauche, ecu nihanune coina. ⁹Nii ichei coaaraterichaaunine rijijieein, jerichanejeein satiin nii nihanune jaanu rorihuru ichaa”, nae jetao, Cana Coaunera.

Acaauru rai Cana Coaunera aitoonjoan, niicha tei rucuhacurhane jaa camela
(Ex 37.1-9)

¹⁰Niritiin jetaote: “Acasia caje, leinjiin camela jaau, le metoro coroata coarataain careteen, jena coarata cataaun uujeein jarana, jena coarata cataaun uujeein rai nucuuno, naaonjoaain tein ichaa. ¹¹Chaaen oro que rai nauhacuru mucuerateen, cuhanai, nichoajai, naaonjoainuri carihacu oro nejesina que. ¹²Jenai oro que mucueratihacoaain ichaa; nii jenai tijiaauru nainetiin coroatajaananaain le jeraque tein mucuerateeu. ¹³Chaaen acasia caje rai cobairichane jaain, oro que carihacquine, ¹⁴nii camela auha mucuerateen ichaaine jaa rai jachu cuhane enohaaun, que mucuhin tijichana nainecuruhane coina. ¹⁵Jooanriha, nii baiha jelai caje rocohine, ecu neeine, ¹⁶nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, ichei quiicha tei, teeu nii camela cuhane”, naain jetaote:

¹⁷“Le metoro coroata coarataain rai care, jena coarata cataaun uujeein jarana, naaonjoaain oro nejesina caje rai fueranu jaau. ¹⁸Nii oro caje, mariticho nejesina que coroatajaain, cacha rijijieein ichaain teeu, ita jeraniha lucuniha. ¹⁹Nii fuera aina, nii cacha rijijieein nenaate nainere, itaachaque mucueraaain nihane caohachae. Ita jeraniha, nii fuera lucuniha neeuruhine; ²⁰norijia norijiaain nii fuera coarajeein, jana nii fuera ichoae carijiatomiin acaauru itaro. ²¹Nii baiha, nii fuera que nii camela fuhin, nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, ichei quiicha tei, teeu nii camela cuhane. ²²Ecune nereeuni ii aina, nii camela fuera ichoae, nii neeuruha cacha rijinanaain coroatajaain itarohin nenacaaurune jaaune nereeuni; ecu neeine, inara aina quiicha ichanenu caitoonjoan rijijieein neeuruha isaraelitaaurune coina, ichei aitoreeuni.

Cana Coaunera notaracae, que banijiaain nena faan teeurhane jaa rori mesa
(Ex 37.10-16)

²³Chaaen acasia caje leinjiin mesa jaau, jena coarataain rai care, coroata coarata cataaun uujeein rai jarana, jena coarata cataaun uujemiin rai nucuuno naaonjoaain ichaa. ²⁴Oro que nauhacuru mucueratihacoaain ichaain, oro nejesinaque carihacu. ²⁵Chaaen le jeme ucuuno neein rai nauhacuru corihateen, oro que mucueratihacoaain ichaa. ²⁶Chaaen jena nii tijiane nainecojoain, oro que mucuerateeu, ²⁷nii nauhacuru coriha fautaerihanaain nihane, cuhane cobairichane enohaain, nii mesa amanaa nainecuruhane coina. ²⁸Chaaen acasia caje, nii mesa mucuhin amanaanaja ichaain rai cobairichane carihacu oro que. ²⁹Chaaen oro nejesina caje rai corujeleeuru que, ojoaichu, jecoro, baje, erauru, naaonjoainuri ichacuche, canu rai inaraacha teeni acau curunuque. ³⁰Canu notaracae, nii caque banijiaain nena faan teeuche, nii rori mesa ichoae.

Oro caje ichanohineein nena usi nujuan

(Ex 37.17-24)

³¹Chaaen mariticho nejesina que, leinjiin usi nujuanu jaau, oro nejesina caje. Temura, nujuan, erene curu, nocone naaonjoain le turijieein, ita mucuhin nihane coina, ita que temuratihacoaain ichaa. ³²Rai nujuan uurihuru que nihane coina saotaneein nune jaau, nichatajaanana nichatajaanaaain niha le jeracuru quene coina. ³³Nii usi nujuan que saotaneein nena nunecuru, le unecuru que te nichatajaananaain nereein rai nocone, aiha almendara nocone tocohaneein. ³⁴Nii rai nujaaacha quete nainere jenaain niha noconecurune, jerichanejeein aiha almendara noconene rijijieein. ³⁵Nii usi nujuan unecuru nichatajaananaain nena temura naineeinte, nainere niha rai neconecurune. ³⁶Nii usi nujaaachaque, le turijieeincha ita mucuhin ichanohineein niha, nii nocone curu, rai nunecuru, naaonjoainurine coina, mariticho nejesina que oro caje ichaa. ³⁷Chaaen caainsineein raafariin jaain ecu teeute, rai roaichucuru conaaine. ³⁸Nii ojaichu aina, rai mucuerate naine oro nejesina caje ichanoinihane. ³⁹Satiin rai corujeleeeuru aina curuaaequiin ichanohiniha, nii usi nujuane coina nichata choonca nichata quilohin oro nejesina tijichaain coaraain ichaa. ⁴⁰Nii ichatane ucuuno, ichei coaratihanulune rijijieein, jerichanejeein tocohaneein ichaa.

Loanari santoario

(Ex 36.8-38)

26 ¹Chaaen, lino inuhin ichanohin caje loanari santoario ichaain, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoai, cajione lanajain, naaonjoain lechooncaain ichanohineein nena que bujuatijia coaain, caoachaain inanacaane coina cacha rijiinanaain coroatajaain itaroacoaain, ereriaain ichaa. ²Lechoonca coroata metoro, coroata coarataananaaine, satiin ita caanijianaain nii bujuanu. Jana rai jarana coroata metorohine. ³Ita ichoae saoquiinanaain teein, nii rai bujuanu tocoocu, jerichanejeein saoquiinanaaain, nii rai jeranu tocochin, ⁴nii jauriaanejeein, le jeraque neterorocaeni, mucueranu teeu beraurosiojoai que, le taa tijitijiriin. Chaaen jerichanejeein, nii leeocho bujuanu auha mucuera teeu. ⁵Jerichanejeein, nii jauriaane jeein neterorocaeni mucuerateeine jeoneein saoquichooncaain, nii coroataja mucuera ichaa, ita que nitirichana nainiha, nii bujuane coina. ⁶Chaaen jerichanejeein, oro caje saoquichooncaain mucueranu jaau, ita que nii bujuanu tiririchaacoai quene, satiin ita que tiririchanojineein niha, nii loanari santoarione coina.

⁷Chaaen carenero bene ujuhi caje, lechoonca leinjiin bujuanu jaau, caje loanari jaain, que nii loanari santoario asaaquine jaanu que. ⁸Lechoonca nichata metoro, coroata coarataananaaine satiin ita caanijianaain, nii bujuanu aina rai jarana, coroata metoroananaain. ⁹Le turijieein jelai teein, ita aina saoquiin nii bujuanu tocoocu, jana rai jeranu saotaneein teein ichaain, nii loanari coonri nichaji bujua marohitiin sichunojineein ichaa. ¹⁰Nii baiha, nii jauriaanejeein, ita que nitirichaenihu jelai, bujuanu auha mucuera ichaa saoqui chooncaain, jerichanejeein nii coroatajanu nitiririchaenihu auha mucueranu ichaa saoqui chooncaain. ¹¹Chaaen coata bronce

caje mucueranu jaau, aihate ita que nii loanari mucuera tiririchaacoai, ita mucuhacoa satiine coina. ¹²Caratoanaa nii bujuanu tijianete, nii loanari santoario tinunoritiin janori que cautenacaauru terorocoariquin. ¹³Nitohaneein, nii caratohanaain cautenacaauru que, tinonoritiin, nii loanari santoario conaacu, coroata cataaun uujeein le jera ucuuno, jerichanejeein nii jera ucuuno naaonjoain.

¹⁴Chaaen nujuhin aina lanajai que lomonojoin carenero cari, jacari caohacha, naaonjoain caje loanari jaute, que nii nichojai asaqui.

¹⁵Chaaen nii loanari santoario rainu que, inatajajeein nijin acasia caje tabara ichaain, rauhijiriin tocharacaau. ¹⁶Jena metoro coroata coarataaaine nii tabara carecuru, rai jarana coroata coarata cataaun uujemiin. ¹⁷Ita que nitririchaain, ita mucunaa nainiha, nii tabarane coina, nii leeocho catuteein, jachuute cuhane coroatajaain enuha enoaain, ita mucuhane coina. Nitohaneein jitariin, nii loanari santoario rainu que, neeni tabara jachuhacoaau. ¹⁸Inaen nitohaneein ichaaine, enoto mitu uuri nichajai que nihane coina, coroata chooncaain tabara ichaain, ¹⁹asae neenihurune que, jenachoonca jachunein jachuacoaau. Nii asae neeninu, le tabaraauru coroata jachuhanaanaain jachuhacoaau, cuhane enoha, nii coroatajaananaain nichoae neenine coina.

²⁰Chaaen jerichanejeein, enoto soo nichaji coarajeein, cana raontonichaji que, nii loanari santoario netatajichi rainu que, coroata chooncaain tabara ichaain, ²¹jena choonca jachunein jachuacoaau, coroata jachuhanaanaain, rai jachu sirihane letabaraaurune coina. ²²Nii enoto soo nichajai que, santoario coonri que neeninu que, saotaneein tabara ichaau, ²³jelai nichajiiicha que neenihurune que coroatajaain ichaau. ²⁴Nii jauriaanejeein mucuera ecuun nena que tiaain, ita rijijieein nitririchaaine, nii tabaraauru. Nitohaneente, nii coroatajai nuurihuru que, coroatajaain tabara teeine caohachae. ²⁵Aihane jaun, fosani tabara te, lechoonca saotaneein, que banijiaain nena coata jachunojoin sirihane ne, coroata jachuananaa, nii asae nena le tabaraauru jaun.

²⁶Le jera, nii santoario rai tabaraauru cobairichananu que, saoquiin acasia caje tabara ichaau. ²⁷Jerichanejeein saoquiin rai jera cobairichananu que tabara ichaau, enoto soo nichajique neeninu, rai coonri cobairichananu quene maajeein saoquiin ichaau. ²⁸Nii cataaun nena cobairichane te, nainereei cataaun uujooain mucuhane coina teeu. ²⁹Nii baiha oro que, nii tabaraauru carijiaain, oro caje rai mucueracuru ichaate, oro que carihanojoin cobairichanacuru enoaain cuhane. ³⁰Nii ichatane ucuuno, ichei coaratihanulune rijijieein, jerichanejeein nii loanari santoario ichaau.

³¹Chaaen cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, lino caje inuhin ichanohin cajione lanajain, naaonjoain ichaain, caoachaaain inanacaane coina, cacha rijiinanaain coroatajaain itaroacoaain, que tein ereriaau. ³²Nii baiha, acasia caje jenaananain nujua que teroracain, oro que carihanojoi, nii temuranuque jenaain nena coata jachunaa cuhane teeun. ³³Nitohaneein, nii mucueraque cajione teroracain, nii cajione bujua, nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, quiiicha tei camela teeu cuhane. Nitohaneente, canu que banijiaain nena jelai caje, jelai tein canu que jataain banijiaain neeninu jelai leruheranuque nelatiha cureein, nii cajione,

inaraacha teroracai. ³⁴Nii baiha, nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichao-hichene coina, quiicha tei que, nii canu turunaja camela fuu. ³⁵Enoto mitu nichaji coarajeein- cana ajaabiji nichaji santoario uuriniha, nii cajione uda-caique mesa teein, nii mesa jeraniha usi nujuan teeu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajique.

³⁶Chaaen nii loanari bacuujuane que, cajione beraurosiojoai, cajione lanaa-jiojoain, cajione lanajain, lino caje ichanohin, naaonjoainuri ichaain, caoha-chaain inanacaane coina ereriaau. ³⁷Chaaen acasia caje saoquiin bujuanu nujua ichaau, oro que carianojoinnein, oro que mucueratihacoaain, coata bronze caje saoquiin temura nenajaanu ichaau.

Bronze caje rori

(Ex 38.1-7)

27 ¹Chaaen lenonecuru mocohine jaanu rorine que, acasia caje lein-jiin rori jaau, jaratono aina ita caanejiane coina, coroata metoro le coarataananaaine le jeracuru. Jana rai nucuuno le metoro le coarataemiin. ²Chaaen jenaai nii lucuurune nainecojoain, jenaain jichotijiacoaau, nii roriicha que mucueraain nihane coina, chaaen coatanein nenaai bronze que, nii rori carihacu. ³Nii lenonecuru mucuhine jaanu rori corujeleeuru, ajane curu, fara, eraurucuru, cosharacuru, usi nenajanu, naaonjoainuri, satiin bronze caje ichanohinemiin. ⁴Chaaen bronze caje, iniho asichonanajan ichaain, nii jenai nuurihuru nainetiin, jenai bronze que mucuerateeu. ⁵Nii baiha, nii rori auha fautaeriin, nii iniho asichonanajan teeu cuhane, nii rori cuhane, cataaun uujeen nihane coina. ⁶Chaaen inatajajeeiniin, nii lenonecuru mocoine jaa rori mucueranuque, acasia caje, rai cobairichane ichaain bronze que carihacu. ⁷Nii rori auha mucueracuru jachunojoin cuhane jerane, nii cobairichane enoaain, que mucuhin amanaa naineeine coina. ⁸Nii ichatane ucuuno ichei coaratihanulune rijijieein enuha caje jachuin ichanohinemiin nii rori altar.

Loreri santoario airichai

(Ex 38.9-20)

⁹Chaaen le turijieein, nii loanari santoario airichaine ichaau. Enoto mitu nichaji coarajeein, cana raotono nichaji que, nii airichai bujuanu, lino inuhin ichanohin teroracaau, jenachoonca saoqui metoro careneein. ¹⁰Coroata chooncaain rai nujuanu jerichanejeein coroata chooncaain rai temura nenajanu, naaonjoaain ichaau, bronze caje nejesina. Nii rai mucuera aina, nii jachunojoinnein nenaai, coata jataain coretiin nenaai nejesina caje ichaau. ¹¹Jerichanejeein jena choonca saoqui metoro careneein, coroata chooncaain nujuanu, coroata chooncaain nii nujuan nenajanu bronze caje ichanohi, rai mucueranu aina, jataain coretiin nenaai coata caje ichanohin naaonjoainuri teein, nii bujuanu teroracaau, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichaji que. ¹²Nii airichai jaratono caaneein, coroata choonca coroata metoro nichata coarataain, nii bujuanu teroracaau enoto mitu nichaji que, lechooncaain nujuanu, le chooncaain nujua nenajanu, naaonjoainuri teein. ¹³Jerichanejeein coroata choonca coroata metoro nichata coarataain, nii airichai jaratono caaneein, nii bujuanu teroracaau, enoto soo nichaji que. ¹⁴Nii le

jerajeein nenea nichaji quete nereein caaunsi metoroneein bujuanu, nichatajaain nujua aina, nichatajaain temura nenajaanu, naaonjoainuri, enonaanaja bacuujuua jeloona. ¹⁵ Jerichanejeein, nichatajaananaain, nii nujua aina temura nenajanu ichaain, caaunsi metoroneein nii jera bujuateeu. ¹⁶ Nii enonaanaja airichai bacuujuua jeloona neeine jenaain nujuanu, jenaain nii nujuuana temura nenajaanu, iscoon metoroneein rai bacuujuua bujuanu cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoai, cajione lanajain, lino inuhin ichanohi, naaonjoainuri teroracain, ii raajenhane caoachaain inanacaane coina ereriaau. ¹⁷ Satiin nii airichai bujuanu, nujuate, jataain coretiin nenea coata caje jachuujianaain nenea aina mucuera sirihha cureein, nii nujuanu temura te, bronce caje ichanohinereein. ¹⁸ Jena choonca saouki metorohate cureein, nii airichai care, rai jaratonote jana, coroata choonca coroata metoro nichata coaratareein jerane, rai nucuunote coroata metoro le coaratareein. Lino inuhin caje ichanohiniha, nii bujuane jana, bronce caje ichanohinemiin nii nujua temura. ¹⁹ Nii loanari santoario asae netaojiaaichene, satiin inara rai nelatenenite, bronce caje ichanohinane ne. Jerichanejeein bronce caje ichanohinemiin, nii rai nujuaauru aina, airichai bujuanu nujuaauru netonai.

Raafariichuru noinu que erene

(Lv 24.1-4)

²⁰ Isaraelitaauru rai aitoote, ichei oliba nejesina caje ichanohi erene uhaauruhine, que raafariinchuru nohiteeine lanaequiin nejesinanecuruhane coina. ²¹ Rai calaohichuru aina Aaroon te, nii raafariichuru nohiteein, nii cajione bujuau, inara aina quicha ichanenu caitoonjoan tonoraain neeichene jaa coujunacanein niha camelane jaun teeurureein, ecu inara aina neein ererichaaunine jaa jelai loanari asae, canu notaracae janohajeein lanaequiin nihane coina. Caa caitoonjoante, itolere bana satonohelanaala, rai nefoerateeuru aina jiniquiin, tonoraain neeuruha isaraelitaaurune coina caitoonjoan rauhine.

Saseredotecuru cajione buri

(Ex 39.1-31)

28 ¹ Nii ii nejera Aaroon, chaaen rai calaohichuru Nadab, Abio, Eleasar, Itamar, naaonjoainuri isaraelitaauru nihane ii rohan jelai tenajaaun, canu rai saseredote neein neeuruhane coina. ² Chaaen nitohanai que banijiaain nenea cajione ichau, nii ii nejera Aaroon cajione nuque, jataain caohatiin inanacaane coina. ³ Nii nitohanai ichana inaaureranein, satiin quicha teeuuri rai ereeute, canu que banijiaain saseredotenein, inanacaa Aaroonne coina, ereriaain rai cajione ichacurumiin. ⁴ Nii niicha ichanenucurite, cajione buri, nii cajione buri ichoae neeninu, coaiteen nichoae neeninu, nii ichoae tacaain nelarijia bujuanu, naaonjoainuri ichaain, nii cajione auha ereriaain, lino caje ichanohin que couturi conaara ichaa cuurureein, rai nichora aina. Aihana jaun, nitohanai que banijiaain nenea cajioneneein teein, nii rai calaohichuru aina curuaecaain, ii nejera Aaroon cajione ichacurumiin canu rai saseredote neein, saseredoteneeuruhane amihaneoo ichacuruhane ruacaine coina. ⁵ Nii cajione icharaauru, oro cajene maajeein ichacurumiin, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoai, cajione lanajain, chaaen lino inuhin caje ichanohi, naaonjoainuri caje ichacurumiin.

⁶⁻⁷Nii cajione burineein neeninu, ureriaain oro caje ichanohineein jerane coroatajaain nichora siriin, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoai, cajione lanajain, lino inuhin caje ichanohin, naaonjoainuri caje ichacurumiin. ⁸Nii cajione buri ichoraneein neeninu, nichoranu queecha temuraain nereein, chaaen techu oro caje, nii cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino inuhin caje nena, naaonjoainuri ereriaain ichanohineerein.

⁹Nii baiha, lanajaique coroatajaain colanojoin ajeri que teein, nii Isarael calaohichuru curuaacuru laenaan, ¹⁰acaauru inana que nunuhetein, satononihanejanoanaa curuaa que tiaain, leinjiin ajerique saotanein, neeine acaauru curuaacuru, leecha ajerique jerichanejeein saotanein neeine. ¹¹Nii nitohanai ichara inaerate naine, aiha sechone tocohanein, nii ajeri que teein acaauru curuaacuru laenaane. Nii baiha, nii niha orone jaa jeloon, nii coroatajai ajeri teeu, ¹²nii cajione buri ichora ichoe, nii ajeri coaracaanne nainei, Israeli calaohichuru coaaucaane coina. Nitohanein canu acatiha, rai nojoau ichoe, acaauru curuaacuru siriin turuha Aaroonne, coacaanu coina. ¹³Chaaen oro caje, nii acaauru curuaacuru siricha ajeri nenajaanu ichaain, ¹⁴nii baiha, oro caje nejesina, cadena caje coroatajaain rai cojoinu ichaain, nauhacuru que, nii acaauru curuaacuru siricha ajeri teeu.

¹⁵Jerichanejeein, nii cajione buri ureriaain ichaaine rijijieein, nii nelarijia bujuatein Cana Coanera bajaauruhane jaa ichaau. Oro, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje inuhin ichanohi, ¹⁶naaonjoainuri caje muluutiin ichaain, coroata choonca coroata jemejeein jaratono aina, ita caanejeein care ichaau. ¹⁷Jataain caohachaaan nena ajeri caohacha que carihacu, jena tocharaain cuain. Nii jauriaanejeein le tochara, robi, crisolito, esmeralda, naajoaainuri tein ichaau. ¹⁸Nii coroata tochara, cranate, safiro, jade, naaonjoain ichaau. ¹⁹Jana nichata tochara, jasinto, agata, Amatista, naaonjoain ichaau. ²⁰Nii nejena tochara, topasio, cornalino, jaspe, naaonjoainuri que ichaau. Nii niha orone jaa neeine, nii ajerichuru, ²¹lechoonca coroatajaain neeuruha Israeli calaohichurune jeenein, lechoonca coroatajaain acaauru curuaacuru siriin nihanete ne, nii ajerichuru. Aiha sechone rijijieein, nii ajerichuru nainetiin tein, lechoonca coroatajaauruhalu Israeli foerateurera curuaacuru laenaan.

²²Chaaen oro nejesina caje, cadena jaau, nii nelarijia bujuane que neeninu cojai ichoranuque. ²³Oro caje coroatajaain jachuujiinaain, nii nelarijia bujuanu cojoinu enonajaanu ichaau. ²⁴Nii baiha, nii nelarijia buja que, ita jeraniha coroatajaain jachuujiinaain nena cuhane, nii oro caje coroatajaan nena cadena enoain, ²⁵nii cajione buri ichora, nelarijia nichaji que nena ichoe, nii jerane nojoauque coroatajaain nena que, nii coroatajai cadena macohi ruluu. ²⁶Jerichanejeeichu oro caje coroatajaain jachuujiinaain nii nelarijia bujuanu, ocoai nena nichaji que, cajione buri nichajique, ita jeraniha nihane coina ichaau. ²⁷Jerichanejeein oro caje coroatajaain jachuujiinaain ichaai, nii nacatichei nichaji cajione buri ichoraque teeu, asaeiriin cajione buri ichora macoajeeri, tocoora jeloon bujuaihu. ²⁸Nitohanein ichaaine, nii cajione buri ichora jichoajiojoai aina, ita mucuha nii nelarijia bujuane, nii cajione buri ichora macoajeeri, caoachaaan nitiririchaaan niha, nii nelarijia bujuane coina. ²⁹Nitohanein, canu caje chaelai bajaane coina,

nelarijia bujuanu teein, nii loanari santoario asae enoha Aaron, Israeli calaohichuru curuaane maajeein nelarijia que, siriin canu acatiha turuhane, itolere janonaa bana coaunajareeuni. ³⁰Nii nelarijia bujuateein, canu caje chaelai bajaane jaa ichoae, Oriin, Tomiin, naajojoainuri teeu, nelarijia ichoae amaain, canu acatiha turuha Aaroone coina. Nitohaneeinte, itolere janonaa bana, nelarijia ichoae canu caje, chaelai bajaane jaanu coujunaca uhaain, caatiha ecooreein Aaron.

³¹⁻³²Chaaen enoha coturine jaa jelainu ichaain, cajione beraurosiojoai neje-sina caje, nii cajionenu ichaain, nesoaihane coataa, obiri jacari caje nena rijijieein, muluutiin nuluno jelai auhateein ichaa. ³³Aiha tijiemelene rijijieein, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, naaonjoainuri jabebiaain, nauha tinonoritiin, oro caje nena campana laaohinaa que requiteein, nii cajione auha ichaa. ³⁴Nii tijiemele rijijieein jabebiaain ichanohin que, jaujauheriin, nii campana laaohinaa teeu, nii cajione auha tinonoritiin. ³⁵Saseredote nihane amihaneen ichaane coina curujuaain, canu acatiha, nii loanari santoario asae enohane caje, mituha cuha Aaroonne, toniha nii campana aonacaaunne, ohenihane coina.

³⁶Chaaen secho rijijieein, oro nejesina caje tojoeriaain que teein: ‘Cana Coaunera que banijiaain’, naain erenaa laenaan. ³⁷Chaaen jelai caje nerurujuelanaala nihane coina lanaajiojoai que, nii tojoeriaain ichanaa ichora ichaai, nii couturi conaara que tirichaaain, naurique teein ichoacu. ³⁸Nitohaneein itolere bana, nauri que sirihha Aaroonne, canu rai, lenonecuru mocohin, chatoanai ichacuruha isaraelitaaurune nihanatiin Aaron te, nii ruhaca cureein, nena atiin, nii naurique niicha sirii coreniha, canu rai nii mocoori lenonecuru rareeuni.

³⁹Lino caje nena cajione caje urerianohineein nii cajione ichaa, jerichanejeein, lino caje nii couturi conaarane maajeein ichaa. Chaaen ii raajeni-hane, nii rai nichora ereriaain ichaa. ⁴⁰Jataain caohachaaain inanacaane coina, nitohanai que banijiaain nena cajione caje, nii Aaron calaohichuru cajione, acaauru ichoranu, acaauru couturi conaara, naaonjoainuri ichaa.

⁴¹Nitohaneein, rai calaohichuru aina curuaecaain, nii ii nejera Aaron cajione nainaaaine baiha, acaauru couturi ichoae erene chorohin, canu rai saseredoteneein neeuruhane coina, cocoaanajaaain jelai tenajaaun.

⁴²Chaaen lino caje acaauru jaberoco nainejeein, acaauru coroarajoe caje coauneein, acaauru jaleri que tiaajeein, ⁴³calaohichuru aina Aaron lebaari jaau, canu acatiha nii loanari asae enohin, lenonecuru mocooruhane jaa rori ichoae saseredoteneeuruhane amihaneeo ichacuruha, nii loanari santoario asae enohine, chatoanai ichaelanaala aihuruhane oorenihane coina. Caate, rai nefoerateeuru aina jiniiquiin, chariji bana satonoelanaala, tonoraain neeuruhane coina, quicha teei rauhine.

Cana Coaunera que banijiaain neeuruha, saseredotecurune

(Lv 8.1-36)

29 ¹Canu que banijiaain saseredoteneein neeuruhane coina, nii chae-loon baasonejelanaala nena, leinjiin baca narejeen, corootajaaain carenero, ²ataohari faera tirico faan caje ichanohi, chaaen jorerera colane ereneecha que jasiiteein ichanohin faan jihurohanohin, chaaen jorerera

colane, jataain jatatajeriin, nichoae erene riariaain ichanohin, naaonjoainuri ichaain acaauru rai, ³leinjiin omari laaojori cuhane teein, nii baca narejeen, coroatajaain carenero, naaonjoainuri jiniichaaain nii loanari santoario asae amanajaaun. ⁴Nii baiha, rai calaohichuru aina curuaecaain, nii loanari asae Aaroon amaaain, acaauru rai aitoote nacaaojoaauruhine. ⁵Inaen nacaaoonjoaauruhane baiha, saseredoteneeuruhane cajione buri que, nii Aaroon cajione coreein, nii cajione ichoae, nii nelarijia bujuaniha nena tiririchaaain, nii rai cajione liliriin ichoacu, nichora que. ⁶Jerichanejeein, nii couturi conaara que, couturi conajaaain, nii saseredote nihane coujunacaneein tojoe-rianohineein nena tiririchaaau, couturi conaara ichoae. ⁷Chaaen nitohanai ichananajaque banijiaain nena erene choro, saseredoteneein nihane coujunacaneque, Aaroon couturi ichoae. ⁸Jerichanejeein, nii calaohichuru cotijiaain, nii acaauruque banijiaain nena cajione que, acauru cajione coreeu. ⁹Nii Aaroon cajione liliriin ichoquine rijijeein, jerichanejeein nii acaauru ichora, liliriin ichojoaain, acaauru couturi conaarane maajeein caohachajeein ecu teeu. Nitohaneente, saseredoteneein cocoaianohineein neeuruhane coujunacateriquin, chariji bana satonoelanaala, nirijeein neeuruhane coina.

¹⁰Nii baiha, nii loanari inara acatiha turuhanune jaanu asae, nii baca narejeen amaaunte, couturi ichoae biji meracaaine calaohichuru aina Aaroon.

¹¹Nii inara acatiha tururichaaunine jaau, loanari bacuujuaniha turuaain, canu acatiha teein, nii baca soo. ¹²Nitohaneein sohin, ii biji couturi que coichana soriin, nii lenonecuru mocoine jaa rori jichooru que riataau, chaaen nii rori asae, nii coichana caute choro. ¹³Nii rai surihuru, najarichuru, rinuhencuru, naaonjoainuri que nena coerene raain, moco nii rori ichoae teein. ¹⁴Nete laen naineei, nii baca iniho, nujee, cari, naaonjoai mocohin, nii loanari nedacai que teein, inara osa corenihane caohachae.

¹⁵Jerichanejeein, nii coroatajai carenerocuru caje, chunocoha couturi ichoae, calaohichuru aina biji meracaaine Aaroon. ¹⁶Inaen nichoae biji meracaauruhane baiha, sohin coichana riaacu, nii rori tinonoritiin, nichoane maajeein cuaain. ¹⁷Chaaen nii baiha faruhin, nii suri aina tijiaauru culejeein, nii iicha faruhi teeu couturi aina. ¹⁸Nitohaneein ichaai, nii rori ichoae teein, canu rai, nii carenero moco, casuujua tocohanein juujijiaain mocoha, nii canu belaaaine jaane coina.

¹⁹Nii baiha, nii leecha carenero mucuhin Aaroon rai teeute, calaohichuru aina, couturi ichoae biji meracaauruhine. ²⁰Inaen nichoae biji meracaauruhane jana, nii carenero sohin, coichana soriin raain, acaauru urichu lucu rujuaau, calaohichuru aina Aaroon raotono nichaji, biji coturi cotabaai raotono nichaji que nena, raotono nichaji que nena tijia couturi, naaonjoaain. Nii baiha, nii carenero coichana cautena riaacu, nii rori tinonoritiin, nichoane maajeein cuaain. ²¹Nii rori ichoae nena ichana raain, nitohanai ichananaja que banijiaain nena erene que jasiiteein, calaohichuru aina curuaecaain Aaroon ichoae cuaain riaacu, acaauru cajione ichoane maa-jeen. Nitohaneente, rai calaohichuru aina jiniiquin, acaauru cajionecurune maa-jeen, canu que banijiaaanein neeuruhane coina, coluunojoiniha cureein Aaroon.

²²Nii baiha, nii nuseei que nena coerene, chaaen suri que nena, najari que nena, nii coroatajai rinoecuru que nena coerene aina curuaecaain,

raotono nichaji que nenea nanae, naaonjoainuri raau, saseredotecuru cocoa-naa in jaa neein banijiaain niha, nii carenerone jaun. ²³Nii canu acatiha nenea omari laaojiri cuhane jorerera colane ichanohichuru faan jabene-reein nenea, ereenecha que jasiiteein ichanohi, jataain jatatajeriin ichanohi, ²⁴naaonjoainuri jitariin teeu, Aaroon aina calaohichuru bijihu, inara relaanune rijijieein, leeochoaauru aina jiniiquiin neein, canu acatiha ecuun sijiracaain ecotequichene coina. ²⁵Nii baiha, nii acaauru bijihu iicha teei raain, nii rori ichoae teein, caque banijiaain jujuaain nenea que jasiiteein mocoo. Acate canu belaiha, inaraacha mocohinereein.

²⁶Saseredoteneein cocoinanohineein niha Aaroone coujunacaneein, nii carenero maori raain, inara relaanune rijijieein leeochoaauru aina jiniiquiin neein, canu acatiha ecuun sijiracaain ecotecuche. Acate ii rainein ne. ²⁷Nii inara relaanune rijijieein leeochoaauru aina jiniiquiin neein, caatiha maori aina nanae ecotequichene baiha, Aaroon, rai calaohichuru naaonjoainuri cocoinaain jaa coujunacaneein, nii carenero iniho jelai teein rucuhequine caohachae, ²⁸calaohichuru aina Aaroon rainu que. Nii canu rai inaraacha teeite, isaraelitane quichene que, casuujua acatichaaunne jaa coujunacaneein, carai inaraacha teinereein. Caa caitoonjoate, itolere bana satonoelanaala tonoraain neeuruha isaraelitaaurune coina, caitoonjoan rauhine.

²⁹Nii Aaroon que banijiaain couluunojoinnein nenea cajionete, rai nefoerateeuru rainein nedaa cureein, ineen saseredoteneein cocoinaain couluunojoinnein neeuruhane bana. ³⁰Nii Aaroon nefoerate saseredote neein nenaate, coreeraniha nii loanari santoario asae enohin, inara acatiha tururichaaunne jaan loanari asae namihaneeo ichaa cuhane, caaunsi janoniha nereentiaain, nii cajione ruhacaane caohachae.

³¹Nii baiha, nii saseredotecuru cocoinaain jaanu que banijiaain nenea, carenero iniho jelai teein, nitohanai enohalaaine jaan que banijiaain, nenea que teein enohalaate, ³²rai inaca Aaroon aina, nii carenero iniho quihuru-hine calaohichuru, nii omari cuhane nenea faan, naaonjoainurine maajeein, nii inara acatiha turuhichene jaa loanari bacuujuaniha neein. ³³Nitohanein quihuruhine, acaauru osa que casuujua acatichaaunne coujunacaneein, couluunojoinnein saseredotenein neeuruhane coina, cocoinanohineein neeuruhane coujunacanein nenaanihane jaun. Nete laen, nainene acaauru que banijiaain nenaanihane jaun, nii niicha quihuri caje, quihane saseredotene lanaala nenea cachane. ³⁴Cautiha, nii acaauru que banijiaain nenea iniho, faan, naaonjoainuri, cojoanoo rainu que ne mocoo, nainihe nii cauteniha natiin, quihane chunine, acaauru, que banijiaain nenaanihane jaun.

³⁵Caa inara rai aitiin, inara relaanune rijijieein, tonoraain neeuche, Aaroon, rai calaohichuru, naaonjoainuri aina. Canu rai saseredote neein neeuruhane coina, cocoinana jaain caaunsi janonihane reentiaain, ³⁶acaauru osa que, canu suujua acatena nainichaaune coina, cojoanoo netojoein baca narejeen sohin canu rai teeuche. Inara osa que, canu suujua acatichaaune coreniha, nii rori ichoae carenero teein coluucu, jelai teein canu rainein nihane coujunaca neein, nichoae ere ne chorohin. ³⁷Nitohanein caaunsi janonihane reetiaain, inara osa coreniha lenonecuru mocooche, nii rori ichoae teein. Nitohaneinte, jelai teein, inara Coaunera nichaaune rai nihane coina, jelai teein nii rori coluuriquiin. Aihana jaun, chunocoha nii rori dadaerate, inae couluunojoinnein nereein.

Cojoanoonetojoein lenonecuru sooruhane

(Nm 28.1-8)

³⁸Nii le janojoeiniji, jianelanaala cojoanoonetojoein, coroatajai carenero narejeencuru sohin, nii rori ichoae teeu. ³⁹Nii coroatajaihuri caje, leinjiin teeu janone, jana nii leechate, teeriquin sonaina. ⁴⁰Nii jauriaanejeein sohin iicha mocoheni, carenero aina coroata quilohin arina teeu, le litorohin oliba coerene que jasiiteein, chaaen canu raineen banihateein ichaaine jaun, nichoae le litorohin bino choro. ⁴¹Jerichanejeein, nii canu que banijiaain nena arina, bino, naaonjoain aina, nii leecha carenero teeu sonaina, canu que banijiaain jujuaain nena que jasiiteein mocohin. ⁴²Caa canu rai mocohichene rijijieeinte, ichaa cuurureein inara calaohichuru, calaohichuru, nichoalacuru, naaonjoainuri, nii chariji bana satonohelanaala, itolere bana, canu acatiha teein, nii iniha ererichaaunine jaa loanari bacuujuaniha. ⁴³Ecu neeine isaraelitaauru aina erereeunni, nii jaaunte, canu que banijiaaaneein niha cureein jelai. ⁴⁴Canu que banijiaaaneein, inara acatiha tururichaaunine jaaneeinte nereein, nii loanari asajai aina, nii rori. Chaaen nech, canu rai saseredoteneein, canuque banijiaain niha rai calaohichuru aina Aaroone coina ichareeuni. ⁴⁵Itolere banane, Isaraelitaauru Coaunera nichaaune jaun, acaauru aina nereeuni. ⁴⁶Nii banate, canu acaauru Coaunera nichaaune, Egipto caje roconajaain, acaauru aina nihanune coitucuha cuurureein.

Enuha sacari jujui mocooruhane jaa rori

(Ex 37.25-28)

30 ¹Chaaen canu rai enuha sacari jujui mocohine jaa rorinu que, acasia caje leinjiin rori jaa. ²Care aina, ita caanijiha jaratonone coina, nichata coarata amuritoherihanaain jerane coujunacateein ichaain, saota coarataain nucuuno teein ichaau, nii roriicha que, nii rori jichooru temurateein ichaau. ³Jerane, jena nii nauhane nainecojoain, oro nejesina que, nii nauhacuru carihacu, rai jichoorune maajeein. Chaaen nauha tinonoritiin, oro que mucuera tihacoau. ⁴Nii mucueracuru fautaeriin, le jeracuru que, cobairichane enonajaanu que, coroatajaain le jeracuru que, jachuujiianaain oro teeu, cuhane cobairichane enohaain, chunijihun amanaanainequichene coina mucueranuque. ⁵Acasia caje, nii cobairichanacuru ichaain, oro que carihanajaan. ⁶Nii baiha, nii ii aina neein ererichaaunine jaa camela fuera bujua acatiha, nii rori teeu. ⁷Itolere bana, janonecuru naineen, nii raafariincuru rucuhequichene nainei, nii rori ichoae tein, enuha sacari jujui mocohine Aaroon. ⁸Jerichanejeein raafariichuru mocohichene nainei, sonaina mocohine. Niite, chariji bana satonolanaala, fasha jaanacaneen canotaracae ichaaurureein. ⁹Jioanriha, caa caitoonjoaneei, nii rori ichoae leecha enuha sacarichuru, nii iniho niha natiin mocohin, nii enuha inaacuru niha natiin nichoae tein, nii bino niha natiin nichoae chorohin benatequichene. ¹⁰Nii rorite altarte, esinae rauhijiriin, canu que banijiaaaneein niha cureein, aihane jaun, le jaanacauru nainei, nii canu rai iicha soi coichanaauru que, nii rori jichooru rujuaaine Aaroon, inara osa que casuujua acatichaaunne coina. Nii le jaanacuru naineen, ajaanaacuru naineen, nii rori ichoae iicha teeite, inara osa que casuujua acatichaaunne coreniha ichariquicheen, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Nichao coretecurumiin

¹¹Niritiin jetaote:

¹²“Isaraelitaauru curuaacuru janiiquine, canu rai coretecurumiin le cachaauru, nabana, nii acaauru janiiquine aina cuaain, charijjeeiniji ooruhane coataa. ¹³Aihane jaun, acaauru janiiquine coreniha, saoqui cramoneei coata plata teeuruhine canu rai, nii santoario que nihane anaai cataaun fautaariin leruhin. ¹⁴Coroata choonca jaanacani caje coaauneein, nii iicha janiichurite, canu rai teeurureein, ¹⁵saoqui qramo amurijiriin coata plata tenaa nainiheii nii coriquihona, nii cairichai niha natiinchu, saoqui qramo fautaariin tenaa nainiheii, le cachaauru nichao coreniha. ¹⁶Aihane jaun, nii nichao coreniha isaraelitaauruhacha teei, coata plata raain, nii inara aina canu turunajaauu loanari asae teeu. Nitohaneeite, carai nichao coretecuruha isaraelitaaurune coitucuhin, caje coaaucuaune coina ichariquiiin”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Bronce caje ojoaichu

(Ex 38.8)

¹⁷Niritiin jetaote:

¹⁸“Leinjiin bronce caje ojoaichu jaau, jelai bronce caje nelaurianaja ichaain, nii inara aina canu turuna jaanu, loanari airichai rori jeraniha teeu, cuhane acau curujuaain, que nuculejeeichene coina. ¹⁹Calaohichuru aina Aaroon te, jelai caje acau raain que tijiaauru culejeein, bijine maajeein culeecurureein. ²⁰Inaen nii inara aina, canu turunaja loanari asae enohin, saseredoteneeuruhane amihaneeon, canu belaihuruhane jaa mocoha cuuruha rori ichoae teeine, nabana ooruhane coataa, que tijiaauru culejeein enoha cuuruhane coina. ²¹Nitohaneein nabana ooruhane coataa bijihuru culeecuruhine. Caa inara rai caitoonjoante chariji bana satonohe lanaala, fasha jaanaca amurijiriin tonoraain neeurureein, Aaroon calaohichuru nefoerateeuru, nichoalacuru naaonjoainuri”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Canuque banijiaain neeninu couluuquichene jaa erene

(Ex 37.29)

²²Niritiin jetaote:

²³“Saota quiloneein, enuha sacari esine mirra jujuai, nichata quilohin canela, nichata quilohin jiaranojoin tocohaneein jujuaain nena, ²⁴saota quiloneein acasia, naaonjoainuri janiichu ii raajenihane, nii santoario que nihane anaainein, chaaen nichata litoro amuritoheriin, cataaun uujeein oliba coerene, naaonjoaain. ²⁵Jerichanejeein, rai jujihuru jasiiteein, ichaa ichana inaerane rijijjeein, nii canuque banijiaain neenihuru coluuquine jaanu, erene jasiiteein ichaau, jitariin niichuruque. Acate nii canuque banijiaain ²⁶inara aina canu turunajaauu loanari, nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina quicha teei rucuhequichene jaa camela, ²⁷corujeleeuru aina mesa, corujeleeuru aina usi nujuan, enuha sacari jujuu mocohine jaa rori, ²⁸corujeleeuru aina inihocuru mocohine jaa rori, nelaurianaja aina ojoaichu, naaonjoainuri ichoae, nii erene chorohin couloonajariquiiin. ²⁹Nitohaneeinte, nii jelai teein, canu turunajaauuque banijiaainein neenihuuru

coluuriqiin, corujeleeuru aina, aihane jaun, chunocoha rucuhele ecu turua-nojointe, canuque banijiaaíneen niha cureein.

³⁰ Jerichanejeein rai calaohichuru, Aaroon, naaonjoainuri ichoae, nii erene chorohin couluunajaau, jelai teein canuque banijiaaín saseredoteneen neeuruhane coina. ³¹ Chaaen isaraelitaauru rai: ‘Caa erene canuque banijiaaín nenaate, fasha jaanaca nereetiaaín, jelai teein canuque banijiaaín nena-caauru, ichoae chorohin coluunajaainchene coina nelatiha cureein. ³² Aihane jaun, jioanriha joareen cacha ichoae, caa erene chorohin neeichene, Nieichu charijieein leecha erene ichaaín nena nainiheeiche jaun. Esinae rauhijiriin, coujuriu canu que banijiaaín, erene neeinteein, nii joareen dadaelanaala rucuhacuche. ³³ Chunocoha caa erene rijijieein, erene ichaaín, chunocoha ichoae choroera, inara caje cachate, itajenojoiniha cureein’, naaun isaraelitaauru rai”, naaín jetao, Moisesa suujuate Cana Coaunera.

Enuha sacari

(Ex 37.29)

³⁴ Niritiin jetaote:

“Jerichanejeein, ita tabaaínijiana tabaaínijianaaín, enuha sacari, jujuaaín nena usi ichoae, sacari nejesina jujuai, chaaen calbano jujuai, ³⁵ naaonjoainuri que jasiiteeu caohatiin, nii cana que banijiaaín nena enuha sacari nejesina jujuai que, rai jujuai jasiiteein ichaa, ichana inaerane rijijieein teein. ³⁶ Caohachajeein, naonajeritiin, le turijieein tutuhin, nii inara aina canu turunajaau, ii aina ererichaaunine jaa loanari asae teeuche, nii inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, quiicha teei rucuhequichene jaa camela cuhane tein. Nii enuha sacari jujuaite, jataaín inararai nelateein, inaraque banijiaaín nena nereen, ³⁷ aihane jaun, jioanriha nechú jataaín joareein inararai nelateein nihane coina, caa ichaquichene rijijieein, nii enuha sacari jujuai ichana coaauquichene. Acate, canuque banijiaaín nenaane, chaaen techu, jataaín inararai nelateine. ³⁸ Rai nujuuno jeriha, jerichanejeein nii enuha sacari caje jujui ichara, inara caje cachate, itajenojoiniha cureein”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Loanari santoario corujeleeuru icharaauru cachaauru

31 ¹ Niritohane baiha jetaote:

² “Aonaaun, Hor ichoala, Uri calaohi, Joda lauri caje nena Besalee janiíin raau, ³ itolere que nainaaín, itorelere ichana inaeraneen laraajiin, cha coitucueraneen canu suujue que suujueqiin nihane coina. ⁴ Aca nii amihanenaa ichana inaeraneen, oro, coata plata neen nena, chaae bronze, naaonjoainuri coujunacateen, ⁵ jataaín ajeri caohacha caje ichaaín tiririchanaa inaeraneen, enuha caje joareein amihanenaa ichana inaeraneene maajeein nihane coina. ⁶ Nitohanai icharaneen nihane coroatajaneraanu quene, Daan lauri caje nena Ahisamac calaohi Aholiab teen aina. Chaaen nechú, satiín nitohanai ichana inaeraneen nenacaauru rai, jelai amuritohe-riin coitucuhin, caa ichei caitoonjoan ichacuruhane jaanu tein neen. ⁷ Inara aina canu turunajaau loanari, inara ichao rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, quiicha teei rucuhequichene jaa camela, chaaen nii camela fuera, satiín nii loanari corujeleeuru, ⁸ rai corujeleeuru aina mesa, corujeleeuru

aina, oro nejesina caje nena usi nujua, enuha sacari jujui mocohichene jaanu rori, ⁹ inihocuru mocohichene jaanu rori, corujeleeru aina, nelaurianaja aina ojoaichu, ¹⁰ saseredote Aaron que banijiaain cajione ichanohi, canu rai saseredoteneein, namihaneon ichaa cuuruhane, calaohichuru cajionenu, ¹¹ nii canuque banijiaain neeninu coluuquine jaa erene, santoario que banijiaain nena sacari juuai, satiin naaonjoainurite, ichacurureein caa ichei aito-coaanne rijijieein”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Nebetacanaa cojoanonaa

(Ex 35.1-3)

¹² Niritiin jetaote:

¹³ “Caa ichei aitorichaaunine rijitojoein”, isaraelitaauru rai: “Canu inara Coauneranein, inara janijiin, inara raain nihanulune coitucuhin neeuruha cachaurune coina, fasha jaanacanein, chariji bana satonohe lanaala, nii quicha teei nebetacanaa cojoanonaa tonoraain, bana nebetacaauche.

¹⁴ Aihane jaun, nii inara que banijiaain nena nebetacanaa cojoanonaa bana, nii chatoanai amihanenaa ichaelanaala, tonoraain bana nebetacaauche. Chunochoa, nii nebetacanaa cojoanonaa tonoraelanaala nenaate, ateanohiniha cureein. Chaaen techu, nii nebetacanaa cojoanonaa bana, amihanein niha chunine, canu cacha neein neeichene caje itajenojoiniha cureein. ¹⁵ Aihane jaun, itolerennein saota janonejeeicha amihaneeuhe. Nete laen, nebetacanaa cojoanonaa, caque banijiaainnein quicha teei niha, nii caaunsi janonena jaun, bana nebetacaaichene caohachae. Chunochoa, nii nebetacanaa cojoanonaa bana, amihaneite, ateanohiniha cureein”, naain beeu isaraelitaauru rai. ¹⁶ “Aihane jaun, fasha jaanacanein, chariji bana satonohelanaala, nii caitoonjoan nebetacanaa cojoanonaa tonoraain, neeuruhine isaraelitaauru. ¹⁷ Aihate, chariji bana satonohelanaala, canu cachanein, isaraelita nequichene janijiin, inara raain nihanulune coaracurumiin cachaauru”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera. Saota janonihane cuhane, dede, atane, naaonjoainuri coaunaain, caaunsi janonihane cuhane namihaneon jianein nebetacaaalu Cana Coaunerane jaun.

¹⁸ Inaen nii ichatane ucuuno Sinaai, Moisesa aina irihane nainein jetaote, ajeri caje coroatajaain nena tabara que teein, biji coturique niicha laenai rauhi te jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Baca rijijieein, oro caje ichacuruhane

(Dt 9.6-29)

32 ¹ Nitohanein, jataain carajaa, nii ichatane ucuuno caje faelanaala Moisesane jaun jetaote, Aaron tinonoritiin nisichuruhin jetao:

“Chajaain canacaanu rai chosi ichaaute, canaacha ichanenu beebete coitucuhacache, chaaquechaaointi nerurujuae, jataain carajaane coina, caa Egipto caje canacaanu rocoeralu Moisesa”, naauruha isaraelitaaurune jaun jetaote:

² “Inara comasaihuru, inara calaohichuru, inara cacunucuru, naaonjoainuri caje, nii acaauru irichoque acaauruacha sirii, oro caje nena, acaauru sarsicho uhaauchejia carai”, naa acaauru rai Aaronne jaun jetaote.

³⁻⁴ Nii nirichoque nii amauri, oro caje nena acaauru sarsicho rocoha-coaain, satiin Aaron rai teeuruhane jaun jetao, acaauru caje raain, coata

saeraque, nii oro sauhin, tucacaain caje leeinjiin baca narejeen rijijieein ichae. Nitohaneein ichaane jaun jetaote:

“Caate Egipto caje cana rocoera, isarael nichaachene coaunerane”, naau-ruha satiin ita raine ⁵coaraane jaaun jetao, nii baca rijijieein, niicha ichai rohan tein, leinjiin rori jaane baiha jetao:

“Eresite naineje, cana Curuaanaa coroaena coina, beseta ichana”, nae jetao, acaauru rai Aaroon.

⁶Cojoanoo jetaote, janohetiin nimichuhin, acaauru que suujua acatiha, acaauru chosine coina jetao, lenonecuru sohin, lenonecuru mocoore. Nii baiha jetaote, jiniiquiin nelaoriaain, acau cohin lenoneein, nii baiha nimi-chuhin rachoojoeue, nii cachaauru. ⁷Nii jaun jetaote:

“Chajaain fauhin, taa ii cachaauru, Egipto caje iicha rocoori coaanihu, inaan nitaje raite neeure, ⁸inaen nii caitoonjoan rijijieein, ichaauruhane jianeente, baasoneein ichaaoere. Nii jaate, oro tucacaain, caje leinjiin baca rijijieein jaerateein, acaacha coroaajeein, rai lenonecuru sohin benateein: ‘Caate, cana chosineein, Egipto caje isarael nichaachene rocoerane’, naaure”, naain jetao, Moisesa letoae Cana Coaunera.

⁹Niritiin jetaote:

“Inaan jataain erenaa tonoraaureniha, caa cachaaaurune coaracaaun. ¹⁰Aihane jaun, cau jelai canu ratirihu, inaan jataain obaecaane jaun, caa cachaauru itajerichaauni. Nena laen ichorataanereeeuni, lauri lauri nena-caauru, cachaauru foerateraneein neeine coina”, naa Moisesa rai Cana Coaunerane jaun jetaote:

¹¹“Chanuna, iichujia, itolere ichana naineeine coarateein, Egipto caje iicha rocoorineein, ii cachaaaurunein neeuruha natiin, acaauru aina obajeein, itajenajanaa jereeite Curuaanaa. ¹²Nitohaneein tenajaaine chujiara: ‘Nechu jataain, caa atane caje itajenajaain, acaauru ateinaain ichatane ecuuno coinana, Egipto caje acaauru rocohin nihalu Cana Coaunerate’, naain ereeurure egipto cocoai-chacurune. Aihane jaun, chajaain obajeein, ii cachaauru itajenaa jereeine bai-teein, caohacha que ii suujua coreeu. ¹³Ii cachaneein nenacaaurulu, Abaraaun, Isaca, Israel, naaonjoainuri rai ichaajenihane: ‘Canune dede que nena, arasi-jieniji jeoneein, nefaauruha inara nefoerateeurune coina corootajanenajaain, satiin caa atane, inara que banihateein, quicha rucujilu tereeeuni, chariji bana satonoelanaala, acaauruque banijiaaneein nihane coina’, naain acaauru rai ereeine coaauu”, naain jetao, Cana Coaunera ajete Moisesa.

¹⁴Niritiin ajetihane jaun jetaote, inaan nii cachaauru itajenaa jerihane bai-teein, caohacha que suujua coriha Cana Coaunerane jaun jetao, ¹⁵inaen nii ichatane ecuuno caje fauha cue jetao Moisesa, jerane bijii cuhane, jerane rauhi siriin laenanohin, corootajai tabara amaa. ¹⁶Can a Coaunera jetaote, raaje-nihane, nii ajeri caje tabara ichaain, nii niicha laenai tihacoe jetao que tein.

¹⁷Nitohaneein, inaan fauha cuuruhane jaun, nichuutaauruhane jaun jetaote, cojiorichuruha cachaaaurune aonaain jetao:

“Sonaanaque, neein aitona rijitiin naate cojiorichure, toon loanarihu tonii-cha”, naa Moisesa rai, Josoene jana jetaote:

¹⁸“Coatiha leeochoauru amuritooruhane jaun, rachoojoein nenatenaneein aonaan, nii amuritonajaaauruhane jaunchu, inaderanaaneein aonaan, nechu rachoojoenaaneein leeochoa nenateinene aonaan”, nae jetao, Moisesa.

¹⁹Niritiin, nii loanari rohan nichuutaain coaraa Moisesane jana jetaote, oro caje ichanohineein teecoa baca jana, nacatiha raasaauruhane jaun jetao, obajeein nii biji cuhane coroatajaain, niicha amai tabara bate bateein, ichatane ramara jaohin jetao, ²⁰nii rijjeeoritin, nii oro caje ichanohi baca mucohin usihanau jaohane baiha jetao, raain ajane rijjijeein caohachajeein tutuhane baiha, acau ichoea cuaaain, nii ajane rijjijeein niicha tutuhi rijjaain jetao, nii nitohaneein niicha teei, acau coerate isaraelitaauru que. ²¹Nii baiha jetaote:

“Chana ichai ichacure caa cachaaaurute, osa tabaique sarunajaain, neeine coina”, naa Aaroon rai Moisesane jana jetaote:

²²“Canu curuaana, coa jataain canu cotaain obaeca, iite raotojoein caa cachaauro coitucuhi, itolere bana, baaso nejesinaachaque coaacuruhane jaun. ²³Acaaurute canurai: ‘Canacaanu rai chosi ichaate, canaacha ichanenu beeenete coitucuhache, chaachechaainti nerurujuae jataain carajaane coina, caa Egipto caje, canacaanu rocoeralu Moisesa’, naauruha canu raine jaunne: ²⁴‘Inara comasaihuru, inara bereecuru, naaonjoainuri irichoque nena oro caje acaauru sarsicho uhaauchejia carai’, naanu acaauru raine jaun, canurai oro teeuruhane jaun, acaauru caje raain usihanau jaohanune janate, caje mitue caa leinjiin baca rijjijeein”, naa Aaroone jana jetaote.

²⁵Inaen naitoonjoan rijjijeein ichaauruhane jianein, leecha ichaonaaque ichaahi, acaauru nocoeje chanuuruha, acaauru laurijiracurune rijitojoein, acaauru suujuatenaa coacuelanaala, acaauru rijjijeein ichaoha Aaroone coaraane jaun jetao, ²⁶nii loanari bacuujuaniha chujutoroaain:

“Cana Coaunera esenetaerauru, cajiha carohan uhine”, naa Moisesane jaun jetaote, sattiin rohan necoodoriaaure lebitacuru. ²⁷Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Isarael nichaachene Coaunerate: ‘Chajaain inara loanarihu cauhin, nenainetiin sabere amaaain, nenaanajaauro nainetiin, le cachene quichene, inara nejeraauro, laurijiracuru, inaraacha belaihuri, naaonjoainuri sonichuche’, naa Cana Curuaanaa”, nae jetao acaauru rai Moisesa.

²⁸Nii niritoha acaauru rai Moisesane jaun jetaote, nii aitohane rijjijeein ichacuruha lebitacurune jaun jetao, nii bananeein nichata oharaacaain cachaauro soaajeeure. ²⁹Nii jaun jetaote:

“Inaen laen enate, esinae rauhijiriin canu cachaneein, canuque banijiaaineein cocoaianohineein neeiche, nii caitoonjoan tonoraalanaala nena-caauru, inara calaohichuru, inara nejeraauro, naaonjoainurique nejerateein sohin jaonajaainchene jaun. Nii corenihate, inara corojeein, inara coroatajanereein Cana Coaunera”, nae jetao, acaauru rai Moisesa.

³⁰Nii cojoanoo jetaote:

“Jataain banejelanaalate, osaque nesaruquiche inara. Nii jaaune, taa Cana Coaunera aina neein irihanune jaun, iniha cureeun, aina irihanune, inara osaque suujua acatena nainihane coina”, nae jetao, ititiacuru rai Moisesa.

³¹Niritiin jetaote, nii Cana Coaunera aina neein irihane jaun turuhin jetao:

“Esinae rauhijiriin techuisi, osa tabai que nesarucure cachaauro, oro caje baca rijjijeein jaain. ³²Nii jaune, ichai aitoon acaauruque ii suujua acateene coina, jana acaauruque ii suujua, acateneene, nii ii quiricha que teein, iicha laenai canu curuaa jaao”, nae jetao, Cana Coaunera rai Moisesa.

³³Niritohane jana jetaote:

“Caitoonjoan tonorae lanaala, osaque nesarunacaauru curuaacuruhachane jaoreeuni, canu quiricha caje. ³⁴Aihane jaun, chajaain nii ichei aitocooaunne jaaun, nii cachaauru amaaun. Canurai anjerate, nii cuhichene jaa jelai coitucuhin, inara amareein. Inaen acaauru caseteca rihanuhine jaa cojoanonaaque tihane banane, acaauru osa coreniha casetecanaareeuni canu”, nae jetao, Cana Coaunera.

³⁵Niritiin jetaote, nii cachaauru ichoae cunai nalutiae Cana Coaunera, nii oro caje baca rijijieein, acaauru rai Aarooncha ichai coroaecuruhane coreniha.

Canaacha coinetei nichae cuujenaa cointate aite Cana Coaunera

33 ¹Niritiin jetaote, Moisesa rai:

“Chajaain ena caalai caje, nii Egipto caje iicha rocoori cachaauru amaaun, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri inamacoorurai, tihanune coina, aitocohaunlune jaa ataneque cunihu. ²Canune, nii cuhichene jaa jelai coitucuhin, inara amaa canurai anjera coina, inara aina letoareeuni. Chaaen nech, nii cuhichene jaa atane caje, cananeeocuru, amoreeocuru, ititiacuru, Fereseecuru, Ebeocuru, Jeboseeocuru, naaonjoainuri sitareeuni jelai caje. ³Chajaain, nii lanaeniha conacai aina, lenonene jaa ataneque cunichuche. Nena laen inara aina uheneereuni, erenaa tonoraai cacha nequichene jaun, bero cuhane cuujeein, chatoanai ichaquichene, inara itajianune coataa”, naa Moisesa rai, Cana Coaunerane jaun jetaote, ⁴jataain inaderaaure, nii cachaauru, acaauruacha sirii, oro caje nena, acaauru rucuhale teeuruha jaberocoquene caohateein, acaauru cotaain aitohane aonajeeuruhane jaun. ⁵Niritiin jetaote, isaraelitaauru rai:

“Inarate, erenaa tonoraai cacha nequiche. Aihane jaun, nabana leratojoeei-niji, inara aina nihanune, inara itajianune coataa, chajaain ena, nii inara jaberoco que, inaraacha sirii, inara rucuhale oro caje nena rocooche. Aihane inara aina, quicha ichanenu coitucue”, naain jetao, isaraelitaauru rai bee Moisesa, que beratihana Cana Coaunerane jaun.

⁶Nii jaun jetaote, Horeb bichatane neeuruhane caje coauneein jetao, inae nii acaauruacha sirii, acaauru rucuhale oro teeuruha, jaberoco quene jianecure isaraelitaauru.

Cana Coaunera aina turunaanaja loanari

⁷Nitohaneein jetaote, nii leinjiin acaauru loanari raain acaauru caje icharajerii jelai nii loanari elonaain jetao, Cana Coaunera aina turunaanajaneein, nii loanari curuaate Moisesa. Chunocoha, Cana Coaunera aina erenaa jerihane jetaote, nii acaauru loanari caje jelai nena, Cana Coaunera turunaja loanari asae cue. ⁸Ne jetaote laen, Moisesa neein, nii loanari asae cuhane nainein jetao, satiin loanari bacuujuaniha nichaauraacoain jetao, caaijie cuaajeein Moisesa coarajeeure cachaauru, nii loanari asae enohane reentihaa. ⁹Nitohaneein cuhin, nii loanari asae enoha cuha Moisesane nainein jetaote, nii Cana Coaunera turunaja loanari bacuujuaniha fauhin ne jetao, dede sacari, Moisesa aina iriha Cana Coaunerane tonohanau. ¹⁰Nitohaneein, nii Cana Coaunera turunaja loanari bacuujuaniha fauhin ecu niha dede sacarine coaracuruhane jaun jetaote, rai loanari bacuujuaniha le cachaauru

neseeriaaacoaain jetao, esinae rauhijiriin coroaena esineneein jetao, Cana Coaunera coroaecure cachaauru.

¹¹Nii jana jetaote, Moisesa aina ita acatihaneein jetao, ere Cana Coaunera, coujuriu ita belaichaneein nena rijijieein. Nitohaneein Cana Coaunera aina irihane baiha jelaiha rai loanari asae cauha cue jetao Moisesa. Nii jana, nii rai corianera Noon calaohi Josoe jetaote, nii Cana Coaunera turunaja loanari asae neinejesinane.

Necoareratiha Moisesa que Cana Coaunerane

¹²Nitohaneein Cana Coaunera aina ereein jetaote:

“Aonaaun, iite caalai caje, caa cachaauru amaan amuhanune coina carai aitohi. Nete nii cacorichaanu que, caniha iicha letoaeni beneei carai. Chaaen techu, ii suujua rijijieein nihanune jaun, canu raain neeine que aitohi.

¹³Aihane jaun, esinae rauhijiriin aitohine, canu que iicha ichanenu coitucuerateene raotojoein ne. Jioanriha, ii cachaneein neeuruhane baiteein neeine”, naa Moisesane jana jetaote:

¹⁴“Caraajenhane ii corihanereeeuni, raotojoein nebetacaain neeine coina”, naa rai Cana Coaunerane jaun jetaote:

¹⁵“Ii raajenhane, canacaanu corianenaa jereneeine, jioanriha caalai caje amuhacaanune jereeine. ¹⁶Ii raajenhane canacaanu corihaneneeine, chatohaneaina jana, ii cachaneein nihacaanune coroatajaneeine coitucuhin nereeeun. Canacaanu aina neein, canacaanu coroatajaneeine banaachate, ii cachaneein nihacaanune coitucuhin neeurureein, satiin caa chauratane que nenacaauru cachaauru”, naa Moisesane jana jetaote:

¹⁷“Jataain casuujua rijijieein neein, satiin ichei aitocooaunne jaa icharanein neeine jaaune, nii carai aitohine rijijieein ichareeuni”, naa rai Cana Coaunerane jaun jetaote:

¹⁸“Aihane esinae rauhijiriin aitohine, canu que ii jaberoco coarateeu”, naa Moisesane jana jetaote:

¹⁹“Inae canu jaberoconeein, ii acatiha situhin, canu curuaa coitucuerate-richaauni ii que. Cairichaaoojaain quiicha coaracuriraine, acaauruacha latei tereeeuni. Jerichanejeeinachu, cairichaaoojaain quiicha coaracuri belaaain coroatajanereeeunni. ²⁰Nena laen ichei aitoon, nii chuni canu meri coaana nainenihane que niein chuni cacha cacoaraera, ichaonaa nainenihane jaun”, naan jetaote:

²¹“Aonaaun, caa canu rohate ne, neeine jaan, caa ajeri ichoae nichaauraaun.

²²Inae cajabereoneeite ii rohan situhanune, leinjiin ajeri jachu cuhane ii teein, canu biji que ii fureeuni, situhanune reentiaain. ²³Inae situhanune baihane, canu biji rareeuni, canu janoriicha coaraaine coina. Nete laen, naineneein canu meri coaraaine”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Nacooauneein rai rauhi bachasinetiha Cana Coaunerane

(Dt 10.1-5)

34 ¹Niritiin jetaote:

“Nii jauriaanejeein nenaalu rijijieein, ii raajenhane coroatajaain ajeri caje nena tabara moloo. Aihane que teein, taolu tatututuhin iicha joailu tabara que, jauriaanejeein laenanohineein nihalune rijitojoein, que teein

erenaa laenae. ²Chaaen chajaain eresi janone neruujeein neeute, janohe-tiin Sinaai bichatane ucuuno que iniin, caatiha neeotiha uhi. ³Niei chuni ii jiniichaain iniha unaa nainihe, chuni coaana jerinaaun, satiin nii ichatane ucuuno que. Chaenchu, nii chuni, carenero, baca, naaonjoainuri nii ichatane ucuuno que omane quiha unaa nainihe”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

⁴Nii jaun jetaote, nii jauriaanejeein nenaalu tabara rijijieein jetao, ajeri caje coroatajaain nena tabara molohe Moisesa. Nii cojoanoo janohetiin jetaote, nii coroatajai tabara amaaain jetao, nii rai aitoa Cana Coaunerane rijijieein Sinaai bichatane ucuuno que jetao, iniha cue Moisesa. ⁵Inaen nitohaneein inihane jana jetaote, aiha dede sacarine rijijieein, nii ichatane ucuuno fauhin jetao, rai curuaa coitucuhate, ecu Moisesa aina neein Cana Coaunera.

⁶Nitohaneein jetaote, tonijiaain:

“Canune inara Curuaanaa inara Coaunera nichaaune, canu counujera late-neeun. Enaachane cairichaaajoaain cachaauru coaraaun, chatoanai ichaa cachane nihanatiin cojoaain, jataain cachaauru belaitoon nohanelanaala. ⁷Oharaanca saneein nichoala teeuruhane nihanatiine chariji bana satonohe lanaala cachaauru belaitohanune jaun coroatajanereeeunni, baaso ichaain quere tonoraclanaala osaaonacaauru, naaonjoainuri quene casuujua acate-reeunni. Nena laen, cha ujuihoneein nena casetecareeuni. Jerichanejeeina-chu acaauru inacaauru, acaauru calaohichuru, acaauru ichoalacuru, acaauru ichoala ichoalacuru, acaauru inamacooru, naaonjoainuri baaso icharaaauru casetecareeuni”, naain Moisesa acatiha situha cuha Cana Coaunerane rijieeo-ritiin jetaote, ⁸atane que couturi turuanacanejeein nenoracaain jetao:

⁹“Canu Curuaanaa, esinae rauhijiriin ii suujua rijijieein nihanune coitucuhine, canacaanu corihaneun. Esinae rauhijiriinte chuisi erenaa tonoraclanaala, necha ansaineein neeure caa cachaauru. Nena laen ichei aitoon baaso ichaain osaaotiin nihacaanune jaun, ii cache nichaanune que ii suujua acateene coina”, naain jetao Cana Coaunera corojee Moisesa.

Niicha ichanenu bachasinetiha Cana Coaunerane

(Dt 7.1-5)

¹⁰Niritohane jana jetaote:

“Caohachaaain caa ena ichei aitocooaunne aonaaun. Satiin ii cachaauru raine quicha ichanenu que aitoreeuni ena. Chariji bana caa atane que nena-caauru leecha cachaauruhacha coaraai cojoelanaacojoaihurine ichareeuni, satiin nii cachaauru neechene jaacurute, canu inara Curuaanaa nichaaune cojoelanaacojoai ichacaanune coaracururein. Jataain cojoelanaacojoai inara rai ichareeuni.

¹¹Caa ena inara rai aitocooaunne tonoraache, inara roaichu cajene, amoreeo-curu, cananeeocuru, ititiacuru, Fereseecuru, ebeocuru, Jeboseeocuru, naaonjoainuri sitareeuni. ¹²Jioanriha nii atane que ichaonacaauru aina chatoanai ichana coacuhin neechene, baaso ichacuruhane aina cuaain, acaauru rijijieein neechene coataa. ¹³Nitohaneein acaauru aina chatoanai ichana coacuelanaala, nii ajeri caje nena acaauru rorihuru itajeeuche, nii jataain acaaururai nelateineein nena, acaauru chosichuru rijijieein nenacaauru enuhacuru aina ajerichuru itajeeuche. ¹⁴Jioanriha leecha chosichuru corojeein neechene, inara Coaunera

nichaaune, leeocho cacha aina najasiiteein neeichene jerenihanune jaun. Rai curuaate nejelau cacha que najasiiteein niha cacha jerihe Cana Coaunera nae.

¹⁵ Jiaonrihachu, nii atane que ichaonacaauro cachaauru aina chatoanai ichana coacuhin neeinchene. Nabana acaauru chosichuru corojeein, lenonecuru tein neeuruhane, inara cotihacuruhane, nii lenonecuru acaauruacha tei quiche acaauru ainane, acaauru rijijieein neeichene, ¹⁶ acaauru cacunucuru que necoasajiaain neeuruha inara calaohichurune, nii acaaururai chosichuru coroaecuruhane baasoneein nii enecurune, acaauru rijijieein corojeein neeuruha inara calaohichurune coataa.

¹⁷ Aihana jaun, jioanriha coata caje ecaantooru ichana coacuhin neeiche inarane”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Ajaanaa naineen, jorerera colane faa quihuruhane jaa beseta

(Ex 23.14-19; Dt 16.1-17)

Niritiin jetaote:

¹⁸ “Caa inara rai caitoonjoan rijijieein, jorerera colane ichanohin faan beseta bitoain, caaunsi janoneein jorerera colane ichanohin faan quihuche. Abib batene cojoanonaa banate ne nitohanai, nii batene banate Egipto caje mituhichelu.

¹⁹ Satiin jauriaanejeein nejanoanaa inara calaohi te, canu rai teriquicheein. Jerichanejeein techu, baca calaohi, carenero calaohi, carenero rijijieein nena cabara calaohi, naaonjoainuri satiin curuaanaa nihane teriquicheein. ²⁰ Cabario rijijieein nena asno bene calaohi, jauriaanejeein nena tenaa jereeneichene, leinjiin carenero calaohi teeuche. Jana carenero tenaa jereeneichene, cabario rijijieein nena asno coreenraniha leinjiin, carenero rijijieein nena cabara calaohi teeuche. Jana nitohaneen ichaeneichene, nii cabario rijijieein nena asno sooche. Jerichanejeeinchu, inara calaohichuru ajicha tenaa jereeneichene, acaauru coreenraniha chaelai nijin teeuche. Nii chuni turuhin cacoaranaa nainihe cha uhaenihane.

²¹ Itolere bana saota janonejeeincha amihaneen, caaunsi janone bana nebetacaache, temule jaain, inara temule taojiaain naaonjoain ichaquichene nihanatiin.

²² Jauriaanejeein, inara temule tirico taojiaachene nunuheneen beseta jaauche, jerichanejeein ajaanaa satono que temule taojiaachene jianequicheneneen ichacuche.

²³ Satiin inara quichanequichene, le jaanaacuru cuhane, nichata saananaain canu inara Coaunera, inara Israeli nequichene Coaunera nichaaune acatiha turuuche. ²⁴ Canune, nii inara roha leeochoauru nenacauru cachaauru itajereunni, jelai amuritoheriin inararai niha atanene coina. Nitohaneen canu inara Coaunera nichaaune acatiha, le jaanaacuru cuhane, nichata saananaain turuhichene, nii chuni inararai atane eroraneen nena naine rinaain.

²⁵ Jiaonrihachu lenonecuru soichene, coichana aina jiniiquiin iniho tein, nii jorerera aina jiniiquiin faan nihanatiin teeichene. Nii Fasocoa cojoanonaa rainu que, inaraacha sohi lenonecuru cautihane, jiaoria cojoanoo rainu que rucuhequichene.

²⁶ Jauriaanejeein inara temule caohacha nunuhe amaauche, canu inara Coaunera nichaaune jaa loreri tenforo asae.

Jiaonrihachu rai neba itaariicha que bacajaain carenero rijjijeein nenea cabara calaohi enoalaichene”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

Rai rauhi laenaratiha Cana Coaunerane jaun, laenaa Moisesane

²⁷Niritiin jetaote: “Caa ichei caitoonjoan erenaa laenaaun, acate isaraelitaauru aina tonoraain ichaohichene coina, quicha tei rauhi temurane”, nae jetao, Moisesa rai Cana Coaunera.

²⁸Niritoha raine jaun jetaote, ecu Cana Coaunera aina nelu, jenachoonca jano-tiineein, jenachoonca jiichooneein, nii lenoneein acau cohin, naaonjoaelanaala Moisesa. Ecu jetaote, tonoraain ichaoha cachane coina, lechooncai rauhi Cana Coaunera naitoonjoan erenaa laenaelu, nii ajeri caje nenea tabara que teein Moisesa. ²⁹Nii baiha jetaote, nii Sinaai bichatane ecuuno caje fauha cue jetao, nii Cana Coaunera naitoonjoa rauhi siricha, coroatajai tabara amaain Moisesa. Ne jetaote, Cana Coaunera aina irihane caje, nii ichatane ucuuno caje fauha cuhane jaun, aiha atenene tocohaneein jiquihacoha nomerine que nainaene. ³⁰Nitohaneein aiha atenene tocohaneein jiquihacoha Moisesa merine coaracuruha satiin isaraelitaauru aina jiniiquiin Aaroone jaun jetaote, coasiha rohan nichuutanaa jerecurene. ³¹Nejetaote, acaauru cotihaca Moisesane jaun, nii nihane jaun, rohan satiin nichuuntaauruha isaraelitaauru bichauhenaaauru aina Aaroone jaun jetao, inae acaauru aina ere Moisesa. ³²Inae Aaroon aina irihane baiha, satiin rohan nichuuntaauruha isaraelitaaurune jaun jetaote, Sinaai bichatane neein, tonoraain ichaoha cachane coina, rai Cana Coaunerane naitoonjoan bee acaauru rai Moisesa.

³³Inae acaauru aina irihane jianihane baiha jetaote, cajioneque rai nomeri conajae.

³⁴Nejetaote laen Cana Coaunera aina irihane coina, enoha cuhane, nii nomeri cona rioracaain enoha cue, jelaiha mituha uhanereetiaain. Nitohaneein, inae caje mituhane jetaote, isaraelitaauru rai, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijitojoein naitoonjoa bee acaauru rai Moisesa. ³⁵Nitohaneein, atene tocohaneein jiquihacoha nomerine coaracuruha isaraelitaaurune que nainaane jaun jetaote, nacoaauneein nomeri conajae Moisesa, jelaiha nacoaauneein Cana Coaunera aina enohin iriha cuhane reentiaain.

Nebetacanaa cojoanonaa bana, tonoraain ichaoha cachane coina,

Cana Coaunera naitoonjoan rauhi

(Ex 31.12-17)

35 ¹Nitohaneein jetaote, satiin isaraelitaauru taojiaain jetao: “Cana Coaunerate canu rai aite, ²saota janonejeeicha amihanihacache coina. Jana caaansi janone cuhane, Cana Coaunera cojoanonaa nihane coitucuhin, bana nebetacaacachene caohachae. Chunucoha nii cojoanonaa bana, amihanite casetecaain ateinanhohiniha cureein. ³Chunijiunijin ichaohichene jaun, niei nebetacanaa cojoanonaa bana, nieichu necoherain, chaen chu cha-toanai nihanatiin, ichana nainiheeiche”, naain jetao, isaraelitaauru rai bee Moisesa, que beratiha Cana Coaunerane jaun.

Santoario nelateneni teeuruhane

(Ex 25.1-9)

⁴Niritiin jetaote, satiin isaraelitaauru rai jetao: “Naaonjoain ichaqui-chene coinete, aite Cana Coaunera. ⁵Inara nejesinajeein, Cana Coaunera rai

inaraacha teeni raauche. Satiin suujua aina cutaain, Cana Coaunera rai tenaa jereraauru caje, oro, coata jataain coretiin nena plata, bronce, ⁶cajione beraurisihajoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje ichanohinee in nena cajione, cabara ujuhi, ⁷lanajaique lomonojooineen nena carenero cari, jacari caohacha, acasia, ⁸raanfariin nohinu que erene, juuaain Cana Coaunera que banijiaain neeninu rujuanaanajan erene, juuaain moco-heneni, ⁹ajeri cornalino, leecha ajeri caohacha saseredotecuru cajione buri, ichoae nitirichaeni, saseredotecuru nelarija bujuanu, naaonjoainuri teeuche”, nae jetao acaauru rai Moisesa.

Santoario corujeleeru

(Ex 39.32-43)

¹⁰Satiin nitohanai amihanenaa ichana inaaureate, Cana Coaunera naitoonjoan amihanenaa ichaa uhane rai ne. ¹¹Santoario coloherinu que neeninu jacari caje ichanohin loanari, rai matarocuru, rai tabaraauru, rai cobairichanacuru, rai nujaauru ¹²temuracuru, fuera aina camela mucuera, tiji-charaanu aina rai conaneein nichoae neeninu, ¹³cobairichane aina, satiin nii mesa corujeleeru, faan Cana coaunera que banijiaa ineen nena, ¹⁴cono nujuanu que nena, rai corujeleeru aina raanfariinchuru. Nii raanfariinchuru nohinu que erene, ¹⁵juui mocooruhane jaa rorinu, ajeri caje nena mucueracuru, Cana Coaunera que banijiaain nena juui mocooruhane jaan erene. Santoario bacuujuaniha, enooruhane jaanu bujuanu, ¹⁶lenonecuru enoalauruhane jaa, ajeri caje usi rori, bronce caje ichanohin, iniho enoalauruhane jaan. Satiin corujeleeru aina, cobairichanacuru, nelaorianaja aina ojoaichu. ¹⁷Temura aina, airichai bujuanu nujaauru. Airichai acuuja bujuanu. ¹⁸Airichai aina, santoario bacuuja nujuanu, nichoracuru aina. ¹⁹Nii santoario asae enohin, niicha ichanenu ichacuruhane jaanu cocajione ichanohi, saseredote Aaron que banijiaain nena cajione, saseredotecuru que banijiaain nena calaohichuru cajionenu, naaonjoainuri raauche, nae jetao, isaraelitaauru rai Moisesa.

Niicha teeni amaauruha cachaaaurune

²⁰Niritoha acaaururaine jaun jetaote, satiin Moisesa rai nocoeen jetao, cauha cuure isaraelitaauru. ²¹Nii baiha jetaote, esinae rauhijiriin, satiin suujua caje coauneen tenaa jereraauru jetao, Cana Coaunera rai niicha teneuri amaain jetao, nacoauneen turuha cuure, nii Cana Coaunera aina turuuruhan jaanu, loanari ichacuruhane caina, corujeleeru aina, que banijiaain nenacaauru cajione amaain. ²²Satiin enecuru aina quichaaauru, naaonjoainuri jetaote, suujua caje coauneen tenaa jereraauru jetao, acaauru cajione que mucuerajacoaain nena, acauru biji couturichuru que nena anicho, acauru biji leracuru, acauru cajione auha que tijitijiiriin oro caje nena, satiin itolere caje ichanohineen oro caje corujeleeru, naaonjoainuri uhacoaain turuure. Nitohaneen jetaote, le cachaaauru, Cana Coaunera que banijiaain nena, oro caje ichanohin amaain teeure. ²³Satiin, nii cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajai, lino caje ichanohineen nena cajione caohacha, carenero rijijieen nena cabara ujuhi, carenero cari lanajai que lomonojooineen nena, jacari caohacha, naaonjoainuri sirichaaauru

jetao, uhaaure. ²⁴ Cana Coaunera que banijiaaíneein niicha teneeuri, coriqui, bronce, naaonjoainuri acaauruacha sirii jetao, uhaain turuure. Jana, acasia sirichaauru jetaote, ecu nelatecuri ichacuruhane coina, amaaín turuuruhané jana, ²⁵ biji que nitohanai tocoona inaeraneéin nenacaauru enecuru jetao, cajione beraurosiojoi, cajione lanaajiojoi, cajione lanajain, lino caje ichanohi cajione, naaonjoainuri amaaín turuure. ²⁶ Suujua caje coaaúneein, nii cabara ujuhi inonaa jereraauru enecurune maajeein. ²⁷ Nii jana, acaauru bichauhenaauru jetaote, ajeri cornalino, leeocho ajeri caohacha, saseredotecuru cajione buri ichoae nitiririchaeni, saseredotecuru alarijia bujuanu, ²⁸ jujuhi, conone que neeninu erene, Cana Coaunera que banijiaaín juuaaín mocoeeni jasiiteeuruhane jaanu erene, naaonjoainuri uhaain turuure.

²⁹ Nitohaneéin jetaote, satiín isaraelitaauru enecuru, quichaauru, naaonjoainuri, nii Moisesa rai aitoa Cana Coaunera jaa, suujua chuhane ichana jereraauru, Cana Coaunera rai niicha teneeuri uhaain turuure.

Santoario corujeleeru icharaaunu que neenihuuru cachaauru

(Ex 31.1-11)

³⁰ Nitohaneéin turuhacoaauruha isaraelitaaurune jana jetaote: “Aonacuche, Jodaa lauri caje nena Hor ichoala, Uri calaohi, Besalee te, janijiín raain, ³¹ rai suujue te Cana Coaunera, itolere que nainaaín, caohachaaín coitucuhin chaachana inaeraneéin, ³² caohachaaín coujunacateeín oro, coata plata neéin curujai bronce, naaonjoainuri caje amihanenaa ichaaín, ³³ jataaín coretiín nena ajeri bijiín, ita que tiririchaaín mucerateéin, caohachaaín coujunacateeín enuha bijiín, itolere amihanenaa ichana inaeraneéin nena. ³⁴ Chaentechu, jataaín caohachaaín coitucuhin leeochoauru relaané jaa teeín ichae. Aca, chaaén Daan lauri caje nena, Ahisamac calaohi, Aholiab, naaonjoainurite, ³⁵ caohachaaín coujunacateeín, itolere amihanenaa ichana inaeraneéin tenajae, cajione beraurosiojoi, cajione lanaajiojoi, cajione lanajai, lino caje ichanohi cajione caohacha, naaonjoainuri ruujiín, jerichanejeeín joaereeín nihanatiín coujunacateeín, cajione caje nitohanai ichana inaeraneéin neeuruhane coina.

36 ¹ Nitohaneéinte, nii Besalee, Aholiab, naaonjoainuri aina, satiín nii nitohanai amihanenaa ichana inaeraneéin, Cana Coaunera ichanhineeín, itolere que nainaaín, niicha ichai coitucueraneéin nenacaauruneéin, satiín nii netaojiananaja santoario asae nelateneni, Cana Coaunera aitonjoan icharaneéin neeurureéin, jitaauruhane reentihaaín”, nae jetao, isaraelitaauru rai Moisesa.

Coroatajajelanaala, Cana Coaunera rai niicha teeni amaauruha cachaaurune

² Niritiín jetaote, Besalee, Aholiab, naaonjoainuri cotijiaaín, satiín nii nitohanai ichana inaeraneéin, Cana Coauneraacha tenojineeín nenacaauru, nii suujua caje coaaúneein, nii amihanenaa ichana jereraauru, coroataja ne najaaurnera, naaonjoainuri cotijiae jetao, Moisesa. ³ Niichuru jetaote, nii Cana Coaunera rai, isaraelitaauruhacha uhai, acaauruacha tei raare Moisesa caje, santoario asae netaojiaauruhane, acaauru rai nelateneni ichacuruhane nunuheteeuruhane coina.

Nii tonohanau jetaote, suujua caje coaaúneein, nii Cana Coaunera rai, niicha teeni uhajeeín sacuure cojoanoo netojoeéin isaraelitaauru. ⁴ Nii jaun

jetaote, nii santoario rai nelateneni ichaa nenacaauru, namihaneoo ichacuruhane jianein jetao: ⁵“Inaen jataain latichaachene amuritoojaain, Cana Coaunera aitoonjoa, amihanenaa besautiaacaanune jaanu amuritoojaain, amaauruha cachaauru”, naain jetao, Moisesa rai biha cuure turuhin.

⁶Nii jaun jetaote, satiin loanari nainetiin quichaauru, enecuru, naaonjoainuri rai nenacae ichacuruhane coataa aitoa Moisesane jaun jetao, santoario corujeleeuru besatiaauruhane jaanu ichacuruhane jianecure. Nitohanein jetaote, inae nenacaenein nii santoario besatiaauruhane jaanu amuritoojaain turuajeein sacuuruha cachaaaurune jaun jetao, caohate Moisesa, ⁷inae nii amihanenaa besatiaauruhane jaanu amuritoojaain turuhaaruhane jaun, cautihane jaun.

Santoario ichacuruhane nunuheteeuruhane

(Ex 26.1-37)

⁸Nii nitohanein, corujele ichanaque amihanenacaauru amuritoheriin, jataain coitucuureru jetaote, nii santoario ichacure, le choonca metoronein lino caje cajione, cajione beraurosiojai, cajione lanaajiojaain, cajione lanajain, naaonjoainuri caje jatanu jaain jetao, que tein, cacha rijiinanaain coroatajaain itarohin ruujihure. ⁹Le jataauru jetaote, lechoonca coroata metoro cataaun uujiha carene jana, coroata metorojoe jarana. Satiin nitohanein, ita rijiinanaain coujunacatein jetaote, ichacure. ¹⁰Saoquii jataauru jetaote, ita ichoe tiririchaacoaain tocoohin, jerichanejeein nii leeocho saoquii ichacure. ¹¹Nitohanein ichacuruhane baiha jetaote, nii jauriaanejein le jera que neenin, jata auha matarotihacoaare cajione beraurosiojai que. Jerichanejeein jetaote, nii satononiha nena, leeocho jata auha mataroteure. ¹²Nii jauriaanejeein nena aina, leeocho jata auha mataroteeuruhane rijijieein, saoquichoncaain leeocho mataroteeuruhane jaun jetaote, nitohanein ita jeraniha, ita que mucuerajacoaain ne, nii matarocuru. ¹³Chaaen jetaote, oro caje saoquichooncaain, nii jata mucueracuru ichacure, leeocho jata ichoe, que mucueraain nihane coina. Nitohanein cuaajeein jetaote, satiin inaen itaque mucueraain ne, nii santoario.

¹⁴Nii jana, Besalee netonai jetaote, cabario rijijieein nena cabara ujuhi caje, lechoonca leinjiin jatanu ichae, caje leinjiin loanari jaain, que nii santoario asaacane coina. ¹⁵Le jataauru jetaote, lechoonca nichata metoro cataaun uujiha carene jana, coroata metoro rai jarana. Nitohanein, ita caanijianaain satiin coujunacatein ichaain jetaote, ¹⁶le turijieeincha saoquii ita aina tein, nii jatanu tocoohin, jerichanejeein leeocho rainu que, saotanein tein ichae. ¹⁷Nitohanein ichaane baiha jetaote, nii jauriaanejeein nitiririchaeni jata auha mucuerate, saoqui chooncaain jachuujiianaain. Jerichanejeein jetaote, nii satononiha nena jata auhaque, saoquichooncaain jachuujihanaain tihacoae.

¹⁸Chaaen jetaote, ita que tiririchaacoaain, ichanohineein niha nii loanarine coina, bronce caje saoquichooncaain mucuera ichae.

¹⁹Nitohanein jetaote, loanarinu que, lanajai que lomonojineein carenero cari ichaain, jacari caohacha que, rai nichoajai asaarunu ichae Besalee. ²⁰Nitohanein ichaane baiha jetaote, santoario ichaane jaanu que, acasia caje tabaraauru jaain, rauhijirinanaain chujuracahe. ²¹Le tabaraauru jetaote, jena

metoro cataaun uujiha carene jana, rai jarana jena coarata cataaun uujeen jae, ²² caohachaaain leecha tabara aina nitirichaaain ita mucuhane coina, catuteein coroatajaain enuha caje focoera ichae. Satiin nii santoario rainu que nichanaa tabara jetaote, caohachaaain ita mucuane coina focoera siri. ²³Enoto mitu uuri, cana ajaabiji nichaji que neeninu que jetaote, coroatachooncaain tabara jaain, ²⁴jenchooncaain, nii coata plataneen nena que temuratihacoae asae tein. Le tabaraauru jetaote, coroatajaananaain temura siri, caohachaaain ita mucuane coina catutenohineen, coroatajai focoera, enuha enonajaanu siriin. ²⁵Santoario netatajichi que, enoto soo nichaji coarajeein, cana raotono nichaji que neeninu que jetaote, coroatachooncaain tabara ichae, ²⁶jenchooncaain coata plataneen nena que temuratiha-coaain, le tabaraauru nainetiin, coroatajaananaain niha temurane coina. ²⁷Nii neeninu baiha, enoto soo nichaji que, santoario coonri que neeninu que jetaote, saotaneen tabara jaain, ²⁸nacoaauneen coroatajaain tabara jae, nii coonri uurihuru que neeninu que. ²⁹Nii tabaraauru jetaote, ita que mucueraaain, tiririchanojineen ne, ecuun nena mucuera que mucuerajacoaain, jauriaanejeein nii mucuera que tiaain. Nitohaneen jetaote, nii coroatajai tabara caje ichae, coroatajai nuurihuru rainu que. ³⁰Nitohaneen jetaote, fosaneen jelai, que tein banijiaain ne tabara, lechoonca caainsineen coata plataneen nena que temuraquuin, le tabaraauru, asae coroatajaain temura ajjichanu siriin.

³¹Nitohaneen jetaote, le jera santoario cobairichananu que, acasia caje saoquuin tabara jae Besalee, ³²saoquiinanaain, nii santoario le jeracuru que niha cobairichane coina. Jerichanejeein jetaote, enoto soo nichaji que, coonri nichaji que nena, tabara cobairichananu que, saoquuin cobairichane jae. ³³Nitohaneen jetaote, nii cataaun nena cobairichane, cataaun ujoaain, jerane tabaraauru mucuane coina ichae. ³⁴Nii baiha jetaote, oro que nii tabaraauru carijiaain, oro caje jachuujuanaain, nii oro que carianojoin cobairichane enonajaanu ichae.

³⁵Nitohaneen ichaain jetaote, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje ichanohin cajione, naaonjoainuri ichaain jetao, que tein coroatajaain cacha rijiinanaain itarohin ruuji. ³⁶Nii baiha jetaote, oro caje nena mucuera que mucuerateen jetao, nii acasia caje jenaain nena nujuan, oro que carianojineen, coata plata que temuraain nena que tero-racae.

³⁷Nii loanari bacuujuu bujuanu que jetaote, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje ichanohin cajione, naaonjoainuri ruujiin ichae. ³⁸Nitohaneen ichaain jetaote, rai mucuera aina saoquuin nujuan ichae, bronze caje saoquuin temura ichaain jetao, nii nujuan macohichuru carijiae oro que, nii mucueracuru anichocurune maajeein.

**Tonoraain ichaaoruhane coina, Cana Coauneraacha teei rauhi
rucuhecuruhane jaa camela ichacuruhane**

(Ex 25.10-22)

37 ¹Nii baiha jetaote, le metoro le coarataain care, jena coarata cataaun uujeen jarana, le metoro cataaun uujeen le coaratajein nucuuno, naaonjoaain jetao, acasia caje camela jae Besalee. ²Nitohaneen

ichaaïn jetaote, oro nejesina que jitariin cuhanai aina, nichoajai carijiaaïn jetao, cobairichane enonajaanu que jetao, nauha tinonoritiin mucuera ichae. ³Nii baiha jetaote, jenaajaa tijiane nainecojoaïn jetao, oro caje tijia jae, le jera-curu que coroatajaananaaïn teein. ⁴Nii baiha jetaote, acasia caje rai cobairichane ichaaïn jetao, oro que cariacane ⁵baiha, nii camela auha tinonoritiin nenaajaa mucuera cuhane jetao, nii cobairichane enoae, que mucuhin tijichaaïn amanaa nainecuruhane coina.

⁶Nii baiha jetaote, rai fuera jae, le metoro le coaratajeeïn care, le metoro cataaun uujuueïn le coaratajeïn jarana, naaonjoaïn oro nejesina caje ichaaïn jetao, ⁷nii fuera ichoaae coroatajaïn cacha rijiinanaaïn itarohin, ita jeraniha caaecaanaaïn ichae oro caje, mariticho nejesina que. ⁸Nii fuera que temuraaïn jetaote ne, nii coroatajaïn cacha rijiinanaaïn itarohin nenaajaa. Nii leeiin-jiiïn jetaote, fuera ichoaae caecohane jana, jerichanejeeïn jeraniha nichoae caae que leeochoa. ⁹Nitohaneïn jetaote, nii fuera coarajeeïn ita jeraniha nori-iatecure, nii fuera bujuatera rijijieïn, nichoae nitaro caaecaanaaïn.

Cana Coaunera notaracaae, niicha teenihuru, faan rori mesa ichacuruhane

(Ex 25.23-30)

¹⁰Nii baiha jetaote, jena coarataaïn rai care, coroata coarata cataaun uujuueïn rai jarana, jena coarata cataaun uujuueïn rai nucuuno, naaonjoaïn jetao, acasia caje mesa jae Besalee. ¹¹Nitohaneïn ichaaïn jetaote, oro nejesina que carijiaaïn, nii nauha tinonoritiin oro que mucuerateïn, ¹²le jeme ucuunejeeïn auhateïn, nii nauha tinonoritiin oro que mucuerate. ¹³Chaaen jetaote, nii jenaajaa tijiane nainecojoaïn, jenaajaa nauhane jaun, jenai oro que mucueraateïn, ¹⁴nii nauhaancha que cobairichane enonajaanu te, cuhane cobairichane enohaïn, que mucuhin, nii mesa tijichaaïn amanaa nainecuruhane coina.

¹⁵Nii mesa tijichaaïn amaauruhane jaanu que, nichanaa cobairichane jetaote, acasia caje ichaaïn, nii baiha oro que carijiae. ¹⁶Chaaen jetaote, nii mesa corujelenu que nichoae neeninu que, ojaichu, cocharoon, acau curu, Cana Coaunera que banijiaaïneïn nenaajaa acau curu copa, naajojoainuri ichaae oro nejesina caje.

Oro caje usi nujuan ichacuruhane

(Ex 25.31-40)

¹⁷⁻¹⁹Jerichanejeeïn jetaote, mariticho nejesina que usi nujuan jae oro nejesina caje coina ichaae Besalee. Nii nujuan caje jetaote, saotaneïn ne rai nunecuru, le jeracuru que nichatajaananaaïn. Aiha almendrane tocohaneïn jetaote, nii nujuan caje saotaneïn nenaajaa nunecuru jetao, le unecuru nichatajaajaa nainaïn erene curu siri, noconecuru aina. ²⁰Jerichanejeeïn jetaote, aiha almendrane tocohaneïn, jenaajaa erene curu siri noconecuru aina, nii nujuu. ²¹Nii usi nujuan caje, le jeracuru que, nichatajaananaaïn nenaajaa nunecuru jetaote, temuracuru que nocone siri. ²²Nii usi nujuan que temuraaïn jetaote ne, nii nunecuru aina noconecuru, mariticho nejesina que, oro caje ichanohineïn. ²³Chaaen jetaote, caaïnsineïn raafariinchuru, ajajai faauruhane jaa, ojaichucuru, naajojoainuri ichaae, oro nejesina caje. ²⁴Nichata choonca nichata quiro, oro nejesina caje jetaote, rai corujeleeeuru aina, nii usi nujuan ichacure.

Ujuhi mocooruhane jaa rori ichacuruhane

(Ex 30.1-5)

²⁵Nii baiha jetaote, acasia caje jujuhi mocooruhane jaa rori ichae, care aina ita caanejeein, canu acatiha ecuun sijiracaain ecotecuche acate ii rainnein ne coarata cataaun uujuuein care, jena coarata cataaun uujuuein jarana, saota coarataain nucuuno, naaonjoaain ichae Besalee. Nii roriicha que jetaote, temuraain ne, nii rai jichooru. ²⁶Nitohanein ichaane baiha jetaote, jitariin oro nejesina que jerane nichoajaihuu carijiaain, jichoorune maajeein carijiaain, nauha tinonoritiin oro que mucueratihacoe. ²⁷Chaaen jetaote, nii mucueracuru fautaeriin, jachuujiinaain oro te, le jeracuru que coroatajaananaain, cuhane cobairichane enoain, que mucuhin tijichaaain amanaa nainecuruhane coina. ²⁸Acasia caje, cobairichane ichaain jetaote, nii baiha oro que jitariin carijiae.

Cana Coaunera que banijiaain neeninu, erene aina mocoeni ichacuruhane

(Ex 30.22-38)

²⁹Jerichanejeein jetaotechu, Cana Coaunera que banijiaain neeninu jasiiteein, mocooruhane jaanu que, erene jujuai ichae Besalee, jujuai ichacuruha ichana inaaurerane rijijieein.

Bronce caje usi rori ichacuruhane

38 ¹Jerichanejeein jetaotechu, acasia caje usi rori ichaae Besalee. Jara-tono aina ita caanejiiane coina jetaote, coroata metoro le coarata le jeracuru. Jana rai nucuuno jetaote, le metoro le coarataje. ²Nii jena nauhane nainecojoain jetaote, jenaain jicho ichaae, nii roriicha que temuraain, bronce que carijiaain. ³Nitohanein ichaain jetaote, nii rori corujeleeuru que, ajane curuuru, faracuru, eraurucuru, cosharacuru, usi nenajanu, naajoainuri ichaae, satiin bronce caje. ⁴Chaaen jetaote, bronce caje, iniho asichonananajan ichaain, nii rori auha fautaeriin, nii rori cataaun ujoaain te. ⁵Nii bronce caje, iniho asichonananajan, niicha ichai lucuuro que nihane coina jetaote, jenaai nii lucuurone nainecojoain, jenaain jachuujiinaain mucuera ichaae, cuhane cobairichane enohane coina. ⁶Nii baiha jetaote, acasia caje, nii rori cobairichananu ichaain, bronce que carijiaain, ⁷nii rori uuriniha nenacaauru mucueracuru cuhane, nii cobairichanacuru enoae, que mucuhin amanaa nainecuruhane coina. Nii altar jetaote jae tabara caje cajoon rijijien cuhani teein.

Bronce caje, ojoaichu ichacuruhane

(Ex 30.18)

⁸Nii Cana Coaunera turunajaun, loanari bacuujuaniha nenacaauru, enecuru rai bronce caje nena espejo raain jetaote, nii bronce caje ojoaichu jae Besalee, nii jeelai bronce que temurateein.

Santoario airichai ichacuruhane

(Ex 27.9-19)

⁹Santoario airichai ichaain jetaote, enoto mitu nichaji coarajeein, cana raotono nichaji que, jenachoonca saogui metorohin, lino aohin ichanohin

teroracae, nii airichai bujuanuque Besalee. ¹⁰ Coroata chooncaain temura, coroata chooncaain nujuuan, naaonjoain jetaote, bronce caje ichanoinihane jana, rai mucuera aina jachuujiianaain nena, naajoain jetao, coata plataneen nena caje ichanohine. ¹¹ Enoto mitu nichaji coarajeein cana ajaa-biji nichaji que jetaote, nii bronce caje coroata chooncaain temura, coroata chooncaain nujuuanu, coroata chooncaain mucueracuru, coroata chooncaain coata plataneen nena caje ichanohin jachuujiianai, naajoain que jetao, nii jenachoonca saoqui metorohin, lino aohin ichanohin teroracae bujuanu que. ¹² Le chooncaain temura, le chooncaain nujuuanu, naaonjoainu que teroracanojooineen jetaote ne, enoto mitu nichaji que, coroata choonca coroata metoro cataaun uujeein bujuanu. Nii nujuuan mucuera aina, jachuujiianaain nena jetaote, coata plataneen nena caje ichanohine. ¹³ Jerichanejeein jetaote, enoto soo nichaji que, coroata choonca coroata metoro cataaun uujeein ne, rai bujuanu. ¹⁴ Le jeraji enonaanaja bacuuja que jetaote ne, caaunsi metoroneen rai bujuanu, nichajai temura, nichatajaain nujuuan, naajoai que teroracanojooineen. ¹⁵ Nii jauriaanejeein nena bacuuja jeraniha, que jauhequii nena airichai bacuuja que jetaote, jerichanejeein caaunsi metoroneen teroracanojooine bujuanu, nichatajai temura aina, nichatajai nujua que. ¹⁶ Satiin lino aohin ichanohin caje jetaote, nenaane nii santoario airichai bujua, tinonoritiin nena. ¹⁷ Nii rai nujuuan temuraneen nena jetaote, bronce caje ichanoinihane jana, nii nujuuan mucueracuru aina jachuujiianaain nena jetao, coata plataneen nena caje ichanohine. Nii bujua nujuaauru macohichuru jetaote, coata plataneen nena que carianojooine. Satiin nii airichai bujua nujuaneen nenacaauru jetaote, coata plataneen nena caje, jachuujiianaain nena biri.

¹⁸ Nii cajione beraurosiojoi, cajione lanaajiojoi, cajione lanajain, lino aohin caje ichanohin, naajoain ichoaa teein jetaote, esinae rauhijiriin, caohachaa ruujuinohineen ichanohine, nii airichai bacuuja enonaanaja bujua. Jerichanejeein nii airichai bujua caanejeein jetaote, iscoon metoroneen rai care, coroata metoro le coaratajeein rai nucuunu, naajoain nii bacuuja ichaa. ¹⁹ Bronze caje jenaain ichanohi que temuraquii jetaote, ne jenaain rai nujuuan. Nii jana rai mucueracuru aina jachuujiianaain nena jetaote, coata plataneen nena caje ichanoinihane jana, coata plataneen nena que carianojooine, nii nujua macohichuru. ²⁰ Satiin nii santoario aina, airichai tinonoritiin nena nujuaauru jetaote, bronce caje nejesinane.

Santoario ichacuruhane jaa coatacuru

²¹ Saseredote Aaroon calaohi Itamar jetaote, Moisesa letononeen, nii tonoraain ichaauruhane coina, Cana Coauneraacha teei, rauhi rucuhacuruhane jaa loanari tabernacolo ichacuruhane coina, niiteeuri coatacuru tijichaa coaraain, raauruha lebitacurune coaraneein ne.

²² Jodaa lauri, Ur ichoala, Uri calaohi Besalee jetaote, nii satiin ichaa Moisesane coina aitoha Cana Coaunerane jaa rijijeein jetao, nii icharaneen ne.

²³ Daan lauri, Ahisamac calaohi Aholiab jetaote, coroatajaneraneen ne, coata que amihanenaa inaeraneen, cajione ichana inaeraneen, cajione beraurosiojoi, cajione lanaajiojoi, cajione lanajain, lino caje ichanohin cajione caohacha, naajoainuri ruujuinaa inaeraneen nenaane.

²⁴Satiin nii santoario ichacuruhane coina, nelateneni jetaote, oro nejesina caje ichacure, Cana Coaunera que banijiaaíneen nena oro caje. Anaacha nii santoarione jerecuruhane rijijíííííí jetaote, itolereneen iscoonfasha caaunsi choonca saogui quiro, nichatachoonca qramoneen ichacure.

²⁵Anaacha, nii santoario jerecuruhane rijijíííííí jetaote, cachaauru curuaa janíííííí, curuaa laenacuruhane nainecojoain jetao, nichata oharaanca, nichata fasha, lechoonca iscoon quiro, saogui fasha coroata choonca saogui qramoneen coata plata raauure. ²⁶Satiin coroata choonca jaanacai caje coaau-neen, nii quiricha cuhane acaauru curuaa laenacuruhane jana jetaote, saota fasha, nichata oharaanca, saogui fashae cachaauru. Nii le cacha cachaauru jetaote, anaacha santoario jerecuruhane rijijíííííí, saogui qramo cataaun uujuueen, coata plata teure. ²⁷Chaaen jetaote ne, santoario temura ichaain, cajione bujuanu teroracaauruhane jaanu temura ichacuruhane coinane maajeein, nichata oharaanca, nichata fasha quironeen coata plataneen nena. Satiin, nii coata plataneen nena jetaote, lefashai nujuanu temura ichacuruhane jaaneen ne, le temuracuru cuhane, nichata fasha, nichata choonca quironeen niha, nii coata plataneen nenaane jaun. ²⁸Satiin nii cachaauru caje, niicha rai plata caje jetaote, nii jachuujianaain nena aina, nujuan ichaain, macohi aina curuaecaain caríííííí, Besalee.

²⁹Coroata michoon, nichata fasha, nichata choonca saota quironeen jetaote ne, nii Cana Coaunera que banihateen, nii teeuri bronce. ³⁰Nii bronce caje jetaote, Cana Coaunera aina, turuuruhanee jaanu loanari bacuujuua temura ichaain jetao, bronce caje rori, bronce caje iniho asichonanajan, satiin nii rori corujeleeruru maajeein ichacure. ³¹Nii santoario airichai tinonoritiin neeninu nujuan aina temuracurune maajeein ichacure, airichai bacuujuua temurane maajeein.

Saseredotecuru cajione ichacuruhane

(Ex 28.1-43)

39 ¹Tabernacolo asaae enohin, niicha ichanenu ichacuruhane jaa cajione jetaote, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, naajojoain caje ichaae. Jerichanejeein Moisesa rai aitoa Cana Coaunerane rijijíííííí jetaote, jeelai teen Aaron que banihateen cajione ichaae Besalee.

²Cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje aohin ichanohin cajione, naajojoain caje cajione buri ichaane coina jetaote, oro que jasiiteen ichaae. ³Mariticho que oro macacaain jetaote, rishaecaain sauhin, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino caje ichanohin cajione, naajojoain que ruujuinohineen nihane coina ichaae.

⁴Nitohaneen ichaain jetaote, nii cajione buri que, jerane rai nichora te.

⁵Jerichanejeein, nii cajione buri ichaae neeninu nichora jetaote, jerichanejeein cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino aohin caje ichanohin cajione, naajojoain que ruujuinohineen ichaae, nii Moisesa rai aitoa Cana Coaunerane rijijíííííí.

⁶Nii oro nitiririchanajan ichaae jetaote, aiha sechone rijijíííííí nena, Isaraeli calaohichuru curuaa siricha, nii cornalino ajerichuru tiririchae. ⁷Nii baiha jetaote, nii Israeli calaohichuru coaucane coina, Moisesa rai aitoa

Cana Coaunerane rijijieein jetao, nii cajione buri ichora ichoaa tiririchae Besalee.

⁸ Jerichanejeein aiha, nii cajione burine rijijieein jetaote, oro caje, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino aohin ichanohin, naajoain caje, nii nelarijia bujua ichae, jataain caohatiin ruuuihineein. ⁹ Jarana aina ita caanijiha carene coina, le coaratajeein muluutiin. ¹⁰ Jataain caohachaaain nena ajeri caohacha que jetaote, jena tocharaain carihanojine. Nii jauriaanejeein le tochara jetaote, leeinjiin robi, leeinjiin crisolito, leeinjiin esmeralda, naajoain que ichanoinihane jana, ¹¹ coroata tochara, leeinjiin qranate, leeinjiin safiro, leeinjiin jade, naajoain caje ichanohine. ¹² Jana nichata tochara jetaote, leeinjiin jasinto, leeinjiin agata, leeinjiin Amatista, naajoain caje ichanoinihane jana, ¹³ jena tochara, leeinjiin topasio, leeinjiin cornalino, leeinjiin jaspe, naajoain caje ichanohine. Nii nitiririchaa orone jaun jetaote, tiririchanojine, ¹⁴ nii lechoonca coroatajaain nena ajerichuru, nii lechoonca coroatajaain Isarael calaohichuru curuaacuru siricha. Nii le tocharacuru jetaote, aiha sechone rijijieein, lechoonca coroatajaain nena-caauru, Israeli foerateranuuru curuaacuru siri.

¹⁵ Nii nelarijia bujuanu ichoaa jetaote, oro nejesina caje cadena ichaa, inunojoi rijijieein. ¹⁶ Chaaen jetaote, oro caje coroatajaain nitiririchanajan ichaain, oro caje coroatajaain jachuujianaain ichae. Nii oro caje coroatajaain jachuujianaain nena jetaote, nii nelarijia bujua ucuhi nichaji que, ita jera-niha tein jetao, ¹⁷ nii coroatajaain jachuujianaain nena cuhane, oro caje coroatajaain nena cadena enoae. ¹⁸ Nii coroatajaain oro caje nena cadena jetaote, nii coroatajaain nitiririchanajanu que ruluhin, nii cajione buri nichora ichoaa tein, nacatichi nichaji que ruluhe. ¹⁹ Chaaen jetaote, coroatajaain oro caje jachuujianaain ichaain jetao, nii nelarijia bujua que, ocoai nichaji que itajeraniha te, nii cajione buri nichaji que, lucuniha. ²⁰ Jerichanejeein jetaotechu, oro caje coroatajaain jachuujianaain ichaain, nii cajione buri ichora, acatichai nichaji que te. Nii cajione buri ichora macoajeeri, tocoora jeloon bujuaihu. ²¹ Nii baiha jetaote, nii cajione buri mucuera jachuujianaain nena aina jetao, nii nelarijia mucuera jachuujianaain nena tiririchae ita que, beraurosiojoain nena nichora que, Moisesa rai aitovalu Cana Coaunerane rijijieein, cajione buri ichora ecuhi nichaji que niha, nii nelarijia bujua, jelai caje nerurujae lanaalane coina.

²² Satiin, nii cajione buri ichoaa nena obiri jetaote, cajione beraurosiojoai caje janojine. ²³ Jacari caje nena obiri auha maronera rijijieein jetaote, nii nuluno auha maroneein ichaa, nesoaihane coataa. ²⁴ Cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, lino aohin ichanohin, naajoain caje jetaote, aiha tijemelene rijijieein jabebiaain, nii cajione auha tinunoritiin te. ²⁵ Nitohaneein ichaain jetaote, oro nejesina caje campana laaohinaa ichaain jetao, nii tijemele rijiinanaain nichanaa que requiteein, nii cajione auha tinonoritiin ichae, ²⁶ batirineeuruhane cajionenein inanacaane coina. Nii Moisesa rai aitovalu Cana Coaunerane rijijieein jetaote, leeinjiin campana laaohinaa, leeinjiin tijemele rijijieein nena, leeocho campana laaohinaa, leeocho tijemele rijijieein nena naajoain tein ichaa.

²⁷ Aaroon aina calohichuru cajione, lino caje nena jetaote, ichaa leeinjiin nitohanai ichana inaeraneein nena. ²⁸ Jerichanejeein jetaote, ichanohine nii

couturi conaara aina, nichoae nenea, chaaen nii lino aohin ichanohin caje nenea acaauru lebaari, ²⁹lino aohin caje ichanohi acaauru ichora, cajione beraurosiojoai, cajione lanaajiojoain, cajione lanajain, naajojoainuri ichacure jetao, nii Moisesa rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, ichana inaaauruhane rijijieein.

³⁰Chaaen jetaotechu, saseredoteneeuruhane coujunacane que, oro nejesina tojoeriaain: “Cana Coaunera que banijiaaieein nenea”, naain que teein laenae, aiha sechone rijijieein. ³¹Nii baiha jetaote, Moisesa rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein, nii couturi conaara ichoaae, nii oro tojoerianohi tihane caina jetao, beraurosiojoaain nenea que cojoite.

Tabernacolo ichacuruhane nainaaauruhane

(Ex 35.10-19)

³²Nitohaneein jetaote, tabernacolo aina, Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari ichacuruhane besautiaaure. Nii Moisesa rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein jetaote, jerichanejeein ichaain jetao, ³³Moisesa rai, nii tabernacolo aina, Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari teeu, satiin corujeleeuru, mucueracuru, tabaraauru, cobairichanacuru, temura aina nujaauru, ³⁴conaaranu que lanajai que lomonoojineein nenea carenero cari, jacari caohacha caje nenea conaaranu, camela conaacuruhane jaa cajione, ³⁵acaauru ichao rai raui rucuhacuruhane jaa camela, cobairichane aina, rai fuera, ³⁶satiin rai corujeleeuru aina mesa, Cana Coaunera que banijiaaieein nenea faan, ³⁷raanfariichuru aina, oro nejesina caje cono nujuanu, satiin corujeleeuru aina, caohachaaain nelatihane caina, caohachaaain tenoojineein nenea raanfariichuru, cono noinu que erene, ³⁸oro caje rori, chaaen Cana Coaunera que banijiaaieein nenea erene, jujuuain mocoeni, Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari bacuujuu bujuanu, ³⁹bronze caje usi rori, bronze caje iniho asichocuruhane jaa, satiin corujeleeuru aina cobairichanacuru, nelaurianajan aina ojaichu, ⁴⁰temuracuru aina, airichai bujuanu nujaauru, airichai bacuujuu enonaanaja bujuanu, nii airichai nuneraauru nichoracuru, nii tabernacolo asae nelatenenecuri, satiin rai corujeleeuru, Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari, ⁴¹tabernacolo asae enooruhane, niicha jiaaeneuri cajione ichanohi, saseredote Aaron que banijiaain nenea cajione, nii saseredoteneein nenacauru calaohichuru que banijiaain nenea cajione, naajojoainuri ichaain jetao, teeu.

⁴²Nitohanein jetaote, Moisesa rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein jetao, satiin jerichanejeein ichacure isaraelitaauru. ⁴³Nitohanein ichacuruhane coaraain jetaote: “Caohachate ichaquichera”, naain jetao, acaauru coroaaje Moisesa.

Cana Coaunera que banijiaaieein nihane coujunacanein, santoario ichoaae erene chorocuruhane

40 ¹Nitohaneein inae besautiaa tabernacolone jaun jetaote, Moisesa rai jetao:

²“Cana bajaanaa batene cojoanonaa nunuheque, inara Coaunera nichaaune acatiha, turuhichene jaanu loanari tabernacolo aina, santoario laurihana nunuheteu. ³Chaaen, nii bujuu cajione que bujuateein, nii inara ichao

rai rauhi tonoraain ichaohichene coina, quiicha teei camela teeu cuhane.

⁴Jerichanejeeichu, nii bujuaque jauhequiin nena cuhane, nii mesa aina, usi nujua teeu cuhane. Caohachaa in rauhijiriin nihane jaun teein, nii mesa rucuhecu, nii usi nujuaque rai conooru raanfariichuru teein. ⁵Jerichanejeeichu, nii inara ichao rai rauhi quiicha teei que jauhecaain, nii oro caje, jujuhi mocooruhane jaa usi rori teeu cuhane, chaaen nii santoario bacuujuu bujua teroracaau. ⁶Nii baiha, nii santoario bacuujuu roha, nii usi rori teeu, nii loanari tabernacolo cuhane. ⁷Nii baiha jerichanejeein, nii loanari tabernacolo cuhane, nii usi rori rohan, nii ojoaichu teein, cuhane acau curuhacu. ⁸Nitohaneein inaan ichaaaine baiha, tinonoritiin, nii airichai corihateein, nii airichai bacuujuu enonaanaja bacuujuu fuera teroracaau.

⁹Nitohaneein, inaan jitariin ichaaaine baiha, canuque banijiaain nihane coujunacaneque, nii santoario ichooae erene choro, nii cuhane satiin nena-caauru choaaene maajeein. Nitohaneinte, canuque banijiaaanein nihane coujunacaneque, esinae rauhijiriin, jelai teein, jataain canuque banijiaaanein nihane coina ichariquiin. ¹⁰Jerichanejeeinchu, canuque banijiaaanein niha, nii usi rorine coujunacaneque, nichoae erene choro, satiin nii corujeleeruru choaaene maajeein. Nitohanein rujuaaute, esinae rauhijiriin, jelai teein canuque banijiaaanein niha, nii rori coujunacanein neeine. ¹¹Jerichanejeeinchu, esinae rauhijiriin canuque banijiaaanein niha, nii ojoaichune coujunacaneque, nelaurianajan choaaene maajeein erene choro.

¹²Inaan nitohanein, jitariin ichana nainaaaine baiha, nii loanari tabernacolo bacuujuu rohan, calaohichuru aina Aaroon amaa in, camuhanajaaaine, ¹³nii jelai teein que banijiaaanein nena cajione curuhamiin Aaroon. Nii baiha, jelai teein canuque banijiaain saseredotenein nihane coujunacaneque, nichoae erene choro. ¹⁴Nii baiha, nii calaohichuru cotijiaain, jerichanejeein nii Aaroon ichaaaine rijijieein, nii acaauru cajione curujuaain, canu rai saseredotenein neeuruhane coina, ¹⁵acaauru ichooae erene choro. Nii acaauru ichooae erene iicha chorohite, chariji bana satonohelanaala, ena caje coaunein nerichaa in canu rai saseredotene coujunacanein ichariquiin”, naa Cana Coaunerane jaun jetaote, ¹⁶nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein jetao, jitariin ichae Moisesa.

¹⁷Nitohanein jetaote, inaan coroata jaanacaa Egipto caje mituurune batene nunuheque jetao, nii santoario lauriana nunuhetelu. ¹⁸Nitohanein, inaan jitariin nii santoario lauriana besautiaain jetaote, temuracuru teein, tabaraauru teein, cabairichanecurune maajeein teein, nujuaaurune maajeein chujuriaain jetao, ¹⁹nii santoario ichooae, jitariin bucu teracaain, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, nii jacari caje nena loanari teracae nichoae Moisesa.

²⁰⁻²¹Nitohanein ichaane baiha jetaote, nii tonoraain ichaaoruhane coina, Cana Coauneraacha teei camela cuhane jetao, nii rauhi siricha, ajeri caje nena tabaraauru te cuhane. Nii baiha jetaote, nii camela cobairichanacuru teein, nichoae fuera teein, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, santoario cuhane, nii bujua cajioneque bujuateein tihane jaun jetao, inae bujuatenohinein nedae nii camela jelai.

²²Nii baiha jetaote, nii bujua cajione que jauhecaain, enoto mitu nichaji coarajeein, cana ajaabiji nichaji loanari Cana Coaunera acatiha turuunaja

santoario cuhane jetao, nii mesa te. ²³Nitohaneein cuhane teein jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein jetao, Cana Coaunera notaracae, nii mesa ichoaee jetao, caohachajeein faan te.

²⁴Jerichanejeein jetaote, nii Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari santoario cuhane, enoto mitu nichaji coarajeein, cana raotono nichajique jetao, nii mesa jeraniha usi nujuan teein, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, ²⁵nii Cana Coaunera turunajaun, nacatiha raanfariinchuru mocoe.

²⁶Nii bujua cajione jeraniha jetaote, nii oro caje nenea rori te, loanari tabernacolo cuhane, nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, ²⁷ecu teein jujuhi mocohane coina.

²⁸Nii baiha jetaote, nii santoario bacuujuua enonaanaja, bacuujuua fuera teroracae jetao, Moisesa. ²⁹Nitohaneein teroracaane baiha jetaote, nii loanari tabernacolo cuhane jetao, nii usi rori te, santoario bacuujuuaniha, rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein, ecu teein, niicha teuri lenonecuru aina temulecuru mocoa Cana Coaunera raine coina.

³⁰Nii Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari rohan jetaote, rori aina, ojoaichu te, cuhane acau teein, que nuculejeeuruhane coina. ³¹Nii ojoaichu caje acau raainihane jetaote, que biji aina tijia culeerejetecure Moisesa, Aaron, rai calaohichuru, naajoainuri. ³²Nii Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari asaae enooruha coina, chaaen rori rohan nichuutaauruhane ajiniha jetaote, nuculejeeure, Moisesa rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein.

³³Inaen satononejeein jetaote, rori aina, santoario tinonoritiin jetao, airichai ichaa'in, nii airichai bacuujuua enonaanaja bacuujuua teroracae jetao, Moisesa.

Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari ichoaee niha dede sacarine

(Nm 9.15-23)

Inaen nitohaneein, jitariin besautiaa Moisesane jana jetaote, acaauru ajiniha cuhin acaauru amaaemaera ³⁴dede sacari jetao, nii Cana Coaunera acatiha turuurunaja loanari tabernacolo cuhanai memoaane jana, nii santoario cuhanai conae Cana Coaunera cono. ³⁵Nitohaneein, nii loanari tabernacolo ichoaee fauha dede sacarine jana jetaote, nii dede sacari aina cuaain, nii santoario cuhanai conaa Cana Coaunera conone jaun jetao, cuhane enonaa nainene Moisesa. ³⁶Nii jaun jetaote, nii santoario ichoaee nihane caje nerurujuaa, nii dede sacarine jetao, jacari caje nenea acaauru loanari rucujueein jetao, cuha nii dede sacari caaijie cuure isaraelitaauru. ³⁷Nejetaote laen, jelai caje nerurujuaeniha dede sacarine, nii acaauru nihanatiin, nii loanari rurujuaaurene, jelai caje nerurujuaa, nii dede sacarinereetiaain. ³⁸Coriaaeneein amuuruha, isaraelitaauru natiin jetaote, nii santoario ichoaji caje amuela-naala, sonafaajeein itolere bana acaauru notaracaaecha, ecuhacha niha nii dede sacari coaracuruhane jana, janoaajeein nichoaee ne usi.

EL Nuevo Testamento

Cana Coaunera Calaohineein niha
Jesosone esenetaaichene coinate,
laenanohineein ne, esenetaaichene,
ichaonaa caohacha, chabana nitaje-
niha cachane jaan raaichene coina.

Joaancha Laenai 20.31

Mateechoa laenai

Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateracuru

(Lc 3.23-28)

- 1** ¹ Caate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenojoihuru foerateeurera curuaacurune.
- ² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.
Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.
Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.
- ³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.
Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.
Jana Esroon calaohilu jetao Armi.
- ⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.
Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaoihi nelu.
Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.
- ⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.
Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.
Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.
- ⁶ Jana Isaihasi jetaote, reeyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.
Jana Oriasi comasaineein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.
- ⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.
Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.
Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.
- ⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.
Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.
Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.
- ⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.
Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.
Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.
- ¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.
Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.
Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.
- ¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.
Nii bana jetaote, Isaraelitaauru mucuhin amanajaaurelu, acaauru atane caje roconajaain, Babilonia batane que ichaooru coina.

¹²Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaohi Salatieli sirilu Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose inacanelu.

¹⁷Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coaaneen lechoonca jena saain nichoalateurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaa-joaain.

Nii Rabiri caje coaaneen jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaa-joaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, nejanoaa Curisitone que tiaa-joaain.

Nejanoaa Jesocurisitone

(Lc 2.1-7)

¹⁸Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita raauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineen inae ausirinelu Mariha. ¹⁹Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieen cacha caohachaa in suujua coaaranih Josene jaun jetaote, nii chuni cacha rai canaanai siriha Marihane belanaala jianeen caje amunaa jerelu.

²⁰Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihi rai ococohin jetao: “Jiaonriha Mariha raai ii comasainu quene coasinera Rabiri nefoerateeneen nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineen nenaanera. ²¹Inae leinjiin calaohirichaa in Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesusoneen curuaateeuira. Osa caje rai cachaneein neenihuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesusoneen curuaareeincha”, nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²²Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate,

inae ausirineen

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel neen curuaateeurureen cachaaurura”,

naain nere bera inoaensi que beratiha Cana Coaunerane nainaelu.

“Emanoel”, naanete: “Cana Coaunerate cana aina ne”, nae.

²⁴Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose. ²⁵Nejetaote,

nejanoaa nii Mariha calaohi Jesoso neein Joseecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaaorelu.

**Enoto mitu nichajai jeloon caje turuuruha Jesoso
nejanoha coaraa arasijie caje cha coitucuerane**

2 ¹Nitohaneein jetaote, Jodea batane que nenea Beleeun nejanoaelu Jesoso, jelai batane curuaanaaneein niha *reey* Erodesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jeloon caje turuha uure itolere que nerelaain arasijieeuru caje cha coitucuereraauru cachaauru. ²Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *reey* nejanoanaa. Ecooca rai arasi-jiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina”, naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuerera cachaauru.

³Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *reey* Erodesi, satiin Jerosaleen cocoaichacuru aina jiniiquuin. ⁴Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cache relaauro, naaonjoainuri cotiharate Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi”, naain acaauru caje bajaane coina. ⁵Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nenea Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane cointate:

⁶‘Jodaa atane que nenea Beleeun nese,
coatiha ansijiin natiin
ii amurijiriin tabaain nenacaauru
neseeuru fautaain neriheeni,
ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa
canu cachaauru
Isaraele cocoaichacuru
coroatajaneraneein
menaane jaunra’,

naain laenaelu Cana Coanera ere bera *profeta* inoansicha”, naaure jetao Erodesi rai.

⁷Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuerera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ococoelu”, naain nii ecooca arasiene coitucue. ⁸Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coanihuche. Chucha ne. Cha cajeche nefoeratenaaneein ne. Chaaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene coroaajera”, naain jetao nii itolere coitucuerera letoae Beleeun Erodesi.

⁹Niritiin acaauru letoaa *reey*ne tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie enoto mitu nichajai que ecoocane jana acaauruacha coarai. Inae nii niha canaanaine jaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacuhe nii arasijie.

¹⁰Inae ecu inauca nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoojoeure nii arasijie caje cha coitucuereraauru. ¹¹Nitohaneein rachoojoeuruhane baiha loreri asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane

baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaaen coretiin nenea jujui, naaonjoainuri rocohin que nii canaanai belaihure.

¹²Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jeloona situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leechoa bero cuhane cuhin jelaiha natane cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *Magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai ococohin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaa'in Egipto batane que cuhin sorohine coina. Chaaen ichei bihanune reentiaain ecu neura”, nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaa'in jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane coina.

Nitohaneein jetaote:

“Egipto caje coauneeeinne canu Calao'hi cotihareeunni”, naain beratihalu nere bera ino'ensi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶Nitohaneein coritaa'in comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataa'in obajeein, ena nejanoanaa caje coauneeein, coroata jaanacai que tiaaojooa'in, Beleeun sacuritaain nena-caauru canaanaihuru, nii Jesoso nejano'ha beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coauneeein nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸Nitohaneein jetaote:

“Rama nese quete
aohanrareein jataa'in inaderaa'in
chananaa tabaihuri.

Raquerite
calaohichuru coisiha aitoreein.

Nete inae esinae rauhijiriin
ooruha calaohichurune jaun,
ajetera jerelanaala aite”,

naain laenaelu *profeta* ino'ensi Jeremihasine naina'elu.

¹⁹Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ococohin jetao: ²⁰“Chajaa'in nii canaanai aina rai neba amaa'in jelaiha Isaraele batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jere-raaurulura”, nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaa'in jelaiha Isaraele batane que cauha cuelu Jose. ²²Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquela'aone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunerane caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calileea batane que cue Jose. ²³Inae nii Calileea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso”, naain beeuruhalu *profetacurune* nainaane coina.

Caná Coaunera Ere beebejiha Joaán Baotisitane

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 ¹Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situnacaauro cachaauru cotijiaain acaauru rai Caná Coaunera Ere beebeje Joaán Baotisita. ²Nitohaneein acaauru relaaín jetaote:

“Inae nichuuntaa Caná Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacooauneein Caná Coaunera ere tonoraain, caohachaaín inara ichao coreein neeuche”, naain jetao cachaauru rai beebejeein relanajae Joaán Baotisita. ³Nii Joaán que jetaote:

“Nerichaaín cacha areroo

eeheejeein cacha cotiharanu.

Nii ajiniha caohachaaín inara suujua baaso jianeín,

caohachaaín inara suujua coaraín,

caohachaaín neeuche,

turuha Caná Curuaanaane

raotojeein raaichene coina”,

naain laenaelu *profeta* inoaénsi Isaihasi.

⁴Camecho ujuhi caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohin sintoroon que ichoraquiín, sisiíncho, irichaje, naaonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaán.

⁵Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joaane coitucuhin jetaote, satiín Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naaonjoainuri cajene maajeein turuhacoaain aonaa cuure arajiín cachaauru. ⁶Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriín suujuelanaala osaacuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaca nucuhe Jorodaan cuhane teén acaauru baotisaarejetelu Joaán.

⁷Nejetaote, jataaín arajiín rene turuhacoaauruha acaauru baotisaane coina fariseeocuru aina sadoseeocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenea caseteco tabai caje nichoteeichene coinate taebinaecuru acano rijijieein nenacaauro cachaauru. ⁸Aihane jaun nii ajiniha caohachaaín inara suujua coaraín caohachaaín ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriín nacooauneein Caná Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaaín nenea jeriquichene coaracurumiín leeochoaauru cachaauru. ⁹Jiaonrihachu chaaen nejesinajeein: ‘Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu’, naain irihache. Caná Coaunera naine caa ajeri caje niha natiín Abaraaun nefoerateuru coaanaa ne. ¹⁰Chaaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataaín tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uheneni usi tabai jana. ¹¹Canune esinae rauhijiriín nacooauneein Caná Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau teén inara coujunacateeín inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Caná Coaunera Suujue teén, usi quene maajeein inara coujunacateeín inara baotisaarein. Acate jataaín canu amurijiriín cocoainaain letononeein ne. Canune fautaain cocoainaain letononeein neen. Nii rai safato amaeranu que niha natiín nelatejehaun. ¹²Charijieein teeinti aroso taojiaain, jelai teén rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte,

jelai teein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai teein mocoha cureein, chabana jacanaa charaneein nena usi que”, naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso cojunacatiha baotisaa Joaane

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Nii jana jetaote, baotisaa Joaane coina Calileea caje cuhin, nii niha Joaane jaun nucuhe Jorodaaun turuha cue Jesoso. ¹⁴Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisanaa naineei natiin, ii canu rene uhi”, naa Joaane jana jetaote:

¹⁵“Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoha Cana Coaunerane jaan ichacaanete caohachae”, nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisaa Joaan. ¹⁶Nitohaneein cojunacatiha acauhau tein baotisaa Joaane jana, acau caje mituha Jesusone rijieeoritiin jetaote, neyoracaa dede bacuujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuane jana coarae Jesoso. ¹⁷Nii jana jetaote:

“Caate jataain quicha belaa in canuhacha cocoainanohi canu Calaohi nera”, naain toniha erenaa dedeune jana aonajeure.

Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Nii baotisaa Joaane baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amanojoi-neein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

²Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jenachoonca janotiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesusone jana jetaote, ³coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenoneneein nerotomiincha”, naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴“Nete Quiricha inoansi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha cachane’, naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanera”, nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nena Jerosaleeun nese que nena Teenforo ecuunni choae Jesoso inaan jetao:

⁶“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje namaroteeute coaracaa. Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute

letohareein Cana Coaunera,

ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

naabana ajeri que necunaitaaine coataa’,

naain laenaerate Cana Coaunera”, naa rai moconajaerane jaun jetaote:

⁷“Chaaen techu Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane: ‘Jiaonriha ii

Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine', naain laenanohineein ne", nae jetao moconajaaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneen nenea ichatane ucuuno que amaain jetao, jitariin caa chauratane que nenacaauru neseeuu coarateein, que nelateen ichaonacaaaurune maajeein coarateein jetao:

⁹ "Jitariin caa ena iicha coaraaine ichei tereeni, neseonriaain canu coraquine", naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰ "Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhanete: 'Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera coraajeein raaicha nelateen rai nere tonorau', naain laenanohineein nera. Chajaaen ena canu caje amuhachaaura moconajaaera", naain jetao moconajaaera sitae Jesoso. ¹¹ Niritiin moconajaaera sitaa Jesosone jaun caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain coroatajanecure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesosone

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Caresero cuhane Joaan enoaaauruhane coitucuuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesoso. ¹³ Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatali nefoerateeuu atane que nenea nemuri auhaniha Caferenaaon ichaoha cuelu.

¹⁴ Nitohaneen jetaote:

¹⁵ "Cucuana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatali atane

Calileea ichaonacaauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶ Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leeocho ichaonaa que ichaaore",

naain laenaelu *profeta* inoensi Isaihasine nainaelu.

¹⁷ Nii caje coaauneen jetaote: "Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanonaa. Aihane jaun nacoaauneen Cana Coaunera coitucuhin, caohachaaen inara suujua coaraain, caohachaaen neeuche", naain jetao cachaauru rai beebejeein acaauru relae Jesoso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesosone

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, coroatajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neen acaauruacha curuaatei, chaaen rai nejera Anderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesoso, acaauru amihaneoo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane caina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹ Nii jana acaauru coaariin jetaote:

"Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene rijijeein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneen neeiche", nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁰ Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuu ratiriin Jesoso aina cuure.

²¹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ita nejeraauru Sebedeeo calao-hichuru Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri coari Jesoso, leinjiin bote cuhane neen acaauru rai redeeuu rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneen coarinajaain cotihanaaca Jesosone jaun jetaote, ²² nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caaijie cuure.

Arajiin cachaauru relaa Jesusone

(Lc 6.17-19)

²³Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaauru naineein enohenojoein cachaauru relaaain, Cana Coaunera cojoanonaa erenaa raotono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojoiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoea Jesoso. ²⁴Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesoso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuchuhi que suujueconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoea Jesoso.

²⁵Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeurune maajeein cuhacoaain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacooaure arajiin cachaauru.

Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relaa Jesusone

(Lc 6.20-23)

5 ¹Arajiin rene turuuruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, aina nere-lanacauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauria-riin lauheque Jesoso. ²Nitohaneein ecu netiin acaauru relaaain jetaote:

³“Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruhane jaun.

⁴Nerausiaaecuruha inaderaaeriin ichaonacaauru.

Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera.

⁵Nerausiaaecuruha leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein leeochoaneein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeochoane jerelanaala, naaonjoaain caohateraneein nenacaauru niicha coaana jerei coaracururichaaaine jaun.

⁷Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeochoaauru coaraain, chaelai lateein neeuruhane, acaauru coroatajanein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijijieeinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸Nerausiaaecuruha caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuuru-reen.

⁹Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauruha cachaaaurune coina coroatajanein ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein teein acaauru coareein Cana Coaunera.

¹⁰Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoneein, casetecanojoneein, arinojoneein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoanonaa que neeuruhane jaun.

¹¹Nerausiajeein neeiche canu cachaneein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoan cachane.

¹²Nitohaneein techu cairichaaerinojoneein rautanohinelanaala ichaaorelu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaaaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunerane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeranein nenea

(*Mr 9.50; Lc 14.34-35*)

¹³Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuheca. Nii rijijieein nabana nitajeeuruha cachaaaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuhenein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joanreen atane ichoae jaonojonein, shaonohinein nihane coinaacha nelate. Nii rijijieein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquichein.

¹⁴Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nai-nejei. Nii rijijieein techu satiin cacha notaracaae inara aina cuaain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan cono rijijieein neeiche.

¹⁵Nii rijijieein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaa-late ecuun tihaca, satiin conohanau turuuruha loreri asae turunacaaaurune coina.

¹⁶Nii rijijieein cacha cononeein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coarateein, acaauru que coitucuerateein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan rauhi coitucueratiha Jesusone

¹⁷Coatiha inara relaa in nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Nihieichu inara relaauruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen tejian, nii inara relaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina, 'Naaonjoan quete aite', naain inara rai biha uun. ¹⁸Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni, jaiti niha dede, chauratane, naaonjoainurine que tiaaajoaain, coatiha aninuaerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitohane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi. ¹⁹Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nenea rauhi tonoraelanaala nenea, niheichu que leeochoauru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanonaa que jataain nelatenerein. Nete caohachaain tonoraain, nii aitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoauru relaerate, jataain nelatinein nereein Cana Coaunera Cojoanonaa que. ²⁰Rauhijiriine inara rai aitoreeunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa naineriheichein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesusone

(*Lc 12.57-59*)

²¹Inarate coitucuhiche: 'Jiaonriha sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coareein', naauruha inara foerateeurera rai ne. ²²Nena laen canu

inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujueein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconein niha cureein. Jana rai nejera que ‘Cha coitucuheei’, naain ereite, casetecaerate-reein nitohanai rucuhecuruhane coina nenacaauru *Junta Supremacuru*. Jana, ‘Chaque nelatihei inacojoeinte neei’, naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane coina chaelai amaai que belaaie coina Teenforo asae nena rori *altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauquine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaaain neein ii cotaairicha ainane coina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuhenuhu. Inae aina caohachaaain rucuhequine baihate laen nainereei jelaiha cuhin nii rori *altar* ichoe nii Cana Coaunera belaaie jaan teeine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoinanacaihuri rai inara colurujueein nihane, raotojoein aina ereein rucuhecuche, joesio rai inara colurijihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaurureein. ²⁶ Nitohanein ichaeneeichene nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nena ene dadaeniha cachane coina relaa Jesusone

²⁷ Inarate: ‘Jiaonriha inara sinijeranelanaala nena ene dadaaichene’, naain inoaenlu inara relaauruhane coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuhache nii inara sarueratenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara bijiicha mocohelanaala, inara jaberocone maajeein usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joaeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesusone

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaaen techu inoaenlu: ‘Chunocoha comasai joaeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raite aina comasai jaohine’, naain inara relaaure. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Leecha cacha aina ichoaenihane jana comasai joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonjoin ene raerate, jerichanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesusone

³³ Chaaen techu inara inoaensihuru rai: ‘Jiaonriha Cana Coaunera notarae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene’, naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joaereein inacojoein: ‘Cana Coaunera coreniha’, naain ereeiche. Niheichu: ‘Dede coreniha’, naain erenaa nainiheeiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin

nainiheeiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jero-saleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶Niheichu inara couturi coreniha chaelai ichaquichene coina erenaa nainiheeiche, inara jeriquichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara cotu-rijine jaun. ³⁷Chaelai que: 'Icharihanuhin', naaichene ichacuche. Jana: 'Icha-rihaaunni', naaichene coa ichacaache. Nelatihei cha icharaanu rijitiin noha-neein irihacane. Niite baaso ne.

Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que cacha relaa Jesusone

(Lc 6.29-30)

³⁸Inarate inoaenlu: 'Chatohaneein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche', naauruhane coitucuhiche. ³⁹Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohaneein baasonein teraquichene neurinanaa coaauquichene. Aihane jaun inara meri fao-hitoroanihane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰Chunocoha cocoainanacai rai inara colurujueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹Inara que anajiin amaeratiha cocoai-nanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaauche. ⁴²Inara caje niicha latei bajaain niha cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaelai bajaain niha cachane, chunaelanaala rai niicha latei teeuche.

Cotaicha belaaain niha cachane coina cacha relaa Jesusone

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³Chaaen techu inoaenlu: 'Inara belaichaauru belaaain, inara cotaihurera cotaihuche', naauruha inara raine coitucuhiche. ⁴⁴Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejeratenacaauru belaihuche. Inara rohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵Nitohaneein neeichenete, dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coaanae, cojoanoonetojoein nechua aansaineein nenacaauru rai, caohachaaain nenacaauru rai, naaonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naaonjoainuri rai elo letoae acaauru rai caohachanu que. ⁴⁶Jana acaihaniji inara belaichaauru-hacha belaaichene, chatoanai que jana inara belaihe Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechua aansaineein neeuruha natiin, nitohaneein ichaauruhane. ⁴⁷Jana inara belaichaauruhacha rai raotojoein ereein, leeoachaauru aina raotojoein erelanaala, naaonjoaain neeichene, cha-tohaneaina jana esinae rauhijiriin inara ichao coreein neeichene coaracurure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi nihanatiinte, inara rijijieein neeure. ⁴⁸Aihana jaun caohachaaain rauhijiriin neeuche, aihana Cana Coaunerane rijijieein.

Caohacha ichaa cachane coina cacha relaa Jesusone

6 ¹Jiaonriha nechua raujiaain inara coaracuruha cachaaaurune coinaacha cacha notaracaa Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneein neeichene coatihana chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera. ²Aihana

jaun cha lateein nenacaauru coroatajanequichene, jiaonriha itolereneein cachaauru rai been acaauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cacha notaracaa, nechu jataain acaauru aina caohachaa in niha cachane coina, Sinacoca asaa, bero cuhane, naaonjoaain cacha belaihure. Jiaonriha acaauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruacha esenetaain, caohachaa in acaauru coaraa cachane coina. Nete inae caohachaa in acaauru coaracuruha cachaaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³Aihana jaun inara, cairicheihuru coroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belaa in niha natiin beeichene. ⁴Nitohaneein esinae chuni que coaratelanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cacha relaa Jesusone

(Lc 11.2-4)

⁵Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein bajaache. Acaaurute sinacoca asaa, joaereein bero cuhane, naaonjoaain neechuru Cana Coaunera bajaure, nechu jataain caohacha ichaa nocoetiin aihuruhane coaracuruha cachaaaurune coina. Nete nii coaracuruha cachaaaurune coina aihuruhanecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu uchu cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneein chuni que necoharaeratelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantooru bajaee bajaecuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein joanreen ereerejeein bajaache. ⁸Aihana jaun jiaonriha acaauru rijijieein neeiche inarane.

Cana Coaunera, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene:

‘Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nena Ofa,
Ineein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin,
dedeeu ichacuruhane rijijieein.

¹¹Cojoanoonetojoein canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹²Baaso ichacaanne,

canacaanu que ii suujua acateu,
canacaanu rai baaso icharaauru que,
canacaanu suujua acatichaanune rijijieein.

¹³Jiaonriha osa que nesaruhin

nihacaanune nainatejeein neeine.
Canacaanu caje moconajaaera sitaau.

Inae’

naain Cana Coaunera bajaache.

¹⁴Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaïn neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵Jana inara rai baaso ichaaïn neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

**Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha
cachaaaurune que, cache relaa Jesosone**

¹⁶Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijijieein, nechü inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaaurune coina coa cunaitenaa meri tocohaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacuruhane coaraain acaauru belaihurua cachaaaurunete, nii acaauru belaihuruhanecha que inae cainanohi ne acaauru rai. ¹⁷Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, inara meri culejeein nerujueein raotojoeiin bajaache, ¹⁸inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene que nainacuruha cachaaaurune coataa. Nii banate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaachene coreniha.

**Dedeeu raoti ichaonaanaja
(Lc 12.33-34)**

¹⁹Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere rucuhale sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nitajeein, basijiaaurueein asijiatooru, naaonjoanrichaaine jaun. ²⁰Caa chauratane que caohachaaïn nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taojiaaichene jianein, nii aachene rijijieein mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneeuhe dedeeu inara rai cainanohinemiin. Nii dedeeu laen asijiatooru nihanatiin turuhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaacuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icha-ratenohine esenetaaichene acaacha ichacuche.

**Cacha jaberoco conaeraneein niha cache suujuane
(Lc 11.34-36)**

²²Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitucueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitucuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaeneeichene jianacoon neriquicheein. ²³Jana inara nota que baasonihane coaraquichene saijieein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitojoeiin baaso ichaquichenete, nocohenaana nijiao-reein inara suujue.

**Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane
(Lc 16.13)**

²⁴Niheï chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Leinjiin belaaïn acaacha ere tonoraain, nii leeocho que jaolequiin nere

tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sacunaa nainene cacha, coriquicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane

(Lc 12.22-31)

²⁵Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau cohin ichaohichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoecaaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin neeichene. ²⁶Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quineeuri taojiaain rucuhecuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoaain neeururiha tajaecuru. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane coina acaauruacha quine tein ne. Inarate nii tajaecuru amurijiriin jataain nelateen neeiche. ²⁷Inaonjoan sanein niha natiin itolereenein suujua cuhane coaauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁸Chanuna inara cajione que nererojoecaaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaaenine que nichanaa ichaain, amihanein, naaonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuanein naaonjoaain neeuruhane. ²⁹Jana reey Salomoon, coatihai nii aihuruha ajenacurune rijijieein niheil, caohati cajione que necoreeteen nihalune saijieein. ³⁰Tana mocohin nitajera niha ajaenane saijieein, caohachaa in omarohin nihane jaanu tein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaa in Cana Coaunerane esenetaeneeichete, cha esenetana jeriheichuru cachaauru. ³¹Nitohanihane jaun nainiheeiche: 'Chaque lenoneeine acau cohin, necoreeteen, naaonjoaain nerichache', naain que nererojoecaa in nena nainiheeiche. ³²Cana Coaunera coitucuhichuru, niicha que nererojoecaa in niicha sacunaa jere. Nete laen Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeicha ichaachajeein neeichenete, sati inara rai aitocooaunne jaan tereen Cana Coaunera. ³⁴Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaaichene. Le janonaa bana naineen, canaacha ichaneni que coaaucaachenete caohachae.

Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene

(Lc 6.37-38, 41-42)

7 ¹⁻²Coa leeochoaauru ichao coaraain colurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru colurujueeichene rijijieein, inara colurujihai Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ³Chanuna ansijiin laojoi niicha baaso ichacuruha leeochoaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, 'Jereeune ii nota que nena utoone rocoe', naain erenaa nainereei inejera rai. ⁵Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuhi. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nena utoone coaraain rocohin.

⁶Coa remaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojin tihache. Nabana inara coineteen inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu

coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelateein nenea nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheeiche, que jaolequuin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha lateein bajaera raite tereein Cana Coaunera

⁷Cana Coaunera caje cha lateein bajaachenete, inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha tein ne Cana Coaunera. ⁸Nii rijijieein techu lateein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰Ainihane inara caje ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha lateein caje bajaa cachane rai caohacha tein ne Cana Coaunera. ¹¹Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaohichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha tein naonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha tein nreein inara rai Cana Coaunera, caje cha latein bajaachene.

¹²Nitohanihane jaun inara aina caohachaaain neeuruha leeochoaaurune jeriquichene rijijieein, leeochoaauru aina caohachaaain neeuche. Nitohanein ichaohi cointate aite nii rauhi aina *profetacuru* inoaensihuru laenanohi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane cointa.

Ichaonaa coero aina cacha itajera coero

(Lc 13.24)

¹³Nii jaratohelanaala nenea coero aina acuujuu siricha jeloone enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nenea bacuujuu aina rai coerote, jaraaotokane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeeure cachaauru. ¹⁴Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejein nenea rene cacha turuaera bacuujuu aina rai coerote, ansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, corootajajeeincha turuujue cacha.

Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane

(Lc 6.43-44)

¹⁵Caohachaaain nechohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacauru casajeeuru que. Acaaurute turuureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuureein. ¹⁶Inarate nainequiche coitucunajaaiche acaauru ichao cajene. Coatiha inueri que inaana nainihei oja, niheichu meseri que inaana nainihei acusa. Nii rijijieeinte cacha baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha. ¹⁷Nii rijijieein techu satiin temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeiin baaso que inacae. ¹⁸Satiin temule caohacha baaso que inaana nainihei. Jerichanejeeinchu caohacha que inaana nainihei enuha baaso. ¹⁹Satiin enuha baasooru baaso que inaanacaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰Nii rijijieein techu acaauru ichao caje cacha caohachanein, cacha baasoneein, naonjoaain ichaauruhane coitucuriquicheein.

Coatiha satiin cachaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaaururinaain.

(Lc 13.25-27)

²¹Coatiha satiin canu rai: ‘Canu Curuaanaa’, naain erenacauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca

Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanonaa que ichaoha ne. ²²Inae nii cojoanonaa que turuhane banate, arajiin cachaauru nesoone caaun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuuruha cachaaaurune coina, ii que ereerejetocoaanu, ii curuaa corenihane moconajaaera letonocuru sitaain, arajiin cojoelanaacojoai ichacaanulu’, ²³naauruha canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajeein ichaonacaauru’, naain acaauru sitareeunni.

Canu ere aonaain caitoonjoan icharate, chabana nitajenereein

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴Nitohanihane jaun canu ere aonaain caitoonjoan icharate, leinjiin catchaataain nainaain niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloheritihane jana, ²⁵uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasiine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiicha canu ere aonaain caitoonjoan ichara catcha. ²⁶Jana canu ere aohanra nii caitoonjoan ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin catcha aaso erenaa tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaeriin temuhin neloheritihane jana, ²⁷uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiicha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena catcha”, naain jetao cachaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸Niritiin acaauru rai beebejiha Jesusone jana jetaote, catchaataain cojoelatoore satiin cachaauru, ²⁹Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

Cosibi caaun cunaitenaa catcha rautaa Jesusone

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 ¹Inae nii cachaauru relaane nainaain, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesusone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru. ²Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin catcha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin nacatiha neseonriaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa”, naane jana jetao:

³“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi”, naain biji que dadaa Jesusone rijieeritiin, nii rai cosibi caje nerautaa somaraain ne nii catcha. Nitohanai cunai siricha catcha rohan nichuuntaain dadanaa nainenihane chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesoso. ⁴Nitohaneein rautaa jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohanein ii rautaa nihanune beenera. Rautaa incha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihute caje inae nerautaa coaracurumiin cachaaurura. Chaaen techu inae nii ii cunai caje nerautaa somaraain leeochoauru rohan turunaa naineeine coaracururein satiin cachaauru”, nae rai Jesoso.

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesusone

(Lc 7.1-10)

⁵Inae Caferenaaon turuha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶“Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaitein ne canu loreri asae, ito-
lereneein jiurohin cunaacoaa rai jaberocone jaun”, naain Jesoso rai biha lein-
jiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷“Inae rautaa urichaauni”, naa rai Jesosone jaun jetao:

⁸“Curuaanaa, coatiha chaque ichai nelatejehaun canu loreri asae turuha
uhine coina. Raujiaaincha nii cunai sitaa canu letono caje, aihute nerautamiin.
⁹Nitohaneeinne canu letoaain neeuruha canu curuaanaacurune acaauru ere
tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neeure canuhacha letoaeni soondarooru.
Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaunnete uhe.
Chaelai ichaa canu letonone coina letohanune techu ichae quere tonoraain”, naa
Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰cojoelatiin jetaote:
“Esinai rauhijiriin coatiha nihei chuni Israele cocoaicha, caa cacha rijijieein
jataain quesenetaera coarahaun chabana. ¹¹Esinai rauhijiriinte enoto mitu
nichajai, enoto soo nichajai, naaonjoainuri cajeuru arajiin uhin, Abaraaun,
Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecurureein, inae
Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana. ¹²Jana Israelitaauru tabaa-
urune, rai cachanu que ranajaain nihalu Cana Coaunerane saijieein, inae Cana
Coaunera cojoanona que turuhane bana, nocohenaana jaoleneein chanaa cuu-
rureein nesoone caaun”, nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³Niritohane baiha jetaote:

“Chajaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerau-
tamiin ii letono”, nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soon-
darooru curuaanaa letono cunaitenaa.

Fedoro tano rautaa Jesosone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesosone jana jetao, ecu
sininaja ichoe ajaa caaun cunaitein niha Fedoro tanone jana eruuruha cue.
¹⁵Inae ecu turuhin nii cunaitenaa biji mucuha Jesosone rijieeoritiin jetao, inae
caje amuha nii ajaane jaun, nerautaain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesosone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Inae nocohejihane jana, arajiin suujua cuhane coitucuchuichuru siriin
caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, neree-
cha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuchuichuru sitaain, satiin
cunaitenacaaurune maajein rautaacoae Jesoso.

¹⁷Nitohaneeinte ichae Jesoso,

“Acate tureerein

cana caje cana osa aina

cana cunaihuru itajihane coina”,

naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸Nii jana arajiin curuhacaain neeuruha cachaaurune coaraane jaun
jetaote, nemuri jerau amaauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai

aite Jesoso. ¹⁹Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaaun niha natiin”, naa Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰“Arolarihurute sininajaanu siriin naaonjooaunre. Jerichanejeein techu sininajaanu siriin naaonjooaunre tajaacuru. Nena laen canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaaunne jaanura”, nae jetao rai Jesoso. ²¹Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni”, naa raine jaun jetao:

²²“Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nejesinajeein Cana Coaunera coitucui nejesinanejeein ichaauruhine ooruhane reentiaain”, nae jetao rai Jesoso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³Niritiin jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesoso. ²⁴Nii jana inae bote cuhane cujueeuruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane sinii siniicha Jesusone jana ²⁵nocooain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaa in caa acau caje cana ichote-ratee”, naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶“Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura aansijieeinijin cha esene-taeneeichete”, naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cujueure. ²⁷Nii jana cojoelatiin jetaote:

“Chatohanaineena ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina”, naaure jetao ecu nejesinajeein aina nerelanacauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesusone

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Inae nemuri jerau aina nerelanacauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesusone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coinetecure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amuhi. ²⁹Acaauru jetaote:

“Caa canacaanu rene turuhin canacaanu roeocaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nechu jataain canacaanu rohecaain, canacaanu cairichaaaine coinete, jaiti cojoanonaa que turuenihane jana turuhicha”, naaure jetao ehe-quiin. ³⁰Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹“Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura”, naauruha Jesoso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhicurune jaun jetaote:

³²“Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera”, naain jetao nii coitucuchichuru letoae Jesoso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin,

coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhuhicurune rijieeoritiin jetao, satiin ramara nemarotihacoaain nereeonohin ohacooaure nii coosichuru.

³³Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhuhicurune jana, ooruha coosichurune beeure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesusone jaaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane caina.

Jiurona cacha rautaa Jesusone

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 ¹Nii baiha jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaaun Caferenaaon turuha cue Jesuso. ²Inae ecu turuuhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesuso rene cachaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun, nii cunaitenaa rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha”, nae jetao rai Jesuso.

³Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin ere caa cacha”, naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaure-raauru tabaauru. ⁴Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaacuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquiche. ⁵Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojineein’, naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuu’, naacane. ⁶Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cooainaan letohanojoi-nichaaun osa caje cacha ichoteratichaaunne caina, caa chauratane quene coarate inara que”, naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cacha rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihura”, nae nii jiurona rai Jesuso. ⁷Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cacha. ⁸Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaecure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu teein niha Cana Coaunerane coaraain.

Mateeo cotihaca Jesusone

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Nii jiurona cunaitenaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateeo nichaaunne, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina”, naain canu cotihaca Jesusone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesuso aina cuun.

¹⁰Nitohanein cuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacauru aina curuaecaain Jesuso coroaateen. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru canu leeochoaauru, chaaen leeochoaauru cachaaurunechu aansaineen ichaonacaauru, osaaonacaauru, naaonjoainuri. ¹¹Nii coaraainte Jesuso aina nerelanacauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera”, naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiha coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijijieein canu latecuruhi caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaa in nii Quiricha Inoaensi cuhane: ‘Coatiha chaelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquin cairichaa ojaain ita coaraain ita belaa in neeichenena jereeun’, naa in laenanohi nihane jaan que nerelanihuche. Aihane jaun, coatiha nii caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaa in ichaonaa jereraaurune cotihaca uun”, nae fariseeocuru rai Jesoso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaanune jana, ii aina nerelanacauru aihurene”, naauruha Joaen Baotisita aina amuhemuhenaacaauru jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cacha natiin. Nete inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohanein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaaere nii cajione siri. Chaaen caohachaa in nedanaa nainerihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijijieein chu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohanein cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerai. Nitohaniane jaunte, caohachae coaerai nejesinanein niha coaeraine. Chaaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae”, nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai ereereca Jesosone janate, rene turuhin nacatiha neseonriaain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaa in uhin dadaaine nacoaunein ichanareein”, naa in Jesoso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun, ¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacauru que corihaneraa in caaijie cue Jesoso. ²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesoso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha mucuuri: ²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareunni”, naa in esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelaraajiaura ene, jataain nerautaaine esenetaain aaine jaunte inae nerautaacha”, naa rai Jesosone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaae turuha Jesusone janate, inae atane rucuhacuruhane rai neein cojioriinchuru inaderaauruha cachaaaurune jana turuhin:

²⁴“Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha”, naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeeurera cachaaauru. ²⁵Nete coenacuruhane saijieein, jitariin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene. ²⁶Nii coaraainte ita rai beeuruha cachaaaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii oo caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate”, naain eheehequuin sacuure coroatajai maosacuru. ²⁸Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota teein nihanune esenetaaichena”, naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa”, naauruhane jaun, ²⁹biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara”, naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin, ³⁰inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoauru rai caa inara nota teein nihanune bihache”, naain acaauru suujuatiha Jesusone saijieein, ³¹jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota teein niha Jesusone coitucuuere.

Erenaachara cache rautaa Jesusone

³²Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, enaachara cache, coitucuchuhi que suujuequuin nena turuaa uure Jesoso rene. ³³Nii janate nii coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii enaachara cache. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanei coarahaacache Isaraele lauri nichaachene janata”, naaure cojoelatiin cachaaauru.

³⁴Nete:

“Jeelai coitucuchuichuru curuaanaate, caa catohaneein coitucuchuichuru sitaain niha caa cachane jaanu teein nera”, naaure ecu neein coarajeein fari-seocuru.

Cairichaaajoaain cachaaauru coaraa Jesusone

³⁵Nitohaneeinte neseeuru cuhecujueein nenaanajaaauru naineein amuhemujueein, netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacocaaauru naineein cuhecujueein, Cana Coaunera Cojoanonaa erenaa raotono que cachaaauru relaa, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesoso. ³⁶Nii jana cachaaauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nena carenero rijijieein amuhemuhacuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu”, nae aina nerelana-cauru rai Jesoso.

**Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin
cocoainaa Jesoso afosotoneeine**

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 ¹Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune coti-jiaain janijiin, canacaanu cocoainaa in canacaanu letoae Jesoso, cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuchuichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacaanune coina. ²Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoainai nichaanunete, jauriaanejeein Simoon Fedoroneein acaauruacha curuaatei, rai nejera Anderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohineein nenacaauru, ³Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaaen canu Mateeo nichaaunne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaaunlune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeeo, ⁴chaaen jauriaanejeein Romanocuru que nejera-tenacaauru aina nenaalu Simoon Seloteneein niicha curuaateuri, chaaen nii baiha Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

**Cana Coaunera Cojoanona que cachaauru relauruhane coina aina
nerelanacauru letoaa Jesosone**

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Nitohanein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoaainte canacaanu suujuate: “Coo nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria cocoaichacuru rene niha natiin coa turuhache. ⁶Ucuaae cuelanaala, Cana Coaunera cachanein nitajerai nenacaauru Isaraele cocoaichacuru rene cunichuche. ⁷Chajaain ucuaae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai. ⁸Chaaen cunaitenacaauru rautaa in, onacaauru nihanatiin ichatein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaa in, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhicuru maajeein sitaauche. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰Coo inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaa in cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateeuruha cachaaurune coina. ¹¹Leinjiin neseu, nenaanajau, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaa inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹²Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuu-che. ¹³Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuruhanete, raotojoe inara raaurureein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴Jana caohachaa inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amunein inara tijia que nena utoone riariaain ratiiriin amuuche. ¹⁵Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Gommora, naaonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracururein.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaaun janolari mululune jana situha cuha irine rijijieein cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone rijijieein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha serorine rijijieein. ¹⁷ Aihane jaun caohachaaain nainaa necohalajiin cunichuche. Cocoainanacaihuri rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaaain, reeycuru raine maajeein inara amaaaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acaauru que, chaaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru quene maajeein. ¹⁹ Inae cocoainanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acaauru tonoraain ereeiche jaanu que tonajihahe. Inae ereeiche coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeiche jaanu tereein. ²⁰ Aihane jaun coatih inara ecu ereriheicheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaainne jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereein ateinanohineeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereein cocoainanacai rai. Nii jana acaauru calaohichuruhachate, inacaauru que nejerateein inacaauru teeurureein ateinanohineeuruhane coina. ²² Satiin cachaauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoecaa cuurureein. Nete nii esenetaane jianelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein sacuera nichotereein. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leeocho neseu cuhin sorocho. Esinaene aitoon. Jaiti Isaraele nefoerateeuru sacuritaain turuheneeichene janane, canu inara ichoaichaniha ecu turureunni canu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nenea nainihe i aina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nenea nainihe i rai cachanein nenea. ²⁵ Relanojoineein nenacaauru, acaauru relaera rijijieein neeuruhine. Jana letononeein nenacaauru acaauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacaineein niha ohacachene baiha cana itajeraneein nenaane

(Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachaauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojoineein chaachaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein. ²⁷ Jana caa coitucueraelanaala nenea nii chuni aonaenihane jana, caa cai-toonjoan coitucuerateeuche satiin cachaauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara ateinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nenea usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nenea Cana Coaunera que casiin neeichene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeane que airijiin leinjiin moneda que coriha corotajai tajaelineane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinjin nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara

couturijine maajeein leinjiana leinjianaan janiinojineen ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaolinaacuru amurijiriin nelateen neeiche.

Cachaauru que Jesocurisito coitucuerateeurera

(Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachaauru que canuneein nihanune coitucueraneein, canu cachaneein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucuerateereunni dedeeu nena Ofa Cana Coaunera acatiha neen. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueraneein canu cachaneein nihane saijjeein, canu coitucuerate lanaala nena que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neen.

Ita caje cacha lerueraneein niha Jesosone

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererojoecaa in ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejeratiha rai calaohine jana rai neba que nejeratereen rai cacunu. Jana rai nebaene quete nejeratereen rai nacana. ³⁶ Nitohaneeinte nech naraaicha que nejeratenaaneein neeurureen cachaauru. ³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naaonjoainuri belaihan amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachaneein nena nainihe. ³⁸ Itolere necairichanaa abaan-taain coroso que nerichaunnine rijijeein necairichanaa abaantaenihane, canu cachaneein nena nainihe. ³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nena, nichao ichoteratereen canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jererate rai nichao itajereen.

Cainanohinerichaa in namute cacha rai cha tera

(Mr 9.41)

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheen. Jana caohachaa in canu raerate canu letoaera raa aicheen. ⁴¹ Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaa in raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijeein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureen. Chunocoha leinjiin cacha caohachaa in nena raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaa in nena rai cainanohinihane rijijeein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureen. ⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeurerauru rai, nech jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai tein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureen”, nae aina nerelanaanichaanune rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha Joaan Baotisita letonocurune

(Lc 7.18-35)

11 ¹ Nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihan, jelai batane que nenacaauru neseeru naineein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoi eranaa beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesosone caina. ² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenaacauru letoae Joaan: ³ “Tina esinae

rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leeoachane cohacaanu”, naain rene turuhin bajaauruhane caina. Nii jaunte letoanajaane rijitjoeiin aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴“Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha. ⁵Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaauraa in amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neeure cosibi cajera. Urichosaacuru niha natiinte, inae enene erenaa aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae oo caje ichanacurera. Jana cairicheinejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoi erenaa beebejeein, nosa caje nichoteeururichaaaine beebeje. ⁶Nerausiaaejeein neeure rai suujua corelanaala acanihanee esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru”, naain benichuche Joaan raicha”, naain Joaan letonocuru letoae Jeso. ⁷Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

“Chatoanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leijnii jiarana nujua cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸Ainihane leijnii cacha, cajione caohacha que necoreeteein neeina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoeiin coitucuhiche, cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, reeycuru loreri asaa neeuruhane. ⁹Chatoanai coaraa cuhichelu. Leijnii Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aih laesinaae, nii choae tacaain jataain leijnii *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne. ¹⁰Nii Joaan quete:

‘Canune ii ajiniha
cachaauru rai ereereecane caina
canu ere bera letoareeunni
turuhine jaanu rucuheranu que’,

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijiriin jataain nelateein nei, Moisesa que Cana Coauneraaacha teratenojoi Cojoanonaa bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, Joaan fautaain nelatihei rijijieein nena, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹²Turuhalu Joaane caje coauneeinte, enanetojoeiin ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaanne que nejerateein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaauru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa coitucuerateein neeurelu, turuha Joaane que tiaaojoaain. ¹⁴Inarate esinae rauhijiriin nacoaanneein turuha urichaaain Irihasine que aitocurualhane coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu. ¹⁵Caa aito-coaanne aonacurumiin irichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷Caa cachaauru, enene cojoanonaa que nenacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihu nenaanaja cataaun nocoatijiaain, rai corihacuru rai eheehequuin:

‘Raansaichene caina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaacaanu jana, canacaanu aina inaderaaheeeiche’, naauruhane rijichuruha.

¹⁸Nii rijijieein techu, turuha Joaan joanreen lenone que lenonela-naala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaaera suujue siriha beeiche. ¹⁹Nii baiha turuhanu canu, cacha calaohineein neja-noanaanichaaunne jana, bino cohin, joanreein lenone que lenoneein,

naaonjoaineeinne jana, ‘Achoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaichaneein, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaicha niha’, canu beeiche. Nete jataain itolere que nainaa, chaachaaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai”, nae Jesoso cachaauru rai.

Caseteco coaracururichaaain erenaa tonoraauruhi cachaaaurune

(Lc 10.13-15)

²⁰Cojoelanaacojoai ichaalu Jesosone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucuureniha nii nese que ichaonacaauru cachaaaurune jaunte: ²¹“Jataainte cairichaaajoaache nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaaajoaache nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoai ichaaain coaratihanulune tocohanein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoai ichaaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoaenlu nejeein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaaain. ²²Nete inae coitucuhichuru colurujueein casetecaeratihane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoaihunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³Jana inara, Caferenaan cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoai coaratihanulune tocohanein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetojoein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴Nete inae coitucuhichuru colurujueein casetecaane coina turuha Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara”, nae cachaauru rai Jesoso.

Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.

(Lc 10.21-22)

²⁵Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coauneraaneein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairicheinejeein nenacaauru quene jaunra. ²⁶Aihara Ofa, nitohanein jereine jaunte ichaaicha”, naane baihate: ²⁷“Canu Inaca Ofate satiin rainnein nena teen ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiin Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu- Calaohineechane coitucuun. Canu- Calaohi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaunru que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucuurureein cachaauru. ²⁸Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoecaeriin ichaonacaauru, inara osaaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuuchena raotojoein ichaonaaanaja te inara rai. ²⁹Caa inara rai caitoonjoan esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajeriinaain inara suujue. ³⁰Coatiha caaintai, caa inara rai caitoonjoan tonoraa cachane”, nae.

Nebetacanaa cojoanonaa bana tirico inaa molooruha Jesoso aina nerelanacaaurune
(*Mr 2.23-28; Lc 6.1-5*)

12 ¹Nii amuhemuhecaanne jaun, nebetacanaa cojoanonaa bana tirico cocana jana situha cuhacaanu Jesoso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanne. Nii janane mijiitohacaanne jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu. ²Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacauru coaraau. Cocoaeraa nebetacanaa cojoanonaa bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure”, naauruha Jesoso rai fari-seeocurune jaunte:

³⁻⁴“Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coaunera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coaunera que banijiaain nena faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaanaa Rabirine jaan ereretaain coitucuhichene. ⁵Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanonaa bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naonjoaaurenihane jaan ereretaain coitucuhichene. ⁶Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelateein cau nihanune coitucuhin neeuche. ⁷Coatiha: ‘Naonjoain quete aite caa Quiricha cuhane’, naain coitucuhichene. Nii Cana Coaunera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru mocohichene jianein inara amute cacha belain, naonjoaain neeichenena jereein’, naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeichenenoote, chatoanai baaso ichaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naonjoaain neriquiche. ⁸Nitohanihane jaunna, canu- cacha calaohineein nejanoanaa nichaanne, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocainaain letononeein neeun”, naain fariseeocuru tonorae Jesoso.

Leinjiin jiurona bijiin cacha rautaa Jesusone

(*Mr 3.1-6; Lc 6.6-11*)

⁹Inae jelai caje amuhinte, ecu nena sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana, ¹⁰ecu najiniha ne leinjiin jiurona bijiin cacha. Nii jana Jesoso colurujueeuruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein, cunaitenaa rautaaca nebetacanaa cojoanonaa banane”, naain Jesoso caje bajaauruha fariseeocurune janate:

¹¹“Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanonaa bana acau mitunajaau ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹²Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caaunna cunaitenaa rai caohacha ichaa rautanerichaaca nebetacanaa janonaa bana”, naain fariseeocuru tonoraane baihate:

¹³“Ii biji raujiaaura”, naa nii jiurona bijiin leinjiin cacha rai Jesusone janate, biji sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii biji jera rijijieein nii cacha biji. ¹⁴Nete jelai caje mituhin nejesinajeein ita suujua tacaure fariseeocuru Jesoso sohin jaooruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaaaine biha Isaihasine

¹⁵Nitohaneein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru

rautaain, ¹⁶ aonajeeuruha cachaaaurune urichoo, nii rautanaacane que eree-
 ruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneeinte bihalu Cana Coaunera ere bera
 inoansi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸ “Caate,
 janijiin belaaain cocoaain
 Canu Suujue que suujuequiin
 canu letononeein nena ne,
 ‘Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaaurera’,
 naain,
 satiin chauratane que
 lauri lauri nenacaauru cachaauru rai
 beebejihane coina.

¹⁹ Coatiha
 cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
 bero cuhane niha natiin
 tonijiaain ereein cachaauru relaaain,
 naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰ Coatiha
 nelatelanaala nenacaauru,
 cairicheineein nenacaauru,
 naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.
 Niheichu
 aasaaeriin esenetaerauru que jaolecorinaain,
 lauri lauri nenacaauru cachaauru
 ichao rucuhacane jaan que
 turuhane reen tiaaajoaain.

²¹ Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaaurute
 acaacha que jaaecoorureein”,
 naain belu Isaihasi.

Moconajaaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesoso beeuruhane

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Nii janate, suujua cuhane coitucuchuhi siricha leinjiin cacha erenaachara
 maosa amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te.
²³ Nii coaraain cojoelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane”, naain
 ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacoaaure.

²⁴ Nii aonajeeinte: “Moconajaaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai
 catohanei ichana nainihane jaan teein ne”, naaure fariseeocuru.

²⁵ Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin
 caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuru-
 hanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaona-
 caauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojoein ichaonaa nai-
 necururihei. ²⁶ Nii rijijieein techu, moconajaaera netonai rai letonocuru que
 nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein
 nena nainerihei. ²⁷ Nii aitocohichene tocohaneein moconajaaera suujue aina
 cuaaain moconajaaera sitaanu nechujianra, jeelai moconajaaeraacha itajiha
 aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara

letonocuru letoare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenihane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche. ²⁸Caa cacha suujua cuhane nena-caauro moconajaeracuru sitaanu Cana Coaunera Suujue aina cuaainnete, inae inara aina niha Cana Coaunera Cojoanonaane coujunacanein ichaaun.

²⁹Leinjiin cacha jataain laraajiin nena loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluera. Biji ichojoaainchate naine nitohanein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaanein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeranein ne canu esenetana jerihe.

³¹Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, satiin osaaonacaauru cachaauro quete suujua acatereein Cana Coaunera. Nete laen tonaain baasonein Cana Coaunera Suujue que erei que suujua acatenereein. ³²Canu- Cacha Calaoihneein nejanoanaa nichaaunne que nihanatiin tonaain baasonein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasonein erei nihane, caa ena nena janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naaonjoain que nihanatiin neen suujua acatenereein Cana Coaunera.

Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane

(Lc 6.43-45)

³³Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴Nitohanein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasonein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵Jana caohachaaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que ereein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasonein suujua coara cachate baaso que ereein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶Canune inara rai beeun, inae case-teco coaracururichaaain satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaaurune bana, tonaain baasonein ereeiche nihanatiinte coitucunjoinereein. ³⁷Nitohaneinte, inara ujuae caje baaso ichaain neeichene ujuaihonein neneeichene, caohacha ichaain neeichene coitucunjoiniha cureein”, nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaaurune

³⁸Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaain coarateeinene jerichaanura”, naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaurera aina fariseocuru tabaaaurune janate:

³⁹“Caa necha ansaineein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacanein acaauru que coaratenaa jereneun. ⁴⁰Nii nichata jiichoo nichata janotiineein, ate tabai suri cuhane nihalalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calaoihinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeeunni. ⁴¹Aihana jaun, coitucunjoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaunein nimichucurureein Ninive cocoaichacuru, acaauru colurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoi

beebejiha Jonasine aonaain nacooauneen Cana Coaunera que coacuhin neeuruhane jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nena nichaaunne saijieeinte caitoonjoan esenetana jereneeiche. ⁴² Jerichanejeein techu nacooauneen nimichureein enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaaneen nena netonai inae caseteco coaracururichaain caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujiane coina, niicha coitucuhi beebejiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriajai atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nena neeun. Nete nii saijieein canu esenetana jereneeiche.

Nacooauneen cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuchuhine

(Lc 11.24-26)

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuchuhine, cajihaneen amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihanete: ⁴⁴ ‘Taolu mituhanulune jaunne jelaiha cauha cureeun’, naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojoinojineen nena rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacooauneen jelaiha cuhin, caainsineen amurijiriin baasoneen nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneen ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichaoha cuurureein caa necha ansaineen ichaonacaauru cachaauru netonai”, nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jesusone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniba neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure”, naain Jesoso rai beeure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne”, nae aina nerelanaa nichaanune cojoeluhin Jesoso.

Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacooauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riaacaane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha rijajaine jaun, turuhin coaraain quihure tajaaecuru. ⁵ Jana le turijieein niicha rijajate, neniha mululuhin atanene jaan jeloon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane

jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaaun, uua-caain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷Le turijieein niicha rijajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸Jana atane caohacha que le turijieein niicha rijajate, le nucuhecuro caje le temuracuro lefashaananaain inae. Jana tabaaurune saotachoonca ucuheneein, nichatachoonca ucuheneein, naaonjoaain inae. ⁹Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru”, naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

**Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereerecane
bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune**

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei parabola que cachaauru rai ereerecane jaan bajaacaanu caje aina nerelanaa-nichaanune. ¹¹Nii jaunte: “Cana Coaunera rai cachanein neeichene jaun, coitucueraelanaala nena Coaonana coitucuerate inara que. Nete laen rai cachelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerene. ¹²Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraanelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruacha coitucujei rulureein. ¹³Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucurenihane jaun.

¹⁴Nitohaneuruhane coinat: Aonacuruhane niha natiin:

‘Naaonjoain quete aite’,

naain coitucururihaain.

Niheichu

nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵Inae jataain nauhaca

caa cachaauru suujuane jaunte,

cha aonacuruhane nihanatiin,

‘Naaonjoai quete aite’,

naain coitucunaa nainecurene.

‘Niheichu

cha coaracuruhane niha natiin

coitucunaa nainecuruhi.

Nabana

canuhacha ichai coaraain,

aonaain coitucuhin

canu rene uuruhane,

acaauru rautaanune coataa’,

naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoaensi Isaihasine jaa ninaelu”, naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate:

¹⁶“Nete laen inara nerausijeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷Arajiin *profetacuro*, chaaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeeinte niqai, caa inaraacha coarai coana jerecurelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajeein aohana jerecuruhane saijieein aonacuruhilu.

Temule jaera *parabola* que irihane biha Jesusone
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihane be inara raite coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coaunera Cojoanona que erenaa aonacuruhane saijieein coitucuhichuru, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijijieein neeure, acaauru suujua cuhane Cana Coaunera beratenojoi erenaa jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoe nalunacaaauru temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain esenetaain coroajeein jereein raauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinoinjeen mucunoinjecuruhane coina arinojineen neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijijie. ²² Jana nii ajaena jana temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que netiin necoriquijiaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaaauru rijijie. Niite, inae nii erenaa esenetaauruhane jianein, leeochoauru relaauruhane jianein neeure. ²³ Nii atane caohacha que temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain leeochoauru relaain, naaonjoaain nenacaaauru rijijie. Acaaurute, nii le nucuhecuro caje lefasha ucuhennein, saotachoonca ucuhennein, nichata choonca ucuhennein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teeurera rijichure”, naain aina nerelanacaaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurera rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaauneein leeocho nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachaaauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhanne tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijijie. ²⁶ Nii jana inae omaruhin, inae inaaca nii tiricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraante: ‘Curuaanaa, chasiina temule caohacha ucuhe nejesina temuerateelune saijieein, jana mitue ajaena baaso’, naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaauru janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha’, naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereeine’, naain bajaauruha nii amihanenacaaauru jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rocohalaante tiricone maa-jeein rocoriquiche. ³⁰ Nirijieein ecu neein jiniquin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai tein nii ajaena baaso raain, jelai tein tirico raain rucuhacaanne jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai tein mocoheratereunni’, nae nii ocoana erora”, naain cachaaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa *parabola*
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaauneein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoauru temule

nucuhecuru amurijiriin aansijia rai nucuhene saijieein, inae omaruhane leeo-
chaauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nune-
curu que tajenajaanu ichacure tajaecuru”, naain nereretanaa que cuaain
beebeje cachaauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Lc 13.20-21)

³³Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que
arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha joreerein
caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijijie. Nii neleeriha tabaain colihane coina
nena jorerera rijijieeinte, cacha ichao sacuritaain nefaane coina nena ne
Cana Coaunera Cojoanona”, naain beebeje Jesoso.

Nereretanaa rijijiei parabola que ereerejihane biha Jesusone

(Mr 4.33-34)

³⁴Nitohaneeinte, nereretanaa rijijiei parabola nejesina que cachaauru relae
Jesoso. Chabana nii parabola colane irihei cachaauru rai.

³⁵Nitohaneeinte:

“Cana rai chauratane coaanaa Cana Coaunerane caje coauneeinte,
satin asinojoneein nena que erereein, nereretanaa rijijiei
parabola cuaaincha”,

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru profetacurune nai-
naane coina nitohaneein ichae Jesoso.

Tirico temuurera rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesusone

³⁶Nitohaneein inae cachaauru rai irihane nainaaante, acaauru rai nocoein
jelai caje cuhin nii neeuruhane jaan lorero asaae enoha Jesusone jana, rohan
nichuuntaain nii tirico cocana jana ajaena baaso temuhara que cachaauru rai
iriha Jesusone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune. ³⁷Nii jaunte: “Nii
temule ucuhe caohacha temuherate canu- Cacha Calaohineein nejanoanaa-
nichaaunne rijijie. ³⁸Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane
ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin
rai Cojoanona que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaaera
letononeein nenacaauru ne. ³⁹Jana nii ajaena baaso temuherate, acaauru que
nejeratanaa moconajaaera ne. Jana nii taojiaera que aitocaaunnete, inae ecu
tihane bana sarichaaain cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuhe-
raaurute anjeraaurune. ⁴⁰Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain moco-
haca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein
osa que leeochoaauru saruhin nenacaauru moconajaaera aina. ⁴¹Nii banane
canu- Cacha Calaohineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru
letoareeunni, nii cana cojoanona que nenacaauru baaso ichaain, osa que
leeochoaauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴²usi charijibana jaca-
naacharanejeein nena jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaaahaquuin cha-
naaurureein. ⁴³Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera
jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohaneein jiquiha-
quuin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanona que
neein. Caa aitocaaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nenea coreti tesoro rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nenea coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaaun teein conauteein ratiriin, rachoojoeiin jitariin niicha sirii rucuhele que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane caina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanonaane.

Oro rijijieein nenea perla coreti rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nenea ariirijieein amuhin, inae nii perla coretiin nenea eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoeiin cuhin, rai rucuhele que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanonaane.

Rede que ate mucuera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸Charijieein teeinti, nemuri cuhane rede jaaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoe inaan ate caohachaauro janijiin omari cuhane teein, nii baasooru foranacaauro jaaore nii ate mucuurera, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane. ⁴⁹⁻⁵⁰Nitohaneein techu, inae cana janonaane satono que turuhane bana, caohachaaain ichaonacaauro janijiin raain, baasoneein ichaonacaauro jaaorureein usi chariji bana jacaalanaala nenea jana anjeraauro. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquuin, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaanune bajaa Jesosone

⁵¹Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche”, naain canacaanu caje bajaa Jesosone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa”, naacaanu. ⁵²Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera cacha relaanete, ‘Naaonjoan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanonaane Caohacha’, naain beein, ‘Naaonjoan nii rauhi inoaei’, naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaane aina rauhi inoaei que aitiin caohatiin cachaauru rai beein cachaauru relae”, nae Jesoso.

Rai natane Nasarete turuha Jesosone

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴Inae nii nereretanaa rijijiei *parabola* biha cachaauru raine nainaaante, jelai caje canacaanu aina amuhin rai natane turuhin, ecu nenea sinacoca asaae enohin, ecu nenacaauro cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nere-laete toritiin itolere coitucuhin ere. ⁵⁵Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihane. Nii jana rai nejeraauro niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaauruhane. Chaa cajena jataain nainaan itolere coitucuhin aite”, naaure ecu neein aonajejurerera cachaauru.

⁵⁷Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jerecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaaurute niqui leinjiin *profeta* que suujua acateein coitucure laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaun nenacaauru niha natiin”, nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaureniha ecu nenacaauru cachaaaurune jaun.

Oha Joaan Baotisitane

14 ¹Nii banate, Calileea batane curuaanaanein niha Erodesine jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin: ²“Acate, Joaan Baotisitane. Inae oo caje ichanacaihara. Acanihanane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera”, naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siriha comasaine que Erodesine jana jetaote: “Jiaonriha chocoala comasai sirii ii comasaine quera”, naa Joaane coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelulu *cadena* que ichoarateein Erodesi.

⁵Nitohaneein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodesi, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joaane esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha. ⁶Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoane coina beseta ichaa Erodesine jana jetao, nii beseta bitoaa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiasi cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodesi. ⁸Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenojineein Erodesi rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha”, naa nii ranunane jaun ⁹inaderae *reey* Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha teein Cana Coaunera notaracaae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aitohane jaun, ¹⁰caresero cuhane niha Joaane jana coturi moloerateein raerate. ¹¹Nii jaun jetaote, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹²Inae nitohaneein teratiha Erodesine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conauteein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cacha coroaatiha Jesusone

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuriin, neseeuu cajeeuru uhacoaain sacuure atanechoaae uhi cachaauru. ¹⁴Inae niicha coinetihu turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesusone janate, najiniha cunaitenacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaaurune jaun, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeete, nena-jaun cauha cuuruhinete, ucuae rai lenone coretecureumiin. Coatiha caa jana ichaohi cacha”, naacaanune jana: ¹⁶“Chajaain inara acaauru coroaateeuhe.

Coatiha caohacharihei ena caauruhane”, naa canacaanu rai Jesusone jaun: ¹⁷“Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijeein faan, itaque jerajejeein ate, naajeeinchate neeje”, naacaanune janate: ¹⁸“Cajiha carai uhaauche”, naain ¹⁹omane choae nelaauru cachaaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coaunera”, naain Cana Coaunera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nicaanune rai te Jesuso, chaluhaanune coina. ²⁰Nii jana satiin cachaauru naineein chaluhaanune janate, que lenonein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroata omariin, omari memoaaure. ²¹Canaanaihuru aina enecuru janijilanaana, quichaaauruhacha janijiin, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesusone

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Nii baihate, ecu nedaaan cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoaichaniha nemuri jera jaohacaanune coina aina nerelanaa nicaanune letoae Jesuso. ²³Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichatane ucuuno que cue, ecu Cana Coaunera bajaane coina. ²⁴Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein niha Jesuso nii ichatane ucuuno jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. ²⁵Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caaijie uhe Jesuso acau ichoae rurujueein. ²⁶Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraaine, coasiha cojioriin: “Nechu aansai coitucuhuhite aicha”, naacaanu aina nerelanaa nicaanune. ²⁷Nii jaunte: “Coa nesoonetohache. Canune aihunra”, naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte: ²⁸“Ii aaine, jereeune ii rene tiaain uhe acau ichoaaera Curuaanaa”, naa Jesuso rai Fedorone jaunte: ²⁹“Chajaaujian”, naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesuso rene cuhin Fedoro. ³⁰Nete jataain mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesoone caaun auhaquiin: “Curuaanaa, canu comaleeu”, naa Fedorone jaunte, ³¹biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi”, nae Jesuso, Fedoro rai. ³²Inae bote cuhane faauruhane rijieeoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, ³³Jesoso acatiha neseonriaain: “lite esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaoheineincha”, naacaanu satiin nii bote cuhane cunicaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 6.53-56)

³⁴Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. ³⁵Nii Jenesaree batane turuhacaanune janate, Jesuso coitucuure ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritaain ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhacoaain ³⁶turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaare, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesosone

(Mr 7.1-23)

15 ¹Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaaureraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

²“Chanuna aihuruhalu canacaanu inoaesihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene”, naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

³“Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichaohacha sacuhiche. ⁴Nitohaneeichene jaunte: ‘Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaa in ichaaoche. Necha aansai, naain baasoneein rai inaca, rai neba, naaonjoain que ereein neite ateinanohiniha cureein’, naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqui ne rauhi, satiin cacha, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaieein nihane jaun’, naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoiche. Nitohaneeinte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷Esinae rauhijiriinte, necha ansaieein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ ‘Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu corojeein neeure.

Jana
acaauru suujua cuhane aihuruhi.
Cacajete
coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,
nii chaque nelatejeehai,
netaojiaain canu
coroaecuruhane
nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune
que nejesinajeein ita relajeein
neeuruhane jaun’,

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi”, nae acaauru rai Jesoso. ¹⁰Nitohane baiate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: “Cao-hachaa in caa inara rai aitocooaunne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai joaereen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane niicha coacuhi, nujae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaje”, naainte acaauru rai beebeje Jesoso. ¹²Nii janate rohan nichuuntaain: “Nii aitohine aonajeein jataain ii que nererojoecaauru fariseeocurune aonaaina”, naain caje bajaacaanu aina nerelaa nichaanune janate: ¹³“Niicha temunojoinelanaala nenaa ajaenate, cojoaisi aina curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴Aihane jaun, coa

acaauru roerohecaachete nainaaaurumiin. Maosa rijijieein neeuruhane rijijieein nenacaauru relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaaen techu leeocho maosa amanaa jeriha leeocho maosane, jiniquiin atane jachu cuhane naluhin nitajeeururihane rijichuruhane jaun aitocure”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹⁵Nii janate Jesoso rai: “Canacaanu rai, nii aithohine jaan beeune coitucuhacaanu”, naa Fedorone janate: ¹⁶“Inara niha natiin inachura coitucueeneichete. ¹⁷Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane coitucuhichene. ¹⁸Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mitue. Niite laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, asijiauhin, casajenetiin, ita cotaain, naaonjoaan cachanete laen, baasoneein cacha ichao asaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraelanaala cana biji culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai”, nae Jesoso.

Leinjiin ene Jorionelanaala nena Jesoso esenetaane

(Mr 7.24-30)

²¹Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesosone jaun aina cuhin, ²²inae ecu turuhacaanune janate, eheehequuin: “Curuaanaa Rabiri nefoerate, cairichaaajoaain canu coaraau. Moconajaaera siriha canu cacunune jaunne aitoonchera”, nae canacaanu caajie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa. ²³Nii jana inaheneecha aonajian Jesosone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caajie ujuuein eheeheque”, naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanune. ²⁴Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachanein nenacaauru Isaraele cocoaichacuru nitajeeuruhane rai nenacaauru reneecha caletoaclu”, nae Jesoso. ²⁵Nete, nacatiha neseonriaain: “Canu coroatajaneuechera Curuaanaa”, naa rai nii enene janate: ²⁶“Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachanein nenacaauru que banijiaain nena ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera”, naa Jesosone janate: ²⁷“Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu coroatajaneuechera Curuaanaa”, naain Jesoso tonorae nii ene. ²⁸Nii jaunte: “Quesenetaane corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera”, naa Jesosone rijieeoritiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Arapiin cunaitenacaauru rautaa Jesosone

²⁹Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ³⁰Nii janate, rene netaojiaaure arapiin cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jihuronacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru arapiin cunaitenacaaurune maajeein uhacoaain, Jesoso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane coina. ³¹Nitohanein rautanaacane janate, inae nerautaain, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaree biji que jihuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coaunera Isaraele Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone

(Mr 8.1-10)

³²Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaaajoaain caa cachaauru coaracaaun. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun coroaate-najaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Mijitena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa”, naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ³³“Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaaache, neniha cachane jaaun nihacache natiin”, naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴“Inatajajeein nihi faan siriquiche”, naa canacaanu rai Jesusone jaunne: “Caainsinejeein faan, corootajajeein ate, naajeeinchate neeje”, naacaanune janate, ³⁵atane ichoae nelauriaauruha cachaaaurune caina aitiin ³⁶rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coaunera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaacaanune caina. ³⁷Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaacaanune jana, inae nainain lenonecuruhane saijjeein cautihane jaun, rai caute que caainsine omari memooaure. ³⁸Canaanaihuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaana quichaauruhacha janijiin jena oaraancaure nii lenonenacaauru cachaauru. ³⁹Nii lenonecuruha cachaaaurune baihate, cachaauru rai necoein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesoso.

Cojoelanaacojoai icharatecuruha sadoseeocuru aina fariseeocurune

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneeinte inae rene turuhin colurujueeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane caina aitocure. Chaaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitucuuruhane coinane maajeein.

²Nete acaauru rai: “Charijjeein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: ‘Caohatorichaaain janonaa’, naain ereeiche. ³Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: ‘Urichaaain elo’, naain ereeiche. Nitohaneein dede caje itolere coitucuhin naaonjoainchene natiin, ‘Naaonjoaane coinane caa aicha’, naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche. ⁴Caa cachaauru nechua aansaineein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaaunne caina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nenacaeneen acaauru que cojoelanaacojoai coaratenaa jereneen”, naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone

(Mr 8.14-21)

⁵Inae Calileea conemuri jerau cuhacaanune jaun faan baiteein ratirihaacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte: ⁶“Aonacuche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche”, naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ⁷“Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitohate”, naacaanu ita raine aonajeeinte:

⁸“Chanuna faan uhaeneinchene que aitocoiche. Jataain asaaeriinchate quesenetaaiche. ⁹Tachu jaiti nainaquiche taolu saouquijiei faan

chaluheratihanu, saoqui oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰Niheichu taolu, caainsinee faan chalueratihanulu jena oaraancai cacha raine coaaueeichelu, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹Chanuna faan que inara rai aitenihanune que nainaeneeiche. Faan jorerera rijiiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹²Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoa canacaanu rai Jesosone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesosone biha Fedorone

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Inae Filipoo Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaauru, Cana Coaunera Calahineein cacha caje neja-noanaa nichaaunne que”, naa Jesosone janate: ¹⁴“Tabaaaurune, Joaan Baotisa niha, ii beeure. Jana tabaaaurune, Irihasi niha, ii beeure. Jana leochaaurute, Jeremihasi niha ii beeure. Jana tabaaaurune, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure”, naain tonoracaanune janate: ¹⁵“Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu inara rai”, naain canacaanu caje bajaa Jesosone janate: ¹⁶“Iite esinae rauhijiriin ichaohin nena Cana Coaunera Calaohi Mesihasinginein”, nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷Nii jaunte: “Raotojoeinte rausiaenojineein neei, Jonasi calaohi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸Jana iite Fedoro neei. Canune ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharate amuritonaa nainerinaain chuni, onaaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹Ii raine, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineeine coina, ichei chabi tereeeunni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanonaa que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jao-lecohine jaante, Cana Coaunera Cojoanonaa que tihane bana jaolenereein”, naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰“Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihasingine’, naain beeichene”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Orichaaaine biha Jesosone

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹Inae mainajeriin cairichaaaurichaaain Jorioocuru bichauhenaauru, sasedotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaaine beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. Sohin jaooruhane nichata janone cuhane ichanarihanine que aitothane jaunte, ²²jelai Jesoso teteriin: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhane jeriha Cana Coaunerane Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane”, naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain: ²³“Naain cacaje amuura moconajaaera. Nechu canu cairichaeranu quete aitochicha. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheii. Cachaauruhacha jerenohinchate coitucuujujeei”, naane baihate: ²⁴“Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianeein, itolere necairichanaa abaantaain canu sacuhine. ²⁵Jana canu colane rai nichao ichoteratena jerate, rai nichao

itajereein. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein.²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacuhi sirihane niha-natiin, nichao itajiha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainihei cacha.²⁷ Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaaain, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiin. Nitohanihane banane, le cachaauruhacha ichai cainareeunni acaauruacha ichai rijiinanaain.²⁸ Cau caa ena nenacauru tabaaurune oorenereein, itolere curuaanaa neein niha-nune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reeintiaaojoaain”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nejelauneein necoriha Jesoso jaberocone

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Nitohaneein atinaaururichaaainne bihane baiha, saota janonejeeinte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaaain jelai acaauruacha aina jataain ucuuneein nena ichatane ucuuno que cue Jesoso.² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohaneein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocohaneein jiquihaque.³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeeure.⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatocha cau nihaachene. Ii jereeinene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain”, nae jetao rai Fedoro.⁵ Niritiin ereereeca Fedorone jana jetaote, luhe-cotariin jiquihaquuin acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quicha cocoinai Canu Calaohi ne. Rai nere tonoraain neeuche”, naain jetao toni nii dede sacari jana erenaa.⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacauru aina nerelanacauru.⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache”, naa Jesoso acaauru raine jana,⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso.⁹ Inae nii ichatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beeichene, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaaunne reentiaain”, naa aina nerelanacauru rai Jesosone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaaen: ‘Irihasite jauriaanejeein turuha ureein’, naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaaureraauru”, naain jetao Jesoso caje bajaaree aina nerelanacauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinae rauhijiriin Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein.¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoati-jaain, mainajeriin cairichaaurelu. Nii rijijeeinne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne”, naa acaauru rai Jesosone jana jetaote,¹³ Joaan Baotisita que, acaauru rai aitocha Jesosone que nainacuree aina nerelanacauru.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesosone

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Inae nii cachaauru aina nihacaanune jaan turuuruhanane janate, Jesoso rohan nichuuntaain, nacatiha neseeonriaain: ¹⁵“Curuaanaa, cairichaaajoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaineein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin nalue. ¹⁶Ii aina nerelana-cauru raine niqui teeun, nete rautasihurene”, nae rai leinjiin cacha. ¹⁷Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaauru cachaauru. Cha carajaneaina inara aina neein inara relaaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaache”, naain ¹⁸nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesosone rijieoritiinte inae nerautae. ¹⁹Nii baihane, jelai Jesoso tete-riin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainenihacaanu”, naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰“Jataain aasaaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosatasa ucuhe tabaainejeeinjin esenetaaichene jana niha-nete, caa ichatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihu’, naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaee bajajeein sitanacai ne”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Caa quete orichaaaine be coroata saain Jesoso.

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²²Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaaunne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaoihi cachaneein nejanoanaa nichaaunnete necha aansa-neein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein, ²³casohin cajaanuruhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni”, naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesosone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera”, naain caje bajaauruhane

²⁴Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaanon turuha Jesosone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaa cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera”, naain caje bajaauruhane janate: ²⁵“Ejeen, coriqui tiha”, naain acaauru tonorae Fedoro.

Nii janate inae loreri asaa enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaain iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaauru caa chauratane que nena-caauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena”, naain bajaa Fedoro caje Jesosone janate: ²⁶“Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaauru”, naa Fedorone jaunte: “Nitohanein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baijiaera tocohanihane coataa, caohachae coretichaane. Chajaaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina

ii rai *impoesto* coretichaane. Chaaen amaa'in coretenihun", nae Fedoro rai Jesoso.

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que.

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Nii rijieeoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaacoaain: "Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanonaa que", naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune. ²Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijaa'in, canacaanu cataaun teein: ³"Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nena naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nena naineriheicheein. ⁴Cana Coaunera Cojoanonaa que nelateineein neite, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne. ⁵Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein", nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶"Chunocoha, caa ena Canu esenetaerauru canaanaihuru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaa'in, cucuana nucuaano jeloona joaeraanete caohachae. ⁷Jataainte cairichaa'ojaaure caa chauratane que nenacaauru cachaauru, enaacha osa que sarunojineein neeuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaa'ojareein nii osa que acaauru saruhera cache. ⁸Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaeneein tejian caohachare, ii biji, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijabereeo chabana jacanaacharanejeein nena usi jana nijiaohine coataa. ⁹Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaeneein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

Carenero nitaje que cuaain relanajaane

(Lc 15.3-7)

¹⁰Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihuru que jaolecohichene. Dedeeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹Canu- Cana Coaunera Calao'i cachanein nejanoanaa nichaannena, nitajerai nenacaauru ichoterateraanu que turuhin neeun.

¹²Aonacuche. Tana leinjiin cache, lefashaa'in niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin, ¹³nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonneein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴Nii rijijieeinte, nii leinjiinejein nitajeeuruha caa canaanahurune jerene dedeeu nena cana inaca Cana Coaunera.

Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha

Jesocurisito coitucuerane.

(Lc 17.3)

¹⁵Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai tein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucueratein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquichein jiniiquiin. ¹⁶Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin coroatajaainniji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii coroatajanena nainecureha nii leeochoauru netonaine coina. ¹⁷Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teeute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurunein tein, Roma curuaanaa rai cacha cobaraain coriqui bajaaurera rijijiein coaracuche.

¹⁸Caa chauratane que netiin, inara ichanohinte, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein. ¹⁹Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijijiein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰Chunijiun neeichene jaunru, Canu coreniha, corootajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeunni”, naa Jesusone janate:

²¹“Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne caohachae, baaso ichaain niha caraine, caainsi saneena”, naa Fedorone janate: ²²“‘Coatiha, caainsi saneein’, nanaaun. ‘Caainsichoonca saneein caainsineei quene aitoon, ii suujua acateeine coina’”, nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninuana jereniha

acaauru beraichaneein nenaane

²³“Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreeunni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa reeyne rijijiei nereretanaa quene inara relareeunni. ²⁴Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijiera, rai rucuheleauru, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii reey. Jitaain rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina. ²⁶Nii jaunte, nii reey acatiha neseeonriaain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacorihune ii rai jitariin corete’, naa rai nii cachane jana, ²⁷cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninuaain que suujua acateein nirijiein jianerate. ²⁸Nete inae jianiha nii rebeeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que coroatajajeein rebeeona aina ita eruhin, nii rebeeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeeoquine jaan coreteeu’, naa raine janate, ²⁹nacatiha neseeonriaain: ‘Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete’, naa rai nii leeochoane saijieein, ³⁰tonoraelanaala caresero cuhane enoerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaaine

coina. ³¹Nitohaneein, caresero cuhane nii acaauru leeocho tihane coaraainte, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa *reey* rai biha cuure leeochoaauru. ³²Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansaineein ichaonaa cache. Nii rebe coreniha rebeoo-quine janane, ii que casuujua acateein, carichaaajoaine jaun ii jianeenu carai aithone jaun. ³³Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeocho que, ii suujua acateneei’, naain, ³⁴inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoerate nii *reey*, jitaain rebe coretihane reentiaain”, naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate: ³⁵“Nitohaneeinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cache que inara suujua acateein belaineeichene”, naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Sinijiera joera quete cache relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ²Nii janate, arajiin sacuure cachaaauru. Ecute arajiin cunaitenacaauru rautae. ³Nii janate, nechu cairichaaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaain. Caohachaana joareen coreniha rai comasai jaoha cachane”, naauruha Jesoso rai fariseeocuru tabaaaurune janate: ⁴“Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane laenanohineein nena ereretaain aonaquichene. Jauriaanejeein itolere coaunaane nunuhe-neeinte, quicha, ene, naaonjoaain coaunaclu Cana Coaunera. ⁵Nitohaneein acaauru coaunaain: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachanein nena rijijieein ichaaorureein’, naalune coitucuhichene. ⁶Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberona rijijieein neeure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojoihuru batunaa nainihe joareen cache”, naain acaauru tonoraa Jesosone janate: ⁷“Chanuna jana chaaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaoruhane jaan cocoiricha teein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi”, naauruhane janate: ⁸“Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansaineein nere tonorana jereneichene jaun. Coatih niqui jauriaanejeein nitohaneein niheil. ⁹Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaeniha rai comasaine jana, jaohin leeocho ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha”, naa Jesoso fariseeocuru raine janate: ¹⁰“Nitohanihane jaun chujian, caohacharihei necoasajiaa cachane”, naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹“Coatih nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaaauru. Aaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucuujeuurureein. ¹²Niha araai lauriin nitohaneein necoansajiana nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaaurune, inae nejanoae nitohaneein necoasajiaurenihane coina. Jana tabaaaurune acaauru cule rocoorua acaauru amute cachaaaurune jaun necoansajiana nainecurene. Jana leochaaurute raotojoein Cana Coauneraacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajianaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaaoruhine”, naain ereereje canacaanu rai Jesoso.

Canaanaihuru rausiaeca Jesusone

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Nii janate, canaanaihuru uhaaure Jesoso rene cachaauro, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecane coinane janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴Nii jaunte: “Coa Canu rene turuuruha canaanaihurune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nena-caauru rainnein ne”, naainte, ¹⁵bijique nii canaanaihuru mucuhin rausiaje najaane baiha, jelai caje amuhe Jesoso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶Nii janate, Jesoso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina”, naa leinjiin enamanaa Jesoso raine janate: ¹⁷“Chariji caohachana Canu caje bajaain. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereeine, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichao”, naa rai Jesusone janate: ¹⁸“Chariji Rauhina”, naain bajaane janate: “Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nena ene dadaain, asijiauhin, leechaauro cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine. ¹⁹Chaaen ii fojiaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaaaine rijijieein, chamute cacha belaaichao”, naa Jesusone janate: ²⁰“Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraan. Chana nenacaaen carai lanare”, naa Jesoso rai nii enamanaane janate: ²¹“Esinae rauhijiriin, chaque lanelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein, cairicheihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu”, ²²naa rai Jesusone aonaainte, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanona que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴Nacoauneeine aito-reunni. Charijieein teeinti leinjiin toro seeonjoa amuritoonjoaain nena camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihe leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanona que”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ²⁵Niritoha Jesusone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohanihane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein”, naacaanu ita raine janate, ²⁶canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotenaa nainihe. Nete laen Cana Coaunera jerihane joaenreein cacha enohin nichotenaa naine”, naa canacaanu rai Jesusone janate: ²⁷“Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha”, naa Fedorone jaunte: ²⁸“Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanona que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaoi cachaneein nejanoanaa nichaanne itolere cocoainanacaihuri amurijiirin cocoainanohi nichaanne jaan rori *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca corootajai cocoainanacai nequichene rori *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroota lauriin nenacaauru Isaraele cocoaichacuru ichanaa

coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae’, naain beein coitucuhin rucuhequichene coina. ²⁹Chaaen techu, canuhacha icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaoreein. ³⁰Chaaen techu, caa ena leeochoaauru amurijiriin nelaaetoha nocoetonacaaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaaaurute, jataain nelateineein neeurureein”, naain Fedoro tonorae Jesoso.

**Leinjiin ocoana erora cacha amiharatera rijiiicha Cana
Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relaa Jesosone**

20 ¹⁻²Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cacha amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cacha janohetiin nimichuhin, nocoana jana amihaneeru-ruha cachaaaurune coina ariin, inae cachaauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneineein acaauru amihaneeo coretihane coina rucujueein, nii cachaauru letoae nii amihanenaa erora. ³Inae acaauru letoaane baiha, enoto chujutaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoaauru cachaauru arihane janate, najiniha neeure nenaanaja cataaun nelanaaejeein cachaauru. ⁴Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘Chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneeon rijijieeine inara coretereunni’, naa nii amihanenaa erorane jaun cuure nii cachaauru. ⁵Nii baihate coaiten, enoto chujutaain mituhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachaauru ari nii amihanenaa erora. ⁶Inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana, nenaanaja cataaun neeuruha rai namihaneeo colane nelanaaejeein cachaaaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafaajeein amihanelanaala neeiche’, naain acaauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu’, naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche’, naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸Inae nocohena jerihane janate, rai cachaauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijiaain, acaauru satononiha turuhin amihanenacaaauru que nunuhetein coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonoteein’, naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹inae ichoaichaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae teejia enotone jana nunuhetein amihanenacaaauru jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiichooneein, nii coretera. ¹⁰Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin amihanenacaaauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaaauru amurijiriin jecha, rai namihaneeo core raaurureein’, naaure. Nete, nii satononiha turunacaaauru rijijieein, jerichanejeein le jiichoo coreneein raauru acaauru netonai. ¹¹Nii jaunte, rai namihaneeo core raauruhane ucuatoha nejesinajeein nii amihanenaa erora rai: ¹²‘Caa canacaanu satononiha turunacaaaurute, basiinjiincha amihaneeruhane saijieein, canacaanu coreteeine jeeoneein

acaauru coreteein, mainajeein amihaneen, enoto ajaanone maajeein abaan-tacaanu saijieein', naaure. ¹³Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: 'Coatiana baasoneein ii coretichaaunte quicha belai. Tana canu aina, le janoneein ii coretichaaunne coina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴Aihana jaun, nocoa ii amihaneeo core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeeoneein coreteeun, ¹⁵carai niha rauhi cacoriqui aina quicha jerei ichacaaunne jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraainte', naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶Nii rijijieeinte, caa enene ichoaichaniha nenacaauru satononiha neeuree-reein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeuree'in", nae Jesoso.

Orichaaine biha nacoauneein Jesosone

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Inae bero cuhane Jerosaleen nichaa cuujihacaanune janate, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹"Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachanein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaa-curu, chaaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaure-raauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, caque nocoatijiaain, canu fao-joaain coroso que canu teein canu atinaauruhane coina. Nena nichata jano-join cuhane ichanareeunni", naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai

(Mr 10.35-45)

²⁰Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeeo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chaelai ichaa Jesosone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹"Chate jerequicheta", naain caje bajaa Jesosone janate: "Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leinjiinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara", naa Jesoso raine janate: ²²"Cha bajaai-chene, coatiha coitucuhin bajaheeiche. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeina necairichanaa abaantana nainequiche", naain acaauru caje bajaa Jesosone janate: "Abaantana nainichaanu", naain tonoraauruhane jaun:

²³"Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqui. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneiche, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein", nae acaauru rai Jesoso.

²⁴Nii Jesoso caje bajaa Sebedeeo calaohichuru nebane aonaa'inne, nii coroata-jai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaa-nune. Nii jaunte, ²⁵canacaanu cotijiaain canacaanu rai: "Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocoetiin neeuruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷Nete laen, inara nitoha-neein nena naineneeiche. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeocharu amurijiriin nena coaucane, leeocharu coroatajanemiin. Jana, chunocoha

leechoaauru amurijiriin nenea coaacane, rai letononeein neeine. ²⁸Nitohanein nihanune coinane cau turuhin neeun canu- Cana Coaunera Calaoihi cachanein nejanoanaa nichaaunne. Coatiha carai quiicha latei tein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononein neeun. Canune, osa caje nichotiha arajiin cachaaaurune coina ohin cacoichana que coretiha cureeunni”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coroatajai maosa rautaa Jesosone

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Inae Jericoo caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajiin cachaauru. ³⁰Nii janate, bero cuhane babaecooruha coroatajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesosone aonaain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoeratenein nenea, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine”, naauruha ehequinne janate, ³¹aitocuruhane caohateeuruha cachaaaurune jana, que rutaain tonijiaain ehequii: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoeratenein nenea, cairichaaajoaain canacaanu coaraau”, naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijiaain: ³²“Chatoanai inara rai ichacaunne jeriquiche”, naain acaauru caje bajaa Jesosone janate: ³³“Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa”, naauru jana, ³⁴cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesosone rijieeoritiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesoso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

Jerosaleen turuha Jesosone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹Inae Jerosaleen catainajeein leinjiin nese Betafajee ichatane ucuunno Olibonein acaauruacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nichaanune caje coroatajai letoae Jesoso. ²“Chajaaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, coositenojinein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru chosichuru rututaain uhanajaauche. ³Inae uhanajaaichene jana, chunocoha inara caje bajaane: ‘Late-naaca curuaanaane jaunna amanajaacaanu. Enate jelaiha acaauru cainarate-reein’, naain uhanajaauche”, naain letoanajae Jesoso.

⁴⁻⁵Nitohanihalu:

“Sioon cocoaichacuru,
joaenreen rijijieein nenea inara Reey
coaracuche.
Acate, inara rene turuha uhe
leinjiin boro laaojoiro ichoae.
Cabario ichoae amuuruha
leechoaauru curuaanaacurune saijieeinte,
leinjiin boro
anajiin tabai ruhacaera
narejeen laaojoiro ichoae uhe”,

naain been laenaelu *profeta* inoensine nainaane coina ailu.

⁶Niritiin acaauru letoaa Jesosone jaun cuuruha nii coroatajai aina nerelanaa nichaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoanajaane rijijieein,

⁷rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amanajaain, Jesoso rai tenajaauruha aina nerelanacaurune jana, nichoae lautoroain cue Jesoso. ⁸Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaauru. Acaauru tabaaurune, bero cuhane acaauru cajione maririjiacooaure. Jana tabaaurune, ajaena raain, najiniha meriaacooaure. ⁹Jana, ichoachaniha cunacaurute, acaauru caaijie cunacauru aina corojeein eheehequiin:

“Reey Rabiri ichoala coroaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nenea rijijeein Cana Curuaanaa Cana Coaunera letono.

Dedeeune maajeein Cana Curuaanaa coroaecuruhine”, naaure Jesoso que.

¹⁰Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraainte, satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain cajihanein amuhemujueein: “Cha cajena unaa ne caa cacha”, naain ita caje bajaain: ¹¹“Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesoso ne, taolu Calileea nenea Nasarete cocoaicha”, naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹²Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necoretenacauru aina acaauru caje coreteraurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesoso. Coriqui coreuruha cachaauru raina jaan rori lacohitiin, ecu serori que necoretiha nenacauru rorine maajeein lacohitiin:

¹³“Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaabajaecuruhane jaan coloherineein nereein’, naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaunanaja coloherineein teeiche”, naain acaauru cotai Jesoso.

¹⁴Nii Teenforo asae, rohan turuhacooauruha maosacuru, bacosacuru, naonjoainurine janate, acaauru rautae Jesoso. ¹⁵Nii cojoelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaure-raauru, naonjoainurine janate: “Coroaenojoinemiin reey Rabiri ichoala”, naain cojiorichuruha canaanaihuru Teenforo asaaene aonaain obajeein:

¹⁶“Toon ii rai ereeuruhane aonaaina”, naain bajaure.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaaun. Tana: ‘Canaanaihuru, sisinacaurune maajeein ii coroaecuruhane coinate, caohacha ichaai’, naain laenanohineein nenea reretaichene”, naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesusone

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Inae janone jelaiha neseu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane coina niqui. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiteen inaariheeini”, naa Jesusone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰Nii coaraainte: “Chasiina luhecotariin ohe”, naauruha cojoelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaurune janate:

²¹ “Esinae rauhijiriin esenetaain, icharichaaain Cana Coaunerane esenetaain neechene, caa ena *iquera* ichacaaunne amurijiriinte naineriquiche. Caa ichatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihi’, naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichatane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaaiiche, terichaaainne esenetaaine, inara rai inaraacha bajai tereein Cana Coaunera”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoaainain letono niha Jesosone

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesosone janate, rene turuhin: “Chatoanai Cocoainanacai neeina neei ii, catohanei ichaaine coina. Chana cocoainanacai neein ii cocoainae”, naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaaurune janate:

²⁴⁻²⁵ “Canuhetonaine inara caje bajanaa jereun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaal, ainihane cachaauru leto-noneeinna aihalu. Canu rai beeichenena, canuhetonai inara rai canu cocoainaera bereeunni”, naain acaauru tonoraa Jesosone janate:

“ ‘Cana Coaunerate letoaelu’, naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneei-chelu’, nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaaurute letoaelu’, nanaa nainihaa-cache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhallune jaun”, naaure nejesinajeein ita rai. Niritiin ita roerohe-caainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu”, naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoainaera benaa nainihaaun”, naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane

rijijiei que acaauru relaa Jesosone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neeuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu’, naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’, naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiteen, nii rai calaohi coroataja letoaaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha Ofa’, naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain niicha icharatei ichae”, naain canacaanu caje bajaa Jesosone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, inacaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae”, naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuru. ³² Caohachaaain rai nichao coreein neeuruha cachaaaurune coina, relanajaa uhalu Joaane jana, inara esenetaeneeiche-lune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuru esenetaauruhallune jaun, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeureein. Jana inara, coaraquichene saijieein esenetaain inara ichao coreeneichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que

neriheeicheeinta”, nae saseredotecuru aina Jorioocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

**Nechu aansaineein ichaonacaauru amihanenacaauru
que cachaauru relaa Jesusone
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)**

³³ “Caa leeocho erenaa aonacuche. Leinjiin cachate oba cocana sirihane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaaureraauru cachaauru rai teein ratiriin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru faojoaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bodoosiin, naaonjoainchuru sonajaaure. ³⁶ Nii jaunte, nitohaneein rai letonocuru letoaaane jana, sonajaaurohane jaun, coaiteen jelai amuritoheriin, nacoauneein letonocuru letoaaane jana, jerichanejeein sonajaaure nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaaane naineein sonajatocuruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae: ‘Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua acatecurureein’, naain niqui letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: ‘Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca raineen nenea raa cureein satiin aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana raineen nedareein nii raineen neenu’, naain nii rijia caje mitaain sohin jaaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amiha-nenaa erora”, naain bajaa acaauru caje Jesusone janate:

⁴¹ “Nii nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaaajoaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaain, leeochoauru rai nii amihanenaa tiha cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina”, naauru janate:

⁴² “Tana, Cana Coanera Quiricha cuhane:

‘Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nenea jaolecooruhane jaan que temurateeinte

loreri jaaure nii loreri icharaauru.

Niine cojoelatohacaanu,

nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun’,

naain laenanohinein nihane ereretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanona que neeichene coina tihallune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha rano-joihunru Cojoanonaane que terichaaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaaunne ichoae comoite raajenihane chaluroroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein”, naain raajenihane neque aite Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitha Jesusone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijieein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, satiin cachaauru Cana Coanera letono *profeta* niha Jesusone esenetaauruhane jaun.

Leinjiin reey calaohi nisirihatihane quete cache relae Jesoso.

(Lc 14.15-24)

22 ¹⁻² Nitohaneeinte coaiten acaauru rai nereretanaa rijijie que cuaain ereerejeein:

“Leinjiin reey, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqui, ³rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jerecurene. ⁴Nii turunaa jerecurenihane jaunte, nacoaauneein rai letonocuru leeochoaauru letoae: ‘Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaaain beseta bitoaa uucheje’, naain cotihanaacuruhane janate, ⁵⁻⁶tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeochoate, rai rucuhele que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii reey letonocuru mucuhin atinanaajaaain sonajaaure.

⁷Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru reey, nii rai letonocuru sohin jaaoreraauru sohin jaohin, acaauru nese mocooruhane coina. ⁸Inae nitohaneein turunaa jerecurenihane niicha cotiharateeurine jaunte, ‘Satiinte niqui inae jatoroaaain ne, caa nisirihatenaa beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauriaanejeein cotihanohichuru. ⁹Aihana jaun, chajaaain nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhecujueein, inaraacha erui cachaaauru cotihacuchete, caa nisirihatenaa beseta bitoaa uuruhine’, naain rai letonocuru letoae nii reey. ¹⁰Nii jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru, cachaaauru caohachaaain suujua coaraauru, naaonjoainurine maajeein cotihacuruhane jaun, cache que memoe loreri asajai.

¹¹Inae satiin nii reeycha tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin coaraa reey janate, ecu ne leinjiin cache reeycha tei nisirihateeuruhane jaan cocajione jiaelanaala nena. ¹²Nii cache raite: ‘Chasiina nisirihatenaa cocajione satiin rai canuhacha tei jiaelanaala cau enohite quiicha belaa’, naa rai nii reey jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cache. ¹³Niritiinte lenonecuruha cachaaaurune jana coaraneein nenacaauru rai: ‘Caa cache biji aina, rai tijia ichojoaaain airiniha nocohenaana jaaochete, ecu neein chanaaine’, nae nii reey. ¹⁴Arajiinte niqui cotihanohi ne; nete coroatajaaecure janijiin ranojoinuri. Nii rijicha Cana Coaunera Cojoanonaa”, naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaaauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesosone

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Niritiin acaauru que aitoha Jesosone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso colurujueeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseeocuru. Chaelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesosone colurujueeuruhane coina. ¹⁶Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaaure Jesoso rene, colurujueeuruhane jaan lera ariha coritaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cache relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoraelanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina relai, rai suujua caje rocohin cache relaauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaaen

nechu inanacaa cacha ichaone caje coaraain colurujueneene coitucuhacaanu. ¹⁷Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *impoesto* tihacachene”, naain bajaaure Jesoso caje. ¹⁸Nete, nechuhacirichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaane jaun:

“Casajenetiin cacha caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein cacairichaa canu coritana coaaquiche. ¹⁹Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaauchena coarae”, naa Jesusone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraainte:

²⁰“Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein”, naain acaauru caje bajaa Jesusone jana:

²¹⁻²²“Caate enferadoro coujunacane”, naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coaunera rainein nena teeuche Cana Coaunera rai”, naa acaauru rai Jesusone jaunte inauheneecha cojoelatiin ecu Jesoso ratiriin amure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohanein uhinte:

²⁴“Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiinniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasainein ne, nii onaa bereenein teein, nii autana bereetihane coina. ²⁵Nii janate, cau canacaanu aina neurelu caainsinein ita nejera nejesinanein cachaauru. Nii acaauru inanate, leinjiinniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiinniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana tein ratiri. ²⁶⁻²⁷Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acaentonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana tein ratiri. Nirijieein cuaajeeinte satiin oorua nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸Aihana jaun, inae nacoaunein oo caje ichanaa cachane bana, chariji comasainein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasainein nihalune jaun”, naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹“Cana Coaunera Quiricha inoensi ereretaain niicha ichana nainei coitucuheneechene jaunte, cha coitucuheneechene jaun aitocoiche. ³⁰Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naaonjoinuri ita que nisinijerateein neeururinaain, inae Cana Coaunera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaine jaun. ³¹Tana oo caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³²‘Canune, Abaraun, Isaca, Jacobo, naaonjoinuri Coauneraneun. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenacaauru coauneraneun’, naain aithalu Cana Coaunerane ereretaain coitucuhichene”, nae acaauru rai Jesoso.

³³Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi

(Mr 12.28-34)

³⁴Nitohanein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneecha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶Nitohaneeinte,

leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeraneen nena fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoauru amuritoeriin jataain nelateineen tenojoin ne”, naain nechu colurijiane jaan leranu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷“Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacuhi, naaonjoain aina cuaritaain. ³⁸Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineen nena rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera. ³⁹Nii que jauriineen tenojote, jerichanetoejeein: ‘Chamute cacha belaaain coaraau, ichaajenihane ijiabereeo belaaaine rijitoejeein’, nae. ⁴⁰Caa coroatajai rauhite, jataain nelateen cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuraneen ne”, nae fariseeocuru rai Jesoso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹Nitohaneen jaiti netaojiaain ita aina neeuruha fariseeocurune janate:

⁴²“Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne”, naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaa-neeinte ne Curisito Mesihasi”, naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³“Chasiina jana nitohanihane, que Aitorohatiha Cana Coaunera Suujuane jaun: ‘Canu Curuaanaa’, naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaaen techu:

⁴⁴‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,

caraaotono nichajai que nelauriaau,

ii que nejeratenacaauru amuritiin

ii tijia asaae tenajaanune reentiaaincha”, nae Cana Coaunera’,

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa’, naalu rai Rabiri natiin”, naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaanejeeiniji tonoraarenihane jaun, inae nii caje coaaneen, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera ichao biha Jesusone

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Nii baihate, ecu nenacaauru cachaaauru, chaaen aina nerelanaa nichaanune, naaonjoainichaanune rai:

²“Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocurute, aitoa nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuaain cachaaauru relaaure. ³Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijijieein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leeo-chaneein chaachacuruhane jaun. ⁴Nitohaneinte, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineniha cachane saijieein, cachaaauru rai caaintati ichaonaa teeure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaaurune coinete, nitohaneen neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane,

naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nena aamaauruhane rautatoore. Chaaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione urerianohineein nena jiaainne maajeein aihure. ⁶Nii rijijieein techu niha lenonena jaaunru rori caohachaauru janijiiin ichoae nelaoriaain lenoneein, sinacoca asaaene maajeein enooruhane, rori caohachaauru janijiiin nichoae nelaoriaaure. ⁷Nitohaneecuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acatein iriha cachaaaurune jereein: 'Cacha relaera', naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸Nete laen inara: 'Canu relaera', naain inara rai iriha cachane jereein nena naineneeiche, satiin inara ita nejeraneein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun. ⁹Niheichu nainiheeiche chuni rai: 'Canu inaca', naain erenaa nainiheeiche, leinjiincha niha inara Inaca dedeeune jaun. ¹⁰Niheichu nainiheeiche: 'Canu curuaanaa', naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaaunne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹Nitohanihane jaun, leeochoaauru amuritoheriin nena coaauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanemiin. ¹²Nitohaneein leeochoaauru amurijiriin nena jerenacaaurute leeochoaauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoaauru fautaain neite, leeochoaauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. ¹⁴Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohanein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaichene carajaan bajaai che. Nitohanein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaaureraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneecuru amuhemujeein cachaauru ariiriquiche, nech jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relanajaainchene, coroata saain inara amurijiriin moconajaaera cachanein neeuruhane coina.

¹⁶Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relae-raneein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitoonjoa ichaeniha cachane, cha ujuihonnein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachaa inihane coina aitohane jana, chatoanai ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche. ¹⁷Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaaanein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene. ¹⁸Chaaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori *altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaenihaane, cha ujuihonnein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan *altar* ichoae nena coreniha cha icha cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha

jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihateein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijaaíneein niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaaín nihane coina aitoha chunine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nena corenihane maajeeinte ichareein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaaín nihane coina aitohane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeeinte aitoreein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaaín nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajaneein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajeein aitoreein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneeneichene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqui jataain ansijiin laaojoi niha natiin Cana Coaunera rai teeche. Nete jataain nelateein Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneneiche. ‘Caohacha nejeesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaajoaain leeochoauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijieein que asiin cha ichaelanaala neeuche’, naa Cana Coaunera rai rauhine saínejeein tonoraeneeiche. Nii leeocho jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein neeiche. Jataain ansijin laaojoriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereein neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneeiche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inara cacha coritaera nequichene, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneeichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijiiicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneein cacha basijiauhin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejeein nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijijieein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calanineein niha inara suujua cuhanaine jaan jaaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, aihá atanebana airichai nichajaine rijijieein somaraain, jana asaain itolere onaa bucuuru calani sirihane rijiiicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aihá atanebanane rijijieeinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tochaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aaichene jaun, leinjiin calani rijijiein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneeichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechú cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaaín suujua coaaraauru, naaonjoainuri coujunaca ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueleteein. ³⁰ Nitohanein ichaainte: ‘Cana foerateracuru jiniichaaín ichaohacache-lune jana nihane, coatiha acaauru coroatajane riacaache, *profetacuru* sohin jaooruhane jana’, naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajenihane, nii inoanlu *profetacuru* sohin jaooreralu nefoerateniquichene coitucuhiche. ³² Inae nitohanein nunuheteeuruhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheeine caje nichoteriheicheein. ³⁴ Nii coinat inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaaaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letohanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru teein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae teein. Chaaen techu, neseeuu naineen ari-najariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaaauru atinanohichuru coreniha caseteco coariquicheein. Caohachaaain suujua coaraa Abeli atinaauruhane que nunuheteein, Cana Coaunera rai jelai teein nenea teeuruhane jaan rori rohan nenea *santoario* rohan teein inaraacha soilu Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaoojaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracururein caa enene nena-caauru cachaauru”, nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaaurera aina fariseeocuru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaoojaaiche Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqui, ii cocoaichacuru ranaa jereeun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereneeiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerinaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coariheicheein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru’, nariquicheeine que tiaaoojaain”, nae Jesoso.

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesusone

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesusone janane, rohan nichuuntaacoain caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeeiche. Esinae rauhijiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaaine jaun”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruacha curuaatei ichatane ucuunno cuha-caanu, ecu turuhin jelai lauhecoha Jesusone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohaneein rohan nichuuntaain:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beenene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turue lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beranein coarichaanuhin, inae saaelalajiha cana janonaane bana”, naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaaain necohalajiin neeuche, nabana inara coritaaauruha chunoco-hacurune coataara. ⁵ Arajiin cachaaurute, canu niha nocoetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihaseeunra’, naainte, arajiin cachaauru

coritaaurureeinha. ⁶Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turuhenerееincha. ⁷Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leeocho lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha natiinte, leeocho atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeinha. Chaaen techu, itolere sacuritaain niha mijitenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸Nitohaneeinte nunuheca cureein, inae cana cojoanonaa satono que turuelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaaurune jaan cojoanonaara.

⁹Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoinanacaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane coina. Chaaen techu, satiiin cachaauru, canu coreniha inara que nererojoecaeriin neeurureeinha. ¹⁰Nii banate, arajiin canu esenetaera nequichene, inaraacha esenetai jianein, ita que nererojoecaaain, nejesinajeein ita colurujueein ita teriquicheein cocoinanacaihuri rai.

¹¹Arajiinte *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritaauruhane, acaauru esenetaaurureein arajiin cachaauru. ¹²Nitohaneeinte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianein niha cuurureein cachaauru. ¹³Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coaanein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereеincha. ¹⁴Caa ena nena ichaonaa erenaa raotono quiiha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiiin cachaauru inae coitucuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane coinara.

¹⁵*Profeta* Danieriicha laenailu ereretaain coarate nii coitucuhin nichotena nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene, ¹⁶Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhincha. ¹⁷Jana, rai loreri janori ichoae nena, jiaonriha fauhin rai rucuhele raane. ¹⁸Jana rai nocoana jana nena, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaucane. ¹⁹Jataainte cairichaojoaaurureein nii cojoanonaa que turuhane bana ausirinein nenacaauru enecuru, sisiajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰Cana Coaunera bajaache, nabana jelaronaa bana, niheichu nebetacanaa cojoanonaa, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coataa. ²¹Nitohaneeinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coaanein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²²Jana, nii cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunerane, satiiin cachaauru nichotena nainecururihei. Nete, atiin sarotiareein, janijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acaauru coreniha.

²³Chunocoha inara rai: 'Caute ne Curisito Mesihasiha. Chajaau tejian coanicha', naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁴Turuururichaaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesihasiiniha nocoetonacaauru. Nitohanein turuhinte, itolere cojoelanaacojoai ichacurureein, janijiin Cana Coauneraacha ranojoihunrune maajeein coritana nainecuruhane coritaauruhane coina. ²⁵Nitohanihane ajinihane inara rai beeun, caje coitucuhin nainaain ichaohichene coina. ²⁶Aihane jaun, inara rai: 'Nota tajiha cache areroote ne', naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene.

Niheichu: 'Nocoa caute ne nasiincha', naa inara rai chunine, jiaonriha esene-taaichene. ²⁷Charijieein teeinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae cuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coano-joiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calaohi-neein nejanoanaa nichaaunne bana. ²⁸Charijieein teeinti, niha canii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaaunne bana.

Tururichaaan acaihaniji cacha calaohineein nejanohanaane

(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹Inae nitohaneein niha nii necairichanaa tabai cojoanonaane janate, noco-henanein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianereein nii cojoanona bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluurureein. Dedeu nena-caauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰Nitohanihane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chau-ratane sacuritaain nenacaauru cachaurute, jataain coasinacaun chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaaain itolere ichana nainein nelateein. ³¹Nitohaneein turuhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaiha toteein, satiin chauratane sacuritaain, itole-reneein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinuri cachauru taojiaauruha canu raine coina.

³²Aihana jaun, caa uhera que inara relaunne jaan que nerelaauche. Cha-rijieein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainjia ajaanaane coitucuhiche. ³³Nii rijijieein, caa inara rai caitoonjoan tocohanihane coaraquichene, inae turuhelalajihanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche. ³⁴Esinae rau-hijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaurune jana aicheein. ³⁵Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nitajenereein, caa caitoonjoan nainaane reentiaain, canu ere. ³⁶Coatiha laen nihei chuni, rai cojoanona aina, 'Naaonjoain rijiua tiaainte aicheeincha', naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dede u nenacaauru nihanatiin coitucuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune saijieein coitucuhaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷Nihalu Nohene bana aihalune tocohaneeinte aicheein, inae nacoauneein turuha urichaauni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne cojoano-naa que turuhane bana. ³⁸Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaajoaain, raotojoein leno-neein, acau cohin, necoansajiaain, naaonjoaauruhalu cachaurune. ³⁹Neje-taote laen, urichaaain elo tabaine coaaujeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru joocalu ne. Nii rijijieein nechua, coohatejeeurenihane cachaurune jana, nacoauneein turureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰Nii turuhanune rijieeoritiinte, ocoana jana nee-urureein coroatajai cachauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocho rati-rinojoinereein. ⁴¹Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocho ratirinojoinereein.

⁴²Nitohaneein: ‘Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa’, naain coitucuheneeichene jaun, tururichaaunine que nainaan ichaaoche. ⁴³Charijieein teeinti, leinjiin cacha: ‘Cuu tiha janotiin janate turuha ureein cau asijiato’, naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jere-lanaala caohatiin rai loreri beraihane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijieein inara netonai jatoroaaain neeuche. ⁴⁴Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne turu cojoanona coitucuheneeichene jaun, inara netonai nainaan jatoroaaain canu cohacuche.

**Fatoroon ere tonoraain nenea cacha aina,
fatoroon ere tonoraelanaala nenea cacha**

(Lc 12.41-48)

⁴⁵Cha teeinti letoaaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asae nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶nii jataain raotojoein neeine, nii letoaaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoroonne. ⁴⁷Nitohaneein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichanein tereein rai fatoroon. ⁴⁸⁻⁴⁹Nete laen: ‘Jai-tijiecha carajareein rai fatoroon’, naain nii leeochoaauru letonocuru faojoaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenonein ajeein, naaonjoaan, ⁵⁰cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechua aansai letono casetecareein rai fatoroon, ⁵¹caseteco coaracuruha nechua cacha coritaa Cana Coaunera coitucuhane nocoetonacaaurune rijijieein. Ecute catu rihonein chanareein”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Lechooncai ranunaauru ichanohi que erenaa

25 ¹“Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatenaa beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nenea amaaain, nii nisirihateneni cohaca cuure turu jana raauruhane coina. ²Nii lechooncai ranunacuru caje, saoquii ranunacurute, niicha ichai que caohachaaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochoaauru saoquii ranunacurute, jataain nainaan niicha ichai icharaauru ne. ³Nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaaauruhane saijieein, nacoaanein noitecuruhane jaanu erene amaaurene. ⁴Nete laen, nii saoquii jataain nainaan nenacaauru, rai cono amaaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaaure. ⁵Nitohanein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatenine jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru. ⁶Nii janate, inae dede catai rijii: ‘Inae uha nii cacha nisirihateneni. Chajaain que tacaain rauchera’, naain toniha eheonane jaunte, ⁷⁻⁸nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saoquii nainaan cono noinu que erene uaurera rai: ‘Atiin canacaanu sihuche ansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenene jaun, jaca canacaanu conone jaunne aito-coaanura’, naauruhane janate: ⁹‘Nainihaacaanu. Inara sihacaanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coaalanaalata. Chajaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera’, naaure nii rai cono noinu amaaain cunacaauru ranunacuru. ¹⁰Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saoquii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii

nisirihateneni cacha. Nitohaneein turuha nii cacha nisirihatenine janate, aina jiniiquiin loreri asae enooruha beseta que nii saoquii ranunacuru nainaa nenacaaurune jana inae nefue acuujuu. ¹¹Nii janate, inae nii bacuujuaniha turuhin: ‘Curuaanaa, atiin canacaanu rai acuujuu joaracaane canacaanu netonai enohacaanu’, naauruha nii saoquii ranunacuru cha coacuelanaala nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: ¹²‘Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coaalanaala’, nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijiichate cureein Cana Coaunera Cojoanona.

¹³Aihana jaun, itolere bana nii que nainaa jatoroaain ichaaache, ‘Naaon-joai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein’, naain coitucuheneei-chene jaun.

Cachaauru rai coriqui tein ratiricha fatoroon rijiicha

Cana Coaunera Cojoanonaane

(Lc 19.11-27)

¹⁴Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha coriajai atane cuhane jaun, rai cachaauru cotijiaain, acaauru que coriqui beraichatera rijijie, ¹⁵leinjiin rai saoqui oaraancai coreneen nena coata caje coriqui te. Jana leeocho raite, coroata oaraancaain te. Jana leeocho raite le oaracaain te, le cachaauru rai coretena nainecuruhane jeeonijianaain teeinte amue. ¹⁶Nii saoqui oaraan-caain raera cachate, nii coriqui que rucuhale coreteein, que necoreteein saoqui oaraancaain nii coriqui joJoe. ¹⁷Jerichanejeein techu, coroata oaraan-caain niicha rai joJoe nii coroata oaraancaain raera cacha. ¹⁸Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha baijei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acaauru curuaanaa coriqui tein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acaauru rai niicha tei coriqui coreniha acaauru rebe baje. ²⁰Nii saoqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: ‘Curuaanaa, noco taolu canu rai, saoqui oaraan-caain iicha tei coriqui. Noco chaaen leeocho saoqui oaraancaain joocaaune jaan’, naain, nii coriqui niicha joJoe tiha nii rai cachane janate: ²¹‘Jataain caohachate ichaaicha, jelai amuritoeriin nena beraichaneein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain coloheri asae enoote jiniiquiin rachoojihacara’, nae nii curuaanaa. ²²Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraancaain coriqui raera. Nitohaneein turuhinte: ‘Curuaanaa, noco taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Noco chaaen coroata oaraancaain joocaaunne jaan’, naa nii coroata oaraancaain raera cachane jana jetaote: ²³‘Jataain caohachate ichaaicha, coroatajaijei aina caohachaain erena tonoraain ichaaine jaunne, jelai amuritoeriin beraichaneein ii tereunni. Aihana jaun, chajaain coloheri asae enoote, jiniiquiin rachoojihacara’, nae nii curuaanaa.

²⁴Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: ‘Curuaanaa, nechuaansai cachaneeine jaun, temueneeneine jaunru jelai caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵naaonjoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui’, naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶‘Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nena niha natiin raain, canu ocoanelanaala nena caje temule raain naaonjoaanune coitucuhine saijiein, ²⁷chanuna chaaen, canu coriqui amaa in teneei

baanco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneene nii baanco cuhane neein nejoocane jaanne maajeen rareeun', nae nii curuaanaa. ²⁸Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancaneen siricha rai teeuche. ²⁹Nitohaneeinte, siricha rai jataain jelai amuritoheriin tenojoinereen, jelai amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluera-reen. ³⁰Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaana jaochete, ecu neein mainajeen chanaaine', nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaaïn baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai rori *trono* ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calaohineen cacha caje nejanoanaa nichaaune banate, ³²satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuureen canu acatiha. Nitohaneen nacatiha turuuruhanane janate, carenerocuru caje, jelai tein cabaraauru leruha carenero beraichane rijijieen, ³³raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojoihunru rai cachaauru tein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechua aansaaneen nenacaauru tereen. ³⁴Nitohaneen jelai tihacoaain lerunajaaante, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: 'Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenojineen neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coauneen, inara que banihateen canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanona que ichaohiche. ³⁵Inarate, mijitichaaunne canu coroaateen, cocoirichaaunne acau que cacocaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaun tein, ³⁶lanaa canu rai cajione, carai cajione tein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaain canu rai nelateen nerejetocoiche', nari-chaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocaaun acaauru raine janate: ³⁷'Curuaanaa, Esinaena mijiteene ii coroaateen, cocoireene ii cocoaain, ³⁸ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja tein, ii cajione colane neene, ichei cajione tein, ³⁹cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocooanulura', naauruha rai nii coluonojoi suujuequii nena-caaurune janate: ⁴⁰'Satiin canu nejeraauru cairicheinejeen nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelura', naain acaauru tonorareen nii acaauru Curuaanaa *Reey*', nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹"Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nena-caauru rai: 'Naain cacaje amuhin, moconajaaera aina rai letonocuru que banihateen ichanohin chabana jacanaa charaneen nena usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun', naain usi rene letoanajareen. ⁴²Niritiin usi rene letoanajaaante: 'Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroaatelanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaanelanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajione niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheeiche', naanu acaauru raine janate: ⁴⁴'Curuaanaa, Esinaena ii coroaatelanaala, cocoireene ii cocoaanelanaala, ii nenajanu

lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaaine jana turuhin ii coaraelanaala, naaonjoan reje-tocooanulu', naain bajaauruhane janate: ⁴⁵'Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruhacha latei teneeeichene canu raite nii teneeeichene. ⁴⁶Satiin nitohaneein nenacaaurute, chabana sanaachara case-teco que neeurureein. Jana, coluunojoi suujuequuin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeurureein', naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa Reey", nae canacaanu rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane

(Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Inae cachaauru rai niritohane nainaaite, niicha relai nichaanune rai: ²"Nii coitucuhichene rijjijeeinte, coroata janoin cuhane nereein Fasocoa beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaoihi cacha caje nejanoanaa nichaaunne mucuhin teeururichaaain coroso que atinaauruhane coina", nae Jesoso. ³Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru, ⁴Jesoso mucuhin, nechu nohanein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaauruhane coina. ⁵Nejetaote: "Nainihaacache beseta cojoanonaa bana icha-acachene, nabana cachaauru suujua rorohecana coataa", naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejuuaauruhane jaan choohite leinjiin ene.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Betaniau, "Nabero caje nerautanaa", naain niicha curuaatehuri Simoon loreri asae niha Jesosone janate, ⁷ajeri coreti caje ichanohin boticha laaojoi cuhane, le curuhin jujuhin jataain coretiin nenaamaaain jetao, rori ichoae lauhecoha Jesosone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene.

⁸Nii coaraainte obajeein:

"Chanuna jataain coretothane saijjeein, catohaneein jujuhi lanaje caa ene.

⁹Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroatajanelanaala", naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁰⁻¹¹"Chanuna niritiin caa ene rorohecaache. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerinaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹²Caa jujuhi choroha cajibereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajibereeo rucuheca ichae. ¹³Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaaain cachane jaan que cachaauru relaauruhane jaanru, caa cajibereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajeein cachaauru rai ereerecurureein. Nitohaneeinte, coaunoinereein itolere bana caa ene", nae Jesoso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso colurujia Jodasine

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nena Jodasi, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵Nitohaneein cuhin jetaote:

"Inaaojoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata", naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje

nena coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶Nii jaun jetaote, jelai neeori-hane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesosone

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocoa cojoanonaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

“Chu Fasocoa cojoanonaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiineni lenone ichacaunne jereeita”, naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

¹⁸“Chajaain taa neseu leinjiin cacha loreri asaa cuhin: ‘Cacha relaerate ichai, “Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asaa ureeun, cuu canu aina nerelanacauru aina Fasocoa beseta bitoaaunne coinara”, naain aitoroate ii rai’, nanichuchera”, naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesoso.

¹⁹Niritiin letoanajaa Jesosone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiineni lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

²⁰Nitohaneeinte, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nere-lanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesoso. ²¹Nitohaneein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinai rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneein neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeeincha”, naa canacaanu rai Jesosone jaunne, ²²jataain inaderaain le cachanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitohi”, naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: ²³“Caa ojaichu cuhane faan setejiarichate nii cacolurujueein caetereein. ²⁴Nitohaneeine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoenihalu nii cachane”, naa Jesosone janate:

²⁵“Cacha relaera, canu quenacha aitohi”, naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein”, nae Jodasi rai Jesoso.

²⁶Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera”, naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeunein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihuche. Caate, cajabereeo nenaaneein ne”, naain canacaanu rai teeinte, jerichanejeein nii faan ichaane rijijieein ²⁷acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera”, naane baiha canacaanu rai nii conacai teeinte:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. ²⁸Caate cacoichaneein arajiin cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni coujunacaneein chorohin jaonjoinereein. Acate arajiin osaaonacaauru que suujua acaterichaaaine coina orichaaunine coujunacane. ²⁹Nena laen, inae nacoauneein inara aina jiniiquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereeeunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanonaa que inara aina jiniiquiin neein nii bana ocoonaneein

nenaa bino cohacaachene reecintiaaajoaain”, nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaain Fedorone biha Jesusone

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰Nii baihane, Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaa salmo tabaauru que nenatichaanune nainaan, Oliboneein niicha curuateeuri ichatane ucuunno que cuhacaanune janate:

³¹“Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaaequiin neeichene jianeetin, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoaensi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaoruhane janate,

ita caje riaaneeurureein

niicha beraihuri carenerocuru’,

naain canu que aitiin besihalune rijijieein. ³²Nena inae ohanune caje ichana-caaunne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jiniiquiin nenaa coinara”, naa Jesusone janate:

³³“Ii esenetaain ii que jaaecooruhane jianeetin, neeuruha leeochoaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaaecohanune jianerihaaunni Curuaanaa”, naa Jesoso rai Fedorone janate:

³⁴“Esinae rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin”, naa Fedoro rai Jesusone janate:

³⁵“Airihaaunni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaecaaain jerera casohin cajaanuhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaaecohanune jianeetin ii coitucuha nocoetoenihanunera Curuaanaa”, naa Jesoso rai Fedorone janane, leeochoauru aina canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijitojoein aito-coaanu.

Jetesemanii netiin Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemanineein niicha curuaateeuri cue Jesoso. Inae ecu turuhacaanune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani”, naain ³⁷jiniichaaain Fedoro, coroatajai Sebedeeo calaohichuru, naaonjoaihunri amaain jataain nererojoecaaajoaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesoso. ³⁸Nitohaneetin inaderaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocojoaain casuuja cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaaain ichaajojeetin cacohacuchera”, naain ratirinajaain jetao, ³⁹acaauru caje, nita cuhin neseeonriaain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohin. Nena canuacha jerei rijijieetin ichaaine jereneen. Ii jereeine rijijieetin ichaainene jereenra Ofa”, naain Cana Coaunera bajaane naanaain jetaote, ⁴⁰jelaiha cuhin nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana erunajaain jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoeetin, sinilanaala ichaajojeetin nenaa naineneeiche. ⁴¹Sinilanaala ichaajojeetin neetin Cana Coaunera bajaauche, nabana

chatoanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara suujuate niqui aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine”, naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane jaan cue Jesoso.

⁴² Nitohaneein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereeine rijijieein ichaau”, naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaauneein jelaiha cuhin, aina nerelanacauru coaraa cuha Jesusone jana jetaote, jataain banetojoe niha acaauru rai sinirenane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun jetao, ⁴⁴ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii jauriaanejeein aitohane rijitojoein Jesoso.

⁴⁵ Nitohaneein jetaote, jelaiha nacoaauneein nii neeuruha aina nerelanacauru-rune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetojoein siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cojoanona que turuha. ⁴⁶Chajaain nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajiha nii acaauru rai caeteraanura”, nae jetao Jesoso aina nerelanacauru rai.

Jesoso mucuuruhane

(*Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11*)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereeca Jesusone janate, turuha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajanein nena Jodasi, letoanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que biji achunequiin nenacauru arajiin cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate, nii aina cunacauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera’, naain rai nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara”, naain acaauru rai be jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera”, naain Jesoso meri lohitoha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohaneein caetecurumiin”, nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rocohitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaoreraaurute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha cuurureeinha.

⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneen nitohanai ichacaunne. Inae rai Quiricha inoansi cuhane, catohaneein caetecururichaainne que aitiin lae-naeratihalu Cana Coaunerane nainaane nihane jaun”, naainte nii mucuha unacauru rai:

⁵⁵“Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tocohaneein, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequiin canu mucuha uhiche. Cojoanoonetoojoein inara notaracaae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijeeinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaquichene coina”, naa acaauru rai Jesosone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

**Niha chatohaneine rucuhaneinein nenacaauru
Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesosone
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)**

⁵⁷Nitohaneine Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaaure nii mucuureraauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neeure Moisesa aitoonjoa rauhi que cacha relauurera aina fariseeocuru. ⁵⁸Nitohaneine, inae Jesoso amaauruhane janate, nita acaauru coarajeein cujujeein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neeuruha Teenforo beraichacurune jaaun, ecu acaauru aina enohin lauhequiin, jelai caje coauneine Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaaincha”, naane jaun.

⁵⁹Nii janate, nechu jataain nohaneine, colurujeein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen niha chatohaneine rucuhaneinein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri. ⁶⁰Nete, nitohaneinein arajiin cachaauru colurujeeuruha nohaneinein saijeein, nii chatohaneinein teeuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononiha coroatajaain nimichuhin:

⁶¹“Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janoojeein cuhane jerichanejeein michuhanunera’, naain erenajaquera”, naauruha nechu nohaneinein colurujihane janate, inauheneeicha acaauru aonaje Jesoso.

⁶²Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitohine jaunna caa ii colurujeeuruha”, naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesoso ⁶³Nii jaunte rai nacoauneinein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeenena jereun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesihaseinein”, naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴“Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aitohicha. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeeichene jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecureeunniha. Chaaen techu, dede sacari jana uhin fauha uhanune coariquicheeinchacha”, nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso. ⁶⁵Nii jaunte obaaceane cojunacaniha rai cajione romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, caritiin ere caa cacha. Cha nena-caeneeina coaraain cana rai colurujera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que”, naa rai leeochoauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan ujuaihone. Aihane jaun ohanete caohachae”, naaure.

⁶⁷Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaaurune jana faohacure leeochoaauru.
⁶⁸Jana leochaaurute:

“Chajaaain aihane, ii Mesihaseeneine, caa ii soera cojoeluinaaura”, naain rai nomeri faojaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoba Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Iitonaite, Calileea cocoaicha Jesoso aina nerejetohilu”, naa leinjiin ene coseenraaneein nenaane janate:

⁷⁰“Nii aithine jaan cacha coitucuhaaun”, naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujua rohan cuha Fedorone janate, coaiten coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nena ne”, naain leeochoaauru rai biha leinjiine janate:

⁷²“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracaae nii cacha coitucuaaunta”, naain nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoaain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina nenaaneein, ii ereecha cajete necoitucuerateeicha”, naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunerate coaraje nii cacha coitucuenihanunera”, naain nesuujiha Fedorone janate, nii rijieeoritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquincha”, naalu rai Jesosone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

Filato rai Jesoso teeuruhane

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitoejeen ita suujuau tacaure, Jesoso sohin jaooruhane coina. ²Nitohaneein jetaote, Jesoso ichojaain amaain, Roma cocoaichaneein nena coberenadoro Filato rai teeure.

Oha Jodasine

³Inae nitohaneein Jesoso cairichaaain atinaaururichaaanne que nainaain jetaote, jataain inaderaain netoeete nii colurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaaen Jorioocuru bichauhe-naauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴“Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuaihanelanaala nena cacha teeincha”, naain nii nichata chooncai coataneein nena coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujeieicha”, naaure jetao Jodasi rai. ⁵Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenihane rai raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calanineein ne. Aihana jaun, jelai tein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaacache”, naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru.

⁷Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocoorua, caje ojoai-chucuru jaauruhane coinane jaan”, naain niicha curuaateuri jelai coretecure nii coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu tein conautecuruhane jaanu que. ⁸Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetjoein cachaauru. ⁹Nitohaneeinte: “Rai core nichata chooncaain coataneein nena coriqui, Isaraelitaauruhacha cainai raainte, ¹⁰coreniha: ‘Atane rocoorua, caje ojoaichu ichacuruhane coinane jaan’, naain acaauruacha curuaatei atane coretecure”, naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijeein, nii naitoonjoa nainaare.

Filato acatiha niha Jesosone

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33–19.38)

¹¹Inae coberenadoro Filato rene Jesoso amaa in turuaauruhane jana jetaote: “Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa *Reey* ineein”, naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aitohicha”, naain Filato tonorae Jesoso.

¹²Nii nainiha jetaote, cuu tein, Filato rai colurujeeuruha saseredotecuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauhe-neicha aonajenajae Jesoso.

¹³Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii colurujeeuruhanne aonaaina”, naa Jesoso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesosone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucune Filato.

Jesoso atinaauruhane rai neeuruhanne

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

¹⁵Beseta bana naineein jetaote, janiijin: “Acate caohachae mituhane”, naauruha satiin cachaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato.

¹⁶Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itolere sacutaa in cachaaauruhacha coitucui Jesoso Barabasinee in acaauruacha curuaatei caseteconeeinne jaun jetao, ¹⁷satiin netaojiaa in codohacooruha, nii Jesoso colurujeeurera cachaaurne jana:

“Chariji caa coroatajaihuri caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesoso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesoso Mesihaseinee in acaauruacha curuaatei jianerihanu”, naain jetao acaauru caje bajae Filato, ¹⁸nechu necoe-lai caaun, nii colurujeeuruha raine que nainaane jaun.

¹⁹Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohanee in nii cha ujuaihonelanaala nena cache tenaa coaauquine. Janoti in nii cache coreniha, jataa in baasonee in sinicoonni”, naain jetao berate rai comasai.

²⁰Nejetaote, sati in nii cuu nenacaauru cachaauru suujau tacaure, saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jiane in nii Jesoso atinaeratee”, naauruhane coina. ²¹Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa corootajaihuri caje”, naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeineena jerichaanu”, naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareeun, caa Jesoso Mesihaseinein acaauruacha curuaatei aina”, naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu”, naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatoanai baasona ichae”, naa Filatone jana jetaote:

“Chajaaain coroso que teecheau”, naaure jetao tonijiaain ehequuin.

²⁴ Nitohanein Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rohecaauruha jelai ichoe jauhecotojoeriin cachaaaurune jaun jetao, acau raerateein jetao:

“Coatiha canu, orichaaain caa cachane ujuaihoneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihoneein neriquicheein”, naain jetao, satiin coarajeeuruha nii cuu nenacaauru cachaaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihoneein nenihane coujunacanein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiin canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiin, oha caa cachane ujuaihoneein nerichaanuhin”, naaure jetao Filato rai cachaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianein, nii baiha Jesoso bisichatein acaauru bijiu tein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohaneine rucuhacuruhane jaan coloherineein nena loreri seeonjoa asae Jesoso amaaain jetao, curuhacaain netaojiaain neeure satiin coberenadoro rai soondarooru. ²⁸ Nitohanein tein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaaen couturi que oja caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teeu. Nii baiha jetaote, nacatiha neseonriaain: “Laraajiin ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Reeycha”, naain jetao, ³⁰ coluneeinchuru nii rai niicha teeu otiha que jetao, rai couturi faoha facoaain que ninichaajeeure. ³¹ Nitohanein mainajeein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoauneein nii rai cajione esine curujuaain amaaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohanein cuhin: “Couturi Bejero”, naain acaauruacha curuha-teihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaure. Nejetaote, ansijiin cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso tein jetaote: “Chariji raineeincha nedareein”, naain jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soondarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asaa nelauriaacoaain beraihuri.

³⁷ Nitohanein tein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Reey ne,

naain.

³⁸ Cuu jetao techu aina teein, coroatajai asijiatooru teeure coroso que, leinjiin najaa biji nichajai que, leeocho rai raotono nichajai que, naaonjoaain.

³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein nacoauneen michuhin jerichanejeein tiha nocoetona jeree inatiin, chajaain ichaajenhane ijiabereeo ichoterateu. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaoheeneine, nii coroso caje faau”, naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetoejin jetaotechu:

“Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenhane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Israelitacuru Curuaanaa Reey nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaacohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belaa nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que”, naain jetao que ninichaajeeure sase-redotecuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha relaaureraauru, chaaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiatooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

Oha Jesosone

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneen, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaojoaain nocoeje cana rai chauratane. ⁴⁶ Nii rijieeoriitiin jetaote, tonijiaain ehequuin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejei”, naane neen jetao: “*Eli lema sabactani*”, nae jetao Jesoso.

⁴⁷ Nitrohane jana, tabaauru ecu neen aonajeeurera jetaote: “*Profeta Irihasi cotihacate aite*”, naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneen jeluhaariin cuhin jetao, sie tocohaneen nena ariin ruhin, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateen Jesoso ujuae que te, cohane coina. ⁴⁹ Nii jana leeochoaauru jetaote:

“Coa rohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihachachera”, naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneen tonijiaain auhaquuin inae ohe Jesoso. ⁵¹ Nii rijieeoriitiin jetaote, ecui caje coauneen ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneen nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuua cana rai chaurutanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueraneen onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, oo caje ichanajacoain ichaore. ⁵³ Nitohaneen jetaote, inae oo caje ichanaa Jesosone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii oo caje ichananacaurune jana jetao, coaranaacure arajiin cachaauru.

⁵⁴ Nitohaneen uha carorane jana, nihacoa cojoelanaacojoai jana coaraain jetaote, jataain nesooneen jetao:

“Esinaete chuhsi, Cana Coaunera Calaoheine caa cacha”, naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesoso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesoso coarajeeure arajiin enecuru Calileea caje coauneen coroatajaneraneen sacuureraauru. ⁵⁶ Acaauru aina

jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaaen Sebedeeo calaohichuru neba, naaonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42)

⁵⁷Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesoso ere tonoraera coriquihonaneen nenea Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii jana rai Jesoso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹Jesoso jaberoco raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰que banijiaain niicha bajeratei ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuu fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹Nii jana, Maadala bene Mariha, chaaen nii leeocho Mariha, naaonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teeuruhane jaan acatiha laurijiatin nedaaure.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan beraihurua soondaroorune

⁶²Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseeocuru. Nitohaneen cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³“Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, oo caje ichanareein’, naain ererejetoha nii casajenetiin ichaonaa cachane quene coaaucaun. ⁶⁴Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateu nichata janoin reeintiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaa: ‘Oo cajete ichanae’, naain cachaauru coritaaure aina nere-lanacauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere”, naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵“Caa nitohanei beraichane que nenacauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jeriquichene tocohaneen nii ajeri jachu funichuche”, nae acaauru rai Filato. ⁶⁶Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaure leinjiin secho que. Nitohaneen sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseeocuru.

Oo caje ichanaa Jesusone

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocho Mariha. ²Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneen fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae lajuuae nii anjera. ³Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneen jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneen. ⁴Nii coaraain jetaote, coasina caaun rijijijianeen onaa rijijnanaain nedaaure nii beraihurera soondarooru. ⁵Nii jana jetaote, nii coaraa cunacauru enecuru rai jetao:

“Jiaonriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aaichene coitucuhanura. ⁶Inae cau nihei. Inae nii aitoroaetohane

tocohaneein oo caje ichanaa. Chajaauchete, nii teeuruhane jaan jelai coarae”, naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaan jelai coarate nii anjera. ⁷Niritiin jetaote: “Chajaaain erojoein cuhin aina nerelanacauru rai: ‘Inae jetao oo caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha turureein. Ecu jetaote coariquicheein’, nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun”, naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai. ⁹Nii jana jetaote, uujuueuruha nii enecurune jana acaauru rohan neeoritiin acaauru rai iriha Jesusone jana rohan nichuuntaain, rai tijia que nebalurucaain cutujuuain jetao coroaecure nii enecuru. ¹⁰Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaaain canejeranein nenacauru rai benichuchete, Calileea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi”, nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹Nitohanein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraia nenacauru soondarooru tabaauru. ¹²Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohanein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui tein jetao:

¹³“ ‘Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaaure aina nerelanacauru’, naauche. ¹⁴Nii jana coitucuhin, chatohanein inara tenaa coaauca coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasonein inara tihane coataa”, naain jetao, nii soondarooru suujuateure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetojoein nii suujuatenajauuruhane rijitojoein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaauruhane jaun, enanetojoein nii esenetaaure Jorioocuru.

Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacauru rai aitoa Jesusone

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶Nitohanein canacaanu rai beratiha Jesusone jaunne, Calileea nii nai-toonjoa ichatane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune. ¹⁷Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesusone jaun, rohan turuhin jaiti acanighane esenetaaurenih tabaaurune saijieein coroaecanu.

¹⁸Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoainacainein nihanune coina caeteen ne. ¹⁹Aihane jaun, chajaaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacauru cachauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaaen, Canu Inaca, canu rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune

rai canacaanu cachaneein nenea jereraauru coujunacateein baotisanajaauche. ²⁰Chaaen inara rai aitonajaaocaaunne rijijieein, nii caitoonjoan tonoraa'in ichaaoruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiaa cana cojoanonaane reeintiaaojoaain itolere bana inara aina nereeeunni", naain necoe Jesoso.

Marocohacha Laenai

Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

1 ¹Caate nunuhe caje coaauneein Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunerane jaun, nii aitohane rijitojoein:

Nii Canuhacha letoai

Canu ere berate,

ii ajiniha cuhin turuhine jaan

bero rucuhereein.

Nitohanihane jaunte:

“Cana Curuaanaa turunajaanu

bero raujiaauche”, naain cacha

areroo rohan situnacaauru

cotijiaain sujuatereein,

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratiha Cana Coaunera.

⁴Nii rijijieein jetaote chuhisi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:

“Inara osa jianein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin nacoauneein inara ichao corein neeichene coujunacanein acauhanau tein baotisanajoinein neeichene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera”, naain belu jetao acaauru rai Joaan. ⁵Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejetucurelu.

Nitohanein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin suujelanaala osaaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarejete nii Joaan.

⁶Camecho ujuhi caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenonein nerejetelu nii Joaan.

⁷Nitohanein jetaote, Cana Coaunera ere beebejeein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nenaa. Niheichu rai safato ichora rutuhanune coina nihanatiin nelatejeerinaauni.

⁸Canune acau que inara camujuaain inara baotisaan. Jana acate laen inara baotisaa ureein Cana Coaunera Suujue que”, nae jetao cachaauru rai Joaan.

Jesoso baotisaa Joaane

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹Nii cojoanonaa bana jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane tein acaentonai camujuaain baotisaa Joaan. ¹⁰Nii baotisaa Joaane jana acau caje mituhane rijieeoritiin dede coaraa Jesusone jana jetaote, nejoracaa dede bacuujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹Nii jana dedeeu toniin jetaote:

“Ii te jataain canuhacha jereein canuhacha cocoainanohi cacalabineein neeicha”, naain toniha erenaane jana jetao aonajeure.

Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹²Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue. ¹³Nii jaun ucuae taibinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote, baaso que saruhane coina cojuhin coaraa moconajaerane jana jetao, Jesoso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Calileea batane cuhin, rai namihaneeo nunuhetiha Jesusone

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴Inae caresero cuhane Joaan enoaauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesoso, Cana Coaunera ere Erenaa Raotono que ereerejeen cachaauru rai bihane coina.

Nitohanein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵“Inae ichuunijiha Cana Coaunera Cojoanonaa. Aihane jaun Cana Coauneraacha beratenojoi Erenaa Raotono esenetaain tonoraauche”, naain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesusone

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, corootajai ate mucueracuru Simoon, chaaen nejera Anderesi, naaonjoainuri coarae Jesoso, acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. Nitohanein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷“Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeranein neeiche”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁸Nii rijieeoritiin jetaote, rai rede ratiriin Jesoso aina cuure.

¹⁹Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, corootajai ate mucuurera- Sebedeeo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesoso, bote cuhane neein redeeuru rucuheca neeuruhane jana. ²⁰Nii coaranaacane rijieeoritiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acaauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeeo ratiriin Jesoso aina cuure.

Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone

(Lc 4.31-37)

²¹Inae Caferenaaon turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Jorioocurune jaan coloheri

sinacoca asaae cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesoso. ²²Nii jana jetaote, cojoelatiin aonajeeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera amurijiriin esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aithohane jaun.

²³Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaaurune jaan coloheri sinacoca asaae ne leinjiin cacha suujua cuhane Moconajaaera letono siricha. ²⁴Aca jetaote ehequiin:

“Chaanate canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesoso. Jerihane nechua jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotojoeenne canu, ii Cana Coaunera Calaoihi neeine coitucuunra”, nae Jesoso rai. ²⁵Nii jana jetaote:

“Coo iriha. Caa cacha jianeein amuura”, nae jetao Jesoso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaaera letono rai. ²⁶Nii jana jetaote, rijijijianeein nii cacha tein, tonijiaain ehequiin mitue nii Moconajaaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷Nii jana satiin nesoonetiin jetaote:

“Chatoanai cacha relaera cachana caa ai. Coatiha cacha relaaauruha cacha relaaurerane rijijieein cacha relaai. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriin cacha relae. Chaaen techu moconajaaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure”, naain jetao ita caje bajaare nii cachaauru.

²⁸Nii jana jetaote, coa carajaaeriin Jesoso benaa coitucuure satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesosone

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹Inae netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoanuri aina jiniiquiin, Anderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesoso. ³⁰Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuhane jana, ajaa caaun cunaiten ecu tocoeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesoso rai beeuruhane jaun, ³¹rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieeoritiin inae caje amuha ajaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coroaate nii cunaitenaa Simoon tano.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesosone

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³²Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesoso rene satiin cunaitenacaauru, chaaen suujua cuhane Moconajaaera letono sirichaauru, naaonjoainuri cachaaaurune maajeein amaaure, acaauru rautaa Jesosone coina. ³³Nii jaun jetaote, satiin nenaanajaauru caje cuhin, ecu acuuja niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴Nitohaneein jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaa, Moconajaaera letono sirichaaaurune maajeein rautae Jesoso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaaera letonocurune caohate Jesoso, raotojoein acanihan coitucuuhane jaun.

Calileea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesosone

(Lc 4.42-44)

³⁵Inae janonaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesoso. ³⁶Nii jaun jetaote, leeochoauru aina jiniiquiin cuhin Jesoso ariha cue Simoon. ³⁷Eruhin jetaote:

“Satiin cachaaaurute ii ariirijiha amuhemuhecure”, naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

³⁸“Chajaaau chacuchete ichuun nenacaauru leeocha nenanajaauru cuhin Cana Coauneraacha beratenojoi erenaa benichaaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun”, naain acaauru tonorae Jesoso.

³⁹Nitohaneein jetaote, cajihaaneein nenaanajaauru amuhemujueein, satiin Calillea batane sacuritaain Jorioocuru rai netaojiaauruhane jaan coloheri-huru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaaera letonocuru sirichaauru cachaaaurune maajejin rautaaain amuhemujue Jesoso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesosone

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaaai caa canu cosibi caje”, naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacatiha neseeonrihaainne jaun jetaote.

⁴¹Cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi”, naa nii cacha rai Jesosone ⁴²rijieeoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴Nii nerautaaane rijieeoritiin rai necoein jetaote:

“Aonaaun. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nena saseredote coanihun ii coaraane coina. Chaaen inae nerautaaai nii ii cosibi cajene coaracuruhane coina, aitoa Moisesa aitonjoan rauhine rijijieein, Cana Coaunera belaaaine jaanu amaaain cunihute inae ii cosibi caje nerautaaaine coitucuurumiin satiin cachaauru”, naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesoso. ⁴⁵Nii jana jetaote, satiin cachaauru rai nii nitohaneein jaberoco rautaa Jesosone que nereretaa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseeuu raotojoein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaaun cuhin amuhemujue Jesoso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

Leinjiin jiurona cacha rautaa Jesosone

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 ¹⁻²Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaaon cue Jesoso. Inae ecu turuhin, loreri asaae nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajiin cachaaaurune jana jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesoso. Nitohaneein arajiin turuuruha cachaaaurune jaun jetaote, jataain memoha loreri asajine jaun, nii acuuja rohan nihanatiin nene turuha cachane jaannu. ³Nii jana jetaote, Jesoso rene leinjiin cacha jiurona amaaure jenai cachaauru. ⁴Nejetaote, jataain arajiin turuha cachane jaun, Jesoso rene nii jiurona cacha turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracaaain rai nela cuhane tijichaaain, nii niha Jesosone jaan jelon nii jiurona cacha faaure. ⁵Nii cunaitenaa rautarichaaainne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoterateein, ii que casuuja acatichaaunra cacalabi”, nae jetao nii cunaitenaa rai Jesoso.

⁶⁻⁷Nii jana ecu neein aonajeein jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cacha. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana

Coauneraachate nainere osa sitaa cacha cajene”, naain jetao suujua cuhane ereerejeein laurujalaurujuaain aonajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru tabaaauru. ⁸Niritiin suujua cuhane coaacucuruhane que nai-naain jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaaquiche. ⁹Cha caaintanerihana nii jiurona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojineen’, naain irihaca ne. Aini-hane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu’, naacane. ¹⁰Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne, itolere curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche”, naain jetao, nii jiurona rai:

¹¹“Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu”, naa Jesosone rijieeoritiin jetaote, ¹²satiin nii ecu neein coarajeeurera notaracae jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiurona caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coarahaacacheta”, naain jetao Cana Coaunera coroaecure cachaaauru.

Leinjiin cacha Lebi cotihaca Jesosone

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesosone jana, rene turuuruha arajiin cachaaaurune jaun jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae Jesoso. ¹⁴Nii caje cuujueein jetaote, Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raeraneen nihane jaun rai rori ichoae lauhecoha Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaaau caniha”, naa Jesosone jaun jetao, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesoso aina cue Lebi. ¹⁵Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asae lenoniha niha aina nerelanacauru aina Jesosone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neeure arajiin leeochoaauru Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, leeochoaauru cachaaauru- baasoneen ichaoha benojoihunuri, naaonjoainuri. ¹⁶Nitohaneein Jesoso aina lenoniha neeuruha nii nitohaneein ichaonacaauru cachaaaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesoso aina nerelanacauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, baasoneen ichaoha benojoihunuri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera”, naaure jetao fariseeocuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaurera, Jesoso aina nerelanacauru rai.

¹⁷Nii jana jetaote, acaauru aonajeein jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi raunacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruha-chate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacaauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaaurune cotihaca uun”, naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Joan Baotisisa sacuurera aina fariseeocuru sacuurera jetaote niqui, suri couu netiin Cana Coaunera bajaabajaecure. Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaaen, Joan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaabajaecure suri couu netiin. Nete laen itolere

bana ii aina nerelanacauru, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaunreta”, naauruha Jesuso raine jana jetaote:

¹⁹“Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeu-
ruhane jaun, suri couu nenea nainecurene caa cotihanohichuru, jaiti acaauru
aina niha nii ene raeraanu cachane jaun. ²⁰Nete laen inae nii ene ranaa
jerera cacha amaauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeinha”, naain
jetao: ²¹“Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione
siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri ena-
chasine asaaere nii cajione siri. Chaaen caohachaaain nedanaa naineriheii nii
obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ²²Nii rijijieeinchu, nihei
chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitoha-
neein cuhane teraa ichonainete naasaaere nii coaerati. Nitohanihane jaunte,
caohachae coaerai nejesinaneein niha coaeraine. Chaaen ichonai, ichonai
nejesinajeein nihane caohachae”, naain jetao cachaauru tonorae Jesuso.

**Nebetacanaa cojoanonaa bana aroso rijijieein nenea tirico moloonejeein
quihuruha Jesuso aina nerelanacaaaurune**

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Nebetacanaa cojoanonaa bana aina nerelanacauru aina jiniiquiiin temule
jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, quihuruhane coina aroso
rijijieein nenea tirico inaa moloonejeeure aina nerelanacauru. ²⁴Nii coara-
jeein jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanonaa nihane jaun cocoaeraa nitohanai ichara
natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacauru”, naauruha Jesuso rai
fariseeocurune jana jetaote:

²⁵Tana nitohanihalu Rabirine coitucuhichene: ²⁶“Nii Rabiri jetaote, saseredo-
tecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaae enohin Cana Coau-
nera que banijiaain nenea faan quii, nii rai corihacuru aina jiniiquiiin mijiitooru-
hane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein”, tana naain
laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸“Nebetacanaa cojoanonaate coaunaclu Cana Coaunera, bana nebeta-
canaa nainiha cachane coina. Coatihia cacha cairichaeranu que nebetacanaa
cojoanonaa coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen canu naineeun nebe-
tacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quiiha ichana jerei ichaain nihanune.
Nitohaneeinte inara rijijieein cachaneein rai Calaoi nichaaunne cocoainaan
letoae Ofa Cana Coaunera”, naain jetao fariseeocuru tonorae Jesuso.

Jiurona bijiin cacha rautaa Jesusone

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 ¹Nii baiha jetaote, coaiten netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que
ereereecuruha Jorioocurune jaan coloheri sinacoca asae enoha cuha
Jesusone jana jetao, cuu ne leinjiin cacha jiurona bijiin. ²Nii jaun jetaote,
nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii Jesuso coarajeeure fariseeo-
curu, nii jiurona bijiin cacha rautaane niha nechii jataain colurujueeuruhane
jaan leranune coina. ³Nii jaun jetaote, nii jiurona bijiin cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii cacha cataaun chujutoroaau”, naain jetao: ⁴“Chatoanai
ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cacha

ichao itajihacanena. Ainihane cacha ichao rai caohacha ichacaanena”, naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, inauheneecha curuaaequiin aonajeeure. ⁵Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoe-caaojooaain inaderaain, nii curuacaain nenacaauru coaraain jetao:

“Ti biji raujiaau”, naa nii cacha rai Jesusone jana, biji sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaaain neraujiae rai biji. ⁶Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erodesi ere tonoraeraauru aina fari-seeocuru, Jesoso sohin jaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cachaaurune

⁷Nii baihate, rene turuuruha arajiin Calileea cocoaichacurune jana, nii Calileea conemuri auhaniha cue aina nerelanacauru aina Jesoso. ⁸Jataain itolere ichaain, cunaitenacaauru cachaauru rautaain, naaonjoane coitucuuruhane jaun jetaote, coaraa cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeeurune maajeeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane cajene maajeein turuha cuure arajiin cachaauru. ⁹Nii jaun jetaote, chajaain letona jatoroaa bote coaracuruha aina nerelana-caaurune coina, acaauru rai aite Jesoso, nabana sururucuruha nii arajiin turu-nacaauru cachaaurune coataa. ¹⁰Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaauru Jesoso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹Nii jana suujua cuhane moconajana letono sirichacauru jetaote, Jesoso coaracuruhane jetao, nacatiha neseonriaain:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha”, naain jetao cojiorichure.

¹²Nejetaote aonajeeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaaera letonocurune caohate jataain Jesoso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoainanenu janiicha Jesusone (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴Nii baiha jetaote, ichatane ucuuno que iniin caohachaaain niicha coaracuri cotijiae Jesoso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janiinajaain acaauru caje lechoonca coroatajaain nenacaauru cocoainae, corihanein jiniichaaain amuhemujueein, chaaen nere beranu que naaonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoainaaauri jetaote, Afosotoroneein curuaatenajaaain letoanajae, ¹⁵cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaaera letonocuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautauruhane coina. ¹⁶Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonnein niicha curuaatei Fedoro, chaaen ¹⁷nejera Joaan aina Sebedeo calaohichuru Saantiaao naaonjoainurine. Acaauru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru”, naane-nein. ¹⁸Chaaen Anderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateeo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, Celotenein niicha curuaatei- Simoon, ¹⁹chaaen nii acaauru lechoonca coroataja, Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote naaonjoainurine.

Moconajaaera letononiha Jesoso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerane

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesusone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cachaaurune jaun jetao, nii aina nerelanacauru

aina jiniiquiin lenonena nainecurene. ²¹Inae nitohaneein ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesosone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraaichuru.

²²Chaaen Jerosaleen caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera netonai jetaote:

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanei ichaane jaan teein ne, nii aina cacha suujua cuhane nena moconajaeracuru letono sitaane coina”, naaure jetao ita rai.

²³Niritocuruhane aonaain jetaote, acaauru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohaneein ita teein, ita sitanaa nainere moconajaaera. ²⁴Niheichu leinjiin atane que ichaonacaauru, nejesinajeein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵Niheichu leinjiin loreri asae ita que nejesinajeein nejerateein nena nainecuruhi coroatajai cacha, lesajeein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶Nii rijijieeinchu ita que nejesinajeein nejerateein nena nainecuruhi moconajaaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajenaa nainecururihane jaun.

²⁷Nihei chunei jataain laraajiin nena cacha loreri asaa enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸Cana Coaunerate, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaauruha cachaaaurune niha natiin acaauru que suujua acateein ne. ²⁹Nete laen rai Suujue que baasoneein iriha cachane, chabana que Suujua acatenereein Cana Coaunera. Nii cacha baasoneein que ereite chabana sato-nocelanaala caseteconih cureein”, nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera rai Jesoso. ³⁰Moconajaaera letono sirih beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

Neba aina turuuruha Jesoso nejeraaurune

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asae enohelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³²Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cachaauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariiriichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii baihuru”, naauruha raine jana jetaote:

³³“Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere”, naane baiha jetao, ³⁴nii curuhacaain nenacaauru cachaauru coaraain jetao: “Caaurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵Chunocoha jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichahin, Cana Coaunera jerenohin icha-rate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que cuaain cacha relaa Jesosone

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 ¹Nii baiha nacoaauneein nemuri auha niha teein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cachaaaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriariin

lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeuruha cachaaaurune jana. ²Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeeuru que cuaain acaauru relae. ³Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Caohachaaain caa quere aonacuche. ⁴Leinjiin cacha, ucuhe riaacane jana tabaaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaacuru. ⁵Jana tabaaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojoein omaroe, ucuacaain neniha atane jioonone jaun. ⁶Nete enoto najaano caun, neniha cojoaisine jaun ohe nii omarona. ⁷Jana tabaaauru nucuhecuro, ojoa jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, inacae lanaala ohacoe. ⁸Jana tabaaauru nucuhecuro atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaaain inaacane jaun, le nucuhecuro caje tabaaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneeinchuru inacae”, naain acaauru relaain jetaote:

⁹“Caohachaaain aonacurumiin irichonacaauru”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesusone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Inae caje amuuruha nii cachaaaurune jana, jelai nedaa Jesusone jana jetaote, nii cachaaauru relaane jaan bajaure caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoaauru cachaaauru, coitucuuruhane coina. ¹¹Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojineein nena rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹²coaracuruha neniha natiin coitucuurenihane coina. Niheichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane coataa”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesusone

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaanune jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneeina jana leeochoaauru que cuaain inara relaanune coitucuriquiche. ¹⁴Nii ucuhe riarate Cana Coaunera ere bera rijijieein ainaa ne.

¹⁵Niha nii coina tabaaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijieein nenacaauru cachaaauru. Nii coinata Cana Coauneraacha beratenojoi aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha moconajaerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coaunera coaacuruhane jianecure.

¹⁶Nii leeocho cachaaaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijijichure. Nii jaunte Cana Coaunera beratenojoi jereein rautaaain aonacuruhane baiha, ¹⁷caohachaaain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coauneraacha beratenojoi esenetaain neeuruhane jana, cairichanojineein, cojunojineein, naaonjoaauruhane, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure.

¹⁸Jana leeocho cachaaaurute, nii ojoa jana nalunaa ucuhe rijijieein neeure. Cana Coaunera beratenojoi aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹jataain

acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechu jataain raaje necoritaain coriquihonanein nena jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachaaain Cana Coaunera esenetaain tonoraurenihane jaun nitajeeure.

²⁰ Jana leochaaaurute atane caohacha choae nalunaa ucuhe rijijieein neeure. Acaaurute Cana Coaunera ere aonaain, caohachaaain Cana Coaunera esenetaaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaerauru tabaaaurune, le ucuhe caje nichata choonca ucuheneein le tijirii caje tera, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuheneein tera, naaonjoaain le tijirii caje teeurera rijijieein neeure”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cono que cuaain cachaauru relaa Jesusone

(Lc 8.16-18)

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohanein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaaurune coina ecuun teeure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucurae lanaala itolere asinojoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin irichonacaauru”, naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaaain inaraacha aonai aonacuche. Charijieein teeinti leeochoauru coaraquiche, nii rijijieeinte inara netonai coaareein Cana Coaunera. ²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijijieein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin coroatajanereein Cana Coaunera. Nii rijijieein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedareein inae ecu tihane bana”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Omaroha ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesusone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa. ²⁷ Charijieein teeinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jerichanejeein jiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana omaroe nii niicha temuhi, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaa. ²⁸⁻²⁹ Charijieein teeinti, raajenihane omarohin, nalojoaacoaain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Mosatasa ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesusone

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanonaa que cuaain aitate coitucuhicheta. ³¹ Leinjiin mosatasa ucuhe temunacai rijiiicha. Acate itolere temulecuru ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuru ocoana jana nenacaauru amurijiriin nelee-reerein fojoein nuna seeonjoa nihane jana, nichoae tajeen loroore tajaacuru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanonaa”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa Jesusone

(Mt 13.34-35)

³³ Nitohanein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruacha coitucuhi- acaauru ichao que cuaain cachaauru relaain Cana Coaunera

ere beebejeein acaauru relae, aonaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesoso. ³⁴Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanonaa quene, acaauruacha coitucuhi- acaauru ichao que cuain relanajae. Jana aina nerelanacauru relaane jetaote, rauhijiriin, “Naaonjoaainte ne Cana Coaunera Cojoanonaa”, naain Cana Coaunera Cojoanonaa been que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵Nii cojoanotiin bananeein aina nerelanacauru rai jetaote:

“Jamaauchete nemuri jerau cunichaache”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁶Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequiin cachaauru relaa Jesosone jaan bote cuhane fauhin amaauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaaain cuure leecha boteeuru. ³⁷Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijiaaneein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acau enoha fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequiin sinii siniicha Jesosone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeeine”, naauruha nocoain aina nerelanacaaurune jana jetaote, nimichuhin:

³⁹“Coa inooniha. Chajaain nesuruu”, naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesosone rijieeoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cuujeeure. ⁴⁰Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche”, nae jetao nii aina nerelanacauru rai Jesoso. ⁴¹Nejetaote jataain nesoonetooruhane jaun jetao:

“Chatohanaineeina ne caa cachate, nere tonoraain nesurue cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa”, naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacauru.

Cadara batane niha suujua cuhane moconajaaera letono siricha cachane

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 ¹⁻²Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau turuuruha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesosone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leiniin cacha suujua cuhane moconajaaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohaneein tenaa nainene nii chuni. ⁵Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichatane janaauru amuhemujeein, atane banaauru ichoae amuhemujeein, eeheehejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujue nii cacha. ⁶Nii jaun jetaote, coriaae uujiha Jesosone coariin, jeluhariin coineteen nacatiha neseonriaain ehequiin jetao:

⁷“Jiaonriha caniha nenoain carerojoeacaaine, acaihaniin nena Cana Coaunera Calaoi Jesoso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coaunera core-niha chatohaneein caeteeine”, nae jetao ⁸nii cacha suujua cuhane nena

moconajaaera letono. Nii cacha suujua jianeein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura moconajaaera letono”, naa Jesusone jaun. ⁹Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa”, naain caje bajaa Jesusone jana jetao:

“Jataain araachaane jaunte Lejion ne canu curuaara”, nae jetao Jesuso rai.

¹⁰Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaaera letono nii cacha suujueniha nena. ¹¹Nii jana ichatane ucuuno rohan lenoniha neeuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹²“Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaa”, naaure jetao Jesuso rai, nii moconajaaera letonocuru cacha suujua cuhane nenacaauru.

¹³Nii jaun caje bajaauruhane rijitojoein jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujuanaha enooruhane jaun, ucuhi caje nemaroteein acauhanau naluhin, acau que nereeonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseu cuhin, nenaana-jaauru, naaonjoainu cuhecujueein biha cuuruha nii coosichuru beraihure-rane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuhane jana jetao, cojurihu cacha caohachaneein nena tocohaneein necoreteein lajuuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaaera letono coitucuchuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesoonetooruha nii coaraa cunacaauru cachaaurune jana jetaote, ¹⁶nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaaera letono siricha cachane beeure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁷Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaure cachaauru.

¹⁸Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaaera letono sirihane caje nerautanaa cacha.

¹⁹Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaaichuru rene turuhin, cairichaaajoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaunerane benihu acaauru rai”, nae jetao rai Jesuso.

²⁰Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru nenaanajaauru cuhecujueein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, satiin cojoelatoore aonajeeurera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesuso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesuso. ²²Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nena Jairo. ²³Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaute atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracate nerautaan ichaohine”, nae jetao Jesuso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichaaain cuuruha arajiin cachaaurune jaun jetao, jataain arajiin cachaauru cataaun cuujue. ²⁵Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata

jaanacaain jaberoco caje ichana jaohajeein nenea. ²⁶Aca jetaote, nii rai chaque nelatejeeecane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin arajiin cacha coichaeraauru que necoicharatihane niha natiin nerautasilanaala jataain taeneen cuujue nii rai cunai. ²⁷Nii ene jetaote, Jesoso benaa inaaoriin cuhin coaraain, leeochoauru cachaaauru jana cutiin, Jesoso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸“Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni”, naain esenetaane jaun. ²⁹Nii Jesoso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaaneen naonae rai jaberoco. ³⁰Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cacha rautaane jaaque nainaaain jetaote, nii cachaaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue”, naa Jesusone jana jetaote:

³¹Tana jeranu ii sururucuruha cachaaaurune coaraainete. “Chana toon cacajione mucue”, naain bajaai, naaure jetao Jesoso rai nii aina nerelanacauru.

³²Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane coina, nii rohan nenacaauru cachaaauru cajanaain coarae Jesoso. ³³Nii jaun jetaote, nesoone caaun rijijijianeen nacatiha neseeonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijieeoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun”, naain be nii ene. ³⁴Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaaine jaunte, inae nerautaa. Raotojoein raurohin caunihun”, nae jetao nii ene rai Jesoso. ³⁵Niritiin ereereeca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha ure cachaaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cacha relaera reroecaa”, naaure jetao nii cachaaauru. ³⁶Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaanriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaa”, nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸Nitohaneen inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuhane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaaaurune jana jetaote, aina cuuruha leeochoaurune jerelanaala, Fedoro, Saantiaao, chaaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquiin enohin jetao:

³⁹“Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatihane ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai”, naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachaaauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaaauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaaen corihaniha cunacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹biji que mucuuriin:

“Talita coom”, nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu”, naa jetaote aite Jorioocuru ere cuhane.

⁴²Nii rijieeoritiin nimichuhin ruharuhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeeure nii cuu neen coarajeeurera cachaaauru. ⁴³Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohatihane baiha jetao, nii ranuna coroaateeuruhane coina aite Jesoso.

Nasarete cuha Jesusone

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 ¹Nii baiha jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquiin, jelai caje cuhin rai natane cauha cue Jesoso. ²Inae natane turuhin, nebetacanaa

cojoanonaa bana sinacoca asae enohin cachaauru relaane nunuhetiha Jesosone jana jetaote, nii relanajaa Jesosone aonajeein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cacha relae. Chaa cajena itolere coitucutiin, chabana coaaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelae. ³Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi, Simoon, naaonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhele icharaneein nenea carfinteroneein nerejetohane. Tana chaaen rai baihuru cau cana aina ichaauruhane”, naain jetao ita caje bajaure cojoelatiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru. ⁴Niritiin rai nere tonorana jerecurenihane jaun jetaote:

“Itolere banate niqui cuhane jaunru, Cana Coaunera ere bera *profeta* que suujua acateein esenetaain neeure cachaauru. Nete laen rai natane nena-caauru naraaichuru que suujua acateein esenetana jerecurene. Niheichu nii nihane jaan loreri asae nenacaauru niha natiin esenetaauruhi”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁵Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, coroatajajeein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae. ⁶Nitohaneein esenetana jerecureniha cachaaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesoso.

**Cana Coaunera cojoanonaa beebejeeuruhane coina aina nerelanacauru letoaa
Jesosone**

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseeuu cuhecujueein, cachaauru relaa cue Jesoso. ⁷Nitohaneein jetaote, leeocho neseeuu cuhecujueein cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaaera letonocuru coitucuchuichuru sitaain cachaauru rautaaauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacauru cotijiaain cocainanajaaain letoanajae coroatajaanana coroatajaananaain Jesoso. ⁸Nitohaneein letoanajaaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naaonjoain amaelanaala, ⁹acaauru safatocuruha-cha curujuaain, nii necoreeteeuruhane coina acaauru cajione amaelanaala, acaauru biji achuneecha baejeein bero cuhane cuuruhane coina acaauru rai aite. ¹⁰Niritiin letoanajaaain jetaote:

“Leinjiin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaaain jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹Chunijihun turuhichene jaunru, caohachaaain inara coaana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche, inara safato que nenea utoone riariaain ratiriin, inae nitajeeuruhane rai neeuruhane que nainacuruhane coina”, naain jetao nii aina nerelanacauru letoae Jesoso.

¹²Nitohaneein cuhin jetaote, nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuruha cachaaurune coina acaauru rai aitiin, ¹³arajiin moconajaaera letono sirichaaauru cachaaurune maajeein raautaaain, arajiin cunaitenacaauru rautaaure erene que rujuanajaaain nii aina nerelanacauru.

Oha Joaan Baotisitane

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Nitohaneein itolere ichaa Jesosone beeuruha itolere sacuritaainne jaun jetaote, Erodesi netonai coitucue.

Chaaen jetaotechu: “Joaan Baotisitane ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoelanaacojoai ichana naineraneein necaihara”, naa Erodesine jana jetaote;

¹⁵“Jerihanete *Profeta* Erihasinecaihara”, naaure leeochoaauru. Nii jana leeochoaauru jetaote: “Inoaenlu *profetacuru* rijijieein nena *profetate* aicaihara”, naaure. ¹⁶Nejetaote, niritocuruhane aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae nacoaauneein oo caje ichanacaihara”, nae jetao Erodesi.

¹⁷Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucuerateein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodasi. Nii Erodiasi jetaote, Erodasi nejera Ferifi comasaineein nelu. Nejetaote, comasaineein sirilu Erodasi nii rai nejera comasainihane saijieein. ¹⁸Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasaineein taa inejera comasai siriinera”, nae jetao Erodasi rai Joaan.

¹⁹Niritoha Erodasi rai nii Joaane caje coaauneein jetaote, nii Joaan cotaariin sohin jaohene rijitajoeein nerejete Erodiasi. ²⁰Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha saantoneein Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoateranenein niha Erodasine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joaane rautatiin aonaane jaun nii aina chatoanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodasi. ²¹Nejetaote, nejanoha bajaanaa bitoaane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaaen Calilea cocoachacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodasine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitojoenajaocane jana, suujua rijijieein erue Erodiasi. ²²Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaae enohin raansaa cuha nii Erodiasi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodasi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniquiin. Nii jana jetaote:

“Joaereen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³Can Coaunera notara-caene chaelai, iicha jerei bajaain cacajene tereunicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quicha beraai atane tihanunera”, nae jetao araai saain nii ranuna rai Erodasi. ²⁴Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareeun cajete oma”, naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau”, nae jetao nii ranuna neba.

²⁵Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao:

“Ena carai leinjiin plato cuhane Joaan Baotisita couturi teeneene jereun”, naa jetao cue nii ranuna Erodasi rai.

²⁶Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodasi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri urichoo Cana Coaunera notaracae aithane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aiona nainene. ²⁷Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodasi, Joaan couturi molohin raa cuhane coina. ²⁸Nii jaun jetaote, caresero cuhane cuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato cuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹Nii jana jetaote, inae nitohanein Joaan teeuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Nitohanein letoanajaa Jesusone caje turuhin jetaote, aina netaojiaain itolere ichaain Cana Coaunera ere que cachaauru relaain, naaonjoaauruhane

beeure Jesoso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha cocoainauri afosotoorune jana jetaote:

³¹“Chajaauchete neniha cachane jaun cuhin, jelai raotojoein nebetacani-chaachera”, nae jetao acaauru rai Jesoso, cauhaajeeuruhane niha natiin arajiin turuhajeeuruha cachaurune jaun, lenonecuruhane teeurenih acaauru raine jaun. ³²Nii jaun jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesoso aina cuure nii niicha cocoainauri afosotooru. ³³Nejetaote, arajiin cacha cuuruhane coarajihane jaun, nii cuuruhane jaan jelai coitucuhin, satiin neseeuu caje arajiin cuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jelu-hariin cuhin turuure. ³⁴Nitohaneein cuhin acaauru ajiniha turuuruhan jaun jetaote, ecu turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin ecu cachauru coaraa Jesusone jana, beraicha colane nena carenerocuru rijijieein aihuruhane jaun jetao, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, ecu araai laurii niicha coitucuhi que relanajae Jesoso. ³⁵Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatiha nihei caa jana cacha. ³⁶Chajaain cachauru rai necoeute ichuun nenacaauru nenaanajaauru, neseeuu, naaonjoainuri cuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhine”, naauruha aina nerelanacaurune jana jetaote:

³⁷“Niriimiin. Chajaain acaauru coroaateeuhe inara”, naa Jesusone jana jetaote:

“Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneein faan coretiha cuhacaanune jeree, acaauru coroaatichaachene coina”, naaure Jesoso rai aina nerelanacauru. Nii le denariote le jiichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaurune jaun jetaote:

³⁸“Inatajaain faan siriquiche. Chajaain coaanihuhe”, naa Jesusone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijieein faan, ita que jerajejeein ate, naajeeinchate neeje”, naaure jetao aina nerelanacauru.

³⁹Nii jaun jetaote, joaenreen omane ichoae nelauriaauruha cachaurune coina aitoha Jesusone jaun jetao, ⁴⁰tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachauru. ⁴¹Nitohaneein laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raaoriin jabaaequiin dede coarajeein jetao, Cana Coaunera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacauru rai te jetao Jesoso, cachauru rai chaluuruhane coina. ⁴²Nitohaneein jetaote, jerecuruhane jaaun tiajoaain nainaan lenonecuruhane baiha, ⁴³lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaaure.

⁴⁴Saoqui oaraancai cachauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesusone jaun.

Acau choae amuha Jesusone

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵Nii baiha jetaote, aina nerelanacauru letoae, bote cuhane fauhin nemuri jerau Betesaaidau ichoaichaniha turuuruhan coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaaain cachauru rai necoe Jesoso. ⁴⁶Inae cachauru rai nocoihane baiha jetaote, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁷Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujeeure nii aina

nerelanacauru bote cuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana, ⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajeein taraacajeein cuujueeuruhane coaraje Jesoso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caaijie acau choae cuhin acaauru rohan situha cunaa rijijjeein acaauru nichae cuujue. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein acau choae cuujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesoonetiin anucainiha beein auhaaocure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoein nesoonetiin casiichene. Canune aihunra”, naain, ⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesusone jana jetaote, inae nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejeein itolere ichana nainihane que nainelanaala, “Naaonjoaane jaunte catohanei ichae”, naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Jenesaree batane turuhin cunaitenacauru rautaa Jesusone

(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneein cuhin nemuri jera jaoruhane jaun jetaote, Jenesaree batane turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeeure. ⁵⁴ Inae bote cositeein caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesoso nihane coitucure nii cocoaichacuru cachauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesusone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaitenacauru amaaure ela cuhane tijichanajaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaanajauru, neseeu, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesusone jaauru jetaote, najiniha situnajaaunru jelon ela choae cunaitenacauru tein, Jesoso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane coina. Nitohaneein satiin Jesoso cajione mucuurera cunaitenacauru jetaote, nerautaacooaure.

Baasoneein cache ichao tera

(Mt 15.1-20)

7 ¹ Nitohaneein jetaote, Jesoso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacauru Moisesa aitoonjoan que cache relaaureaauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inuaensihurune rijijjeein acaauru rai rauhi tonoraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesoso aina nerelanacauru tabaaurune coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inuaensihurune rijijjeein ichaauruha fari-seeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone arihuru-hane caje turuuhane nii aitoa acaauru rai rauhine rijijjeein biji culejeein lenonecure. Nitohaneein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acau cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acau curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaauruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoa rauhine rijijjeein aihuruhalu cana inuaensihurune rijijjeein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacauru”, naure jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cache relaaurea aina fariseeocuru.

⁶Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaelu Cana Coaunera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechu jataain nohaniha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu corojeein neeure.
Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
netaojiaain
canu coroaecuruhane,
nechu jataain
caitoonjoanelanaala nena que
nejesinajeein ita relajeein
aihuruhane jaun’

naa Cana Coaunera acaauru quene laenaelu *profeta* Isaihasi.

⁸Chanuna nitohanein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin inara inoaensihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara”, naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹“Itolere bana inara inoaensihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin aohana jereneeiche.

¹⁰‘Inara inaca, inara neba,
naaonjoainuri que
inara suujua acateein neeuche.
Chateeinti
baasoneein neba, inaca,
naaonjoain que ereein ne.
Niite ateinanohiniha cureein’

naelu jetao Moisesa. ¹¹Nete inara aitocoiche, leinjiin cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai. ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiicha sirii corban neein nihane jaun’, naane caohachae inara rai. (‘Corban’, naane jetaote, acaauru ere cuhane, ‘Cana Coaunera que banijiaain nena’, naa aite.) ¹²Chaaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai chaaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³Nitohanein inara inoaensihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaacha que ita relaaain neeichene jaun”, nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaurera aina fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁴Niritiin jetaote, nacoaaunein nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Satiin caa ena inara rai aitocooaunne jaan aonaain coitucucuche. ¹⁵Coatiha joareen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin nihei Cana Coaunera. Leeochaauru cairichanaa jerenacaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequiin ne Cana Coaunera. ¹⁶Esinae rauhiji-riin irichocoichene aonacuche”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁷Niritohane baiha ecu cachaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaare caje aina nerelanacauru.

¹⁸Nii jana jetaote:

“Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiha cachane coreniha que jaolequiin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene.

¹⁹Nii cachaacha quii lenonete, nii cacha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enohelanaala”, nae jetao.

Niritiinte, joenreein lenone quiha cachane niha natiin, que jaoleconaa naineniha Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesoso. ²⁰“Cacha suujua caje mitunaa baaso niicha coacuhi, niicha ichai, naaonjoain corenihate laen, cacha que jaolequiin ne Cana Coaunera. ²¹Nitohanein suujua cuhane baasonein coacuin baaso icharaaurute, namute quicha aina niha natiin ichao jeraohin, asijiauharitiin, sonajaain jaohin, ²²sinijeranelanaala nena ene aina ichaohin, laurijira rucuhele jereein, namute cacha cairichanaa jerenacaaun que ereein, namute cacha coritaaain, itolere niicha jerei nejesina ichaaain, necoelajauharitiin, namute cacha cairichaa casajenetiin, namute cacha que necohasitaaain, suujua coaraain chachaelanaala, naaonjoaaunre. ²³Niichurute satiin cacha suujua caje mituhin cacha que jaolequiin niha Cana Coaunerane jaan teraneein ne”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin Jorioo nihei cacunu rautaa Jesusone

(Mt 15.21-28)

²⁴Inae cachaauru relaane nainaaain jetaote, jelai caje coaauneein Tiro batane turuha cue Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae enoe, coitucuuruha jelai cocoaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein jetaote, ecu turuhin nihane coitucuurihure. ²⁵Nii jaun jetaote, inae ecu nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseeonriiaa cue leinjiin ene, suujua cuhane moconajaaera letono coitucuchuhi siriha rai cacunune jaun. ²⁶Nii ene jetaote, Jorioo niheichuru Sirofenicia batane cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu suujua cuhane nena moconajaaera letono coitucuchuhi sitaane coina. ²⁷Nii jaun jetaote:

“Coa canu reroecaa. Naininaaun Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nena ruluhin tihanu remaae raine”, naa rai Jesusone jana jetao:

²⁸“Aihachuhisi niquicha Curuaanaa. Atiin ii araaichuru Jorioocuru rautaaene rijijieein canu cacunu rautaaenene jereenra. Remaae rijijieein canaanu coaraaine niha natiincha”, naa Jesoso rai nii enene jana jetaote:

²⁹“Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitoi. Inae ii cacunu caje mituhin amuha moconajaaera letono coitucuchuhi. Inae naineein jelaiha chenenajaun cauha cuhinera”, naa Jesusone jaun, ³⁰nenajaun cauha cuhane jana jetaote, loreri asaa sininajaun niha nii cacunu ranunane jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin amue moconajaaera letono coitucuchuhi.

Irichoelanaala, raotiin eresilanaala naaonjoaain nena cacha rautaa Jesusone

³¹Nii baiha jetaote, nacoaauneein Tiro batane jelai caje amuhin, Sidoon batane, Decapolis batane, naaonjoainuri nenacaauru neseenuru ichoae

rauhijiriin situhin nitihonohin cuhin jetao, Calileea conemuri turue Jesoso. ³²Nitohaneen inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin irichoelanaala, raotiin eresilanaala, naaonjoaain nena turuaain jetao, biji que dadaain nii cacha rautaane coina rai aitocure. ³³Nii jaun jetaote, jelai cachaauru udaa nii cacha amaaain jetao, nuricho jachuuru cuhane biji couturichuru enoaain, lune soriin lele ichoea teein, ³⁴ecuun jabatoroaain dede coaraain neraain jetao: “Efata”, naane jetao: “Najachuu”, naa aite Jorioocuru ere cuhane.

³⁵Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote, inae rao-tojoeen erenaa naine rai lele netonai. ³⁶Nitohaneen rautaaain jetaote niqui, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesoso. Nejetaote, jataain beeuruhane caohatiha sainejeein jataain que naurutaaain beure. ³⁷Nii caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saaecuru niha natiin irichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erenaa naineen, naaonjoaane jaun”, naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone

(Mt 15.32-39)

8 ¹Nii baiha nacoaauneen netaojiaauruha arajiin cachaaaurune jaun jetaote, jataain neniha acaauru lenonena jaun aina nerelanacauru coti-jiaain jetao:

²“Inae nichata janohinte canu aina neeure caa cachaauru. Jana nihei caohachanainejeein lenonecuruhane jaanu. Nii jaunne jataain cairichaaajoaain acaauru coaraaun. ³Coroaatenajaelanaala acaauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaaun aterona nainecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun”, naa Jesusone jana jetaote:

⁴“Chaa caje eruhin najian caa jeeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coaalanaala”, naauruha aina nerelanacaaaurune jana jetaote: ⁵“Inatajaain najian faan siriquiche”, naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsinejeeinchate neeje faan”, naaure jetao aina nerelanacauru.

⁶Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faancuru tatuhin aina nerelanacauru rai tiha Jesusone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. ⁷Nii jana niha corootajajeein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coaunera bajaain nii ate nemaajeein chaluherate Jesoso. ⁸Nitohaneen nainaan lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caainsineen omari memoaaure. ⁹Itolereneen jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoeen, ¹⁰aina nerelanacauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau batane cue Jesoso.

Cojoelanaacojoai ichaa Jesusone coina aitocuruha fariseeocurune

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Nitohaneen jetaote, Jesoso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechuh jataain coujuha, Cana Coaunera letononeen unaa nihane coaratiha acaauru quene coina cojoelanaacojoai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. ¹²Nii jaun jetaote, jataain mijiaaeneen nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne coina aitocure caa cachaauru. Coatiha nii acaauru que chatoanai cojoelanaacojoai coaratenaa nainihaaun”, naane jaun jetao, ¹³ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesoso.

Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone

(Mt 16.5-12)

¹⁴Nitohaneein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai achano baiteein leinjiin faancha amaa in cuure. ¹⁵Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseeocuru aina Erodesi ichaone que caohachaa in nainacuche”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

¹⁶Niritoha acaauru rai Jesosone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesinajee in ita rai eree ruha aina nerelanacaurune aonajee in jetao:

¹⁷“Chanuna faan sirineeichene que ereeree quiche. Jataa in nachura naina nachara nejee in coitucuneeichete. Jataa in te asonee ojoa in nainanachara nejee ich e. ¹⁸Niha niqui inacojoe in inara nota, inara uricho, naa onjoa in. Nete nii cha coaraa in, cha aona in coitucunaa nainenee ich e. ¹⁹Saoqui oaraancai cachaauru rai saoquii faan chaluhanune bana, inata omari in caute raaichelu”, naa Jesosone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omari in”, naa ruha aina nerelanacaurune jana jetao:

²⁰“Chajana jena oaraancai cachaauru rai caaunsini faan chaluhanune bana, inata omari in caute raaichelu”, naa Jesosone jana jetaote:

“Caaunsi omariinee in”, naa ruha aina nerelanacaurune jaun jetao:

²¹“Nii saijee in nachura jaiti nainaeneeichete”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Betesaidau leinjiin maosa rautaa Jesosone

²²Nitohanee in cuhin Betesaida turuuru hane jana jetaote, Jesoso rene leinji in maosa amaa in rautaane coina conujee unne cachaauru. ²³Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mucuuri in jelai cachaauru udaa amaa in jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuarujuari in nichoae biji tee in: “Inae chaelai coana naineei”, naa Jesosone jana ²⁴nenota in jetaote:

“Nuna tocohane ee in te murimuri honanae carai cachaauru”, naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵nacoaaune in jerane nota ichoae biji tiha Jesosone jana, nacoaune in nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caoha cha in cha coarae nii maosa. ²⁶Nitohanee in rauta in jetaote, rai nenajaun letoa in jetao:

“Coo taa neseu cauha”, nae rai Jesoso.

Mesihasi niha Jesosone que aitoha Fedorone

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷Nii baiha jetaote, Filipoo batane que nena Sesareea nenacauru neseeru cue jetao, aina nerelanacauru aina jiniiqui in Jesoso. Nitohanee in bero cuhane aina nerelanacauru aina cuujee runajau jetaote:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nicha aunj e”, naa Jesosone jaun jetaote:

²⁸ “Tabaauru cachaaaurute Joaan Baotisita niha ii beeure. Jana leochaaurute, inoaenlu nena Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Erihasi niha ii beeure. Leochaaurute, inoaenlu nenacaaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beeure”, naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ “Cha nichaaun jana inara rai”, naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote:

“Iite nii canacaanuhacha cohajei Mesihaseenein”, nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuruhane caohate jetao Jesoso.

Orichaaaine biha Jesosone

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Nii caje nunuheteen jetaote: “Canu Cana Coaunera Calaoi cachaneein nejanoanaa nichaaunne cairichaaeriin caque jaolecohin niha cuurureein Jorioocuru bichauhenaaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone cuhane ichanareeunni”, naain jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaaauru rai bee Jesoso. Niritiin esinae rauhijiriin suujuelanaala aithane jaun jetaote jelai amaain niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroain nii aina nerelacaaauru coaraain jetao cotaicha rijitiin: “Caa carerojoeaa moconajaaera. Cacaje amuu. Coatiha Cana Coauneraacha coacuhi coitucuheei ii. Joaareein cachaauruhacha coacuite coaaui”, ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelacaaauru aina ecu nenacaaauru cachaaauru cotijiaain jetao:

“Aonacuche. Chunocoha canu cachaneein nena jerihane suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaaaururichaaaine rijijiein necairichanaa abaantaa in caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijiein neene. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharate ichaelanaala neen nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaain. Nete laen canu coreniha, canuhacha beratei bihane coreniha, naajoain coreniha nichao itajera, ichoteratenojoiniha cureein. ³⁶ Chaaquena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaain coretihane niha natiin nii nichao ichoteratena nainihe cache. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne been quicha beratenojoi biha caa necha aansaneein osaaonacaaauru cachaaauru raine que nocoejihanena, canu- cacha calaoi nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina nacoaauneein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereeunni”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

9 ¹ Niritiin jetaote:

“Esinae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaain turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coacuruhane que tiaain”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein ecooca Jesoso jaberocone

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Saota janone baiha jetaote, ichatane ucuuno cue Jesoso, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuriicha amaain. Inae ecu turuuhane jana jetaote, acaauru notaracaa nejelauneein ecooca Jesoso jaberocone jana jetao,

³jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquuin nedae rai cajione. ⁴Nii jana jetaote, ecu Jesoso aina ecocohin ereeuruha inoalenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoensihuru, Irihasi, Moisesa, naaonjoainurine jana coarajeeure.

⁵Nii jaun jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain”, nae jetao Jesoso rai Fedoro.

⁶Jataain nesooneetooruha nii Jesoso aina cunacaauru, aina nerelana-caaurune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaaun aite Fedoro. ⁷Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede sacari jana toniin: “Caate jataain quicha belaa canuhacha letoai canu Calaoahinera, nere tonoraain neeuchera”, naa erenaane jana jetao aonajeeure. ⁸Nii rijieeoritiin roachu coaracuruhane jana jetaote, inae acaauru rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesusone jana coaracure.

⁹Nitohaneein jetaote, nii ichatane ucuuno caje jelaiha faaujeein, nii niicha coaracuri beeuruha chuni rai nii aina nerelanacaaurune caohate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, inae oo caje ichanaane baiha beeuruhane coina. ¹⁰Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii niicha coaracuri ruhacure, oo caje ichanarihanine que aitothane coitucurenihane jaun ita caje bajaabajajeein. ¹¹Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru”, naain Jesoso caje bajaauruhane jana jetaote:

¹²“Esinae rauhijiriinte niqui, itolere rucuheraanu que jauriaanejeein tururichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane cacha Calaohineein nena cairichanojoneein, jaoleneein niha curichaaaine que aite. ¹³Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine janate, que niicha jerei ichaain cairichaaurelu, nitohanihane coina Cana Coaunera Quiricha cuhane aitiin laenanohinihane rijijieein”, naain jetao tonorae Jesoso.

Moconajaaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Inae jelaiha nii neeuruha aina nerelanacaauru leeochoaurune jaaun turuuruhanane jana jetaote, ecu acaauru aina neeure arajiin catchaauru. Chaaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaauru netonai ecu neein jetao acaauru aina ereerecure. ¹⁵Nii jana uujiha Jesusone coaariin jetaote, que tacaain satiin jeluhariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure. ¹⁶Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaain acaauru aina ereereequiche”, naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁷“Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaaera letono coitucuchuhi sirihane suujua cuhanane jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸Nitohanihane jaunte, chunijihun cuhane jaaunru baasoneein mucuhane naineen atane choae tocojoaain tacaain, nujae caje

lajaaqui mitaain, catu rihoneein, sefetaain te nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nii jaunne niqii ii aina nerelanacauru rai aitoon nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene”, naa nii acaauru jana nenea leinjiine jaun jetaote:

¹⁹“Jataain cha esenetaaichuru cachaaauru. Cha carajaneeinna inara aina nereeeun. Cha carajaneaina inara abaantareeun. Chajaaain cajiha nii enamanaa uhaauche”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁰Jesoso rene nii enamanaa amaaure. Nii jana Jesoso coaariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nenea moconajaaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coauneecin caa catohane”, naa Jesusone jana jetaote:

“Causine caje coauneecinte aicha. ²²Nii jaunte arai saain usihanaauru comaai-churu, acaauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohanihane jaun, atiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu coroatajaneen, rautana naineeine”, naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³“Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaain. Satiin quese-netaera raine niicha bajai ichaain neeun”, naa Jesusone jaun jetaote:

²⁴“Jataainnachujiang chesenetaaun. Cacorataaneene jataain jelai amurito-heriin chesenetaera”, nae jetao ehequiiin nii enamanaa inaca.

²⁵Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nenea moconajaaera letono coitucuchuhi rai jetao:

“Erenaachara neein irichoelanaala caa enamanaa tera coitucuchuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianeein caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoaauneecin caa enamanaa suujua cuhane enohine”, naain suruaa Jesusone jana jetaote.

²⁶Nacoaauneecin baasoneein nii enamanaa jaberoco teein cojioriae nii suujua cuhane nenea coitucuchuhi. Nitohaneecin tihane baiha onaa riji-jieein tein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasoneein jaberoco tihane caaunte jerihane inae ohe”, naaure nii ecu arajiin neein coarajeeurera cachaaauru. ²⁷Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesusone jana jetao, nimituhin nichaaurae nii enamanaa.

²⁸Nitohanihane baiha aina nerelanacauru aina jiniiquiin leinjiin loreri asaae enoha Jesusone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuchuhi sitanaa nainenihacaanu”, naain caje bajaauruhane jana jetaote:

²⁹“Catohanei moconajaaera letonote nainichaa Cana Coaunera bajaacane ainaacha sitaacane”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Caa quete coroata sae ohane biha Jesoso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰Nitohaneecin nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calileea turuhin rauhijiriin situujueein cuujeeure. Nejetaote, nii acanihane coitucuha chunine jerene Jesoso, ³¹aina nerelanacauru relanaa nainihane coina. Nii acaauru relaane jaaun jetaote:

“Cacha Calahohineein nenaate cachaaauru bijiu tenojoinihane jana ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane baiha ichanareein”, naain aina

nerelanacauru relaane jana jetaote, ³²nii acaauru rai aitohane inaaureniha natiin jetao caje bajaure necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateineein nere

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Nitohanein cuhin, inae Caferenaanon turuhin loreri asaa enooruhane jana jetaote, aina nerelanacauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheein bero cuhane”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁴Nejetaote inauheneecha curuaaequiin aonajeeure, bero cuhane ujueein, “Charijina caa cana jana jataain nelatein nenaane”, naauruha ita raine jaun.

³⁵Nitohanein inauheneecha aonajeeuruhane jaun jetaote, nelaauriiriin nii aina nerelanacauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao: “Leeochaauro amurijiriin nena jeriha chunine, acaauru rai nelatein itolereenein acaauruacha jerei icharanein neeine”, ³⁶naane baiha jetaote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun tein jetao:

³⁷“Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane rijijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatiha canuhacha raa airinaain, caletoaera Ofa netonai raate aicheein”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nihei.

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaaera letono coitucuchuhi sitaain que suujuequiin nenacaauro rautaa leinjiinne janane eruhin caohatihacaanu, cana jana nenaanein ainihane jaun”, naa Joaane jana jetaote:

³⁹“Jiaonriha caohatein neeichene. Chunocoha canu curuaanein netiin cojoelanaacojoai ichaera, nii baiha baasonein erenaa nainihe i canu que.

⁴⁰Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaa nainihe. ⁴¹Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein”, nae jetao rai Jesoso.

Jataain alalacaraa osa que nesarucuaane

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴²Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeeureraauro saruha osa quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaain ichojoaain cucuana cuhane joaeraane. ⁴³Jana osa que ii saruha ichohiine moloo. ⁴⁴Nabana le jerajei ichohii aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine.

⁴⁵Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii chariji bana nii rihano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁶Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amuritoeriinteja caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine.

⁴⁷Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii rihano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana cuhine coataa. ⁴⁸Jerichanejeein osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaaeneetegan nii amuritoheriin caohachare le jerajei inota aina Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸nii rihano niha natiin ohin, nii usi jacanaachara, naaonjoain jana cuhine coataa.

⁴⁹Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰Nelatiha niqui tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaain, raotojoeiin ichaauruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesusone

(Mt 19.1-2; Lc 16.18)

10 ¹Inae Caferenaaon caje amuhin jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquiin nucuhe Jorodaan auhaniha cuhin, enoto mitu nichajai jeloona nena Jodea batane que cue Jesoso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaaaurune jana jetao, nacoaauneein relanajae Jesoso, cachaauru relanaa rautatohane jaun. ²Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nechua jataain cairichaauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaare jetao Jesoso caje fariseeocuru tabaauru. ³Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que”, naain acaauru caje bajaare Jesusone jana jetaote:

⁴“Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nena quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache’, naainte aite Moisesa”, naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵“Aiha niqui. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohanein ichaquichene rautanihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa.

⁶Nete jauriaanejeein itolere coaunaane nunuhenein, quicha, ene, naaonjoain coaunaelu Cana Coaunera. ⁷Nii jaaunte, inaca, neba, naaonjoain ratiiriin amuhin necoaansaijiae cache. ⁸Chaaen leinjiin cachanein nena rijieein coacuhin, jiniiquiin ita aina neeure. ⁹Nitohanein niha cachane coina ichaa Cana Coaunera jaun, nii comasai jianena nainihe cache”, nae jetao fariseeocuru rai Jesoso.

¹⁰Inae loreri asaae enooruhane jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaare nacoaaunein caje aina nerelanacauru. ¹¹Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leeocho ene raerate, osa que nesaruha aicheein. ¹²Jerichanejeein techu, osa que nesarureein lana jianein leeocho cache que nelnajane ene”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Canaanaihuru rausiaeca Jesusone

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaeca cojiotanaaca Jesusone coina jetao, rai canaanaihuru amaaure acaauru fojiaaraauru. Nejetaote, nii canaanaihuru amaaauruha nii amaaurerane caohateeure nii Jesoso aina nerelanacauru. ¹⁴Nii rene amanajaauruhane caohateeuruhane coarajeein jetaote, obajeein jetao:

“Coa carene turuuruha canaanaihurune caohatihachete, canu rene turuuruhi. Aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacauru rainneeinte ne Cana Coaunera Cojoanona. ¹⁵Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijieein neniha cachane coatihane Cana Coaunera Cojoanona que nena nainerinaain”, ¹⁶naane baiha jetao, jerane biji cuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaeca cojiotanajae Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Nitohaneein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin cuhin turuhin jetao, nacatiha neseoriaain:

“Caohachanejein cacha relaera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nenea nainichaaune coina”, naain Jesoso caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸“Chanuna caohachanejein cacha neein canu curuaateei, leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeineein ne. ¹⁹Inae raotjoein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha sonajaain jaohine. Coa ii sinijerane lanaala nenea ene aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin casaje que ereein niha. Chaaen efojiaraauru ere tonoraain caohachaaain acaauru aina neeun’, naane coitucuhi”, naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰“Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeein jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon”, naa nii cachane jana jetaote, ²¹jataain cairichaa-joaain coaraain jetao:

“Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairicheihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu”, naa rai Jesusone jaun jetaote, ²²jataain nererjoe-caain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachaaauru coaraain, aina nerelanacauru rai jetao:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴jataain cojoelatiin ecu aonajeeure aina nerelanacauru. Nejetaote nacoauneein acaauru rai jetao:

“Cacoelaichaaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jerichaane. ²⁵Leinjiin oco jachu cuhane situnaa nainenihaleinjiin camechone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane”, naa aina nerelanacauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajeein ita rai jetao:

“Nitohanihane nichotena naineriaain chuni”, naauruha nii aitohane aonajeeinne jaun jetaote, ²⁷ecu coaranaacane baiha jetao:

“Caaintatiin cachaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene”, naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸“Canaaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu”, naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹“Chunocoha esinae rauhijiriin canu coreniha, chaaen, cacha ichotera-tera caitoonjoan- canu ere beebejeein, naaonjoaane coina, rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha saneein rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheein. Cairichaerinojoneein neeuruhane niha natiinte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureein. ³¹Ena jataain arajiin itolere que nelaaratoha nocoe-tonacaaurute, nii chaque nelatelanaala niha cuurureein. Jana ena chaque

nelatelanaala arajiin nenacaurute, nelatein niha cuurureein”, naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Caa quete inae nichata sae orichaaaine biha Jesosone

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Jerosaleen nichaa cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacauru ichoaai-chaniha cuujiha Jesosone jana jetao, cojoelatiin cuujueeuruhane jana jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeeure acaauru caaijie cunacauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ “Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujihacache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacauru bijihu caetecurureein. ³⁴ Nii janate, caque necoatijiain canu coluneein, canu bisiin catinaa cuurureein. Nena nichata janohane baiha, nacoaaunein ichanareeunni”, nae jetao nito-haneein teeururichaainne que Jesoso.

Acaauru coroatajaniha Jesosone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine

(Mt 20.20-28)

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaameni ichaainene jeri-chaanu”, naauruha Sebedeoo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote: ³⁶ “Chatoanai inara rai ichacaaunne jerequiche”, naa Jesosone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanonaa necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoaain nihacaanune jaanu ichaainene jerichaanu”, naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinooote, necairichanaa abaatana nainequiche inara. Chaaen Noonte, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijieein cojunacatenohineein neeiche”, naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote:

³⁹ “Abaatana nainichaanu”, naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaain cojunacatenohineein niha curiquicheein, cojunacatenohineein niha-nune rijijieein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneen, nii coina inae acaauru que banihateein rucuhenojohineein nenacauru rai-neein nihane jaun”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴¹ Niritoha acaauru rai Jesosone aonajeein jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaecure nii lechooncaihuri aina nerelanacauru. Nejetaote, acaauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoein, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoauru amurijiriin nena jereein acaauru cocoinanacai neeuruhane que suujua acateein neeuruha leeochoaurune jereein neeuruhane coitucuhiche. ⁴³ Nete laen nejesinajeein nitohaneein nena naineneeiche inara. Nitohaneein nena

coacuelanaala, nejesinajeein ita coroatajaneen neeuche. ⁴⁴ Jana leeochoaauru amurijiriin nena jerera, leeochoaauru letononeen neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne canu coroatajaneeeichene coina tururichaaain. Arajiin cachaauru osa caje nichoteen jianacoon neeuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichae-ratiha uunlu acaauru coroatajaniha”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesosone

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basiinjiin neeoriin jelai caje amuha aina nerelanacauru aina Jesosone jana jetao, acaauru aina cuure arajiin cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequuin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷ Nasarete cocoaicha Jesoso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesoso, cairichaaajoaain atiin cacoharaau”, naain eheeca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸ arajiin cachaauru, ehequuin aitohane caohateeure inauheneecha nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequuin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaaajoaain cacoharaau”, naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ ecu inacuhin jetao:

“Chajaaain cajiha cotihanihuche”, naa Jesosone jaun jetao:

“Chajaaue nimichuhin, toon ii cotihara coarae”, naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰ cajione buri rocohitiin siheitiin ratiriin jetao, Jesoso rene jeluhiin turuha cue nii maosa. ⁵¹ Nii jana jetaote:

“Chatohaneen chetichaaunne jereeita”, naa Jesosone jaun jetao:

“Conoha canotanena jereeunra cacha relaera”, naa nii maosane jana jetaote: ⁵² “Inae jataain quesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae naineen amuhine”, naa rai Jesosone rijieeoritiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesoso jiniichaaain bero cuhane cue nii maosa.

Jerosaleeun turuha Jesosone

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 ¹ Nitohaneen cuhin, inae Jerosaleen catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naaonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuru-hane jaun jetao, caje coauneen coroatajai aina nerelanacauru letoae Jesoso. ² “Chajaaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene, ecu coositenojoneen teecoa jaiti chuni cacha amunajanelanaala nena asno narejeene jana eruha curiquicheen. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³ ‘Chanuna cosi rutuhin amaaiche’, naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaunne raa uhacaanu. Inae enate ichei jelaiha cainarate-reein’, naauche”, naain jetao letoanajae Jesoso.

⁴ Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitohane rijijieein bero auhaniha teecoa coositenojoneen acuujua rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amaaauruhane jana jetao: ⁵ “Cha ichaquiche inooneen. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiche”, naain jetao, acaauru caje bajaaure nii cuu nenacaaauru cachaauru tabaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, nii acaauru suujuateen letoanajaa Jesosone rijitoeen nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauheneecha nii asno narejeen

amaauruhane coarajeeure. ⁷Nitohaneein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione teein jetao, Jesoso rai nii asno amaaauruhane jana jetao, inae rene turuaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesoso. ⁸Nitohaneein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjiacoaauruhane jana jetao, leeochoaauru elele alo rijijieein nenea ajaena alo raain najiniha bero cuhane mari-richure. ⁹Nii jana najiniha cunacaauru, caaijie cunacaauru, naaonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coaunera rijijieein nenea cana Curuaanaa. ¹⁰Raotojoein turuhine Cana Coaunera Cojoanonaa, cana inoensihuru foe-rateraneein nenea Rabiri nefoerate cojoanonaa. Aihute coreniha raotojoein neeumuriin dedeeu nenacaaurune maajeein”, naure jetao cojioriin cachaaauru.

¹¹Nitohaneein Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asaee enohin, ecu basiinjiin neeoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nerelanacauru aina Jesoso, inae sohane jaun.

Inacaelanaala oha uherane coina cojiotaa Jesusone

(Mt 12.18-19)

¹²⁻¹³Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, nita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesoso mijiitohane jaun. Nejetaote, inaacane bana rijiu nenihane jaun, ninna colane nalohacha baaeejeen ne. ¹⁴Nitohaneein inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneein inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata”, naain uhera cojiotaa Jesusone jana jetao, ecu aina neein aonajeeure aina nerelanacauru.

Teenforo asaee necoretenacaauru sitaa Jesusone

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵Inae nacoaauneein Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaee enohin, nii Teenforo asaee chaelai que necoreteein, chaelai coretiha, naaonjoaain nenacaauru sitaain, atanichooae coriqui coreeuruha cachaaauru raine jaa rori-hurune maajeein lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajeein lacojoaain, ¹⁶nii Teenforo asaee nenacaen rucuhele enoaaauruhane caohate Jesoso. ¹⁷Nitohaneein jetaote:

“Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhanete: ‘Cana Coaunera bajaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaaurune jaan coloheri-neeite ne canu loreri’, naain laenanohineein ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijijieein teeiche inara”, naain jetao ecu acaauru relae Jesoso.

¹⁸Niritiin cachaaauru relaane aonajeein jetaote, Jesoso sohin jaonaa coaau-curuhane jaun, sohin jaooruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaa-naacuru, Moisesa aitoonjoanque catcha relaaureraauru, naaonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaooruhane coasichure, nii acaauru relaa Jesusone jaan rauta-tiin aonajeeuruha satiin cachaaaurune jaun. ¹⁹Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacauru aina jiniiquin nii nese caje amue Jesoso.

Inacaelanaala oha uherane

(Mt 21.20-22)

²⁰Nii cojoanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae cojoaisi aina curuaaequuin oha nii uherane jana coaracure. ²¹Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesusone coacuhin que nainnaain jetao:

“Cacha relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti”, naa Fedorone jaun jetaote:

²² “Jataain Cana Coaunera esenetaauche. ²³ Chunocoha esinae rauhijiriin airichaaanne esenetaain nii batoelanaala: ‘Niilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihu’, naa caa ichatane ucuuno rainete, esinae nii aitothane riji-jieein aihane ne. ²⁴ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coaunera bajaaiiche, inara rai terichaaaine esenetaai-nete eruriquicheein. ²⁵ Inara rai chatoanai cotainacai ichaain neeuruha inara amute cachaaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acateein Cana Coaunera bajaaiichene bajaaiiche. ²⁶ Aihute baaso ichaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coaunera”, nae jetao Fedoro rai Jesoso.

“Cha ii cocoainae”, naauruha Jesoso raine

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Jerosaleen cauha cue aina nerelanacauru aina Jesoso. Inae ecu turuhin Teenforo asaae enohin amuhemuheca Jesusone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

²⁸ “Cha ii cocoainae catohanei ichaain neeine coina. Chatoanai cocoainacai neeina neei”, naaure jetao Jesoso rai saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

²⁹⁻³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareeunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena cachaauruhacha letoanojooineein uhalu. Catoonraain carai beeichenena, canuhetonai canu cocoainaan canu letoaera bereeunni inara rai”, naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

³¹ Nii jaun jetaote, ecu nejesinajeein ita rai jetao: “ ‘Cana Coaunera letoanojooineeinte uhelu’, naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraain esenetaeneei-chelu’, nareein. ³² Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojooineeinte uhelu’, nanaa nainihaacache”, naaure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojooineein uhalu Joaane esenetaauruhalune jaun, cachaauru coasiha. ³³ Niritiin jetaote:

“Chachaainti Joaan letoaain nelu. Coatih coitucuhaacaanu”, naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaaunchujian canuhetonai, caa catohanei ichacaaunne coina canu cocoainaan canu letoaera berinaaunni inara rai”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Ocoana jaaurera necha ansaineein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesusone

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 ¹ Niritohane baiha jetaote, ocoana jaaurera que cuaain cachaauru relaa jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihateein bino jaauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein tein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihane coina. Nitohanein caohachaaain rucuhecane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai

atane tein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruhane coina. ²Nitohanein tein ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que banihatein niicha taihuri bajaa cuhane coina. ³Nejetaote, nii cacha mucuhin faojaain sooruhane baiha, nii cacha letoaaure cha colane nii temule erora rene. ⁴Nii jaun jetaote, nacooaunein leecha cacha letoaa nii temule erorane jana, necoejehanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaaure jelaiha. ⁵Nii jana nacooaunein leecha cacha letoaaane jana jetaote, acaentonai sohin jaaore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacooaunein arajiin rai cachaauru letoajeein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojaain cunaitanajaaure.

⁶Satononejeein jetaote leinjiin jataain niicha belai rai calaohi neeorihane jana, aca letoae: 'Jerihane canu calaohi quete laen suujua acatecurureein', naain coaucane jaun, sohin jaoruhane esenetaelanaala. ⁷Nejetaote, ita rai jetao: 'Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaine caa atane', naaure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajeein. ⁸Niritocuruhane jaun jetaote, inae acauru rene turuhane jana mucuhin ateinaain nii ocoana udaa amaain jaberoco jaaore", naain jetaote:

⁹"Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jaoruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenihane cuhinacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leechaauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane coina. ¹⁰Tana Cana Coanera Quiricha inoensi cuhane:

'Ajeri jaolecooruha
loreri icharaaurune jaante,
jauriaanejeein
loreri nunuhenein ne.

¹¹Acate
jataain cana rai
cojelanaacojoaain ichae
Cana Coanera',

naain laenanohinihane jaan ereretaain aonaquiche chariji banane", naain jetao ocoana icharaauru que cuain cachaauru rai ereerejeein acauru relae Jesoso.

¹²Niritiin acauru que cuain relanajaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesoso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaauraauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesoso aina neeuruha arajiin cachaaurune jaun cachaauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

Impestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesosone

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³Nitohanein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseocuru, naaonjoainuri letoaaure, rai ereeuruhane jana tonaain acauru tonoraa Jesosone nechua jataain colurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane coina. ¹⁴Acauru jetaote rene turuhin jetao: "Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein

neene coitucuhacaanu. Chaaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina cache relai. Aihane jaun, caohachaana Romanocuru curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohaneriha. Coretena nainichaanuna. Ainihanena niriiriha”, naaure jetao Jesoso rai fariseeocuru aina Erodesi ere tonoraeraauru.

¹⁵Nejetaote, nechujataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

“Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae”, naa acaauru rai Jesusone jaun, ¹⁶rai coriqui teeuruhane jana jetaote: “Chaa curuaa caa laenanohineein ne rai coujunaca aina”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: “Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa”, naaure jetao rai.

¹⁷Nii jaun jetaote acaauru rai: “Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nena teeuche enferadoro rai. Chaaen Cana Coaunera que banijiaain nena teeuche Cana Coaunera rai”, naain acaauru tonora Jesusone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeeure.

Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadosseeocurune

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸Nii jana jetaote, Jesoso coaraa uure sadosseeocuru, oo caje ichanaa cache suujuane esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane coina. Acaauru jetaote rene turuhin jetao:

¹⁹“Cache relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cache nisirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaala, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejeraane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane coina. ²⁰Nitohanihane janate, ita nejera nejesinaneein neeuruha caainsineein cachaaaurune jana, jauriaanejeein acaauru nejera nisirihateein, nii nesirihatenajan aina calaojoilanaala ohe. ²¹Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calaojoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acaauru nichataja. ²²Nii jaaunte, nii chunucohaduru nii caaunsini ita nejeraauru calaojoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. ²³Aihane jaun ooruhane baiha nacoaaneen ichanaa acaauru suujuane bana, chariji comasaineein jana nereein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nisirihateein nihalune jaun”, naain jetao Jesoso caje bajaure sadosseeocuru.

²⁴Nii jaun jetaote:

“Nechu jataain joaereente ereereequiche inara, Cana Coaunera Quiricha ereretaain aonaain niicha ichanenu coitucuheneeichene jaun. ²⁵Ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaain niha quichaauru, enecuru, naaonjoainuri suujuane, inae nisirihatenaa nainecuruhi, dedeeu nena anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. ²⁶Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein ichanaa cache suujuane que aitoha nuna laaojoi moconaa neein Moisesane jaa quiricha ereretaain aonaquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: ‘Canune Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neen’, nae jetao Cana Coaunera. ²⁷Coatiha ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconeein nena rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaereein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara”, naain jetao sadosseeocuru tonorae Jesoso.

Cana Coaunera aitoonjoan- jataain cacha ichao rai nelateein nenea
(Mt 22.34-40)

²⁸ Niritiin esinae rauhijiriin sadoseeocuru tonoraa Jesosone jana aonajihane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoaneein cacha ichao rai nelateineein ne”, nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera.

²⁹ Nii jaun jetaote:

“Jauriaanejeein cana ichao rai nelateein nenea Cana Coaunera aitoonjoante: ‘Aonacuche Isaraele cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana Coaunerate, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neen ne. ³⁰ Aihane jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoainuri aina cutaain cana curuaanaa Cana Coaunera belaihu. ³¹ Chaaen ichaajenhane ijiabereeo belaaïn coaraaine rijijeein chamute cacha belaaïn coaraau’, nae. Nihei caa baiha jataain cacha ichao rai nelateein nei Cana Coaunera aitoonjoan”, nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaera rai Jesoso. ³² Nii jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi aïtohicha cacha relaera. Leinjiinte chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. ³³ Cana suujua, cana suujue, cana coichana, naaonjoain aina cutaain Cana Coaunera belaaïn, cana jaberocho belaihaane rijijeein cana amute cacha belaaïn, naaonjoaancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujihuru, naaonjoainuri mocohaca rori ichoae teenne amurijiriin jataain nelateine”, nae jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera. ³⁴ Niritiin esinae rauhijiriin tonoraa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane coitucuhane jaun jetaote:

“Coatiha icharaain niheeï Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine coina”, naa Jesosone jaun jetaote, inae nii tonaain caje chatoanai bajanaa coitucue.

“Chatoanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi”, naain bajaa Jesosone
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Nii baiha Teenforo asaae neen cachaauru relaane jaun jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue aitoroatenojinein:

“Cau caraaotono nichajai que
nelauriaau carohan,
ichei nejeratenacaauru amuritoheraneein,
itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein”,

naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai’, naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesihasi, Cana Curuaanaa neen curuaatiha Rabiri netonai inatiin”, naa cachaauru rai Jesoso jana jetaote, rautatiin Jesoso aonajeeure nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru.

Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru ichao biha Jesosone
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Nitohaneein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

“Caohachaaain necohalajiin ichaaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru que. Cacha relaauruhane jaa cocajione jiaainte, bero cuhaneuru acaauru que suujua acatecuruhane coaarateein neeuruha cachaaurune jereinchuru amuure. ³⁹Chaaente netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae enooruhane jataain nelateein nenea rijijieein rori caohacha ichoae nelauriana rautatiin, beseta ichaain lenonecuruhane jaan niha natiin rori caohachaaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneente necha aansaineen ichaaoruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafaajihanaainchuru Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaore. Acaaurute leeochoaauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein”, naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine

(Lc 21.1-4)

⁴¹Nii jana jetaote, coriqui teeuruhane jaan curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana coarajiha lauhequuin Jesusone jana jetao, jataain araainnaan coriqui teure coriquihonacaauru. ⁴²Nii jana jetaote, turuhin jataain corotajajeein corein nenea coriqui tiha cue, nii teeuruhane jaa curu cuhane ita que jerajeein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³Nii coarajeein jetaote, aina nerelanacauru cotijiaain jetao:

“Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teeurera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teure. Nete laen caa ene jataain cairicheinijia natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Itajenojoinerichaaain Teenforone biha Jesusone

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 ¹Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesusone jana jetaote rai jetao: “Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina”, naa rai aina nerelanacauru caje leinjiine jaun jetaote:

²“Jataainte niqui caohatiin tasionjoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiininjin nenereein caa ajeri ita ichoae tein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaaine jaun”, naain jetao aina nerelanaa tonorae Jesoso.

Nacooauneen tururichaaain Cana Coaunera Cojoanonaane

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajeein rohan nenea Olibo bichatane cue jetao aina nerelanacauru aina Jesoso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote:

⁴“Chatoanai janonaa banana nunuhereein nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjia nitohanaine jana coaarareein”, naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Anderesi, naaonjoainurine jaun jetaote: ⁵“Inara coritaain niha chunine coataa caohachaaain nainaan

neeuche. ⁶Arajiichurute canuniha nocoetiinchuru turuhin: 'Canune Curisito neeunra', naa uuruhane, arajiin cachaauru nii acaauru coritaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷Jiaonriha: 'Ecuuru ecuurute ne sonaana', naain coitucuhichene nesooneein casiichene. Nitohaneeinte nunuheca cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanonaa satono que turuhane jaun ainenereein. ⁸Lauri nena-caauru cachaaurute, leeochoauru aina nejerateein, ita que nererojoecaain niha cuurureein. Jana leeocho atane que ichaonacaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araai lauriin aihane jaauru, jataain mijiaaenein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaaeriin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹Aihane jaun caohachaaain nainaan neeuche. Canu corenihate, cocoinanacaihuri, reeycuru, naaonjoainuri bijiu inara teeuruhane janate, sinacocaaauru asaaecuru tein inara bisiha cuurureein. Nitohanein inara teeuruhane banate, esinae rauhijiriin canunein nihanune biha curiquicheein acaauru rai. ¹⁰Jaiti nitohanein satono que turuenihane ajinihate, satiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha curiquicheein. ¹¹Aihane jaun, cocoinanacaihuri rene inara amaaauruhane, jiaonriha acaauru rai ereeiche jaaque tonajeein cuhichene. Inae ecu ereeiche coina turuhichene coatihane inara aitorihcheein. Cana Coaunera aitoroatenojoin Cana Coaunera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹²Rai nejeraauruhachate nejeraauru colurujihane cuurureein ateinanohineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurujihane cuurureein acaauru inacaauru. Nii janate rai inaca colurujeeurua acaauru calaohichurune jana, acaauru ateinaa cuurureein. ¹³Canu cachanein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejeein satono que tiaain caitoonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴Aihane jaun caa ereretaain aonaain tonoraauhe. Inae nii Teenforo asaae jelai tein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene, ichatane jana cuhin sorooruhane Jodea ichaonacaauru. ¹⁵Ecuun rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhene niha natiin roconaa coaucane. Rauhijiriicha fauhin amuhine. ¹⁶Jana ocoana jana nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaucane. ¹⁷Jataainte cairichaaajoaaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisiajeein canaanai sirichaaauru, naaonjoainuri. ¹⁸Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coaunera bajaauhe inara. ¹⁹Canu rai chauratane coaunaain nihalu Cana Coaunerane baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que airijiin, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunerane, nerihei chuni nichotei nii caje. Nete rai cachanein janijiin niicha ranojoinuri jataain belaihanane jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiaerein.

²¹Aihane jaun chunocoha inara rai: 'Caute ne Mesihasi. Ecute ne', naa inara rene turuhinne, jiaonriha esenetaaichene. ²²Mesihasi niha nocoetiinchurute *profetane* lanaala nenacaaurune maajeeichuru, inara coritaa cojoelanaa-cojoai ichaa cuurureein. Janijiin Cana Coaunera ranojoinuru niha natiinte

coritaaurureein.²³ Aihane jaun, caohachaa'in necohalajiin itolereneein neeichene coinane caraajenihane inara rai aitoon, que nainaan neeichene coina", nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Nacooauneein tururichaa'in cacha caje nejanoanaa Curisitone

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴Niritiin jetaote: "Nitohaneein inae niha necairichanaa cojoanonaane baihate, nocoena niha enotone jana, atene netonai conoenereein.²⁵ Nii janate, dede cajene maajeeichuru naluha coaa arasiijeeurune jana, nesoone caaun rijiijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai.²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coarateein nelate que nelatein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne jana coaariquicheein.²⁷ Acate rai anjeraauru letohareein, nii janijiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauruha satiin caa chauratane tinonoritiin nuurihuru cajeeurune maajeein, dede uurihuru cajeeurune maajeeichurune coina.

²⁸Caohachaa'in nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaanune que. Inae satiin naluha nune alone baiha nacooauneein nalojoaa uherane coaraquichene, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche.²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraquichene, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaune inae nichuuntaa turuhanune que.³⁰ Esinae rauhijiriine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiin canu aina nenacaaaurune janate,³¹ nitajereein caa chauratane aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reentiaain nereein.

³²Nete laen: 'Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein', nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaaun, leinjiin Ofaa-chate coitucuuje.³³ Nii que tihanereen tiaain caohachaa'in nainaan Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatiha coitucueraai nii airichaa'inne jaa cojoanona.³⁴ Acate coriajai atane cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaauru que loreri beraichatein, le cacha cachaauru rai amihanenaa teein, nii loreri beraicha que beraichtenajaain ratirinajaain amuhane rijijie.³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachaa'in nainaan turuhane cohajeein neeuche inara. Coatiha coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede cataaun, ataohari irihanau, janone, naaonjoainiji, turuhane jana letona jatoroaa'in neneichene coataa.³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitojoeine leeochoauru rai netonai aitoon, caohachaa'in nainaan cohaquichene coina", nae jetao, Fedoro, Saantiao, Joaan, Anderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuru-hane jaan beseta fasocoo jana jetaote, chunocoha que coritaeratein, Jesoso mucuhin atinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru.² Nii jana tabaauru jetaote:

"Nainihe'i nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejerateeuruha ecu aina nenacaauru cachaaurune coataa", naaure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nenea juuai choroa leinjiin ene Jesoso choaaene

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³Betaniau cosibi ruhecaeraneen niicha curuaatehuri Simoon loreri asaae turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoba Jesusone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nenea juuai nardo amaa'in turuha cue leinjiin ene. Nitohaneen turuhin jetaote nii juuai curu raiheitiin Jesoso couturi choae chorohe. ⁴Nii jana ecu neen coarajeeurera tabaauru jetaote obajeein jetao:

⁵“Chanuna que cairicheihuru coroatajanena nichaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nenea juuai nardo que necoretelanaala joaereen nii jujaa'in ichanohi jaohiche”, naain jetao nii ene que ereen nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiichoo amihanenaa core ne.

⁶Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coa nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae cato-haneen canu tein. ⁷Itolere banate inara aina neeurureen cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheen. Jana canu, itolere cojoanonaa bana inara aina nerinaaunni.

⁸Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereeo jujaa'auruhane jaanu que niicha rucujue nihane jaun. ⁹Esinae rauhijiriine aitoon. Chunijihuunru chau-ratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaine coina caitoonjoan canu ere beebejeeuruhane jaaurute, caa catothaneen canu jaberoco jujaa' caa enene jaan coaauca cuurureen. Nitohaneente coaaunojoi niha cureein”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso colurujiha Jodasine

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Nii Jesoso aina nerelanacauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesoso rene amanajaane coina. ¹¹Nitohaneen acaauru rene turuhin amana-jaane coina acaauru rai aitoa Jodasine jaun jetaote, jataain corojeein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaaoriha Jesusone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

Aina nerelanacauru aina janotiin lenoniha Jesusone

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹²Jorerera colane ichanohin faan quiin, Cana Coaunera rai carenero nare-jeen sooruhane jaan fasocaa beseta cojoanonaa nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocaa cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa cuha-caanune jeree”, naain jetao Jesoso caje bajaauere aina nerelanacauru.

¹³Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacauru letoaa'in jetao:

“Chajaa'in taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje cuhane acau baabiibaichaa'in cuujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuu-che. ¹⁴Chaaen inae loreri asaae enohane, nii loreri erora rai: ‘Cacha relaerate

ii caje bajaerate, Chariji ucuha cuhane canu aina nerelanacauru aina lenone-richaanuhin fasocoa cojoanotiin que, naain bajaerate', naaiche rainete, ¹⁵aca inara que ecuunetiin coaranai loreri asaae, caohatiin rucuhenojohineein nena ucuha seeonjoa coaratereein. Chaaen inae inara que coaratihai nii loreri erorane, ecu tein janotiin cana lenonenu enohalaauche", naain jetao, nii aina nerelanacauru suujuateein letoanajae Jesoso.

¹⁶Nii jaun jetaote, nii neseu cuhin acaauru rai aitoa Jesusone rijijieein leinjiin cacha eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratihai nii cachane jaun, ecu tein fasocoa cojoanotiin que lenonecuruhane coina lenone jaaure.

¹⁷Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoaauru aina nerelanacauru aina turuha cue Jesoso. ¹⁸Nitohanein lenonecuruhane jaaun neein jetaote:

"Esinae rauhijiriin ena cau caniha inara jiniichaaen lenoniha nenaate, canu que nesuujeen cacolurheca cureein", naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ¹⁹jataain inaderaain:

"Canune ii colurujerichaaunte", naain caje bajaure le cacha cachaaauru. ²⁰Nii jaun jetaote:

"Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nena, canu jiniichaaen canu ojoaichu cuhane faan setejiaain quichate acane. ²¹Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane aitothane rijijieein itolereenein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoareein nii caque nesuujeen cacolurhera. Jataainte caohacharelu, nejanoaenihalu nii cachane", nae jetao acaauru rai Jesoso.

²²Nitohanein lenonecuruhane ucuatoa jetaote, faan mucuuriin Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiin acaauru rai tein jetao:

"Nocoo caa quihuche. Caate cajibereeneite nena ne", naain jetao acaauru rai te Jesoso.

²³Nii baiha, acaauru coconein nena bino curu mucuuriin, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, satiin ita rai leruune leruunein cooruhane baiha jetao: ²⁴"Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajiin cachaaauru osa coreniha nijiaonrichaaanne coina Cana Coauneraacha icharatei ichacaanne jerichaaanne jaan coujunacanein nena ne. ²⁵Esinae rauhijiriin nacoaunein caa baiha bino corihaaunni, Cana Coaunera Cojoanonaa necaohacha que neein ecu nena bino cohanune reentiaain", nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetelanaala nesuujerichaaain Fedorone biha Jesusone

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶Nitohanein jetaote, salmo que nenatein Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacauru aina jiniiquiin Olibo bichatane cue Jesoso. ²⁷Inae ecu turuhin jetaote:

"Enene cojoanotiin cuhanete, satiin canu esenetaaichene jianein ita caje riaaneriquichein. Nitohaneichene coinat: 'Carenerocuru beraicha sooruhane janate, cajihaanein riaaniha cuuruein carenerocuru', naain laenanohinein ne Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane. ²⁸Nena inae ichanacaanne, jaiti Calillea turusiquichene ajiniha, canu inara ichoaaichaniha ecu niha cureeunni", naa acaauru rai Jesusone jana jetaote: ²⁹"Satiin ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiin coatihai laen airinaaunni canu", naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ “Esinae rauhijiriin enene cojoanotiin cuhanete, jaiti coroata saain ereniha ataoharine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujiha curiquiin”, naa Fedoro rai Jesusone jana jetaote: ³¹ “Ii aina jiniiquuin atinanohi nihanune caina aitocuruhane nihanatiin, coatiha nii ichoitucuha nocoetelanaala nesuujuerihaaunni”, naa Jesoso rai Fedorone jana jetaote leeochoaauru netonai jerichanetojoein aitocure.

Jetesemanii Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniineein niicha curuaatehuri cuhin, inae ecu turuuhane jana jetao:

“Cau nelaoriaain canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

³³ Niritiin jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naonjoainuri amaain cuhin jetao, jataain inaderaain nererojoeae Jesoso.

³⁴ Nitohanein nererojoeaain jetaote: “Jataain onaanajaanu rijitocojoaain inaderae casuujua. Cau nedaauche inara. Jiaonriha siniichene. Nirijiein ichaajoein canu cohacuche”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁵⁻³⁶ Niritiin ratirinajaan acaauru caje nita cutiin jetaote, notoroaain atane que nauri temetaain jetao: “Ofa, coatiha ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereeine. Nena canu jerichaaunne rijijiein ichaaine jereneun, ii jereeine rijijiein ichaau”, naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhanee jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura aasaeriinijin sinirena abaantaain ichaajoenaa naineneite. ³⁸ Nabana osa que nesaruquichene coataa sinirena abaantaain ichaajoein Cana Coaunera bajaauche. Jataainte niqui inara suujua cuhane ainaa jeriquiche. Nete jataain abaantasine inara jaberoco”, nae jetao Fedoro rai Jesoso.

³⁹ Niritiin jetaote, nacoaauneein jelaiha cuhin jerichanetojoein Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataain siniitoruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucuurene. ⁴¹ Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaauneein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansaineein osaaonacaauru bijiu Cacha Calaohi nichaaune mucuhin teeuruhane rai nihane cojoina que tiha. ⁴² Chajaain nimichucuchete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihanee saijiein canu colurujuera”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Jesoso mucuhin amaauruhane

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacauru aina Jesusone jana jetaote, sabere, enuha, naonjoainuri que biji achunequuin arajiin cachaaauru que corianeraain turuha cue nii Jesoso aina nerelanacauru lechoonca coroatajanein nena Jodasi. Acaauru letoaaauruha saseredotecuru curuaanaacuru

aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, Jorioocuru bichauhe-naaauru, naaonjoainurine jaun. ⁴⁴Nitohaneein que nesuujueein colurujueein jetaote: “Nii quicha meri lioracaite acanereein. Chaaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaauche”, naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao:

“Cacha relaera”, naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin amaaure.

⁴⁷Nii jana jetaote, sabere mucuhanuneecha neeoriin leinjiin saseredotecuru curuaanaa cacha uricho beuhite, ecu acaauru aina nena cacha. ⁴⁸Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaaauru cachaaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiato mucuera tocohaneein enuha, sabere, naaonjoain uhaain canu mucuha uhiche. ⁴⁹Itolere cojoanona banane inara jana Teenforo asaa neein cachaaauru relanajacoon. Nii jana chabana canu mucunajaaohieiche. Nete Quiricha inoansi cuhane aitoa Cana Coaunerane nainajachene cointe caa aaiche”, nae jetao nii mucuha cunacaaauru cachaaauru rai Jesoso.

⁵⁰Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin soroore aina nerelana-cauru. ⁵¹Nii jana leinjiin enamanaa jetaote, shojoera que shoheshohequiin caaijie cuujihane jana jetao, acaentonai mucuuruhane jaun, ⁵²nii shojoera ratiriin machoequiin cha colane soroe.

Jorioocuru bichauhenaaauru- niha chatohaneine rucueraneein nenacaaauru

Junta Suprema acatiha niha Jesosone

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Nitohaneein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amaauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru, Jorioocuru bichauhenaaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaure-raauru, naaonjoainuri. ⁵⁴Nii jana jetaote, nita coarajeein caaijie cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraihurera aina nelauriaain usi que nichaatiha nedae.

⁵⁵Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaoruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen satiin Jorioocuru bichauhenaaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶nitohaneein nohanein colurujeeuruha arajiin cachaaaurune saijieein ita rijitojoein aitocurenihane jaun. ⁵⁷Nii jana tabaaauru jetaote, nimichuhin nechua jataain nohanein:

⁵⁸“Canacaanu uricho quene aonacaun: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janajojein cuhane leeocho ichana naineeun cachaauruhacha ichanohinelanaala’, naane jana”, naain jetao colurujueeure.

⁵⁹Nejetaote, ita rijitojoein cuaain colurujeeurenihane jaun esenetana nainecurene.

⁶⁰Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaaauru cataaun nichaauraaain jetao: “Chatohanaina ichaate, toon toritiin icholuruecuruhane jana tonoranajae-neein”, naain jetao Jesoso caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaana. ⁶¹Nejetaote, tonoraanelanaala inauheneecha aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacaaunein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaoihi Mesihasi neei”, naain caje bajaa saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote: ⁶²“Eeje, acaneeunchujianrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenea Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacoarariquicheein. Chaaen techu, inae ecu tihane bana dede caje, dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coarariquicheein”, nae jetao rai Jesoso.

⁶³Nii jaun jetaote, obaaecane coujunacaneein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴“Cha nenacaaeneena coara lateriquiche. Inara uricho quete, inae Cana Coaunera Calaoihiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que”, naa acaauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitoejeen nii colurujueeuruhane ujaiuhoneein aca ohane coina aitocure.

⁶⁵Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu”, naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajeen nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatiha lauhecoha Fedorone coariin: “Ti netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei”, nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aitohine jaan cacha coitucuhaaun. Chaa que chaainti nii aitohi”, naain jetao nesuujue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin bacuujuaniha neorihane jana, inae ere ataohari curuaanaa. ⁶⁹Nii jana jetaote, nacoaaunein Fedoro coaraain leeochoauru rai jetao: “Caa netonaite, nere tonoraeraneen nenea ne”, nae jetao nii coseenra, leeochoauru rai.

⁷⁰Nejetaote nacoaaunein nesuujue. Nii baiha neeoriin jetaote, nacoaaunein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajiaa acaauru caje nenea neei. Nii choae tacaain Calileea cocoaicha neei inatiin”, naaure jetao nii cuu nenacauru.

⁷¹Nii jana jetaote: “Esinæ rauhijiriin Cana Coaunerate coaraje, nii aito-coichene jaa cacha coitucuenihanune”, ⁷²naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata satiha ataoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha ataoharine ajinihate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin”, naalu rai Jesusone coacuhin jetao chanae Fedoro.

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesusone

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 ¹Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru, chaaen niha chatohaneine rucuheraneen nena-caauru *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohaneen jetaote, Jesoso biji ichojooain amaaïn Roma curuaanaacha letoai Jorionelanaala nenea coberenadoro Filato rai tiha cuure. ²Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote: “Iina Jorioocuru Curuaanaa Reey niha”, naa rai Filatone jana jetaote:

“Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitoi”, nae jetao rai Jesoso.

³Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeure.

⁴Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Aonaaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecuru. Chanuna jana tonaain acaauru tonoraeneei”, nae jetao rai Filato.

⁵Nejetaote, tonoraeniha Jesosone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene”, nae suujua cuhane Filato.

Atinanohi niha Jesosone coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶Nitohaneein beseta bana naineein niha chuni colurujuenojoine jetaote, jerecuruha nii cachaaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷Nii jana jetaote, caresero cuhane ne leinjiin cache Barabasineein niicha curuaatehuri. Nii Barabasi leeochoaauru aina acaauru curuaanaacuru que nejerateein sonajain jaorera ne. ⁸Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana naineein ichanajaocane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaaure cachaauru.

⁹Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa Reey jianichaaunne jeriquiche”, nae jetao acaauru rai Filato, ¹⁰saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesosone jaun, arajiin cachaauru esenetaain sacuuruhane jaun que necoelai caaun mucuhin rai teeuruhane que nainaane jaun. ¹¹Nejetaote, cachaauru suujauu tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹²Nii jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatoanai jana ichacaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa Reeyneein inaraacha curuaatei aina”, naain acaauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³“Coroso que teenene jerichaanura”, naauruha ehequiiinne jaun jetaote:

¹⁴“Chatoanai baasonajia ichae”, naa acaauru rai Filatone jana jetaote, nacoaauneein ehequiiin jetao:

“Coroso que teechaau”, naaure cachaauru.

¹⁵Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nena jerihane jaun Barabasi jianein, Jesoso bisichatihane baiha acaauru rai te Filato, coroso que teeuruhane coina.

¹⁶Nii jana jetaote, nii cocoinanacai loreri chajeniha Jesoso amaain, soondaro nejesinanejeein ecu satiin netaojiaaure. ¹⁷Nitohaneein netaojiaain jetaote, que cajione jichoajiojoai lanajai curujuaain, oja caje ichanohin comai lauriaaure coturi que. ¹⁸Nii baiha jetaote:

“Acaneein neeine Jorioocuru Curuaanaa Reey”, naaure jetao ehequiiin nechu jataain cairichaa que nocoatijiaa.

¹⁹Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojoaain colunecuruhane baiha, nechu jataain que ninichaajia nacatiha neseeonriaaure soondarooru. ²⁰Nitohaneein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichoajiojoai que niicha curuhacuri rocohin jetao, rai cajione esine curujuaain, jelai caje amaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹Nii jana jetaote, ocoana caje caaujiha Alejaandoro, Rofo, naonjoainuri inaca leinjiin cacha Sirene cocoaicha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso amaane coina.

²²Nitohanein jetaote, Golgotau Jesoso amaaure. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan”, naane aite. ²³Inae ecu turuhin sacari mirra juuaain nena que jasiitein bino que cocoanaa jerecuruhane jana jetaote conaa jerene Jesoso. ²⁴Nitohanein cairichaaain jetaote coroso que tein, “Chariji raineeincha nedarein”, naan que nocoatijiaain ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que tein jetaote: Jorioocuru curuaanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa Reey ne”, naan que aitiin, laenanohinein nena tabara teeure coturiniha. ²⁷Chaaen jetaote ecu aina corootajai asijiatooru teeure coroso que, leinjiin raotono nichajique, leeocho rai najaabiji nichajique, naaonjoaain. ²⁸Nitohanein jetaote: “Necha aansai asijiautoorunein nena rijijieeinte nerein”, naan laenanohinein niha Cana Coanera Quiricha inoansi cuhanene nainae.

²⁹Nii jana jetaote, coturi rurujaain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane nacooaunein michunaa jereeine rijijieein ³⁰ichaajenihane ijabereeo ichoteratein coroso caje faau”, naan jetao Jesoso nocoje chanuure satiin ecu situnacaauru.

³¹Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaure-rauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqui, nete raajenihane jaberoco ichoteratena nainene. ³²Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi- Israelitaauru curuaanaa Reeyte coaraain esenetaacache”, naan jetao que ninichajeeure nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. Nii ecu jiniichaaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso necoejechanuure.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coaaunein nunuhetein nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejia sonanereentiaain. ³⁴Nii rijieeoritiin jetaote, jataain tonijiaain jetao:

“Eli, Eli, lema sabactani”, naane jetao: “Cana Coanera cacorataaneu, chanuna catohanein canu nainatejeei”, naa jetao aite Jesoso.

³⁵Nii jana nii ecuunein aonajeeurera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoansi Erihasi cotihacate aite”, naaure jetao ita rai.

³⁶Nii jaun jetaote, leinjiin acaauru caje nena cacha jetao, jeluhaariin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaain jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que tein cohane coina. “Cooa rerohecaachete aihane coroso caje fauha uha Erihasine coaracaache”, naan.

³⁷Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquii inae ohe Jesoso. ³⁸Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuhetein ocoai nichaa cuhin nesoaiheite nii

Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹Nii jana, ecu neein coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesusone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte, Cana Coaunera Calahinecaiha caa cachara”, naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰Chaaen enecuru tabaauro jetaote, caje icharajeriin neein coarajeeuru-hane jana, ecu acaauru aina ne Maadala bene Mariha, chaaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹Nii ecu neein coarajeeurera enecuru jetaote, aina cuhin Calileea niha Jesusone bana corotajajaneenein nenacaauro ne. Chaaen jetaotechu, ecu neeure arajiin leeochoaauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesusone jana aina cunacaauro.

Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³Filato coaraa cue Arimatea cocoaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateein nenacaauro Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateein nena ne. Acaarentonaite tururichaa in Cana Coaunera Cojoanonaane cohajein nelu. ⁴⁴Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesusone que aitohane jaun cojoelatothane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coitcuhane coina.

⁴⁵Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteen nii cajione que conajae Jose. Nitohanein conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane teein, rai bacuujuua fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷Nii jana jetaote, ecu aina neein nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeeure Maadala bene Mariha, chaaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

Oo caje ichanaa Jesusone

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹⁻²Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomiho bana jataain janohetiin enanejeein mituhajiha enotone jana jujihuru coreteen amaa in, que Jesoso jaberoco jujuua cuure Saantiaao neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³Nitohanein cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueranein nena ajeri elonare”, naain jetao niqui cuure.

⁴Nejetaote coaracuruhane jana, lonanohineein ne nii ajeri seeonjoa fueranein nena. ⁵Nii jana nii ajeri jachu cuhane enooruhane jana jetaote, acaauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa somajaain tarararoti que cajionecohine jana coaraain nesooneetoore nii enecuru. ⁶Nejetaote, acaauru rai: “Coo nesooneetohache. Coroso que niicha teeuri Nasarete cocoaicha Jesusona ariiche. Inae ichanaane jaun coatihane inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷Chajaain jelaiha cauhin, Fedoro, chaaen aina nerelanacauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calileea cue Jesoso.

Ucuaaete coaariquicheein, inara rai aitoroaetohane rijijieeincha, nanichuche acaauru raicha' ", nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸Nii jana jetaote, jataain nesooneetooruhane jaun chatatajaneein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

Maadala bene Mariha rai ecooca Jesusone

(Jn 20.11-18)

⁹Inae semana cojoanonaa nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suujua cuhane caaunsini moconajaaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ecocoe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaurune jana jetao, acaauru rene turuhin biha cue.

¹¹Nitohaneein acaauru rene turuhin, jerichanejeein jaberoconeein ichaoha Jesusone coaraain biha cuha acaauru raine jana jetaote esenetaaurene.

Coroatajai aina nerelanacauru rai ecooca Jesusone

(Lc 24.13-35)

¹²Nii baiha jetaote, bero cuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaurune jana nejelauneein acaauru rai ecocoe Jesoso. ¹³Nitohaneein acaauru rai ecoocane coaraain, leeochoauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acaauru niha natiin esenetaaurene.

Niicha cocoainaaui afosotooru rai, acaauruacha ichaneni tiha Jesusone

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Nii baiha neeoriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nerelanacaurune jana jetao, ecu acaauru rai ocoohin, nii oo caje ichanaane coaraain beeurera esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuru-hane caohate.

¹⁵Nii baiha jetaote: "Chajaaain caa chauratane sacuritaain nenacauru satiin cachauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine coina jitariin caa caitoonjoan beebejenichuche. ¹⁶Caa caitoonjoan beeichene jana esenetaain acauhanau teein nebaotiseraateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beeichene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nenea rijijieein moconajaaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeuu cuhane ereein, ¹⁸acano niha natiin mucunaa nainein, corianiha niha natiin cohichene nii chatohanein baasoneein inara tenereein. Nii choae tacaain techu, cunaitenacauru mucu-hichene nerautaa cuurureein", nae jetao niicha cocoainaaui rai Jesoso.

Dedeeu cuha Jesusone

(Lc 24.50-53)

¹⁹Niritiin niicha cocoainaaui afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁰Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruacha beebejei esenetana nainecuruha cachaurune coina acaauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coaunera.

Locasiicha Laenai

Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

1 ¹Arajiin cachaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ²Nii laenaeraaurute nunuhe caje coaaneen aina amuhemu-jueein niicha coarai que canacaanu relaeraneen neeuruhane coina tenojineen neurelu. ³Nii jaunna, canuhetonai satiin coitucuurera caje bajaun, rai nunuhe caje coaaneen colalajiin, caohachaain coitucuhane coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaane jaunna carai nelateen neeine rai laenaaunra Teofilo, ⁴esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relauruhane jaa esenetaain caohachaain coitucuhin neeine coina.

Nejanoarichaain cacha baotisaera Joaane biha anjerane

⁵Jodea batane curuaanaa reey neein niha leinjiin Joriooneen nenaa Ero-desine bana jetaote, ichoaelu leinjiin Cana Coaunera aina caohachaain niha cachane coina rucuheraneen nenaa saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoansi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijiera Isabeli jetaote, jauriaanejeein saseredoteneen nenaa Aaroon nefoe-rateeuru caje nenaanelu. ⁶Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jiniiquiin Cana Coaunera esenetaain naitoonjoan tonoraain neurelu. Nitohaneeuruhane jaun jetaote nii chuni acaauru que chatoanai ujuaitena nainecurenlu.

⁷Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai sirilanaala jiniiquiin biinaaneurelu.

⁸⁻⁹Nitohaneen jetaote, inae Cana Coaunera notaracae saseredote neeuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neeuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neeuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaa teein jujui mocoha Teenforo asaane coina.

¹⁰Nitohaneen jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aerene neein Cana Coaunera bajaee leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coaunera letono anjera. ¹²Nii jaun jetaote, nii anjera coariin, nesooneetiin cojoaelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³“Caa nesooneetohara Sacariasi. Bajaebajaequine aonajian Cana Coaunera. Nii ii sinijiera Isabelite leinjiin canaanai siricheeincha. Acate Joaan neein curuaateriquincha. ¹⁴Chaentechu aina jataain raotojoein neriquincha.

Leeochaauru cachaauru netonaite nejanoha coroaecurureein, ¹⁵jataain Cana Coaunera rai nelateineein nerichaainne jaunra. Coatiha bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera suujue que suujuecoha cureein nejanoaane ajiniha caje coauneeeincha. ¹⁶Acate, Cana Coaunera Ere tonoraache Isaraele cocoaichaneeichene coina ichareeincha. ¹⁷Nii Joante turuha uheneni Cana Curuaanaa ajiniha cureein, Cana Coaunera ere bera inoausi Irihasi rai niicha tei suujuaque suujuequiin Cana Coauneraacha ichana nainei ichaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calaohichuru aina jiniiquiin ita que suujua acateein neeuruha acaauru fojia-raaurune coinara. Chaaen erenaa tonorana jeriheichuru netonai erenaa tonorain naaonjoaauruhane, raotojoein Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara”, naa rai nii anjerane jaun jetaote:

¹⁸“Inasiine bajiaa nitohanein nerichaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta”, naa Sacariasine jana jetaote:

¹⁹“Canune, Cana Coaunera letono Cabirieli neeun. Acate caletoe, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. ²⁰Nete caa ichei aitocoaunne esenetae-neeine jaun, ena caje coauneein caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihane-reen tiaain erenaachara neein neriquincha”, nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

²¹Nii tonohanau jetaote, aerene neein Sacariasi cohacuruha catchaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaain Teenforo asaae caje mituenihane coina”, naain jetao ita caje bajaaure nii aerene neein coaraauru.

²²Nii jana jetaote, tabiicha acaauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acaauru rai biji nejeesinaacha que bihajein. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chaelai coaratiha Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaera”, naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuhetein jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

²³Inae nitohanein Teenforo asaae niicha ichanenu nainaan jetaote, jelaiha nenajaun cauha cue Sacariasi. ²⁴Nii baiha neooriin, inae ausirinein jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saoqui ateein rai sinijiera Isabeli:

²⁵“Cana Coaunerate, caa catohanein caete, nabana caque nererojoecaain jaolecooruha catchaurune coataa”, naain suujua ereein.

Nejanoarichaaain Jesusone biha leinjiin anjerane

²⁶Inae saota ateniha canaanai siriha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nena Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. ²⁷Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nena leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoausihuru curuaanaa Rabiri nefoeratenein nena Jose que nelanajaane rai ne.

²⁸Nitohanein cuhin jetaote, nii niha Marihane jaaun rene turuhin enohin jetao:

“Ii renena bedaeniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataainte ii rausiaje Cana Coaunerara”, naa rai nii anjerane jaun jetaote, ²⁹coaariin nesoone-tiin: “Chanuna caritiin ere canu rai”, naa suujua cuhane Marihane jana jetao:

³⁰“Coa nesoonetohara Mariha. Cana Coaunerate ii janiji, ii rai caohacha ichaane coina. ³¹Inae leinjiin canaanai siririquincha. Inae nejanoaane jana

Jesoso neein curuaateenicha. ³² Acate itolere cache amurijiriin itolere que nelateenein, acaihaniji Cana Coaunera Calaoherinein nenaanein coitucuha cuurureein cachaaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coaunerate, nii rai foeratera inoaensihuru curuaanaa neein nena Rabiri rijijieein *reeyneein* tereein, inara Curuaanaanein nihane, ³³ rai nere tonoraache inara Isaraele cocoaichaneeichene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaanein nihane coinara”, naa nii anjerane jana jetao:

³⁴ “Inasiine bajiaa nitohanein leinjiin canaanai siricheeun nii chuni cache aina ichaohanune coaalanaalata”, naa Marihane jana jetao:

³⁵ “Cana Coaunera Suujuete aiha suruaane rijijieein ichoae fauha ureein, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nii canaanai iicha sirii, Cana Coaunera Calaohinereeincha.

³⁶ Ii araai Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheeincha. Inae biinaa nihane sainejeeinte inae canaanai siricha. ‘Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai siriine’, naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanai-cha. ³⁷ Coatihia Cana Coaunera rai caaintaai chata”, naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ “Aihachuhisicha. Niicha belai nichaaunne rai aitohine rijijieein, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coaunerara”, naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoein cuhin Jodea bichatane que nena neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohanein cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

“Cana Coaunerate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieeintechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae.

⁴³ Nii jaun chaneaina jana nereeun canu, Cana Curuaanaa nebaneine saijieein carene turuha uhine coina. ⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoenaa caaun canu suri cuhane neein nerurujae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoein neei, ii rausiaeca nii ichei aitoha Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaine jaun”, naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ “Aihanuchujian.

⁴⁷ Canu suujuate,
itolere niicha ichana naineei ichaain,
canu ichoterateein niha
Cana Curuaanaa
Cana Coaunerane jaun
coroaje,

⁴⁸ rai chanein nenihanune saijieein
canu janijiin canu rausiaeca
Cana Coaunerane jaun.
Nii jaunte

- ena caje coauneein
 Cana Coauneraacha rausiajeineein
 cacurujuatiha cuurureein
 itolere janonaa bana cachaauru,
⁴⁹ nitohaneein
 jataain canu belaiha
 itolere que nelateein
 itolere ichana nainera
 Cana Coaunerane jaun.
 Leinjiin acaachate
 Acaneein ne.
- ⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,
 cairichaaajoaai itolere bana
 que suujua acateein
 ichaonacaauru coarae.
- ⁵¹ Nitohaneein itolere niicha
 ichana nainei ichaainta,
 nii chaque nelatelanaala neeuruha
 nii itolere que nelaaetoha
 nocoetonacaaaurune coina
 icharaneein ne.
- ⁵² Chaentechu, curuanaacuru
reeycuru nihanatiin,
- ⁵³ inae cha nelanaala
 neeuruhane coina ichae.
 Chaentechu,
 nii leeochoaauru rai
 chaque nelatelanaala
 cairicheinejeein nenacaauru
 rausiaeraneein ne, itolere que.
 Jana nii coriqui nebaneein nenacaaurute,
 nii cha colane bijjiicha baejeein
 niha cuurureein.
- ⁵⁴ Aihane jaunte
 rai cacha Israelitanichaachene
 cairichaaajoaain cana
 coaraane jaun,
 cana coroatajanereein,
- ⁵⁵ inae nitohaneein ichaane coina,
 cana inoaensi Abaraaun,
 nii rai inamacooru,
 naaonjoainuri rai aitohalu
 Cana Coaunerane jaun”,
 naain jetao Cana Coaunera coroaaje Mariha.
- ⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata atecin Isabeli aina nihane baiha
 jetaote, jelaiha nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacatein baotisaera Joaane

⁵⁷Inae nejanoaane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote, quicha cojoajinein janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai naraaichuru aina rai laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoaane jana jetaote, amaain rai jabero-roco cari saeratein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao curuaatenaa jerecure. ⁶⁰Ne jetaote jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joaan nein curuaacanete caohachae”, naa rai nebane jaun jetao:

⁶¹“Chanuna. Inasiina niha niritocjoaain curuajaain charaaine coalanaala niritocohare rai curuaa”, naain jetao jerecurene.

⁶²Niritiin jetaote, nii canaanai inaca cojoeluhin: “Tohanriani rai curuaata”, naain jetao bajaure coitucuuruhane coina.

⁶³Nii jaun jetaote, acaauru caje que tein laenaane jaanu bajae jetao biji nejeesinaacha que. Nitohaneein bajaain jetaote, “Joaan nein curuaacanete ne”, naain jetao laenae rai inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatoore cachaauru.

⁶⁴Nii rijeeoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoo-joein Cana Coaunera coroaaje Sacariasi. ⁶⁵Nii jana jetaote, nitohanihane jaun cojoelatoore rai laurijiracuru coarajeeurera. Nii jaun jetaote, itolereenein Jodea bichatane batane sacuritaain coitucuhin ita rai beebejerejetocurelu.

⁶⁶Nii aonaain cojoelatiin jetaote: “Chatoanai neeina nereein nii canaanai”, naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenohinein nena nihane coaaratihaa acaauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

⁶⁷Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha nein que beratihaa Cana Coaunera Suujuane jaun jetaote:

⁶⁸“Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Isaraele Coaunerara,
raotojoein neeuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

⁶⁹Nii jaunte,
cana inoaensihuru curuaanaa
Rabiri nefoeratenein,
jataain itolere amurijiriin
nelatein laraajiin nena letoae,
jianacoon cana mitaeranu quera.

⁷⁰Inae catohaneein
ichaane coinete,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelu.

⁷¹Itolere

- cana que nererojoeccain,
 cana aina nejerateein nenacaauru,
 naaonjoaihunri caje
 cana mitaane coina
 aitohalune jaunte,
⁷² nii baitena nainene,
 cairichaaajoaain
 cana inoaensihuru coaraain
 aitohalune jaun,
 Cana Coaunerara.
- ⁷³ Nitohaneein
 esinae rauhijiriin ichaane coina,
 cana foeratera inoaensi Abaraaun rai:
- ⁷⁴ 'Jianacoon,
 cana aina nejeratenacaauru caje
 jete cana mitaane,
 cha que casilanaala nere tonoraain
 leinjiin raaicha nelateein,
⁷⁵ esinae rauhijiriin
 caohacha nejesina ichaain,
 baaso coacuelanaala
 inoaenlu netojoein,
 itolere janonaa bana
 nerichaacheeinje',
 naain belu Cana Coaunera,
 cana foeratera inoaensi Abaraaun rai.
- ⁷⁶ Jana ii, cacalabineeinete,
 acaihanijin Cana Coaunera
 neein nena ere beraneein,
 Cana Curuaanaa ajiinchatera
 neein niha curiquiin,
 jeriha Cana Coaunerane rijijieein,
 turunaa nainihane jaanu
 beebejeeine coina,
⁷⁷ acaauru osa caje
 acaauru ichoteraterichaaain
 Cana Coaunerane
 coitucuuruha cachaaaurune coinara.
- ⁷⁸ Jataain cairichaaajoaain
 cana coaraane jaunte,
 dede caje cana rai
 ena nena Cojoanonaa teein
 ne Cana Coaunera,
⁷⁹ nocohena tabai caje nichoteein,
 nii rai Cojoanonaa que
 neconaain cuhin,
 cana rai niicha tenojoin

raotojoein rachoojoein
 ichaonaanaja que
 turuhacachene coinara”,

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao, fohejeein cuujue nii canaanai. Nitohaneein fohejeein ichauhenaneein jetaote, cacha areroo amuhemujeein nelu, rai lauri Isaraelitacuru que necoi-tucueratihane reein tiaaojoaain.

Nejanoha Jesusone

(Mt 1.18-25)

2 ¹Nii nejanoha rai niha Jesusone bana jetaote, itolereneein cana rai chauratane sacuritaain cachaauru letoaelu reeycuru curuaanaacuru curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaauru janijiin acaauru curuaa-curu cocoirichaaauruhane coina. ²Nii jauriaanejeein cachaauru curuaa cocoirichaaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro neein nelu Sirenio. ³Nii jaun jetaote, satiin acaauru foerateracuru atane cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiha cuhacoaaurelu lauri lauri caje uhin ecu turunacaauru cachaauru.

⁴Nii jaun jetaote, Calileea batane que nena Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nena Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaa-neein nihalu rai foeratera reeyneein nenaalu Rabirine jaun. ⁵Nii jaun jetaote, canaanai cousurihi niha Marihane jana, aina jiniquiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷Nitohaneein, inae nejanoaa nii jauriaanejeein nena rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaonariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoeecae rai neba, neniha loreri turuunajaanune jaun baca coloheri asaee neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸Nii jana jetaote, Beleeun rohan neeure fasoto jana janoaajihanaain, letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹Nii jana jetaote, acaauru rai ecooca Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, acaauru curuhacaain jile-netoha Cana Coaunera conone jaun, luaa nesoonetooore eluhatothane jaun. ¹⁰Nejetaote acaauru rai: “Caa nesoonetohachera. Raotojoein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erenaa caohachaneein biha uunra. ¹¹Enenete inara inoaensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa inaraacha cohajei Mesihasi jianacoon inara ichoterateraanura. ¹²Caa inara rai aitocooaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaee omane ichoaae rai belaae que conaanojoneein tocoeecoha jana eruha curiquicheeincha”, ¹³naa acaauru rai nii anjerane rijieeoritiin jetaote:

¹⁴“Jataain rachoojoein

Cana Coaunera coroaecuruhine dedeeu.

Raotojoein rachoojoein

neeuruhine cau chauratane quene maajeein

niicha rausiajeineein
 nenacauru
 rai cachaaurura”,

naain jetao Cana Coaunera coroaecure dede caje arajiin ecoojoacoaain anje-
 raauru, nii leecha anjera rohan ecocohin.

¹⁵Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote:

“Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coauneraacha beratenojohin
 coanichaache Beleeun cuhinch. Chatohanaiquecha aiteta”, naaure jetao ita
 rai, nii letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru.

¹⁶Niritiin erjoeiin cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose
 eruruhane jana jetao, baca lenone omane ichoae rai belaaque conaano-
 joneein tocoeeque nii canaanai. ¹⁷Nitohaneein eruhin, nii acaauru rai nii
 canaanai que aitha anjerane beeuha nii letononeein carenerocuru berai-
 hurerane jaun jetaote, ¹⁸cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera
 cachaauru. ¹⁹Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohani-
 hane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰Nitohaneein esinae rau-
 hijiriin nii acaauru rai biha anjerane rijijieein, jitariin coaracuruhane jaun
 jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coaunerara”, naain Cana Coaunera
 corojeein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraihureraauru
 cachaauru.

Cacha que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amauruhane

²¹Inae fosa janoniha nejanoaane jana jetaote, nii canaanai jaberoco macohi
 cari saerateein, Jesoso neein curuaateure, jaiti ausirineniha Marihane jana
 aitohalu anjerane rijijieein.

²²Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijii que tihane jaun jetaote,
 jiniiquin nocoulucoherateeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun nii canaanai
 amaan Cana Coaunera que coitucueratiha cuure. ²³Nitohanihane coina:
 “Satiin jauriaanejeein quicha cojoajineein bereeconaa Cana Coauneraacha-
 que nii rai beree banihateein. ²⁴Chaaen coroatajai tajaee laaojori serori riji-
 jieein nena torotola nenihane, coroatajai serori aao uhaain”, naain aitohalu
 Cana Coaunerane rijijieein nii niicha bajai tajaee amaan cuure, rai naitoon-
 joan rijijieein nii tajaee niicha amauri mocohin que Cana Coaunera belaa-
 in, que nii beree banihateeuruhane coina.

²⁵Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cache Simeeon. Aca jetaote,
 esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajeein, tururichaaain jianacoon
 Isaraele cocoachacuru mitaeranune cohajeein nelu. Aca jetaote, que coitu-
 cueratiha Cana Coaunera Suujuane jaun, ²⁶nii niicha letoaeni Mesihasi coa-
 raelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷Nitohanihane jaun jetaote, nii cachaauru
 que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso
 causine amauru rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera
 Suujuane jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que
 jiniichaain nii Jesoso causine turuaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana
 Coaunera aitoonjoan nainaaauruhane coina. ²⁸Nii jana jetaote, nii canaanai
 coariin, raain baiichaain jetao:

²⁹“Inae laen

nii iicha ichanenu
 carai chaitionjoan
 coaracaaunne jaun,
 inae laen nainichaaun ohanu
 iicha jerei icharanichaaunnera,
³⁰ itolere notaracae
³¹ iicha tei jianacoon
 canacaanu mitaeranu
 coaracaaunne jaunra.
³² Acate Cana Coaunera
 coitucuelanaala
 Israelitaniheichuru
 lauri lauri nenacaauru que
 acaauru aina
 Cana Coauneraacha
 ichanenu coitucueratereein.
 Chaentechu
 raotojoein rachoojoein
 neeurureein Israelitaauru,
 acaauru lauri caje nena
 neein niha caa iicha letoaine jaun”,
 naain jetao Cana Coaunera coroaje Simeeon.
³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore
 nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: “Inara coroatajanemiin Cana
 Coaunera”, naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:
 “Aonaaun. Caa canaanaite, arajiin Isaraele cocoaichacuru itolere que
 nelaetoha nocoetonacaauru nelatelanaala nedaauruhane jana, leeochoaauru
 tabaauru itolere que nelateein nedaauruhane coina nenaane. Nitohaneein
 nihane corenihate, que jaolecoorureein arajiin Israelitaauru, ³⁵ satiin que
 acaauru ichao coitucueraterichaaaine jaun. Nete jataain cunaain cacha jabe-
 roco sauha saberene rijijieein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que
 nejerateeriin neeururichaaaine jaun”, nae jetao Mariha rai Simeeon. ³⁶ Nii jana
 jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonai Cana Coaunera ere beraneein nena.
 Acate Asere laurineein nena Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote,
 jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacaneein lana aina ichoaelu.
³⁷ Nii baiha jetaote, fosachoonca jana jaanacaneein nirijieein autananeein
 ichaohin jetao, suri couu netiinchuru janotiin netojoeinchuru, sonafaaji-
 hanaainchuru Cana Coaunera bajaee bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje
 mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana
 ereereeca Simeonne coaraain jetao, acaentonai nii Jesoso causine que eree-
 reje, satiin nii nichoteeururichaaain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru
 cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoa ichacu-
 ruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane Calileea batane que nena Nasarete
 jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejeein itolere que

nainaan ichauhenanihajeen sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asaa niha canaanai Jesusone

⁴¹Ajaanaa naineein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitooa cuna-jaaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴²Nitohaneeuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesusone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitooa cuure Jerosaleen. ⁴³Inae beseta bitoaauruhane baiha, jelaiha nenajaun cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucuurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoaichaniha cunacaaauru aina cauha cuha nii Jesoso”, naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuuri, naraachuru, naaonjoaihunri jana arihure niqiu rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵Nitohaneen eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶Nitohaneen cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asae, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru aina, ita rai ereeuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereeuruhane jaan bajaa lauhequinnie jana eruha cuure. ⁴⁷Nii jana, jataain nainaan, nii ereeuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ⁴⁸Nitohanihane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canacaanu rai belanaala nitohaneeinte canaanai. Ii inaca ainane ii ariirijiacaanu, neeine jaa coitucuenihacaanune jaun ii coinaderaain”, naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰“Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaa nihanu niicha jerenohineeine coitucuhicheneta”, naain acaauru tonoraa Jesusone jana jetaote: “Naaonjoaiquete aitera”, naain coitucusichurene rai fojiaraauru.

⁵¹Nitohaneen fojiaraauru jiniichaaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba.

⁵²Nitohaneen fohejeein ichauhenanihajeen, itolere que jataain nainaan jetaote, satiin cachaauru aina caohachaaain ne nii Jesoso, coroatajaneen aina caohachaaain niha Cana Coaunerane jaun.

Cacha areroo niha cacha cojunacatera Joaan ne

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3 ¹Inae lechoonca saoqui jaanacaain satiin cocoainanacaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erodesi jetaote, Calileea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Taraconite, Itorea, naaonjoaihunri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ²Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuanaacuru curuaanaaneen neeurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cacha areroo rai ecocohin.

³Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaaauru nenaanajaaauru cuhecujueen jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara suujua coreeuchete

acauhanau tein cojunacatenohineein baotisanोजोनेन neeuchete, inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunerara”, naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵Nitohaneein jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaelu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine rijijieein:

“Nerichaa in cache areroo eeheehejein:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche,
raujuin cuain.

Satiin turiararoorute
memoanojoinereein.

Atane ecuunooru nihanatiinte
ranuusiin macaracanojoi
nijihacoa cureein.

⁶Nii banate,
satiin caa chauratane que
nenacaauru cachaauru
jianacoon cache mitaeranu
letoaa Cana Coaunerane
coaracururein’ ”,

naain nii Joaan que aitiin laenaelu *profeta* inoansi Isaihasine rijijieein jetaote ichae Joaan.

⁷Inae nitohanein cachaauru cojunacatiha acauhanau tein baotisaa Joane coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara osa coreniha caseteco tabai turu rai nenea caje nichotein, jianacoon mituriquicheeine que inara rai aite, taibinaecuru. ⁸Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachaa inara ichao corein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueranein inanacaachene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraun nefoerate nicaanune jaun cha latiaacaanu canacaanu’, naain inara raajenihane necoritanaa nainiheeiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraun nefoerate coaunaane. ⁹Chaentechu, inae ajianojoineein ne tero, inaana inaeniha temulene rai cojoaisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaolenein neeuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune coina”, nae jetao acauru rai Joaan.

Niritoha acauru rai Joane jaun jetaote: ¹⁰“Chatoanai jana icharihacaanu canacaanuta”, naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹“Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nenea rai leinjiin teeine. Chaaen lenone siricha, nii lenone colane nenea rai teinera”, nae jetao acauru rai Joaan.

¹²Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *impoesto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acauru baotisaa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatoanai jana icharihacaanu canacaanuta cache relaera”, naauruhane jana jetao:

¹³“Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritojoaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera”, naa acauru rai Joane jana jetaote:

¹⁴“Chatoanai jana icharihacaanu canacaanuta”, naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatoanai ichaeniha chunine jana colurujueein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coaauquichene. Inara amihaneeo corenihacha ichaaochera”, naa Joaane jana jetaote, ¹⁵jataain turuha Mesihazine cohajeeuruhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohajei Mesihasi chara inae caa turue”, naain jetao ita caje Joaan bajaure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

¹⁶Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujiaain acauhanau inara teein inara baotisaaun. Jana nii cacaaijje uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naaonjoain que inara baotisaa ureein. Acate jataain camurijiriin nelatein cocoainaan letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejehaun. ¹⁷Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoha charijibana jacanaacharanejeein nena usihanau teine caina. Nii rijijieeinte, nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein nena jeriheichuru mocoha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaicha”, nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

¹⁸Niritiin acaauru suujuatein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera berate-nojoi Jesoso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. ¹⁹Chaaen jetaotechu, coberenadoro Erodesi netonoai suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siria comasaineene jaun, chaaen itolere baasooru ichaain nihane jianihane caina. ²⁰Nejetaote, nitohanein nii baaso ichaane ichoae tacaain, caresero cuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisaa Joaane

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹Nitohanein jetaote, jaiti caresero cuhane enoaniha Erodesine jana, acauhanau satiin cachaauru tein cojunacatenaaca acaauru baotisarajete Joaan. Nitohanein cachaauru baotisaa Joaane jana jetaote, Jesoso netonai nebaotisaeratein Cana Coaunera bajaane jana, nejoracaa dede bacuujuane jana jetao, ²²nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacaain Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: “Iite acaihaniji quicha jeree, quicha janijiin cacalabineein neecha”, naain toniha erenaa dedeeune jana jetao aonajeeure.

Jesocurisito foerateeureraauru

(Mt 1.1-17)

²³Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohi namihaneon nunuhetihane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu nii Jose calaohi niha acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

²⁴Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

²⁵Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

- Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.
 Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.
 Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.
- ²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.
 Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.
 Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.
 Jana Jose calaohilu jetao Semei.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.
- ²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.
 Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.
 Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.
 Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.
- ²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.
 Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.
 Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.
 Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.
 Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.
- ²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.
 Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.
 Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.
 Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.
- ³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.
 Jana Simeeon calaohilu jetao Lebi.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Simeeon.
 Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.
 Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.
- ³¹ Jana Melelea calaohilu jetao Eleaquiin.
 Jana Mena calaohilu jetao Melelea.
 Jana Matata calaohilu jetao Mena.
 Jana Nataaun calaohilu jetao Matata.
- ³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataaun.
 Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.
 Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.
 Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.
 Jana Sala calaohilu jetao Bosi.
 Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.
- ³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.
 Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.
 Jana Esroon calaohilu jetao Armi.
 Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.
- ³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.
 Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.
 Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.

- Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.
³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.
 Jana Raco calaohilu jetao Seroo.
 Jana Fele calaohilu jetao Raco.
 Jana Eberi calaohilu jetao Fele.
 Jana Sala calaohilu jetao Eberi.
³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.
 Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.
 Jana Nohe calaohilu jetao Sem.
 Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.
³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.
 Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.
 Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.
 Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.
 Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.
³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Seti calaohilu jetao Enoso.
 Jana Adaan calaohilu jetao Seti.
 Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunaineen nelu.

Jesoso coujuhin coaraa moconajaerane

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4 ¹Nii baotisaas Joaane baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaaun caje cauha cuha Jesosone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuane jaun jetao, ²ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechus cojuha sarue moconajaera.

Nitohaneen jenachoonca janoneen lenone lanaala nihane jaun mijiitohane jana jetaote:

³“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberoco rai aitoote lenoneneen nerotomiincha”, naa nechus saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴“Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihe cacha’, aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane”, naain tonoraa Jesusone jaun jetaote, ⁵luhecotariin ecuun amaain, satiin caa chauratane coarateen jetao:

⁶“Canune jitariin canuhacha ichana nainei aina satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru curuaanaaneen neeine coina, ichei tenaa naineen. Satiin acaauru canu raineen neeuruhane jaunne chunocoha jerera rai tenaa naineen.

⁷Aihane jaun neseeriaa in canu corojeein, canu baje bajequinete satiin ichei niha cureen”, naa moconajaerane jana jetao:

⁸“Nete, ‘Acaihanjin ii Coauneraacha corojeein, rai nelateen niicha jerei ichaau’, naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane”, naain jetao tonorae Jesoso.

⁹Nii baiha jetaote, Jerosaleen amaain ecuun Teenforo ichoae inaain jetao: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nemaroteeute coaracaa. ¹⁰Cana Coaunera Quiricha inoensi cuhane te:

‘Rai letonocuru anjeraauru
 letoarichaaïn Cana Coaunera
 ii beraaihuruhane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que
 ii michuurureein, nabana ajeri que
 necunaitaaine coataa’,

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane”, naa moconajaerane jana jetao.

¹² “Chaentechu: ‘Coa ii Coaunera coujuhin coaraa’, naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane”, naain tonoraa Jesusone jana jetaote, ¹³ecu ratiriin carajaojoaain caje amuhe nii Moconajaaera, neniha tonaain Jesuso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

Calileea batane namihaneeo nunuhetiha Jesusone

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainai coitucuhin, Calileea cauha cuha Jesusone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereeure coitucuhacoaain cachaauru. ¹⁵Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereerecuruhane jaa coloheri sinacocaauru nainiin cuhecujueein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

Nasareteu niha Jesusone

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesuso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai ichaone jaun jetao, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷rai *profeta* inoansi Isaihasicha laenai quiricha teeure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete
 caniha ne,
 niicha jerenohineein,
 ‘Inae raotojoein neriquicheein’,
 naain cairicheihuru rai bihanune coina.
 Chaentechu,
 ‘Inae jianacoon neriquicheein’,
 naain casetecocuru rai bihanune coina caletoae.
 Nii choae tacaain techu,
 maosacuru coichaaïn acaauru nota rautaaïn,
 cairicheihuru ichoteratichaaunne coina caletoae,

¹⁹ nitohanerichaaïn
 inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanonaa
 coitucueratihanu inara quene coina”,

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curuaanaa rai teein nelauriariin lauhecoba Jesusone jana jetaote, chaque tonajelanaala coarajeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹Nii jana jetaote: “Enenete esinae

rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane aithane rijijieein, satiin inara acatiha turue caa naitoonjoa coarajeeichene notaracae”, naa acaauru rai Jesosone jana jetaote, ²² ita rai ereerecure caohacha ichaa Jesosone que, satiin cojoe-latiin coarajeein, acaauru rai raotojoein ereerecane jaun. Nejetaote tabaauru: “Tajia caa Jose calaohinihaneta”, naain jetao ita caje bajaauere.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cacha coichana inaeraneetine, ichaajenhane necohachaa in canacaanu notaacune coaracaanura’, naain caque ereeiche. Chaantechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai Caferenaanone rijijieein, cau chatane que jerichanejeein itolere ichaain canacaanu notaacune coaracaanura’, naain ereeiche canu esenetaeneeichene jaun”, naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhijiriin, caohachaa in ranojinee in niheilu chuni Cana Coaunera ere beraneen nena-caauru *profetacuru* rai nataneque. ²⁵ Coaracuche nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Isaraelitanichaachene benecuru autanaauru, nihalu Cana coaunera ere bera *profeta* Irihasine banane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun, banejelanaala cana atane Isaraele batane sacuritaain nelu mijitena omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaauru rene letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curuajai neseu cana lauri Isaraelitanelanaala nena autana reneecha letononeein cuclu nii Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejeein techu, arajiin cana laurichuru Isaraelitacuru somane caaun cunaitecuruhane jana, acaauru rautaaenelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Iriseeo, cana lauri caje nena nihane saijieein. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha cana lauri Isaraelitanelanaala nena Naamaancha jetaote rautaelu”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesosone jaun jetaote, satiin aina jataain obaaecure nii sinacoca asaae nenacaauru cachaauru. ²⁹ Nitohaneen aina obajeein nimitchucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichatane ecuuno ichoe ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaaure jelai caje coauneen nii Jesoso saruhitocuruhane coina niqui, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuhuhi siricha cacha

(Mr 1.21-28)

³¹ Nitohaneen sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nena Caferenaan cue Jesoso. Nitohaneen cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neen nebetacanaa cojoanonaa bana, ³² ecu nena sinacoca asaae neen cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeeure cachaauru, leeochoaauru cacha relaaurera rijijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rochoin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuhuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain ehequuin:

³⁴ “Caa canacaanu rohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaa in canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucunra. Iite acaihaniji Cana Coaunera letononeen nenaaneeicha. Canacaanu jianeera”, naane jana jetao:

³⁵“Coa maitaa. Nii cacha suujua jianeein caje amuura”, naa Jesusone jana jetaote, satiin cachaauru acatiha chatohanein cunaitaelanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuchuhi.

³⁶Nii jana jetaote, satiin nesoonetiin coarajeein jetao:

“Chatoanai cocoainanacainein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejeesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuchuhi, rai nere tonoraaine coina”, naain jetao ita caje bajaaure ecuneein nii coarajeeurera cachaauru.

³⁷Nitohanihane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereerecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaitein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaane coina. ³⁹Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaain nii ajaa sitaa Jesusone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru turuaa cuure Jesoso rene, acaauru rautaane coina. Nii jana jetaote, cajanee cajanajeein acaauru ichoae bijii meracaane jaun jetao nerautaacoaaure. ⁴¹Chaaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaaera letono sirichaauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Lite Cana Coaunera Calaohi neeicha”, naauruha cojioriinne jetao, ereeru-ruha nii coitucuchuhicurune caohate Jesoso, Aca Mesihasingeein nihane coitucuuruha nii coitucuchuhicurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanonaa beebejia Jesusone

⁴²Nitohanein jetaote, inae nemataracaa janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateeuruha cachaaurune jana jetao:

⁴³“Nena leeochoaauru nenaanajaauru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanonaa beebejia cureeun, nii coina letononein nihanune jaun”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁴Nitohanein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Isaraelitacuru rai sinacocaauru naineein cuhecuje niicha beeni beebejeein.

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane

(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

5 ¹Calileea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesusone jaun, aonaa turuuruha arajiinne jaun jetaote, sururucure cachaauru. ²Nitohanein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeecuruha ate mucuurerane jana, carene que conera

colane coroatajaain boteeuru coaari Jesoso. ³Nii jana, Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesoso. Inae nemuri auha caje acau cataaunjeri amaauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelaauriiriin caje coaaneen cachaauru rai ereerejeein acaauru relae.

⁴Inae acaauru relaane nainaan jetaote:

“Taa nemuri nucuano que caa bote amaain, ecu caa inara rai redeeuru jaochete ate mucuhichera”, naa Simoon raine jana jetaote:

⁵“Nena inae janoajeein rede jaohacaanu natiin, leinjiinniji ate mucuelanaala jaohacaanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoaaneen caa redeeuru jaohin coaraa curichaanura”, naain jetao tonorae Simoon.

⁶Niritoha acaauru rai Jesosone jaun redeeuru jaoruhane jana jetaote, jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoaiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷Nii jaun jetaote, leeocho bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoaauru cotihacure biji que, acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote memoaaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijieein nelemue nii coroatajai bote. ⁸⁻⁹Nitohaneen jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin satiin nesoonetooruhane jaun, Jesoso tijia asae neseeonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nena nainihaaunta Curuaanaa”, nae jetao Simoon Fedoro nesoone caaun.

¹⁰Nii jana jetaote, nii Simoon aina neeurelu Sebedeeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueraneein neeuruhane jaun.

Niritoha Jesoso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueraneein neriheeni. Ena caje coauneente, cachaauru mucuhin raeraneen neriqiiincha”, nae jetao rai Jesoso.

¹¹Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acaauru rai boteeuru inaan, jitariin niicha sirii ratiriin jetao Jesoso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cacha rautaa Jesosone

¹²Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesoso rene turuha cue leinjiin cacha cosibi ruhacaain caaun cunaitein, nitohanai cunai siricha cacha leeochoaauru rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesoso coariin atane que nauri turuanacanejeein notoroaain jetao:

“Ii jereine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa”, naane jana jetao:

¹³“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi”, naain biji que dadae Jesoso, nihei chuni cacha, nitohaneen cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohaneen dadaa Jesosone rijieeoritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴Nitohaneen rautaan jetaote:

“Inae nerautaacha. Coa chaaen chuni rai: ‘Acate canu rautaera’, naain caque iriha. Raujiaaicha Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane coina rucueraneein nena saseredote rene turunihute, inae colunohineen

ii cosibi caje nerautaaaine coaramiinch. Chaaen nerautaaaine coujunacane que nii aitothalu Moisesane rijijieein belaaaine jaanu amaa in teeu saseredote raicha. Aihute inae nerautaa in somaraain neei nii ii cosibi cajene coaraain, inae acaauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiin cachaaaurura”, naain jetao letoae Jesoso.

¹⁵Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesusone saijieein, acaauru rautaane coinane maajeein jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru. ¹⁶Ne jetaote, tabaauru que acaauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana Coaunera bajarejetelu Jesoso.

Leinjiin jiurona rautaa Jesusone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷Nii baiha, cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu nelauriaa-coaain aonajeeure fariseeocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaurera, naaonjoainuri, Calileea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naaonjoaihunri sacutaainchuru caje uhacoaain. Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaite-nacaauru rautaacoa Jesusone jana jetao, ¹⁸leinjiin cacha jiurona turuaa uure cachaauru, rai nela cuhane tijichaain amaa in. Inae turuaain jetaote, loreri asae enoanaa jerecure, nacatiha coaraa Jesusone coina niqui. ¹⁹Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain araaicha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela cuhane tijichaain, satiin cachaauru cataaun jetao Jesoso acatiha nii jiurona cacha faaure. ²⁰Nii jana, esinae rauhijiriin rautarichaaainne esenetaain aihuruha nii cachaaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acateen ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi”, naa Jesusone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cacha.

²¹Niritiin nii jiurona rautaa Jesusone aonaa in jetaote:

“Chaneeina ne caa cacha, caritiin ereein Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane coina. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cacha ichoterateen cacha que suujua acateen nihanera”, naain jetao ereeure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaaurera aina fariseeocuru.

²²Niritiin que ereeuruhane que nainaa in jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche. ²³Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acateen ii osa caje ichoteratenohineeicha’, naenihacane: ‘Nimichuhin amuu’, naacane. ²⁴Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calao hi cachanee in nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neen nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche”, naain jetao, nii jiurona cacha rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu”, naane ²⁵rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii toco-hacane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera corojee in rai nenajaun cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cacha.

²⁶Nitohanihane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanaine que airijiin, enene catohanei cojoelanaa-cojoai coaracaachera”, naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesusone

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷Nitohaneein nii jiurona cacha rautaane baiha, jelai caje mituha cuuru-hane jaun jetaote, leinjiin cacha, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coaari Jesoso, nii coriqui teeuruhane jaa rori ichoe lauhecoba jana. Nitohaneein coariin jetaote:

“Chajaa canihara”, naain cotihaca Jesusone ²⁸rijieeoritiin nimichuhin jetao, satii niicha ichanenu ratiriin Jesoso jiniichaaain aina cue Lebi, caaijie cunacaauru aina.

²⁹Nitohaneein Jesoso jiniichaaain cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caaun rai loreri asae beseta ichaa Lebina jana jetao, ecu neeure arajiin leeochoaauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaaen leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunri.

³⁰Nii jaun jetaote, Jesoso aina nerelanacauru rai:

“Chanuna cocoaeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoaauru osaaonacaaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche”, naaure jetao acaauru rai, nechua jataain acaauru que iriha Cana Coanera naitoonjoa que cacha relaaureraauru fariseeocuru aina leeochoaauru fariseeocuru.

³¹Niritocuruha nii aina nerelanacauru raine aonaain jetaote:

“Coatiha coichaera latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. ³²Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhahaun. Leinjiin osaaocuruhane coitucuuraaurune cotijiaain, rai suujua coreein jeriha Cana Coaneranane rijijieein neeuruhane coinara”, naain jetao tonoranajae Jesoso.

Ena Niicha Tei Ichaonaa que cacha relaa Jesusone

³³Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coanera bajaee bajaecure suri couu netiin cosinacaain. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta”, naauruha Jesoso raine jana jetaote:

³⁴“Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeraanu cachane jaun. ³⁵Nete laen, inae nii jianacoon tein cacha ranaa jerera nichaanne amaaauruhane suri couu neein cosinacaain inaderaa cuurureeincha”, naain jetao: ³⁶“Coaraaunachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soaain que cajione siri counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaaere, nii cajione siri. Chaaen caohachaaain nedanaa nainihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ³⁷Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera. ³⁸Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaere nii coaerai. ³⁹Niheichu coaerati cohane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun”, nae jetao, cacha relaaauruha fariseeocurune rijijielanaala, leeochoaneein cacha relaane jaun.

Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeeuruha

Jesoso aina nerelanacaurune

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 ¹Nebetacanaa janonaa bana tirico cocana jana situujueeuruha aina nerelanacauru aina Jesusone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijihanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacauru.

²Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacauru”, naain bajaauruha fariseeocuru tabaaurune jana jetaote:

³⁻⁴“Aiha niqui. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri tabernacolo asae enohin Cana Coaunera que banijiaaonein niha nii faan natiin, mijitenacaun rai corihacuru aina jiniiquuin nii faan quihane Rabirine ereretaain coaraquicheneta. Acaihaniji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu”, naain jetao:

⁵“Canu- cachanein nejanoanaa nichaaunnena, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoainanohineein neeun”, naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Jiurona bijihona cacha

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoanonaa bana, sinacoca asae enohin cachaauru relaa Jesusone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cacha, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷“Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijieein, caa jiurona bijiin cacha rautari-chaaanta”, naain jetao, Jesoso cojoelaure colurujueeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaurera aina fari-seeocuru. ⁸Ne jetaote, nii cojoelaauruhane que nainaan jetao, nii jiurona bijiin cacha rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraaura”, naa nii Jesusone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹“Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereeun. Chatoanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cacha ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cacha ichao itajihacanena caohachaa”.

¹⁰Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacaauru coaraain jetao, nii cacha rai aitoa jetao:

“Ichooi raujiaute coaraacaara”, naa rai Jesusone jana jetao, rai biji raujiaa nii cachane jana jetao, jiurohane caje inae nerautae nii cacha biji.

¹¹Nitohanein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana icharihacache caa aansai aina”, naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesusone

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹²Nii bana jetaote, ichatane ecuuno que cuhin, janoaajeein Cana Coaunera bajaebajajeein janoe jetao Jesoso. ¹³Inae janohane jana jetaote, nii aina

nerelaa amuhemuhenaacaauru jitariin cotihanajaain acaauru caje janijiin lechoonca corootajaihuri cocoinaain, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto”, naanete, “Letononeein nenea”, naane aite.

¹⁴Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon nii Fedoro neein niicha curuha-teeni, chaaen nii Simoon nejera Anderesi, chaaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵Mateo, Tomasi, chaaen Arafeeo calaohi Saantiaao, chaaen Selote neein niicha curuaateeri Simoon, ¹⁶chaaen Saantiaao calaohi Jodasi, chaaen nii Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoainurine.

Arajiin cacha relaa Jesusone

(Mt 4.23-25)

¹⁷Inae nitohaneein ichatane ecuuno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaain jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenaacaauru aina netaojiaaure arajiin cachaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuana auhaniha nenacaauru neseeru Tiro aina Sidoon, naaonjoaihunri cajeeurune maajeein turuhacoaaure. Acaauru relaa Jesusone aonanacanejeein, acaauru rautaa acaauru cunai cajene coinane maajeeinchuru turuure jataain arajiin cachaauru.

¹⁸Nii coitucuchuhi ichanohineein cunaitenacaauru rautaane jana jetaote, nerautaacoaaure. ¹⁹Nii coaraain jetaote, satiin cachaauru, Jesoso dadanaa jerecure biji que, aca jerihane rijijieein nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoein neeuruha tabaaurune jana tabaaurune raotelanaala neeureein.

(Mt 5.1-12)

²⁰Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineein neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coau-nera cojoanonaa inara rai nihane jaun.

²¹Ena mijitenaanau neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanaelanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoein enoanaain neriquicheeine jaun.

²²Canu cachaneein neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara nocoje chanuhin, inara que jaolequuin naaonjoaauruha canu core-nihane nihanatiinte nerausiajeein neriquicheein. ²³Nitohaneein inara teeuruhane nihanatiin jataain raotojoein rachoojoein neeuche, canu coreniha dedeeu raotojoein neriquicheeine jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaaauruha inara araaichurune rijijieein, Cana Coaunera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetucuruhalu acaauru inoaensi-huru.

²⁴Coaraain nainacuche coriquihonacaauru. Inae ena aaichene rijijieein rachoojoein niha curieeicheein.

²⁵Coaraain nainacuche ena raotojoein lenoneein nenacaauru. Inae neri-naain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaauru. Inae inaderanaa caaun chanaa curiquicheein.

²⁶Coaraain nainacuche itolere neein atane sacuritaain coroaenojoinnein nenacaauru. Nitohaneente *profetaniha* nocoetonacaauru coroaajeein nereje-tocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaauru belaihu.

²⁷Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoecaain jaolequiin nenacaauru belaa in caohachaa in acaauru aina neeuche.

²⁸Nechu jataain inara cotaiha: ‘Coaraain nainacuche necha aansaihu’, naain inara que ereein nei belaa in, rai Cana Coaunera bajaauche. ²⁹Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teeute amaa ine. ³⁰Jerichanejeeinchu, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii ruluweranihane, coa tonaain iriha. ³¹Charijieeinchaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieein acaauru belaihu che inara netonai.

³²Inara belaichaauruhacha belaa in neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaurune rijijieein neriquicheein. ³³Nii rijijieeintechu, inara corootajaneraauruhacha belaa in neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaurune rijijieein neriquicheein. ³⁴Chaentechu, chaelai latein niha cachane jana, inara rai cainaane coina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaurune rijijieein neriquicheein. ³⁵Jana laen, nii inara que jaolequiin, inara que nererojoecaaeriin, naonjoaain nenacaauru aina caohachaa in neein, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieein neeichenete, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichaquichene jaun, inara rai nii cainareein Cana Coaunera, nitohanein acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaauru, neechu aansainein ichaonacaauru, naonjoaihunri belaa in ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶Nii cairichaaajoaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein, inara netonoai cairichaaajoaain inara amute cachaauru coaracuche.

Jiaonriha leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene

(Mt 7.1-5)

³⁷Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, leeochoaauru que baasoneein ereein neeichene, nabana, nii leeochoaauru ichaquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatoanai ichaa inara leeochoaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acatemiin Cana Coaunera. ³⁸Chaelai latein neeuruha inara amute cachaaurune jana rai teeichene, inara rai inaraacha latei terein Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teeichene nihanatiinte, jelai amuritoheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoaauru coaraquichene rijijieein, inara netonai coareein Cana Coaunera”, naain jetaote:

³⁹“Coatiha nelaterihe, leinjiin maosa amaeranu que niha leeochoa namute maosane. Enaachate nitohanihane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa nainecurure.

⁴⁰Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nena nainera. Nii inara relaera rijijieein nerelaachene banaachate nainereiche, rauhiaain rijijieein neeichene.

⁴¹Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine. ⁴²Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucuneeine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianein ichao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: 'Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaa in baaso ichajeein ichaohine jianein caohachaa in ichao', naan erenaa nainereei.

Rai ninna cajete, coitucunacaine temule caohacha

(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴Nitohaneente, rai ninna caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohanihane jaunte, chabana tijiemele que inaana nainene oja. Jerichanejeein chu chabana cajiiahi que, inaana nainihe iijaaen soririji. ⁴⁵Nii rijijeein techu, caohachaa in suujua coara cacha, caohacha nejesina que ere, satiin caohacha rai suujua cuhane nihane jaun. Jana cacha, baasoneein suujua coarate baasoneein ere, satiin baaso rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneente cacha ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nena.

Coroata laurii loreri icharaauru rijiiicha nere aonaera biha Jesusone

⁴⁶Chanuna itolere bana, 'Canu Curuaanaa', naaichene sainejeein quere tonoraain quiiicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que ere coitucuhiche. ⁴⁸Charijeein chaaanti, loreri jaane coina jauriaanejeein ucuuatiin bajein, enuha suuji caohachaa uru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que tacaa uuujinaa mijiaanein nihanatiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijiiicha cacha, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana janelanaala ne. ⁴⁹Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaariin atane bajein, baasooru que banesijiatein loreri ichara cacha rijijeein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaanein tacaa uuujinaane jana, beraujuaain nitaje nii loreri, nii rijiiicha nii canu aonaane sainejeein, quere tonoraelanaala nenacaauru cachaauru", nae acaauru rai Jesuso.

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesusone

(Mt 8.5-13)

7 ¹Inae nii cachaauru rai irihane nainaan jetaote, Caferenaaon cue aina nerelanacaauru aina Jesuso. ²Nii jana jetaote, nii Caferenaaon ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono jataain belaa in niicha sirii jetaote, cunaitein ohane rai ne.

³Nii jaun jetaote, nii Caferenaaon turuhin niha Jesusone inaaoriin jetao, Jorioocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujeein Jesuso cotihaca cuuruhane, nii rai letono cunaitenaa rautaa uhan coina. ⁴Nii jaun jetaote, rene turuhin:

"Iine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵Jataain canacaanu araichuru belaichanein, aca canacaanu rai sinacoca icharatein,

naaonjoaain nihane jaunne, caa cafitaan coroatajaneen rai letono rautaaaine jerichaanura”, naaure jetao Jesoso rai.

⁶Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turue lalajeein cuujueeuruha Jesoso ainane jana jetao, rai belaichaaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichei nelateen nihaaun canu loreri asae turuhine coina.

⁷Nii jaunne caraajenihane ii cotihaca uheneen. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitohine rijijieen nerautarichaaain canu letonone coitucuhanune jaunne ichei raujiaain berateen.

⁸Nii rijijieenne canu letoaaauruha canu curuaanaacurune tonoraain neen. Nii rijijieintechu, canu bijiu nenacaaauru soondarooru caje chunucoha letohanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain ichae, nanichuchera”, naain letoaa cafitane jaun inae aitoha cuuruhane jana jetaote, ⁹cojoelatiin, nii aina amuhemuhenacaaauru cachaaauru coarajeein jetao:

“Coatiha Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cacha tocohaneein jataain quesenetaera coarahaunta”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁰Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautaaain niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesusone

¹¹Nitohanihane baiha jetaote, aina nerelanacauru, chaaen arajiin sacuurera cachaaauru, naaonjoaihunri aina leinjiin nese Naain ineen curuajai nichae cue jetao Jesoso. ¹²Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujueeuruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi leinjiin acaacha calaohineen nena onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoaain arajiin corihaniha cuure cachaaauru. ¹³Nii jana nii autana coaraa Jesusone jana, cairichaaajoaain coaraane jaun jetaote: “Coo chanaara”, naain jetao, ¹⁴nii rijieoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaauruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeeuruha nii baijiaain amaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaura”, naa Jesusone jana jetao, ¹⁵inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohaneen nii neba rai nii onaa ichateen tiha Jesusone ¹⁶coaraain jetaote, satiin acaneein nihane que suujua acateen cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelateen, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turue”, naain jetao:

“Cana Coaunera rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera”, naaure jetao Cana Coaunera coroajeein, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷Nitohaneen coaraain jetaote, satiin Jodea batane sacuritaain jetao beuuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesusone coitucuuure.

Joan Baotisita letonocuru

(Mt 11.2-19)

¹⁸Nitohaneen onacaaauru ichateen, naaonjoan Jesusone coaraain jetaote, Joan rai biha cuure sacuureraauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai

sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹“‘Tina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajei turuha uheneninee. Aca neneine canacaanu rai beeu, leeocho cohacaanune coina’, naain bajanichuche rene turuhincha”, naain jetao letoanajae Joaan Baotisita. ²⁰Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joaan Baotisitae canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajei turuha uhenenineeine bajaacaanune coina. Aca neneine leeocho cohacaanune coina”, naauruha Jesoso rene turuhin Joaan letonocurune ²¹rijieeoritiin jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, arajiin maosacuru nota teein, coitucuchuhi caaun cunaitenacaaurune maajeein rautaacoaane baiha jetao, nii coroatajai Joaan letonocuru rai jetao:

²²“Chajaain Joaan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaaen, inae maosa neeuruhane caje notaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraain amuure. Cosibinacaauru netonaite inae cosibi caje nerautaacoaaure. Uricho saaecuru netonaite, inae irichohin neeure. Nii jana onacaaurute jerichanejeein cacha neein jaberoconeine nichaauraain neeure. Jana cairicheinejeein nenacaauru raite, jataain acaauru rausaierichaaain Cana Coaunerane beebeje. ²³Nitohanihane jaunte, nerausiajeein neeurureein canu que jaecohane jianelanaala nenacaauru”, naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joaan raicha”, naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joaan letonocurune jana jetaote, nii Joaan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatoanai coaraa curejetocoichelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵Chatoanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreeteein neeina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, cocoainanacaihuri loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojoein. ²⁶Chatoanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nena leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷Nii Joaan que tejian, rai Calaochi nichaaunne rai aitelu jetao:

‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera’,

naain belu Cana Coaunera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoensi cuhane. ²⁸Coatiha inoanlu caje coauneen, enanetoejin nihei chuni nii Joaan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coaunera Cojoananaa, canuhacha tei que nena cacha, leeochoaauru fautaain nihane niha natiin jataain Joaan amurijiriin ne.

²⁹Nete cachaauru relaa Joaane jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau teein nebaotisaerateeurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha ansaeneen neeuruhane saijieein nebaotisaerateeurelu, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaa Joaane esenetaauruhane jaun. ³⁰Jana fariseeocuru aina Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaureraauru, itolere amurijiriin Cana Coaunera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coaunera icharatenohi icharaneen aiha Joaane esenetana jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹Nitohaneeinte itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³²Acaaurute nenaanaja cataaun nocoatijianaa jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihurune jana, raasanaa jerelanaala neein, niheichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanaihuru. Nii rijiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³Nii rijiichuruhane jaunte, turuha Joaan Baotisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, 'Nechu aansainihane jaunte ai, nechu jataain coitucuchuhi siriha rai suujua cuhanene jaun', naain que ereeichelu.

³⁴Nii baiha canu- Cachaneein nejanoanaa nichaaunne turuhin, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaanune jaunte, 'Ahotiritiinijene tabaain lenoneein ajetoriaaneeun. Chaaen jene nechu aansainein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maaheen belaitoon', naain ereeiche caque. ³⁵Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichacaaunne coitucuha cuurureein satiin cachaauru", nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin fariseeoneein nena Simoon rene turuha Jesusone

³⁶Leinjiin fariseeo jetaote, Jesoso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohaneein cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesusone jana jetaote, ³⁷turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseeo loreri asaae turuhin lenoniha cuha Jesusone inaoriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nena ere ne jujui amaaain turuhin jetao, ³⁸chanaain Jesoso tijia rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tijia rujuae. Nitohaneein rujuane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, ere ne jujui que rujuae.

³⁹Nitohaneein ichaane coaraain jetaote: "Esinae rauhijiriin leinjiin *profetanihane* jana nihanete, caauneein tiha caa ene cojoaeloroherine jana, baaso nihane coitucuure caa cachara", naain jetao suujua ereein coaraje nii Jesoso cotihara fariseeo.

⁴⁰Nii jaun jetaote, nii fariseeo rai:

"Simoon, icheine erenaa jereun aonaaine coina", naa Jesusone jana jetao:

"Saan. Aitoo caraine aonaera, cache relaera", naa nii fariseeone jaun jetao:

⁴¹"Leinjiin cache jetaote, coroatajai cache rai coriqui te, jelai amuritoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohaneein jetaote, leinjiin rai te saouki fashaaain. Jana leecha rai jetaote, te saouki chooncaain. ⁴²Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que rebeonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua acate nii coriqui erora. Tonaain jana nii que. Chariji jana nii coroatajaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaain coarae", naa Jesusone jana jetao:

⁴³"Jerihane nii leecha amurijiriin rebeeona cachate jataain nii coriqui erora belaaain coaraera", naa nii Simoonne jaun jetao:

"Esinae rauhijiriinte aitohicha", nae jetao Jesoso.

⁴⁴Niritiin jetaote, nii ene coarajeein, nii Simoon rai jetao:

"Caa ene coaraaunachuhinti. Coatiha jauriaanejeein ii loreri asae turuhane nune jana, catiha culeecaaunne coina carai acau tihei. Nete laen caa ene, rai

nota baca que catiha culejeein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵Coatiha-chu turuhanune jana canu meri lioracaheei. Caa enete laen turuhin enohane caje coauneein canu tijia lioracaane jianene.

⁴⁶Niheichu nii jujui niha natiin cacoturi ichoe tihei. Jana caa enete laen catiha ichoe ere ne jujui chorohin que catiha rujuae. ⁴⁷Nitohanihane jaunne ichei aitoon. Arajiin rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihan coaratihane caa ene ne jaun. Nete laen, nii leeochoaauru amurijiriin caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteeurenereein, chabana osaaocuruhane coitucuhin canu belaina jerecurenihanane jaun”, naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸nii ene rai:

“Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoneeichera”, naa Jesusone jana aonajeein jetao:

⁴⁹“Chaneena ne caa cache, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoteratein nihane coina”, naauruha nii aina ecu cotihanohineei neein aonajeeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰“Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoneein neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoein chenenajaun caunihuchera”, nae jetao Jesuso, nii ene rai.

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

8 ¹Nitohanein jetaote, itolereenein neseuru naineein, nenaanajaauru naineein amuhemujeein Cana Coanera cojoanonaa que ereerejeein amuhemuherejete Jesoso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ²chaaen coitucuhuchi caje, joanreein cunai caje, naonjoaihunri caje niicha rautaaui enecuru tabaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caainsinein suujua cuhane coitucuhuchi sirihane jana nii Jesosohacha rautaai “Maadala bene”, naain niicha curuaateuri Mariha, ³chaaen Erodesi amihaneeo beraichanein nena Cosa comasai Joana, chaaen Sosana, naonjoaihunri aina leeochoaauru arajiin enecuru jetao, acaauruacha sirii que acaauru coroatajaneranein cuure.

Temule jaera parabola que erenaa

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴Nii jana jetaote, neseuru caje cuhacoain Jesoso coaraa cuuruha arajiin cachaaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuchene ena inara rai temule jaera parabola que erete coitucuhiche.

⁵Leinjiin cache, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha rijai nucuhene jaun shaaocure cachaauru. Chaaen tabaauru quihure tajaalinaacuru. ⁶Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omarohane sainejeein ohijiaocae. ⁷Tabaauru ojoa neeonjoain jana nalunacaauru jetaote, omarohane jana amurijiriin omaroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachaa in omarohane jaun, le nucuhecuro caje le fashai ucuheneeinchuru nefae”, naain jetaote, acaauru rai tonijiaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche”, nae jetao Jesuso.

Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote:

“Chatoanai quena nii temule jaera que cuaain cachaauru rai aitoi”, naain Jesoso caje bajaauruha aina nerelanacaurune jaun jetaote:

¹⁰“Inaraacha quete rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erenaa *parabola* que cuaain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucuureni-hane coina, niheichu aonacuruhane nihanatiin coitucuuruhane coataa.

Temule jaera *parabola* que cachaauru relaane biha Jesosone

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Nii temule ucuhe riaara que aitocaaunne jaan erenaa *parabolate*, Cana Coaunera beratenojoi rijijieein ne.

¹²Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoi aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nena-caauru cachaauru rijijie.

¹³Jana nii ajeri choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoi aonaain, corojeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, carajae-lanaala basiinjiincha esenetaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoeaain jianeraauru rijijie.

¹⁴Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraaen jianejeein cuaajeein, jataain niicha lateeicha que coacuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichaaanne coacuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajeraai nenacaauru rijijie.

¹⁵Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratihana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajiin jianelanaala nenacaauru cachaauru rijijie”.

Cono que cacha relaa Jesosone

(Mr 4.21-25)

¹⁶“Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nai-nihei, nabana nocohenaana turuuruha loreri asaa turunacaurune coataa. Nitohaneein bujuaihu telanaalate ecuun te, conohanau loreri asaa enooruha turunacaurune coina. ¹⁷Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaunne jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeoriin bana coitucuururein.

¹⁸Aihane jaun, caohachaaain aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rarein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedareein inae ecu tihane bana”, naain acaauru rai be Jesoso.

Rai neba aina Jesoso nejeraauru

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataain arajiin ecu turuuruha cachaurune jaun. ²⁰Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote:

“Taute aerene neeure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataainte ii coana jerecure”, naain Jesoso rai beeuruhane jana jetaote:

²¹“Aiha niqui. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichao-hin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraauru-nera”, naain jetao tonoranajae Jesoso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesusone

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²²Nii baiha jetaote: “Amauchete caa nemuri jerau cunichaachera”, naain jetao, aina nerelanacauru aina leinjiin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesusone jana jetao, inae memoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote. ²⁴Nii jaun jetaote nesooone caun:

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje”, naain Jesoso nocoauruhane jaun jetao, nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesusone jaun jetao, tonajelanaala cujeeure.

²⁵Nitohaneein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nere-lanacauru rai jetao:

“Chanuna cha esenetaeneeiche”, naa acaauru rai Jesusone jana jetao, nesoonetiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane coina”, naain jetao nejesinajeein ita caje bajaure.

Jerasa batane que nenea coitucuchuhi siricha

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶Nirijieein cujeein jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriha cuure Calileea jeraniha nenea Jerasa batane que.

²⁷Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesusone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca cue suujue cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Nii cacha jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸Aca jetaote, Jesoso coariin nacatiha auhaquuin semojaain tacaain jetao:

“Coa caniha nenoaain carerojoecaara, acaihaniji nenea Cana Coaunera Calaoi Jesoso”, nae jetao Jesoso rai, ²⁹caje mituha, nii suujua cuhane neein asaaera coitucuchuhi coina aitoa Jesusone jaun.

Nitohanihane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tijia ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cacha nenajanihu amauruha nii coitucuhicurune, ecu nii cacha areroo ne. ³⁰Nitohaneein rai irihane jana jetaote:

“Tonaa ichurujuata”, naain caje curuaa bajaa Jesusone jana jetao:

“Lejion niha canu curuaara”, nae jetao nii cacha, jataain arajiin suujua cuhane neeuruha coitucuhicurune jaun. ³¹Nii arajiin suujua cuhane nena-caauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesusone coataa jetao, ³²⁻³³ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane coina Jesoso caje bajaure. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesusone jaun jetao, nii cacha caje mituhacoaain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacooaure nii coosichuru.

³⁴Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaauro, neseeuro, naaonjoaihunri naineen biha cuure nii coosi beraihurera cachaauro. ³⁵Nitohaneen beeuruhane jaun, cuhin coaraa cuuruha cachaaaurune jana jetaote, Jesoso tijia asae lauhaca coujuriu cacha neen necoreeteen nii suujua caje coitucuchuichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauro.

³⁶Nii jana, nii cacha caje mituuruha coitucuchuhicurune jana coaraauro jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieen beure leeochoauro cachaauro rai.

³⁷Nitohaneen coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacauro cachaauro jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸aina cunaa jere nii coitucuchuichuru mitunaja cacha. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹“Jiaohine. Chajaaaincha jelaiha chenenaun cauhin, ii rautaaain niha Cana Coaunerane beebejenihun”, nae jetao rai Jesoso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaauro naineen cuhecujueen jetao, rautaaain niha Jesusone beebejeen amuhemujuen nii cacha.

Jairo cacunu. Chaaen leinjiin ene Jesoso cajione dadaera

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰Nitohanihane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain corajeein Jesoso raaure, turuhane cohajeeuruhane jaun, satiin cachaauro. ⁴¹Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha sinacoca curuaanaa neen nena Jironneen niicha curuaateuri. Nii cacha jetaote, Jesoso tijia asae neseoriaain jetao conujueen cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane coina, ⁴²jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunu lechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiin sacuuruha cachaaaurune jaun, sururucure cachaauro.

⁴³Nii arajiin cunacauro jana jetaote cue leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain nirijieen ichana jaohajeein cunaitein nena. Nii jetaote, jitariin niicha sirii coriqui jaohin necoicharate niqui. Nejetaote, rautasihurene nii chuni coichaeraauro.

⁴⁴Nii ene jetaote, Jesoso caaijie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵Nitohaneen dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae”, naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujueuruhane jaun jetaote:

“Cacha relaera jataain araicha cachane jaunte, ii sururucure jerane”, naa rai Fedorone jana jetaote:

⁴⁶“Aihei bajaa. Chunucohate jerihane canu dadae. Cacaje mituha cacha rautacaanne jaan cajene coitucuunra”, naain jetao bajae Jesoso.

⁴⁷Niritoha Jesusone jaun, nesuujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijijianeen Jesoso acatiha neseoriahaan: “Naaonjoaain cunaitichaaanne jaunne,

nii caje nerautasinihanune jaun, ii dadaaunra. Nii ii dadaanune rijieeoritiin inae nerautaaun canu cunai cajera”, naain satiin aonajera urichoo jitariin biha nii enene jana jetaote:

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha ene. Chajaain chaque tonajelanaala chenenajaun caunihura”, nae jetao rai Jesuso.

⁴⁹ Nitohaneein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaeneein nii cacha relaera reroecaa. Inae oha ii cacunura”, naain jetao biha uhe letoaaauruhane jaun leinjiin cacha, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii cachane aonajeein jetaote:

“Coa tonajiha. Raujiaaincha quesenetaaute nacoaauneein ichanamiin oo caje ii cacunura”, nae jetao Jairo rai Jesuso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaaen, nii ene fojaraauru, naaonjoaihunricha enoae jiniichaain nii loreri asae. ⁵² Nitohaneein inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha nii loreri asae nenacaaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha”, naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure nii ecu neein coarajeeurera cachaaauru, esinae rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna, chajaain nimichuura”, naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao, ⁵⁵ nacoaauneein raurononeein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohaneein icha-teenin jetaote, coroaateeuruhane coina aite Jesuso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote, jataain cojoelatooruha rai fojaraaurune jana jetao: “Jiaonriha caa catohaneein icha-teenin nihanune beeiche chuni rainera”, naain jetao suujuatenajae Jesuso.

**Cana Coaunera Cojoanonaa biha cuuruhane coina aina
nerelanacauru letoaa Jesusone
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)**

9 ¹ Jelai lechoonca coroatajai aina nerelanacauru taojiaain, acaauru aina neein cocoainanajaain jetaote, letoanajae Jesuso, cacha suujua cuhane nenacaauru itolere coitucuchuichuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina. ² Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Cojoanonaa beein, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina acaauru letoae.

³ Nitohaneein letoanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui, necoree-teeichene jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache. ⁴ Chuni-jihun loreri asae turuhichene ecu neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ⁵ Jana chunijihun nese que turuhichene jana, inara ranaa jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche. Inara tijia batane faofaohin ria-riaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein nainacuche’, naain ichaquichene coitu-cuurumiin caje”, naain jetao letoanajae Jesuso.

⁶ Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseeuu naineein cuhe-cujueein jetao, ichoteratenajaane jaa erenaa rauhi raotono beebejeein jetao, cunaitenacaaurune maajeein rautaacoaure.

Suujua auhacae Erodeseine

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Nitohaneein itolere ichaaechajeein niha Jesusone coitucuhin jetaote, que suujua auhacaain nererojoeae Jorioocuru curuaanaa Erodesei. Tabaauru, “Joan jete oo caje ichanaain ai”, naauruhane jana, ⁸leeo-chaauru, “*Profeta* Irihasi jiete, oo caje ichanae”, naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana Coaunera Ere bera inoawesi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai”, naaure.

⁹Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihane nii Joaan nuluno moloheratihanune jana moloorelu. Chaaquena jana, nii itolere ichaa been ereeure”, nae jetao Erodesei.

Nii jaun jetaote, jataain Jesoso coaana jere Erodesei.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Inae nii letoanajaa Jesusone caje turuhin, jitariin acaauruacha ichai beeuruha nii cocoaainain niicha letoauri afosotoorune jana jetaote, jelai cachaauru caje acaauru amaaain, leinjiin nese Betesaaidau amanajae niqui Jesoso. ¹¹Nejetaote, inae cuhane coitucuuriin, sacuhin, rene turuha cuuruha cachaaurune jana jetao, raotojoein acaauru raain, Cana Coaunera Cojoanonaa que acaauru rai ereerejeein, cunaitenacaaurune maajeein rautae.

¹²Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucohacuru nena-caauru neseuru cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiincha. Coatiha nihei cau cacha caje lenone coreteein acaauru coroaatenaa jaanuta”, naauruha nii lechoonca coroatajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³“Nirimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuhe”, naa acaauru rai Jesusone jana jetaote:

“Saoquijieinchate neeje faan, chaaen coroatajaain ate naajeeinchara. Core-tiha cuhacaanune banaachate nena nainere lenone, satiin caa cachaauru raicha”, naaure jetao Jesoso rai, ¹⁴itolereenein saoqui oharaancaain acaauru aina neeuruha cachaaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacauru rai jetao:

“Saoquichoocaa nainaan ita rohan tein acaauru lauriaauchera”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetao, ¹⁵nii aitohane rijijeein, ita rohan tein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacauru.

¹⁶Inae satiin nelauriaacoauruhane jana jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate mucuhin, coreniha dede coarajeein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeunebeeunein aina nerelanacauru rai jetao te Jesoso, jitariin cachaauru rai chaluuruhane coina.

¹⁷Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaun tiaaojoaain lenonecuruha satiin cachaaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari memoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Chanichaaunchata”, naain acaauru caje baja Jesosone jana jetaote:

¹⁹“Tabaaaurune, ‘Joaan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai’, naaurera. Jana tabaaaurune, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi Irihasite ai’, naaure. Jana tabaaaurune, ‘Cana Coaunera Ere bera inoaensi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai’, naaure”, naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰“Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaaun”, naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihasinneeicha”, naain jetao tonorae Fedoro.

Orichaaaine biha Jesusone

(Mt 16.20-28; Mr 8.30–9.1)

²¹Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesoso.

²²Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeunnicha”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

²³Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relaineein canu ere tonoraeranein nenea jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaaaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaantaain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ²⁴Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajeein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajereein. ²⁵Chaaquena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ²⁶Chunucoha, canu que cojeein caitoonjoan quene maa-jeein coejera quene necoejereeeni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coarateein, Canu Inaca necaohacha que necaohachain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana. ²⁷Esinae rauhijiriin satiin cau nenacaaauru tabaauru cachaauru oorurinaain, Cana Coaunera Cojoanonaa coaracuruhane reein-tiaain”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein nerotoha Jesusone

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸Nii cachaaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera baja cuha Jesusone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹Inae ecu turuhin Cana Coaunera

bajaane jana, ecu neein coarajeeuruhane jana jetaote, itolereneein nejelauneein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajione netonai jataain somajaain jiquihaquuin nerotohane jana, ³⁰ecu aina ococohin aina ereeure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹Nitohaneein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojoinnein oha curichaain Jesusone que jetao ereeure.

³²Nii jana jataain sinitoruhane sainejeein jetaote, nirijieein ichaaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesusone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³Inae Jesoso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain”, nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane cointate catohanein coarate Cana Coaunera”, naain coitucuenihane jaun nirate Fedoro.

³⁴Niritiin ereerejihane jana, acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoainain quiiha letoai Canu Calaohipnera. Nere tonoraain neeuchera”, naain jetao toni erenaa.

³⁶Niritiin toniha erenaane aonajeeuruhane baiha, Jesoso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesusone belanaala inauheneecha suujua cuhane coarajeein nii chuni rai beeurene.

Coitucuchuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷Nii cojoanoo nii ichatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesoso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiiha sirii canu calaohipcoaraau. ³⁹Suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquuin tocojoaain tacaane, nujuae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco tein jianena jerene. ⁴⁰Nii jaunne niqui ii aina nerelanacauru rai aitoon, caje nii coitucuchuhi sitaaauruhane coina. Nete ichana nainesihurene”, naa tonijiaain ehequuin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹“Jataainachura cha esenetaeneeichete nitaje rai nenacaauru cachaauru. Inaonjoan saneaina inara aina neein inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii ii calaohiphaaaura”, naa Jesusone jaun, ⁴²rohan nichuuntaa nii cunaite-naa canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nena coitucuchuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nena coitucuchuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaa, rai inaca rai te Jesoso. ⁴³Satiin nii coaraain jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain cojoelatoore.

Orichaaine biha coroata saain Jesusone

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein cojoelanaacojoai ichaain, acaauru notaaca Jesusone cojoelatoorua satiin cachaaaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴“Caohachaaain caa inara rai aitocooaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanoanaa nichaaunne, cocoainanacaihuri bijihu tenojoiniha cureeunicha”, nae jetao aina nerelana-cauru rai Jesoso.

⁴⁵Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aitohane coitucuurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesosone caina caje bajanaa nainecurene, bajaauruhane que necoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoaauru amuriji-riin nelatineein nere”, naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan teein jetao:

⁴⁸“Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijjeein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohaniane jaun, cau inara jana nelatihei rijijjeein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijjeein nenacaauru ne.

(Mr 9.38-40)

⁴⁹Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nena rijijjeein coitucuchuhi que suujuequuin nenacaauru rautaaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainihane jaun”, naa Joaane jaun jetaote:

⁵⁰“Jiaonriha nitohanai ichara caohateein neeichene. Canaacha ichai ichaain nenaate cana lauri rijijjeein nenacaauru ne”, nae jetao rai Jesoso.

Joan aina Saantiaaocha ichana jerei caohatiha Jesosone

⁵¹Inae jelaiha dedeeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijjeein, atiin nelararajiaain, nii Jerosaleeun turuhane caina ucuae cue Jesoso. ⁵²Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuru letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune caina. ⁵³Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuuruha raotojoeenne jaun.

⁵⁴Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereene acaauru ichoae usi letoaacaanute, satiin mocohin nitajeeuruhine”, naaure jetao Joaan aina Saantiaao. ⁵⁵Ne jetaote, acaauru rene nauriteriin jetao:

“Caohachaaai nitohanai ichaain nihacachene”, naain jetao, acaauru cotaicha rijitiin caohate Jesoso.

⁵⁶Niritohane baiha jetaote, leeocho neseu jetao cuure.

Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaaaurune

(Mt 8.19-22)

⁵⁷Inae bero cuhane cuujueeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, cuhine jaaun niha natiine, itolere bana ii aina nena jereeeunra”, naa Jesoso rai leinjiin cachane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaaun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaacuru. Nii jana canu inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta”, nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeocho rai:

“Chajaaun canihara”, naa Jesosone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentihain aina nenicha”, naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quicha tei ichaonaa ranaa jeri-
heichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coaunera Cojoanona beebejeeicha”, naa Jesosone jana jetaote, ⁶¹ leeocho netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaun nenacaauru rai necoenicha”, naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coaunera Cojoanona que nenea jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae”, nae jetao Jesoso.

Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru

10 ¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelanacauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaananaain najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichaaaine jaaun neseeuu naineein cuuruhane coina.

² Nitohaneein letoanajaain jetaote: “Esiniae rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coaunera coitucunaa jereraauru cachaaauru. Nete jataain coroatajaacure acaauru relaeranuurura. Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru relaeranuurura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaaura. Nete jataain alalacaraan nii curiquicheein, taebinae mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeine jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amaaun cuhichenera. Coa chunijiun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cuhache. ⁵ Chaaen chunijiun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoein neeuche saain caa loreri asae neinequichene’, naauche inara turuneeicha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachaaain nenea jereraaurunete nerausiajeein neeurureeinha. Jana caohachaaain raotojoein nenea jerecurenihane, coatiha nerausiaecururiaainta. ⁷ Chaaen chunijiun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaanchera. Niha rauhi, coreteraauru amiha-nenacaauru jaanura. Jiaonriha lorerichuru naineein cajihanein amuhemuhequichenera. ⁸ Chaaen chunijiun nese que turuhichene jaaun, caohachaaain inara raain inara coraateeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaaen ecu neeuurua cunaitenacaaurune, acaauru rautaain, ‘Inaen ichuunijiha, inara caje Cana Coaunera Cojoanonaara’, naain acaauru rai beeuchera. ¹⁰ Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coaana jerecurenihane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaunune jana canacaanu tijia que nitiririchana utoone riariaain ratirihacaanu, ‘Coaraain cau neein nainaacuche’, naain ichacaunne que nainaquichene coina. Nete laen, inae ichuunejeeorihia inara caje Cana Coaunera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachaera’, naain acaauru rai beein, jelai caje amuuche. ¹² Nii inara cointeraauru cachaaaurute, neecha aansaineein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru

amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeinha”, naain nii rai niicha letoanojoihuri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraaichuru cachaauru

(Mt 11.20-24)

¹³Niritiin jetaote: “Cairichaaajoaaiche, Corasiin, Betesaaida, naaonjoaain nese cocoaichacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoelanaacojoai ichacaunne rijijieein, Tiro, Sidoon, naaonjoai-hun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru rai cojoelanaacojoai ichacaunne jana niha nete, acaauru ichoaichaniha inae Cana Coaunera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso ichajeein ichaoruhane jianein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nena cajione jiaain, ajane que nerujuaain neeure.

¹⁴Nitohaneechene jaunte, inae nii cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naaonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵Jana inara Caferenaaon cocoai-chaneechene, inacojoein dedeeu cuha nocoetona jereein coauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonojoneein nitajiha curiquicheein”, naain bihane baiha jetaote:

¹⁶“Nitohanihane jaun, caohachaa inara raerate, jerichanejeein caohachaa in canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jerichanejeein canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jerichanejeein caletaera Cana Coaunera que jaolecoha aihurureein”, nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoinunrine

¹⁷Nitohaneein letoanajaane jaun cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoein turuhin jetao:

“Curuaanaa, ii letononeein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuchichuru nihanatiin canacaanu ere tonoraain neeure”, naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸“Aihachuhisi. Jiacane amuneein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeeu. ¹⁹Canune, nitohaneein itolere que nelateein laraajiin cuhin, acanocuru, canaaunru, naaonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuchichuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaaun. ²⁰Nete, nii nitohaneein inara ere tonoraain neeuruha coitucuchicurune nihanatiin que rachoojoein nena naineneeiche. Inae laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha cuhane dedeeu inara curuaacuruneecha quete laen nainequiche rachoojoeichenenera”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Rachoojoiha Jesosone

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹Nitohaneein turuhin itolere ichacuruhane beeuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoein Cana Coaunera Suujue que suujuequiin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naaonjoaain Coaunera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaaunra Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que

coitucueratelanaala, nii cha que nelatihei rijijieein nenacaauru que nii coitucueraelanaala nena coitucuerateeicha. Aihara Ofa. Nitohaneein jereeine jaunte ichaaicha”, naa Cana Coaunera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucuerateein ne, coitucuhin nihanune caina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieein chu canu, rai Calahineein, que coitucueratenihanune, nihei chuni Ofa coitucuera. Canu, rai Calahineein coitucueratenaa jerichaaunne jaanruhachate Ofa coitucuurureein”, nae jetao rachoojoein Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai teein aina nerelanacauru rai jetao: “Nerausiajeein neeiche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajiiin *profetacuru*, chaaen *reeycuru*, naaonjoaihunru inoaesihurute niqui, caa ena inaraacha coarai coana jereein, caa inaraacha aonai aohana jerecurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjaaunrenelu”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

**Samaria cocoaicha que parabola que cuaain,
leinjiin cacha relaera relaa Jesusone**

²⁵ Niritoha Jesusone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Toharihanicha”, naain nechua jataain coujuha jetao:

“Cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichaaunne caina”, naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane erere-taain coaraaine jana”, naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁷ “Jataain ishujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coaunera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaaen ijiabereeo belaa in coaraain neeine rijijieein, chamute cacha belaa in neeu’, naainte ne nii rauhi cuhane”, naain jetao tonorae nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cacha relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitoi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquiinchu”, nae jetao rai Jesoso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesusone caina jetao:

“Charijina camute cacha neein belaa in ichaoreeun”, naa Jesoso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaun. Coaraaunachuhinti, leinjiin cacha jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faojoaain sohin rai cajione ruluhin jitariin niicha siriine maajein ruluhin ateinaane lalajein ratiriin amuuruha necha aansainein ichaonacaauru cachaaaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Isaraelitanichaa-chene lauri caje nena saseredotene jana, najiniha niha nii cachane coaariin, comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³² Nii jana jetao coateen caaijie cuujiha, leecha Isaraelitanichaa-chene lauri caje nena Lebitane jaun, acaaeontoi coariin, inaheneeicha coarajein comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caaijie cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino

caje ichanohineein nena coe que culejeein jetao, nii nocoasaja coichaain, cajione que conajaain jetao rai cabario ichoe lauriaain, coreteein turunaanaja leinjiin loreri asaae amaa in eeu tee in jetao bera i.

³⁵Nii cojoanoo jetaote, rai coriqui rocohin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohane in coretee in jetaote, ‘Atiin canu rai caa cacha bera in coichaau. Caa cacha coreniha ii coriqui jaohinene ii rai caina-reunni caaujihata in’, nae jetao nii cacha, nii nenaanaja erora rai.

³⁶Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansai-ne in ichaonacaauru cachaauru sonojoi cacha belaa in coarae, rai jaberoco belai hane rijijiee in’, naa Jesusone jana jetaote:

³⁷“Nii cairichaa ojaain coara in belaa in coichaera”, naa nii Moisesa aitoon-joan que cacha relaerane jaun jetaote:

“Inae laen coitucuhi. Nitohane in iitonai ichaa u”, nae jetao, rai Jesuso.

Mariha aina Marata loreri asaae turuha Jesusone

³⁸Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinji in neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaae rae leinji in ene Marata. ³⁹Nii Marata nejera Mariha jetaote, eeu turuh in ereerejiha Jesusone jaun jetao aonaane coina rai tijia asaae nelauriari in lauheque. ⁴⁰Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiri in aihane jaun jetao, Jesuso rohan nichuunta in jetao:

“Curuaanaa, tana itolere nee in camijiane in aina jelai caratiri in aih a caa canejera coara inete rai aitenee i canu coroatajaniha uhane coina”, naa Marata ne jaun jetaote:

⁴¹“Marata, aonaan. Jataa in niha iicha ichanenene jaunna jataa in nerero-joeca i. ⁴²Nete jataa in leinji incha ne cacha rai jataa in nelatee in. Caa Marihate nii jataa in cacha rai nelatee in nei janiji in rae. Nii jaun nerinaa in chuni caje ruluera”, naa in jetao tonorae Jesuso.

Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacauru relaa Jesusone

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, inae nainaane jana jetao:

“Curuaanaa, aina nerelanacauru relaalu Joaane rijijiee in canacaanu relaau Cana Coaunera bajanaa quera”, naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ²“Saan ai. Cana Coaunera baja aichene:

‘Cana Coaunera,

ii acaihaniji Cana Coaunerane in

nee in coitucuh in nee urumi in sati in cachaauru.

Nihe i chuni ii baiha ii rijijiee in nei.

Dedee u iicha jerei ichacuruhane rijijiee in,

cau chauratane que netonai

ichacurumi in sati in chauratane que nenacaauru.

³Canacaanu rai lenone teeute

canacaanu rai lanaenee in lenone.

⁴Baaso ichaaechajee in

nihacaanune nihanati in

canacaanu que ii suujua acateeu,

canacaanu rai baaso ichaa'in
 nenacaauru que
 canacaanu suujua acate'in nihacaanune rijijie'in.
 Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune
 nainatejee'in nee'ine',

naain Cana Coaunera bajaauche bajaai'chenera", naain jetao acaauru relae Jesoso.

⁵Niritiin jetaote:

"Coaracuchenachuhinti inara tabaa'uru niha rai belaichane jana, jano'tiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: 'Quiicha belaa'i, taa niha ii lenone cautene. ⁶Ena canu loreri asae turuha jataain quiicha belaa'ine jaunne, que coroaatihanune coina aitoon, neniha rai canuhacha teeninune jaun. Ii raine jeelai que corere'unni', naane janate nainere: ⁷'Coa carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun nimichuhin tenaa naini'haaun', naainte nesurunajaun neein tonorana nainere nii belaicha. ⁸Netechu nimichuhin tenaa jerenihane saijie'in conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa nainere. ⁹Nii rijijiee'inte Cana Coaunera caje cha late'in bajaai'chene, inara rai inaraacha latei teree'in. Cha late'in ariin bajaera raite, cha te'in ne Cana Coaunera. ¹⁰Satiin cha late'in ariin bajaerate, niicha latei eruhin ne. Nitohane'e'inte rohan nichuutaain cha bajaai' cachane, rai cha te'in naaonjoare'e'in Cana Coaunera", naain jetaote:

¹¹"Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara calao'hine jana, inara, inacanee'in rai acano teriquiche. ¹²Ainihane inara caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³Coaracuchenachuhinti inara baasone'e'in ichaohichene natiin, caohacha nejesina te'in nee'iche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin techu late'in caje bajaain nee'ichene, rai Suujue que suujuequiin nee'ichene coina, nii bajaera rai Suujue te'in nere'e'in dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera", nae jetao acaauru rai Jesoso.

Moconajaaera ichanohine'e'in niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaun, caaun eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sitaain rautae Jesoso. Inae caje mituhin amuha nii moconajaaera letono coitucuchuhine jana, inae iriha nii eresilanaala nena cachane coaraain jetaote, jataain cojoelatoore nii ecu neein coaraje'e'ura cachaauru. ¹⁵Ne jetaote tabaa'uru: "Coitucuchuichuru curuaana Beelseboote caa catcha rai catohanei ichaane jaan tihane jaun, caa catohanei ichaera", naaure jetao Jesoso coarajee'in.

¹⁶Jana tabaa'uru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coaunerane coaracuruhane coina nechu cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane coina caje bajaare. ¹⁷Ne jetaote, nechu cojuha aitocuruhane coitucuha raotojoe'e'ine jaun jetao:

"Inarate caa coitucuchuhi ichanohine'e'in cunaitenaa catcha rautaanune jaun, Moconajaaera letononiha canu bee'iche. Nete inara coitucuhichene rijijie'e'in, satiin caa atane que nenacaauru ita que nejerate'e'in neein ita sooruhanete, jiniiquiin ita ichao itaje'e'urure'e'in. ¹⁸Nii rijijie'e'in techu, nii

coaaquichene rijijieein, nejesinajeein ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajejurureein Moconajaaera aina rai letonocuru. Nitohanihane jiniiquuin nii cha que nelateein neeururihei. ‘Nii coitucuchui-churu curuaanaa Beelseboo caletohane aina, coitucuchuhi ichanohineein cunaitenaa caa cacha rautaa’, canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha cacha suujua caje coitucuchuhi sitanaa jere-curuhanete, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’, beeriquiche. Jana laen canu, cacha suujua caje coitucuchuhi rocohanune jaunte, ‘Moconajaaeraacha ichai ichaeraniha’, canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaaera letono coitucuchuhi rocohanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaaeraacha ichai itajeraneein nihanune coaraquichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijijieein techu, jataain laraajiin nena cacha, rai biji achune aina rai loreri beraihane, satiin rai loreri asaae nenacaauru rai rucuhele rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nena, turuhin caje nii rai rucuhele niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhin jitariin raine que nii rai rucuhellooru rulureein’, naain jetao Moconajaaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane”, be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohanihane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coaerate, canu que nejeratenaa neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana Coaunera rai cachaauru ranaa jeriheite, moconajaaera aina nitajejuruha cachaaurune jerihane jaun ai”, nae jetao Jesoso.

Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaaera letono coitucuchuhine

(Mt 12.43-45)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein leinjiin cacha caje mituhin amuha coitucuhuhine, enohane jaanu ariirijie cajihaneein joaereein amuhemujueein. Nii jana erusinihanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae’, nae. ²⁵ Niritiin nii mituhallune jaa cacha suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojoiinojoneein rucuhenojoneeine rijijieein nii cacha suujua eruhane, ²⁶ nacoaauneein jelaiha cauhin, caainsineein amurijiriin jataain baasoneein nenacaauru coitucuchui-churu cotijiaain amaaain, nii cacha suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuchuhicurune, jauriaanejueein aihalune amuritoheriin jataain baasoneein ichoae nii cacha”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenojoneein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojialalura”, naa rai leinjiin ene ehequinne jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqui. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure”, naain jetao tonorae Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Nitohaneein netaojajeein, jataain arajiin turuuruha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaaera cojoanona que

nenacaauru cachaaaurute, jataain necha aansaineen ichaooruhane jaun, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jerecure.

Nete Isaraelita neeurenihane saijieein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala, acaauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Jonasine jana esenetaaurelu Ninive cocoaichacuru. ³⁰Nii rijijieeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachaneein nejanoanaa nichaaunne, caa enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneraacha ichaneni beraneein neeun.

³¹Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanonaa que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curuaanaa enenein nena reeina, caa enene neiniquichene coulurujiane coina. Acate coriajai atane caje uhin turuhelu, niicha coitucuhi biha Salomoonne jana aonaane coina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijieein, canu ere aohana jereneeiche. ³²Nii rijijieein techu, inae enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, inara colurujueeuruhane coina nimichua cuurureein Ninive cocoaichacuru. Aihha nii Ninive cocoaichacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neeuru jana acaauru rai Jonasi que beratiha Cana Coaunerane jana, cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala esenetaain nichao coreeuruhane jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cacha cono niha cacha notane

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun nii cono mocohin te, satiin nii loreri asae turunacaauru conohanau neeuruhane coina. ³⁴Nii rijijieein techu inara jaberoco cononeein ne inara nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaaain cha coaraain coitucuhin neeichenete, satiin jianacoon niha cureein inara suujua. Nete laen caohachaaain cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joanreein chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua. ³⁵Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaaain necohalajiin neeuche, nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocohenaneein nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶Aihute itolere inaraacha coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianacoon neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coaana rijijieein, esinae rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cacha relaaurera aina fariseeocuru colurujiaha Jesusone

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesusone jana jetaote, rai loreri asae lenoniha cuhane coina jetao cotijiae leinjiin fariseeo. ³⁸Nii jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acaauru ichaone saijieein biji culeje lanaala rori ichoe nelauriaa Jesusone jaun jetaote, cojoelate jetao nii cotihara fariseeo.

³⁹Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche niqui. Nete nii saijieein jataain banejelanaala calanaineein ne asijiauhin, neosateein, naaonjoainchene coreniha inara suujua cuhanai. ⁴⁰Asoneeojoaache-naate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco coaunera inara jaberoco cuhane nena, inara suujua netonai coaunaane coitucuhichene. ⁴¹Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni ichaain neeuchete neculocohin neeine inara suujua aina inara jaberoco”, naain jetaote acaauru rai:

⁴²“Cairichaaojoaache fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoi-chene coaracuruha cachaaurune coina, biha inara rai rauhine rijijieein nii lechoonca turineein inaraacha taojiai inara temule caje le turii teeichene saijieein jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara amute cachaauru belaaain, nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijijieein cachaauru coaraain neneechene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha nocoetocoi-chene jianein inara amute cacha belaaain, nii choae tacaain aitoha inara rai rauhine rijijieein ichaaoche.

⁴³Cairichaaojoaache fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelateein nena rijijieein sinacoca asaee rori caohacha janijiin nichoae nelaariaain, inara que suujua acatein, chunijiun inara eruuruhane inara rai ereein, naaonjoaauruha cachaaurune jeriquichene jaun.

⁴⁴Cairichaaojoaache. Charijieein teeinti atane bana shaquiin nichoae situhin amue cacha, asaain niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijijieeinte ne, inara suujue cuhane calani neosateichene coreniha”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

⁴⁵“Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maajeein ereein jaunne, sanein rautanihacaanu”, naa acaauru caje leinjiin Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote:

⁴⁶“Cairichaaojoaache inara netonai. Nitohanein ichaohiche inarane que ainaa tochaneein, ichaonaa anajiin teein, inara amute cachaauru cairichaae-riin neeichene jaun.

⁴⁷⁻⁴⁸Cairichaaojoaache, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaoo-ruha inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai acaauru rijijieein neeichene jaun.

⁴⁹Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: ‘Acaauru raine, *profetacuru*, afo-sotooru, naaonjoainuri letoareeunni. Nii janate, tabaauru sohin jaohin, tabaauru que nejeratein, acaauru que nererojoecaa curiquicheeincha’, naain besilu Cana Coaunera, nitohaneichene coitucuhane jaun.

⁵⁰Nii jaunte, cana rai chauratane coaunaclu Cana Coaunerane caje coauneein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaoorilu *profetacuru* coichana core coaratihane cureein inara que Cana Coaunera.

⁵¹Nitohaneinte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coaunein, Cana Coaunera rai lenonecuru mocooruha saseredotecuruhachane jaan rori aina *santoario* cataaun tein inara foerateracuruhachane atinailu Sacariasi que tiaaojooain caa enene neiniquichene que nii core coaratihane cureein Cana Coaunera.

⁵²Cairichaaojoaache, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaurera; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein

tonorana jerelanaala neein, coitucuhin tonoraauruha cachaaaurune jerelanaa-lane maajeeine jaun”, nae acaauru rai Jesoso.

⁵³⁻⁵⁴ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, aina obajeein, nechua jataain tonaane colurujeeuruhane jaan lera ariha jetao, Jesoso roerohecaure Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaurera aina fariseecuru.

**Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa
nocoetocuruhane coataa cachaauru relaa Jesosone**

12 ¹ Nitohanein araai oharaancaain netaojiaauruha cachaaaurune jaun jetaote, nejesinajeein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelana-cauru rai jetao: “Jiaonriha aihuruha fariseecurune rijijeein asinojinein baaso ichaain caohacha ichaa nocoetiin nihache. ² Nii asinojinein coitucue-raelanaala baaso ichaain caohacha ichaa nocoetocoichene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoa-nonaa que inae turuhane bana, nii coitucueraane coataa asiin ereeiche jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacaain

⁴ Nitohanihane jaunne, jataain canuhacha belaineeichene rai aitoreeunni. Jiaonriha inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atinaauruhane baiha nii chatohanein inara teein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacaain que inara rai aitoreeunni. Nii ohin niha inara jaberocone baiha usi jana inara suujue itajeranu quete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohanein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijijeein jataain corelanaala nena corootajajei moneda coriqui coreniha saquii taja laaohinaa que necoreteeichene. Nete nitohanein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijjeein, nii leinjiinniji acaauru baitene Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijeein techu, leinjiana leinjianaain janiinojinein ne inara coturijihuru. Aihana jaun, itolere taja lae lao-inaacuru amurijiriin nelatein neeiche Cana Coaunera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateeuruhane jeriha Jesocurisitone

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neeine, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana, Cana Coaunera aina letonocuru anjeraauru notaracaa netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaanne aca coreniha erereeunni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaantonai coitucuha cuhenereeunni canuhetonai, Cana Coaunera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanoanane que baasoneein ereein nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein Ofa Cana Coaunera. Nete laen baaso neein Cana Coaunera Suujue que ereein nei que suujua acatenereein.

¹¹Nitohanihane jaun inara colurujueein inara amauruha sinacoca asae Jorioocuru cocoainanacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene, jiaonriha chaque tonajeein cuhichene. Coa: 'Tonaainnera erereeunta', naain necoatiin ereeiche jaanu coacuhin cuhache. ¹²Inae ereeiche coina neeichene janate, caohachaaain ereeiche coina inara relaa cureein Cana Coaunera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein", nae jetao aina nerelanaacauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³Nitohaneein cachaauru relaa Jesosone jana jetaote, nii arajiin cachaauru caje leinjiin cache jetao Jesoso rai:

"Cache relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii rucuhale canacaanu rainein nena leruhin teeine canu raicha", naa Jesoso raine jaun jetaote:

¹⁴"Chana jana chaaen, cocoainanacainein canu teein, nitohanai rucuhanein inara rene caletoae inara inaca amureecha sirii rucuhale leruhin tihanu inara raine coina", naain jetao, ¹⁵saain nii ecu neein aonajeeurera cachaauru rai jetao:

"Jiaonriha itolere siriin necoriquijiaain nena coaauquiche inara netonaine. Coatiha coriqui siriin nihacaneecha que nelatein nihei cana ichaota", naain jetaote:

¹⁶"Coaracuchenachuhinti niqui niha leinjiin cache, jataain itolere siriin coriquihonane. Nii jaun jetao, jelai tein atane siriin, arajiin ocoana sirihane jaun jataain arajiin rai temulecuru taojiae.

¹⁷Nii jaun jetaote: 'Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiai ainata. Inae nihei rucuhecaunne jaanuta', naain jetao coacuhin; ¹⁸'Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloherihuru comaain jaohinne, nacoaunein leeochoaauru lorericuhuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha taojiai rucujueein, jitariin carujueleeurune maajeein rucuhecaun asae teinne coina. ¹⁹Nii baihane laen caraajenhane: Inae niha araai jaanacanein ichaohin, tonajelanaala acau cohin, lenonein, rachoojoein naaonjoaanune jaanu', naain suujua cuhane iriha nii coriqui coriquihonane jana jetaote; ²⁰'Asoneeojoaainaate, ena cojoanotiin cuhanete oriquincha. Nii ii rucuhale inacoojoein arajiin rucujueein chunaain iicha sirii, chaa rainein chaainti niha cureeinta', nae jetao rai Cana Coaunera.

²¹Nitohanihane jaunte, nech jataain rainein chaque namute cache corootajanelanaala rucuhale siriin nena cache, Cana Coaunera rai cairicheinejeein ne, nitajihane rai nihane jaun", naain jetao nii coriquihona cache que erenaa *parabola* que acaauru relae Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijiein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane

(Mt 6.25-34)

²²Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacauru rai jetao: "Caa quene inara rai erenaa jereeeun. Jiaonriha lenonein ichaohiche jaanu aina inara cajioneecha que nererojoeacaichene. ²³Jataain nelatein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelatein ne inara ichao. Jerichanejeein techu nelatein niha cajionene amurijiriin jataain nelatein ne inara jaberoco.

²⁴Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quiineuri rucuhecuruhane jaanu coloheri siriin, naaonjoaain neeururiha rohirihuru. Nete laen Cana Coaunera, lenoneein ichaaoruhane coina acaauruacha quiine teein ne. Inarate rohirihuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁵Inaonjoa saain nihanatiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin, nichao cariaain ichaonaa nainihei. ²⁶Chanuna ansijiin laaojoi que coacuhin neeichene nihanatiin, ichana nainequichene coaalanaala itolere que nererojoecaaeriin neeiche.

²⁷Coaracuche nachuhinti caohachaenanaain omarohin neeuruha caa ajaena ujuanecuru amihanejeein neeuruhane que airijiinne. Nete aihuruha caa ajaena ujuanecurune tocohaneein jataain caohachaaain inanacaenelu reey Salomoon, cajione caohacha que necoreteein nihalune saijieein. ²⁸Nitohanein mocohenineein niha caa ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaaain omarohin neeuruhane jaanu teein ne Cana Coaunera. Tana nii amurijiriin inara cachanein neeichene cajione terichaaain Cana Coaunerane esenetaaicheneta.

²⁹Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene jaanuhacha que nererojoecaaeriin nihache.

³⁰Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechua jataain nitohanein nererojoecaaeriin neeure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teraneein ne Cana Inaca Cana Coaunera.

³¹Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichenete lanaenereein inaraacha latei”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaane jaan

(Mt 6.19-21)

³²Niritiin jetaote: “Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teeinti carenero beraain neeure irilaaain sirichaaauru, nii rijijieein inara beraain nerichaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucuhaneeneichenete, jataain coroatajajeein neeiche niqui. Nete jataain inara belaihan jaun rai Cojoanonaa que inara rareein Ofa Cana Coaunera. ³³Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhelu que necoreteein, cairicheinejeein chaelai que latijiojoiiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohanein neeichenete, dedeeu charijibana satonoelanaala nena Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein. Nerinaain inara caje nii dedeeu inara rainein nena ruluera. Nii bana asijiatooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihei. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin aasaana nainihei.

³⁴Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonoelanaala nena, nii ena nitaje rai nena inara ichao, naaonjoai que coaauuche.

Letono jatoroaain neeuche

³⁵Letona jatoroaain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mocohin conohanau. ³⁶Charijieein teeinti, nisirihatena beseta caje cauhin, acuujuu dadaa fatoroonne jana, acuujuu joaracaain raauure nii letonocuru. Nii rijijieein jatoroaain neeuche. ³⁷Raotojoeinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acaauru eruha nii acaauru fatoroonne. Esinae rauhijiriinte raajenihane rori ichoe acaauru lauriaain lenone que acaauru

coroaatiha cureein nii acaauru fatoroon. ³⁸Dede cataaun, janonaa nichae, naaonjoaain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoein neeureein.

³⁹Caohachaa'in inara rai caitoonjoan aonacuchete coitucuhiche. Chuno-coha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coatiha nii acuujuu joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiatone coataa. ⁴⁰Nii rijijiein inara netonai nainaa'in jatoroaain neeuche, turuha urichaa'in nacoauneein nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanoanaa que", nae jetao acaauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai

(Mt 24.45-51)

⁴¹Niritoha Jesosone jaun jetaote: "Leinjiin canacaanuhacha ii aina nerelanaanichaanune relanaa aitoi Curuaanaa, ainihane satiin raine maajeeinne aitoi", naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote:

⁴²"Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraeraaneein loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereein tiaain nii rai cachaauru coroaatein acaauru sirihane coina. Tana satiin canuhacha cocoainai neeichene, canu cachaauru beraichaneein neeichene coitucuhichene. ⁴³Jataain raotojoeinte nereein nii nere tonoraera, nii letoaa'in ratirihane jaa ichaa jerihane rijijieeine jana, eruha nii fatoroonne. ⁴⁴Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichaohin nere tonoraain nihane, aca cocoaanaain itolere niicha sirii coaaranu que tereein rai fatoroon.

⁴⁵Jana, 'Jaitijiecha carajaain lanae turuha rai fatoroonne', naain coacuhin baasoneein niicha beraihuri quichaauru, enecuru, naaonjoainuri que jaolequii acau cohin, lenonein, ajein, naaonjoaane jana ⁴⁶eruhanete, rai cachaaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaa'in Cana Coaunerane rijijieein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷Jana inae nitohaneein coitucuhane saijieein, jatoroaain nelanaala nii letoaa rai fatoroonne tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banejelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸Nete laen coitucuelanaala nena rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuuruhane saijieein baaso ichaeraauru fautaeriin cairichanojoiniha cureein. Nitohanihane jaun, quicha coitucuhi coitucueratihanune jaacuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajareeunni, canuhacha jerei ichacuruhanete coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateeuruha cachaaurune

(Mt 10.34-36)

⁴⁹Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajiaa nachuhinti chajaain mocohane jana turueneenlu. ⁵⁰Jataain necairichanaa tabai abaantanunete ne. Nii jaunne, nii que turuhanereein tiaain, que nererojoeaeriin neeun. ⁵¹Inacojoein chachu, 'Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun', naaiche niqui. Aihei bajiaa. Raujiaain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵²Nitohanihane jaunte, saoquii le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coauneein ita caje neleruhin, nii nichatajaihuri que nejeratiha cuurureein nii corootajaihuri. Jana corootajaihurite, nejeratiha cuurureein nichatajaihuri que. ⁵³Jana calaohi aina te nejeratereein

rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acaauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacana que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacana”, naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴Nii baiha jetaote, leeochoaauru cachaauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichoriana coaraquichenete, ‘Urichaain elo’, naain ereeiche, nii aitocoichene rijijieein esinae rauhijiriin uhe elo. ⁵⁵Jerichanejeein techu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaa in jiatuha cujuanane, ‘Ajaarotorichaain’, naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohanein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, ‘Naaonjoaa ichaonaane coinat aicha’, naain canu coitucunaa jereneeiche.

Aina nejeratenaa aina raotojoein niha cachane

(Mt 5.25-26)

⁵⁷Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhi nena jereneeiche. ⁵⁸Nitohanihane jaunte, inae ena caje coaunein colurujuenojoi neriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuhacuche. Ainihanete, inae colurujuenojoi nequichene jaan cojoanona que turuhane bana, inara netonai colurujihii nii nejerateeeichene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaauru bijihune, care-sero cuhane inara enoaaurureein. ⁵⁹Nii bana jelai caje mituriheeeicheein nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jaohinne reen tiaain”, nae jetao cachaauru rai Jesoso.

13 ¹Nii bana jetaote, turuha cuure cachaauru Jesoso rene. Nitohanein rene turuhin jetaote, “Jerosaleen nena Teenforo asaa lenonecuru sohin mocohin, Cana Coaunera coroaeca neeuruha Calileea cocoaichacuru tabaaurune janate, acaauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruacha sohi coichana que acaauru coichana jasiite Filatora”, naain jetao Jesoso rai beeuru nii cachaauru.

²Niritocuruhane jana jetaote: “‘Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calileea cocoaichacuru’, naaiche niqui. ³Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴Jerichanejeein techu jerihane, ‘Nii leeochoaauru Jerosaleeun ichaonacaauru amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeuri ichoae comoe nii ucuunein ininaanaja nena Silohe’, naaiche niqui. ⁵Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Inacaeniha temulene que parabola que cache relaa Jesusone

⁶Niritiin jetaote: “Leinjiin cache nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaenihane jaun jetaote,

⁷nii ocoana beraicha cacha rai jetao, 'Aonaaun. Nichata jaanaca naineeine niqui le jaanacaauru naineein turuhin caa temule coaraa unajacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneen. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeinte atane lanaaeca nere', naane jana jetaote: ⁸'Aihachuhisi niquicha curuaanaa. Jauriaa nirijieein coarajeeune, ena ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te temura. ⁹Nitohaneen tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine', naain jetao tonorae nii ocoana beraicha", naain jetao cachaauru relae Jesuso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana leinjiin ene janori rarohacaera rautaa Jesusone

¹⁰Nii baiha jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relae cue Jesuso. ¹¹Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin ene lechoonca fosa jaanacanihane caje coauneen baasoniha jaberocone jaun caaun cunaitein. Nitohaneen jetaote, suujua cuhane neein jaberoco aasaeca coitucuchuhine jaun, nii chariji bana neraujiasilanaala janori rarohacaain ne. ¹²⁻¹³Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

"Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene", naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaain nichaauraaain jetao, Cana Coaunera corojeein rachoojoe nii cunaitenaa ene. ¹⁴Nitohaneen nebetacanaa cojoanonaa bana cunaitenaa rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacoca curuaanaa. Nitohaneen obajeein jetaote:

"Niha saota janoneen amihanenaa jaan cojoanonaa. Nii amihanenaa jaan cojoanonaa bana nerautaaeratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerautaaeratiha uhachera", naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵"Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara neto-naine saijieein, cha ichaain neeuurha leeochoaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoainuri cosi batuhin amaaiche esinaaeca cohane coinane. ¹⁶Nii rijijieeina caa ene Abaraaun nefoerateneen nena, lechoonca fosa jaanacaneen Moconajaaera ichanohineen caaun cunaitein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun", naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷jataain nocoejeeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateen, itolere ichaa Jeso-sone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuaain cacha relae Jesusone

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti aansjia mosatasa ucuhe natiin, nocoana jana temuha cachane jana omaruhin fohecane, rai nunecuru que nuchateeuurha tajaacurune. Nii rijiicha cacha inae Cana Coaunera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane", nae jetao Jesuso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cacha relae Jesusone

(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaain nii colihane jaanu que jorerera teein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaain nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaain colihane

coina nenea jorerera rijijieein, neruujiha cacha ichaone coina nenea ne Cana Coaunera Cojoanonaa”, naain jetao acaauru relae Jesoso.

Acuujua jaratohelanaala nenea

(Mt 7.13-14, 21-23)

²²Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaaun jetao, situuruna jaaunru nenacaauru nenaanajaauru, neseeuru, naaonjoainuri naineein cachaauru relajeein cuujue Jesoso. ²³Nii jana jetaote:

“Curuaanaa, jataainna coroatajaaecuruha caa nosa caje nichotenacaauru”, naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴“Ejeen. Nitohanihane jaun, nii acuujua jaratohelanaala nenea cuhane enooche. Arajiiinte niqui enonaa jerereein nete nainecurenereein.

²⁵Inae ecu tihane bana nimichuhin acuujua fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainiquichene, ‘Curuaanaa, acuujua joaracaaune enohacaanura’, naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coaalanaala, cha nequiche chaaanti’, naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶‘Ii ainane lenoneein, acau cohin, naaonjoarejetocaaanulu. Iite canacaanu relarejetohi canacaanu berooru cuhanera’, naaichene janate, ²⁷‘Inae inara rai aitocaaun, cha nequiche chaaanti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuche, baaso ichaaechajeein ichaonacaauru’, nareein. ²⁸Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihoneein chanaa curiquicheein, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruha satiin *profetacuru*, Abaraau, Isaca, Jacobo, naaonjoainurine coarajeeincha.

²⁹Nitohaneente enoto mitu nichajai coarajeein cana jaabiji nichajai caje, enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naaonjoainuri nichajai cajeeurute turuha uuruereen cachaauru, Cana Coaunera aina rai Cojoanonaa que neein nelauriaain lenonecuruhane coina.

³⁰Nitohanerichaaainne jaunte, nii ena jaolecooruhane jaaunru nelatelanaala nenacaauru tabaaaurune, ichoaichaniha ranojoinnein niha cuurureein. Jana leeochoaauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru tabaaaurune, satononejeein ranojoiniha cuurureein”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone

(Mt 23.37-39)

³¹Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erodesiicha”, naauruha Jesoso rene turuhin fariseeocuru tabaaaurune jaun jetaote:

³²“Aiha niqui. Chajaain nii ataebinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoo, naaonjoaichurune coitucuchuchuru sitaain, cunaitenacaauru rautaaain, naaonjoanreeunni’, naain benichuche. ³³Nena laen enene, eresi, eresi cojoanoo, naaonjoainchuru canuhacha ichaneni ichaaechajeein cuujuereunni, nii Jerosaleeun udaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reen-tiaaincha”, naain Erodesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴“Cairichaaajoaaiche nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru, chaaen *profetacuru*, naaonjoainuri bodoo-siin ajeri que sohin jaonajaaonquichene jaun. Araai saaine niqui nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereun, nete

cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inae jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeechin nacoaaunein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoaaunein tururichaaunine cojoanonaa banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coauneranein nenea cana Curuaanaara’, nariquicheein canu raicha”, nae jetao cachaauru rai Jesoso.

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesusone

14 ¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesusone jana jetao colurujueeu-ruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, “Chatohanaicha ichareein”, naauruhane jaun jetao ecu coarajeeure leeochoaauru fariseeocuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cacha laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ “Nainihane nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara”, naain jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaa-rera, chaaen fariseeocuru, naonjoainuri caje jetao bajae Jesoso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeeuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitenaa mucuhin rautaa in jetao letoae amuhane coina.

⁵ Nitohanein cunaitenaa rautaa in jetaote:

“Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acau netao-jianaja atane jachu ucuacaain nenea cuhanene jana, inauheneecha rocoela-naala coarajere. Ainihane rai calaohi naluha acau netaojianaja jaan atane jachu cuhanene, nirijeein rocoelanaala coarajere”, naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeeure.

Nisirihatenaa beseta que cotihanojoihuri

⁷ Niritoha Jesusone jana, nelaoriananaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaauruha nii cotihanojoihurine coaraain jetaote, acaauru suujuatiha:

⁸ “Chunocoha inara cotihaca nisirihatenaa beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritohe-riin nelateen nenea cotihanohinete, ⁹ ‘Nii ii rori jianeute ecu nelauriamiin caa leeochoa’, naa uha nii inara cotiharane, coejetiiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nenea ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracae, ‘Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quicha belaa’, naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohanein leeochoaauru amurijiriin nelateen nenea jerenacaaurute, nocoje chanunojoiniha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranojoi niha cuurureein”, naain jetao suujuatena-jae Jesoso.

¹² Niritiin jetaote acaauru cotihara cacha rai jetao:

“Cachaauru cotijiaain coroaatenaa jereeine, jiaonriha ii nejeraauru, chaa-raichuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naonjoainuri cotihacurine. Acaauru cotijiaain acaauru coroaateine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaenereein Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereeine, cairicheihuru, nelatelanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naonjoainuri cachaauru cotihacu.

¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin, Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaneein nenacaauru ichatiha oo caje Cana Coaunerane bana”, nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesoso.

Cana Coaunera Cojoanonaa que cache relaa Jesusone

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Niritoha Jesusone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuinti Cana Coaunera Cojoanonaa que neein lenonenihacache”, naa Jesoso rai leinjiin acaauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cache jetao, lenone jaain arajiin cachaauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaan jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoae cotihanajaane coina.

Nii jaun jetaote, cuhin acaauru rene turuhin: ‘Chajaauchejete lenone, inae jatoroaa lenonera’, naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu’, naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leeochoa jetaote: ‘Lechooncaain toro amihanenaa que nelateein coretichaaunne enane jaunne, acaauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatecuruhane coitucuhane coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeine coina’, naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeochoa netonai: ‘Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune’, naain jetao satiin ita rijitiin beratihacooaure, acaauru que suujua acatiha acaauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitojoeein biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeein, ‘Chajaaain soroneein nese sacutaain cuhin, cairicheihuru, cache nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain cajiha uhanajaa’, nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachaauru chaque nelatelanaala nenacaauru cotijiaain jetao: ‘Curuaanaa, inae nii carai aitohine jaa ichacaun. Nete jaiti caute nelaaurihananaajaa’, naa nii letonone jaun jetaote: ²³ ‘Chajaaain nenaanajaauru naineein cuhin, unaa jereraauru leeochoaauru cachaauru cotihanihute memomiin canu lorericha. ²⁴ Coatiha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoinunrita’, nae jetao nii letono rai fatoroon”, naain jetao nii cache tonorae Jesoso.

Jesoso cache nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.

(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesusone jana, arajiin sacuuruha cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: ²⁶ “Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nenaajerihane, rai inaca, rai neba, rai comasai, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihanane amurijiriin cacoelaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canuneein nihanune coitucuhin canu cachaneein nenaajerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohanune jaan ichaain neeine. Jana ainihane, coatiha canu cachaneein nenaajainihei chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaa jerihane jauriaanejeein nelaauriaain: ‘Necha besautiana nainerichaaunni’, naain coaucane coitucuhichene.

²⁹Nitohaneen coacuelanaala ichaain, nunuheniha nenea tihane baiha jiani-hanete, satiin ecu situhin coaaraauru nainere: ³⁰‘Caa leinjiin cachate niqui caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenihane jaun nainelanaala ecu jiane’, naain erenaa nainecurure que cachaaauru. Aihane jaun jauriaa nejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coaumiin canu cachaneen nenea jerera.

³¹Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin *reey*, leeocho *reey* aina sonaana que nenea jerihane: ‘Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soodaro aina nenea *reey* amuritona nainichaaun’, naain coaucane jana, ³²nainenihane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa *reeyne* jana, raotojoein jiniiqiin ita aina rucujuein ichaauruhane coina jitariin nii leeocho *reey* nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nenea, coatiha canu cachaneen nenea nainihe.

Cotebihane jianihane, nii chaque nelateniha tebene

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelateen nenere. ³⁵Niheichu temule jaacane coina, atane jasiitihacane jaanu que nihanatiin nelaterihe. Nechu jataain joaereeinte jaoleneen nere.

Nii rijijieein nii chaque nelaterihe, relaanune rijijieein ichaohane baiha, jianeen niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru”, nae jetao nii arajiin sacuurera cachaaauru rai Jesoso.

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nenea parabola que cache relaa Jesusone

(Mt 18.10-14)

15 ¹Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaaauru cobaraaurera, chaaen leeo-chaaauru cachaaauru baasoneen ichaonacaauru, naonjoainuri jetaote, Jesoso rene turuure irihane aonacuruhane coina.

²Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaaauru raain niha-natiin acaauru aina lenonenajaque”, naain jetao Jesoso nocoje chanuure Moisesa aitoonjoan que cache relaurera aina fariseecuru.

³⁻⁴Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenereen tiaaine. ⁵Nitohaneen inae eruhichenete raotojoein baijiaain turuaain, ⁶loreri asaae inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naonjoainuri coti-jiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu’, nanaa naineriquiche.

⁷Nii rijijieein techu osaacuruhane coitucunaa jerelanaala neeuruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin cache osaacane coitucuhin, Cana Coaunera lateen rene turuhane, nii iscoonchoonca iscoonni corojelanaala,

nii leinjiin turunaacha coroaecure dedeeu nenacaauru”, naain jetao fariseo-curu tonorae Jesoso.

Coretiin nenea moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸Niritiin jetaote: “Nii rijijieeintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateineein nenea caje nitajiha leinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanereen tiaain loreri asajai lojoiin caohatiin aririhane. ⁹Nitohaneein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateineein nenea moneda eruhanura’, nariha nii ene ne. ¹⁰Nii rijijieeintechu, ita coroaeein neeure Cana Coanera rai anjeraauru, nosa caje nichoteein niha leinjiin cachanera”, naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaohi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin cacha corootajaaain calaojoiin. ¹²Nii jana, nii rai calaohi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana caraineen neeninu iicha sirii irihuru, ii atane, ii rucuhale naaonjoaihunri leruu’, naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru naineen jetao lerue nii acaauru inaca.

¹³Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neeoriin jetao nii que banijiaain que jitariin necoreteein jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechu jataain joaereen jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necairichae.

¹⁵Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nenea leinjiin cacha caje amihanenaa ariha cuhane jaun, rai chosichuru beraihane coina jetao letoae nii cacha.

¹⁶Nii jaun jetaote, nii chosichuru lenone raain que lenonene rijitocojoae. Nejetaote nene rai cha tera.

¹⁷Nii jaun jetaote: ‘Arajiin neeuruha Ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijitenacaun ohajihanu canune jana. ¹⁸Jelaiha cauha cuhanunete ne Ofa loreri asae. Chaenne inae Ofa rene turuhanune: “Jataainne banejelanaala baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha. ¹⁹Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineen caeteenera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijieein caeteera Ofa”, nareeunni Ofa raicha’, naain jetao suujua ere nii cacha calaohi ocoala.

²⁰Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha cuha rai inaca loreri asaaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaojoaain coaraane jaun, soroneen coineteen jetao que baluunetiin, jataain belaaain rae nii rai inaca.

²¹Nii jana jetaote: ‘Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coanera aina, ii aina, naaonjoaaincha Ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineen caeteenera Ofa’, nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²²Nejetaote niritohane jana: ‘Chajaain erojoein cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaaen rai biji couturi que leinjiin anicho tein, rai tijia quene maajeein safato curuhacuche. ²³Chaaen leinjiin baca narejeen coerenetiin soochete, lenoneen beseta ichacaache, ²⁴ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun’, naain jetao rai cachaaauru letoae nii inaca.

²⁵Nii tonohanau jetaote, neeuruha irihurune jaauun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaan nenaanaja catainaane jana jetao, auno toteein raasaauruhane jana erunajae. ²⁶Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijiaain jetao: ‘Chatoanai besetate ichaquicheta’, naain caje bajaane jana jetao, ²⁷‘Ii nejerate jerichanejeein raurohin turuhane jaun, baca narejeen coerenetiin soerateein beseta ichae ii inacara’, naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote, ²⁸jataain obajeein loreri asaa turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenhane coinetein raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: ‘Iite raotojoein araai jaanacaain ichei nelateein nihanune coitucuhi. Chaaen nechuu canu letoaaane chabana cointelanaala ichaain neeun. Nii sainejeein chariji bana leinjiin niji carenero tihei carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaaunne coinata. ³⁰Nii saijjeeinte turuha caa ii calaohi, ene cojoaeloroerihuru aina nechuu joareein ii coriqui jaohinne janate, rai baca coerenetiin sohin teeicha’, naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote:

³¹‘Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina neeicha. Nitohanihane jaunte satiin quicha sirii icheineein nera. ³²Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rachoojoihacachene, ohin nitajihane rai ne caje nacoaaunein turuha ii ocoalane jaunra’, nae jetao rai inaca”, naain jetao acaauru relae Jesoso.

**“Caohachaaain jecha ichareein”, naain loreri beraichanu
que cacha ratiriha rai fatoroonne que parabola**

16 ¹Niritiin jetaote, aina nerelanacauru rai jetao: “Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonanein. Nii jetaote, rai loreri beraichanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuheleeuru, rai cachaauru, rai coriqui, naaonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii rai rucuheleeuru itajihacoaane jaun jetaote: ‘Inae ichujeleeuru itajeein, ii coriqui que niicha jerei ichaa taa ii cachara’, naain jetao biha cuure nii fatoroon rai. ²Nii jaun jetaote cotiharatee: ‘Chatoanai ichaane jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaain jitariin chamijianeocuru cocoirichaaun uhane coitucue. Inaan nenacaan nainihei canu loreri aina canu rucuheleeuru beraichanu que neeineta’, nae jetao nii rai fatoroon.

³Nii jaun jetaote: ‘Chana nohane jana ichareeun, camijianeon caje canu sitaa canu fatoroonne jana. Coatiha atane que chatoanai amihanenaa ichana que nelatejeecaaunne coalanaalata. Chaaen nechuu jataain nocoejeeun cacha caje chaelai bajaanune quera’, naain coaacane baiha jetao ⁴‘Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneon colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaaene coina’, naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeeonacauru cotijiaain: ‘Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta’, naain bajaane jana jetaote; ⁶‘Lefasha bareraneei erene que ne rebecoona’, naain jetao tonorae nii jauriaanejeein niicha cotijiai. Nii jaun jetaote: ‘Saan, aihachuhisi. Nocoa nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saoquichoonca bareranejeeicha laenaaura’, naane baiha jetao, ⁷Leeocha cacha rai jetao: ‘Inaonjoaain jana rebeoqui ii,

canu fatoroon queta', naain bajaane jana jetaote: 'Lefashai costaronei tirico quene rebeconra', naain tonoraane jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii ii rebe. Fosachoonca costaronejeeicha cau teein laenaaunra', nae jetao rai.

⁸Nitohaneein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que nainae nii rai fatoroon.

Nitohaneeinte Cana Coaunera Cojoanonaa que neenihuru amurijiriin, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin neeure Cana Coaunera coitucuhichuru", naane baiha jetaote:

⁹"Inara netonaite nii rijijieein Cana Coaunera tenojoi beraichaneein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coauneraacha teei que, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha rao-tojoein inara raeranune coina.

¹⁰Nitohanihane jaun, ansijiin laaojoi raa cachane niha natiin caohachaaain nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaaain ichareein. ¹¹Nitohanihane jaun, caa nitajera nanaa chauratane que cha siriin neeichene nihanatiin caohachaaain ichaeneeichene coatiha nerinaain inara rai esinae rauhijiriin chabana nitajenaacharanejeein nanaa tera. ¹²Aihane jaun, inara rai erorai tenojoi que caohachaaain cha ichaain neneeichene, coatiha nerihain inara raineen neeninu tera.

¹³Nihe chuni corootajai fatoroon rai niicha latei icharaneen nanaa nainei, nabana leecha que jaolecchin, leechaacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun Cana Coauneraacha ere tonoraain nanaa jerichaane, nii canaacha jerei que coaana nainihaaca", nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

¹⁴Niritoha Jesusone jana aonajeein jetaote, Jesoso nocoeje chanuure fariseeocuru, acauru jataain coriquiicha que coacuhin neeuruhane jaun.

¹⁵Nii jaun jetaote, "Inarate caohacha ichaa nocoetiin neeiche itolere bana cachaauru notaracae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacuhi coitucue Cana Coaunera. Nitohaneein jataain nelateineen cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coaunera.

Cana Coaunera rai rauhi inoansi aina Jesusohacha tei rai cojoanonaa

¹⁶Moisesa, chaaen *profetacuru*, naaonjoainuri cojoanonaate turuha Joan Baotisitane que tiaaooaain nelu. Nii caje coaneeinte beebejenojonein nelu Cana Coaunera cojoanonaa canuhacha turuai. Nii quete neconujueure nii canuhacha teei Cojoanonaa sirichuruhane coina.

¹⁷Canu Cojoanonaa que neeichene nihanatiin satiin Cana Coaunera rai rauhi inoansi tonoraain neeichenete caohachae.

Comasai joaera que cacha relaa Jesusone

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸Leinjiin cacha rai comasai jaohin leecha ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joaera ene raain niha cachane osa que nesaruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairicheineen nanaa Lasarone

¹⁹Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonaneen. Nitohaneein coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreeteen,

lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoain abero siriin leinjiin cairicheinejeein nena Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichooaa.

²¹Nitohaneein cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone con raain que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaecuru jetaote, rohan turuhacoaain nii rai nabero lojoihure.

²²Nitohaneeinne baiha inae oha nii cairicheinejeein nena nii Lasarone jana jetaote, amaaure anjeraauru Abaraaun aina dedeeu nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conautecure.

²³Nitohaneein ohin necairichaauruha onacaaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiquiin ichaaoruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴Nii jaun jetaote: auhaquii: ‘Cairichaaajoaain cacoharaaura Ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que biji coturi macohi setejaain calele jelarooa uhinera. Caune jataain necairichajeeun usi tabai janara’, naane jana jetaote: ²⁵‘Aiha chuhisi niqui. Nete jiniiquiin inara jaberoconein ichaohichene bana, jataain raotojoei ichaonaa que ichaorejetohilura cacalabi. Nii jana caa Lasarote, jataain ichaonaa baaso que ichaohin cairicheinejeein nerejetelu. Nii jaunte nii coacuhin, necairichaaequi iine jana, aca caohachaaain ranojoinnein nera. ²⁶Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainiheeiche’, nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷Niritoha raine jaun jetaote: ‘Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaae ²⁸nii neeuruha saoquii canu nejeraaurune jaaun Lasaro letoaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichaaecaaunne jaaun acaauru netonai uuruhane coataara, Ofa Abaraaun’, naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹‘Nete Moisesa aina *profetacurua*aacha laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neeuruhinera’, naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰‘Aiha chuhisicha Ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leinjiin onaane, acaauru netonai nii esenetana nainecurure’, naa nii coriquihonane jana jetaote; ³¹‘Aiha chuhisi niqui. Nete Moisesa, chaaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaaurenihane rijijieein, acaauru rene ichanaain turuuruha onacaaaurune nihanatiin, esenetana nainecurunerera’, naain tonorae Abaraaun”, naain jetao fariseecuru suujuate Jesoso.

Jataain necohalajiine osa que namute cacha saruera

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

17 ¹Niritiin jetaote:

“Itolere banate nereein osa que inara sarueraanu. Nete laen jataain necairichanaa coareein nii osa que leeochoauru saruera cacha. ²Nitohaneein caa ena Cana Coaunera coitucuhajeraauru sarueratiha osa quene ajiniate caohachare nulunoque ajeri tijichaaain cucuana cuhane joaeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuche.

³Chatohaneein baaso ichaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaaain nichao coreein nihane que ii suujua

acateeu. ⁴Lejiichoo cuhane caaunsi saneein ichei baaso ichaain nihane nihatiin, caaunsi saneein turuhin, ‘Inae laen coaiterihaaunnita’, naa uhane, que ii suujua acateeura”, nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵Nii jana jetaote: “Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain nihacaanune jaanu teeu canacaanu raicha”, naauruha Jesoso rai niicha cocoainauri afosotoorune jaun jetaote:

⁶“Mosatasa ucuhe laaojoiiri jataain aansijieein nena rijijieein aasaaertiin esinae rauhijiriin esenetaaichenete caa shabeento rai: ‘Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane omaronihunra’, naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora”, naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷Niritiini jetaote: “Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoaane caje cauhane janate rai: ‘Nelaورياaute lenoneein’, nanaa coacuelanaala: ⁸‘Chajaaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquiinch’, nariquiche. ⁹Nii choae tacaain techu, ‘Narihara’, nanaa coitucueneeiche nii inara cacha rai, letoaaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰Nii rijijieein inara letoaaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheeiche: ‘Jataain cacha caohacha neeine nihacaanura’, naain erenaa nainiheeiche. Raujiaain: ‘Canacaanu letoaaain nihalune jaanchane inae nainacaanura’, naauche”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechooncaain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesusone

¹¹Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calileea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹²Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohaneein cuhin jetaote, cocoaeraa cacha rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³“Cairichaaajoaain nohane canacaanu coaraaura cacha relaera Jesoso”, naaunre jetao Jesoso rai ehequuin. ¹⁴Niritocuruha raine jana jetaote:

“Chajaaaincha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha”, naa acaauru rai Jesusone jaun, cuujueeuruhane jana jetaote, inaen cosibi caje nerautaaain somaraain neure, acaauru dadaelanaala aitha Jesusone saijieein.

¹⁵Inae nitohaneein nerautaaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera corojeein jetao, ¹⁶Jesoso acatiha rai tijia asae atanichooae neseeriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelanaala nena. ¹⁷Nii jaun jetaote:

“Tajia lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Acaauru chaaen leeochoauru iscoon neeurita. ¹⁸Leinjiin caa Jorionelanaala nena cacha estaraajerohachate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara”, naain:

¹⁹“Esinae rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaai, chajaaain nimichuhin caunihura”, nae jetao rai Jesoso.

Naaonjoaain tururichaaïn quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaane

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰Nii baiha jetaote, “Chabana turureein Cana Coaunera cojoanona”, naain jetao Jesoso caje bajaare fariseecuru.

²¹Nii jaun jetaote: “Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanona. Niheichu, ‘Caute ne. Tajiata ne’, naain coitucuriheeicheein. Inaen inara jana niha quiicha tei Cana Coaunera Cojoanona”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

²²Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacauru rai jetao: “Inae amuhane baiha jetaote, jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeiniiji ena caa canuhacha tei janona coarana jereriquicheein niqui, nete coaraeneriquicheein.

²³Nii jana tabaaurune inara rai, ‘Caute ne. Tajiata ne’, naaurureein. Nete nelatene, niritocuruhane jana acaauru esenetaain acaauru sacuhichene.

²⁴Nacoauneein turuha urichaauni acaihaniji cachaneein nejanohanaane Cojoanona que turuhane banate, charijijeein teeinti jeraneejoaain dede conaa jiacanene, saain coanojoineein ne. Nii rijijieeinte saain coanojoineein coitucunojoiniha cureein inae nacoauneein turuhanune bana. ²⁵Nete amuhanune ajiniha jauriaanejeein jataain canu que nererojoecaain canu que jaalecoorureein, caa ena cojoanona que nenacauru cachaauru.

²⁶Charijieein teeinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijijieeinte jerichanejeein aihha cureein nacoauneein turuha uhanu canu acaihaniji Cachaneein nejanohanune Cojoanona que tihane bana.

²⁷Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoecaeriin nelanaala, nisirihatein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaanruhalu cachaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanona que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohacoaurelu.

²⁸Nii rijijieein techu cha coacuelanaala raotojoein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaneeo que necoreteein, niicha latei coreteein, coloherteein, naaonjoaurelu cachaauru nihalu Lotone bana. ²⁹Nii jana, Sodoma neseu ichaohane caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaauru. ³⁰Nii rijijieeinte jerichanejeein aihha cureein nacoauneein turuha uhanu acaihaniji cachaneein nejanonaa nichaaunne Cojoanona que turuhane bana”, naain jetaote:

³¹“Nii cojoanona bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuhele ranaa coaaquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asaa caana coacuelanaala rauhijiriicha sorooche. ³²Nitohaniane jaun, niicha ratirii coaacane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaan ichaaoche. ³³Aihane jaun rai rucuhelleuru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhele que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein”, naain jetaote:

³⁴“Nii airichaaïnne cojoanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuurureein coroatajai cachaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeocho. ³⁵Jana coroatajai enecurute, uderi que chaelai tutuurureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeocho. ³⁶Nii jana coroatajai quichaaurute nocoana jana neeurureein. Leinjiinte amanojoinereein, leeochoate ratirinojoinereein”, naane jana jetaote:

³⁷“Chatoanai bana, chucha nitohanereente Curuaanaa”, naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoiniha rijijieein”, nae jetao aina nerelana-cauru rai Jesoso.

Joesio necha ansaineein nenea rai cacha colurujiha autanane que parabola

18 ¹Coiinteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane caina *parabola* que cuaain acaauru relaa Jesosone.

²Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nenea ne. ³Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujiha cue. ⁴Nii jana jetaote, carajaain nirijieein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acateein, niheichu Cana Coaunera batocaaunne que casiin nihaaun niqui. ⁵Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihanihane caina’, nae nii joesio. ⁶Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansaineein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii raauri, janotinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaeba-jaeraauru cocoaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸Nitohaneente carajaain cohacuruhane latelanaala enaacha acaauru cocoaeratare. Nena laen inara caje bajaauru, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaunne, nacoauneein turuhanune reentiaainacha canuneein nihanune esenetaain caitoonjoan ichaaechajeein neeururichaaain cachaauru”, naain jetao acaauru relae Jesoso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseecuru que parabola que cuaain cacha relaa Jesosone

⁹Nii baiha jetaote, nii acaauruacha caohachaaain niha nocoetiin leochaauru que jaoleconacaauru rai jetao, acaauru ichaohacha que *parabola* que cuaain jetao: ¹⁰“Corootajai cacha jetaote, Teenforo asae cuhin Cana Coaunera bajaa cuure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaerane. Jana leecha jetaote fariseeone. ¹¹Nii fariseo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru tocohaneein asijatoneein, necha aansaineein ichaohin, joareein ene canu sinijeranelanaala nenea aina ichaohin, naaonjoaain nenihanu canune coreniha. Chaaen nechu, naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneun. ¹²Chaaen nechu, jataain ii coitucuhanune esenetaaine caina, le semanacuru cuhane coroata saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee baja-jeein, lechooncaain chaalai raanu camijianeeo corenihane, rai lechooncanein neein neun ii raicha’, naain jetao Cana Coaunera bajae chujuhequii. ¹³Nii jana nii naraaichuru cairichaeriin coriqui bajaera jetaote, caje icharaain neein nocoeje caaun najabaracaain dede coaraelanaala jetao: ‘Cairichaojoaain caco-haraau osaaotohanune jaunra Cana Coaunera’, nae nelarijia faone faoneein.

¹⁴Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaun cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii fariseo que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneeinte nii leeochoaauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaarotoha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaole-neen neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoaauru amurijiriin nenaa coacuelanaala nenacaaurute nelateen ranojoinecurureein”, nae.

Canaanaihuru belaiha Jesusone

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesuso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesuso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nerelanacauru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacauru cotijiaain jetao:

“Coa rohecanajaachete canu rene turuuruheine nii canaanaihuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateechenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijiein nenacaaauru rai-neen nenea nera. ¹⁷ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaihurune rijijiein canu raain neniha chunine, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nerihaaain”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoainanacai jetaote, Jesuso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

“Caohachanejein cache relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina”, naain Jesuso caje bajaane jana jetaote:

¹⁹ “Chanuna ‘caohachanejein cache relaera’, naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejein ne”, naain jetaote: ²⁰ “Inae raotojoein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha nejelau ene ii sinijeranelanaala nenea aina ichaohin neeine. Coa sonajaaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cache cairichanaa jerenacaaun chuni cache coacuhin, casaje que ereein niha. Chaaen efojiaraauru que ii suujua acateen acaauru coitucuhin neen’, naane coitucuhi”, naa rai Jesusone jaun jetaote:

²¹ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneenine jitariin nii naitoonjoan tonoraain neen”, naain tonoraa nii cocoainanacaine jaun jetaote:

²² “Aihachuhisi niqui. Nete jaiti lanajejeen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhale que necoreteen, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chalu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu”, nae jetao rai Jesuso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesusone jaun, jataain inaderae nii cache jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaoa leinjiin coriquihonane. ²⁵ Nii Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaauruha coriquihonacaaunne coina caaintaane fautaain caaintajerihei leinjiin camecho rai oco jachu cuhane situhane coina”, nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesuso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

“Nitohanihane nichotenaa nainerinaain chuni”, naain caje bajaauruha ecu neen aonajeurerane jaun jetaote:

²⁷“Nii caaintatiin cachaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajiehita”, naa Jesosone jaun jetaote:

²⁸“Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu”, naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹“Esinae rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaohane coina, rai loreri, rai sinijiera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, naaonjoain ratirichate, ³⁰jataain nii amuritoheriin caa chauratane que siriin, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeinha”, naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Orichaaaine bihane nichatasatiha Jesosone

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoaanauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acailhaniji Cachaneein nejanoanaa nichaaunne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³²Nitohaneeinte nejelau atane nenacaauru estranjerooru bijihu canu teeurureein nechu jataain cacotaiha baasoneein caeteein, canu nocoeje chanuhin, canu coluneein, naaonjoaauruhane coina. ³³Nitohaneein canu teeinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateinaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoauneein ichanareeunni”, nae jetao niicha cocoaanauri rai Jesoso.

³⁴Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhane saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesosone

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesosone jana jetaote, bero cuhane lauhequiin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chaaauruna toon situha cue”, naain bajaane jana jetaote: ³⁷“Nasarete cocoaicha Jesusote sacuure-raauru cachaauru aina situha cuera”, naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸“Atiin nohane cairichaaoojaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso”, naa ehequiin nii maosane jaun jetao, ³⁹niritohane caohateeuere sitonaane coina nii ichoai-chaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jeelai amuritoheriin ehequiin jetao:

“Atiin nohane cairichaaoojaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso”, nae jetao nii maosa.

⁴⁰Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raerateein jetao inaen rohan nichuuntaane jana jetao:

⁴¹“Chate jereeita”, naain caje bajaa Jesosone jana jetao:

“Canota rautaaainene jereeeunra Curuaanaa”, naain tonoraa nii maosane jaun jetaote:

⁴²“Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneeine caje nerautaaicha”, nae jetao rai Jesoso.

⁴³Niritoha rai Jesosone rijieeoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera corojeein Jesoso sacue nii maosa.

Nitohaneein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeeurera cachaaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera corojeein rachoojoeure.

Saqueeo loreri asae cuha Jesosone

19 ¹Jericoo turuhin jetaote, nii Jericoo nese cataaun situha cue jetao Jesoso. ²Nii jana jetaote, ecu ichoe leinjiin cache, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nena, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera curuaanaaneein nena coriquihona Saqueeo. ³Aca jetaote, jataain Jesoso coitucunaa jerihane jaun coaana jere niqui. Nejetaote, jataain araai-cha cachane jaun coaana nainesine Saqueeo, leeochoaauru fautaain ecoainijihane jaun. ⁴Nii jaun jetaote, coaana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichaaain nii Jesosone jaun nena leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nena enuha asae situha cuhane jaun, jabatoroaain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Erenene ii loreri asae nesurureeunni”, naa rai Jesosone jaun jetaote, ⁶soroneein nii enuha caje fauhin jetao, corojeein rai loreri asae Jesoso amae jetao nii Saqueeo. ⁷Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue”, naain jetao Jesoso que ereeure ecu satiin neein coarajeeurera cachaaauru. ⁸Niritiin Jesoso que ereeuruhane jana jetaote, nichaauraain jetao:

“Aonaun Curuaanaa. Jitariin quicha sirii rucuhelene leruhin tereeeunni cairicheihuru rai. Chaaen nechua chaaelai que chuni basijiauhin nihanune, jena saain jelai amuritoheriin cainareeunnicha”, nae jetao Jesoso rai nii Saqueeo.

⁹Nii jaun jetaote:

“Caa cache netonai inara rijijieein, Abaraun nefoerateneein nihane jaunte, enene caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaeranura. ¹⁰Nii acaihaniji cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan cachaaauru nitajenaa neein nenacaaauru ariin, acaauru ichoteratein raanune coina”, nae jetao rai Jesoso.

Coriqui raurera cachaaauru que *parabola* que cuaain cachaaauru relaa Jesosone (Mt 25.14-30)

¹¹Niritoha Jesosone jana, ecu neein aonajeeuruha cachaaaurune jaun jetaote, acaauru relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichuuntaauruhane jaun, “Inae jerihane turuhelalajihana Cana Coaunera Cojoanonaara”, naain coaauruhane jaun jetao acaauru rai:

¹²“Coaracuche jetao nihalu leinjiin cache *reey* araaineen nenaane. Nii cache jetaote, *reey* inein cocoinaauruhane coina jetao coriajai atane cue, inae *reey* inein cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhanne coina.

¹³Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru nainein jequuin coriqui chaluhane coina. Nitohaneein acaauru cotijiaain coriqui chaluhin jetaote: ‘Caa coriqui aina amihaneuche turuhanune reen-tiaaincha’, naain ratirinajae.

¹⁴Nejetaote, jataain que nererojoecaaure nii natane que nenacaaauru cachaaauru. Nii jaun jetaote, caaije acaauru ere beranu que leinjiin letoaaure

‘Coatiha canacaanu curuaanaa *reey* ineein niha caa cachane jerihacaanuta’, naa cuhane coina.

¹⁵Nejetaote nitohaneein nere bera letoaauruha caaijiene saijieein, *reey* ineein cocoainaaauruhane jaun, *reey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui teein ratirihane jaanru cotiharate, ‘Naaonjoaaincha canu coriqui joocure le cacha cachaauruta’, naain coitucuhane coina.

¹⁶Nii jana nii niicha cotiharatei ichoaichaniha rene turunaa jetaote: ‘Curuaanaa lechoonca saneeinte nefae ii coriqui’, naa turuhinne jaun jetaote;

¹⁷‘Saan. Aihane jaun iite jataain caohati canu cachaneein neei. Inae acaihaniji que caohacha ichaai caa coroatajajei coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaaranu que coberenadoroneein chetereeeunnicha’, nae rai nii *reey*.

¹⁸Nii jana leeochoa jetaote: ‘Curuaanaa, saoqui saainte nefae ii coriqui’, naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹jerichanetojoein: ‘Saan. Aihane jaun saoquii nese coaaranu que coberenadoroneeinte neriquiinch’a’, nae jetao rai.

²⁰⁻²¹Nii jana leeochoa jetaote: ‘Curuaanaa, nocoia ii coriqui. Jataain necha aansai cacha neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujueeun. Chaaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naaonjoain neeine coitucuhanune jaun’, naane jaun jetaote; ²²‘Ichaajenihanete ii ereecha que necoluruhequi canu cacha baaso. Chanuna chaaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naaonjoaanune coitucuhi raotojoein inatiin, ²³baanco cuhane nii canu coriqui tiha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritoheriin carai cainaainerichaae’, naain jetao, ²⁴nii ecu nenacaauru rai: ‘Caje nii coriqui ruluhin, nii lechoonca saneein faera rai teeuchera’, naane jana jetaote: ²⁵‘Curuaanaa, chanuna inae lechoonca saneein jelai amurijiriin siriha natiin nacoaaunein tenacare raita’, naauruha raine jaun jetaote: ²⁶‘Inae inara rai aitocooaun, jataain siricha raite jeelai amuritoheriin terareein. Jana sirihei cajete, coroatajajeiin sirihane nihanatiin jitariin caje ruluerareein’, naain jetaote: ²⁷‘Chajaain chaaen nii *reey* ineein nihanune jere-lanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracae teein sohin jaonajaau-che’, nae jetao nii *reey*”, naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Jerosaleen cuha Jesosone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nena ichatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curua-teeuri rohan nena Betafajee, Betania, naaonjoainu turuhin jetaote, coroatajaain aina nerelanacauru rai:

³⁰“Chajaain taa cana ajiniha nena neseu cunichuche. Ecute coositenojoneein teequi leinjiin boro chabana cacha amunajaniheine eruriquicheein. Chaaen cajiha carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹Inae uhaaichene jana, ‘Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche’, naa chunine, ‘Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera’, naauche”, naain jetao letoanajae Jesoso.

³²Niritiin acaauru letoaa Jesosone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aitohane rijijieein nii boro eruha cuure nii aina nerelanacauru. ³³Nitohaneein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeuruhane jana jetaote:

“Chaanate nii boro cosi rutuhicheta”, naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴“Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera”, naaure jetao rai.

³⁵Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione teein jetao, Jesoso rene amaaure nichoae nelaورياain cuhane coina. ³⁶Nitohaneein nii boro amaa'in Jesoso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelaورياain raotojoe'in cuujiha Jesusone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione maririjiaooaure cachaauru.

³⁷Inae Olibo neeonjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesusone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaaocane coaranajaaoncuruhane jaun jetao, cojioriin Cana Coaunera coroaecure satiin nii sacuurera cachaauru.

³⁸“Raotojoe'in turuhine aca neein nenea rijijie'in cocoainaain Cana Coaunera letono Reeycha. Dedeeu raotojoe'in nihacachene coina icharaneein nihane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru”, naauruha cachaaurune jana jetaote:

³⁹“Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritucuruhane jianecurumiincha”, naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

⁴⁰“Esinae rauhijiriine aitoonra. Toritucuruhane caje inauheneecha neeu-ruhanete, cojiorichurure'in caa ajerichuru”, naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹Inae Jerosaleen rohan nichuuntaane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleeunne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao: ⁴²“Bajiaana chuhinti caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeranu que cau turuhanune coitucuhin neneeiche. Nete quesenetaain canuneein nihanene coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³Nitohaneeechene jaunte, inae nere'in itolere neein inara curuhacaain inara corihate'in, inara mucuhin niha nii nejerate'in neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴Caa inara nese fejeeinte itajeein, inara cocoaichacuru sohajeein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiinniji ajeri ita choae te'in ichanohita. Inara ichote-rate'in, jianacoon inara mitaeranu que turuha uhanu inara Coauneraneeine jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara”, nae jetao inaderaain Jesoso.

Teenforo coluuoca Jesusone

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretiha nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶“Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete aite: ‘Canu lorerite asae neein canu bajae bajaacuruhane jaan coloherine’, naain. Nete necha aansai asijiatooru ucuhaneein teeiche inarara”, nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷Nitohaneein cojoanoonetojoe'in Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nechu jataain sohin jaoruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaureraauru, nii nese curuaanaacuru, naaonjoainuri. ⁴⁸Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaan lera erusichurene, satiin cachaauru jataain nii acaauru relaane jaa rautatiin aonajeuuruhane jaun.

Nitohanai ichaane coina cocoainaan letononiha Jesosone

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 ¹Teenforo asaa nosa caje nichoteeururichaa in cachaaaurune beebjeein, acaauru relaa Jesosone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaureraauru, Jorioocuru rai nelatein nenacaauru ichauhenaaauru, naaonjoainuri. ²Nitohanein turuhin jetaote:

“Chatoanai cocoainanacaineena neei catohanei ichaaine coina. Chate catohanei ichaaine coina ii cocoainaan ii letoaa in neta”, naauruhane jaun jetaote:

³“Saan. Canuhetonaine inara caje leinjiin erenaa bajareeun catoonraaichene coina. ⁴Cha Joaan letoaa in nelu cachaaauru baotisaain cachaaauru cojunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena, cachaaauruhachana letoaa in nihalu”, naa in acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote, ⁵ecu inauheneeicha aonajeein jetao: “‘Cana Coaunera letononeeinte ailu’, naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneeichelu’, nareein. ⁶Niheichu, ‘Cachaaauru letononeeinte ailu’, nanaa nainihaacache. Niritocaaachenete ajeri que cana bodoo siin cana sohin cana atinaaururee in cachaaauru, sati in Cana Coaunera letononee in aihalu Joaane esenetaauruhalune jaun”, naa in jetao, ecu nejesinajee in ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷“Coatiha coitucuhaacaanu. Chachaaainti cacha baotisaain cojunacatiha Joaane coina letoaa in nelu”, naaure jetao.

⁸Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanati in ‘Naaonjoaainte canu cocoainaan nihane ainane, caa catohanei ichaaunra’, naa in benaa nainihaaun inara raita”, naa in jetao acaauru tonorae Jesoso.

Necha aansaineen ichaonacaauru ocoana beraichacuru

que *parabola* que cuaa in cachaaauru relaa Jesosone

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Niritohane baiha jetaote, necha aansaineen ichaonacaauru ocoana beraihurera que *parabola* que cuaa in jetao: “Leinji in cacha jetaote, leinji in ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai tee in ratiri in jetao, coriajai atane cue, latihane naineen raineen nena letoaa uruha raine coina.

¹⁰Nitohane in tee in ratiri in jetaote, inaen tainaca que tihane jana jetao, leinji in letono letoae, nii amihanenacaauru caje raineen niha nii ocoana coreniha que banihate in niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojaa in sohin jelaiha letoaaure. ¹¹Nii jaun jetaote, nacoaune in leeocho letono letoaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoaje chanuhin faojaa in sohin, cha colane acaentonai letoaaure. ¹²Nii jana coaiteen leeocho letono letoaa ne jana jetaote, jataa in cunaita in jelai caje acaentonai sitaure nii ocoana que amihanenacaauru.

¹³Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejee in caa jataa in jeree in canuhacha belaa in canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acanee in nihane coitucuhin raotojee in raain nere tonoraa ururee in’, nae nii atane erora.

¹⁴Nejetaote niriti in nii rai calaohi letoaa ne jana jetao, cuujihane jana coaari in: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa

itolere que banijiaain nena rareeinha. Coanete mucuhin sohin jaohachete cana raineen nedaaine caa itolere que banijiaain nenaara', naain ita caje bajaacoaain jetao, ¹⁵nii ocoana caje amaaain sohin jaaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohaneeinha acaauru tereen nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaooruhane jaun. ¹⁶Raajenihane uhin inacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora", naain jetao *para-bola* que cuaain cachaaauru rai ereerejeein relanajae Jesoso.

Nii jana jetaote:

"Jiaonriha ichara nitohaninera", naaure jetao nii cachaaauru.

¹⁷Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

"Chaquena jana chaain, Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane: 'Nii jao-lecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuheneen ichanohineen niha cureeinha', nae.

¹⁸Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunucoha ichoae comoha nii ajerinete jitohitoreein", naain jetao be cachaaauru rai Jesoso.

¹⁹Niritiin acaauru que cuaain, cachaaauru relaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieoritiin mucueratenaa jerecure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. Nejetaote chatohaneein tenaa nainecurene cachaaauru coasichuruhane jaun.

**Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa
rai coriqui teeuruhane bajaauruhane
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)**

²⁰Nitohaneein sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letoaaure, belaicha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chaelai erenaa bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohaneen colurujeeuruha coberenadoro raine coina. ²¹Nii jaun jetaote, rene turuhin:

"Cacha relaera, nii aitiin cachaaauru relaaaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suujuelanaala, satiin cachaaauru rai jerichanetojoein aito hine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina aitiin cachaaauru relai. ²²Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune", naain jetao Jesoso caje bajaasure.

²³Nii jaun jetaote, nechu jataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴"Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateeeuche", naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain jetaote: "Cha coujunaca caa, ecu laenanohineen curuaa siriin", naa Jesosone jaun jetaote: "Enferadoro rai", naauruhane jaun jetao: ²⁵"Aihane jaun chujia caa enferadoro raineen nena teeuche enferadoro raicha. Jana Cana Coaunera raineen nena teeuche Cana Coaunera raicha", nae jetao nii cachaaauru rai Jesoso.

²⁶Niritoha satiin cachaaauru notaracae Jesosone jaun jetaote, nii chatohaneein mucuhin teeuruhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha neeure nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acaauru tonoraane jaun.

Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷Nii baiha jetaote, Jesoso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeein jaberoco rijijieein niha cacha suujuane esenetaauruhi sadosseeocuru. Nitohaneen cuhin rene turuhin jetaote:

²⁸“Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nisirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaala, nii autana raain aina canaanai siriha rai ocoalane coina. Nitohaneen nii autana aina canaanai siriha nii ocoalane, aca siricha rijijieein nii onaa calaohineein niha nii canaanaine coina. ²⁹Nii janate ita nejera nejesinaneen caainsineen neeure cachaauru. Jauriaanejeein acaauru inanate, leinjiin ene aina nisirihateein, nii leinjiin niji canaanai sirilanaala ohe. ³⁰⁻³¹Nii janate neeuruha coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiteen nii nihanune jaun nii ene rae nii rai nejera. Nii rijijieein techu satiin nii ene raaure acaauru nocoalacuru itolere bana ooruha acaauru inanacurune jaun. Nete leinjiin niji canaanai sirilanaala oore nii caaunsineuri ita nejeraauru. ³²Nii janate inae ohe nii ene netonai.

³³Aihane jaun chariji comasineen jana nereen nii ene, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaauruhane bana, caaunsineuri ita nejeraauru aina nisiriatihallune jaun”, naain jetao Jesoso caje bajaare nii sadosseeocuru.

³⁴Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacaauru quichaauro, enecuru, naaonjoainurite nisirihateen naaonjoaunre. ³⁵Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera rene turuheniuru quichaauro, enecuru, naaonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane nisirihateeurenereen, ³⁶onaa inaaureniha anjeraaurune rijijieein neeurichaaanne jaun. Chaaen techu Cana Coaunera Calahineen neeurureen acaauru ichateen nerichaaan Cana Coaunerane jaun. ³⁷Jerichanejeein techu ohane baiha ichanaain neeuruha onacaaurune que laenaain coitucuerateen nelu cana que Moisesa, nii nuna laaojoi iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera, inara Coaunera neen neen’, naalu Cana Coaunera Moisesa raine jaun. ³⁸Aihane jaun coatihia ichaonacaauruhacha Coaunera neen nihei Cana Coaunera, onacaauru nihanatiin rai ichaohin neeuruhane jaun”, naain jetao sadosseeocuru tonorae Jesoso.

³⁹Niritoha sadosseeocuru rai Jesusone jana jetaote:

“Jataain caohatiinte acaauru rai aitochicha cacha relaera”, naaure jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureaauru tabaauru, acaauru laen oo caje ichanaa cachine esenetaauruhane jaun.

⁴⁰Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, inae nenacaaen caje chatoanai bajaanaa naineurene.

“Cha caje nefoeratenaane Mesihasi”, naain bajaa Jesusone

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihazine jaun, Rabiri amurijiriin nena naineniha beeiche. ⁴²Inasiina raajenhane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunera,
Canu Curuaana Mesihasi rai:

“Cau carohan
canu raotono nichajai que
nelauriaain coarajeeune,

⁴³ nii iniha nejeratenacaauru amuritiin,
ii bijihu tenajaanune reentiaaincha”,

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha’, naain raajeni-hane Salmo cuhane bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nena nainenere Mesihasi. ⁴⁴ Inasiina jana chaaen amurijiriin nena naineniha Mesihasi saijieein nii Rabiri netonai, ‘Canu Curuaana’, naain Mesihasi nichaanne curuaatihalu natiin”, naain jetao bajae Jesoso.

Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera biha Jesosone

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Niritohane jana satiin ecu neein aonajeeuruha cachaaaurune jana jetaote, aina nerelanacauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachaaen necohalajiin neeuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaureraauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatena nainiha cachane jaan cocajione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachaaen niha nocoetocuruhane jaun, chunijihun nenaanaja cataaun nihanatiin, acaauru que suujua acateein niha satiin cachaaaurune jereein neeure. Chaaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaaurune jaan rori caohacha janijiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiin, lenone rohan nelauriaain lenonecure. ⁴⁷ Chaaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiin ruluhin naaonjoaaurunre. Nii choae tacaain techu nitohaneauruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satiin notaracae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaure. Nitohaneauruhane jaunte leeochoauru osaaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Acaihaniji ichaaojoihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane

(Mr 12.41-44)

21 ¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi amihanenaa ichacuruhane coina curu cuhane coriqui teeuruha cachaaaurune jana, ecu coarajenajaa Jesosone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nena netonai coroatajajeein jataain coretelanaala nena coriqui te, ³ jataain teeuruha leeochoaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinæ rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanate, leeochoauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satiin caa leeochoaurute nech jataain inae acaauru rai cauteecha teeure. Jana caa autanate, jataain cairicheinijia natiin jitariin acaihaniji ichaaojoihane jaanu te”, nae jetao Jesoso.

Nitajerichaa'in Teenforone biha Jesosone

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane coina, nasaae itolere niicha teeuri coaraain jetao que ereerejeeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶“Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaa'in cojoelanaacojoai biha Jesosone

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Niritohane jaun jetaote:

“Cacha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatoanai cojoelanaacojoaicha inae que turuelalajihane jana coararichaanuhin”, naain jetao caje bajaare.

⁸Nii jaun jetaote: “Caohachaa'in nainaa'in necohalajiin neeuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaa'in arajiin canu niha nocoetiin inara coritaeraanuurura. Tabaaurune: ‘Canune acaneeunra’, naaurureein. Jana tabaaurune: ‘Inae taolu caitoonjoan cojoanonaa que nihaachera’, naauruha inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaichenera. ⁹Jiaonrihachu nejesinanein ita sohin neeuruha satiin chauratane que nenacaauru cachaaaurune coitucuhin neeichene nihanatiin nesoonetohichenera. Nitohaneinte jaiti nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiin jaiti cana janonaa satono que turuheneereincha”, nae jetao Jesoso.

¹⁰Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaaurute, leechoa atane que ichaonacaauru aina ita soorureein. ¹¹Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaa'ineein carora, mijitena, cunai, naajoainuri. Nii jana dede quete jataain coasinaacojoai coaraain, cojoelanaacojoai coaraa cuurureein cachaaaurura.

¹²Nete nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha, inara rohecaain inara mucuhin sinacoca asae inara amaain, curuaanaacuru, chaaen coberenadorocuru, naonjoainuri acatiha inara teein inara cairichaa'in caresero cuhane inara enoha cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³Nitohanein inara teeruhane banate, canu nichaaunne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴Jiaonriha, ‘Tonaainera erereunta’, naain inara jabe-reco coreniha ereeiche jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵Canune jataain nainaa'in ecu ereeiche jaanu tereeeunni inara raicha. Nii bana nii tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururichaa'in nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroatajaniha cuurureein nechua jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejeraauru, inara araaichuru, inaraacha belai-huri, naonjoaihunricha. Nitohaneinte inara tabaauru sohin jaoha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nererojoecaeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naonjoaain neeureereincha. ¹⁸Nete nii leinjiinniji inara couturiji

nihanatiin nitajenereein. ¹⁹Nii jaun caohachaa in laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neeuchete nii caje nichotenaa nainequiche.

²⁰Inae Jerosaleen curuhacaa in neeuruha soondaroorune coaraquichene, inae nitajerichaa in cojoanonaa que turuhane que nainacuche. ²¹Inae nitohane neeuruhane coaraquichene, Jodea nenacaauru naa in ichatane ucuuno cuhin sorooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaa amuurumiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaaucaanera.

²²Inaen nitohanihane coina, niritiin inoaenlu quiricha inoaensi cuhane sati in laenacuruhane jaa cojoanonaa nainaane coina jataa in caseteco tabai niha curichaa in jaunra. ²³Jataa in cairichaa ojoa cuururee in nii cojoanonaa bana ausirinee in nenacaauru enecurura, chaaen sisiajee in canaanai siri in nenacaauru, naaonjoai hunricha. Nitohane in caseteco tabai coaraa cuururee in nii Jodea batane que nena aina Jerosaleen ichaonacaauru cachaaurura. ²⁴Tabaa urune sabere que sohin jaonjoini ha curee incha. Jana tabaa urune mucunojinee in corihajai atane euru amanojoini ha cuururee in. Nitohane in Cana Coaunera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itaji ha cuururee in caohatenojoini ha nitohane in ichacuruhane jaan que turuhanere in tiaa incha”, nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacaaune in turuha urichaauni Canu cachanee in nejanoanaa nichaaunne

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasijie, naaonjoainuri quete coujunacate in coaratenojoinere incha. Nii jana sati in caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nesooni ha cuururee in, ‘Naaonjoaane jaunte caa aicha’, naa in coitucuureni hane jana jataa in tonihaca coasinacaa in fichafichanaa cucuanane coaraa incha. ²⁶Nitohanihane janate inae nitajerichaa in cana rai chaurutanene coaracuruhane jaun, coasinacaa in acunoha cuururee in cachaauru. Dedeu nenacaauru netonaite jataa in nerurujuu cuururee in. ²⁷Nii janate jataa in nelate in itolere ichana nainichaaunne coaratee in turuha uuhanu Canu Cachanee in nejanoanaane in dede sacari jana uhinne coaraa cuururee in cachaauru. ²⁸Inae nitohanihane nunuheti hane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquichee in coitucuhichene jaun”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁹Acaauru rai niritiin jetaote, nechu jataa in nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joaenree in enuhacuru, sati in neroeeca nalone bai ha ³⁰nacaaune in omaro ha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹Nii rijijiee in techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraquichene, nichuuntaa Cana Coaunera Cojoanonaane que nainariquichee incha.

³²Esinae rauhijiri in te jaiti ooreni ha caa ena nenacaauru cachaaurune jana, sati in situ ha curee in caa caitoonjoan. ³³Dede, chauratane, naaonjoainurite nitaji ha cuururee in. Nete laen caa caitoonjoan leinji inni nitajelanaala sati in aitocaaunne rijijiee in aihane rai ne.

³⁴Aihane jaun caohachaa in necohalaji in, nii caji hane in inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoecaeri in neeichene jiane in neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane

foroaa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii chojoanonaane coataa. ³⁵Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachaauru ichoaete naluha cureein nitohanai. ³⁶Aihane jaun letona jatoroaa in itolere chojoanona bana Cana Coanera bajaebajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocohaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanoanaa nichaaunne acatiha raotojoein turunaa nainequiche inara”, nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacauru rai Jesoso.

³⁷Nitohaneein jetaote, jiichoonihane Teenforo asae cachaauru relaan, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesoso. ³⁸Nitohaneein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesosone aonaa curejetucurelu satiin cachaauru.

Jesoso mucuuruhane coina ita suujua tacaaauruhane

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

22 ¹Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa chojoanona Fasocoo beseta catainaane jana jetaote, ²Jesoso sohin joaerateeuruhane coina jetao, “Chatohaneein ichanaareta”, naain coaucure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaureraauru. Nabana raajenhane mucuhin sohin jaooruhane, chatohaneein acaauru teeu-ruha cachaaaurune que necasacuruhane jaun.

³Nitohaneein inae sohin jaooruhane coina que necousuujuaaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaateuri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri coaraa cue: “Canune naaonjoaain inara rai naineen, nii Jesoso mucuhichene coina ecu inara turuaanunera”, naa acaauru raine coina.

⁵Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain coroajeein coretena jerecure. ⁶Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitojoein cachaauru colane niha Jesosone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesoso tihane coina Jodasi.

Cana Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quinn carenero narejeen sooruhane jaan beseta chojoanona Fasocoo que turuhane jaun jetaote, ⁸Fedoro aina Joaan rai jetao:

“Chajaain Fasocoo beseta cosonaina que canaacha quine ichanihuchete que lenonichaachera”, naain jetao acaauru letoae Jesoso.

⁹Nii jaun jetaote:

“Chujian ichacaunne jereeta”, naain jetao caje bajaare.

¹⁰Nii jaun jetaote:

“Inae cuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje cuhane acau baai-baaichaa cuujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaaen loreri asae enohane reentiaain sacuuchera. ¹¹Chaaen inae nii loreri asae turuhichene, nii loreri erora rai: ‘Taa cana relaerate, Chariji loreri asae nena ecuha cuhane, Fasocoo beseta cosonaina que lenonereeeunni canu aina nerelanacauru ainata, naain ii caje bajaeratera’, naauche. ¹²Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seeonjoa siricha coaratereein inara que.

Chaaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhecuchera”, naain jetao letoanajae Jesuso.

¹³Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitoaha Jesusone rijijieein eruuru-hane jaun jetao, ecu teein Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonecurohane jaanu jelai rucuhecure.

¹⁴Inae nitohaneein enoalauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecurohane jaan rijiu tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoe nelauriae lenonecurohane coina Jesuso.

¹⁵Nitohaneein rori ichoe nelauriaain jetaote: “Jataaine inara aina carijieein caa Fasocoa beseta bitoaain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajiniha. ¹⁶Coatiha laen caa baiha, inae caa Fasocoa beseta bitoaain inara aina lenonerihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane reentiaain”, naain jetao, ¹⁷curu cuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai teein:

“Nocoo, inara nejesinajeein caa leruune leruunein cooche. ¹⁸Inae caa baiha nacooauneein caa oba caje ichanohin bino corihaaunni Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhanunereen tiaain”, ¹⁹naane baiha jetaote, faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeunein acaauru rai teein jetao:

“Caa inara rai canuhacha teite cajabereeoneeite ne. Acate jianacoon neechene coina, inara coreniha cairichanojoneein atinanohinereein. Aihane jaun, itolere bana canuneein nihanune coacuhin que lenonecuche”, nae jetao acaauru rai faan turuhin teein Jesuso.

²⁰Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecurohane baiha jetaote, nii faan que aitothane rijitojoein, acaauruacha coheni tein jetao:

“Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacochana jaohin canuhacha ichaneni icharihanuhinne coujunaca nera. ²¹Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha ne. ²²Nitohaneein acaihaniji Cachaneein nejanoanaa nichaaunne cairichaeriin neeurohane coina, aitiin neeurohane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaojoaa cureein, nii caque nerotohin cacairichaerateranu”, naain jetao bino teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha afosotooru rai te Jesuso.

²³Nii jaun jetaote, “Charijinachara toon totohaneein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai colurujueein cairichaeratiha cureein”, naain jetao ita caje bajaacooaure aina nerelanacauru.

Charijina jataain nelateineein ne

²⁴Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coaanajoonein ne”, naain jetao ita caje bajaacooaure aina nerelanacauru. ²⁵Nii jaun jetaote acaauru rai: “Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nenea jereein cachaauro cairichaeriin neeure. Niite acaauru cairichaauruhane coitucuuruhane nihanatiin coroaecure caohacha ichaa benajaain. ²⁶Nete laen inara naineneeiche nitohaneein neechene. Nitohaneein nenea coacuelanaala, leeochoauro amurijiriin nelatein nenea jeriha chuni inara cajene, leeochoauro ere tonoraain, letoauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoauro letoaeranein nenea jerihane satiin rai, chachaeranein neeine.

²⁷Nitohanihane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane coina rori ichoae nelaurianaana. Ainihane nii lenone chaluhherana nelateein neriha. Aihei jerihane. Nii rori ichoae lenonihane coina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelateein niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijijieein ena cau inara aina inaraacha latei icharaneein neeun.

²⁸Inarate cajiniichaaain necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹Nii jaunne itolere Curuaanaa neein nelateein nihanune coina canu cocoainaaain caeteein niha Ofane rijijieein, inara netonai cocoainaaain nereeunni. ³⁰Nii banate inae nii cojoanonaa que turuhane bana, cajiniichaaain rorihuru ichoae nelauriaaain acau cohin, lenoneein, naaonjoanriquicheein. Chaaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca coroata laurii Isaraele cocoaichacurune coaraain coitucuhichene coina cajiniichaaain nii coina bani-jiaain nena rori ichoae nelauriariquicheein, inae nii cojoanonaa que tihane bana”, nae jetao aina nerelanacauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetenerichaaain Fedorone biha Jesosone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueraneein neeichene bajaa moco-najaaera inara raane coina. ³²Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaaun, canu esenetaaine jianeene nihanatiin nacoaunein nelararajiaaain Canu esenetaain neeine coina. Aihana jaun, inae nacoaunein canu esenetaaine bana, inajeraauru coroatajanecuhin caohachaaain laraajiin, canu esenetaauruhane jia-nelanaala raotojoein rachoojoein neeuruhane coina”, nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaaain caresero cuhane enohin nihanatiin ii core-niha onaa naineeun”, nae jetao rai Simoon.

³⁴Nii jaun jetaote:

“Fedoro, enene janotiin cuhanete, iriha janonaa rai ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin”, nae jetao Fedoro rai Jesoso.

Inae nichuutaa cojunojoiniha Jesosone

³⁵Niritiin jetaote:

“Inara letoaaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naaonjoain colane janana lanaaain nihalu inara rai cha”, naain acaauru caje bajaa Jeso-sone jaun jetaote:

“Aihei. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata”, naain jetao tonoraaure.

³⁶Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaaain cuhane caohachae. Chateeinti sabere siriine nii jelaronaa bana niicha jiai cajione burique necoreteein leinjiin sabere coretemiin.

³⁷Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoasi cuhane: ‘Naaon-joaain cairichaaeriin necha aansai caseteco coaraane rai nena ichara rijijieeinte teeurureeinch’, naain itolereneein niritiin caque aitiin laenacuruha-lune rijijieein situhane rai te ne”, naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸“Curuaanaa, caute ne coroatajaain sabere”, naauruhane jaun jetaote:
 “Inae nainejerichaain niriimiin”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Olibo neeojoaaihu Cana Coaunera bajaa Jesosone

(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Olibo-
 neein niicha curuaateeri ichtane ucuuno cuha Jesosone jana jetao, caaijie
 cuure aina nerelanacauru. ⁴⁰Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neeojoaaihu
 turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaache nabana osa que nesaruquichene coataara”, nae
 jetao acaauru rai.

⁴¹Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseonrariin
 jetao; ⁴²“Ofa, ii jereeine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura.
 Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneunra. Ii jereeine rijijieein
 ichaaura”, naain jetao Cana Coaunera bajaa Jesoso.

⁴³Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin lararajiaa leinjiin anjerane
 jaun jetaote, aina suujua nunaaajoae. ⁴⁴Nii aina jataain nesoonenaa cataaun
 neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaabajaaca Jesosone jana jetaote, ata-
 nichoaae tabaanain nalue rai doroana ichananein.

⁴⁵Nitohaneein inae Cana Coaunera bajaane nainaan, aina nerelanacauru
 coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaana aina inaderanaa caaun sinihure.

⁴⁶Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaaain nimichuhin Cana Coaunera bajaache nabana
 osa que nesaruquichene coataara”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, turuha cuure
 arajiin cachaaauru. Nii aina nerelanacauru lechoonca coroataja neein nena
 Jodasi jetaote, acaauru ichoaichaniha acaauru amaeranein cue. Aca jetaote,
 Jesoso rohan nichuuntaain nechuh jataain belaicha rijijieein jetao rai nomeri
 lioracae. ⁴⁸Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaicha rijijieeina nomeri lioracaain nii acaihaniji cacha Calao-
 hinein nena teei aina nejerateeriin nenacaauru bijiute”, nae jetao Jesoso.

⁴⁹Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaeratihacaanu sabere quera”, naaure jetao nii
 Jesoso aina nerelanacauru.

⁵⁰Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecuru curuaanaa letono uricho beuhite,
 rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesoso aina nerela-
 naa. ⁵¹Nii jaun jetaote:

“Inae niriimiin, coa cunaitaa”, naain jetao jelaiha nii saseredotecuru
 curuaanaa letono uricho tirichaaain jetao rautae Jesoso. ⁵²Nitohaneein rau-
 taane baiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera,
 chaaen Jorioocuru bichauhenaauru, Jorioocuru rai nelatein nenacaauru,
 naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha aansai asijiatoneein sonajaaain joaeranein niha-
 nune que airiijin sabereuru aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche.

⁵³Itolere cojoanonaa banara, inara aina Teenforo asae nenajacoonna. Nii jana nii chatohaneen coatiha canu dadanajaoheechi. Nete inae nitohaneen nocohena tabai osa que nesaruhin namuritocohichene cojoanonaa que tihane jaun aiiche inarara”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴Nitohaneen jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amauruhane jana jetao, nita caaijie coarajeein jetao cuujue Fedoro.

⁵⁵Cuu turuhin jetaote, jelarotokane jaun, nenaanaja cataaun tein usi mocohin, curuhacaain nichaatiha neeuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatiha usi rohan lauheque. ⁵⁶Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenaneen nena leinjiin ene jetaote, cuu usi rohan lauhequuin nichaatiha Fedorone jana, cuu coarajihane baiha jetao cojoeluhin:

“Caa netonaite aina nenaane”, naane jaun jetao:

⁵⁷“Ainaaunchenaate. Coatiana Jesoso coitucuhaaunche canute”, naain jetao suujue Fedoro.

⁵⁸Nii baiha neeoriin jetaote, leeocho netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera”, naane jaun jetaote:

“Ainaaunnaate, Coatiana aca ninaaunte”, naain jetao nii cacha tonorae Fedoro.

⁵⁹Nii baiha carajaojoaain jetaote, coaiten leeocho netonai:

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu Calileea cocoaichanera”, naane jana jetao:

⁶⁰“Coatiana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte”, nae jetao nii cacha rai Fedoro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijieoritiin iriha ataohari curuaanaane jana, ⁶¹jaotoroaain Fedoro coaraa Jesusone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete, nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujeene jana erereen ataoharicha”, naa Jesoso raine coacuhin nainaan jetao, ⁶²nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao jataain obajeein chanae Fedoro.

Jesoso que ninichajeeuruhane

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³Nitohaneen nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacauru cachauru jetaote, que ninichajeein faohacure. ⁶⁴Nitohaneen faojoaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin *profetaneene* caa ii soera coitucuura”, naainchuru jetao sohin, ⁶⁵jataain que ereeinchuru nocoeje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateen nenacauru Junta Suprema acatiha niha Jesusone

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶Nitohaneen tein jetaote, inae janokane jana, ita taojiaure Jorioocuru coaraneen nenacauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai nelateen nenacauru *Junta Suprema* acatiha amauruhane coina. Nitohaneen amain inae cuu turuaain jetaote:

⁶⁷“Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura”, naaunruhane jaun jetaote:

“‘Aca nichaaunchujian’, naanune nihanatiin, nii quesenetareeichene coaalanaalata. ⁶⁸Nii inara caje erenaa bajaanune nihanatiinchu catoonrariquichene coaalanaalata. ⁶⁹Nena laen inae, enene caje coaauneein, itolere Coauneraneein nelateein nenea Cana Coaunera raotono nichajai que nelaauriaa cureeunni, canu acaihaniji cachaneein nejanoanaa nichaaunne”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coaunera Calahineein”, naauruhane jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaeneein cana rai berana laterihacache, inae raajenihane nujuae caje acanilhane que aitohane aonacaache natiin”, naaure jetao.

Jesoso colurujeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 ¹Niritiin jetaote, satiin nimichucutaain coineteein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso amaaure. ²Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha teein Jesoso colurujeeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachaauru suujua rohehacain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai coriqui tihacachene caohateein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei Reey Mesihasi ne’, naain cachaauru suujua auhacaane jana”, naain jetao colurujeeure.

³Niritiin colurujeeuruhane jaun jetaote:

“Iina chuhisi Jorioocuru Curuaanaa Reey ineein”, naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha”, nae jetao rai Jesoso.

⁴Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen ecu neein aonajeerera cachaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohaneein baaso ichaa caa cachane coarahaaun canuta”, naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵“Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auhacae. Nitohaneeinte Calileea batane caje nunuheteein, caa Jodea batane netonai que jerichanejeein ichana jerera”, naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jereein conujeeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calileea cajena nenaana caa cachate”, naain jetao acaauru caje bajae Filato. ⁷Niritiin acaauru caje bajaane jana, “Aca chujianra”, naauruhane jaun jetaote, Calileea coberenadoroneein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸Nitohaneein Jesoso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojoelanaacojoai ichaane coitucuhin, acaentonai Jesoso coarana jeretohane jana rene letoauruhane jaun. ⁹Nii jaun jetaote, araai saain niqui, “Chatohaneein nenea neein”, naain caje bajae Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene

Jesoso.¹⁰ Nii nainiha jetaote, ecu neeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaaurerauru, naaonjoainuri, jataain acaauru esenetaain, Jesoso cairichaa Erodesine coina counujueein colurujihane neeure.¹¹ Nitohaneein nere tonorana jereniha Jesusone jaun jetaote, coetaain rai soondarooru aina jiniiquiin nocoeje chanuhin jetao cairichaaain, necoreteeuruha reeychurune jaan tocoanai cajione que jetao Jesoso cajione corerate Erodesi. Nitohaneein teein jetaote, nacoauneein Filato rene letoae Erodesi.¹² Nitohaneein Jesoso cairichaauruhane bana caje coauneein jetaote, ita que nejerateeriin neeuruhane baiha jetao, ita belaichaneein neeure Filato aina Erodesihuru.

Jesoso atinaauruhane coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³Nitohaneein Filato rene letoaa Erodesine jana jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen cocoaicaihu, satiin ecu nenacauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴“Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua rohecaain jete, cachaauru suujua auhacae’, naain colurujueein. Nena caraajenhane inara acatiha teein caje bajaanune janate, nii chatohaneein cotainacai ichaaain, nii colurujeeichene jaa lera coitucuneeun.¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesi nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraquiche inara, nihei nii chatohaneein cairichaaain ateinaacachene jaan lera.¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereeeunni,¹⁷ Fasocoa beseta naineein niha colurujuenojoine, nirijieein jianenajaoncaaanne rijijieein”, naa acaauru rai Filatone jana jetaote,¹⁸ satiin ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jesoso jianeeinera. Nii Barabasi jianeenujian laaenra”, naaure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaaure, nii neseu Romanocuru que nejerateein, acaauru aina sonaana que neein leinjiin cacha sohin jaohane coreniha.²⁰ Nitohaneein nii chatohaneein Jesoso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijieein jianihane coina jetao niqui, nacoauneein acaauru rai ere Filato.²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaatorohaain jetao:

“Letananocoriin coroso que teeute ecu neein ohinera”, naaure jetao ita rijitiin.

²²Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatoanai baasonajia ichae. Coatiha cairichaaain atinaanune coina chatohaneein baaso ichaaain nihane coarahaaun canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijieein jianereeeunnicha”, nae jetao acaauru rai Filato nichata saain.

²³Niritoha acaauru raine jana jetaote, jachaatorohaain ehequuin jetao, “Coroso que tihachaaura”, naauruha araai saaine cotabenihane jetaote,²⁴ nii aitocuruhane rijijieein jetao ichae Filato.²⁵ Nitohaneein jetaote, nii Romanocuru que nejerateein sonaana que neein sonajaain joaera caresero cuhane nena, acaauruacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruacha jerei rijijieein jetao, acaauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teeuruhane coina, amaaauruhane jana, situujiha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain

que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teeuruhane jaanu amae. ²⁷Nitohaneein amauruhane jana jetaote, arajiin enecuru, quichaauru, naaonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojioriin chanaaure Jesoso coinadera. ²⁸Nii chanaauruhane jana acaauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara bereecuru, inara jaberoco, naaonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹Inae nerichaaain inara cairichaaauruhane jaan cojoanonaa. Nii banate: ‘Caohatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqui’, nariquicheein. ³⁰Nii banate ichatane ecunooru rai, ‘Canacaanu ichoae neranuu’, naa cuurureein cachaauru. Jana atane rarororooru raite, ‘Canacaanu asihu’, naaurureein. ³¹Coaracuche nachuhinti chatoanai baaso ichaain nenihanune sainejeein catohaneein caetecuruhane. Nii jaun chatohaneein teinti inara teeurureein inae amuhanune baiha”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

³²Nii Jesoso jiniichaaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaaure, sohin ateinanajaaauruhane caina. ³³Inae nii “Couturi Bejero”, neein acaauruacha curuhateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquiin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teeure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji nichajai que teeure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teeure. ³⁴Nitohaneein coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohaneein caetecuruhane coreniha, acaauru que ii suujua acateeura Ofa, cha coitucuuurenihane jaunte aihurera”, nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ³⁵Nitohaneein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoinanacaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coaunera tenojoi Mesihaseenein niicha janijiineein nihane, raajenihane rai jaberoco ichoteratemiin leeochoauru ichoteratihane rijijieeinte coaracaachera”, naaure jetao nechu jataain cairichaaain que ninichaaaja.

³⁶Nii jana soondarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichaajeein nechu jataain cairichaa rohan nichuuntaacoaain jetao, bino elorajiojoaain nena que jetao cocoain:

³⁷“Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai Reey neeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeune coaracaanura”, naaure jetao rai.

³⁸Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeniha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai Reeyneein ne”, naain laenacure.

³⁹Nii jana nii necha aansaneein coroso que nena cache coroataja jetaote, nechu jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihaseeneine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaaen canacaanune maajeein ichoterateeune coaracaanura”, naane jana jetaote: ⁴⁰“Coo niritoha. Tana ichasetecarichaaain Cana Coaunerane coasiine. Iitonai rijijieein caseteconein neeinatiinachura aitohte. ⁴¹Canatejian esinae rauhijiriin itolereenein baaso ichacaane coreniha necairichaecaa cau. Jana caa cache, nii chatoanai baaso ichaain nihane coreniha caa aihei”, ⁴²naane baiha jetao:

“Canu coaucuhin ii Cojoanonaa que neeine banara Jesoso”, naa nii baaso icharaauru coroso que nena leeochoane jana jetaote:

⁴³ “Enenete esinae rauhijiriin raotojoein ichaonaane jaun caniha neriquincha”, nae jetao rai Jesoso.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Nitohanein inae ohane rai niha Jesusone jana jetaote, enoto chujutora caje coaunein jetao, caohachanainejeein nocohenanein nedae satiin chau-ratane, nuna macohi ichoae teejia enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuanein nena.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquii jetao:

“Ii bijihune canu suujue teeunra Ofa”, naain jetao inae ohe Jesoso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaan jetaote, Cana Coaunera corojeein jetao:

“Esinae rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaain nenecaiha caa cachara”, nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu satiin neein coarajeeurera cachaauru jetaote, nesoone caaun rai nelarijia faojaain jelai caje cauhacooaure. ⁴⁹ Nejetaote, satiin nii Jesoso coitucuureraauru, chaaen Calileea caje coaunein sacuurera enecuru, naaonjoainuri jetao ecu neein coarajeeure jelai caje amuelanaala nita netiin.

Ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin cache Jodea batane que nena Arimatea cocoaichanein nena Jose. Aca jetaote, caohacha cachanein, satiin Jorioo-curu rai nelatein Jorioocuru coaranein nenacaauru *Junta Suprema* tabanein nihane sainejeein, turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane corajihane jaun jetao, nitohanein nii Jesoso teeuruha nii rai leeochoaauru *Junta Supremacurune* rautaaain coaraene. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesoso jaberoco bajaa cue, rucuhecane coina. ⁵³ Nitohanein bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, sho-joera que conajaain jetao, jaiti chuni onaa teeurenihane jaan ichatane ramara que nena ajeri jachu cuhane jetao rucuheca cuure. ⁵⁴ Nitohanein jetaote, inae nunuheneelalajiha nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeein jetao, luhecaain nii Jesoso rucuhecure.

⁵⁵ Nitohanein Jesoso jaberoco rucuheca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calileea caje coaunein jiniichaain unacaauru enecuru. Nito-hanein cuhin jetaote, caohachaaain rai jaberoco rucuhecuruha ajeri jachu cuhanene coaracure. ⁵⁶ Nitohanein ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhe-curuhane jana caohachaaain coaracuruhane baiha jetaote, nenajaun cauhin jetao, meetoon rijijiein jujuuain nena ichacuruhane nainaaain jetao, Quiri-cha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijiein, nebetacanaa cojoa-nona bana nebetacaure nii enecuru.

Oo caje ichanaa Jesusone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 ¹ Nitohanein nebetacaauruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teeuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruacha ichai jujui

amaain nii enecuru. ²Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonanohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesoso jaberoco eruurene.

⁴Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesoonetooruhane jana jetao, somaratothanai que cajionequin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeenete coroatajai cacha. ⁵Nii coaraain jetaote, nesoone caaun, suujua acatecuruhane coaratihana nenoracaauruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nena ariiche inara. ⁶Inae ichanaane jaun, coatihana cau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷Acaihaniji cachaneein nejanoanaaneein nenaate, necha aansaineein ichaonacaauru rai tenojoinneein niha cureein. Nii janate coroso que teein ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane cuhane ichanareein’, narejetoha inara raine que nainaquichene”, naure jetao ecu ecoonacaauru cachaaauru.

⁸Niritocuruha acaauru raine que nainaan jetaote, acaauru rai aitoroaetoha Jesosone coaacure. ⁹Nitohaneein inae nainaan, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruacha coarai biha jetao cuure lechoonca leinjiin afosotooru rai, chaaen satiin acaauru aina nenacaauru cachaaauru, naonjoainuri rai. ¹⁰Nitohaneein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaaen Joana, chaaen Saantiaao neba Mariha, chaaen leochaauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naonjoainurine. ¹¹Nitohaneein turuhin beeuruhane jana jetaote, acaauru esenetana jerecurene afosotooru. ¹²Nejetaote, nii acaauru esenetaurenihane sainejeein soroneein jeluhaariin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conaacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohaneein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaanajau cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane

(Mr 16.12-13)

¹³Nii bananeein jetaote, enoto chujutora rijiiu fautaain amunaanaja itaanejeein nii Jerosaleen caje nena Emaoso neseu jetao, cuure coroatajai Jesoso aina nerelanacaauru. ¹⁴Nitohaneein Jesoso atinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujueeuruhane jana jetaote, ¹⁵jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesoso. ¹⁶Nejetaote, acanihanee coitucurene, acanihanee coitucuuruhane jereniha Jesosone jaun. ¹⁷Nitohaneein jetaote, acaauru rai:

“Chaaquena bero cuhane ereerejeein cuujueeiche”, naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸“Ii netonai Jerosaleeun neeinatiinna: ‘Naaonjoain ichacuruha caa jananaacha cuhanera’, naain coitucuneeite”, naain tonoraa nii bero cuhane cuujenaa coroataja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹“Chatohaneeuruhanaate aitohi”, naane jaun jetao:

“Nasarete cocoaicha Jesoso, satiin cachaaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajiin Cana Coauneraacha letoai *profetane*in nihanatiinte ²⁰Romanocuru rai colurujueeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaaen cana rai cocoinanacaihuri, naonjoaihunri, coroso que teein atinaauruhane coina.

²¹ Canacaanune niqui, cairichaaerinojoinneen neeuruha Isaraele cocoai-cha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohaneen atinaauruhane saijieein, ²² canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuru-hane jana, ²³ ecu Jesoso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanajau cauhin canacaanu rai beein canacaanu socoinaure. Acaauru rai ecocohin jete: “Coatiha cau nihei Jesoso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta”, naaunre anjeraauru’, naain beeure. ²⁴ Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijijieein, inae ecu nene Jesoso jaberoco. Niheichu nii Jesoso nihanatiin coaracuruhi”, nae jetao rai Cureefasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalune *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohaneen necairicharichaaain Mesihazine coitucuhicheneta”, naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coauneen nunuheteen jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebejeein jetao, acaauru rai eree-reje Jesoso.

²⁸ Nitohaneen nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesoso. ²⁹ Neje-taote:

“Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun necohejia natiin”, naain jetao chunaure. Nitohaneen chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesoso.

³⁰ Nitohaneen acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane caina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai beeunebeeuneen te. ³¹ Nitohaneen faan tihane que nainaan jetaote, Jesoso nihane coaraain acaniane coitucuruhanane jana jetao, inae acaauru caje jianatoraain amue.

³² Nitohaneen jianatoraain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaain ita rai nejesinajeein:

“Esinæ rauhijiriin acaniane jaun jiara bero cuhane uujeen, ereerejiha Cana Coaunera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoaain naonae cana suujua cuhanaina”, naure jetao ita rai.

³³ Niritocuruhanane baiha jetaote, caeneenejelanaala jelaiha bero cuhane soroneen cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuruha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leeochoaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuruhanane jana jetaote:

³⁴ “Esinæ rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecocoe”, naain jetao acaauru rai beeure.

³⁵ Niritocuruha acaauru raine jana jetaote, bero cuhane acaauru rai netonai ecocohin acaauru aina cuujihane beein, acaauru aina lenoneen faan teberiaain, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane que nainacuruhanane beeure jetao nii acaauru ajiniha netaojiaain nenacaauru rai, nii coroatajaihuri Emaoso coero cuhane cunacaauru.

Aina nerelanacauru rai ecooca Jesusone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acaauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereereecuruhane jana jetaote, luhecotariin acaauru cataaun neeoritiin:

“Raotojoein neeuche”, naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure”, naauruhane jaun jetao jataain nesoonetoore. ³⁸ Nitohanein nesoonetooruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesoonetohiche. Chanuna nainanacharanejeein, baasoneein inara suujua cuhane coaauquiche. ³⁹ Cacoiiichuru, catihacuru, naaonjoaihunri Coaracuchenachuhinti, jeelai cajabereeeoneite neeure caa cajibereecuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjiin onaa corii, caa cacoaraaichene tocohanein buchuhin, jaberoconein nichaaaurain nena naineriheita”, nae jetao acaauru rai Jesuso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que tein, rai tijia, biji, naaonjoain curuabaauruhane jaacuru coarate acaauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jerecurene, jataain cojoelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneecuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohinein niha cau chaelai lenone nijine”, naain acaauru caje bajaane jaun jetao.

⁴² Niha ate basichone jaun, rai teecuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acaauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohanein lenonihane baiha jetaote acaauru rai:

“Caa catohanein caetecuruhane quene inara rai berejetoonly, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catohanein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolerenein caque aitiin laenaelu Moisesane nainaan, chaaen aitiin quiricha cuhane laenacuruhalu *profetacuru*, Salmo naaonjoain cuhanene rijijieeine inae nainaan”, naa acaauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane aitohane rijijieein acaauru que coitucueratein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohinein ne, canu Mesihasi nichaaunne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaaunne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoinanohinein Jerosaleen caje nunuhetein, satiin atanecuru sacuritaain cachaaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenojoein nerichaachein’, naain beeuchete, nacoaaunnein Cana Coaunera coacuhin suujua corein neecurhane acaauru osa caje acaauru ichoteratiha Cana Coaunerane coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaaunne coaranein neeiche. ⁴⁹ Canune inara rai Ofa naitoonjoalu tereunni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen caje amuhiche, laraajiin neeichene jaanu dede caje unaa raaichene reetihaai-neta”, nae jetao acaauru rai Jesuso.

Dedeeu cauha cuha Jesusone

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaaain jetao acaauru cojiotae. ⁵¹ Nitohanein acaauru cojiotaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acaauru ratiriin. ⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesuso coroaecurhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleen cauha cuure. ⁵³ Nitohanein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coaunera coroaerejetecurelu.

Joaancha Laenai

Ena Nenaa Cana Coaunera Ere

Cana Coaunera Ere

1 ¹⁻²Jauriaanejeeinte nenaa ne caa Erenaa. Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunera ajinihate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneraneen.

³Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoaunaain nei.

⁴Nii Erenaate ichaonaa teraneein ne.

Nii ichaonaa terate, cacha cononeein ne. ⁵Nii Erenaate, cononeein noco-hena conaeraneen ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijeein chaainti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijeeinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritonaa nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conaeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaain esenetaain coitucuuruhane coina.

¹⁰Nii Erenaa quete, chauratane coaunerate Cana Coaunera niqui. Nete cajiha chauratane que turuhane jana coitucuurene caa chauratane que nena-caauru, niicha coaunanohineein neeuruhane saijieein.

¹¹Caa niicha coaunai chauratane que turuhane janate, que jaolequiin raau-rene cachaauru. ¹²Nii janate, atiin raain esenetaaure coroatajajei cachaauru. Nii corenihate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³Joae-reein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴Nii Erenaate, cachaneein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amuhemujueein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejein Cana Coaunera Calahineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana nohanelanaala rauhijiriin canacaanu belai-hane jaun. ¹⁵Nii janate, turuha uhane jana: “Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara’, naain aitonajacoon”, nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶Inetono janonaa banate, satiin cacha belaa in cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷Moisesa quete rai naitoonjoan berateen laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraarene cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane coina turue Cana Coaunera Calao hi Jesocurisito, nii cacha relaane jaan ichaonaa rauhi raauruha cachaaurune

coina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihaniji Calao-hineein nihana jaun.

Turuha urichaa'in Jesocurisitone beebjeiha Joaan cacha cojunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhe-naauru: “Chaneeina”, naain Joaan caje bajaauruhane coina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Curisito nihaaunta”, naain rauhijiriin tonoranaaca Joaane jana:

²¹ “Chaneein najian. Cana Coaunera ere bera Erihasineeina”, naain coaiteen bajaauruhane jana:

“Aca nihaaunta”, naain coaiteen tonoranaaca Joaane jana:

“Aca neneine jaun, chaneein najian. Nii turuha niicha jerecurei canacaanu-hacha cohajei Cana Coaunera ere beranecaai”, naauruhane janate:

“Ahan aihei, aca nihaaunta”, naain tonoranaaca coaiteenne jana:

²² “Chaneein najian. Beeinete ne, bihacaanu canacaanu letoaurera raine coina. Chatoanai icharaneein najian”, naain bajaauruhane jana:

²³ “Canu quetjia, nerichaa'in leinjiin cacha, cacha areroo cuhin eeheehe-jeein cacha cotiaranura: ‘Turuha cana curaanaane jaan coero raujiauchera, naain beranura’, naa Isaihasi najaan nichaunra”, naain biha Joaane jana:

²⁴⁻²⁵ “Chanuna jana chaaen, acau que cachaauru cojunacate, nii canaa-cha cohajei Mesihasi neein, niheichu Erihasi neein, niheichu leeocho Cana Coaunera ere bera *profeta* neein, naonjoainuri neein nenaalanaala”, naain bajaauruha nii fariseeocuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teenne canu, cachaauru cojunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaa'in canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nena cacha jataain canu amuritoeriin cocoaina-nacai”, naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneinte, Jorodaan jeraniha nena Betabarau niha Joaane jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Canune laen cacha areroo eeheehejeein cacha cotiaraneein neeunra”, naain acaauru rai be Joaan cacha cojunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, tajiha uujiha Cana Coaunera Calao'hi Jesosone jana coa-riin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeeinna. Taate itolere caa chaura-tane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeinha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caijiete turuha ureein nii canu ajiniha nena cacha’, naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqui inoaelu caje coauneen nesianiha niqui, nete caa cacaaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhaunlu jauriaa nejeein. Jianacoon cana mitaeranu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhaunlu. Nena laen inae ena coitucuun, carai biha caletoaerana jaun. Isarae cocoachacuru que coitucueratihanune cointe, carai bein caletoe caletoaera. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucu-haunlu niqui. Nena, ‘Leinjiin cacha choae fauha uha serori rijijiein Cana Coa-nera Suujuenete, Cana Coaunera Suujue que cojunacatihate aicheeinha’, naain carai biha caletoaerana jaun, choae fauha uha dede caje serori rijijieine

coaracaaunne jaunna coitucuun. ³⁴Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi necaihara’, naaun, nitohanihane coaracaaunne jaun”, naain be Joaan.

Ichaoachania Jesoso Ere tonoraeraauro

³⁵Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraeraauro Simoon Fedoro ocoala Anderesi, chaaen canu, naojoain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuche”, naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷Cana Coaunera Calaohi Jesoso coaariin caaijie cuhacaanu. ³⁸Nitohaneein caaijie cuhacaanune janate, jaotoraain canacaanu coaariin:

“Chate ichaquiche niriirijeeinta cachaauro”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera”, naacaanune jana:

³⁹“Chajaauchetejian coanicha”, naain canacaanu amaane jana, inae enuna cacoijihu teeja enotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Anderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que Cana Coaunera letono Curisito eruhacaanura”, naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Anderesi.

⁴²Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Anderesine jana, Simoon coaariin:

“Jonasi calaohi Simoonneein niqiu, nete Fedoro nereein ichurujuara”, naain Fedoroneein curuaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beraneein nerichaaane coitucuhane jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁴³⁻⁴⁶Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaaun, Ferifi aina itaque tacaauruhane jaun: “Caniha neeorihura”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruhin: “Inae turuha nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi Nasarete cocoaichanera”, naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata”, naane jana jetao:

“Chajaachaautejian coanicha”, naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichaaain uhin turuha uhe.

⁴⁷Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoe inae uha Isaraele cocoaicha esine coritanacae lanaala nenaara”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

⁴⁸“Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute”, naane janate:

“Eejeen aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuun. Nii uheraneein curajaain enuha asaane neeine janana, ichoharajeeunra”, naane janate:

⁴⁹“Iite Cana Coaunera Calaoherinein canacaanuhacha cohajei Isaraele curaanaa Reey neeicha cacha relaera”, naa Jesoso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰“Nii uhera asaane neeine coaracaaunne que aitocaaunne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariiquincha. ⁵¹Rauhijiriine

aitoonra. Inae nejoracaa dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune coariiquincha”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Nisirihatiha cachane beseta

2 ¹Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nenea Canaau neein curajaain nenea neseu ne nisirihatiha cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso neba.

²Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanaacauru aina cuhane coina.

³Nitohaneein inae nii beseta que neeuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota”, naain Jesoso rai biha nebane jaun:

⁴“Saana. Chanuna niritoohi caraite oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaaneeon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala”, naa neba raine janate:

⁵“Chajaaaincha naitoonjoaacha ichacuchera”, nae nii cuu bino chaluurera rai Jesoso neba.

⁶⁻⁷Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanain atane caje ichanohineein, Cana Coaunera notaracae biji culejeein itolere acaauru lenonecuru culejeein ratirihuruhane jaanu que esinaeca teeuruhane jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acau raain teeuche nainecolijiaanaaincha”, nae Jesoso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seonjoa cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijiaanaain acau raain, teein beeuruhane janate: ⁸“Soriin amaaain, taa beseta erora cocoanihura”, naa Jesosone jaun, soriin amaaain nii beseta erora cocoae nii acau chaluurera.

⁹Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesosohacha rotoi nihane coitucuela-naala coe nii beseta erora. Acaihanejein nii acau raureraachate coitucuure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: ¹⁰“Raotoha caa bino”, naain, “Chajataa-uraa”, naain, nii ene ranaa jerera cotijiaain: “Raotoha caa ii bino. Aihuruha leeochoaurune rijijieein, bino caohacha que nunuheteen cana cocoaerate lanaalate aaita. Taonii nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raaotera”, nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

¹¹Nitohaneeinte Calileea batane que nenea nese Canaau, binoneein esi-naeaca rotoe Jesoso, esinae Cana Coaunera letononeein nihane coitucuuurua cachaaurune coina.

Nii coaraaina, esenetaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohaneein nunuheteinte, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹²Nii baihane Caferenaaon cuha Jesosone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoaain, cuu neeorihacaanu inata janojoeine coina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru

sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³Nii janate Jorioocuru beseta Fasocaa que turuelalajihane jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocoa besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaa. Cairichaaerinajaain niha Egipto curaanaane caje jianacoon mitanajaa Cana Coaunera najaan cojoanonaa niha nii Fasocoa besetana jaunte, nitohaneein Fasocoa beseta cojoanonaa bana Teenforo asaa itataojia in Cana Coaunera corojeein bajaure Jorioocuru.)

¹⁴Nii janate Jerosaleeun nenea Cana Coaunera rai ita taojiaauruhana jaan loreri inoaei Teenforo asaa necoretiha neeure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naonjoain que. Nii janate ecu jelai tein ne cachaauru rai coriqui coreurera. Niite acaauru coriqui choae lauruja laurujaauruhane jana, ¹⁵sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacaauru, carenerocuru, naonjoain aina curuataain, acaauru sitaain, nii coriqui coreurera rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin siheitiin, ¹⁶chujuecoha nii serori que necoretenaane jana: “Naain caa serorichuru amaauchera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaa necoretihachera”, naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne”, naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara”, naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸Nii jaunte sitanajaa Jesusone jaun: “Chatoanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanune coinata”, naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹“Caa Cana Coaunera loreri chamuhintiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacoaaaneeincha”, naane janate:

²⁰“Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita”, naaure Jorioocuru Jesoso rai.

²¹Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuaiteein. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso oo caje. ²²Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanune jaun, inae jauriaa aitosihane jaun, canacaanu suujua neeoritohane jaun, nii aitoha Jesusone esenetaacaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane aitohane jaun.

Satiin cacha suujua coitucuha Jesusone

²³Fasocoa bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naaojoanunri rautaane coaraainte, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacoaure arajiin cachaauru. ²⁴Nete, “Naaoojaainte chuhisi, esinae rauhijiriin quesenetacurueincha”, naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhane jaun. ²⁵“Naaonjoaauruha caa cachaaurura”, naain biha chuneine que airijiin, cacha suujua coitucuhane jaun, saneein esenetanajaene Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso rene turuha Necodemone

3 (Niha lelauriin Jorioocuru fariseeo neein curuajaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraure”, naaure.)

¹Leinjiin fariseeo Necodemo neein curajaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenanein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ²Niite janotiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaitenacaauru rautaeraneein neeicha. Nitohanai ichana nainihei jelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera”, naa Necodemone janate:

³“Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacooauneein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nenea nainihei”, naa Jesusone jaunte:

⁴“Inasiina enacooauneein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiteen neba suuri cuhane neloraain nejanoare ichauhena”, naa Necodemone janate:

⁵“Esinaena rauhijiriin aitoon. Nihei acau nejai, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nenea nainihein cacha. ⁶Jana, cacha caje nejanoanaate jelai cachaneeinne. Jana, suujua culejeein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera cachaneein ne. Colane aihei. ⁷Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanoaain Cana Coaunera cachaneein nereein. Coa caa ichai aitocooaunne cojoaelatiincha caenein aonajiha”, naa Jesuso, Necodemo rai. ⁸Niritiinte, “Charijieein teeinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naajoain cajete uhera’, naain coitucueinei. Niheichu ‘Cuute cuera’, naain coitucueinei. Nii rijijieein techu, ‘Naojoaainte cacha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue’, naain coitucueineeicha”, naa Jesusone janate:

⁹“Chatohanihane”, naa Necodemone janate:

¹⁰“Jataain Isaraele cocoaicha relaeraneei inatiin, ta cariinanai coitucuhine. ¹¹Esinaena rauhijiriin aitocooaanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooaanune esenetaeneeichera. ¹²Caa cana rai chauratane que aitocooaunne esenetaeneeine, chatohanein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³Nihei chunei dedeeu iniin coara. Canune laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun cachaneein, itolere caa chauratane que nenea cacha rijijieein nihanune coina. Canune Cacha Calaoherinein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴Charijieein teeinti, coata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Cacha Calaohi nichaaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa quesenetaerane coina”, naain.

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶“Jataain caa chauratane que nenacaauru cachaauru belaitoha Cana Coaunerana jaunte, acaihanejein calaohi nichaaunne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejeein niha quesenetaain cacoitucuurera cachaaurune coina. ¹⁷Coatiha cacha casetecaanune coina calaohi nichaaunne letoai Cana Coaunera. Jianacoon osa caje cacha mitaanune coinete, cau calaohi nichaaunne letoae Cana Coaunera.

¹⁸Nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaa cachane, caseteco coaarinaain. Jana Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaaite, caseteconein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaeni-hane jaun.

¹⁹Cono rijijieeine turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaohi nichaaunne, cacha conaeranu que niqui. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaauruhi cachaauru. Acaihanejein noco-hena janaachate nenea jerecure, nocohenaana neein suujua coaraelanaala

baaso ichacuruhane coina. Nii corenihate caseteconein neeururein.
²⁰Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichuuntanaa jerecurene saain nii baasonein nenacaauru cachaauru. ²¹Jana caohachaain ichaauruhanete, cono rohan nichuuntanaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina”, naainte Necodemo rai aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso raaje neque.

Enacoauneinte Jesoso que ereereje Joaan Cacha Coujunacatera

²²Nii baihate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janojeein nejeein neeoriin, acauhanau cachauru tein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³Nii janate, Salim rohan nena Enoon, cachaauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaain acaune jaun. Nii janate cuu turuhajeeure cachaauru, acauhanau tein coujunacatenajaain baotisanajaa Joaane coina.

²⁴⁻²⁶Inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane janate, acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisa Jesosone jaun, ita cotaicha rijitocure Joaan ere tonoraurera, leinjiin Joroo aina. Nii baihate Joaan rene turuhin: “ ‘Cha’, naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebjeilute, enene acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraaure”, naauruha Joaan rai nere tonoraurerane janate:

²⁷⁻²⁸“Saan. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhi-jiriin aitonajaaocaun, ‘Coatiha Curisito nihaaun’, nanajaaocaaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beranu que. ²⁹Charijieein teeinti, inae comasai raa cachane corojaje rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai corojeein, Cana Coaunera Calaohi Jesoso ere tonorauruha cachaaaurune. ³⁰Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachaauru, jelaichoe jauhecotojoeriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoeriin. ³¹Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nena cachate, niicha coaraaicha coitucuuje. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nena, itolere caa chauratane que nenacaauru, Naojoaainte coaraain coitucue. ³²Acate itolere niicha coarai coaraain be niqui, nete esenetaaurene caa chauratane que nenacaauru. ³³⁻³⁴Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoaha Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaohi Jesosone jaun.

³⁵Cana Coaunerate, nii letono calaohi belaitohane jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoinae. ³⁶Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi esenetaara, nirijijieein nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaohi esenetaaite nitajiha cureein Cana Coaunera case-tecanohi neein”, nae Joaan Cacha Coujunacatera, nere tonoraurera rai. Nito-hanihalu inae Joaan enoaene lalajeeuruha caresero cuhane rai.

Samaria bene rai iriha Jesosone

4 ¹Joaan cacha coujunacatera ere tonorauruhane amuritoheriinte, Jesoso ere tonoraaure arajiin cachaauru. Chaaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisanajae”, naain coitucure fariseeocuru. ²(Coatiha aca, acauhanau tein cachaauru

coujunacateein baotisanajaai. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanuneechana acauhanauteein cachaauro coujunacateein baotisanajaa-canu.) ³Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calileea cauha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁴⁻⁵Nii Calileea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curuajaain nenea neseu turue Jesoso, calaohi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuatiin acau mitunajaau Jacobo curuaa siriine jaun, enoto chujutaae lalajeein rijiu ecu lautoroaain lauhecoba Jesosone tonohanaune, ⁷⁻⁸nii nese Sicarau, lenone coretiha cuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caaijie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera”, naain acau bajaa Jesusone jana jetaote:

⁹“Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaaiche, Samaria beneenein nihanuche natiin”, nae jetao nii Samaria bene Jesoso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belaihuriha Jorioocurune jaun.

¹⁰Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaaunne coitucuhin cacaje laaen bajaachene jana nihanena laaen, canu cocoi renachara nejeein niha cacha najaan acau ichaonaa tera tereeunche ichaicha”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote:

¹¹“Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coaalanaalata. Ucuhatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeiche caraita. ¹²Canacaanu foeratera inoaei Jacobohacha ratirinein nihache caa atane jachu natiinta. Caje raain niha nete acau corejetocurechelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naaojoihunrichera. Iina amurijiriin nenea jereeichete”, naa Samaria benene jana jetaote:

¹³“Satiin caa caje acau raain coorerate, jerichanejeein enacoaauneein cocoiriha cureeinchera. ¹⁴Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiteen nacoauneein cocoi renereeeinchera. Quiicha tei acaute, cacha suujua cuhane maroemaroereein, cacha rai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa terane quera”, naa Jesusone jana jetaote:

¹⁵“Saan. Carai aihane nii acau uhaauche coaiteen cocoirichaaunchene coataara, nacoauneein coaiteen acau raanuchene coataara”, naane jana jetaote:

¹⁶“Ii sinijiera cotihachanihuchera”, naa Jesusone jana jetaote:

¹⁷“Niheiche casinejerata”, naane jana jetao:

“Esinaete chuhisi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. ¹⁸Jauriaate niqui saouquin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheta”, naa Jesusone jaun jetaote:

¹⁹“Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. ²⁰Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetoorechelu canacaanu foeratera inoaeisihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajaecaanune jerequichelura”, naa nii Samaria benene jana jetao:

²¹“Quesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhi-chene latelanaala, nii Jerosaleeun cuhichene latelanaala, chunijiun niha natiin Cana Coaunera bajaebajaequichenera. ²²Samaria cocoaicha neeichene,

coatiha nii inaraacha bajaebajajei coitucuujeegin aitoheechiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanunena nii canacaanuhacha bajaebajajei coitucuhin laaen aito-coaanuche, Jorioocuru caje ecoona nihache nii jianacoon cacha mitaeranu jaun. ²³Enene caje coaauneegin, caa atane ucuuno que unaa latelanaala, nii Jerosaleeun cunaa latelanaala, rauhijiriin suujua cuhane Cana Coaunera bajaauruhineche nere tonoraeraauru esineeu. Nitohaneeginte jereche Cana Coaunera, ²⁴suujue nejeesiha nijihachene jaun”, naa Jesusone jana jetaote:

²⁵“Raotojoeine turuha urichaa in Cana Coaunera letono Curisitone coitucunche. Acate laen cana relaa ureeincha itolere que”, naa nii enene jana jetaote:

²⁶“Saan. Canune acanee in caa ichei aitoonchera”, nae jetao Cana Coaunera Calao hi Jesuso.

²⁷Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanune, nii ene aina ereereje jana. Nii natiine, “Chaquena ereerequiche”, naa in bajanaa nainenihacaanu, jataa in cana curuaanaa nihane jaun.

²⁸Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naa in neseu biha cue nii Samaria bene. ²⁹Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naaonjoa in itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara”, naa nii neseu nenacaauru rai turuhinne jaun ³⁰tajiha jinichaa in uhin, nii ratiriha najaun turuhin coaraa uure.

³¹Nii tonohanaune jaiti ujeeu jana: “Chaelaineje in quiorihura”, naa in lenonihane coina conujichaanune janate:

³²“Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara”, naa Jesusone jaun:

³³“Jerihane chunichanejeinte coroaatecaihara”, naa canu itaraine janate:

³⁴“Lenonee in ara suujua nunaichene rijijieeina, casuujua nunaun cale-toera amihaneon ichaa in jitaanune. Acate caleonne nera. ³⁵⁻³⁸Inoaelu nere bera que catohane in turuhanune beratiha Cana Coaunerana jaun, turuhane cohaje in neeu ruha cau nenacaauru cachaaurune jaunna in ara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetaauruhane, nitajenaachara neje in nena ichaanaa raauruhane coina”, naa Cana Coaunera Calao hi Jesuso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹Nii neseu turuhin niriti in cachaauru rai be in, “Naa joa in itolere ichacaunne quete aitera”, naa nii enene jaun jetaote esenetaa ure araji in nii Samaria cocoaichacuru. ⁴⁰Nitohane in Cana Coaunera Calao hi Jesuso rene turuhin: “Canacaanu aina neeorihura”, naa uruhane jaun, acaauru aina coroa janojee in neeorihacaanune jaun, ⁴¹jataa in jelai amuritoheri in esenetaacoa ure, nujae caje raaje aitohane jaun.

⁴²Nitohaneeginte nii jauriaaneje in Jesuso aina erena Samaria bene rai: “Ti cajena aasaari in coitucuhin esenetaaanuchelu. Inae laaen enene esenetaaanuche jataa in nujae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacaauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera”, naa ure nii ene rai.

**Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa reey rai
coca in anacane in nena calao hi rautaa Jesusone**

⁴³Coroata janoh in Samaria batane que nihane bai hate, caje amuh in naa in Calileea batane que cue Cana Coaunera Calao hi Jesuso. ⁴⁴“Naa joa aante

Cana Coaunera Letononeein nera”, naain caohachaaïn coitucuhin, belaaïn, raauenerichaaïn naraaichuru coitucuha raotojoeïn natiinte, atiïn Calileea cauha cue Jesoso.

⁴⁵Inae Calileea turuhacaanune janate, caohatiïn Jesoso raaure jelai batane que ichaonacaauru. Jauriaanejeeïn Jerosaleeun Fasocoa bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesusone coaracuruhane jaunte caohatiïn raaure.

⁴⁶⁻⁴⁷Nii jaunte Calileea nenea nese Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaoïi Jesoso, nii jauriaanejeeïn bino neeïn esinaaeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuriïn coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa reey rai cocoaïnacaineen nenea, cunaitiha calaohine jaun que rauterati-hane coina. Tajiha turuhinte: “Atiïn canenajau Caferenaaoïn turuha uute carai canaanai rautaacha”, naa nii cocoaïnacaine jana:

⁴⁸“Saan. Chatoanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheeiche”, naane janate:

⁴⁹“Chajaojoaau atiïn osiha carai canaanaine ajinihara curuaanaa”, naane janate:

⁵⁰“Chajaaïncha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaicha”, naa Jesusone jaun, esenetaaïn cauha cue.

⁵¹Nii jana jetaote, inae turuhelalajeeïn cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha”, naauruha que tacaain cachaaurune jaun jetao:

⁵²“Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta”, naain bajaane jana jetaote:

“Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera”, naauruha najaun jetaote:

⁵³“Nii rijiute chujian aite carai Jesusora”, naain jetao, nii caje coaaneen jetao Cana Coaunera Calaoïi Jesoso esenetaaure saain, sinijiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiïn.

⁵⁴Nii quete coroata saain coitucuuruha cachaaurune coina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaoïi Jesoso, Jodea caje Calileea nenea neseu turuna jaun.

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaoïi Jesusone

5 ¹Nii baihte Jerosaleeun cauha cue Jesoso, Jorioocuru beseta bitoane coina.

²Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuaneen curujaain nenea acuujuu rohan ne Beteseta neeïn curujaain acau netaojia najaun. ³Ecute saoquiïn niha loanarine jana nasaae daraacoore arajiïn cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jihuronacaauru, niichuru daraaque nerurujuaa nii acau netaojiane cohaca. ⁴Nii acau netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acau. Nitohaneen nerurujuaane jana, ichoaachaniha cuhane faui cunaitenaa jetaote nerautae.

⁵Cuute ne leinjiïn cacha, nichatachoonca fosa jaanacaain cunaaicha aina nei. ⁶Niite tocoeecohane jana coarae Cana Coaunera Calaoïi Jesoso. Coaraane jana, inae nitohaneen carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: “Nerautanaa jereeina”, naain caje bajaa Jesusone janate:

⁷“Ejeen, aihanu niquicha. Nete nene caa acau netaojianaja cuhane canu faeraanura. Faunaa jerichaaunne naineente, canu ichoachaniha faaure leochaaurura”, naa nii cunaitenaane janate:

⁸“Saan. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara”, naa Jesosone janate, ⁹nii rijieeoritiin caoachanainejeein nerautaain, nela seriin nichaaauraa in jela caje amue nii cunaitenaa.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰“Ta cocoaeraa chaelai baijiera erenene coitucuhinete, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai”, naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹“Aihanu niqui, nete caletoae canu cunai caje carautaera”, naane jana:

¹²“Chate nii nitohanai ichaane coina eletaeta”, naain niqui bajaauruhane jana ¹³coitucune, arajiin cache jana nitajeoriha Jesusone jaun.

¹⁴Nii baihate nii Jerosaleeun nena ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuru najaan Teenforo asaa eruhin:

“Aonaau, inae laaen nerautaacha. Jiaonria coaiten naosatenaa coaauquine. Coaitteenete jela amuritoeriin coaraa curiquincha”, naa Jesoso raine jaunte, ¹⁵Jorioocuru rai biha cue:

“Acate carautaera”, naain. ¹⁶Nii jaunte Jesoso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Jorioocuru, nitohanein nebetacanaa janonaa bana cache rautaane jaun.

¹⁷Nii jaunte: “Joanreein bana amihaniha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaaurra”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁸Niritoha Jesusone jaunte, jataain jelaichoe jauhecotojoeriin aina obajeein sohin jaonaa jerecure. Chaaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanaala, “Cana Coaunera Calaohi nihane jaun jete, ichaa Cana Coaunerane rijijieein ichae”, naane corenihane maajeein jataain rautaaurene Jorioocuru.

Rai inaca Cana Coaunera cocoaainanohinein niha Cana Coaunera Calaochine

¹⁹Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujua caje coaunein quicha jerei ichana nainihaaun, Cana Coaunera Calaohi nichaaun natiin. Acaihanejein Ofaacha jerenohichane ichaaun. Itolere Ofaacha ichaine ichaaun canu netonai. ²⁰Cacelaiha Ofa Cana Coaunerana jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara notaaratihane, nii cojoelatiin coaraa curiquicheein. ²¹Onacauru ichatein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaunerana jaunna, canu netonai quicha belaihuri ichatein acaauru rai ichaonaa teeun. ²²Chabana cache coujihin coaraai Ofa Cana Coaunera. Coatiha ichana nainenhane caun aihei. Nii jaunte canu cocoaainan caletoae cache coujihin coaraaunnuque, ²³chaaen rijijieein jataain curuaanaa neen nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane coina. Cha teeinti quere tonoraene, niite caletoaera Ofa ere tonoraenereein.

²⁴Caletoaera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujihin inara coaraelanaala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tereunni inara rai, jaolenein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵Enene caje coauneinte Cana Coaunera Calaochinein nihanune ere aonacuruha Cana Coaunera coitucuhi chaaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coaunera. ²⁶Raajenhane ichaonaa

nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teraneein niha Ofa Cana Coaunerana jaunna, jerichanejeein rijijieein nenea rai calaohi nichaaunne jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teeun. ²⁷Inaraacha cohajei cacha calaohi nichaaunne cocoaainate caletoe, caohachaa in ichaaoruhane coaraain baasoneein ichaonacaauru ichao rucuheranu que. ²⁸Coa caa aito-coaunne cojoaelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aona-curureein. ²⁹Nii banate natane bana caje mituurureein satiin onacaauru, caohacha icharaauru nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰Coatiha casuujua caje coauneein cacha coujuhin coarahaaun. Aitiin caletoea Ofane rijijieein rauhiijiriin cacha coujuhin coaraaun.

³¹'Cana Coaunera Calaoi nichaunra', naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhiijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaaichenete caohachae, Cana Coaunera ere beraneein niha Joaane coitucuhichene jaun.

³⁴Esinaete rauhiijiriinte caque aite Joaan acauhanau tein cachaauru coujunacatein baotisaera, caje bajaachene jana niqui, nena cacha aitohane lateneen. Jianacoon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵Aca aiha leinjiin conone rijijieein niha Joaane jaunte niqui, corojeein neeichelu basinjiin reeintiariin. ³⁶Chaaen techu, 'Acate canaacha cohajenera', naain inara rai biha rauhiijiriin Joaane choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere ichacaunne coaraquiche. Nii quicha ichaina ichaaun, esinae rauhiijiriin caletoea Ofa Cana Coaunerane coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰Chariji bana Cana Inaca Cana Coaunera coaraain nere aonaheeiche niqui. Nete, nere bera inoaesihuru que catohaneein turuhanune beratein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaache niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea raaichene coina. Nete nii aitohane rijijieein caletoea Cana Inacane esenetaeneeichene jaun raenereicheein.

⁴¹Nii jaunna caque tacaain canu corojeein caraachene jereneen.

⁴²Chaaen nachu raotojoein Cana Coaunera jereein, nere tonoraain neneeichene coitucuun.

⁴³Cana Inaca Cana Coaunerate niqui caletoe. Nete, caohachaa in canu ranaa jereneeiche. Jana inara rene turuhin, 'Canune Cana Coaunera letone neeunra', naa inara rene turuhin Cana Coaunera letone niheinete laen caohachaa in rariquiche.

⁴⁴Cana Coaunera coacuelanaala itaacha corojeein, 'Iite caohati cacha-neein neeicha', naain neeichene jaunte, quesenetana naineneeiche.

⁴⁵Coatiha Ofa rai inara colurujuenaa coauhaaun canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaaite laen Cana Coaunera rai inara colurujueerein. ⁴⁶Moisesa aitoonjoan esenetaaichene jana nihanete, quesenetareeiche, catohaneein turuhanune que aitiin laenaelu Moisesane jaun. ⁴⁷Nii aitiin niicha laenai esenetaeneeichene, chatohaneein jana aitocoaunne esenetareeiche", nae Jesoso.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

6 ¹Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesusone jana, ²sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhane jaun.

³Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, ⁴Jorioocuru beseta Fasocoa catainajeein.

⁵Nii jaunte arajiin turuuruha cachaaaurune jaun: “Chu lenone coreterihache, caa arajiin cachaauru rai”, naain bajae Ferifi rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁶Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajae Jesoso Ferifi caje, “Toohan-richaaincha”, naain.

⁷Niritiin bajaane jana: “Coroata fashai janoniane amihanenaa core jeeoneein faan coretichaachene niha natiin coatiha caa arajiin cache naineri-heita”, naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹“Caute ne caa canaanai rai saouijieein faan, nii baiha coroatajaain ate, naaonjoaain niqui, nete caa araainei cache nainenere carijiei”, naa nii Simoon Fedoro ocoala Anderesine jaunte:

¹⁰“Saana. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin”, naa Jesusone jaunte:

“Nii omane choae nelauriaauchera”, naauruhane jana, nelauriaaure nii saoqui oaraancai quichaauru nejesina, enecuru, canaanaihuru, naajoain janijilanaana.

¹¹Nii janate nii faan teberiaain: “Nariha”, naain Cana Coaunera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coaunera Calaohi Jesoso, chaluhaaanune coina. Chaluhaaanune janate, nii saoqui oharaancai cache naine nii faan. Jerichanejeein techu nainecohanajae nii ate.

¹²Nii janate, inaeneeuruhane jana cautihane jaun: “Caa caute curujuaain raauche nijiaohane coataa”, naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³curuhacaanune janate ne, lechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneinte caute, nii saouijiei faan nefaain.

¹⁴Nii coaraainte: “Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera letono canaacha cohajeinecaihara”, naaure cachaauru.

¹⁵Nii jaunte jataain acaauru curuaanaa *reey* neein Jesoso tenaa jereein, counujeein amanaa jerecuruhane coarajihane jaun, acaauru que janoriin amue rautenihane jaun. Nitohaneinte acaauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basiinjiin neeorihane coina.

Acau choae amuha Jesusone

¹⁶⁻¹⁷Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha kuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha kuhacaanu, Caferenaaon turuhacaanune coina. Nii janate inae nalaakuuin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuujihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso, acau choae rurujueein uhin. Nitohaneinte acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jiheetohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaaene amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choae uhin rurujue, nii bote nichaae uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

²⁰⁻²¹“Caa nesoonetohachera. Canune aihunra”, naane jaun, que tacaain coroajein, nii bote cuhane fauhin amacaanu. Nii janana cohaneooriin turutoha kuhacaanu canacaanuhacha coinetihu.

²²Nii cojoanoote, acaihanejein satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha kuhacaanune jana, canacaanu aina uheniha Jesusone jaun,

nii que ereerecure. ²³Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriha uhe nii Cana Coaunera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan. ²⁴Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihane jaun, nii bote cuhane nefaujuaain cuhin, nii nihacaanune jaaun Caferenaan turuhin ariha uure.

“Ichaonaa esine tera lenoneneeinne neeun”, naa Jesosone

²⁵Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaan ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera”, naauruhane janate:

²⁶“Nii quiicha ichai coaraquiche natiin, ‘Naaajoain caara’, naain inara suujuau erenaa coacuelanaala, nainaan obejeein lenonequichene jaunte cariirijieiche”, naainte, ²⁷“Caa sanaa inaera lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa tera chabana sanaachara nejeein lenone coreniha amihaneueche. Nii nitajenaachara nejeein niha cacha najaan lenone tihanune cointate caletoe Ofa Cana Coaunera. Canune inaraacha cohajei Cacha Calaoi ineenra”, naa Jesoso acaauru rai janate:

²⁸“Chatohanejin nerichaanu Cana Coaunera jerenohi ichacaaunne coina”, naain bajaauruhane janate:

²⁹“Caa niicha letoai nichaaunne esenetaachenete jere Cana Coaunera”, naa Jesosone janate:

³⁰“Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaaen rauhiijiin Cana Coaunera letononeeine esenetaacaanune coina. ³¹Carene tabai que amuhemuhecuruha najaau jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijijieein nena manaa neein curuajaain nena que jetao ichaohin amuhemuherejetocurelu canacaanu inoaesihuru. Nitohanejin jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nena faan rijijieein nena manaa te Cana Coaunera’, naa Cana Coaunera Quiricha inoaesi cuhane”, naauruhane jaunte:

³²“Coatiha Moisesa nii dede caje nena faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coauneraachate nii dedeeu nena faan esine teraneein ne. ³³Nii Ofa Cana Coauneraacha tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena terane que”, naa Jesosone jaunte:

³⁴“Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curuaanaa”, naauruhane janate:

³⁵“Canune cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesenetae, aca cocoireriaain. ³⁶Nete inara rai aitocaaunne esenetaeneeiche, inara nota que quiicha ichai coaraquiche natiin.

³⁷Satiin Ofa Cana Coauneraacha letoait carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitaenereunni.

³⁸Coatiha quiicha ichana jerei ichacaaunne coina, dede caje uhin turuha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana Coauneraacha jerei ichacaaunne coinana cau turuun. ³⁹Nabana nitajeeuruha cachaaurune coataate caletoe Ofa Cana Coaunera. Nii jaunna satiin nii carai niicha teuri cachaauru ichatein michunajaa cureunni inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰Nii Cana Coaunera Calaoi coaracuruhane esenetaauruha satiin cachaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa esenetaeraaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichateein michunajaa cureeunni”, naain acaauru tonorae Jesoso. ⁴¹Niritiinte, “Canune dede caje faunaa faan neeunra”, naa Jesosone jaun nocoeje chanuure Jorioocuru.

⁴²Nitohaneeinte ita rai: “Ta Jose calaohi Jesoso niha caane. Raotojoein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa nereta”, naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³“Inae canu nocoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴Chunei carene unaa nainihe, nii jereein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae saa jano-naane banana nii carene uhine ichatiha cureeunni. ⁴⁵‘Satiinte relareein Cana Coaunera’, naa Cana Coaunera ere beracuru noaensiruhacha laenai quiri-cha cuhane jaunte, satiin Ofa ere aonain tonoraain que nerelanacaurune, carene ureeinha.

⁴⁶Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachane coaraaun caje unaa nichaaunne jaun.

⁴⁷Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena raa cureein.

⁴⁸Canune ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena tera lenoneneein neeunra.

⁴⁹Neniha leinjiinejein cacha najaaun carene tabai choae amuhemuhecuruha inara inoaesihurune janate, que ichaaoruhane coina cojoanoo netojoein manaa neein curujajaan nena quinacai nalae Ofa Cana Coaunera, que ichaaoruhane coina. Nete, satiin oore nii quihurera inara inoaesihuru inae binaaneein. ⁵⁰Canune dede caje faunaa lenone neeun. Nii faan nichaaunne quicha, chabana orihaain. ⁵¹Canune nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone que ichaohin neite nirijijiein nitajenaachara nejeein niha cureein.

Nii lenone quicha tenaa jereite, cajabereonneein ne. Acane tiha cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaurune coina”, naa Jesosone janate:

⁵²“Chatohaneeina rai jaberoco que cana coroaatere”, naain nejesinajeein ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canune Cana Coaunera Calahineein, jelai Cacha Calahineein inaraacha cohajei ineein neeun. Cajabereon quini cacoichana coheneeichene, nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche. ⁵⁴Cajabereon quini cacoichana coerate, chabana nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichateein michuha cureeunni. ⁵⁵Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereone janate, ichaonaa tera conacai ineein ne cacoichana. ⁵⁶Nitohaneein cajabereon quini, cacoichana coerate, caniha jiniiquini nereein. ⁵⁷Nii caletoaera Ofa Cana Coaunerate ichaonaa siri. Nii jaunna que ichaohin neeun. Nii rijijiein techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatiha nii inara inoaesihuruhacha quii manaa rijijiein nihei. Nii manaa quihuruha niqui inara inoaesihuru, nete satiin oore nii quihurera. Jana nii caitoonjoan dede caje faunaa lenone quiha cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein”, ⁵⁹naain relanajae Jesoso, Caferenaaon, acaauru rai sinacoca asaa netao-jiaauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajaa Jesusone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoonjoan. Chate nere tonorare”, naauruha nii caaijie arajiin cunacaauru cachaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohareichecha, jauriaa nihanulune jaan jelaiha iniha cuhanune coaraquichene. ⁶³ Caa quere aonaain esenetaeraaurute, chaelai janonaa bana nitajenereein. Jana, caa aitoco aunne esenetaelanaala erenaa tonoraauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajiha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitoco aunne jaan esenetaaurene inara tabaauru”, nae acaauru rai Jesoso, inae inoaelu caje coaaneen, “Acaauru acaaurute quesenetaenereein. Jana, acate naonjoain cacolurujueein naonjoain caeteratiha cureein”, naain coitucuhane jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei”, naa Jesosone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaanune aina amuhemuhenaacauru niritoha Jesusone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajoohin caratiriin amuriquiche”, naain bajaa lechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaaine jaan tejian nenacaen ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea teraneen ne. ⁶⁹ Canacaanune laaen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coaunera Calaohi Curisitoneen neeine coitucuhacaanura”, naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canune lechoonca coroatajai nequichene cotijiaain raain neeun niqui. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechua aansai moconajaeraneen ne”, nae Jesoso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesoso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin colurujerichaaain coitucuhane jaun.

7 ¹ Nii baihate, Calileea batane que nenacaauru neseeuu naineen cachaauru relaa amuhemujue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Jodea batane que cunaa jerihei, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocurune jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeeorihia lohanari beseta bitoaaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Caa cau niha. Jodea cunihute cuu chaaelai ichaaine coaracurumiin cuu nenacaauru ii coitucuurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoaneen satiin coarajeeurera notaracae ichaate coaracurumiin”, nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaurenihane jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasiina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coalanaala cureeun. Inara raite laaen caohachae joanreein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohaneen inara aina nejerateen, inara cotaain, chatohaneen inara tenaa nainenihia caa chauratane que nenacaaurune jaun. Canihate laaen nejeraateure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitoco aunne coreniha.

⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaaiche. Jaiti curihaunni canu, turuenihia cuhanune jaan cojoinaca quene jaun”, naain ⁹ nii Calileea nedae Jesoso.

Lohanari beseta bitoaaaurera jana turuha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaentonai cue acaauru caaijie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuheca besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aancacha nii cacha”, naain ¹² cuu nejesinajeein coacuhin ita rai ereerejeein:

“Acate caohachanejein cachaneein ne”, naauruha tabaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaaain naojoanne jaun”, naaure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca”, naain chaque erenaa nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae enoha Jesusone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesusone jana cojoelatoore Jorioocuru. Cojoelatiinte:

“Chatohaneeina nirijieein nerelaelanaala itolere coitucue”, naauruhane janate:

¹⁶ “Coatiha casuujua caje quiicha rocohin nihei caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coaunera jerenohi ichana jererate aitocoanne aonaain coitucuha cureein. Nitohaneeinte esinae rauhijiriin casuujua caje rocohin aite-nihanune coitucuurureein.

¹⁸ Charijieein teeinti: ‘Canune caohacha cachaneein neen’, naain suujua caje rocohin raotono que ereereecane, ereereje cacha raotojoein: ‘Caate jataain caohachanejein cachaneein ne’, naain caohachaaain belaaain coaracuruha cachaaurune coina. Nete rai letoaera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane coina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje’, naain ereereecuruhane jaanu.

¹⁹ “Cana Coaunera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu’, naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coa sonajaain jaohache’, naain aitoa Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche”, naa Jesusone janate:

²⁰ “Chana ishohin ijiaonaa jerete aansai”, naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoelatiin obaequichelu caniha. ²² “Quichaneein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoaane jana, rai nacatichi cari jiununuhin saauche’, naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichi cari jiununuhin sauhin naaonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaite-naa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoecaaiche. ²⁴ “Cana Coaunera aitojoaan tonoraacaanu’, naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheeiche. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoa coitucuhin neeichene jananihane, caniha obajeein caque nererojoecaain neriheeiche”, nae acaauru rai Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

“Naojoain cajena unaa neen”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaooruhane coinane”, naauruha nii Jerosaleen nenacaaurune jana, ²⁶ “Nocoo chujianra jianacoon neein satiin coarajera notaracaae ereerejena. Chanuna colaraain ninauhene coarajeeure. Jerihanete acaauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone’, naaurucaha cocoinanacaihuri. ²⁷ Canacaanune laaen, nii uhana

jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera’, naain coitucuerariaain”, naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae aonajenajaain:

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coauneen uhaaun. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunera caletoe. ²⁹ Dede caje, aca caletoeane jaunna coitucuun caje uhanune jaun”, nae Cana Coaunera Calaoi Jesoso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihat mucuhin amaa in caresero cuhane Jesoso enoanaa jerecure niqui, nete jaiti cuu tenihane jaun, chatoaneei que biji teeurene.

³¹ Nete, atiin esenetaain:

“Turuha Curisitone, coatiha aihana caa cachane amuritoheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain”, naaure arajiin cachaauro.

**Teenforo beraihurera folisihacuru que Cana Coaunera Calaoi
Jesoso mucuhin raerateeuruha fariseeocurune**

³² Jesoso queecha ereeuruha cachaaaurune que urichocuruhana jaunte, rau-taurenihane jaun nere tonoraeraauro Teenforo beraihurera folisihacuru letoaaure nii fariseeocuru, nii cuu nena batirichuru curuaanaacuru, nao-joaihuri, Jesoso mucuhin raacuuruhane coina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reeintiariina cau neorihun. Nii baihaneei nii caletoeaera rene cauha cureeunni. ³⁴ Canu aririquicheein niqui. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine najaun”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone jaunte, ³⁵ nejesinajeein itarai:

“Chuna curete, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curieocuru que najasiiteen nenacauro Jorioocuru atane cunaa jere, Curieocuru relaane coina. ³⁶ Chatohanerichaa in naate aite: ‘Canu ariichene niha natiin, caururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine jaun’, nae”, naainte itacaje bajaabajaacure Jorioocuru.

“Cocorei carene uhinena cocoe”, naa Jesusone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaure jiniiquiin nii beseta bitoa turunacauro.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijiaain, nii cuu nenacauro rai: “Cocorei carene uhinena cocoe. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoesi cuhanene tocohaneein, quesetaera cacha suujua cajete mitureein acau riji-jieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeein nena teraanu que, chaaen leeochoauro rai niha natiin tihane coina”, nae Cana Coaunera Calaoi Jesoso, nii beseta bitoaaurera rai.

³⁹ Nitohaneen Cana Coaunera Suujue raaururichaa in esenetaerauro cachaaaurune quete aite Cana Coaunera Calaoi Jesoso, coitucuuruhane coina. Jaiti dede curuaanaaneen Jesoso enoanahane jaunte, esenetaerauro rai suujue letoane Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesusone jaun tabaauro:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane”, naauruhane jana:

⁴¹ “Acate Curisitonera”, naacoauruha leeochoaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coaalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeeinte curuaanaa inoaei Rabiri rijijieein Beleeun cocoaichaneein nereein Curisito, curuaanaa inoaei Rabiri ichoalaneein nenea’, naa Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha”, naaure. ⁴³ Niritiinte Jesoso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaaurune mucuhin amaa ino caresero cuhane tenaa jerecure niqui, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaaureniha cocoaianacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesoso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihurera folisihacurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche”, naain bajaauruha cuu nenea fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoainurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihane mucuhin uharichaanu joareein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei”, naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseeocuru, naaonjoainurine coaalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihaneje ino Cana Coaunera Ere coitucuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae”, naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihei joareein nere aonaelanaala, joareein: ‘Naojoaante ichae’, naain, caohachaain coitucuhelanaala, cacha casetecaacachene, niritiin aitoaha cana quiricha inoaei cuhanene jaunne”, naa nii janotiin Jesoso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ii tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi”, naauruha leeochoauru fariseeocuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

Ene cojoaelorohe

8 ¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nenea atane ucuuno cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaiten enacoaauneein cuu nenea Teenforo asaae enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajiin cachaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharatihane jana ene cojoaelorohe eruhin, mucuhin, tajiha turuaa uure, Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera fariseeocuru. ⁴ Nitohaneein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaun tein:

“Naaonjoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaaanura cacha relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoaei cuhanete laenaain cana rai rauhi tein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene cojoaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que bodoosiine coina. ‘Tonaain jana ii’ ”, ⁶ naain bajaure, nii ene sohin joaatenaa jerenihane colurujueeuruhane coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineeinejeein bajaebajaecuruhane jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nena ne, nii ichoachaniha focoine ajeri que”, ⁸naain coaiteen notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹Niritoha Jesusone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhane jaun, acaauru suujua que tacaane jaun, cojeein, biinaa que ichoai-chaain leinjihana leinjihanaain mituhin cauha cuure. Inae satiin mituhin amuuruha nii ene colurujueurerana jaun, nii eneecha que jerajejeein neeori-hane jaun, ¹⁰nimichuhin nichaauraaain:

“Aancaauruche icholuruerauruta. Ta ishohin ijjahache chuneine”, naain nii ene caje bajaa Jesusone janate:

¹¹“Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajahiche chuneita”, naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohanein cheteen, ishohin ijjaaana naini-haaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiteen nosateichenera”, naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesusone

¹²Nii baihate coaiteen cachauru rai beebeje Jesoso:

“Canune caa chauratane que nenacaauru cononeein neeunra. Quere esene-taerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaana amuhemuheri-aain”, naa Cana Coanera Calaoi Jesusone janate:

¹³“Nohaneeicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaaunta”, naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴“Caraajenihane aitiin aitocoaunne niha natiinte, nelate quere. Canune nii uhanuluna jaan jelai coitucuun. Jana inara coitucuheeiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuheeiche. ¹⁵Nechu jataain Cana Coanera coitucu-heneeichene jaunte, joanreein inara suujua cuaaichene jaun, joanreein ereereequiche. Aanca chunei colurujuerichaaun canu. ¹⁶Canu, cacha colurujianunete, esinae rauhijiriin colurujuenojoinnee ne, canuhacha jelai caitono nenihane jaun, caletoera Cana Inaca aina aitocoaunne jaun. ¹⁷Charijieein teeinti ‘Ita rijitajoein ereeuruha coroatajai coaraaurune, esenetaacache nete ne’, naain aite inara quiricha inoaesi cuhane, nitohanein ichaquichene coina. ¹⁸Nirijieinne coaraneein aitoon, nii caletoera Ofate cajiniichaain coaraneein ne. Nii jaun quesenetaaichenetene”, naa Jesusone jaunte:

¹⁹“Aanca aihane nii chaca”, naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucuneeichene jaun, Ofa coitucuheeiche. Cacoitucuhichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche”, ²⁰naain relanajae Jesoso, nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae, nii coriqui teeuruha cachaauneein jaun. Niritoha Jesusone jaunte mucuhin enoanaa jerecure. Nete enoaarene, jaiti nitohanein teeuruhane jaan cojoinaca que turuenihane jaun.

“Nii cuhanune jaun cunaa nainiheeiche”, naa Jesusone

²¹Nii baihate coaiteen aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijieriquicheein inacojoeein. Nete inara osa caaun cauhacha neein oriquicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneichene jaun”, naa Jesusone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaoreein. Nii jaunte nii cunajaun cenerihacacheeine que aite”, naain ita rai ereereecuruha Jorioocurune jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeniquiche. Canune jana, cana choae caje nena neeneen. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canuneein nihanune esenetaeneichene jaun”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneeina jian”, naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocoacaan turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha arajiin erenaa inara rai quicha beneei. Nii caletoaerate rauhijiriin esinae aite. Cau- richo que aonacaanuna jaunna jerichanetojoein beebejeeun, caa chauratane que neinequichene rai”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone ²⁷ janate coitucuschurene, “Naaojain Cana Coaunera quete aitera”, naain coitucuurenihane jaun.

²⁸ Nitohanein coitucuurenihane jaunte:

“Inara araanein nihanu natiinte, enuha que ecu canu nujuatein canu chujuraa curiquicheein. Nii banate Curisitonein nihanune coitucuhin, casuu- jua caje rochoin aitenihanune coitucua curiquicheein. Acaihanejin carelaa Ofa Cana Coaunerana jaan que aitocoaaunne coitucua curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihai caletoaera Ofa, niicha jerenohin ichacaanune jaun”, ³⁰ naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone jaunte esenetaaure arajiin cachaauru.

Jelai tein Cana Coaunera cacha, jelai tein Moconajaaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraachenete, canu ere tonoraera esineneein neri- quicheein. ³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coaunera jerenohi coitucu- hin raotojoein jianacoon ichaonaa naineriquicheein”, naa esenetaauru rai Cana Coaunera Calaoi Jesusone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraaun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu cairichaera. Inasiinte nii aitohine tocohaneei enene cuhaneicha ichoreniha jianacoon mituhin nerichaanu. Nechu jataain inoaelu caje coaa- neein raotojoein rohecaeraelanaala ichohacaanu”, naauruha nii esenetaai- churu Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonoraauruhite jataain mululuhin osa tabai aiha ne. Nii chunijiun cuhin nichotenaa nainerinaain. ³⁵ Cana Coaunera Calaoihinein nihanune jaunte ne carai rauhi jianacoon nii osa caje inara mitaanune caina. ³⁶ Canu nii caje jianacoon inara mitaanunete esinae rauhijiriin jianacoon mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraaunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaan jerequiche, quere esenetaeneichene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teeinti, inara relaa inara inacane jaan ichaquiche, nii rijijieina canu netonai caletooa Ofane jaa ichaan”, naa Jesusone janate:

³⁹ “Abaraaunte canacaanu inacane”, naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraaun calaoi neeichene jana nihanetera, aiche- jetohalune rijijiein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinae caletooa Cana

Coaunerane que aitocooaunne coreniha casohin cajaanaa jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujuanaa jeriheilu Abaraaun. ⁴¹Inarate aiha inara inacane rijijieein neeiche”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone janate:

“Coatiha unosineein nihacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane”, naauruha Jorioocurune janate:

⁴²“Cana Coaunera inara inaca niha netera, canu belacheeiche, Cana Coaunera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaaun. Cana Coaunera te caletoe. ⁴³Quere esenetana jereneeichene jaunte, caa inara rai aitocooaunne aonasineeinche. ⁴⁴Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nenea neeichene jaun niicha jereeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coauneein soserejeein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichao nihana jaun, casaje nujaneein nihana jaun. ⁴⁵Esinae rauhijiriin aitocooaunne jaunte quesetaeneeiche. ⁴⁶Chariji inara caje osaqiun nihanune coitucue. Chanuna esinae rauhijiriin aitocooaun natiin quesetaeneeiche. ⁴⁷Cana Coaunera cacha nequichenetera, Cana Coaunera ere rautaa in aonaa in tonorareeiche. Cana Coaunera cacha neneeichene jaunte, Cana Coaunera ere aohana jereeneeiche.

Abaraaun ajinihate nesihaane Curisito

⁴⁸Esinaete rauhijiriin osaaquicha Samaria cocoaicha”, naain Cana Coaunera Calaoi Jesoso cotaihuruha Jorioocurune jana:

⁴⁹“Nihei aansijieein nejeein osaaohaun. Nechu acaihaneje in Ofaacha jerenohin ichaa in nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰Coatiha, ‘Canune caohacha cachaneun’, naain irihaun. Curuaanaaneinte caeteen ne Ofa. ⁵¹Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejeein nereein”, naa Jesusone janate:

⁵²“Esinaete osaaquicha. Inasiinte Abaraaun, sati in Cana Coaunera ere bera inoaeisihuru, naajoaihunri inae osichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejeein neeurureta. ⁵³Abaraaun amurijiriinna nereei iite. Inae ohane jana ohacoaauruhalu Cana Coaunera ere bera inoaeisihuru netonai natiin. Chaneeina jana ii nereei”, naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴“‘Canune inara curuaanaa caohati neeun’, naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihaneje in canu calaohine. Nere tonoraauche’, nae Ofa Cana Coaunera. ‘Cacoaunera’, naaiche niqui. Nete ⁵⁵coitucuujueneeiche. Canune laaen coitucun. Inara rijijieein casaje nichaaunnena, ‘Coitucuhaaun’, nareeun. Esinaena rauhijiriin caraajenihaane coaracaanne jaun, nere tonoraain caletoaane jaan ichaaun. ⁵⁶Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohane in tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun corojee in rachoojoe”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesosone jaunte:

⁵⁷“Inasina saoquichoonca jaanacaane coaalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coareei”, naauruha Cana Coaunera Calaoi Jesoso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸“Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaelune Abaraaun ajiniha nesiha neeun canu”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone jaun, ⁵⁹ajeri

mucuutaaure, que bodosihuruhane caina. Ajeri mucuutaauruhane janate, jianatoraain acaauru cataaun cuhin, Teenforo caje mituhin amue.

Maosa rautaa Jesusone

9 ¹Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosaneen nejanoanaa coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ²Coaraane janate:

“Chanuna maosaneen nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caaun neni-hane, rai nosa caaunna”, naain Jesoso caje bajaacaanune janate:

³“Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caaun nihei. Cana Coaunera ichanohi coaraa cachane cointate catohaneen nejanoae. ⁴Inae caletoaeraacha icharate ichacaunnete ne, nainichaaunne cojoataa. Inae caa baiha nainerihaaunni. ⁵Cau chauratane que nihanune quena, chauratane cononeen neen”, ⁶naainte, atane choae lune churutaaain, biji couturi que laculacunejeen, itacoariin nii maosa nota rujuaain:

⁷“Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura”, naa Jeso-sone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe naanete, Letono nanaa ne.)

⁸Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelaahajeein coriqui bajaee-najaaoca”, naain ita caje bajaare nii laurijiracuru nii jauriaa nitohaneen coaraauru.

⁹Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujianra”, naauruha tabaaurune janate:

“Aca nihane coaalanaala. Tocohaniha chuhisi niqui, nete aca nene”, naaure leeochoaauru.

Nii janate raajenihane:

“Acaneen chujianra”, naa raajene jaun:

¹⁰“Inasina jana enene conoe inota”, naain bajaauruhane janate:

¹¹“Nii leinjiin cacha Jesoso neen curuajaaain nenaate, atane choae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeen, tucuaacain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaonjoanaana jaaun Silohe culeenihura’, naain caletohane jaun: ‘Ai’, naain culeecaaunne janate, inae conoe caa canotara”, naain bihane janate:

¹²“Aanca chaaen nii cacha”, naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachaainti. Coitucuhaaun”, nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseeocurune

¹³Nii janate nii maosa nerautanaa amaaauruha fariseeocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵“Inasiinte enene conoe inotata”, naain cotaain bajaare fariseeocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choae lune churutaaain biji couturi que laculacunejeen tucuaacain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jeso-sone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarujuariin culeeratihane jana, culeecaaunne janate inae conoe canotara”, naane janate:

¹⁶“Cana Coaunera caje nanaa nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun”, naauruha tabaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coaunera tocokaneen ichaa natiin, osaaona nihane nitohanai ichanaa nainerihei bajiaa”, naauruha nii leeochoaurune jaunte, ¹⁷coaiteen nacoaneen:

“Tonaain jana ii, nii ichautaera cacha que”, naain bajaauruhane jana:

“Jerihane acate Cana Coaunera Ere berane’, naanu canu”, naa nii nerautanaa maosane janate, ¹⁸ esenetaaurene. Esenetaaurenihane jaunte, fojiaraauru caje bajaauru:

¹⁹ “Caana inara calaohineein maosaneein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota”, naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosaneein nejanoanaa ne. ²¹ Inasiin chaainti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhacaanu. Cajedian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane”, ²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone”, naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaae enohane jererihacacheein”, naauruha nii Jorioocuru curuaanaacurune raotojoein coitucuuruhana jaunte: ²³ “Cajedian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane”, naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaiteen nii maosa niicha rautain cotijiaain:

“Esinae rauhijiriin beeu, Cana Coaunera notaracaa. Osaaotoha nii cachane coitucuhacaanu”, naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaaotoha nii cachane coitucuhacaanu canu. Acaihanejein maosa nihanune caje, inae enene conoha canota neechane coitucuujeen”, naane janate:

²⁶ “Chatohaneinte chete nitohaneein conoha inotane coinata”, naain bajaauruha coaiteenne janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaaen bereeun. Chanuna coaiteen enacooauneein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaitere tonorana jerequiche”, naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonoraai. Canacaanune jana, jelai tein Moisesa ere tonoraacaanu. ²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coaunera neechane coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai coachanainejein. Chacaje chaainti ecoonane”, naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naaajoain cajete uhe’, naain coitucuhicheeiche. ³¹ Cana Coaunera baja osaaonaaurune tonoraenihana Cana Coaunerane coitucuhacaanu raotojoein. Acaihanejein nere tonoraain niicha jerei ichaain nena cacha bajaanete coroatajane Cana Coaunera. ³² Nihei chunei, inoaelu caje coauneein nitohaneein maosaneein nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera. ³³ Cana Coaunera caje unaa nenihane Noonte catohanei ichare”, naane janate:

³⁴ “Osaaotiin nejanoaaine jaun Noonte canacaanu relanaa jereeita”, naain nii maosa sitaure ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuriin, coaraa cuha Jesusone janate que tacaa uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coaunera Calaohi esenetaaina”, naain bajaane janate:

³⁶ “Eje. Carai beeuna, rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa”, naane jana:

³⁷ “Canune acaneeun”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate, ³⁸ naca-tihi neseeonriaain:

“Esenetaanura Curuaanaa”, naane janate:

³⁹ “Canune caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane coina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosaneein nihane coina”, naa Jesusone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeuruhane jaun:

“Canacaanu netonainoona maosaneein nihacaanu”, naa tabaauru fariseoocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coaariheicheein osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaaunne jaun maosa nihacaanu’, naaichene jaun, caseteco coaraa curiquicheein nii coreniha”, nae fariseeocuru rai Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

“Chariji teeinti, acuujuu udaa enoe. Niite asijiato ne”, naa Jesusone

10 ¹ Niritohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero ucuha acuujuu udaa enoite asijiato ne. ² Jana, rauhijiriin bacuujuu cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acuujuu beraichate, janone acuujuu joracaain, enohin curuaacuru que curuaatein, nii carenerocuru cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuuruhana jaun. ⁴ Nitohaneein cotihanajaain, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caaijie cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha nihane coitucuuruhane jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuuruhana jaun”, ⁶ naain niqui relanajae Cana Coaunera Calaoi Jesoso, coitucuuruhane coina niqui. Nete, “Naaonjoain quete aite”, naain aonaain coitucuuere.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane coina:

“Leinjiin canuhachane jianacoon cacha mitaeranu que nenea neeun. Cacolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihe chunei. ⁸ Nii jauriaa cajiniha unacaaurute, nech jataain cacha coritaeraanu que unacaaurulu ne niqui. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajiiinte inara curuaanaaneein nenea jere, nech jataain nohanein inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caoachanainejeein nitajiha cuurureein. Canune turuun, raotojoein rachoojoein cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene coina. ¹¹ Canune esinae rauhijiriin inara curuaanaane que letononeein neeun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaerauru, necairichanaa coaraelanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane coina. ¹² Nii curuaanaa neein nenea jereraaurute, nech jataain core coinaacha aihuruhane jaun, niha acaauru aina nejeraatein acaauru coineterane, cachaauru jaohin ratiriin sorooruhane acaauruacha mucuhin sooruhane, cajihanein ita caje riaaneure. ¹³ Nitohaneeinte rai cachaauru ratiriin soroore, nech jataain curuaanaa neein nenea jerecuruha core coinana jaun, coaraain cuu nainaauruhane coina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunejian nenaacaen caohacha nejeein curuaanaaneein neeun. Charijieein teeinti cacoitucuhiche nii rijijieeina Ofa coitucuun. Nii rijijieein inachu, canu cachaauru coitucuun. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijijieein cacoitucuuere. Canune canu cachaauru coreniha caraajenhane neteein oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, Cotianaacaun nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaun nete, quere tonoraain uurureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohaneein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷Nere tonoraain caletoaane jaan ichacaaunne jaunte, jataain cacoelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihane caraajenhane netiha cureeunni, casohin cajaanuhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaanaa nainerihe. Nena caraajenhane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoa Ofa Cana Coaunerana jaun", nae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso. ¹⁹Niritoha Jesusone esenetaerauru Jorioocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neeure. ²⁰Niichurute: "Chanuna caa osaaona nechua aansai jaeloroheneein nena cacha ere tonoraure", naaure tabaauru itarai. ²¹Nii jana nii esenetaaurerate laaen: "Osaocane Noonte caritiin erere. Chasiina jana osaocane maosacuru nota cono tere", naaure ita rai nejesinajeein.

Cana Coaunera Calaoihi Jesoso raaureniha Jorioocurune

²²Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoaei Teenforo besaute beseta bitoaaure Jorioocuru. ²³Nii jana nii Teenforo coonri seeonjoan Salomoon curuaa siriin nena asaa amuhemuheca Cana Coaunera Calaoihi Jesusone jana ²⁴curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

"Cha carajana ereree ii coitucuhacaanune coina. Rauhijiriicha letononeein ereeu, esinae Curisitoneeine", naauruha Jorioocurune jana:

²⁵"Inae bihanulu. Nii jana quesenetaheechelu. Inae caletoa Ofana jaan ichacaaun inara notaracaa. ²⁶Nii coaraquiche niqui. Nete jauriaa aito-coaaunne tocohanein canu cacha neneiechene jaunte, caje nainaa in quesenetaeneieche. ²⁷Coitucunajaain nihanune rijijieein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neeure canu cachaauru. ²⁸Canune acaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teun. Chaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaaen cacaje rulunajaera. ²⁹Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaane jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰Canune, Ofa aina leinjiin Cana Coauneranein nihacaanu", naa Jesusona jaunte, ³¹ajeri mucuutaure Jorioocuru, que bodoosihuruhane coina.

³²Nii jaunte: "Itolere caohachana ichaun satiin coarajeeiechene notaracaa, Ofa letononeein. Chatothanei corenihane nitohanein ajeri que canu bodoosicheeiche", naa Cana Coaunera Calaoihi Jesusone janate:

³³"Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohecaaine jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera nihee. Raujiaain cachanein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi", naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶"Inarate casohin cajaanaa jerequiche, 'Ofa cana Inaca calaoihi nichaaun', naanune coreniha. Chaaen techu nii coreniha, 'Ofa cana Inaca Cana Coaunera roeocaa', cacoeieche, Cana Coaunera chujian raajenhane, 'Canu calao-hichuru', naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoaei cuhanena jana, esenetaaichelu satiinne jaun chujian, caa chauratane que caletoa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi ichacaaunne coina natiin. Inasiina Cana Coaunera rohecareeun, 'Ofa Cana Inaca calaoihi nichaaun', naanune coreniha. ³⁷Ichaa Ofane tocohanein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸Aihane jaun, canu esenetaeneiechene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaaichenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunerane jana, canu rai Calaoihinein aina nihanune esenetaaichene caohachae", naa Jesusone jana.

³⁹Coaiteen mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acaauru que janoriin amue Jesoso.

⁴⁰Acaauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joaanna jaaun turuhin cuu ne. ⁴¹Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

“Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cacha que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesosone rijjijeein cana notaacane que airijiin, esinae rauhijiriin aitohane tocokane”, naainte ⁴²Jesoso esenetaaure cuu nenacaauru cachaauru.

Oha Lasarone

11 ¹Naain Betaniau coroatajai baihuri aina nena Lasaroneein curuajai jetaote, banejelanaala cunaite.

²Marata, Mariha, naa nii baihuri curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia choae erene jujui jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³Nii jaunte cunaitiha nii acaauru cona Lasarone jaun, “Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa”, naain Jesoso rai berateeure.

⁴Nii jaunte Jesoso rene turuhin beeuruhane jana: “Coatiha nii ucuatoha nii cunai caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, ‘Caohatoha Cana Coaunera Calaohi’, naain Cana Coaunera Calaohi coitucuu ruha satiin cachaaunune cinate cunaite nii cacha”, naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁵Nii baihuri aina curataain belainaaca natiinte ⁶“Cunaitiha Lasaro”, naain berateeuruhane jana. ⁷Coroata janohi cuu nihane baiha:

“Chajaauchete coaiteen Jodea cunichaache”, naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine janate:

⁸“Jaitinootera carajaje, ishohin ijiaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosiine. Nii atiin inachura coaiteen ucuaae cunaa jereeite cacha relaera”, naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰“Tana, cojoanonaateein caletoaa Ofa Cana Coaunerana jaan ichaacaunne nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachane baasoneein nedareeunni”, nae Jesoso.

¹¹Nii baihate: “Siniha cana belaaicha Lasaro, nocoaa inae nocoaa curichaaun”, naa Jesosone jana:

¹²“Aihana jaunte chujian, sinihane jaun nerautareein”, naacaanu. ¹³Esinae sininaa que jecha aite naacaanune jaunte, ¹⁴rauhijiriin:

“Inae oha Lasaro. ¹⁵Caohacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laen jataain quesenetaa curiquicheein”, naa Jesosone jana:

¹⁶“Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniquiin ohacachene cina”, nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaateeeure Fafione neei, fafione nihana jaun.)

Onaa ichateein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

¹⁷Nii janate Betaniau turuha Jesosone jana, inae jena janoha atane neruujuene beeeure. ¹⁸Saneein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, ¹⁹tajiha caje turuhacooaure Jorioocuru, nii onaa cacha baihuri Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane cina.

²⁰Nii janate turuelalajeein tajiha uujiha Jesusone coitucuuriin que tacaa uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaae nedae.

²¹Nitohaneein cuhin Jesuso que tacaain: “Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. ²²Nete, chaelai bajaachene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera”, naa Maratane jana:

²³“Ichanaainte coaiten nichaurareeinche”, naa Marata rai Jesusone jana:

²⁴“Ejeen airichaaiche chuhisi. Inae besautiaa cana janonaane banate, coaiten ichanaain ichaoha cuurureeinche onacaauru niquicha”, naa Maratane jana:

²⁵“Canune onaa ichateein, rai ichaonaa nitajenaa charaneein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche. ²⁶Satiin jaiti ichaohin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinchein. Caa caitoonjoan esenetaaichena”, naa Jesusone jana:

²⁷“Ejeen, iite Curisito neein Cana Coaunera Calahineeinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei ineinchera”, nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesusone

²⁸Niritohane baihate, nocoasai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichotijiaeratiha jaunna ii cotihaca uun”, naa Maratane jana, ²⁹luhecotariin nimihuritiin Jesuso coaraa uhe Mariha. ³⁰Nii janate nii ratiriha Maratane jaauu jelaiha ne Jesuso, jaiti nii neseu turuelanaala. ³¹Luhecotariin nimihuritiin uha Marihane jaunte caaijie uure nii loreri asaae aina neein suujua nunaa nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choae jecha inadaraa cue”, naain niqui caaijie cuure nii Jorioocuru.

³²Nii janate Jesuso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa”, naain ³³chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocurune jaun, jataain inadaraain:

³⁴“Chu atane rucuhecure”, naain bajaa Jesusone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coanicha”, naauruhane jana ³⁵chanae Jesuso.

³⁶Nii jaunte: “Jataainte coinaderae”, naaure Jorioocuru tabaauru.

³⁷Nii jana leochaaurute jana: “Tajia caa cacha, maosa nota cono tihallune. Tajia jana naineriha chaelai ichaa oheniha Lasarone coinane”, naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiten inadarae Jesuso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecurua Jorioocuru, jelai ajeri que fuhine jaun:

³⁹“Joracaauche”, naa Jesusone janate:

“Inae jerihane nirinihache cacha natiinta. Inae jena janohache aiha cachane natiinta Curaanaa”, naa nii nijiaonaa cacha bai Maratane jana:

⁴⁰“Inaera ichei, ‘Esenetaaichenete Cana Coaunera ichanohin caohati coaariquicheeincha’, naain ichei aitoonchena”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesusone jana ⁴¹⁻⁴²joracaauruhane jana, dede coarajein:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satiin quiiha bajaranjoin tenajaaquii bajaanune naineine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuruha nuricho que cau nenacaauru cachaaurune coina, aonaaïn esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa”, naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii Lai caje”, naa Cana Coaunera Calaoïi Jesoso tonijiaain jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijianeïn mituha uhane jana: “Batuhicuchete jianacon mituhine”, nae Cana Coaunera Calaoïi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coaunera Calaoïi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai.

⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoainanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii cacha. Nasirihacache. Maosacuru rautaaïn, onaa icha-teen, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajeeïn inaheneeïcha coarajihacache-nete, esenetaacoaauruha satiin cachaaurune, cana cairichaaaurureïn Romano-curu rai cocoainanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhintiin cana cairichaaaurure”, naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasineeïn curuajaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joareeïnte ereereequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureeïn nii leinjiin cacha, nabana necairichanaa coaracaache satiin Israaele cocoaïcha nicheachene coataa”, nae jetao acaauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coauneïn rocohin aïtohi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neeïn nihana jaunte coroatajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaaïn Cana Coaunera Calaoïi Jesosone que aïtothane coina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhacha coreniha oha curihaain niqui. Satiin chauratane sacutaain riaaneïn nenacaauru Cana Coaunera calaoïichuru jïtariin taojiaane coinat aïcheeïn.) ⁵³ Nitohaneïn oo caje Lasaro ichatïthane caje coauneïnte, Cana Coaunera Calaoïi Jesoso que necosuujuaaure Jorioocuru rai cocoainanacaihuri, sohin jaooruhane coina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoainanacaihuri rai ococoelanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraaiun cue Jesoso. Cacha areroo rohan nena neseu Efaraaiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocoa cataïnjeeïn, neseuru caje naain Jerosaleeun cuhajeure, acaauru necoauna rijijïeeïn naunatajaain, necaonjoaain jatoroaïn Fasocoa beseta bitohauruhane coina. ⁵⁶ Nii Jerosaleeun turuhinte cuu cajihaneïn Jesoso ariirijïeeure. Cuu nena ita taojïahurune jaan Teenforo asaï ita taojïaain:

“Beseta bitohanacha urichaaïn”, naain itacaje bajaare, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne’, naain coitucuhane, beeïnete mucuhin raeratïhacaanu”, naauruha fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoainurine jaun.

Jataain Jesoso belaiha Marïhane

12 ¹ Saota janonejïeeïn lanajeeica Fasocoa janonaane janate, nii oo caje niïcha ichateï Lasaro coaraa cue Jesoso naain Betaniau. ² Nii janate

cuu beseta bana rijijieein Jesoso coroaateure, raaoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acaauru rai lenone lauriae.

³Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calaohi Jesoso tijia rujuuain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juuji-jaain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janoniane amihanenaa core tocohaneein necoretelanaala aihure, cairicheihuru coroatajanenanichaae”, nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaohi Jodasi Isacariote, nii Jesoso colurujueranu. ⁶Coatiha esinae rauhijiriin cairicheihuru coroatajanena jerihane caaun aitohi. Asijiautonihana jaunte aite, nechua jataain aca nii coriqui raane jerena caaun. Aca canacaanu coriqui beraichaneein nihana jaun raotojoein basijiauhane cointate aite.

⁷Niritoha Jodasine janate: “Coo reroecaa. Cajabereeo rucuhacuruha najaannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸Cairicheihuru coroatajanena jereenete, nereein inoaenlu netojoein arajiin cairicheihuru. Coatiha inoaenu netojoein cau nerinaaunni inara aina”, nae Jesoso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹Nii baihate, Betaniau niha Jesusone coitucuriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro nii oo caje niicha ichatei coaracurhane cointane maajeeinte aihure.

¹⁰Nii jaunte ita suujua rijitojoein, ita suujua tacaain, “Chatohaneeinte acaentonai sohin jaonaneeneta”, naain ¹¹nii Lasaro netonai que necosuujuuare batirichuru curuaanaacuru. Ohane jana ichatiha Jesusone coaraain esenetaauru le lauriin Jorioocuru, acaauru jianeinne jaun.

Jerosaleen turuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Nii janate Jerosaleen cuhacoaure arajiin cachaauro, Fasocoo beseta bitooa.

Nii cojoanoote turuha urichaaain Jesusone coitucure. ¹³Nitohaneein coitucuhinte, elele alo saaujiin amaaain que taca cuure. Que tacaain: “Cao-hacha quete uhicha canacaanu coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono. Cachuura”, naain, “Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauro. Caa Isaraele Curuaanaa Reey belaihuruhinera”, naain, ehequii coroajeein Jesoso raaure. ¹⁴Nii janate cabario tocohaneein nena boro ichoaee iniin laulauquii turuha uhe Jesoso, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein:

¹⁵“Coo coasichachera

Jerosaleen cocoaichacuru.

Coaracuche, boro choaate

laulauquii turuha ureein

inara Curuaanaa Reeycha”,

naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneeinte turuha uhe Jesoso.

¹⁶Nii janana caohachanae netojoein aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesusone janate, canacaanu suujua

neeorite, niritiin aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷Oo jana nii Lasaro ichatiha Jesusone coaaraauru cachaaaurute nii leeo-chaaauru rai beeuruhane jaun, ¹⁸nitohaneein onaa ichatihane coitucuuruhana jaun, Jerosaleeun turuha Jesusone jana, que taca cuure. ¹⁹Nii janana coarajenajaain: “Inae coarquiche. Inae cha chana nainihaacacheta. Coaracuche. Saainte aina cuurera”, naain ita rai ereerejeeure fariseecuru nejesinajeein.

Jesoso arihuruha Curiecocurune

²⁰Naain Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitoaa cunacaaauru aina cunacaaauru ²¹Curiecocuru tabaaaurune Jesoso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: “Jesoso coana jerichaanura curaanaa”, naaure. (Nii Ferifite Calileea batane que nena Betesaaida cocoaichane.) ²²Nii janate Anderesi rai bihana jaun, jiniiquin cuhin Jesoso rai biha cuure. Jesoso rai beeuruhane janate:

²³“Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canune inaraacha cohajei cachaneein neeun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caetia cureein Ofa Cana Coaunera”, nae Jesoso. ²⁴Niritiinte, “Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijieein teeinti lecuhejeein temueraeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵Nii rijijieein techu ne cacha netonai. Niicha jereecha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aihha arosone rijijieein jerichanejeein ne. Nirijieeinte, nechua jataain joareein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bijiu taca cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeinha. ²⁶Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein”, nae Jesoso.

Orichaaaine biha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁷Nii baihate: “Nererojoecaa jataain casuujua. Chatohanerihanu coataara. Nihei, ‘Cacorataaneu Ofa, casohin canu atinaauruhane coataa’, naain erenaa nainihaaun, nii coina cau turuhanune jaun”, naane baihate, ²⁸“Ofa, coaiteen iicha ichana jerei ichaain caa cachaaauru notaacu, aihute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara’, naaurumiin satiin cachaaauru coaraaincha”, naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu toniin:

“Inae ichacaaun cacoitucuuruhane coina. Inae coaiteen icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina”, naain toni dedeeu. ²⁹Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha”, naaure nii cuu neein aonajeeurera cachaaauru. Nii jana tabaaauru: “Cana Coaunera letonote aite”, naauruhane jana:

³⁰“Coatiha canu rai aitohi. Aonaquichene cointate inara rai aite. ³¹Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaain inae Cana Coaunera coitucuuruhi. ³²Inae ecuun coroso que nihanunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeinha”, naain coitucure satiin cachaaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴“‘Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora’, naa canacaanu quiricha inoaesi cuhane natiin, chatohaneaina

coroso que ecuun nere nii cachaneein nejanoanaa. Charijina nii cachaneein nejanoanaa ne”, naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵“Canune cacha cononeein neeun. Basijiin reintiariinne inara aina neeorihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohenaana nitajeeichene coataa. ³⁶Cau jaiti nihanune cojoataa quesenetaauche, canu cachaneein neeichene coina”, naane baiha jianatoraain acaauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaaureniha Jorioocurune

³⁷Itolere maosa rautaain, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acaauru notaracae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoasesi Isaihasi najaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa”,
naainte:
“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”,

naain laenaclu Isaihasi. ³⁹Nii jaunte esenetana jerecurenihalune jaun coaitteen laenaain:

⁴⁰“Jauriaa esenetana
jerecurenihane jaun,
inae acaauru suujua aninoaa
Cana Coaunerana jaunte,
turuha Cana Coaunera Calaohine jana
coitucuurene,
nota que coaraain
nesoone caaun
enaraa coitucuuruhane coataa.
Nitohaneeinte
tenajae Cana Coaunera”,

naainte ⁴¹laenaclu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jesosone ajiniha. Ichoaichanihate nii coaraain caritiin laenaclu Isaihasi inoaelu.

⁴²Nii natiinte saain esenetaaurenihane caniha, esenetaaure araijiriin. Cocoinanacaihuri tabaauru niha natiinte esenetaaure niqui. Nete chunei rai beeuene, nii ita taojiaauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseoocurune coataa. ⁴³Acaauru belaiha Cana Coaunerane rautaauruhane amuritoheriin acaauru belaihuruha acaauru araichurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaaauru colurujija Jesosone

⁴⁴Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenetarinaain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera. ⁴⁵Cacoharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶Canune caa chauratane cono neeun. Canune caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷Quere tonoraeniha

chuneine coatiha canu colurujuerinaauni. Coatiha caa chauratane que nena-caauru colurujueranu que uhaaun. Jianacoon niha caa chauratane que nena-caauru cachaaurune coinana turuun. ⁴⁸Chariji teeinti, ‘Caohachaaaita’, naain quere tonoraene. Niite colurujihä cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Cale-toaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaaun. ⁵⁰Ofate caletoae nitajenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletohane rijijieein, caa aitoon”, nae Jesoso.

Aina nerelanacauru tijia culeeca Jesosone

13 ¹Le janojoein lanajeeca Fasocöa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catainaaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacauru cachaauru belaiha coichana aina cutaaainne jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuruhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴Nii jaunte aina nerelanaa nichaa-nune aina lenone Jesoso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerane jaun Cana Coaunera Calaohi Jesoso colurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunerane baiha, Cana Coaunera caje uhanne coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janane jaiti nitohaneein nerichaaaine coitucuelanaala lenonejihacaanune jana, lenoneeo jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵baantaja cuhane acau chotaain, canacaanu tijia culejeein, nii rai faino que canacaanu tijia jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁶Nii baihate Simoon Fedoro tijia culeena jeriha Jesosone jana:

“Tina catiha culeena jereeite curaanaa”, naa Fedorone jana:

⁷“‘Naaonjoain coinata caa ichae’, naain coitucuheei. Nii baihate coitucuri-quin”, naa Jesosone janate:

⁸“Chaaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne”, naa Fedorone jana:

“Ti tijia culejenihanune, canu aina nena naineriheini”, naa Jesosone jana:

⁹“Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacöii, cacoturi naaonjoaine maa-jeein culeecura Curuaanaa”, naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰“Enanejeein necaöjoanaa, jitariin jaberöcone maa-jeein culeera latihei. Leinjiin rai tijia culeeraachate late, enanejeein necaöjoane baiha niha natiin necalanoaaeca rai tijia najau. Saainte niqui culeenohineein neeiche. Nete ne inara jana leinjiin jaiti ¹¹culeenöjoinelanaala”, nae Jesoso, Jodasi Isacariote que, colurujuerichaaain Jodasi Isacariotene coitucuha najau.

¹²Acaauru tijia culeecane baihate, nobiri curujuaain, coaiteen mesa choae nelaauriaain: “‘Naaonjoaane jaunte caa cana tijia culeje’, naain coitucuuhe.

¹³Rauhijiriinte caque, ‘cacha relaera’, naaiche. Chaaen techu, ‘Curuaanaa’, naaiche, rauhijiriin aca nichaaunne jaun. ¹⁴Canu, inara relaeraneein, inara curuaanaa neein nihanu natiine, inara tijia culejeeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tijia culeequichenete caohachae. ¹⁵Charijieein teeinti aihun, niri-jiein chabana necoasitaelanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tijia culejeein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain,

inara suujua caje coauneen niha natiin, chaelai ichacuche, ‘Naaonjoaain nihanune jaun, naaonjoain ichana nainihaaun’, nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitono aonaain tonoraaichenete, raotojoeen neriquicheen. ¹⁸Nete, caohachanaïnejeen satiin ena neeichene rijijieen nenereicheen. Janijiine satiin inara raain neeunlu niqui. Nete, ‘Caniha nejeratereen leinjiin caniha lenonei’, naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieente, caniha nejeratereen leinjiin. ¹⁹Jaiti aihei niqui, nena letonoha inara rai beeun, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaoi Curisito nichaaunne coitucuhichene coina.

²⁰Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeen canu raane rijijieen rareein. Nii canu raane rijijieen techu, caletoera Ofa Cana Coaunera rareein”, nae Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

Colurujiha Jodasine biha Jesosone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹Nii janate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leinjiin inara caje cachate cacoluruheca cureein”, naain be Cana Coaunera Calaoi Jesoso. Niritiinte jataain inaderae Jesoso, colurujerichaaain niicha belaaaine jaun.

²²Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nerelanaa nichaanune, “Caa quete aite”, naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴canu cojoeluhin: “Chana icholuruherete, curuaanaa”, naain caque bajaeratiha Simoon Fedorone jaun, ²⁵Jesoso roan naurutaain nuricho nainejeen metoroaain:

“Charijina icholuruherete, curuaanaa”, naain bajaanune janate:

²⁶“Saan. Coarajeujia. Obene que faan setejariin tihanune jana raerate, aca nereein”, naain obene que faan setejariin, Simoon calaoi Jodasi Isacariote rai te Jesoso. ²⁷Obene que setejianohin faan raain quiha Jodasine rijieeoritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaoi Jesoso coulurujiane coina.

Nii jaunte: “Letonoaneen, ena nii iicha ichana jerei ichaaun”, nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸Nii janana, “Naaonjoain ichaane coinete aite”, naain coitucuenihacaanu. ²⁹Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui beraicha nihana jaun jecha beseta rai chaelai nejei coretihane coina aite”, naacaanu. “Ainihane, cairicheihuru rai chaelai nejei coreteen tihane coina jecha aite”, naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰Nii setejariin Jesosohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesosone

³¹Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaoi nichaaunne coitucuriquicheen, chaaen techu canu aina cuaain, ‘Naaonjoaan Cana Coaunera’, naain Ofa coitucuriquicheen. ³²Charijieen teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateen inara que. Nii rijijieen techu, inara que canu neein nihanune coitucuerateerein inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³Inae carajaain inara aina nerinaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheen niqui. Nete, aitocooaun Jorioocuru raine rijijieen, canu cunajaanu

cunaa naineneriquicheein. ³⁴Inae ena nena caa erenaa bihanu inara rai, cacoichana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaa in neeichene coina. ³⁵Satiin chauratane que nenacaaaurute, quiicha relaaaurineeichene coitucuha cuurureein, jiniiquiin ita belaaichene coaracuruhane”, nae Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶Niritoha Cana Coaunera Calaoi Jesosone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa”, naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhane jaun jaiti casaauna nainihei. Nii baihate casaaureeini”, naa Jesosone jana:

³⁷“Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune”, naa Fedorone jana:

³⁸“Esinae chachu naineei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitooreunni. Iriha ataoharine ajinihate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaaunta’, naa curiquiin”, nae Jesoso, Fedoro rai.

Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesosone

14 ¹“Coo nererojoeaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein que-senetaauche. ²Lanaai Ofa loreri asaa turunaa najaan cuu turuhin raotojoein neeichene jaanu. Nenihae jananihae coatiha berihau. Aihana jaunna, inara turunajaanu rucuhaca cureeunni letono inara ajiniha. ³Inara nenajaanu rucuhaca cuhanune baihae coaiteen ureeunni, inara raa tajiha caniha neeichene coina. ⁴Inarate nii curichaunnine jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainequiche tonajelanaala”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesosone jaunte:

⁵“Nii cuhine jaan coitucuhaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin uri-chaanuta”, naa Tomasine jana:

⁶“Quere esenetaain tonoraachenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichao-riquicheein. Nete laaen cacolane turuenereein chunei, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanune jaun. ⁷Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoaraaichene jaun”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesosone jana:

⁸“Cana Inaca Cana Coaunera coarateejian canacaanu quena, nii aina raotojoein nihacaanune coinara Curuaanaa”, naa Ferifine janate:

⁹“Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajia, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae’, naanune aonaquichene. ¹⁰Ta Ofa suujua que suujuequiin nihanune coitucuhichene. Coatiha casuujua caje rocohin quiicha jerei que irihaaun. Acaihanejein Ofaacha jerenohichane ichaaun, Ofa suujue que suujuequiin nihanune jaun. ¹¹Aihana jaaun Ofa suujue que suujuequiin nihanune esenetaeneeichene nihanatiin, itolere ichacaanne coaraquiche inara nota que najaun esenetaaichenete ne.

¹²Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuritoheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunnine jaun. ¹³Cuu

nihanune jana, cacurujuatein chaelai inaraacha latei bajaachenena, tiha cureeunni. Nitohaneeina Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaratihha cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroequichene coina.

¹⁴Nii jaunna, chaelai bajaachene tereeeunni.

¹⁵Rauhijiriin esinae cacoelaachene, quere tonoraauche. ¹⁶Nitohaneein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoane coina. Inoaelu netiin chabana satohe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaelu netiinte, chabana satohe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸Coatiha inara jaohin, inara rati-riha cainerinaain. Turuhane ureeunni, coateen inara aina nihanune coina. ¹⁹Inae cacoharaaururinaain quesenetaachuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coateen turuhanune. Ohanune caje ichanarichaanine jaunte, jerichanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijijeein. ²⁰Inae inara suujua cuhane enoha Cana Coaunera Suujue-nete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹Quere tonoraaen neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinne inara belaaen, inara que necoharaeratereeeunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene coina”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesoso cana-caanu raina jaun:

²²“Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoaauru que necoharaera-tenereite Curuaanaa”, naa nii leeocho Jodasine jana:

²³“Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenne aina jiniiquii Ofa aina niha cureeunni. ²⁴Cacoelaiheite, caa quiiha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiiha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵Cau inara aina nihanune cojoataana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letohareein Ofa Cana Inaca, inara suujua laraajiaain, inara suujuatein, inara coroatajanihane coina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitoonjoan que coaaquichene coina. ²⁷Raotojoeinne inara rai necoeun. Canuhachane, Cana Coaunera tenojoin raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijijeein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijijeeina, cau niha ureeunni coateen. Esinae cacoelaachenete rachoojoein neriquicheein. Nii caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai choae jauhecotojoeriin inara coroatajanihane coina.

²⁹Amuhanune ajinihana aitoon, inae ichacaaunne, ‘Esinaete aitelu’, naain esenetaachene coina.

³⁰Inae nenacaenein inara rai ereerejerinaaunni, inae urichaaen canu coitucuruhi cachaauru letoeraanu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹Nena, ninauhene coarajereeeunni, caletoaera Ofa belaaen nere tonoraanune coaracuruha satiine coina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene coina”, naainte cana-caanu amaain amue Jesoso.

“Canune esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijijieein neeun”, naa Jesusone

15 ¹⁻² Nii baihate aina nerelanaa nichaanune rai:

“Canune lenacai oba esine rijijieein neeun. Charijieein teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineein. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajeein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuaain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijijieein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naaonjoain jaoha cureein moconajaaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharatei icharate, jeelai amuritoheriin suujua laraajiaain corootajanereein Ofa Cana Coaunera. ³ Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitoonjoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoon neeichene coina.

⁴⁻⁵ Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroaain cacolane ichana naineriheeiche. Charijieein teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijijieein techu cacolane, jelai caohachaaain Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquiche. Jana, jiniiquiin canu aina ichaquichenete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquicheein.

⁶ Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane jianihanete, nitajiha cureein caohachanainejeein, Moconajaaera rene jaorichaaain Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷ Esinae rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitequichene. Chaelai inaraacha latei bajaachenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸ Nere tonoraain, naitoonjoan beebejeeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraauru. Nii banate esinae rauhijiriin quere tonoraera neein neriquicheein.

⁹ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerane rijijieeina inara belaihun. Caa inara belaihanune rijijieein, inara suujua coaraain cacha belaaain neeuche. ¹⁰ Caa caitoonjoan tonoraain ichaaain neeichenena, itolere bana inara belaicheeunni. Charijieein teeinti caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaaain nihanune jaun, canu belaaain ne, nii rijijieein.

¹¹ Itolereneein raotojoein rachoojoein canu aina jiniiquiin neeichene coinana aitoon. ¹² Caa inara belaaain nihanune rijijieein, ita belaaain neeuche. Nitohaneein neeuche, caa inara rai aitocoanne rijijieein.

¹³ Nainihe chatoanai, onaa niha natiin coasiin niyacane. Cana belai-chaauru coreniha cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha belaihurine jerena caaun. ¹⁴ Inarate quicha belaaineein neriquicheein, caa inara letohanune jaan ichaaain neeichene.

¹⁵ ‘Canu cachaauru’, narihaunni. Rauhijiriichana, ‘Canu belai-chaauru’, nareeunni. Chabana, ‘Naaonjoaante ichae’, naain curuaanaacha ichai coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, ‘Canu belai-chaauru’, naaun inara que. Carai aitiin caletooa Ofa najaan coitucueratihanu inara quena jaun, nainihaaun canu, ‘Canu cachaauru’, naain irihanu inara quene. ¹⁶ Coatiha inara, cariin carene uhin niheeichelu. Canune inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha ariin raeraanu que inara letoaaun, inoaelu netiin neeninu que. Nitohaneein neeichenete, chaelai

latequichene, bajaaiiche cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷Nii baihate: “Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquiin ita belaa in neeuche.

**Rai cachaauru aina curuataain Jesoso cairichaaeriin
neeu ruha caa chauratane que nenacaa urune**

¹⁸Inara coana jerelanaala, inara belaihireniha caa chauratane que nena caa urune, nii caje nainaauche, nenacaa en canu nichaaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala cacoelaihirene. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihirene reein. ¹⁹Chauratane que nena caa neneeichene jaunte, inara belaa in, inara coana nainecurenereein caa chauratane que nenacaa uru cachaa uru. Canune caa chauratane que nenacaa uru caje inara raau lu. Nii jaunte inara belaa in inara coana nainecurene caa chauratane que nenacaa uru cachaa uru, inae caa chauratane que nena caa neneeichene jaun. ²⁰Aitocaa uunlune tocohaneein, nihei chunei rai curuaanaa amurijiriin nei. Nenacaa en canu rohecauruha luna jaunte, jerichanejee in inara roe caa cuurureein. Quere esenetaa in tonoraaurute, jerichanejee in inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹Nitohanihate, cuurureein nii caletoaera coitucuruhi nechu aansaneein nenacaa uru cachaa uru. Nitohanihate cuurureein, canu ere beebejeichene coreniha.

²²Acaauru rene turuhin, acaauru relaenihanune jana nihane, chaelai ujuihonnein neeururihei niqui. Nete inae enene acaauru osa coreniha chunijiun nichoteurenereein. ²³Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejee in nii caletoaera Ofa Cana Coaunera ere tonora aurene. ²⁴Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacaa uru rautaa in, itolere ichaa in acaauru notajaa in, naaonjoaa in natiinte, coaracuruha nota que natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaunerane maa jee in batohin neeu ruhane corenihate caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurenihane colane aihururihei. ²⁵Aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieeinte, aihure. ‘Nechu jataa in, joareein corenihate aina nejeratein jerecurenereein’, naa in aitoha acaauru quiricha inoaesi cuhanene rijijieeinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohinein nihana jaun.

²⁶Inae turuha urichaa in inara coroatajaneraanu. Canune Ofa caje letoareeunni. Nii inara coroatajaneraanu Cana Coaunera Suujuete esinae rauhijiriin caitoonjoan que inara relaa ureein. ²⁷Nii ainate chaque casilanaala laraa jiin canu aitoonjoan Cana Coaunera ere beebejeriquicheein cachaa uru rai.

16 ¹Nii jaunna inara rai aitoon, inara rohecaauruhane, nererojoe caa in inara letohanune jaan jianequichene coataane, caa caritiin aitoon inara rai, laraa jiin abaantaain neeichene coina. ²Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaee enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunocoha inara tabanejei sohin jaoruhane, ‘Jeriha Cana Coaunerana jaunne, caa ichaaun’, naa cuurureein. ³Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucurenihane jaunte, nitohanai ichaa cuurureein. ⁴Inae cuutihane bana, ‘Esinaete aitelu’, naaichene coina caa aitoon.

Chaelai ichana nainiha Cana Coaunera Suujuane

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai erenajaqueneun. ⁵Inae laaen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune

coina. Nihei chunicohanejein nii cunaa jerichaaunne jaan bajaane que airi-jiin, ⁶satiin inaderaachaquiche caa que aitocaaunne jaun. ⁷Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana cuenihanune, urihei inara corihaneein inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneraanu. Acate inara suujua lararajiaain, inara corihaneein inara coroatajanereein. Inae cuhanunena, canu letoa-reeunni. ⁸Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein, osaaocuruhane coitucuruha cachaaaurune coina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caohacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein Cana Coaunera, ⁹osaaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰Nii banate, esinae rauhijiriin ichaonaa esine teraneein nihanune coitucuha cuurureein, Ofa nenajaun tacaa curichaaunnine jaun.

Inae canu coariheicheein cuutihane reeintiaain. ¹¹Nii banate, Moconajaaera aina jiniiquiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaaine coitucuha cuurureein cachaauru.

¹²Niha arajiin inara rai quicha beeni niqui, nete ‘Quete toon aite’, naain coitucunaa naineneriquiche. ¹³Inae turuha Cana Coaunera Suujuenete, rauhijiriin inara relaa cureein. Coatiha suujua caje rocohin aitorinaain. Aitoha Cana Coaunera najaan quete aitoha cureein, nitohaneein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene coina. ¹⁴Acate corojeein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene coina. ¹⁵Charijieein teeinti, itolere coaunereenein ne Cana Inaca. Nirijijieein inachu canu netonai neeun, Cana Inaca calaohi nichaaunne. Aihana jaun, coa cojoelatohache canu coitucueratiha Ofa Suujuane.

Inaderaaichene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶Satonoote, caa basiinjiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa curiquicheein coaiteen”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷Nii jaunte ita caje: “Tonaa nena, ‘Satonoote cacoharariquicheein, Cana Inaca rene curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein’, nae.

¹⁸Chatonaa nena aite”, naacaanu ita rai.

¹⁹Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: “ ‘Satonoote basiinjiin cacoharariquicheein. Nii baihajirite cacoharariquicheein’, naanune jaunna ita caje bajaaihe.

²⁰Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein. Nii janate inara coraeca cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete rachoojoenaanein necoriha cureein inara suujua.

²¹Charijieein teeinti, nejanoanaa jeriha rai canaanaine nererojoecaure enecuru cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein rachoojoein ne, nii canaanai coraeca.

²²Nii rijijieinte nererojoecaaihe niqui ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune, aitohi rijitojoein rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei inara caje nii rulunaa nainera.

²³Nii bana inae cacaje, ‘Chatohanein icharihacaanu’, naain cacaje cha bajariheicheein, inara netonai coitucuriquicheeine jaun. Chaaelai inaraacha latei bajaaihe cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴Nihei caniha neeichene caje coaunein, cacoreniha chaaelai bajaheiche. Bajaaihe cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca, raotojoein rachoojoein neeichene coina.

²⁵Inae cuutihane bana caritiin, ‘Charijieein teeinti naojoain’, naain cuaain, inara rai berinaaunni. Inae cuu tihane banane, nechu jataain rauhijiriicha cuaain Cana Inaca aitoonjoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaaain coitucuhichene coina. ²⁶Nii banate, inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu Cana Inaca rai aitorihaauni, ²⁷inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha inara belaiha Cana Coaunera rana jaun. ²⁸Canune, Cana Inaca nenaja caje mituhin, caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene curichaaunni”, naa Cana Coaunera Calaoihi Jesosone janate:

²⁹“Inae laaen aonacaaun rauhijiriin aito hine jaun. ³⁰Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine esenetaa-caanu. Aihana jaun, nihei nenacaaen canacaanuhacha bajaanenunu, inae coitucuhacaanune jaun”, naacaanune jana:

³¹“Nii jaunchana esenetaaiche. ³²Inae cojoinaca que tiha. Enenete satiin ita caje riatoroaaain, jelai cajaohin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneenun, caniha niha Ofa Cana Coaunerana jaun. ³³Coitucuhichene jerena caunne caa aitoon, qesenetaain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeine jaunna, raotojoein rachoojoein necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaaera amuritohanune jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaaera amuritohichene coinana, coitucuhichene jerena caaun aitoon”, nae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune rai.

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesosone

17 ¹Niritohane bai hate, jabatoroaaain dede coarajejin:

“Inae caletoaina jaan ichacaaunne jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laaen cacorataaneenu, ii jerenohi ichacaaunne coina. ²Iite ii calaohineen nihanune cocoainaaain, caa chauratane que caletoai, satiin carai iicha teeuri cachaauru rai nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraanu que. ³Leinjiin iichate nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneen. Nii jana canune, leinjiin ii letono Jesocurisitoneen neen. Nii jaunte nitajenaachara nejeein neeurureen cana coitucuhin nenacaauru. Coatiha chabana nitajeeururinaain. ⁴Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratihanu. Chaaen nachu inae caletoaaaine jaan nainaaun. ⁵Inoaenlu, jaiti necoanaeniha caa chaurutanene ajiniha, cocoainanacaineen nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoainanacaineen caeteeu, coaracuruha satiine coinara Ofa.

⁶Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojoihuru cachaauru que ii neeine coitucueratihanu. Icheineeinte neeure, caa carai iicha teeuri cachaauru. Niichurute, chere aonaaain tonoraain neeure. ⁷Inae laaen cacorataaneen jaan aina caletoaine jaan ichacaaunne jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸Caletoaaaine jaan que acaauru rai aitocaaunne jaunte tonoraare, carai iicha tenojoihuru cachaauru.

⁹Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuuruhi corootajaneene coina ii bajaain. Caa carai iicha teeuri cachaauru icheineen nena-caauru corootajaneene coinana, canu Inaca neeine bajaain. ¹⁰Satiin canu

cachaneein nenacaaurute, jerichanejeein ii cachaneein neeure. Jerichanejeein techu, canu cachaneein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejeein aihanune rijijieein ichaaore.

¹¹Inae taenetojoein caa chauratane que nerihaunni. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canune laaen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojoihuru cachaauru coroatajaneeu iicha jerei chana que. Charijieein teeinti canu coroatajaneein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acaauru coroatajaneeu. ¹²Enanetojoein cacora-taneeine que, caa carai iicha tenojoihuru cachaauru nihei leinjiinejei nitajih-ei. Leinjiin caa, ii quiricha inoaesi cuhane been laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³Inae laaen enene, nii neeina jaau urichaauni iniha nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune cojoataana aitoon, raotojoein rachoojoein nihanune rijijieein, acaauru netonai canu rijijieein raotojoein rachoojoein neeuruhane coina. ¹⁴Ii ere bihanu acaauru raine jana, esenetaain tonorauru-hana jaunte, acaauru belaaen, acaauru rautaaen, acaauru coaana nainecurene ii coitucuruhi, aihanune rijijieein, inae caa chauratane que nena cachaneein neureenihane jaun.

¹⁵Ofa Cana Coaunera, coatiha ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amanajaaine coina caitono nihei. Acaauru que Moconajaaera janoriteein, acaauru coroatajaneeine jerena caunne aitoon. ¹⁶Moconajaaera cachaneein nenihanune rijijieein, carijijieein acaauru netonai inae Moconajaaera cachaneein neeuruhi. ¹⁷Ii raihurunein neeuruhane jaunna aitoon, acaauru suujua rucujueein, acaauru coroatajaneete, nejelau suujua cuaelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumiin. Ii erete esinae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajih ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸Charijieein teeinti, casuujua laraajaaain canu cocoainaan caletoaai, nii rijijieeina acaauru cocoainaan acaauru letoaaun, ii ere beebejiha cuuruha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹Acaauru corenihane nejelau casuujua cuaelanaala caletoaain jaancha ichaau caraajenihane, acaauru netonai aihanune rijijieein nejelau suujua cuaelanaala relanajaanune rijijieein letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰Coatiha acaauruacha coroatajaneeine coina caitono nihei. Canu ere beebejeeuruhane, canu esenetaaichuru suujua rucujueein coroatajaneete, ²¹jiniiquiin aihacane rijijieein, ita aina jiniiquiin raotojoein neein, nejelau suujua cuaelanaala ita coroatajaneein, neeuruhinete, esinae ii caletoaaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru. ²²Jeelai, nii canu cocoainaan neeina jaane teeun acaauru rai, ita neein nihacane rijijieein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina. ²³Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijieein, acaauru suujua cuhane neein, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainaan esinae ii caletoaaine coitucuruha caa chauratane que nena-caaurune coina. Aihute, cacoelaaine rijijieein, belainaaquine coitucuruhine.

²⁴Carai tenajaaine jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajeein neeuruhane coina. Chaaen necoaunaa caa chaurutanene ajiniha caje coaaneein cacoelaaine coaracuruhane coinara Ofa”, naain te, ²⁵“Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuruhi caa chauratane que nenacaauru niqui. Nena laaen

canu ichoitucun. Caa carai iicha teeurite laaen, esinae ii caletoaaine coitucure, ²⁶ esinae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choae jauhecotojoeiriin, ii coitucueratihajeein sacureeunni, esinae cacoelaaine rijijieein acaauru belaaaine coitucuuruhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina niha-nune coitucuuruhane coina”, naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaebabajaje Cana Coaunera Calaoihi Jesoso.

Caseteconein Cana Coaunera Calaoihi Jesoso amaauruha Romanocurune

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹ Cana Inaca aina irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune amaaain, Sedroon neein curuajaain nena nucuesoro jera que cue Cana Coaunera Calaoihi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha cana-caanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoein Jesoso cunaja coitucuhane jaun, canacaanu caaijie turuha uhe Jodasi. Belaichaneein niha Jesoso natiin, Jesoso colurujueein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseeocuru, naaonjoainuri letono folisihacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijieein nena esefara, naaonjoain que biji achunequin, raafariin, conee, naaonjoain que conoquin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoein nitohanai que siturichaaanne coitucuhane jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta”, naain bajaa Cana Coaunera Calaoihi Jesosone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura”, naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra”, naa acaauru rai Jesosone janate, nii niicha uhaauri soondarooru aina jiniiquiin janori nichaae richootoroalaain tocojoain tacae nii Jesoso colurujuera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinae ariicheta”, naain coaiteen nacoauneein bajaa acaauru caje Jesosone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura”, naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canune aca neeun. Cariha aaichene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine”, nae acaauru rai Jesoso.

⁹ “Coatiha leinjiinejein nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaaauru”, naain inae aitosiha Cana Coaunera Calaoihi Jesosone jaunte nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihane jaun rocohitiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachaneein nena Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teeura. Ta caletoa Ofana jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta”, nae Fedoro rai Jesoso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconein

Jesoso amaauruha soondaroorune

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coaunera Calaoihi Jesoso mucuure caseteconein soondarooru acaauru curuaanaa aina uhin, chaaen Jorioocuru rai folisihacuru, naaonjoaihunri.

¹³ Nitohaneein mucuhinte Cana Coaunera Calaoihi Jesoso amaaure soondarooru, Anasi loreri asaae. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii

ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaanein ne nii Caifasi. ¹⁴Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetēja, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara”, naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acuujuu beraichane

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Canacaanune, Simoon Fedoro aina Jesoso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuha batirichuru curuaanaa jaunna, Jesoso jiniichaain enoon batirichuru curuaanaa loreri asaae. ¹⁶Jana Fedorote nedae airiniha acuujuu rohan. Nii jaunna, acuujuu beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enohane coina.

¹⁷Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cache aina nerelanaaneine”, naain bajaa Fedoro caje nii acuujuu beraichane jana:

“Acanihanaunta”, naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸Nii jaunte, jelarotohane jaun usi mocohin que nichaateeuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisihacuru, naaonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaaita”, naain,

Jesoso caje bajaa batirichuru curuaanaane

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coaunera Calaoihi Jesosone janate:

“Chaauru caa iicha relaurinein ne. Chaquete acaauru relaaita”, naain bajaa Jesoso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰“Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojinein cachaauru relaaun. Sinacoca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocurune jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹Chanuna nii bajaain cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaate, raajenihane acaauru relaanune jaan beeuruhine”, nae Jesoso.

²²Niritoha Jesosone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaane jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te”, naain Cana Coaunera Calaoihi Jesoso meri faohitohane jana:

²³“Baaso neeinoone aitoon. Chanuna caque ichohi teein aitohi”, nae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihanaunta”, naain nesuujiha Fedorone

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁴⁻²⁵Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesosone tonohanaute, jelai cuu inae neeorihha Fedorone jana: “Ta ii taa cache aina nerelanaa neeine”, naain bajaauruhane jana:

“Acanihanaunta”, naain benaa jereniha Fedorone jana:

²⁶“Tana, ii coaracaaunlu aina, enuha inaa neeonjoain jana neeine janane”, naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cache nii niicha uricho beuhiti cache arainein nenaane janate:

²⁷“Acanihanaunta”, naain nesuujiha coaiten Fedorone jana, inae ere atao-hari.

Jesoso colurujeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaauruhane jana, inae nemataracajiha janonaane jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo neniha nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocaa beseta bitoanaa nainecurenihane coataa.
²⁹Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatoanai ichaane corenihane caa cacha colurujeeiche”, naain bajaa coberenadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

³⁰“Nechu aansai taebinae neein nenihaanoone, ichei colurujuerichaanu”, naauruha Jorioocurune jaunte:

³¹“Saan. Aihachuhisi niqui. Inara, amaa in jeriquichene tocohaneein teeuche”, naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata”, naaure Jorioocuru Filato rai.

³²Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurureeinha”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

³³Nii jaunte coaiteen nacoauneein loreri asaae Jesoso cotijiaain, caje bajae Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa reey neei”, naain bajaa caje Filatone jana:

³⁴“Ishuujua cuhane aitiina bajaa in. Ainihane leochaauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoa”, naa Filato rai Jesusone janate:

³⁵“Chasiina Jorionichaaunne coalanaala caraajenihane aitiin aitoreeun. Charaachuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatoanai najian ichaate icholuruhecuru”, naa Filatone jana:

³⁶“Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunete, sonaacurure quere tonoraeraauru, catohaneen caetecuruha Jorioocurune coataa”, naa Jesusone jana:

³⁷“Aihana jaun, iina curuaanaa reey neeite”, naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitoheine rijijieeine acaneeun. Canune caa chauratane que uhin nejanoaunlu cachaneen, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuruha cachaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonorae”, naa Jesusone jaunte:

³⁸“Chatoanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena”, naain bajaa Filato, Jesoso cajene baiate, enacoauneein coaiteen mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatoanai ichaai carai caa cachata. ³⁹Inarate, Fasocaa beseta naineei, Fasocaa beseta catainajeein, naaonjoaain niha catohanei casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa reey jiane beseta situ reeintiaain”, naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰“Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeujian laaen”, naainte nujuae soaisoaihure Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiatoneein nena que.

19 ¹Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso bisichate rai soondarooru que Filato.

²Nitohaneein bisihuruhane baihate, oja caje janojoin comai curuhacure Jesoso couturi que. Nii baihate coaiteen que cajione lanaajiojoai curuhacure.

³Nitohaneein teeuruhane baihate, Jesoso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa *reey* coaracuche”, naain Jesoso meri faohafacoaaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaraquichene coinana caa cacha mitaa uun, neniha que chatoanai baaso ichaenhane coaracaanne jaun”, nae Filato.

⁵Nii jaunte, inae oja que jerichanejeein comaiquiin, lanaajiojoai que cajionequin mituha uhe Jesoso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cacha coaracuche”, nae Filato.

⁶Niritoha Filatone jaunte, Jesoso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera”, naain nujaue soaisoaiuruha batirichuru curuaanaacuru, foli-sihacuru naaonjoainurine jaun:

“Inara amaaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohaneein tenaa naineneen canu”, naa Filatone jana:

⁷“Canacaanu quiricha inoasesi cuhanete aite, nitohaneein nei nihane sohin jaohacaanune coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihate caohachae, sohin jaohacane”, naauruha Jorioocurune ⁸aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹Nii jaunte nacoauneein loreri asaee enohin:

“Chaa cajena unaaneei”, naain bajaa Filatone jana, ninauhene chujuhequiin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁰Nitohaneein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoainanacainein nihanune coitucuhine. Canune nainereen coroso que ii teratihanune. Chaaen nachu naineen caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoon chetichaaunne”, naa Filatone jana:

¹¹“Cocoainanacaine lanaala cheteen nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihei. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohaneein ichei caetera”, naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ¹²Jesoso jianena jere Filato niqui. Nete:

“Jiaohine jianeene. Aca, curuaanaa *reey* neein nena jerihane jaun, caohacharihei jianeene. Jianeenete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejeratenaa neriquiin”, naauruha nujaue soaisoaaain Jorioocurune jaun, ¹³Jesoso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan ajeri caje ichanohineein nena aranichoe uhaauruhane coina. Nitohaneein rae-rateeuruhane jaun, raain turuaauruhane jana, nii casetecocuru neruujuena jaan nelauriiriin lauheque nelaurianaana jaan rori choae, ¹⁴enoto chujuttaain Fasocaa catainajeein. Nii jaunte nitohaneein raerateen:

“Nocoo inara curuaanaa *reey*”, naa Filato Jorioocuru raine jana: ¹⁵“Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine”, naain nujaue soaisoaiuruhanne jana:

“Chasiina inara curuaanaa *reey* tereen coroso que”, naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate canacaanu curuaanaa *reey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reeyta*”, naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, ¹⁶acaauru que Jesoso amaerate Filato.

¹⁷Nii jaunte nii Jesoso amaaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejeronneein curuajaaain nena atane ucuuno que baaibaaichaaain

amaain, nii coroso tiha cue Jesoso. (Nii Ebereeo ere cuhane Golgota naauru najaan Couturi Bejeroo.)

¹⁸Nii janate cuu coroatajai coroso que, cuu neeuuha coroatajaain sosere-nacaaaurune jaun, acaauru cataaun Jesoso teeure coroso que, leinjiin jera que, leeocho jera que, naaonjoaain.

¹⁹Nii janate, cuu Jesoso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesoso, Jorioocuru curuaanaa *reey*”, nasiin laenaerate coroso que, tabara que teein Filato. ²⁰Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesoso curuaa Filatohacha laenaeratei ereretaure, nii Jesoso teeuruha coroso quene jaan caje icharaeniha Jerosaleeunne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano ere, naaonjoain que nichata lauriin erenaa cuhane teeinte laenaare, nii que erenaa inaaaurera ereretaauruhane coina.

²¹Nii jaunte: “Coo, Jorioocuru Curuaanaa *reey*neein teein laenaratihara”, naaure Jorioocurunein batrichuru curuaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *reey* niha nocoeti, nasiin laenaerateura”, naauruhane jana:

²²“Nii rijieeincha nedaainera”, nae acaauru rai Filato.

²³Nitohaneein coroso que Cana Coaunera Calaoi Jesoso curabaain teeuru-hane baihate, Cana Coaunera Calaoi Jesoso cajione raare jenai soondarooru. Rai nobirine maajeein raare. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijieein ijiabe-reonu farueraelanaala tocoonojoi nelanaala niha nii rai nobirine jaun: ²⁴“Coo soaihachete naajeein amaacache, Nenacaaentejia caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijianaa neeine, chariji rai neeincha nedareein”, naaure soondarooru. “Ita raite cacajione leruhin raaurureein que necoatijiain”, naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aithane nainaane coina nitohaneein teeure soondarooru.

²⁵Nii jaunte, inae Jesoso mucuuruhane coitucuriin, coroso asaa cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi comasaineein nena Mariha, Mariha Maadala bene, naaonjoaain. ²⁶Nii janana cuu niha-caanu, jataain niicha belaa nichaanune temecohacaanu neba ainane jana, neba coaariin:

“Nii ii calaoita oma”, naa neba raine baiha:

²⁷“Nii chobata”, naa caraine jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijijieein raain amaau coloheri asaa.

Oha Jesosone

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸Inae nitohaneein nihane coina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainaane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitosiha inaene jaun: “Cocoiintohanura”, nae Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

²⁹Nii janate baichaje laaojoi nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijijieein nena nujuatein, nii bino sisiaain Jesoso ujuae que suesuecaauruhane jana, ³⁰nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra”, naain ocoai couturi tijitaain ohe Cana Coaunera Calaoi Jesoso.

Jesoso jaleri rucuaitha leinjiin soondaro rejoin quene

³¹Le janojoein lanaa Fasocoo besetane janate, Filato rai aitha cuure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaae bacoerateein, naain nii coroso caje

rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone coina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaaurune coataa, acaauru rai jataain beseta tabaíneein niha Fasocoa besetana jaun. ³²Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesoso ajiniha coroso que nenacaauru anaae bucu bateeichure soondarooru.

³³Nii baiha Jesoso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴Nete laaen rai nanaae bacoorenihane caniha laaen, rai jaleri rucuaaite leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithane jana chujuhare ichana, acau que jasiisin.

³⁵Canune coaraneen aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esenetaaichene coina.

³⁶“Nihei chatohaneen bacoorurihaainta”, naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanena jaunte, Jesoso bucu bacoorene.

³⁷Cana Coaunera Quiricha Inoaensi leeochoa cuhanete “Focooruhane janate, ninauhene coarajiha cuurureeíncha”, naain aithane rijijieen coarajeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco teeuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Nii janate Cana Coaunera Calaoi Jesoso jaberoco bajae Filato caje Ari-matea cocoaícha Jose, rucuhacuruhane coina. (Nii Josete asinojineeín Cana Coaunera Calaoi Jesoso ere tonoraera ne, leeochoaauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesoso jaberoco jianiha Filatone jaun, Jesoso jaberoco raain amae.

³⁹Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeeín janotiín Jesoso rene turuhin erenaa Necodemo netonai, nichatachoonca quironeen meetoora tocohaneeín nena ujuuai uhain.

⁴⁰Nitohaneen Jesoso jaberoco amaaín, nii juujijiai que rujuuain, cajione que baluluhin conajaain, Jesoso jaberoco rucuheca cue Jose, Necodemo aina.

Nitohaneente onaa rucuhacure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹Nii Cana Coaunera Calaoi Jesoso teeuruha Jorioocurune jaaunte ne enuha inaa neeonjoain. Nii enuha inaa neeonjoain janate ne atanebana. Ecute ne achasineneen ajeri jachu jaiti lesajeeinejeín onaa teeurenihane jaan.

⁴²Cuhanete Jesoso jaberoco teeure, ichuunejeeín niha cajene jaun, chaaen inae beseta bitoauruhane coina neruujihajeuruha Jorioocurune jaun.

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaoi Jesusone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Semana nunuhe tomiho cojoanonaa bana nocohejeriín cuhin, jaiti nocohetoojoaane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ²Nii jaunte soroneen jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca chaaínti cana curuaanaa. Chu chaaínti amaaureta”, ³naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuha-caanu.

⁴Nii jaun, ita jiniichaain soroneen cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriín cuhin, turuhin ⁵metorooaain coaracaanune janate, cuu ne cona. Nena laaen enohin coaraeneeun.

⁶Nii janate canu caaijie turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromarorinhineein seeque.

⁸Nii janane canu netonai enohin coaracaanne jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoanrichaaine quete aite”, naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, caohachaaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanajau cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesosone

(Mr 16.9-11)

¹¹Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha Maadala bene. Chanaaechanajeein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹²cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanere rei que cajionequin Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito jaberoco teeuruhane jaau, leinjiin couturi nichajai que, leeocho tijia nichajai que naaojoain.

¹³Niichurute: “Chate coisiita”, naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhane jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teureta”, naane baiha, ¹⁴jaotoroaain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone jana, acanihanee coitucuen.

¹⁵Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii”, naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha”, beein: “Ii amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coanicha”, naa Marihane janate:

¹⁶“Mariha”, naa Jesocurisitone jana, najaoracaain rautaaain Jesoso coaraain: “Raboni”, nae Mariha.

“Cacha relaera”, naanete aite Ebereeo ere cuhane.

¹⁷Niritiin coineteein mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coa cadaadaara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaaincha cacoelaichaaauru rai canu benihunra. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureeunnicha”, naa Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone jaun, ¹⁸nii Cana Coaunera Calaoi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacauru rai ecooca Jesosone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Tomihokojoanonaa bana nihana jaunna, nii cojoanotiin cuhane ita taojiacaanu nii Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujua fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neeoritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera”, nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁰Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoin cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

²¹Nii baihate nacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijeein teeinti, caletoae Ofa, nirijeeinne caa inara letoaunra”, nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito.

²²Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue raauchera.
²³Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujua acatereeunnicha. Jana aineeichene, canu netonai airi-haaunnita”, nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomasi, caa canu biji larijia cuhane ii biji couturi enoaain coaraau”, naa Jesosone

²⁴Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafone neein, niicha curuaatehuri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja ne.

²⁵Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura”, naain bihaaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanne banaachane, esenetareeunni. Chaaen cuhane canu biji couturi enoaain, chaaen jaleri que rejoin cure cuhane canu biji couturi enoaain, naaonjoain coaracaanne banaachane nainereeeunni esenetaanunera”, nae Tomasi, rai bihaaanune jana.

²⁶Nii baihate fosa janoniane cuhane, coaiteen jelaiha nacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa bacuujuane saijieein enohin canacaanu cataaun neeoritiin: “Raotojoeiin, rachoojoeiin neeuchera”, nae canacaanu rai Jesocurisito.

²⁷Nii baihate: “Tomasi, caa canu biji larijia cuhane, ii biji couturi enoaain coaraau. Chaenchu caa canu jaleri que rejoin cure cuhane, ii biji couturi enoaain coaraain esenetaachau, baaso coacuelanaala”, naa Jesocurisitone jana:

²⁸“Canu Curuaanaa Cana Coaunera”, naa Tomasine jana:

²⁹“Inae laaen Canu esenetaai ichaajenihane coaraaine jaun. Raotojoeinte niha cuurureein, catohaneein nihanune coaraelanaala quesenetaeraauru”, nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinat, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰Itolere ichaainte coarate Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha cuhane. ³¹Cana Coaunera Calaoihineein niha Jesosone esenetaaichene coinat, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raachene coina.

Rede jaohajihacaanune jana, canacaanu rene ecooca Jesosone

21 ¹Nii baihate Calileea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecocoe coaiteen Cana Coaunera Calaoihi Jesuso, rede jaoha nihacaanune jana. ²Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafone naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calileea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeo calaoihi nichaaunne, chaaen leeocho coroatajaain, naaonjoaain nihacaanu Fedoro aina. ³Nitohanihane coinane quete: “Redena jaoha cureeun”, naa Fedorone jaun:

“Tana iniha uhacaanu”, naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache”, naa Fedorone jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoaajeein rede jaohacaanu niqui. Nii janane leiniinejein ate mucuujenihacaanu. ⁴Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane

jana, nemuri auhaniha ecocoe Cana Coaunera Calaoi Jesoso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

⁵Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene”, naane jana:

“Aihaacaanuta”, naacaanune janate:

⁶“Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate mucuriquicheein”, naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

⁷Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera”, naanu Simoon Fedoro raine jana, aoharihane rijieeoritiin torosaacha baajejeen nihana jaun, luhecotariin cajione curujuaain acauhanau fautiin Jesoso rene turuha cue Simoon Fedoro.

⁸Nii janane bote cuhane caajie cuujueein turuha cuhacaanu rede tararajeen, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. ⁹Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

¹⁰Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhin ate uhaauche”, naa Jesocurisitone jaun, ¹¹bote cuhane fautiin nii rede tararae Simoon Fedoro, carene choae. Lefasha saoquichoonca nichatajaa ate tabai natiinte, nii rede soaine.

¹²Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite”, naane jana, “Chaneeina”, naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesoso nihane coitucuhacaanune jaun.

¹³Nii janate, tajiha uhin nii faan raoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejeen techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin. ¹⁴Nitohaniha Cana Coaunera Calaoi Jesoso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecoocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaaaina”, naain bajaa Jesoso, Fedoro caje ne

¹⁵Inae nainaaain canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaoi Simoon, cau nenacaauru leeochoaauru amuritoheriin ii coichana aina cutaain cacoelai”, naain bajaa Cana Coaunera Calaoi Jesoso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa”, naane jana:

“Aihane quere esenetaaurera beraihura”, naane baihate coaiten:

¹⁶“Jonasi calaoi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaaaina”, naain bajaa Jesocurisitone jana:

“Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa”, naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu”, naane jana coaiten:

¹⁷“Jonasi calaoi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaaaina”, naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. Iite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa”, naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu. ¹⁸Esinaena aitoonra. Enamanaaneeinne banate, necoreteein, chunijiun cunaa jereinajaaun curejetohi. Jana, inae biinaa neenete, ichoi caeacaecaaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereneeine jaaun niha natiin chamaaurureeinchaa”, nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹Niritoha Jesoso, “Naaonjoainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha cureeunni”, naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeraneen neeu, inoaelu netiin”, naane jana, ²⁰jao-toroaalaain canu coaari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹Nii jaunte: “Chataaenriha jana caa”, naa Fedorone janate:

²²“Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhanune que tiaaojoaain ichaonaa naine, li laaen quereecha tonoraau”, nae.

²³Niritohane jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaoihi coitucuurera. Coatiha oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichei. Canu jerichaaunnete, coaiten turuhanune que tiaaojoaain ichaore”, nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaoihi Jesoso.

²⁴Caraajenihane coaraain, laenaanune jaunte, esinae rauhijiriin erenaa ne.

²⁵Itolerete niqui ichae Cana Coaunera Calaoihi Jesoso nete saain laenano-hineein neene. Satiin laenanohineein nihane, nerihei caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Cocoinanohichuru Afosotooru

Ichanohichuru

**Afosotooru rai, tururai niha Cana Coauneraacha
Ietoanaa jerei Cana Coaunera Suujuane**

1 ¹⁻²Nii nunuhe caje coauneen, niicha ichanohin ichaain, cachaauru relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaa-joaain quene, caa ichei been, jauriaanejeein laenaaunlu, jataain ii belai-chaanne jaunra Teofilo.

Chaaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru niicha cocoainaenenuuru cotijiaain raain suujua tenajaerate Cana Coaunera Suujue que acaauruacha ichanenu coitucuhin ichacuruhane coina. ³Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cachaneen ecocohin, acaauru rai Cana Coaunera Cojoanona que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain nacoauneen ichaohane esenetaauruhane coina.

⁴Jaiti Jerosaleen niicha cocoinaauri afosotooru aina nihane bana jetaote: “Jiaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocoaanne riji-jieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara”, naain chunijiun cuuru caohateen jetao:

⁵“Esinaete rauhijiriin acau que cache baotisaain cojounacateraate Joaan. Nete inara chaabana nejeein Cana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineen niha curiquicheeincha”, naain jauriaanejeein acaauru rai belu jetao Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohaniane coina.

Dedeeu iniha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁶Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaaun jetaote:

“Enenena coaiten jianacoon Israele coaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoeen cana ichao que ichaohacachene coina”, naain bajaauruha niicha cocoinanenuurune jana jetaote:

⁷“Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatoanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin acaachate nii coitucue niquicha. ⁸Nete inara ichoe fauha Ofa Cana Coaunera Suujuane, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaaente chatoanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujueein canu ere beebejiha curiquicheein, itolereenein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara”, nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹Niritoha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caaijie cojoelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequin acaauru rene ecoocure coroatajai anje-raauru.

¹¹Nitohaneein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaachete Calileea cocoaichacuru. Nii coarajeeichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coaiteen turuha ureein Jesosora”, naaure jetao acaauru rai.

Jodasi coreenraniha Matiasi raauruhane

¹²Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curuajaain nenea ichatane ucuunno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesosohacha cocoainauri afosotooru, ichuunejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaaurune jerecuruha Jorioocurune itaanejeein. ¹³Inae nii neseu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaas sinii aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caaijie, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Anderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateeo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaaen, Selote naaurunaja Simoon, chaaen, Saantiaao calaohi Jodasi, naaonjoainuri.

¹⁴Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera bajae bajaecururejetelu, Jesoso nejeraauru, chaaen neba Mariha, chaaen leeochoauru enecuru, naaonjoainuri aina.

¹⁵Nii cojoanonaa bananeein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaerauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraaain jetao, acaauru rai:

¹⁶“Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane lae-naerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuane rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesoso mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷Canacaanu aina nere beranu quete niqui ranojoineein nelu. Nete nitohaneein ichae. ¹⁸Nii Jodasi jetaote, coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujujuaain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cache suri. ¹⁹Nii coitucuhinte, nii atane curuaateeeure Jerosaleen cocoaichacuru Areseramanein. Acaauru ere cuhane, ‘Areserama’, naanete, ‘Ichana core coriqui coreniha ranojoin atane’, naane aite. ²⁰Cana Coaunera Quiricha Inoaensi Salmo cuhanete:

‘Rai loreri quete jaole que.

Nihei nasaae ichaohi’,

naain laenanohineein ne. Chaaen techu:

‘Niicha ichaneni neein nenea

icharaaunu quete enoe

coreenranu que leeocho cache’,

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²²Nete, cau canacaanu aina neeure Cana Curuaanaa Jesoso baotisaa Joaane caje coaanein dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain canacaanu corihaniha amuhemuhenaacaauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje enohanete caohachare,

canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesusone coaracuruhane jaun, canacaanu aina beranu que”, nae jetao Fedoro.

²³Nii jaun jetaote, “Barasaba Josto”, naain acaauruacha curuaatei Jose, Matiasi, naaonjoainuri, jelai ita rohan tenajaaan jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunera caina jetao:

²⁴⁻²⁵“Cana Coaunera, iite satiin cacha suujua coitucuera neein neeicha. Iite, canacaanu que nii coitucuhateranaa naineeicha. Chariji, caa corootajai-huri caje nainere, niicha jereineein nosa coreniha cunaa jerena jaaun cunaa corenraniiha, iicha teei amihananaa ichana nainereta”, naain jetao, Cana Coaunera bajaare acaauru rai.

²⁶Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cou-junaca siriine jaun, “Coujunaca siricha mucerate aca nereeincha”, naauru jana jetaote, rauhijiriin nii coujunaca aina nena mucue Matiasi. Nii rijiee-ritiin jetaote, lechoonca corootajaaure Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neeuruhane baiha.

Fauha uha Cana Coaunera Suujuane

2 ¹Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neeure, Cana Coaunera bajaauruhane caina Jesocurisito esenetaerauru.

²Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhane jana, luheco-tariin tonijiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujue dede caje.

³Nitohanein tonijiaain fauhin jetaote, nii satiin ecu nenacaauru suujueniha neeoritiin, acaauru bichohe nainetiin, usi lanaro tocohaneein lanalananao-nanae.

⁴Nii aina jetaote, nejelau nejelaauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaauru rai, acaauru ere cuhane ereeure satiin Jesocurisito esenetaerauru, erelanaaca Cana Coaunera Suujuane rijijieein.

⁵Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neeure lauri atane sacutaainchuru caje unacaauru Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoaaauruhane caina. ⁶Nitohanein inae acaauru ichoaa fauha Cana Coaunera Suujuane jana jetaote, tonijiaain ereeuruha Jesoso esenetaeraaurune jana jetaote, satiin codoonetooore nii lauri caje unacaauru cachaauru, acaauru ereeuru cuhane aitocuruhane aonaain. Nitohanein jetaote, suujua inaaoritelanaala ⁷cojoaelatonajaaan:

“Calillea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸inasiina cana ere cuhane aitocure aonacaachene caina. ⁹Caute nihacache itolere sacutaain caje uhinichaachene,

Partia batane caje unacaauru,

Media batane caje unacaauru,

Elam batane caje unacaauru,

Jodea batane caje unacaauru,

Capadosia batane caje unacaauru,

Poonto batane caje unacaauru,

chaaen Asia batane caje unacaauru,

¹⁰Firijia batane caje unacaauru,

Paanfilia batane caje unacaauru,

chaaen Egipto batane caje unacaauru,

tajiha Sirene bujua nena Libia batane caje unacaauru.

Chaaen techu, cau neeure cana aina Romanocuru netonai.

¹¹ Acaauru tabaaurune Jorionecure.

Jana leochaaurute, Jorionecurenihane saijieein Joriooneein nerotocure.

Chaaen techu cau neeure cana aina Cureta batane caje unacaauru,
chaaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoainuri.

Nitohaneein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri caje uhin
nichaachene ereeuru cuhane Cana Coaunera coroaecuruhane jana aonajihan-
cache”, naain jetao satiin cojoelatoore.

¹² Nitohaneein cojoelatiin jetaote: “Chatohanihane”, naain ita caje bajaee
bajaecure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereeure caa ajenacaauru”,
naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina
nichaauraain jetao tonijiaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina
aitoreeunni coitucuhichene coina. ¹⁵Coatiha aitocohichene jana, aansijieei-
nijn ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurure.
Ena nuna macojiu teejia enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶Nete catoha-
nihane coina, inoalenlu inae aitiin bihalu Cana Coaunera Ere bera inoensi
Joherine rijijieein:

¹⁷ ‘Inara rai quiicha tei janonaa
besautelalaje raina,
satiin chauratane que nenacaauru choae
canu suujue letohareeunnicha.

Nii banate,
quiicha chana jerei coaraain
beebejiha cuurureein canu coreniha,
inara nefoerateeurura.

Enamanaacuru niha natiinte,
acaauru que quiicha coaratei
coaracurureeincha.

Biinaacuru nihanatiinte,
quiicha coaratei
coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohaneein inae cutihane banane,
saain canu cachaauru,
enecuru, quichaauru,
naaonjoainuri choae
canu suujue letoareeunni
canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenne, naain dedeeu
jataain cojoaelanaacojoai
coaratiha cureeunnicha.
Jerichanejeeinachu,
chauratane que coaratiha cureeunnicha.

Nii banate ecooca cureein
 ichana, usi tabai,
 suruaa neeonjoain,
 naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.

Jana atene,
 ichana tocoanai jana niha cureeincha.
 Nitohanigate cureein
 inae ichuun nejeeonriha
 turu rai niha inara Curuaanaane janara.
 Nii cojoanona banate,
 coasinacaain elunareeincha.
 Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaaajoaain coaraa

Cana Curuaanaane coina
 bajae bajajeein ichaonacaauru,
 satiin nii caje nichotiha cuurureeincha',

naain nere bera inoaensi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane rijijieeinte,
 inae caa aihane jana coaraquichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaanne aonacuchena, caa que
 erete aonaquichera Isaraele cocoaichacuru. Satiin coarajeeichene notaracaaete,
 itolere ichaaain inara notaarate Nasarete cocoaicha Jesoso que Cana Coaunera
 rai letononeein nihane coitucuhichene coina niquicha. ²³ Nete, inae inoaenlu
 nitohaneein teeichene coina, niicha jerei rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaun,
 inara rai tiha nii terane jana, amaaain teeiche nechu aansai cachaaauru raine jaun,
 coroso que teein sohin jaaorelu. ²⁴ Nete onaa caje ichatelulu Cana Coaunera, onaa
 caje coulucohin, amuritona nainesiniha onaane jaun. ²⁵ Inoaenlu jaiti caa chau-
 ratane que turueniha Jesocurisitone janate, aitorichaaain Jesusone rijitojoein:

'Itolere janona banate,
 cacorataanereein Cana Curuaanaara.
 Aihana jaun,
 nerinaain chatohaneein canu terata.

²⁶ Nii jaaunte,

raotojoein rachoojoein ne canu suujuara.
 Chaaen nechu,
 chaque casilanaala raotojoein ichaaon,

²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberocone nainatejelanaala,
 niheichu

setuha canu jaberocone nainatejenereeinine jaunra.

²⁸ lite canu que,

onaa caje ichananaja coarateeeicha.
 Nii jaunna,
 raotojoein rachoojoein nereeunni',

nerichaaain Jesoso, Cana Coaunera raine rijitojoeeinte belu curuaanaa
 inoaensi Rabiri que beratihalu Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraauru, jerecuchene esinae rauhijiriin inara
 rai aitate aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieeinte, ohalu cana foeratera

Rabirine jana, conautecuruhane jaun cau ne rai natanebana. ³⁰Nete, esinae rauhijiriin rai nere bera inoaensi niha Rabirine jaun, rai nichoala cana curuaanaa Reey neein tihane coina, rai bihalu Cana Coaunerane jaun, coaara rijijieein coitucuelu curuaanaa inoaensi Rabiri:

‘Ti ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa Reey niha cureeincha’, naain que coitucueratiha Cana Coaunerane jaun.

³¹Nii jaunte, inoaenlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono Mesihasinge jana, nota que coaara rijitojoein:

‘Naaonjoaainte, turuha ureeinha. Nihei nitajerinaain rai jaberecota. Niheichu ecu seturinaainta. Oo cajete ichanareein Mesihasinge’, naain caohachanainejeein jitariin coitucuhane jaun, Jesoso coaara rijitojoein belu curuaanaa inoaensi Rabiri.

³²Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijieein, canaacaanu netonai, canaacaanu nota que ichanaa Jesosone coaracaanu, ichatiha Cana Coaunerane jaun. ³³Nitohanein ichateeinte, nacoaunein dedeeu rae Cana Coaunera, rai raotono nichajai que, aina jiniiquiin nihane coina. Chaaen techu, nitohanein dedeeu raain, nii rai niicha tenaa jerei rai Suujue te. Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhane jaun, satiin coaraain aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raotojoein. ³⁴⁻³⁵Coatiha Cana Coaunera ere bera curuaanaa inoaensi Rabiri, dedeeu iniha cuhilu. Cana Coaunera Calaohi Jesosote iniha cuelu. Nii jaunte,

‘Tite satiin Curuaanaa neeicha.

Cau caraaotono nichajai que carohan nelauriaau,
ii que nejeratenacaauru amuritohine coina
ichacaanne reentiaaincha”,

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunerara’,
naain Jesoso belu Rabiri, beratiha que Cana Coaunerane jaun.

³⁶Aihana jaun, satiin Jorionequichene raina caa beeun raotojoein coitucuhichene coina. Nii coroso que tein inaraacha focoo inaraacha atinai Jesosote, satiin Curuaanaa Mesihasinge te Cana Coaunera”, naa Fedorone jaun jetaote, ³⁷que suujua rohecaain, jataain inaderaain:

“Jesocurisito coreniha canejeraauru, cha charihacaanuta”, naain bajaauruhane jana jetaote:

³⁸“Cana Coaunera notaracae baaso ichaain, osa que nesaruhin neosateein, naaonjoaain neeichene jianein, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha nebaotisaerateeuche satiinte, inara osa caje inara mitaain, inara rai Suujue teine Cana Coaunerara. ³⁹Catohanein tihane cointe, inoaenlu beratelu Cana Coaunera. Niite nenacaen inara caohachanu neen ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coriaae nenacaauru raine maajeein. Satiin niicha cotihacuri raite, rai Suujue tiha cureein Cana Curuaanaa Cana Coaunerara”,
⁴⁰naain acaauru suujuatiha, nii cachaauro- baasonein ichaonacaauru caje mituuruhane coina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹nii niicha beebejei esenetaain tonoraeraauru jetaote, baotisaain cojounacatenohinein, Jesoso esenetaarenein neure, nii bananein nichata oaraancai cachaauro.

⁴²Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin ichaore, relanajaauroha nii afosotoorune rijijieein, ita suujua rijitojoein jiniiquiin ita coroatajanein, ita taojiaain ita aina Cana Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenonein naaonjoaanne.

Raotojoeinte ichaaore Jesocurisito esenetaerauru.

⁴³Nii jaun jetaote, satiin cojoelatoore, itolere ichaain cachaauru notaa-ratiha afosotooru que Cana Coaunerana jaun. ⁴⁴Satiin nii esenetaerauru jetaote, ita suujua rijitojoein neein, ita rai chaelai sirichuruhane ita sihire ita acatiha tacaain. ⁴⁵Chaelai acaauruacha sirii que necoreteeuruhane nenai-netiinnete, ita aina nii core coriqui tein ita rai leruhin raare, raotojoein latecuruhane rijiinanaain. ⁴⁶Cojoanoonetojoein jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaan coloheri Teenforo asae. Rai lorerichuru asaae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhin lenonecure jiniiquiin, raotojoein rachoojoein ⁴⁷Cana Coaunera corojeein. Chaaen jetao techu, caoha-chaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacaauru cachaauru.

Cojoanoonetojoeinte, niicha ichoteratecuri tiha acaauru aina, Cana Coaunerane jaun nejeeontejeen sacure.

Nerautaa leinjiin bacosane

3 ¹Nuna macohi choae teejia enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocurune jaan loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joaan, naaonjoai-nuri cuu Cana Coaunera bajaauruhane caina. Jelai rijiu enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajaauruhane caina. ²Nii jana jetaote, nii Teenforo bacuujuaniha ne leinjiin bacosaneein nejanoha caje coauneein nena cache. Cojoanoonetojoein jetaote, nii Teenforo acuuja Caohachajeinein acaauruacha curuhateihu amaan teeure, coriqui baja ecu enonacaauru cajene caina. ³⁻⁴Nii jana jetaote, enooruha caina iniijina cuuruha Fedoro aina Joane jana jetaote, acaauru caje coriqui bajaai bacosa. Nitohanein coriqui baja acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajeein jetao:

⁵⁻⁶“Aonaunra”, naa nii bacosa rai Fedorone jana:

“Chaelai teeuruhane caina jecha aite”, naain acaauru coarajihane jana jetaote:

“Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quicha sirii tereeuni icheicha. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraa in amuute coaracaara”, ⁷naain nii bacosa biji raotono nichajai que mucuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijieeoritiin caohachanainejeen nerautae nii bacosa tijia aina rai tajichocuru. ⁸Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraa in, nii ita taojiaauruha Jorioocurune jaan loreri Teenforo asae enoha cue jeluhate jelu-hatiin Cana Coaunera corojeeun. ⁹⁻¹⁰Nitohanein nimichuhin nichaauraa in amuhin, Cana Coaunera coroaecane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin coasichure situuruhane nainein Teenforo acuuja Caohachajeinein acaauruacha curuhateihu lauhequiin coriqui bajaera nihane coitucuhin.

Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein acaauruacha curuhateihu neein ereerejiha Fedorone

¹¹Nitohanein jetaote, Fedoro aina Joaan caje coriaae nalunaa jerene nii bacosa nihane caje nerautanaa cache. Nii jana jetaote, Teenforo chajenein nena loreri Salomoonnein curuajaain nena asaae neeuruhane jaun, soronein ruhanihajaaintiin cuhin cojoelatiin coarajeeure satiin nii cuu nena-caauru cachaauru. ¹²Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Chanuna canacaanu cojoelatohichete Isaraele cocoaichacuru. Coatiha canacaanuhacha nejeein nihane nerautarihei caa cachata. Niheichu jataain leeochoaauru amurijiriin, Cana Coaunera ere tonoraeraneen nihacaanune jaun niheinta”, nae Fedoro. ¹³Niritiin jetaote:

“Nii cana inoaensihuru Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri coaunera-Cana Coaunerate, jataain nelateen nihane coina, cocoaainai rai letono Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoainanacaihuri rai teeichene jana, jianena jeriha coberenadoro Filatone saijieen, caohateen jianena jereneichelu. ¹⁴Nitohaneen caohachanejesina ichara nihanatiinte, jianena jeriha Filatone jana, caohateen neeichelu. Coinanaa, nechua aansai sonajaaneen nena jianeratequichelu. ¹⁵Nitohaneente, nii ichaonaa tera sohin joerateeichene jana, ichatelua Cana Coaunera. Canacaanune, nii ichatiha Cana Coaunerane coaraneen nihacaanu. ¹⁶Nii Jesoso corenihate neratae caa cacha inaraacha coitucuhicha. Jesosohacha corenihate, caochananejeein neratae caa cacha inara notaracaera”, naain jetao:

¹⁷“Acanihane coitucuheneeichene jaun, sohin joerateeichelu inara curua-naacuru aina jiniiquine coitucuhana raotojoeenicha canejeraauru. ¹⁸Nitohaneen situhin nihanetene. Inae nere bera inoaensihuru que, ‘Naaonjoaainte cairichaaeriin inae nirijieen cuaajeein sohin jaoha cuurureenicha’, naain nere bera inoaensihuru que beratihalu inoaenlu Cana Coaunerane jaunte, Cana Coaunera ere nainane coina, nitohaneen nii inoaenlu inara corootajane-raanu que niicha letoanaa jereilu Mesihasi teeichelura. ¹⁹Aihane jaun, chatohaneen baaso ichaain neeichene, suujelanaala jitariin been, jianeein Cana Coaunera ere tonoraain neeuchete caseteco coaraquichene rai neeichene caje inara ichotemiin Cana Coaunera. ²⁰Chaaen techu nitohaneen neeichene, nii inoaenlu inara corootajaneraanu que niicha letoanaa jereilu Mesihasi- Jesoso letohareen nacoauneeinicha. ²¹Nete jaiti itolere rucuheca Cana Coaunerane reentiaain, dedeeu niha cureen nere bera inoaensihuru que, inoaenlu beratihua Cana Coaunerane tocohaneeinicha. ²²Nii quete, cana inoaensihuru rai:

‘Caa nere beraneen caletohane rijijieente, inara caje nacoauneein rai nere bera letohareen Cana Coaunerara. Itolere que tonaane, nere tonoraain neeuchera. ²³Nere tonorana jeriheichurute, caohachananejeein nitajiha cuurureenicha’, naain belu cana inoaensihuru rai Moisesa.

²⁴Caritiinte aitoroaetoorelu Cana Coaunera ere bera inoaensi Samoeri caje coauneein satiin nere bera inoaensihuru, catohaneen turuhane quera. ²⁵Nii jaun inarate, nii nere bera inoaensihuru que beratihalu Cana Coaunerane rijijieen, nii naitoonjoa sirichaneen neeichera. Chaaen techu, inoaenlu cana foeratera inoaensi Abaraaun rai:

‘Satiin caa chauratane que nenacaaurune, caohachaa in teratiha cureeunni ii nefoerateeuru coreniha’, naelu Cana Coaunera, cana foeratera inoaensi Abaraaun rai. ²⁶Niritohane jaunte, oo caje nii Calaoi ichateen, jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coaunera, nii coaraain neeichene, baaso ichaaechajeein neeichene jianeein neeichene, inara corootajaneen nihane coinara”, nae jetao Fedoro, nii cuu nenacaauru cachaauru rai.

Cocoainganacaihuri acatiha neeuruha Fedoro aina Joaane

4 ¹Niritiin jaiti cachaauru rai ereereeca Fedoro aina Joaane jana jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera folisihacuru

curuaanaa, sadoseeocuru, naaonjoainuri. ²Turuuruhane jana: “Coaraaunachuhinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje ichanaalu Jesusone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha cachane coitucuhacaanu”, naain cacha relaauruha Fedoro aina Joaane aonajeeuruhane jaun jetaote, obaaecure sadoseeocuru: “Nihei chunei onaa ichatera. Nihei Cana Coaunera niha natiin onaa ichatena nainiheita”, naain cachaauru relaauruhane jaun.

³Nitohaneein obajeein jetaote, Joaan aina curuataain Fedoro mucuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu janoaeratenajaaure.

⁴Nii inatiin jetaote, atiin esenetaaure nii cuu aonajeeurera arajiin cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que jooraain quichaauru nejesina janijiin, saoqui oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeraneen neeure, enecuru, caaanaihuru, naaonjoainuri janijilanaana.

⁵Nii cojoanoo jetaote, nii que ita rai ereuru coina, Jerosaleeun ita taojiaaure Jorioocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaaen Cana Coaunera Quiricha Inoaensi que cacha relaaurera, naaonjoainuri.

⁶Chaaen jetao techu, cuu neeure saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araaichuru, naaonjoainuri. ⁷Acaauru jetaote, caresero caje rocoeratenajaain, Fedoro aina Joaan raerateen, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai:

“Cha cocoainanacaineein inara tihane aina caa aaicheta”, naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸coroatajaniha Cana Coaunera Suujuane jaun, cha que casilanaala jetao:

“Aonacuche satiin caraachuru curuaanaacuru, satiin Isaraele cocoaichacuru bichauhenaauru. ⁹Nii cunaitenaa rai caohacha ichara coitucunaa jereein bajaai-chene jaunne, inara rai berichaanuhincha, coitucuhin neeiche satiine coinara. ‘Nitohaneeinna nerautaa caa cachate’, naain coitucuhichene jerena caaunra.

¹⁰Satiin aonajeeichene urichoone berichaanuhin, satiin Isaraele cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que terateen inaraacha sohin inaraacha joerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito oo caje Cana Coauneraa-cha ichatei corenihate, caohachanainejeein cunai caje nerautaaain, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejeein nerautaane coaraquichera. ¹¹Caa cacha rautaera Jesusote, letoae Cana Coaunera, satiin cacha coroatajaneraanu que niqui. Nete, nere aonane jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹²Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leeocho cacha tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate, chabana nitajenaa charaneen nihacache jaanu teraanu que letononeen nena ne, itolere baaso caje jianacoon cana mitaeranu quera”, naa acaauru rai Fedorone jaun jetaote:

¹³“Caaurute, Jesoso aina amuhemujueein nerelanacauru nera. Coatiha jataain cana tocohaneen, caohatiin quiricha inaaurera niheita. Nete jataain coitucuera rijitojoeen, erenaa inaaure caa cachaaaurura”, naaure cojoelatiin nii cocoainanacaihuri, cha que casilanaala ereeuruha Fedoro aina Joaane jaun. ¹⁴Chaaen, cuu acaauru aina, chujuhechoha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erenaa nainecurene. ¹⁵Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaan caje, mitaeratenajaaure. Nitohaneein, mitaeratenajaain jetaote, cuu nejesinajeein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihahacache, caa cachaauru ainata. Itolere caa Jerosaleeun nenacaauru cachaaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cache rautauruhane coitucuurera. Nii que, nainihei, ‘Casaje’, naain, irihacacheneta. ¹⁷Coanete, taeneein cuaajeein, Jesoso que cache relaauruhane coataa, nii caohatichaachete jianecurumiin, nabana chunei cache rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara”, naain jetaote, ¹⁸Fedoro aina Joaan cotijiaain:

“Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cache relaain neeiche-nera. Nii jianeecachuchera”, naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coaunera ere tonoracaanune jianein inara ere tonorarihacaanu, Cana Coaunera ere tonoracaanune colaihaje tacaainta. ²⁰Nainihaacaanu nii que ereerejihaacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho que canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucuhi, naajoaihunri que cachaauru relanaa jianerihacaanuta”, naain tonoranaacuruha Fedoorune jaun jetaote, ²¹cache relaauruhane caohateein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecotojoeriin inara casetecarichaanuhincha”, naaure jetao, acaauru rai cocoainanacaihuri.

Nitohanein jetaote, casetecanajaelanaala, nirijiein jianenaacure. Jiane-naana jerecuruhi jetao niqui. Ne jetaote, nii cache rautauruha Fedoorune coaraain, Cana Coaunera coroaecuruhane satiin ecu nenacaauru cachaaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cache jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiriin.

**Cana Coaunera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru,
acaauru lararajihane caina.**

²³ Nitohanein jianenaacuruhane jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leeo-chaaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joaan. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoaainte, canacaanu teeure canacaanu casataain, cana araichuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara”, naain jitariin, nii acaauru leeochoauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴cuu jiniiquiin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coaunera, iite cana janonaa coauneranein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naaonjoaain coauneranein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneranein neeicha Cana Coaunera. ²⁵Iite, ii Suujue que berateein, ii ere bera inoaesi Rabiri que berateein:

‘Chanuna joareein
rai suujua auhacaain
nererojoeacaure
laurilauri nenacaauru cachaauru.
Chanuna nitohanein
baasonein suujua coaracure
inacojoein cachaauru.

²⁶ Chaaen techu

Cana Coaunera amurijiriin nena coacuhin,
nii niicha letoai Mesihasi que nejerateeure
cana rai chauratane coaranein

que nenacaauru aina *reeycuru*,
naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoaesi Rabirine
rijijieeinte, ²⁷Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Ponsio
Filato, Jorioocuru *reey* Erodesi, chaaen nejelau atane nenacaauru, chaaen
Israelitaauru, naaonjoainuri, caa neseu netaojiaain nejerateeure, nii ii jere-
nohin icharaanu que ii letono Jesoso iicha janijiin iicha rai Mesihasi ainara.
²⁸Nitohanihane coina, inae inoaelu coacuhin ichaailune rijijieeinte, aihurera.
Nitohaneeinte, aitohine que nainaaurera Cana Coaunera.

²⁹Aihana jaun, enene caje coaauneein, canacaanu casataauruhane coa-
raaine, jelai amuritoheriin canacaanu coroatajaneene, cha que casilanaala,
cachaauru rai, ii ere beebejihacaanura, Cana Coaunera. ³⁰Chaaen, laraajiin
itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru
rautaain, cojoelanaacojoai ichaain naaonjoacaanune coina, esinae rauhijiriin
nii ii letono Jesoso letononeein nihacaanune coaracuruha satiin cachaaurune
coinara”, naain jetao jiniiquiin Cana Coaunera bajaare.

³¹Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainaauruhane rijieeoritiin jetaote,
nerurujuaa nii netaojiaauruhane jaan jelaiine jana, acaauru suujuaa neo-
ritiin, acaauru suujua laraajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote,
chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracae laraa-
jiin, Cana Coaunera Ere beebejeeure.

Satiin rucuhelete, satiin acaauru raineen ne.

³²Satiin Jesoso esenetaerauru jetaote, jataain arajiin ita aina neeuruhane
sajijiein, ita suujua rijitoejeen coacuhin jetao, “Coatiha leeinjiin cana rai-
nuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuheleta. Satiin cana raineente
nera”, naaure jetao, satiin, ita rai. Nitohaneen jetaote, satiin raineen ne nii
itolere acaauruacha sirii.

³³Nitohaneen jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, laraajiin, oo caje
ichanaa Cana Curuaanaa Jesusone beebejeeure jetao nii afosotooru, itolere
ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane que cachaauru notajaain.
Nitohaneen jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, satiin, acaauru coroatajane
Cana Coaunera. ³⁴Nii jaun jetaote, nii chunei leeinjiinejeein, chaque lanaain
neurene. Tabaauru atane sirichaauru, tabaauru loreri sirichaauru, naaon-
joainuri jetao, que necoreteein, ³⁵nii afosotooru rai uhaain niicha raauri
coriqui teeure, latecuruhane rijinanaain acaauru rai luruuruhane coina.
³⁶Coaraaunachuhinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita Joseneen curua-
jaain nena Chifere cobena que nejanoanaa Berenabeeneen afosotooruh-
a curuaatei. “Berenabeen”, naanete, “suujua nunaera”, nae. ³⁷Nii cacha
jetaote, atane sirihane jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain
jetao, jitaain nii coriqui te, afosotooru rai.

Osa que nesaruhin, nohaneeuruha Ananihasi, Safira, naaonjoaihunrine

5 ¹Nejetaote acaauru aina ne leeocho cacha Ananihasineen curuajai, rai
comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leeinjiin atane que
necoreteein, ²ita suujua rijitoejeen leruhin rai core raain, esi rijijiein jita-
riin amaera rijitiin: “Nocoo coriqui”, naain afosotooru rai teeure. ³Nii jana
jetaote:

“Ananihasi, chanuna ishujua cuhane enoha Moconajaerane rijitoejeen, Cana Coaunera Suujue rai nohanenaa jereei leruhin coriqui raain. ⁴Nihei chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteeura’, naain ereein neita. Nitohaneen, eletoaera que necoretenaa lanaalate, icheineen niha satiin coriquine maa-jeen inatiin, leruhin raain nohaneecha. Nii atane necoreteeine jaan, coatiha nejelau raineen nihein. Nii jaunte niqui, satiin, coriquine maa-jeen icheineen nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanuhacha jecha coritaa’, naai jerihane niqui. Nete, Cana Coaunera notaracaa canacaanu coritaa”, naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵cuu aonajeeorihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojoelanaala nii ecu neen coarajeeurera cachaauru. ⁶Nii jana jetaote, tajiha nichuuntaain coaraain, rai jabereco conajaain amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷Nii baiha jetaote, nichata orai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naaonjoaara”, naain coitucuelanaala, caohachanaenetojeen. ⁸Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beeichene jeeoneei coreneen, inara rai atane que necoreteeiche”, naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihaanune jeeonejeeine, necorethacaanuchera”, naane jana jetaote:

⁹“Chanuna ita suujua rijitoejeen, Cana Coaunera notaracaa canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijiera amaain, conauteraauru cachaauruchera. Inae iitonai amaaururichaainchera”, naa Fedorone rijieeoritiin jetaote, ¹⁰Fedoro tijia asaa tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan teen conautecure. ¹¹Nii jaun jetaote, banetojoelanaala coasichure nii satiin Jesoso esenetaerauru, satiin nii nitohanihane coitucuurerane maa-jeen.

Afosotooru aina cuaain, itolere cojoaelanaacojoai ichaain cachaauru notaaratiha Cana Coaunerane

¹²Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoaihunri rauterateen, itolere icharateen cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajeneen nena Salomoonneen curujai asaa ita taojianajaocure afosotooru, satiin Jesocuriso esenetaerauru, naaonjoaihunri. ¹³Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojiana jecurene casi caun, jataain belainaacuruha natiin. ¹⁴Nejetaote, arajiin cachaauru enecuru netonaine maa-jeen Cana Curuaanaa esenetajeen nejeeotejeeure. ¹⁵Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoain, cacha situnajaun bero auhaniha teeure, nela choae, rai rori choae, naaonjoaain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautauruhane caina. ¹⁶Chaaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru neseeuru nenacaauru cachaauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuchuhi cairichanojineen ichaonacaauru, naaonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojeen satiin nerautaare.

Afosotooru que nejerateeuruha cocoinanacaihurine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihanee jaun, nechuu jataain necolai caun, nii afosotooru mucuhin amaain, caresero cuhane tenajaaure nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje cacha ichatena nainiha Cana Coauneraane esenetaaichuru sadoseecuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuujuu joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono anjera. ²⁰ Nitohaneen mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachaaauru rai beebejeein, caa Ena Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebejeeuchera”, naain jetao, letoanajae Cana Coaunera letono anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaee enohin, beebejeein cachaaauru relaaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaaen acaauru aina nena-caauru, naaonjoaihunri, satiin acaauru bichauhenaaauru cotihacure, netaojiaauruhane coina. Nitohaneen, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru rae-rateeure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru folisihacurune jana, nii leenjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaure rai, biha cuure. ²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojoineein, acuujuu naineeinchuru soondarooru que caohatiin beraichaaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leenjiine-jeeincha”, naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachaaainti ichaa cuurureein nirijieein taeneein cuaajeeinta”, naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru folisihacuru curuaanaa, jataain nelateen nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoanojoihurura”, naain, acaauru rai beenajae leenjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeoritiin cuhin, rai folisihacuru amaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohaneen cuhin jetaote, inae erunajaain, acaauru uhae, chatohaneen cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohaneen tenajaaauruhane, ajeri que bодоosinajaauruha cachaaaurune coataa.

²⁷ Nitohaneen, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tenajaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaaauru relaaichene coataa aitiin, caohatihacaanulura. Nii saijieeinte, enanetojoeen, nii jianena jereneeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaainta. Inae itolereenein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitea jerequichera”, naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanae jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoracaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoesihuru Coaunera-Cana Coaunera, nii coroso que teen, inaraacha sohi inaraacha joailu Jesoso ichatelura. ³¹ Nitohaneen jauriaanejeein, oo caje ichateinte, raotono nichajai que lauriaain, nii Jesoso cocoinae, itolere curuaanaa nihane coina, Cana Coaunera. Chaaen, itolere baaso caje cacha mitaeranu quene maajeeinte, te

Cana Coaunera, Israele cocoaichacuru corootajaneraanu que, itolere baaso ichaachajeein neeuruhane jianein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coinara. ³²Canacaanune, nii coitucuhin, coaaraaneein, que ereerejihacaanu. Chaaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icha-raauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonaite, canacaanu que nii coaaratera”, naain tonoranaacure, Fedoro aina, leeochoauru afosotooru.

³³Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acaauru jaonaa jerecure. ³⁴Nii jana jetaote, nii cocoinanacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseeo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucueraneein, acaentonai cocoinanacaneein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin nichaauraaain, basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵Nitohaneein, inae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satii Israele cocoaichacuru. Caohachaaain necohala-jiin aihuchera. Nijiaonriha, joaenreein coitucuera lanaala, chatohaneein caa cachauru teratein neeichene. ³⁶Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, lesajei que niqui, ‘Aca jete, jataain itolere amuriji-riin nelateineeinera’, naane jaun niqui, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaaneein, jianecuru-halu sacuureraauruneta. ³⁷Coaraaunachuhinti, itolere sacutaain nenacaauru cachauru janiichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiteen Romano-curu aina nejeratiha leinjiin Calileea cocoaicha Jodasine jana, jerichanejeein, acaentonai sohin jaoruhane jaun, rai sacuurera netonoain, ita caje riaaneein, jianecuruhaluneta. ³⁸Nii rijijieeintechu, Cana Coaunera letononeein aihureniha caa cachaurune, raajenihane jianiha cuurureeinte, roheca-nacaaurureta. ³⁹Aihana jaun, Cana Coaunera letononeein aihuruhane jana, acaauru aina nejerateein, acaauru rohecaachenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coa Cana Coaunera aina nejera-tenaa amunena coaucachera”, naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraure.

⁴⁰Nitohaneein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru cotijiaain bisichatenajaain, “Nijiaonriha nenacae Jesoso que cache relaaain neeiche-nera”, naain jetao, cache relaauruhane caohateein, jianenaacure. ⁴¹Nito-haneein jianenaacuruhane jaun jetaote, nii cocoinanacaihuri notaracae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisiinajaain mainajeein, acaauru necoejochanuuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaene jaun. ⁴²Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanoonetojoein, nii acaauruacha cohajei Mesihasi niha Jesosone beebejeein, cache relaaure, Teenforo asaae, loreri naineeine maajeein.

Caainsineein acaauru corootajaneraanu teeuruhane

6 ¹Nitohaneein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejeein cuujueein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaerauru cachauru. Nii jaun jetaote, nererojoeaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohaneein, nererojoeaain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teeuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai qui-nacai teeure chaluurerata”, naaure Ebereeo ere cuhane erenacaauru rai. ²Nii

jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaerauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru afosotooru. Nitohaneein, taojianajaain jetaote, acaauru rai:

“Coatiha caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jianeein, cache rai lenone teeurera beraichaneein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caaunsine cache itolere coitucuurera Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nenacaauru, inara caje, chariji chaainti esinae rauhijiriin nitohanaichana nainaeraaurune, niichuru janijiin beeuchene, canacaanu, acaauru rai amihanenaa tihacaanu, jelai teein, nii coaaraneein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanune laen, satiin rai, Cana Coaunera bajaebajajeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacurichaanuhicha”, naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitojeein jerecure.

Nitohaneein, jereein jetaote, Jesocurisito ere esenetaain Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nena Eseteba, chaaen Ferifi, Porocoro, Nicanori, Timoon, Paramenasi, chaaen leeinjiin cache Antioquiha caje nena Jorioonein nerotona Nicolasi, naaonjoainuri janijiin raauure. ⁶ Nitohaneein janijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa uure nii neeuruha afosotoorune jaau. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure, acaauru cocoinaa Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaaneein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jaun jetaote, nenacaaen jelai choae jauhecotojoeriin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteeure Jesocurisito esenetaerauru cachaauru. Arajiin saseredotecuru Jorioonein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaaure.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichaaain cachaauru notajae.

⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaaerinojineein Neeuruhane Caje Mitanojoihuru neein curuajai sinacoca nenacaauru Sirene caje, Alejaandiria caje, Silisia caje, Asia caje, naaonjoainuri caje unacaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritona nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuane que laraajiin irihane jaun. ¹¹ Nii coreniha obajeein jetaote, tabaauru coretecure, nechua joareein caje rocohin, irijiaain:

“Baasoneein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera”, naain acaauru aina colurujeeuruha, nechua joanreein coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritiin beeuruhane jaun, Eseteba que nejerateein, codoonetiin Eseteba mucuure satiin cuu nenacaauru, satiin nii Cana Coaunera Quiricha inoaesi coitucuurera, satiin acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri. Nitohaneein mucuhin jetaote, tararaain amaaain, acaauru curuaanaacuru rai teeure, nii rucuhecuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohaneein acaauru aina colurujueranu que casaje cachaauru arihuruhan jaun:

“Canacaanu netonaine chuhisi, aonajenajaaocaanura. Inetono janonaa bante, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai Moisesa aitoonjoa Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiin jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao coreereinjen’, nanajaaonca chuhisicha”, naauruha nii cocoinanacaihuri rai, nii casajeeurune jaun, ¹⁵ nii Eseteba

coarajeeuruha saain nii cuu nenacaauru cocoaianacaihuri, satiin nii cuu nenacaauru cachaaaurune maajeeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tocohaneen necore satiin rai nomeri.

Jabereco coreniha iriha Esetebane

7 ¹Nii jaun jetaote: “Esinaena rauhijiriin, ii que erenaaniha”, naain Eseteba caje bajaa saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

²“Aonacuche canejeraauru, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhijiriin aitete, aonaquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoaei Abaraaunne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocohin: ³‘Caa ii atane jia-neein, satiin ii araaichuru ratiriin, ichei quicha coarateeni atane que ichaonihura’, naa Cana Coaunera, Abaraaun raine jaun jetaote, ⁴Caldea atane caje mituhin, naain nejelau atane Araaun neein curuajaihu ichaoha cuelu Abaraaun. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena nihacachene jaan atane que Abaraaun letoae jetao Cana Coaunera niqui. ⁵Ne jetaote, nihei aansijieenijin, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caniha jetao: ‘Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naaonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaaen coroatajajeein nefaaururiihaain ii nefoerateeuruta’, nae Cana Coaunera, Abaraaun rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjiinejeein Abaraaun rai canaanai inatiin jetaote, Abaraaun rai nirite Cana Coaunera.

⁶Niritiin jetaote, Abaraaun rai: ‘Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacaneen, erorai nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechus caseteco rijijieen ii nefoerateeurura. ⁷Nena, nii acaauru cairichaerichaauru cachaaauru casetecaain, jelai caje Israelitacuru rocoerateen, nii caitoonjoa acaauru que banihateen quicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que bani-jiiaain atane que ichaohin, quere tonoraain ichaooruhane coinara’, nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸Chaaen techu esinae rauhijiriin, Abaraaun rai aitohane coujunacanu que: ‘Quichaneen nejanoha ichei canaanaine, jaberoco cari jiununerateen saerateeura’, naa Cana Coaunerana jaun, nejanooa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janoneen nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiununerateen saerate Abaraaun. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Israelitauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoaeisihurune. Acaauru jetaote, nii acaauru ocoala Jose que nererojoecaain, que necoreteeure Egiptoo cuna-caauru cachaaauru rai, Egiptoo amaain, que necoreteeuruha Egipto cocoaicha raine coina, nechus jataain necolai caun cotaiha. Nejetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaain. ¹⁰Nitohaneen jetaote, itolere necairichanaa caje mitaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itolere coitucuha Josene coaraa Egipto curuaanaa Faraaonne jaun: ‘Acate, caque jauriineen itolere coaraneen itolere curuaanaa neein nerora rijijieen nihane caohachaera’, naain, coberenadoro neein nii Jose cocoaiane jetao Faraaon. Nii jaun jetaote, itolere Faraaoncha sirii erora rijijieen, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹Nii baiha jetaote, carajaojoaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoaeisihuru, caohachananejeein neniha quinacai, Canaan, nii Egiptoo

nihanatiine jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilu chunijihun quinaai arihuruha cana inoensihuru cana fojiaraaurune jaanu. ¹²Nejetaote, nii bana Egipto curuaanaa rai niha tiricone coitucuriin, rai calaohichuru-cana inoensihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico coretiha cuuruhane coina. Nii tirico coretiha cuuru que jetaote, jauriaanejeein, Egiptoo cunaa nunu-heteurelu cana inoensihuru. ¹³Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: 'Inara caje nena neeine neeunra', naain nihanacuru que, necoitucuerate Jose. Niritohane jaun jetaote: 'Acaauru caje nena neeina nihate', naain Jose coitucue Egipto curuaanaa Faraaon. ¹⁴Nitohaneein jetaote, nii baiha neeoriin, acaauru inaca Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiiin Egiptoo, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca saoquiin nenacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵Nitohaneein jetaote, Egiptoo ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoensihuru netonai. ¹⁶Nii baiha carajaain neein jetaote, nii Egipto caje mituurelu cana inoensihuru ichoalacuru Israelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii acaauru rinaja Jacobo bucuuru rocohin amaa'in, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje Abarauncha coretei atane que rai bucuuru amaa'in rucuhacurelu.

¹⁷Nii baiha carajaojoaain catiaain jetaote, inae Abaraun rai jinateein, Israelitaauru rai atane tenaa jeriha Cana Coaunera catainaecane jana, inae arajiin nefaecure Israelitaauru Egiptoo. ¹⁸Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nena Reey, Egipto curuaanaa nihane coina. ¹⁹Nii Reey jetaote, cana inoensihuru Israelitaauru coritaain cairichaa'in, acaauru bereecuru ena nejanoanacaauru quicha cojoaajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejerateeuruhane coataa, necohalaai caun.

²⁰Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanoaa Moisesane jana jetaote, jataain belaa'in coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata ateejeinchasirichurelu asinojinee'in rai fojiaraauru. ²¹Nii baiha jetaote, acaauru bereecuru quicha cojoaajihuru jaohacoauruhane coina, aitoa nii Egiptoo curuaanaane jaun jetao, nemuri auhaniha, caohachajee'in curuteein, nii Moisesa jianecure rai fojiaraauru. Nitohaneein, curuteriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijieein nii Moisesa fojiae nii curuaanaa Faraaon cacunu. ²²Nitohanihane jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijieein, acaauruacha coitucui coitucuhin, acaauru relanojinee'in, leeeinjin cachamijiaa'inee'in, nere que, nichanaa, naaonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³Nitohaneein jetaote, inae jena choonca jaanacanihane jana, naraaichuru Israelitaauru rene, turuha que Moisesa. ²⁴Nii jana jetaote, cuu leinjiin Israelita cohajiha Egipto cocoaichane coaraain niqui, nii naraai Israelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae Moisesa, ²⁵nii caje nainaa'in: 'Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajaneraanu quera, naaururichaa'in jecha, nii naraaichuru Israelitaauru', naain. Nete caohacha naenetohecuru.

²⁶Nii cojoanoo jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Israelitaaurune jana, erunajaain: 'Chaanate nejesinajee'in ita sohicheta', nae niqui Moisesa, nere tonoraa jerenajaain. ²⁷⁻²⁸Nejetaote: 'Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaane que eletoaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tochanee'in inoonte, casohin cajaanaa jereeita', naain cotaain, Moisesa saruhite nii leeochoa sohajera Israelita.

²⁹Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madiaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohanein jetaote, ucuae sorohin, coroata-jaain quicha cojoajineein canaanai siriin, nejelau atane nenacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

³⁰Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, cacha areroo desieretoo cataaun ichatane ecuuno Sinaaínein curuajai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, ihane ecu chujuhequi enuha laaojoi cacaieiriin. Nii jana jetaote, nii enuha laaojoi iihani cataaun ecooca leenjiin anjerane jaun jetao, ³¹cojoelatiin coarajeein, caohachaaín rautaaín coaraane coina, rohan nichuuntaooriin coaraa Moisesane jana jetaote:

³²‘Canune, ii inoaesihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canune, ii inoaesihuru Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neein neeunra’, naane jana jetao, coaaneetojoelanaala coasiha nesoonetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

³³‘Nii ii safato rocoora. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheí nii ii safato ruhacaain caelai shaaquineta. ³⁴Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu cachaaurura. Nii jaunna, coaracaaune jaun, cau faaun, nii caje jianacoon tenajaanune coinara. Nii jaunna, eletoareuni Egiptoo, jelai caje canu cachaauru rocoeraanuquera’, nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

³⁵Jauriaa nejeein Moisesa batohin: ‘Chate, canacaanu curuaanaa nuque, ii cocoinaain, nii coaranuque eletoaeta’, naauruhalu natiin jetaote, esinae rauijiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coaunera, nii enuha laaojoi iihani cataaun ecocohin cocoinaain, nii cairichaerinajaauruha Egipto cocoaichacurune caje Israelitaauru rocoeranu que.

³⁶Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoaesihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaain cachaauru notajaain. Nii Egipto rohan nena Cucuana Lanajaijihu jetaote, nii rai bijí achune tochatáain jetao, aihá berone rijijieein, nii cucuana tabai jacoraain, acaterate, jera jaoorua Israelitaaurune coina. Chaaen cacha areroo desieretoo jenachoonca jaanacanein, itolere acaune maajeein ecoteein, itolere ichaaechajeein, cachaauru notaare-jetelu jetao Moisesa.

³⁷Nii Moisesa jetaote: ‘Leeinjiin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijieein Cana Coaunera letononeein rai nere beranein neenicha’, naain belu cana inoaesihuru Israelitaauru rai. ³⁸Nii Moisesatechu, cacha areroo desieretoo nasaa nedaaauruha cana inoaesihuru Israelitaaurune jana, jelai nii ichatane ecuuno Sinaaín ichoae ecuun iniin, Cana Coaunera letono aanjera aina erelu. Nitohaneinte, aanjera caje, nii cana rai Ichaanaa Tera Erenaa raain teelu, cana inoaesihuru rai, cana rai beeuruhane coina.

³⁹Nitohanein, nii raane coina, nii ichatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonorae lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoaesihuru Israelitaauru. ⁴⁰Nitohanein jetaote, acaauru rai saseredote inoasi Aaroon rai: ‘Cha que chaainti nerurujae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijieein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara’, naauruhane jaun jetaote, ⁴¹jeriha Aaroone jaun, baca calaohi rijijieein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeuere,

Cana Coaunera rai ichacuruhane rijijieein. Nitohaneein jetaote, acaauru biji que ichanohin ecaanto chosi rai, lenone nihane sohin teein, beseta bitoera tocohaneein ichaain, ecaanto chosi coroaecure. ⁴²Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajeein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coaunera, acaauru chosichuru niha acaauruacha bei dedeeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naaonjoaihunruhacha coroaecuruhane coina. Nitohanihane jaun jetaote, nere bera inoasesihuru que aitiin laenaerateein:

‘Israelitaauru:

coatihā carai, nii jenachoonca

jaanacaneein, cacha areroo desieretoo neeichene bana,

carai lenone sohin nihane

terejetohēeicheluta.

⁴³Nete, acaihanejein biji que

cachaauru ichanohin inara chosi

niha inaraacha bei Moloco raiichate,

lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.

Chaaen, Refaan neein curuajai

inara raajenihane inara chanaa

inara chosi neein inaraacha bei arasijie,

naaonjoai raaichate terejetocoichelura.

Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,

naain Babiloniau bujuauu inara sitareeunnicha’

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitojoein laenacurelu nere bera inoasesihuru.

⁴⁴Nitohaneein nere tonoraclanaala, que jaolecooruhane saijieein jetaote, Moisesa que coarateein jetao, canii cari caje nena loreri Tabernacolo icharate Cana Coaunera, nii cacha areroo desieretoo amuhemuhecuruhane jaaunru, acaauru jiniichaain, nii Tabernacolo amaauruhane coina. Nii tabernacolo jetaote, acaauru rai teelu Cana Coaunera, ‘Naaajoaainte cana aina ne Cana Coaunerara’, naain itolere bana coaacuruhane coina. Nii asaaete, nii ajeri que teein laenanohineein nena Cana Coaunera Ere rucuhecure jetao.

⁴⁵Nii Tabernacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaain neein, uhaaurelu nii Moisesa coreenraniha nena Josoe aina cunacaauru cana inoasesihuru. Nitohaneein jetaote, nii acaauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei atane que nenacaauru aina, sonaanaque nichaauraain, acaauru amuritoorelu, acaauru caje nii atane raauruhane coina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoasi Rabirinereein tiaaajoaain.

⁴⁶Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunerane jaun jetaote, turuha cana foeratera Jacobo Curuaanaa Cana Coaunerane jaannu que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaanu que.

⁴⁸Coatiha niqui, cacha ichanohineein nena loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoasesihuru que beratihalu Cana Coaunerane jaun, nii aitoroatihane rijitojoein:

⁴⁹‘Caa dedete, canu nelauriana jaan ne. Jana chauratanete, catihā rorine.

Chaaen techu, chatoanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune coina.

⁵⁰ Tana, canu, caa itolere coaunaain nihanulune coitucuuruhaneta', naa Cana Coaunerara", naain beeurelu rai nere bera inoaesihuru.

⁵¹ "Nete, leeocho Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein, nere tonorana jereneeichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneeichene jaun. Aiha, inara inoaesihurune rijijieeinte, inara suujuatenaa jeriha, Cana Coaunera Suujuane jana, aina nejerateein, aohana jereneeichera. ⁵² Satiin inara inoaesihurute, Cana Coaunera Ere bera inoaesihuru cairichaaeriin, sohin jaoorurejetelu. Jerichanejeein techu, nii turunaalu cana coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono turu beebejeeurerane maajeein, sohin jaorelu nii inara inoaesihuru. Nii esinae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoecaain, nere aohana jerelanaala, colurujeein, sohin joerateein neeichelu inara netonai. ⁵³ Inara inoaeiihurutejian niqui, laenanohineein Cana Coaunera Ere raurelu, laenaerateein letono aanjera que, teratiha acaauru rai, Cana Coaunerane jaun. Nete tonorana jerecurenelu inara inoaesihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneeichera", nae jetao acaauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaooruhane

⁵⁴ Niritoha acaauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujaue cari calaauere. ⁵⁵ Nejetaote, Cana Coaunera Suujue suujuatenojineein, najabaraacaain dede coaraa Esetebane jana jetao, nejoracaa dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohanein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaoi Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote:

"Coaracucheejian inara netonai. Nota, nejoracaa dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canaacha cohajeilu Cacha Calao-hineein nena Jesosora", naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷ nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujaue soaisoain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸ Nitohanein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaa, acaauru cajione buuri rocohin jetao, leenjiin cacha Saoroneein curuajai que nii acaauru cajione buuri beraichateein jetao, ajeri que Eseteba bodoosiin sohin atinaure nii colurujueracuru. ⁵⁹ Nitohanein, ajeri que bodosijieeuruhane jana jetaote:

"Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneeu. Casuujua raaura", naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰ Niritohane baiha, semotorohaain auhaquiin:

"Canu Curuaanaa, jiaonriha catohanein caeteein, naosateeuruhane ujuaitee acaauru quenera", naain inae ohe Eseteba.

8 ¹ Nitohanein, Eseteba sohin jaooruhane jana jetaote, rautateluu nii Saoro.

Jesocurisito ranojoihunru reroecaa Saorone

Nii bana caje coaaneein nunuhetein jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina nejerateein, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaanein, Jerosaleen caje soroore satiin Jesoso esenetaerauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane sacutaainchuru cuhin soroore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaaure.

²Nitohane ein Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conautecure caohachaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain tonoraeraauru rohehacaain, lore-richuru naineein enohin, enecuru aina curuataain quichaauru tararaain amaain, caresero cuhane teratenajaain, cairichanajae Saoro.

Jesoso beebejeeuruha Samariaune

⁴Nitohanein, rohecanajaaauruhane jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaaunru naineein, jianacoon osa caje cana mitaeranein niha Cana Coaunera Calaoi Jesosone beebejeeure. ⁵Nii jana, leinjiin acaauru caje nena Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leeochoaauru nese amurijiriin nena nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nena-caauru rai, Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito beebeje. ⁶Nitohanein cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaojiaain, niicha beebejei rautatiin aonajeeure cachaauru, chaaen itolere cunaitenacaauru rautane coaracuruhane jaun. ⁷Nitohanein jetaote, rai suujue cuhane coitucucuichuru sirichuruha tabaaaurune, acaauru caje sitaane, auhaaahuquuin, acaauru caje amuure nii coitucucuichuru. Chaaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin rautaa Ferifine jaun jetao, ⁸neebana nitohanai coaracuruha, nii neseene jaun, cojoelatiin coarajeein, rachoojoeure satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹Nii jana jetaote, cuu ne leinjiin cache Simoon neen niicha curuaatehuri benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, “Aca jete, itolere cache amurijiriin, itolere que, jataain nelateineen ne”, naain esenetaauruha cachaaaurune coina. ¹⁰Nitohanihane jaun jetaote, cocainanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi aihana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: “Caa cachate, Cana Coaunera letono nera”, naaure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocainanacaihuri, naonjoaihunri.

¹¹Nitohanein jetaote, enanecoriin que airijiin esenetaain tonoraure, rai batohi aina, acaauru coritaane jaun. ¹²Nete, nii saijieein Ferificha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaa, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoaain esenetaauruhane jaun, quichaauru, enecuru, naonjoaihunri nebaotisaerateeure. ¹³Nii jaun jetaote, nii benane Simoon netonai, esenetaain nebaotisaerateein, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraane jaun, cojoelatiin.

¹⁴Nitohanein, inae Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, tonoraauruha Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naonjoaihunri letoaaure afosotooru Jerosaleen nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane coina. ¹⁵Nitohanein, letoanajaaauruhane jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru coroatajanein, rai Suujue letoaa Cana Coaunerane coina, ¹⁶jaiti leinjiinejeein acaauru caje nena ichoe fauheniha Cana Coaunera Suujuane jaun, raujiaaincha Jesocurisito corenihacha baotisaain cojounacatenohineeincha, neeuruhane jaun. ¹⁷Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoe, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha Fedoro aina Joane jana jetao, tajiha, acaauru ichoe fauha uhe, Cana

Coaunera Suujue. Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Suujue raaure Samaria nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru.

¹⁸Nitohaneein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosotoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuane coarajihane jaun jetaote:

¹⁹“Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunucos cacha ichoae nihanatiin, caco meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coinara”, naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰“Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeeura. Inacojoein chachu, ‘Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin’, naai chachu inacojoeincha. ²¹Esinae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneeine jaunte, ichei nii tenaa nainene Cana Coaunerara. ²²Nii ishujua baaso janeein, Cana Coaunera bajaute, ichei suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunerara. ²³Jataainte, banejelanaala necoelaain, osa tabai que nesaruhin rauhineerilanaalara”, naa Fedorone jaun jetao te:

²⁴“Atiin carai, Cana Coaunera bajaauche, nii aitohine tocohaneein, chatohaneein caeteein niha Cana Coaunerane coataara”, nae jetao, nii benane Simoon, Fedoro rai.

²⁵Nitohaneein, nii Samaria neseu, Cana Coaunera Ere beebejeeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru neseeuru cue cujeein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naaonjoaihunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoerateein:

“Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri cana raotono nichajai jeloona cuhin, naain Jerosaleeun caje Casau cunaa bero cuhane cunihura”, nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero aitoonjoate, cacha areroo jeloona situ-naane. ²⁷Niritoha rai anjerane jaun jetaote, nimihuritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leenjiin cacha Etiopiha cocoaicha aina, ita que tacaure. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa enenein nena rai coriqui beraichaneein nena ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera corajeeun bajaee bajaecane caje, ²⁸tajiha cabario que tararaeraain nena namunaja cuhane lauhequiin, Cana Coaunera ere bera inoasesi Isaihasicha laenai quiricha ereretajeein cauha cue, jelaiha rai natane.

²⁹Nii jana jetaote, Ferifi rai: “Nii cacha rohan nichuutaain ereeura”, naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoasesi Isaihasicha laenai quiricha ereretate nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

“Nii iicha ereretai aonaaina, coitucuhi”, naain caje bajaa Ferifine jana jetaote:

³¹“Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohareeunta. Niha chunei carai berane coaalanaalata. Chajaute iniin cau carohan nelauriaera”, naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³²iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

“Carenero ichacuruhane rijijieeinte,

amaa cuurureein, sooruhane coina.
 Nii rijijieein techu,
 nujuhini saaujiha saaujichane jana
 ninauhene aonajiha carenerone rijijieein,
 ninauhene aonajenajaain,
 caohachanainejeein erenereein.

³³ Nitohaneeinte

batohin joareein colurujueein,
 cojoaisi aina ajaena rochohin jaonaa rijijieein,
 sohin jaaorureein.
 Nitohaneein sohin jaaoruhane jaun,
 nerihaiin rai nefoerate”,

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴ “Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoha caa Quiricha laenaera *profetate*, ainihane leeocho quena aitohate”, naain bajaa, nii Etiopiha cocoachane jana jetaote:

³⁵ “Jesoso sohin jaaorurichaaaine quete aitera”, naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoasi Etiopiha cocoachacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebejiha Ferifine jana, ³⁶ niha acaune jaan rohan nichuuntaauruhane jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainereei, cau canu baotisaain, canu coujounacateeneta”, naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷ “Ichoichana aina cutaain, esenetainete, nainera”, naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaochi niha Jesocurisito ne esenetaanura”, naane jana jetao, ³⁸ nii acaauru amaera cabario que tararaeraain nena suruaeratein, jiniiquin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohaneein fauhin jetaote, baotisa Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa Cana Coaunera Suujuane jaun jetao, inae coaraene nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachoojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohaneein amaa Cana Coaunera Suujuane jaun, cuhin jetaote, Asotoo turue Ferifi. Nitohaneein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein, nunuhetein, nirijieein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseeuu turuna jaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeein, cuujue jetao Ferifi.

Jesocurisito esenetaeranein nerotoha Saorone

(Ich 22.6-16; 26.12-18)

9 ¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraeraauru que, nejeratihajeein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan cocoiricha bajaane coina. Nii rai cocoiricha teeuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuuae nena ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaee enohin, nii Ena Nena Ichaonaa esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleeunne coina. ³ Nejetaote, inae nitohaneein ichaain cuujiha, Damasoco nese catainajeein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin,

dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao:

“Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejerateein, cacairichaeriin ichaohi”, naain toniha erenaane jana jetao:

⁵“Chaneein naate Curuaanaa”, naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canune, nii nejerateeine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neeunra. Canu esenetaerauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenihane ijiabereeo cairichaa nii aaicha”, naa jana jetaote, coasiha rijijijianeein: ⁶“Chatoanai ichacaunne jereeite, Curuaanaa”, naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaauraa, nii neseu turunihute, cuu ichai, iicha ichanenu beeuruhinera”, naain tonorae, nii erenaa.

⁷Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acaauru netonaine jaun, nesoonetoore, nii Saoro corihaniha cunacaauru cachaauru, nii erenaa aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihane jaun. ⁸Nii jana, atane ichoae tocohacane baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachanainejeein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachanainejeein conoheniha rai notana jaun, rai biji que mucuhin, amaauruha Damascone jana jetao, ⁹cuune nichata janohin, maosanein notaelanaala, nii lenonela-naala, nii acau nihanatiin coelanaala.

¹⁰Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeeinjiin cacha Ananihasinein curuajaa. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane coina. Nitohanein, notajaain jetaote:

“Ananihasi”, naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa”, naane jana jetaote:

¹¹“Chajaain nimichuhin, nii bero Rauhijirineein curuajai cuhane cuhin, Jodasi loreri asaee enohin, Taroso caje unaa leeeinjiin cacha Saoronein curuajai bajaaura. Acate, Ofa Cana Coaunera bajaebajaeane jana, notaa-cane jaun, ¹²coaraane jana, leeeinjiin cacha Ananihasinein curuajai turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoauneein conoha rai notane coinara”, naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³“Netejian, ‘Nechu aansai taibiaen rijijieein niha’, beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain tonoraerauru cairichaaeriin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocohin erenaa uha aina, satiin ii ere tonoraerauru mucuhin, caseteconeein, amaa in tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa”, naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵“Chajaaincha cunihura. Nii cachana raain neeun, nejelau atane nena-caauru rai nihanatiin, canu ere beebejeein nihane coinara, itolere, acaauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebejeein, chaaen, Isaraelitaauru raine maajeein beebejihane coinara. ¹⁶Acaarentonaite, canu ere beebejihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara”, naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷nii niha Saorone jaan loreri asaee turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaee turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichai ecoona Cana Curuaanaa Jesusote caletoe, ichoae cacoii merecaain bajaanune, nacoauneein conoha inotane, ii suujueniha enoha Cana Coaunera Suujuane coinara”, naa

Ananihasine ¹⁸ rijieoritiin, jeranu nota caje naluha ate reje rijiinanaaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaerateein, inae cojounacatenohineein ne Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenoneein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru Jesocurisito ere esenetaain tonorae-raauro aina ne, janojanoheriin.

Damasoco Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebejiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, cachaauro rai, esinae rauhijiriin, Cana Coaunera Calao-hineein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajeein: “Tajia, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaabajaeraauro que nejerateein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiteen cau turuhalu, Jesoso esenetaerauro jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta”, naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauro cachaauro.

²² Ne jetaote, niritiin cojoelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei Curisitoneein niha Jesusone beebejiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasoco nenacaauro Jorioocuru.

Jorioocuru caje, nichotiha Saorone

²³ Nii nitohaneein araai janohin Damasoco niha Saorone jana jetaote, ita suujua tacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucue Saoro. Nitohaneein, que necosuujuaain jetaote, ajeri caje ichanohineein nena, nii nese tinonoritiin nena rija ucuuneti bacuujuaniha, janotiinetojoein beraain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaain, sohin, jaooruhane coina niqui. ²⁵ Ne jetaote, omari seon-joa cuhane tein jetao, janotiin tijichaaain, loreri chaje nichajai que nii nese tinonoritiin nena rija bujuaniha faaure Jesocurisito ere esenetaain tonorae-raauro, nii nese caje mituhin nichotihane coina. Nitohaneein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohaneein nichoteein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauro Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauro aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao, coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonai, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeranein nihane coitucuhin esenetaaurenihane jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naaonjoaain jetaote, bero cuhane cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitora. Nitohanihane baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasoco nenacaauro rai, Jesocurisito Ere beebejera”, naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauro afosotoorune jaun, cuu acaauru aina neein amuhemujueein, chaque tonajelanaala, cuu cachaauro rai, ²⁹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejeein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina, ita cotaicha rijitiinchuru, ereereeca

Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita cotaicha rijitohane jaacuru Jorioocuru.

³⁰Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaa'in jetao, caje coaane'ein Tarosoo letoaaure, Jesoso Ere esenetaerauru.

³¹Nii inatiin jetaote, Jodea, Calileea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaa'uru que, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraera'uru, jeelai choae jauhecotojoeriin, raotojoe'in, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesoso Ere tonora'ure, aca'uru coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuane aina nejeonteje'ein.

Nerautaa Eneasine

³²Cajihane'ein amuhemuje'ein, Jesocurisito Ere esenetaerauru rene bedae-nihane ucuatoha jetaote, Lidau nenacaa'uru Jesocurisito Ere esenetaerauru rene netonoai, turuha cue Fedoro. ³³Nii jana jetaote, cuu ne, leei'jiin cacha Eneasine'ein curuajai. Aca jetaote, fosa jaanacaa'in, nirijie'ein amuelanaala, nenajauhacha tocoecoha, mucuha jiuronane jaun jetao:

³⁴“Eneasi, Jesocurisitote ii rautaree'incha. Chajaa'in nimichuhin, chela seriin amuura”, naa Fedorone jana jetao, nii rijiee'oritiin, nimichuhin nela seriin amue Eneasi. ³⁵Nii aichejete'nihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha satiin Lidau nenacaa'uru, Saroon nenacaa'uru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoihunru ne'ein nerotojoo'aaure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶Nii bana jetaote, nii Jofe neseu nelu, leei'jiin Jesocurisito Ere esenetaain tonoraera Tabita ne'ein curuajai. “Tabita”, naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca ne. Nii ene jetaote, caohachaneje'in caohacha ene ne'ein ichoe. Nii jetaote, chaa'elai latecuruha cairichaa'urine, coroatajane'ein, naaonjoae. ³⁷Nirijie'ein, ne lacuritiin jetaote, cunaite'in. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culeje'ein, naa'in ecuun nena loreri coroata coarana ichoe ucuha cuhane, rai jabereco rucujee'in teeure. ³⁸Nii jana, Jofeu caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone coitucuuruha Jesocurisito Ere esenetaeraaurune jaun jetao, coroatajai cacha letoaaure:

“Chajaa'au jera, Jofeu luhecotari'incha”, naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹aca'uru aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberocone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote, curuhacaa'in codohaquiin chanaa'in, Fedoro que, jaiti ichaohane bana aca'uru cajione niicha tococohin aca'uru rai niicha tei obirichurune maaje'ein coarate'eure autanaa'uru. ⁴⁰Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaa'in, nii ene jabereco rohan, neseonriaa'in jetao, Cana Coaunera bajaain, nii ene jabereco coaraje'ein jetao:

“Chajaa'in, nimichuura, Tabita”, naa Fedorone jana jetaote, nota toretaain Fedoro coaraa'in, nelauhitohane jetao, ⁴¹rai biji que mucuhin, michuhitoha Fedorone jana, nichaauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaerauru, satiin, nii autanaa'uru aina curuataa'in, cotihanajaa'in jetao, jaberocone'ein chujuraa'in aca'uru que coarate Fedoro. ⁴²Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaain tonora'ure nii Jofe neseu nenacaa'uru arajiin cacha'uru. ⁴³Nitohane'einte, araa'i janohin, nii neseu ne Fedoro, canii cari rucuhera Simoonne'ein curuajai cacha loreri asaa'e.

Corenerio aina, Fedorone

10 ¹Nii jana jetaote ne, leeinjiin cacha, soondarooru curuaanaa Corenerioneein curuajaaain, Sesareea neseu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruacha curuaatei, lefashai curuaanaa cafitaan neein ne. ²Aca jetaote, niqui Romanoneein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naonjoaihunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coaunera ere tonoraeraauru ne. Aca jetaote, cairicheineein nenacaauru Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane te tejeein, coroatajane-najae. Chaaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coaunera bajaebajajeein ne. ³Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coaunera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio”, naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴cuu anjera coaraain, nesoonetiin:

“Cha ichai ichareeunte, Curuaanaa”, naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coaunerara. Chaaen techu, cairichei-huru coroatajaneeneine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautatelu Cana Coaunerara. ⁵Aihana jaun, Jofeu cacha letoaaute, leeinjiin cacha Simoon-neein curuajaaain nena Fedoro cotihaca cuhinera. ⁶Nii cuu nena cucuana auhaniha loreriquiin nena jacari nojoelaain rucuhara rijitocojoai curujai leeocho Simoon loreri asaaete nera”, nae jetao, rai Cana Coaunera letono anjera.

⁷Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote, coroatajai nere tonoraeraauru, chaaen leeinjiin soondaro Cana Coaunera ere tonoraain jataain Cana Coaunera coitucuera rai suujua rijitocoojain nena niichuru cotijiaain jetao, ⁸rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acaauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuujueeuuha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ecuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coaunera bajaane coina.

¹⁰Nii jana jetaote, rai banetoe niha mijitenane jaun jetao, lenonene rijitocojoaain jetao, Cana Coaunera bajae, lenone enohalaaauru icharaaurune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaunerane coina, ¹¹nejoracaa dede bacujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tocohaneein jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunojohineei. ¹²Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tocoanai nainecojoain jetao, uhe itolere cautene rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaacuru, itolere ataebinae acanocuru, itolere Joriooneeuruhane lenone niheichuru, naonjoaihunri jetao, uhe nainecojoain. ¹³Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dedeeu toniin:

“Nimichuhin nichaauraain, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro”, naain toniha dedeeune jana jetaote:

¹⁴“Chabana, Jorionichaanune lenonenihei quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataebinae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa”, naain tonoraa Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, coluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataebinae quinaa nainihaaunta’, naain irihara. Jauriaate chuhisi niqui, nainenelu que lenonequichenera, nete inae enene, que lenonena nainequichene coina coluunojoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainihein niritiin ereeiner”, naain jetao, dedeeu toni. ¹⁶ Nitohaneein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeeu iniha cue, nii shojoera tocoanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujuane ereerejeein, “Chatoanai ichacaaunne coinaacha, catohaneein canotajae Cana Curuaanaara”, naain suujuane ereereeca Fedorone jana jetaote, turuure bacuujuaniha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, bacuujuaniha netiin jetao, tonijiaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha Simoon Fedoroneein acaauruacha curuaatei”, naain jetao bajaaure.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujuane ereereeca Fedorone jana jetao:

“Aonaaun, nichatajai cachaaaurute ii ariirijiera. ²⁰ Chajaaun nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaala. Canune acaauru letoaaun ii renera”, nae jetao, nuricho rai Cana Coaunera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru cachaauru coaraain jetao:

“Canune nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raacheta”, naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa cafitaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha cachaneein, jataain Cana Coaunera ere tonoraeranera. Nii jaunte, jataain que suujua acatein, belaihuure satiin Joriocurura. Acate, ii cotiharate, rai beein, que ii cotiharatiha Cana Coaunera letono anjerane jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucuhi que rai ereeine, aonaane coinara”, naaure jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaunerane que nainaan jetao, nii nihanejaaun loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecurenihanihi cachaaaurune saijieein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanoo, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianihi cunacaauru Jofeu neseu nenacaauru tabaauru Jesocurisito esenetaerauru aina. ²⁴ Nitohaneein cuhin jetaote, cojoanoo Sesareea turuha cuure.

Nii jana jetaote, le laurii naraichuru, jataain belaichaauru, naaonjoaihunri cotijiaain, acaauru cojoae Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseenriiaain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaauraaura. Canu netonaine, ichelijieein cachaneein neeunra”, naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejeein, enoha cuuruhane jana, cuu najinihi netaojiaain cohacure arajiin cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotojoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nena nainenihacaanunera. Niheichu. Nejelau cacha loreri asaae enonaa nainihaacaanu, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaaun carelae Cana Coaunera, nabana chunei cacha que jaolequiin, ‘Nechu aansai ataebinae’, naain

irihanu chunei nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹Nii jaunna, cacotijiaai-chene rijijieein inauheneecha, cha que erelanaala uunra. Nii jaunna, ‘Chanu-nacha cacotijiaaureta’, naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beeichene jereeunra”, naain jetao, acaauru caje bajae Fedoro.

³⁰Nii jaun jetaote:

“Inae, jena janoha, enarijiu, cau canu loreri asaae, cosinacaa casuri couu, canu ichaoneein Cana Coaunera bajaebajaeacaaun sonainane jana, jataain somajai que, cajionequin, cau, caatiha neeorite leeinjiin cachara. ³¹Nii cachate, carai: ‘Corenerio, bajaebajaequine aonaa Cana Coaunerara. Chaaen techu, cairicheihuru coroatajaneetine coarajeein, nii coacuhin coroaje Cana Coaunerara. ³²Nitohanihane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonneein curuajaain nena Fedoro cotihaca cuurunerana. Nii cucuana auhaniha, lore-riqiin, cuu nena jacari nojoelaain rucuhera rijitocojoi curuajai leeocho Simoon loreri asaaete nera’, naa carai nii cachara. ³³Nii jaunne, nii rijieeo-ritiin ii cotiharateeeunra. Caohachate jataain ichaai uhincha. Aihana jaun, caute jiniquiin, Cana Coaunera notaracae nihacachera. Nii jaunna, cana-caanu rai Cana Coauneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura”, naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Nereretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inae laen coitucuhanu, coatiha nejelauneein, chunei cachaauru coaraain nihein, Cana Coaunerata. ³⁵Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain coriajai atane nenacaauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coaunerara, caoha-cha ichaain neeuruhanera. ³⁶Nitohanihane coina, Israele inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coaunera que nejeratenaa neein, niha cachane niha natiin, niha leeinjiin, nii rucuhera, raotojoein neeuruha Cana Coaunera aina cachaaaurune que beratelu Cana Coaunerara. Acate, Jesocurisitoneein satiin Curuaanaanein nena nera. ³⁷⁻³⁸Inarate, cachaauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianein, nebaotisaerateeuruhane, raotojoein acaauru raa Cana Coaunerane coina, biha Joaane coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha Jesoso baotisaa Joaane jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coaunera, itolere ichaain nena nainihane coinane coitucuhiche. Nitohanein baotisaa Joaane caje coauneente, Jodea batane sacutaain, amuhemujelu Jesoso, Calileea nunuheteente, itolere caohacha ichaain, moconajaaera ichanolihenein cunaitein necairichanacaaaurune maajeein rautaelura.

³⁹Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesusone coaraneein niha-caanu, aina amuhemuhacaanulu, itolere Jodea batane sacutaain, Jerosaleeun nese sacutaain, naaonjoain jaunra. Nitohanihane baihate, inae coroso que teein atinaaurelura. ⁴⁰Nete, atinaauruhane jana, nichata jano cuhane, icha-telu Cana Coaunerara. Nitohanein ichateente, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunerara. ⁴¹Coatiha, satiin cacha rai, ecoohai. Leeinjiin canacaanu Cana Coauneraacha janijiin nii beranu que niicha ranojoi nicaanune raichate ecocoe. Nitohanein oo caje ichanaa Jesusone baihane, aina lenoneein, aina acau cohacaanura. Inae inoaelu, nitohanihane coina, Cana Coauneraacha ranojineein nihacaanulune jaunte, ⁴²canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaihunri coaraanu que nii Jesoso

teen nihalu Cana Coaunerane beebejihacaanu, cachaauru raine coinara. ⁴³Chaaen techu, inoaelu najiincha caje coaauneen, nii Jesoso beebejerejeto-cure, nere bera inoaesihuru: ‘Nere tonoraain esenetaaraaurute, baaso icha-curuhalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeincha’, naain beratihalu, nere bere inoaesihuru *profetacuru* que, aitiin Cana Coaunerane jaunra”, naain jetaote, acaauru rai beebeje Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Jorioniheichuru netonaine

⁴⁴Nii jana jaiti niritiin beebejiha Fedorone jana jetaote, nii satiin nere aonajeeurera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵Nii jaun jetaote, coara-jeein choelatoore, nii Fedoro aina unacaauru Jesocurisito esenetaaraauru Jorioocuru, Jorioniheichuru rai netonai, tenojoi niha Cana Coaunera Suujue jaun, ⁴⁶chaaen, Cana Coaunera coroaecuruhane, nejelau ere cuhane cuaain nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷“ ‘Nainihaacache cana, caa cachaauru baotisaain coujunacatechaa-chene, Joriooneeurenihane jaunneti’, naain erenaa nainihaacache cana, inae cana rijijieein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohineein neeuru-hane jaunta”, naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸“Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohineein neeuruhinera”, nae jetao, acaauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaure, acaauru aina, inata janojoein neeorihane coina.

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenoneein”, naain Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru Jorioocuru tabaaurune

11 ¹Jodea batane netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucuure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru. ²Nitohaneein coitucuuruhane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejochanuure Joriooneein Jesocurisito ranojoihunru tabaauru. Niritiin necoejochanuhin jetaote:

³“Chaanate cocoaeraa cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acaauru aina, naaonjoacachene natiin acaauru aina lenoneeita”, naain bajaaure jetao, Fedoro caje.

⁴Nii jaun jetaote, satiin niicha coaraai bee jitariin nunuhe caje coaauneen:

⁵“Naain nii Jofe neseu nihanune jaunne niqui, Cana Coaunera bajaauru. Nii jana, canu notaaca Cana Coaunerane jana coaracaunne janate, shojoera tocohaneei jaraantiin, jenaain rulunojohineei dede caje fauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra. ⁶Nii jana, rautaaian cuhanai coaracaunne janate, cuu ne, itolere taibinaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaecuru, acanocuru naaonjoaihunricha. ⁷Nii janate, carai dedeeu toniin: ‘Chajaaoojaain nimihuritiin, soote que lenoneeicha’, naane janana: ⁸‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuuae cuhane aansai calani enohaaunta’, naanune janate, ⁹dedeeu toniin: ‘Coo, “Aansai calani”, naain iriha, ii coauneraacha coulucohi quera’, naain ¹⁰toniha nichata saain dedeeune janate, jelaiha dedeeu iniha cue nii shojoera tocohanaicha. ¹¹Nii rijieeoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nicha-tajai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaunnejaaun loreri asaera.

¹²Nii janate, caletoe Cana Coanera Suujue, necoatoelanaala acaauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotaneen Jesocurisito coreniha cana nejeraaurura. Nitohaneen cuhine, Sesaree turuhin, nii canu cotihaca unacaauru letoera cacha loreri asaee enohacaanu saaincha. ¹³Nii janate, canacaanu rai: 'Naojoaainte, cau ecocoe Cana Coanera letono aanjera. Caute chujuhequuin, "Cachaauru letoaa Jofe neseute, Simoonneen curuajai Fedoroneen acaauruacha curuaatei cotihaca cuuruinera. ¹⁴Acate, 'Naoonjoaain neeute, satiin, isinejera, charaachuru, ichoerejeeuru, naaonjoaihunri aina, raotojoeen jianacoon neeincha', naain ichai bereeincha' ', naa canacaanu raine nainaa nii loreri erorane jana, ¹⁵acaauru rai irihanune nunuhetihanune janate, acaauru choae fauha uhe Cana Coanera Suujue, cana choae fauha uhalune rijijieeincha. ¹⁶Nii janate casuujuaniha neeorite, 'Acau quete niqui cacha camujuuain, cacha coujunacate Joanra. Nete inara laaen Cana Coanera Suujue que, cojunacatenohi niha curiquicheeincha', naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. ¹⁷Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai Suujue tihane rijijieein, leeochoauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coaneranee, nainihaaun nii caohatera rijitiin, irihanu canu neta. Chaneeina nereeun canu, Cana Coanera colaihaje cuuain, nii caohatera rijitiin irihanune", naa Fedorone janate, ¹⁸ninauhene cuuraatoraa, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohaneen aonajeeuruhane baihaate, Cana Coanera coroaecure, "Caohacha quete, Jorioniheichuru netonai corootajane Cana Coanera, acaauru netonai suujua coreen ichaonaa chabana nitajenaa charaneen nena raauruhane coinara", naain.

Antioquiha neseu Jesocurisito ranojoneen nenacaauru

¹⁹Eseteba sohin jaoruhane baiha neeoriente, leeochoauru Jesocurisito esenetaauru netonai ariin, rohecaure. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sorohin, Fenisiau, chaaen Chifereu, Antioquihau, naaonjoaihun cuhinchuru sorohacoaure. Nii cuhin sorooruhane jaacuru turuhin jetaote, leeiinjin Jorioocuru raiicha Jesocurisito beebejeen, que relanajaure. Coatiha jetao laen, leeocho cachaauru- Jorioniheichuru relaaauruhi. ²⁰Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naaonjoaihun nenacaauru Jesocurisito esenetaauru tabaauru, nii Antioquiha neseu turuure. Cuu turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheichuru rai, Cana Curuaanaa Jesoso que Erenaa Caohati beebejeen, que acaauru relaaure. ²¹Nii aina, acaauru corootajaniha Cana Coanera Suujuane jaun jetaote, jauriaa acaauruacha esenetai jianein, Jesocurisito esenetaure arajiin cachaauru.

²²Nii coitucuuriin jetaote, "Chatohaneeuruhachata", naain Antioquihau Berenabeen letoaaure, Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru. ²³Inae Antioquihau turuhin, acaauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acaauru corootajaniha Cana Coaneranee coaraane jaun jetao, jataain coroaie Berenabeen. Nitohaneen coroaieinte, esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinae rauhijiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴Caohacha cachaneen, Cana Coanera Suujue que suujuequuin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte, nitohane

Berenabeen. Nitohaneen jetaote suujua coreein Jesocurisito ranojoihunru aina neure arajiin cachaauru.

²⁵Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina. ²⁶Nitohaneen cuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote neeurelu, itolerenneen lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauriaanejeein, “Curi-sitianoneein”, Jesocurisito ranojoihunru curuaateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure *profetacuru* tabaauru. ²⁸Niichuru taba Acaboneen curuajai jetaote, ita taojiaauruha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaauraaain:

“Aonacuchena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao carajao-joaain quinacai, Jodea batane sacutaainta”, naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuane jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuanaacuru curuaanaa niha enfe-radoro Culaodione bana. ²⁹Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru corootajanena jerecure, nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru. Nitohaneente, ita jeeonijianaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijinanaain. ³⁰Nitohaneen taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru bichauhenaaauru rai letoaaure, Berenabeen, Saoro, naaonjoaihunri aina.

Saantiaao sohin jaohinte, caresero cuhane Fedoro enohaure.

12 ¹Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoihunru aina nejeratihane nunu-heteen, tabaauru mucuerate jetao, Israelitaauru curuaanaa *reey* Erodesi. ²Nitohaneen jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joae-rate. ³Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohaneen Fedoro mucuure. ⁴Nii mucuera-teen raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoaerate caresero cuhane Erodesi. Nitohaneen caresero cuhane enoaerateen jetaote, caohatiin beraichate. Jena lauriin, jenaananain, nenacaauru soondarooru que, ita roherererojeein cao-hatiin beraihuruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeeurera notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatohaneen teeuruhane coina. ⁵Nitohaneen caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaure mainajeein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶Nii jaun jetaote, eresinejeeonriin lanajeeca, satiin coarajiha cachane notaracae, chatohaneen Fedoro tihanerai niha Erodesine jana jetao, coroa-tajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acuujuua nihacuru neein beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸rai letono anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neeoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jiichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jaleri dada dadariin nocoain jetao:

“Chajaain nimichuura”, naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieoritiin jetao, rai biji caje nejasajasariha nii biji ichora *cadenane* jana jetao: “Chajaaajoaain nimihuritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jinii-chotaaura”, naa, nii Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹Nitohaneein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono anjera caaijie cuhin, coetacaineein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu jataain sini anuu jecha aite”, naain. ¹⁰Nitohaneein cuhin jetaote, jauriaanejeein acuujuua beraicha caje situure. Nii leeocho caje situhin jetaote, nii coata que bacuujuane jaun, turuuruhane jana jetao, raajenihane neyoracae, nii coata que bacuujuanaa, naain aerene nena enonaanaja rijia bacuujuua. Nitohaneein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cuujueeru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe Cana Coaunera letono anjera.

¹¹Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaete, rauhijiriin letono anjera letoae Cana Coaunera. Jataain caque necosuujuaain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoterati-hane coinara”, nae jetao Fedoro.

¹²Nitohaneein, inae nainaain jetaote, Joaan Maroconeein curuajai neba Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita tao-jiaain, Cana Coaunera bajaa neeure arajiin cachaauru. ¹³Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nena enonaanaja rijia acuujuua faafaorihane jana jetao: “Cacha aite”, naain, coaraa cue leeinjiin ranuna Rodee. ¹⁴Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acuujuua joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedoro te altera”, naain. ¹⁵Nii jana jetaote: “Esinaena aitoHITE”, naauruhane jana jetao:

“Esinae rauhijiriin acate aicha”, naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara”, naaure.

¹⁶Nii tonohanau jetaote, nii bacuujuaniha neein, nii acuujuua faafaonijia-nae, acaauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acuujuua joracaain coaracuruhane jana, esinae aca nihana jaun, cuu nesooneitiin coarajeeure. ¹⁷Nii jana jetaote, acaauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereeuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naaonjoaainte, caresero caje, canu mitaerateein, canu ichoterate, Cana Coaunerara. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraauru Jesocurisito coitucuurera rai netonai beeuchete, coitucuuruhine”, naain bera-tihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorone jaun, nesooneitiin: “Cha quena nerurujuae, caa aansai”, naain jetao, acaauru suujua auhacaain nerero-joecaaure nii beraihurera soondarooru. ¹⁹Nitohaneein, neniha jaun jetaote, arihuruhane coina, acaauru letoaa nii curuaanaa Erodesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, eruurenihane jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acaauru sohin joerate jetao Erodesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erodesi.

Oha Erodesine

²⁰Tiro, Sidoon, naaonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqui obaje Isarae-litauru curuaanaa *reey* Erodesi. Nii jana jetaote, ita suujuau tacaain:

“Coanete, atin rene turuhin raotojoein erenaa neeina”, naan jetao, jauriaanejeein, nii que jaurii nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereeure nii curuaanaa Erodesi rai, nii, Erodesiicha beraai atane cajeecha quinacai rajein ichaaoruha, nii Tiro, Sidoon naaonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erodesi rai:

“Coanete, nii cachaauru coroatajanena neeina”, naa nii Erodesi que jaurii Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeina”, nae jetao, nii curuaanaa Erodesi. Nii jaun jetaote, nii aitothane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajione jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erodesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatiha caritiin erenaa nainihei, cana rijijeein cachata. Caate cana chosinera”, naaure jetao, ehequiiin sathiin nii cuu nere aonajeeurera cachaauru, nechuu jataain acaauru belaiha Erodesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erodesine jaun jetaote, nii rijieeoritiin, letono anjera letoae Cana Coanera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cunaitein corihanohin rihano jitanojoneein ohe, Cana Coanera nujuaneen coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coanera ere coitucuhajeein cuujeeure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujeein beebejeeuruhane jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaaauruha najaun jetao, Antioquiha cauha cuure, Berenabeen aina Saorocuru, acaauru jiniichaain “Maroco”, naan acaauruacha curuaatei- Joaan amaain.

**Letononeein amuhemujeein, Jesocurisito beebejeeuruhane
nunuheteeurua Berenabeen aina Saorone**

13 ¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranojoihunru coaaraauru jelai teein, Cana Coanera caje erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaaen Cana Coanera aitoonjoa que cacha relaaure-raauru, naaonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaaen Simoon jichojoaineein acaauruacha curuaatei, chaaen Losio Sirene cocoaicha, chaaen nii Calileea coberenadoroneein nenaalu Erodesi aina foheca Manaen, chaaen Saoro, naaonjoainuri. ² Niichuru jetaote, coroatajanenaaca Cana Coaneranane coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coanera bajaae bajaacuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai teein acaauru rai quicha teei amihanenaa ichaa cuuruinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaaain ranajaaain neeunlura”, nae jetao, acaauru rai Cana Coanera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaiten cosinacaa suri couu neein, Cana Coanera bajaae bajaacuruhane nainaan jetao, acaauru choae biji merecaain, Cana Coanera bajaare. Nitohaneen acaauru rai, Cana Coanera bajaauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

**Chifereu turuuruha, nii Cana Coanera Suujue
letoaeratenojoihunru afosotoorune**

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coanera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coaaneen jetaote, Chifere cunaa bote cuhane fauhin,

cucuaana cuhane coriaae cuhin turuure, nii Chifere cobenau nenea nese Salaminau. ⁵Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nenea ita taojiaauruhana jaan loreri sinacoca asaae netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebejeeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru coroatajanera rijijieein.

⁶Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje cuhin, jitariin nii obena tino-nohin cuhin jetao, nii ecu nenea leeocho nese Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuhane jana jetaote, cuu ne leeinjiin benane Joriooneein casajenetiin Cana Coaunera letononiha nocoetiin cachaauro coritaera Barajesoso. ⁷Nii benane jetaote, cuu jataain nainaaain nenea Coberenadoro Serijio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha Berenabeen aina Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun cuhin, rai Cana Coaunera que ereereecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate nii benane Barajesoso “Elima”, neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequuin jetao, nunajeein coarajeein:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaaera nebaneein nenea. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaaneein neeincha. Chaanate Cana Coaunera tenojohin ichaonaa caohacha auhacaaita”, nae jetao Saoro “Faboro”, neein curuaaneni. ¹¹Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohaneein neeine corenihate, casetecareein Cana Coaunerara. Maosaneeinte nedariquuin carajajoaaincha. Nihei jiichoo coaririheeinita”, naa Faboro neejeoritiin jetaote, maosaneein nedae nii benane.

Nitohaneein nocohenaneein nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin amaeranu ari, amaa ne coina nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹²Nii jaun jetaote, cojoelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa Jesocurisito que aitiin, acaauruacha beebejei Cana Coaunera ere esenetae nii coberenadoro.

Psidia batane que nenea nese leeocho Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeenne

¹³Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjiin bote cuhane fauhin, Paanfiliau cue nii corihaneraauru aina Faboro. Jelai caje coauneein jetaote, atane ichoaa cuhin, turuha cuure, nii cuu nenea nese Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirinajaaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Psidia batane roohan nenea nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa janonaa bana ita taojiaauruha jaan sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaaunre. ¹⁵Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaaure. Inae nii nainaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaaelai que ereeiche jaanne, ereeuche te, aonaain suujua laraajiaauruhine caa cachaauro”, nae nii netaojiaauruna jaan sinacoca curuaanaacuru.

¹⁶Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneeicha curuaequuin aonajeeuruhane coina. Nitohaneein acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiin Isaraelitaauro, satiin Jorioniheichuru netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jerenacauro. ¹⁷Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana foerateeurera Isaraele cocoaichacuru janijiin rana-jaelu Cana Coaunera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau atane Egiptoo ichaooruha cana inoasihuru Isaraelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coaunera. Nitohanein nii nejelau atane netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainai coarateein roc-najaelu Cana Coaunera. ¹⁸Nii Egipto caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraurenihane saijieein, atiin acauro abaantaelu, jenachoonca jaanacanein desieretoo Cana Coaunera. ¹⁹Nitohanein nere tonoraurenihane saijieein jetaote, acauro rai neein niha nii atanene coina, Canaan batane que, caainsineein nena nese que ichaonacauro cachauro itaje jetao Cana Coaunera. ²⁰Itolerenein, Egiptoo cuuruhane que joihin jetaote, jena fasha saouqui choonca ajaanacanein jetao, acauro que banihatein inoaelu niicha tenaa jerei atane que tenajae jetao Cana Coaunera.

Nii baiha jetaote, acauro curuaanaacuru tihacoae, Cana Coaunera, enoha nere bera inoasi Samoerinerein tiaaiojaain. ²¹Nii jana jetaote, itolere curuaanaanein itolere sirichaaunu que jetao leenjiin *reey* bajaaure jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje nefoeratenanein nena Sisi calaohi Saoro te jetao, Cana Coaunera, jena choonca ajaanacanein, acauro rai *reey*nein nihane coina.

²²Nii jana jetaote, renaatonorae lanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coaunera, satiin Isaraelitaauro curuaanaanein itolere sirichanein *reey*nein nihane coina. Nitohanein tein jetaote: ‘Inae laen, casuujua rijitojoein nena cacha eruhanura. Acate, Isaihasi calaohi Rabiri nera. Acate laen, jatoroaain ne, itolere quicha jerenohi ichaane coinara’, naain jetao Saoro mitaain, Rabiri te jetao, coreeraniha, Cana Coaunera. ²³Nii Rabiri caje nefoeratenacauro inamacooro caje nenaanein jetaote, nenaanelu Jesoso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coaunera, nere bera inoasihuru que beratihalune tochaneein Isaraele cocoaichacuru ichoteratihane coina. ²⁴Inae turu catainajiha Jesosone jana jetaote, Joaan letoae jetao Cana Coaunera, satiin itolere Isaraele cocoaichacuru sacutaain, beebejiha Joaane coina. Nii jaun jetaote: ‘Caohachaa inara suujua rucujueein, coaiteen Cana Coaunera aitoonjoa esenetaain tonoraain neeuche te, baotisaain cojunacatenohineeichera’, naain, Isaraele cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵Inae ohane catainaane jana jetaote: ‘Coatiha nii inaraacha cohaje cacaajie nii turuha uheneni nihaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraunu que. Acate laen, caichoaa jauhecotojoerin, jataain cocoainaan letoanojoneein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuheraanu que nihanatiin, nelatinaun’, naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acauro rai Joaan.

²⁶Chasocuru, Abaraaun caje nefoeratenanein nenacauro, satiin Jorioniheichuru netonai Cana Coaunera ere tonorana jerenacauro, satiin, caa inara rai quicha beebejeite jianacoon cacha coulucihin mitaerante, satiin inara rai beratenojoneein ne. ²⁷Satiin nii Jerosaleeun nenacaaurulu, acauro curuaanaacuru, naaojoihurite, cajiha turuha Jesosone jana, coitucuurenlu. Nere bera inoasihuru quete niqui, laenaeratein beratelu Cana Coaunera. Nii

jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoasihuruhacha laenanohilu ereretai nejesinanecure, nebetacanaa janonaa bana naineein. Nitohanein, ita taojiaauruhana jaan sinacoca asaae ereretai nejesinanecuruhane sainjeeinte, cajiha turuha Jesusone jana, 'Aca caara', naain coitucuurenelu. Nii jaunte, sohin joerateeuruhane jaun, aitiin: 'Naaonjoaante, cureeinha', naain nere bera inoasihuru que laenaeratihalu been Cana Coaunerane nainaaauruhane coina, ²⁸ Filato rai colurujueein, sohin joerateeurelu, Filato que, lera colane. ²⁹ Nitohanein teeinte, inae satiin aitoa Cana Coaunera Quiricha Inoaensine nainaae jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhecure ajeri jachu cuhane. ³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calileea caje coaunein, Jerosaleeun tiaetiajeein namu corihaniha amuhemuhe-nacaauru rai ecocohin, cuu araai janohi acaauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemujeuin, nii Jesoso que ereerecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erenaa bihacaanu, coitucuhichene coina. Caa quete, cana inoasihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane coina. Nii jaunte, acaauru inamaconeein nihacachene jaun, cana rai, cana inoasihuru rai naitoonjoa nainaae coina, catohanein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoasi Salmo corootajai cuhane aitothane tocothanein. Raite, 'Ite, canu calaohineein neeicha. Canune, chacanein neeunra', naain laenaeratelu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoasi cuhane. ³⁴ Nitohanihane coinete, nii ajiniha: 'Oo caje jene, ichatereuni, nabana setuha rai jaberocone coataara', naain nii najiniha rai Quiricha Inoasi cuhane belu Cana Coaunera. Chaentechu: 'Satiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureeunnicha', naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihane jaunte, coateen leeocho cuhane, 'Coatiha laen, setuha nii ii letono jaberocone naihaterejiiheinita', naain laenaelu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaaente niqui, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru corootajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateeurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei Jesoso jabereco laen cuu neein setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beeberei Jesosohacha corenihate, aitiin, oaaocane nihanatiin, rauhijiriin esenetaane, nosa caje nichotenaa nainereein saain cachaauru, Jorioniheichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha case-teco coaracuruhane rai niha Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiin nii Jesoso esenetaeraaurute, aitiin coreniha osa caje rocchin coluoca cureein Cana Coaunera. ⁴⁰ Caohachaan coaracuche, batohin esenetana jereneeiche-nete, inara choae nalureein inoaelu laenaratihalu Cana Coaunerane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ 'Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa

caitoonjoan que jaolequiin nenacaauru

cojoaelatoche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanonaa banane,

itolere ichaain inara notaaca cureeunnicha.

Chunocoha inara rai, nii que ereein bihane, esenetariheeicheta', naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein", naain jetao, nii Antioquihau nenea sinacoca asaae netaojianacaauru rai ereerejeein jetao beebeje Faboro.

⁴²Inae, nii que irihane nainaan jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocurune jaan sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro. Nii jana jetaote, jiniichaaain cuhin mituha cunacaauru Joriooneein nerotonacaauru jetaote:

"Coaiteen leeocho nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiteen nii que eree-rejiha uuni, canaacaanu rai", naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³Inae sinacoca asaae netaojiaaauruhane nainaan jetaote, Faboro aina Berenabeen caaijie cuure arajiin Jorioocuru aina Joriooneein nerotonacaauru Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, naaonjoaihunri. Nii jaun jetaote, acaauru rai: "Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain, inara cotihaca Cana Coaunera jaan jianequichenera. Nirijijieeincha, jianelanaala, nii jelai sacuuchete, inara corootajanein, inara belaaie Cana Coaunerara", naain jetao, acaauru suujuateein, acaauru ratirihure.

⁴⁴Nii baiha jetaote, leeocho nebetacanaa janonaa bana coaiteen, netaojiaaure nii nese sacutaain caje uhin corootajaje lanaala cachaauru, acaaurua-cha beebejei Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi aonacuruhane coina.

⁴⁵Nii jaun jetaote, nitohanein corootajaje lanaala, turuuruha cachaauru, Faboro aina Berenabeen aonaane jaun, nechua jataain, acaauru que necoe-lai caun, nabana esenetaauruhane coataa, "Nechu aansai casaje cachaauru", naain, Faboro nocoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶Nii jana jetaote, nii que nela-rarajiaain, chaque casilanaala:

"Inara Jorionequichene raite niqui, jauriaanejeein nere beebejihacaanune coina canaacaanu letoaaain ne Cana Coaunera niquicha. Nete, naitoonjoa batocochene jaun, rautaaain aohana jerelanaala que jaolecohichera. Nitohanein, inara rai, ichaonaa sanaacharanejeein nenea bihacaanune cointe niqui, canacaanu letoaaain ne Cana Coaunerara. Nena aohana jereneeiche coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru rene curichaanuhin. ⁴⁷Nitohanein canaacaanu letoaaainte:

'Canune, inara letoareeuni,
satiin caa chauratane que nenacaauru Jorioniheichuru rai nihanatiin,
amuhemujeein beein, canu neein nihanune coitucuerateein,
acaauru ichoterateein neeichene coinara',

naain Isaihasi que beratihalune rijijieeinte, ena canaacaanu letoae Cana Curuaanaa Cana Coaunerara", naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorioocuru raina jaun jetaote, ⁴⁸coroaecure nii Jorioniheichuru.

Nitohanein coroajeein jetaote, esenetaain, "Caohatoha jataain cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha", naain esenetaaure, satiin nii ichaonaa sanaa charanein nenea raaureraanu que nenacaauru Jorioniheichuru.

⁴⁹Nitohanein jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa Jesocurisito beebejeeure. ⁵⁰Nii jaun jetaote, nii rautaaain coaracurenihane jaun, nii caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera bajaaurera enecuru suujuau tacaure Jorioocuru. Nii cuu nenacaauru acaauru rai jataain nelatenacaauru cachaauru- suujuane maajeein tacaure, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejerateein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitaauruhane coina. ⁵¹Nitohanein, jelai caje

sitanajaauruhane jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nenea utuune faofaohin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: “Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihoneein nihacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche”, naauruhane coina. Nitohaneein rai safato que nenea utuune faofaohin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵²Ne jetaote, rachoojoenaa cataaun nedaaure, nii Antioquiha nena-caauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

14 ¹Antioquihau neeuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo turuure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanena jetaote, nii cuu nenea ita taojiaauruha jaan sinacoca asaa netaojiaaure Jorioocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebejeeuruha rauhijiriin, rauhi cuhane cuaaine jaun jetao, esenetaacooaure arajiin Jorioocuru, Jorioniheichuru naaonjoainuri netonaine maajeein, esenetaacooaure arajiin. ²Nii jana, esenetaaichuru Jorioocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateure jetao, esenetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechu jataain acaauru cotaiha. ³Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeurejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohaneein jetaote, acaauru coroatajanerichaaain Cana Curuaanaane coitucuuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaa ere beebejerejetocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaane jaun jetao, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane beebejeein jetao, cunaitenacaauru rautaaain cacha notaacure, esenetaauruhane coina, Faboro aina Berenabeen. ⁴Ne jetaote, nelerujuacooaure, nii jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaaauru jetaote, Jorioocuru cocoaeratiha jetao, jelai teein nelerucure nejesinajeein. Nii jana, afosotooru cocoaerateeurera netonai jetao, jelai teein nelerucure. ⁵Nitohanihane jaun jetaote, cocoaianacaainuri aina ita suujuau tacaure jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina Berenabeen que nejerateein, ajeri que bodosinajaain sonajauruhanene coina niqui. ⁶Nii jana jetaote, nii coitucuriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoaihunri rohan nenacaauru neseeuu cuhin jetao sorohin, ⁷amuhemujeein, Jesocurisito beratenojoi erenaa caohati beebejeeure jetao.

Listrau, Faboro bodosihuruha ajeri quene

⁸Nitohaneein, nii Listrau turuuruhanena jetaote, ecu ne leeinjiin bacosaneein nejanoanaa cacha. Nii jetaote, chabana nichaauraaain amuhene, nejanoa caje coauneein. ⁹Aca jetaote, Cana Coaunera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequuin aonaje. Nii jana, rautaaain coaraa Faborone jana jetaote, esinae rauhijiriin, nerautaane esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰rai tonijiaain:

“Nimichuhin nichaaurate coaracaara”, naa rai Faborone rijieeoritiin jetaote, chujuleneein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cacha. ¹¹Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachaleneein jetao, nere cuhane cuaain jetao:

“Chosichurute cacha neein cana rai faaurera”, naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaain.

¹²Niritiin jetaote, nii acaauru ichanohineein nenea, acaauru chosineein acaauruacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leeocho chosi Eremesi jecha, naaure jetao, aca irihane jaun. ¹³Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nenea acaauru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohaneein tajiha itolere torocuru, chaaen, caohatiin curuteein rucuhenehineein nenea enuha juane, naaonjoaain uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaain coroaecuruhane coina. ¹⁴Nii jana jetaote, nii coaraain, acaauru chosiniha benajaauruhane que, inae nainacorchure jetao, Faboro aina Berenabeen. Nitohaneein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoaaain jetao, acaauru jana cuhin, acaauru rai nujuaaen soaisoaaain:

¹⁵“Chanuna nitohanai ichana jeriquiche, inara rijijieein, cache neein nihacaanu natiin. Nitohaneein neeichene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bihacaanune, nii jianein neeichene coinara. Nii jiane-cuchera. Coatiha chaaelai que nelatejeehai nita. Inae nii jianein, Cana Coaunera esine itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naaonjoaain coaunera- Cana Coaunera corojeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶Inoaenlute niqui, niicha jerei ichaa cachane nihanatiin, inauheneecha coarajerejetelu Cana Coaunerara. ¹⁷Coatiha, chaaelai janonaa bana, caohacha ichaain nihane jianihei Cana Coaunerata. Nete, ‘Naaonjoaaine neeunra’, naain chabana necoharaeratene cache notajaaaincha. Acate, inara coroata-jane, temulejaain naaonjoaaineeichenera. Inara temule setejiaeraanuque, elo letoaaain naaonjoaera. Setejiaane, caoachaain omarohin, caohatiin tihane, jeejojiriin nihane, raotojoein quihajeein aina raotojoein neeichene jaan teranein nenaanera”, ¹⁸naain acaauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejeein jetaote, erenaa tonorae lanaala jetao, acaauru chosi rai ichara tocohaneein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acaauru corojeeun, acaauru belaaain, acaauru ranaa jerecure.

¹⁹Nii jana jetaote, Antioquiha caje, Iconio caje, naaonjoaain caje uhin, tajiha turuha uure Jorioocuru. Nitohaneein, turuhacoaain jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhane jaun jetaote, ajeri que Faboro bodoo-siin jetao soore. Nitohaneein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha”, naain jetao, tararaain amaaain, nii nese caje, naain jaoha cuure. ²⁰Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeeuruha Jesocurisito ranojoihunrune jana jetao, nimichujuaainte Faboro. Nitohaneein nimichuhin jetaote, coaiteen nii neseu cue. Nii cojoanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beejeeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeranein nedaaure arajiin cachaauru. Nitohanihane jaun jetaote, cuu neeure arajiin Jesocurisito ranojoihunru. Nii Derebeeu, cache relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoainuri coaiteen cuure. ²²Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaerauru suujuateeuere jetao, caohatiin, nirijieein jianelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaain rauhijiriine coina. Nitohaneein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera”, naain jetao, suujua-tenajaaunre. ²³Niritiin, suujuatenajaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito

ranojoihunru nainetiin, acaauru coaaraaurune que, acaauru bichauhenaaauru tihacoaure. Nitohaneein, tihacoaain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruacha esenetai Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaaure.

Siria batane que nenea Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴ Pisidia batane choae situhin cuhin jetaote, Paanfiliau turuure. ²⁵ Inae Paanfiliau batane turuhin jetaote, nii neseu Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Italiau cuure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶ Cajee coauneein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neeuruhane jana, acaauru teeuruhalu acaauru leochaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhane jaun. ²⁷ Nitohaneein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonai rai suujua coreein, inae esenetaauruhane beebejeeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸ Nitohaneein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeurejetecurelu Faboro aina Berenabeen.

Netaojiaauruha Jerosaleeunne

15 ¹ Nii Antioquihau neeuruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaaure jetao, aitoa Moisesane jaan que. Inoaelu aitoa Moisesane rijitojoein:

“Inara jabereco cari jiununuhiin saerateneeichene, inara osa caje inara couluchoin, inara ranaa nainerihei Cana Coaunerata”, naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajeein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoainuri letoaaure jetao nii cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane coina.

³ Nitohaneein jetaote, letoanajaaauruhane jaun, nii Antioquihau nese caje, Jerosaleeun cuure Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru tabaauru aina. Nitohaneein cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choae situurunein jetao, nii cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru rai beure:

“Naaojoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruacha sacui jianein, nere tonoraauruhane coinara”, naain beeuruhane jaun jetaote, coroaecure jetao nii cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru rai nii beeuruhane jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun turuuruha Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoein acaauru raure satiin nii Jesocurisito ranojoihunru, saain nii acaauru bichauhenaaauru, saain nii afosotooru, naaonjoainuri. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeeure, acaauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaauraaain jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaerauru raite caohachae aito-coachene, aitovalu Moisesane rijijieein rai jabereco cari saerateeuruhane coinara. Nii choae tacaainte caohachae, satiin Moisesa naitoonjoalu rijijieein ichaohin, esenetaain tonoraauruha nii Jorioniheichurunera”, naaure, tabaauru fariseeocuru Jesocurisito ranojoihunru.

⁶Nii niritocuruhane jaun jetaote, satiin netaojiaaure afosotooru, nii cuu nenacaauru ichaohenauru, naaonjoainuri, nii que ita rai ereein, coitucuu-ruha jiniiquinne coina. ⁷Cuu nii que ereereecuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha chasocuru, inarate raotojoein, inae carajaa catohaneein canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jianacoon nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebejihanune, esenetana nainecuruhane coinara. ⁸Leinjiin Cana Coauneraachate, satiin cache suujua coitucuujuera. Nii Cana Coaunerate, cana que coarateein, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoein acaauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihallune rijijieein, acaauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹Coatiha nejelauneein, Jorioniheichuru coaraain nihei Cana Coaunerata. Satiin cana coaraane rijijieeinte, joareein cache coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acaauru netonaine jaun, acaauru suujue coluucue Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijieein. Satiinte, itaneein ne cache. ¹⁰Aihana jaun, chaanate inara raajenihane, Cana Coaunera leratenaa jerequiche, caa nere esenetaerauru rai caaintati ichaonaa anajiin tenaa jereeita. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai ichaonaa abaantana nainera lanaalata. Niheichu cana inoaesihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa nainesihuruhalune coalanaalata. ¹¹Nete, rai Calaohi Jesoso coreniha atiin nechu nirijieein core colane, cana suujue ichoterateein, coluuoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejeein acaauru suujue coluucane rijijieeincha”, naa acaauru rai Fedorone jana jetaote, ereeuruhane jianein jetao, ¹²curuatoraain, satiin curuaequuin aonajeure. Nitohanein:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojoelanaacojoai ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara”, naain acaauru rai jetao beebejeeure, Faboro aina Berenabeen. ¹³Inae ereeuruhane nainaauruhane jana jetaote, acaauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeraneein nenacaaauruna, caa que ere te aonaquichera. ¹⁴“Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenihane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoihunru Jorioniheichuru coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaooruha jerihane rijijieeine coinara”, naainte canacaanu rai be Simoon Fedoro. ¹⁵Niritiin inoaelu beein, nere bera inoaesihuru que laenaeratihalu Cana Coaunerane tocohanein:

¹⁶ ‘Rabiri inamacooru caje
nefoeratenaneein nenacaaauruna,
coroatajaniha cureeunni.
Leeinjiin canuhacha jerenohicha
ichana jerenacaaauruna,
coroatajaniha cureeunnicha,

¹⁷ itolere chaaurutane sacutaain
 canu ere beebejeeuruhane,
 cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha
 Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte,
 inoaelu caje coauneen berateen
 Nere laenaeratelua Cana Coaunera,
 coitucuhacachene coinara’,

naain Quiricha cuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera *profetacurune* rijijieeinte, nii nainauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coaucache, inae jauriaa acaauruacha esenetai jianeein, Cana Coaunera ere tonoraauruha natiinta. ²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha cuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineen nenea chosi rai niicha teeuri lenone quiichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijeraacane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai tein raelanaala quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhin sonojoin lenone quiin naaonjoaai-chenera. Niheichu chaaen, ichana niha natiin, jiaonriha quiichenera. ²¹ Nii coataate neeure, inoaelu caje coauneen, neseeuu nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii netaojiaauruna jaan sinacoca asaa netaojiaauruhane, nii Moisesa aitoonjoan ereretaain que cana relaeranuuru’, naain laenaain letoaacachenete caohachare”, naain jetao acaauru rai ereereje Saantiao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojineen nenea quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoihunru, acaauru bichauhe-naauru, afosotooru, naaonjoaain jetao Jesocurisito ranojoihunru nejesina-neejeen netiin, coacuhin jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naaonjoainunru aina, letoanajauruhane coina. Nitohaneen tabaauru janiijin jetaote, Jodasi Barasabaneen acaauruacha curuaatei, chaaen Silasi, naaonjoainunru letoaaure. Acaauru jetaote, nii Jesocurisito ranojoihunru cana nejeraauru rai, jataain nelatineen neeure. ²³ Nitohaneen letoanajaain jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao letoaaure, naain Antioquihau nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru rai, nii Jerosaleen nena-caauru afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

Nii quiricha acaauruacha laenai cuhane jetaote:

“Saainna afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito ranojineen nenacaauru cana nejeraauru bichauhenaauru ainane, inara coacuhin, caa laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha cana-caanu nejeraneen, Antioquihau, Siria, Silisia naaonjoainun Jorionelanaala neinequichene raina, caa laenaain letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara suujua reroecaa cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoa Moisesane rijijieeine que aitiin, leenjiin chacoitucuhi rijijieen, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaanune jaunra.

²⁵Nii jaunna, satiin coacuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru cachaauru letoacaanu, jataain canaacha belaihuri Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaauru Faboro, Berenabeen naaonjoainunru aina, canacaanu aina nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶Nii Berenabeen aina Faboro ichaote, jataain elunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraain, nere beebejeeuru-hane corenihara. ²⁷Nitohaneeina, nii Jodasi, Silasi naaonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹Cana Coanera- Suujue suujuate-nojoineeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintati tenaa nainenihacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: 'Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea chosi rai niicha teeuri lenone quichenera. Jiaonriha, raro ruluhin sonojoin lenone quii naaonjoaichenera. Niheichu chaaen, ichana nihanatiin, jiaonriha quichenera. Jiaonriha, sinijie-raa-quichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateechenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai teein raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijeraaacane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaque-lanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai teein aina ichaohanera', Nihei nenacaen nii baihata. Caa aitocoanune rijijieein, tonoraain ichaohi-chenete, caohachaaain ichaain, caohachaaain ichaonaa naineriquicheeincha. Raotojoeein neeuchera",

naain jetaote, nii Antioquihau acaauruacha letoaaeni quiricha laenaure, letoaauruhane caina.

³⁰Nitohaneein jetaote, inae nainaauruhane jaun jetao, ita rai necoeein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai afosotooruhacha letoai quiricha teeure jetao, acaauru rai. ³¹Nii jaun jetaote, joracaain ereretaain coaraain jetao, coroaecure jetao, nii cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru, caohatiin acaauru suujuateein, acaauru suujua laraajiaain, ichacuruhane jaun. ³²Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coanera caje erenaa raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeure. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoihunru rai ereein jetao, acaauru suujua lara-rajiaain jetao, acaauru suujua nunaure, acaauru rai ereein acaauru suujua-teen. ³³Nitohaneein jetaote, cuu carajaaajoaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeure nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru. "Raotojoeein caunichuchera", naain jetao, acaauru rai necoeure, ³⁴jelaaha Jerosaleeun cauhacuuruha, nii letoanajaurera rene, Jodasi aina Silasichu-rune caina. ³⁵Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaaure. Nii cuu arajiin nenacaauru aina jiniiquiin, cuu jetaote, cojoanoo-netojoeein Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶Nii baiha carajaaajoaain neein jetaote:

"Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi bee-bejihacaluna jaunru neseeuru sacutaaincha. Chatohaneeincha neeure, nii

cuuru nenacaauru cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunruta”, naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote niqui, ³⁷acaauru aina Joaan naain curuajai Maroco amanaa jeriha aina Berenabeenne jana jetaote, ³⁸rautaaajoaenihane jaun, jerecojoaene jetao Faboro, jauriaanejeein cuuru bana, Paanfiliau ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acaauru jiniichaain acaauru amihaneon ichajeein sacuenihalune jaun. ³⁹Nitohaneein jataain amaane jerelanaala, jataain coiintihia Faborone jaun jetaote, jelai teein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corihaneraanu que. Nitohaneein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰Nii jana, Faboro jetaote, jelai teein, corihaneraanu que Silasi cotijiae. Nii jana jetaote, acaauru coroatajanihia Cana Coaunerane coina jetao, acaauru rai Cana Coaunera bajaain letoanajaaure nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru. Nitohaneein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹Siriau, Silisiau naaonjoainu. Cuuru turuuruna jaan jetaote, nii cuuru nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinuru rai ereein jetao, acaauru suujuateure, caohachaain rauhijiriin, janelanaala Cana Coaunera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane coina.

Faboro aina Silasi corihaniha cuha Timoteeone

16 ¹Nitohaneein cuhin jetaote, Derebeeu, chaaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leenjiin cacha Jesocurisito esenetaera Timoteeonein curuajai Jorioo bene que nebaain Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne. ²Satiin Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru jetaote, “Aca jete, jataain, caohacha cachaneein ne”, naure jetao que, coitucuureraauru. ³Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acaauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohaneein acaauru corihaneraanu que amaauruhane coina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihinunurateein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoecaauruha cuu nenacaauru Jorioocurune coataa jetaote, nitohaneein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴Nitohaneein, acaauru aina Timoteeo amaain cuhin jetaote, situuruna jaun nenacaauru neseeuu naineein, Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaerauru rai jetao, aitiin berateeuruha afosotooru aina Jerosaleeun nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaaraaurune rijitojoein beebejeein jetao cuujeeure. ⁵Nitohanihane jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, esenetajeein cuujeein nejeontejeein, sacuure Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebejeeuruhane jerenihia Cana Coaunera Suujuane jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Firijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jelon situhin. ⁷Nitohaneein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coaunein jetaote, Bitiniau batane que turuha cunaa coaucure niqui. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸Nii jaun jetaote, nirijiein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanau, turuure. ⁹Ecu netiin jetaote, janotiin sinihi coetacai rijitojoein leenjiin cacha Masedonia

cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque taca cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaaaurain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaaicha”, nae jetao, Faboro siniu. ¹⁰Nitohaneein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijieein neruujueein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejeein beebejenaa coinata, cuu cana cotiharate, Cana Coaunerara”, naaina, cuhacaanu.

Filipoo turuuruha Faboro aina Silasine

¹¹Nitohaneaina, Toroasi cofauhanau caje, nesaruna leenjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane cuujueein, rauhijiriin Samotoroasi cobenau, tacanacanejeein cuhacaanu. Nii cojoanoo cuhine, turuha cuhacaanu Neapolisiahu.

¹²Jelai, cajena, atane choae cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipoo te, Masedonia batane que nenea nese tabaaineein Romanocuru nejesina que cocoaichaquuin nenaane. Cuuna inata janojoein, neorihacaanu. ¹³Nitohaneaina, cuu, nebetacanaa janonaa bana, naain nese udae cuhacaanu, nucuhe auhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain Cana Coaunera bajaauruha Jorioocurune jaan coitucuhacaanune jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru enecuru rai, Jesocurisito que ereerejeein beebejihacaanu.

¹⁴Nii cuu netaojianacaauru jana nenea leinjiin ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaaneein, cajione caohacha lanaajihajoaain que necoretiha nenea ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijieein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, coroatajane Cana Coaunera, rautaaain, Faborohacha beebejei aonaane coina. ¹⁵Nii jaunte, saain loreri asae nenacaauru naraichuru aina jiniiquiin, baotisanajoineein neeuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijiriin Cana Curuaanaa esenetaeranein nihanune esenetaichene, coloheri asaae, siniha uuchera”, naain canacaanu chuna Lidiane jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶Inae, ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leenjiin ranuna coseenranein nenea aina ita eruhacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohanein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaerateein, coreniha arajiin coriqui nihane, raerajeure, nii sirichaauru. ¹⁷Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caajie uhin, ehequuin:

“Caa cachaaaurute, acaihaniji Cana Coauneranein nenea aitoonjoa beebejeureranera. Acaaurute, raotojoein caseteco caje nichoteein jianacoon nenea nainiha cachanejaan beeureranera”, nae, ehequuin nii ranuna.

¹⁸Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoein, niriti nejesina nihane jaun, ninauhene aonajenajaocane baiha, inae tabiicha, coetae Faboro, araai janohin, niritonajaocane jaun, coetaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa enaacha nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura”, naa Faborone rijijieein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhera.

¹⁹Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasi-nihane coaracuruha nii ranuna sirichaaaurune jaun inae coreniha coriqui

erunaa nainecurenihane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mucuure nii ranuna sirichaauro. Nitohaneein, mucunajaain jetaote, amanajaaunre, cocoainanacaihuri acatiha, naain nese cataaun nenea ita colurujueeuruhane jaun amanajaaunre. ²⁰Nitohaneein, amanajaain turuanajaain jetaote, joesiocuru rai, nechujataain, acaauru cotaiha nohanein jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin cachaauro rerohecaaurera. ²¹Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaurera. Aihana jaun nainihei, nii que ereein, que cache relaauruhane jerichaachenera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihaacache, cana Romanonihacachene jaunta”, naaure jetao.

²²Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaaure joesiocuru. ²³Nitohaneein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha jetaote, caresero cuhane enohanajaaunre, caohatiin berainajaain caresero beraichane coina, aitiin. ²⁴Niritiin suujuateein letoaauroha joesiocurune jaun jetaote, caresero fuuniha, tenajae, Sefo que acaauru tijia mucuerateein, nii caresero beraicha.

²⁵Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein, nenatecuruha Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeure, nii cuu nenacaauru leeochoaauru casetecocuru. ²⁶Nii jana jetaote, luhecotariin uhe carora, mijiaainetiin. Nii jaun jetaote, mijiaaineein nerurujuaa nii caresero cuhanaine jana jetao, nejracaacoaa caresero bacuujuaarune jana, satiin nii cuu nenacaauru casetecocuru caje nerojoirojoiri nii acaauru biji ichoracuru *cadenacuru*. ²⁷Nii jana jetaote, jitoroa nii caresero beraicha notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, nejracaacoae nii caresero bacuujuaauro. Nii jaun jetaote, “Inae jecha sorooruha, nii casetecocuru”, naain jetao, rai esefara rocohite, raa-jenihane nesohin nijiaohane coina. ²⁸Nii jana jetaote, rai ehequuin:

“Coo ichaajenihane, chatohaneein necunaitaara. Satiinne cau nihacaanura”, nae jetao, rai Faboro.

²⁹Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro aina Silasi acatiha, rijijijianeein coasina caaun jetao, acaauru acatiha neseonrae nii caresero beraicha. ³⁰Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain jetao:

“Cachaauro, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata”, naain bajaane jana jetaote:

³¹“Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaaute, nichotei, ii sinijiera, ii calaoichichuru, satiin ii loreri asae nenacaauru, naaonjoaihunri ainara”, naain jetao, tonoraure, Faboro aina Silasi. ³²Niritiin tonoraain jetaote, rai Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin nii loreri asae nenacaauru raine maajeein. ³³Nitohaneein, dede catairijihu nihanatiin jetaote, temuha acaauru que acaauru bisihuruhane jaunne jaun jetao, acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera aina, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquuin, baotisanajoineein neeure. ³⁴Nitohaneein jetaote, rai loreri asae jetao, Faboro aina curuataain Silasi amaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitohaneein jetaote, rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquuin satiin sinijiera aina jetao coroaajeein, raotojoein neeure, inae Cana Coaunera esenetaauruhane jaun.

³⁵Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caresero beraicha quene coina. ³⁶Nii jaun jetao te:

“Caraite, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaanune coinara. Aihana jaun, inae nainequiche, raotojoein mituhin, amuhichenera”, naa nii caresero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaaain rautaaain, canacaanu rai bajaaurihei amuneein, satiin coarajiha cachane notaracae canacaanu bisiin, canacaanu enoaerateeure caresero cuhanera. Nii natiinte, nechujataain asinojoneein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecurera. Aihana jaun coatiha miturihaacaanuhi, raajenihane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera”, nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸Nii jaun jetaote, turuhin beeuruha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, nesoonetoore jetao, Romano neeuruhane beeuruha acaauru raine beeuruha, nii acaauru letonocuru folisihacurune jaun. ³⁹Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracateerein jetao:

“Atiin, inara rai, baasoneein ichacaanuneeque, canacaanu que inara suujua acatein, atiin, caelai caje amuuche”, naaure jetao, nii joesiocuru, acaauru mitaain. ⁴⁰Nitohanein, caresero caje inae mitanajauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenaacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru coaraain, acaauru suujuatein, acaauru suujua laraajiaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

**Tesalonecau turuuruha Faboro aina Silasine jana, acaauru
que nererojoeaain, acaauru aina obaaecuruhane**

17 ¹Tesalonecau turuuruhanee coina jetaote, Anfipolisi, chaaen Apolonia, naaonjoaain neseeuru choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri sinacoca sirichure cuu nenacaauru Jorioocuru. ²Nii asaae jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohanein jetaote, nebetacanaa janonaa bana nainein jetao, nii sinacoca asaae cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaaocure jetao, cuu acaauru rai, Cana Coanera Quiricha Inoaesi ereretaain, nichata semanaai reeintiaain. ³Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihane coina, letononeein nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coanera Quiricha cuhane aithane nainaane coinara”, naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin beein jetaote: “Caa inara rai quiicha beebejeite, jeelai Jesosoneein, canaacha cohajei Mesihazine”, naain jetao, beebeje Faboro.

⁴Nii jaun jetaote, tabaaauru Jorioocuru, arajiin Curiecocuru Jorioocuru aina ita taojiaain Cana Coanera bajaaurera naaonjoainuri jetaote, esenetaaocure, arajiin enecuru caohachanejein nenacaaurune maajeein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naaonjoainuri aina neeure. ⁵Nii jaun jetaote, acaauru que necoelai caaun jetao, acaauru aina obajeein, chachaelanaala, nelanaae caaun bero cuhane amuhemuhenaacaauru neechu aansainein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaaichuru Jorioocuru nii nese

sacutaain acaauru aina cachaauro rohecaain, cachaauro suujua auhacae-raanu que. Nitohanein jetaote, arajiin cacha taojiaain jetao, Jasoon loreri asaae jetao, codoonetoha cuure jetao, Faboro, Silasi, naaonjoaain ariha, runajauruhane, acaauru mucuhin, tararanajaain, cachaauro rai tenajauruhane coina jetao, niqui. ⁶Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi eruurenihane jaun jetao, Jasooncha aina curuataain cuu nenacaauro Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauro amaaure, tararanajaain, cocoainanacaihuri rene. Nitohanein, amanajaain jetaote, cocoainanacaihuri acatiha turuanajaain jetao, ehequuin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauro rohecaain, cachaauro suujua auhacaaureate, inae cau netonai turuurera. ⁷Nii natiinte, turuuruhane jana raotojoein ranajae, caa Jasoonra. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aitoonjoa ichoe inii: ‘Nihaje leecha curuanaacuru curuaanaa Jesosonein curuajaicha’, naaure”, naain jetao, colurujuenajaaure Jorioocuru letonocuru nechu aansainein ichaonacaauro.

⁸Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nererjoe-caaure saain nii cuu nenacaauro cachaauro, nii cocoainanacaihuri, naaonjoaihunri. ⁹Nejetaote, nii cocoainanacaihuri rai coriqui te jetao, Jasoon, nii aina nenacaauro aina, inae nii nese caje mituhin amuuruha Faboorune jana, acaauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaaure jetao, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru, ucuaae cuuruha soronacanejeeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nena sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹Nii cuu nenacaauro Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauro Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachaaain suujua coaraain neeure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei Jesocurisito beratenojoi aonajeeure, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanoone-tojoein, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaaure jetao, jiniiquiin, esinae rauhijiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijiichane coaracuruhane coina. ¹²Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiin cachaauro- Jorioocuru, arajiin Curie-cocuru aina acaauru benecuru caohacha nejeein nenacaauro, naaonjoainuri. ¹³Nejetaote, nitohanein, Bereau neein, Cana Coaunera aitoonjoa beebejiha Faborone coitucuriin jetao cuhin, cachaauro suujua roeocaa cuure jetao coaiteen, nii Tesalonecau nenacaauro Jorioocuru, acaauru que nejerateeuruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejela-naala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naaonjoaain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaaure jetao, cana temura nichae cuu nenacaauro Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenaacaauro, Atena neseu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaaajoaain coaraa cuuruha Silasi aina Timoteeocurune coina aitiin, acaauru letoaa Faborone jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶Nii Atenau neseu neein, Silasi, Timoteeo, naaonjoaain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere araai laurii cuu nenacaauro ichanohi ecaanto coaraain

jetao, jataain nererojoeae jetao, Faboro. ¹⁷Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita cotaicha rijite jetao, leeochoaauru ita taojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ainane maajeein. Nitohaneein jetaote, cojoanoonetoejoein jerichanetoejoein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaaauru aina. ¹⁸Chaaen, cuu coroata lauriin nenacaaauru itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii “epicoreeocuru”, le laurii “estooicocuru”, naaonjoaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

“Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa”, naauruha tabaaaurune jana jetao:

“Nejelau atane nenacaaauru rai chosichuru bera necaihara”, naaure jetao leeochoaauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesosone beebejiha Faborone jaun. ¹⁹Nitohaneein jetaote, niha jataain chatohaneein, mijiaaineein rucuhena-caine, ita taojiaain rucuhecuruhana jaun jetao, ichatane ecuuno ajerineeo-joaain Areopago neein, acaauruacha curuhateihu jetao, Faboro cotijiaain amaaain, cuu turuaain jetao:

“Nii canaacaanu rai iicha beebejei ena ecoona erenaa benaa naineeine, canacaanu rai, ²⁰Jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereeine jaunna, ‘Naaonjoaain quene aitoonra’, naain, canacaanu rai beeine jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunna”, naaure jetao, ²¹satiin Atena cocoaichaneeu-ruhane, chaaen nejelau atane caje uhin cuu nenacaaauru naaonjoaihunri, niha chatohaneine, aonaain, que ita rai ereereena rautatooruhane jaun.

²²Niritiin Faboro caje bajaaauruha, nii niha chatohaneine rucuhecuru-hane jaan ichatane ecuuno Areopago netiine jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraain jetao:

“Satiin inara Atena cocoaichaneeichenete, esinae rauhijiriin, inara chosichuru coroaajein ichaohin neeiche. ²³Nii jaunte, ita taojiaaichene jaacuru naineein, coaracaaunne jana, cuuru ne inara chosichuru rai lenone mocohichene jaacuru rorihuru. Nii rorihuru naineein coaracaaunne janate, ‘Chabana coitucueraai Cana Chosi rai’, naain laenanohine nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha coroaajeite, Acaihaniji Nenaa Cana Coaunerane. Quena, caa inara rai erere jeein beebejeeun.

²⁴Acate, Cana Coauneraneein, itolere, cana rai chaaurutane Coauneraneein, itolere, que nenacaaauru Curuaanaaneein, itolere, satiin cana janonaa sirichaneein ne. Coatiha, raajenihane cacha ichanohinein nenaa loreri Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵Nieichu chaaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaonaa tein, neraain ichaonaane jaanu tein, itolere maajeein coaanaaelu cana rai.

²⁶Chaaen jetaotechu, jauriaanejeein leeinjiin cacha coaanaaelu, caje arajiin nefoeratein, laurilauri catohaneein cana rai chauratane sacutaain neenenu que. Nitohaneein, cacha coaanaaain jetaote, nenajaaauru neeuruha le laurichurune caina, acaauru ichaona jaannu jelai been jetao, cuu ichaooruhane jinatelu Cana Coaunera. ²⁷Chaaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane coinete, nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. Coatiha niqui, cana caje coriaae nihei Cana Coaunera. ²⁸Cana Coaunera corenihate, ichaohin, nerurujuaain, naaonjoaain ichaohacache. Inara araaichuru tabaaauru raotojoein erenaa que ereereena inaaaureraauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratanaaneein nihacache’, naain ererejetocure. ²⁹Nitohaneein,

Cana Coanera caje, nefoerataaneen nihacachene jaun, nainihei nejelauneein, cana suujua cuaain, 'Aiha coata, ajeri, naaonjoaain caje cacha ichanohineen nena chosichuru ecaantooru tocohaniha jecha, Cana Coanera', naain cana suujua cuaain nihacachene. ³⁰Inoaclu jetaote laaen, coitucuu renihalune jaun, niicha rautaa ichaa cachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coanera. Jana, enenete laaen, inae jiiinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane coina berate. ³¹Nitohaneen beratihane jaunte, inae Cojoanonaa que banihateen niicha rucujuei que tihane bana, caa chaaurutane que, satiin neinichaachene coaareein Cana Coanera, esinae rauhijiriin rai cachaneen neen caohachaaain suujua coaaraauru coitucuha nii leenjiin cacha janijiin niicha ranojoi aina cuaaine coina. Niite raotojoein coitucuhacache, aca rai, nii icharaanu que, oo caje ichateen nihalune jaun", nae jetao Faboro.

³²Niritiin, oo caje ichanarichaaain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nena nainiha cachane esenetaaurenihane jaun jetao, batocure tabaauru. Jana leeochoaauru jetaote:

"Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha", naaure jetao Faboro rai. ³³Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe jetao, jelai caje Faboro. ³⁴Nii jana, tabaauru jetaote, esenetaauruhane jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acaauru aina cue leenjiin cacha Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruha jaan Areopago netaojianacaaauru bichauhenaneen, niha chatohaneine rucuhaneen nenaane. Chaaen leenjiin ene Damarisineein curujai, chaaen leeochoaauru naaonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

Coriinto turuha Faborone

18 ¹Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriinto cue Faboro. ²Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa leenjiin Jorioo Aquila neen curujai aina, ita eruure. Aca jetaote, rai comasai Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neeure Coriinto. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa enferadoro neen nena Culaodio, nii Roma caje, satiin mituuruha Jorioocurune coina, mijiainetiin aithane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acaauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³Jerichanejeein, acaauru rijijieein, jacari caje loanarine que, acaauru ichanaa que amihaniha acaantoina jaun coaranaaca cue Faboro, cuu acaauru aina neen, jiniiquiin acaauru aina amihanihane coina. ⁴Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana naineein, ita taojiaain Cana Coanera bajaauruha Jorioocurune jaan loreri sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebjeein, Jorioocuru relaain, Jorioniheichuru maajeein relaane, esenetana nainecuruhane coina.

⁵Inae Masedonia batane caje, rene turuuruha Silasi aina Timoteeocurune jana jetaote, jacari caje loanarine namihaneoo jianeein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitha Cana Coanera Quiricha Inoaesi cuhanene rijitojoein: "Jesosote esinae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne", naain coitucuuruha Jorioocurune coina. ⁶Ne jetaote, rautaaurenihane jaun, aina obajeein cotaain, Faboro nocoeje chanuure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaaurenihane Jorioocurune jaun, jelai caje mituhane, cojunacanu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao:

“Inaraacha jerei neeinte, caseteconein nitajeriquicheeinha. Inae canu enene caje coaunein, cha ujuaiahonein nihaaunta. Inarate, nii ujuaiahonein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje coauneine Jorioniheichuru rene aihane cureeunnicha”, nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷Nitohanein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nena leenjiin cacha Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esinae rauhijiriin laen Cana Coaunera ere esenetaain corojeein, tonoraera ne. ⁸Nitohanein jetaote, sinacoca curuaanaa Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquiin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohanein jetaote, arajiin Coriinto cocoaichanecuruhane jetao, beebejiha Faborone aonaaan esenetaauruhane jaun, baotisanajoinein neeure.

⁹Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitojoein jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeenera. ¹⁰Canune, ii aina nereeeunicha. Nerihaain, caohachanainejeein chatohanein cheterata, cau, caa nese que neeuruha arajiin canu cachaaurune jaunne ichi aitoonra”, nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹Nii jaun jetaote, coroata jaanacai cataaun tiaain jetao, nii Coriinto neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹²Ne jetaote, Aacaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejerateein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohanein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhane jaan coloheri *tribonal* asae. ¹³Nitohanein, mucuhin amaaan, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelaunein Cana Coaunera corojeein tonoraauruha cachaaurune jereen ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara”, naauruhane jana, ¹⁴cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru cotaicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaain jaohin, naaonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereen canu rerohecaachene latelanaala, jeriquichene rijijieein, inara Jorionequichene aonacaun tonajelanaalanera. ¹⁵Nena, inara aohana naineneen, joareein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacuhi que aitocohichene jaunra. Inara nii rucuhucue. Coatiha canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuharanu que neihanune jaun”, naain jetao, ¹⁶nii ita colurujueeuruhane jaan coloheri *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa Sosetenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhane jaan coloheri *tribonal* acatiha tein. Ne jetaote: “Coaraain nainauruina”, naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro Calioon.

**Antioquihau cauhin, jelai caje nacoaunein
misioneronein cuhane nichata sathiha Faborone**

¹⁸Araai janohin, Coriinto nihane baiha jetaote, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai necoeure jetao, Aquila chaaen rai sinijiera Firisila,

naonjoaain aina jiniquin Faboro, Siria batane cuuruhane coina. Nitohanein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujuein, Cencrea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loroaecaain joaerate jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoalu nainaane cojunacaneein. ¹⁹Nitohanein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohanein cuu ratirinajaain jetaote, naain nenea sinacoca asae turuha cue jetao Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru ita taojiaeraauru Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰Nii jaun jetaote, cuu carajaaain acaauru aina nihane coina, Faboro chunaure. Ne jetaote, ainaa jerelanaala, acaauru rai:

²¹“Jeriha, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureeunicha”, naain jetao necoe acaauru rai Faboro.

Nitohanein, necoein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro. ²²Nitohanein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coaunein, atane choae cuhin, Jerosaleeun turuha cue Faboro, cuu nena-caauru Jesocurisito ranojoihunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao Faboro. ²³Nii baiha carajaaajoaain neen jetaote, coaiten amuhemuhena nunuhetein, itolere Galasia batane, Firijia batane, naonjoainuri sacutaain amuhemujuein, Jesocurisito esenetaerauru suujua-teen, acaauru suujua lararajiae jetao Faboro.

Efesoo Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone nainiha, Efesoo turue jetao, leinjiin cacha Alejaandiria cocoaicha Aforonein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoaesi coitucuhin, raotojoein ereerejeein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵Aca jetaote, esinae rauhijiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoein ereerejeein corojeein, rauhi cuhane cuaain, Jesoso aitoonjoa beebejeein, que cacha relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaerauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhelanaala, acaihanejein Cana Coaunera ere tonoraera neen niha cachane coujunacanu que, cacha baotisaa Joaan neeicha coitucuujia natiin jetao, nitohanein cacha relae jetao, Aforo. ²⁶Nitohanein jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocurune jaan loreri sinacoca asae cacha relae, satiin aonajera urichoo. Nii jana cuu neen aonajia Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amaaun jetao, rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijeein jetao, beecure Aforo rai, jelai amuritoheriin coitucuhane coina. ²⁷Nii baiha jetaote, Acaia batane cunaa jeriha Aforone jaun jetao, quiricha laenaain, aina letoaure, nii Acaia nenacaauru Jesocurisito esenetaerauru rai, caohachaaun belaaun raauruhane coina. Inae Acaia turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojinein Jesocurisito esenetaerauru corootajane jetao, jataain Aforo. ²⁸Nitohanein jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, satiin aonajera urichoo. Nitohanein, acaauru rai ereerejeein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretae jetao, Cana Coaunera jerenohinein, letononein Mesihasi niha Jesoso ne que, aitoa Cana Coaunerane beein. Nii jaun jetaote, chunijiun cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erenaa nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coaratein aithane jaun.

Efesoo turuha Faborone

19 ¹Coriinto niha Aforone nainiha jetaote, Efesoo cue Faboro. Efesoo turuhane caina jetaote, ichatane tabai ucuuno que iniin, ichatane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efesoo Faboro. Cuu jetaote, le laurijeein Jesocurisito esenetaeraauru aina ita eruure jetao. ²Nitohaneein, eru-najaaain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue raain neeicheluneta”, naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihaacaanuta. Coatiha chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhaacaanuta”, naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³“Chatoanai quetejia, baotisanajoineein neeicheta”, naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Cacha baotisaain coujunacatihalu Joaane rijijieinchate, canacaanu coujunacateein neeunlura”, naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴“Aiha chuhisicha. Nii Joaante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru coujunacaatelu baotisaain. Chaentechu nii caaijie turuhenein Jesoso esenetaauruha saain cachaaurune caina beebejelu”, naain beebejiha acaauru rai Faborone jaun jetaote, ⁵Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, inae baotisaain coujunacatenohineein neeure. ⁶Chaaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, Aitorohatiha Cana Coaunerane beebejeeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maa-jeein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷Itolerenein jetaote, lechoonca coroatajaure, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸Nichata ateein, cuu neein jetaote, netaojiaauruha Jorioocurune jaan loreri sinacoca asaa cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naojoarichaain nii Cana Coaunera Cojoanonaa Ena Turunaa”, naain beebeje, esenetaauruha cachaaurune caina. ⁹Ne jetaote, tabaauru, nechu jataain, cotaiha esenetana jerecurenihane jaun, esenetana jerelanaala jetao, satiin aonajeeurera urichoo baasoneein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaaain, cachaauru relaa leenjiin cacha Tiranoneein curuajaine jaan coloheri asaa, nii Jesocurisito esenetaeraauru jitariin amaaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, cojoanoo-netojeein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, cacha relaane jaun jetao, Asia batane sacutaain nena-caauru, Jorioocuru, Jorioniheichuru maajeeinchuru, Cana Curuaanaa aitoonjoan beebejiha Faborone jaun, aonacure.

¹¹Nitohanihane jaun jetaote, Faboro aina cuuain jetao, itolere cojoaelanaa-cojoai ichaain jetao, cachaauru notajae Cana Coaunera. ¹²Nitohaneein corootajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaaain jetao, cunaitenacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure itolere cunai caaun cunaitenacaauru, itolere coitucuchuichuru ichanaaneeinchuru cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuchuichuru sitae.

¹³Nii jana jetaote, neeurelu benanenein nenacaauru Jorioocuru amuhemujeein moconajaaera ichanaaneein cunaitenacaauru rautaraniha

nenacaauru. Niichuru jetaote, “Jesoso coreniha mituuचे”, naain, nii suujua cuhane moconajaaera letono sirichaauru caje sitaauruhane caina jetao, coacuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaaera ichanohineein coitucuhu que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faborohacha beebejei Jesoso coreniha, nii cacha caje mituhin amuura”, naaure jetao.

¹⁴Leeinjiin Jorioo Esesebanein curuajai calaohichuru- caainsinein nenaacaauru jetaote, nitohanecure. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaanein ne. ¹⁵Ne jetaote, coitucuchuichuru sitanaa jerecuruha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canune, Jesoso coitucuhin, Faborone maajeein coitucuunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata”, ¹⁶naa nii cacha suujue-niha netiin nii coitucuhuhine rijieeoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunjuetohana jaun jetao, banejela-naala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene maajeein, caohachanainejeein, soaisoiriin sonajae jetao, nii coitucuhu que cojoeona cacha. Nii jaun jetaote, machorojoa machorojoaain jetao, nii neeurunajaa loreri caje jetao, soroore. ¹⁷Nii nitohanihane jaun jetaote, satiin nii Efesoo nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoaihunri satiin, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote, itolerenein, Cana Coaunera Calaohi niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuure jetao, beebejeuruhane jaun.

¹⁸Nitohanein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaerauru, satiin, aonajeeuruha cachaaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala itolere baaso acaauruacha ichai beure jetao, jitariin caohachanainejeein. ¹⁹Chaaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nerelaauruhane jaan acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coarajeurera notaracae tein, jitariin mocoore. Nii acaauruacha moco i acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saquichoona oaraancani, acaauru coriquinein jataain coretinein jetao mitue rai core. ²⁰Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeure cachaauru. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin nelatein itolere ichaa Cana Coaunerane coaracuruhane jaun jetao, leochaauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiteen Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuaaain, Jerosaleeun cuhin, caje coaunein Romau cunaa jerihane jaun. ²²Nitohanein coacuhin jetaote, ichoachaniha coroatajai coroatajaneraauru Timoteeo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaaine beeuruha ichoaichaniha, amaaine caina. Nitohanein, ichoachaniha letoanajaain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

**Faboro aina, rai corihacuru que nejeratein, ita
rerohecaauruha Efesoo nenacaaaurune**

²³Nii bana jetaote, satiin nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejeratein, ita rohecaare nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴Leeinjiin cacha Demetirionein curuajai coata que amihanenaa jetaote, nii leratera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanai ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosinein acaauruacha tei enenein nena Aretemiasa rai Teenforo coujunaca sirijiacoain.

Nii que coretiin que cachaauru rai necoreteen jetaote, nii aina amihanenacaauru coretenajaque jetao, jataain coretiin. ²⁵Nii Demetirio jetaote, jitariin coroatajaneraauru cotijiae jetao, leeocho cachaauru- acaauru rijijieein jelai ecaanto icharaneein amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naaonjoaain raotojoein amihaneen raotojoein ichaohacache-najaan cana amihaneeo core aasaerane jaunna, inara cotijiaain, nii que erenaa coinara”, nae jetao, nii coata caje ecaanto ichaera Demetirio. ²⁶Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruacha curuaatei cachate, cajiha-neein amuhemujeein, cachaauru rai: ‘Nelatihei caa canaacha ichai cacha ichanohineein nena cana chosicha’, naain, arajiin cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatiha leeinjiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itolereneein, Asia batane sacutaa lalajeeinte, amuhemujeein, nii chosi esenetaauruhane jianecuruha cachaaurune coina relanajaane jaun, esenetaacoaure. ²⁷Niite laaen, jataain cana rai elunaain nedaera. Nabana chunei, cana amihaneeon coretena nainenihane, cana amihaneeon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coraenojoneein niha, jataain nelateen nihane corenihane saijieein, caa cana rai chosi Aretemiasa que jaolecoorureein cachaauru. Chaaen inae turuurihaain rai Teenforo asaa, coraeca”, nae jetao Demetirio.

²⁸Nii jaun jetaote, nii aonaain obajeein nujuae soaisoain jetao:

“Caohachaaain laraajiin neeine Efeso cocoaichanichaachene chosi Aretemiasara”, naaure jetao, nii coata que amihanenacaauru.

²⁹Nitohaneen jetaote, cajihaanein, ita cotaiha rijitiin jetao, nii coroatajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru Masedonia caje unacaauru Caiho, chaaen, nii leeocho Arisitaroconein curuajai naaojoihunri curuataain jetao, codoonetiin mucunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain chaelai coaracuruhane jaun *teatro* neein acaauruacha curuhateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure. ³⁰Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateure, ecu nenacaauru Jesocurisito esenetaerauru, nabana, chatohanein teeuruhane coataa. ³¹Nii cuu Asia batane nenacaauru cocoainanacaihuri tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera”, naerateure jetao. ³²Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajihaanein nujuae soaichure jetao, ita rohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoaain coinat ne caa netaojianaaja”, naain jetao, coitucurene. ³³Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoaane jaunte, nii rucuhacuruhane coina, netaojiaaure”, naain jetao, leeinjiin cacha Alejaandoro neein curuajai rai, beeure. Nitohanein rai berateen jetaote, acaauru ajiniha tein jetao, Alejaandoro sarasaracaain amaaure Jorioocuru, nii netaojianacaauru acatiha, cuu nichaauraain, nii ita rohecaeraauru rai, iriha Jorionecuruhane corenihane coina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroain aonajeeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane coina. ³⁴Nitohanein, irihane jana jetaote, nere cajeecha nainacorichure, acaentonai, Jorionihane que. Nitohanein, nainacoriin jetaote:

“Caohachaaain, laraajiin neeine, Efeso cocoaichanichaachene chosi Aretemiasara”, naaure jetao, ita rai nujuae soaijiin, carajaain, coroata oraain, acaauru chosi niha Aretemiasa beeuruhane jana, esenetaaurenihia Jorioocurune coitucuuruhane jaun.

³⁵Nii jana, nii neseu acaauru rai chaaelai que ereeuruhane laenaain rucuhera “secretario”, jetaote, inae aitoa acaauru raine jaun, sitonaaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin itolere cachate, nii jataain cana rai nelateein nena cana chosi loreri Teenforo, chaaen, nii dede caje ajerineein Aretemiasa tocohanein nalunaane maajeein beraihane coina nena neein niha caa nese cocoaichanichacahanene coitucuurera. ³⁶Nihe chunei, nii que, ‘Nohanenaa’, naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jianecuchera. Coa obaaceache. Coa caohachaaain inara suujua coarihei amunein, chatohanein, baaso chana coaaucahara. ³⁷Coatiha, chatonaain cana chosi que ereein, niheichu Teenforo asaae asijiauhin naaonjoaauruha caa inaraacha mucuhin inaraacha uhaauri cachaaurune coaalanaalata. ³⁸Chatonaain, acaauru colurujueein niha, nii coata que amihanenaa Demetirio, nii aina amihanenacaauru ainane, taute neeure nii rucuheraanu que nenacaauru joesiocuru, chaaen, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunri. Niha chunocoha, acaauru colurujuerane, taa, nii rucuheraanu que nenacaauru rene amanaajaauchete, neruujueeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara. ³⁹Niha esinae rauhijiriin chatohaneine, rucuhena jeriquichene, satiin cocoinanacaihuri aina, ita taojiaain, nii rucujueein neeuchera. Nii banate, esinae rauhijiriin, caohachaaain ita taojiaa esinenein rucuhერიკი-cheeincha. ⁴⁰Jana, jerichanejeein, sacunaa coauquichenete, cana colurujue-naa nainecurureein, ‘Cana jecha cachaauru suujua rohehecaache’, naain. Nii quete, jataain elunaain nihacachera. Charijiiin nejeein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatohanein, lerateein, ita rohehecaureta’, naain bajaauruha cocoinanacaihurine, tonaante berichaacheta”, naain jetao:

⁴¹“Chajaaaincha cauhachanichuchera”, nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuruha nii neseu nenacaaurune laenaain rucuhera.

Masedonia, Curesia, naaonjoaihunri turuha cuha Faborone

20 ¹Inae nitohanein, cajihaanein, ita rohehecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucuurera cotijiaain jetao, suujuatenajae Faboro. Nitohanein, suujuatenajaane baiha jetaote, acaauru rai necoein, Masedonia batane cue jetao. ²Cuu jetaote, neseeuru nainein, cuu nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaenein, cuu acaauru suujuatein, jelai amuritoheriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohanein, acaauru rai ereerejeein, acaauru suujua laraarajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro. ³Nitohanein, Curesia batane turuhin jetaote, cuu ne nichata ateein. Cuu nichata ateein nihane baiha jetaote, inae Siria cuhane coina, bote cuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuurin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoaunein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴Nii janate, canacaanu corihaniha uure, Berea cocoaicha Firo calaohi Sofate, chaaen Tesaloneca cocoaichacuru Arisitaroco aina

Secoondo, chaaen Derebe caje unaa Caiho, chaaen Timoteeo, chaaen Asia batane caje unacaauru Tiquico aina Torofimo, naonjoaihunri. ⁵Satiin nii-churute, ichoachaniha amaa'in, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶Nii janana, canacaanu, Filipoo caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote cuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan cojoanonaa Fasocoa beseta bitoacaanune baiha. Nitohaneein nesaruhin cuhine, saogui janone cuhane, turuha cuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuruha, nii ichoachaniha cunacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaun, cuu erunajaacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janoneein nihacaanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedaeniha Faborone

⁷Cuuna, semana nunuhe cojoanonaa bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaacuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhin quihalu Jesocurisitone rijijieein, ita aina jiniiquiin faan chaluhin quihacaanune coina. Nitohaneein netaojiacaanune janate, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaain itolere que, dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun. ⁸Nitohaneeina, leeinjiin loreri ecuunetiin nena nichata coarana satono que, netaojiacaanu. Cuurute, nihacoe arajiin conooru, moconojoinein. ⁹Nii janate, jelai caje nemarote, leeinjiin enamanaa Eoticonnein curuajai. Acuujuu laaojoi bacuujuaniha lauhequiiin, cuu carajaain ereereeca Faborone aonajihane jaunte, amuritooriha sinirenane jaun, nemarote, nii loreri ecuunetiin nena nichata coarana caje. Nii janate, soroneein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa. ¹⁰Nii jaunte, fauhin nii enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Coo nesoonetohachera. Esinaete niqui inae ohera. Nete, inae ichanaera”, nae Faboro.

¹¹Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhin quihane baiha, coaiten janohajeein ereereecane baihate, inae jelai amue. ¹²Nitohaneein, nemarotein oha nii enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuaain Cana Coaunerane jaunte, jataain que nelararajiaure.

Toroasi cajene Miletoo cuhacaanu.

¹³Nii janana, ichoachaniha bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca nitohaneein jereein, atane ichoae cuhane jaun. ¹⁴Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate, canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵Jelai caje nesaruhine, cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶Asia jeloan cuhin, carajanaa jerenihane jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorionecuruhane beseta Feentecosetesi bana Jerosaleeun nena jerihane jaun, chajaaajoaain Jerosaleeun turuhane coina.

Efesoo nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coaanein, Efesoo nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸Inae turuuruha nii niicha cotiharateeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa Asia batane que turuhanune caje coauneen, inara ainaacha ichaohanulune jaunte, inara raotojoeen canu ichao coitucuhichera. ¹⁹Itolere janonaa banana, joareein cache rijijeein inara aina amuhemujueen, Cana Curuaanaacha jerenohi ichajeein nerejetoonu, casuujua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain, canasineene rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰Nena, atiin jianelanaala, inara caohachanu que, tabaauru que inara loreri asae, tabaauru que nenaanaja cataaun, naaonjoaihun teeinchuru, satiin aonajeeurera urichoo inara rai, Cana Coaunera ere beebejeein, inara relarejetoonu. ²¹Chaaen nech, Jorioocuru rai, Jorioniheichuru, naaonjoai-hunri raine maajeein: ‘Coaiten nacoauneen Cana Coaunera ere tonoraain, rai Calaoi Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraauchera’, narejetoonlura. ²²Enane laen, inae Jerosaleen cureeni, ucuac caletooa Cana Coaunera Suujuane jaun. ‘Naojoanrichaani cuura’, naain coitucuelanaalane, caa cureenicha. ²³Leenjiin, neseuru naineen, cuhanunejaauru naineinchurute, cuu turuhanune, caesero cuhane caenoaain, cacairichaururichaaane benajaque canu rai, Cana Coaunera Suujue, acaihaniji niichane coitucujueen. ²⁴Nena, chaque tonajeneen. Coatiha chaque nelatihei canu rai, canu ichao. Nena-caaenejian, cacairichauruhane que nelararajiaain, rachoojoeen caletooa Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone jaan nainana jereen. Niicha beratei erenaa caohati beebejeein, jataain cache belaiha Cana Coaunerane maajeeinne beebejereenuni.

²⁵Esinae rauhijiriine, satiin, cau neinequichene raina, beericheeunni, Cana Coaunera Janonaa beebejihanune aonajera neeichene, coatiha inae chunei nacoauneen cacohararihaain. ²⁶Nii jaunna, enene inara rai aitona jereen, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihoneen nenerihanuhine jaun, ²⁷nii chunei que suujuelanaala, satiin cache urichoo, Cana Coauneraacha jerei beebejihanune jaunna, cha ujuaihoneen nenereenuni. ²⁸Aihana jaun, itolere que nainaaain, necohalajiin, caohachaaain necoeraain neen, Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru beraihuche, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calaoihine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quete, inara cotijiaain, nii beraichanu que inara te Cana Coaunera Suujue. ²⁹Inae amuhannunee baihate, turuha uurureen nech aansai taibinaaeneen cache quicha rijijeein nenacaauru cachaaauru, nech jataain Jesocurisito ranojoihunru itajeeine rijitiin. ³⁰Chaaente, inara tabaauru nihanatiin, nech jataain joareein caje rocohin, relaa cuurureen, nii casaje esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrune coina. Nitohaneente, nech jataain casaje que, cache relaa cuurureen, suujua caje rocohin. ³¹Nii jaun, inara aina, nichata jaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoeen, janotiin netojoeinchuru, inara suujuaterejetocooaunlu, casuujua fononohine coacuhin, que nainaaain necohalajiin ichaoche.

³²Nii jaun, Jesocurisito coreniha canejeraneen nenacaauru, caa inara rai quicha beebejei naitoonjoa nerete, inara coroatajanereen, jelai amuritohe-riin caohachaaain coitucuhin, esenetaaichene coina. Cana Coaunera naine satiin rai cachaneen neenihuru rai aitothane tocohaneen, inara coroatajanihane, nitohaneen coitucuhin esenetaerauru coroatajanihane coina aito-halune jaun. ³³Coatiha, canu caohachanu que, inara relarejetohaaunlu, niri-jeein core colane. Niechu, chunei cache cajione bajarejetohaaunlu. ³⁴Nii

jaunte, inara raotojoein, cacoii que amihanein quiicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruacha lateine maajeein raanune coaraain coitucuhichelu. ³⁵Nitohanein, inara netonai, itolere janonaa bana ichaohichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraaetoonlu, chaelai que jataain cairicheinejееin nenacaauru coroatajanequichene coina: ‘Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin raotojoein nenea nainichaa, chaelai que, cairicheinejееin nenea rai, cha tein coroatajanichaane’, naain cana relaalu Cana Coaunera Calaoihi Jesusone coacuhin ichaquichene coina”, naain jetao, acaauru suujuate Faboro.

³⁶Niritoha, acaauru raine baihate, neseonriaain, acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu baluuneeinchuru, loalocoaainchuru coisichure. ³⁸“Inae caachanijia cacoharariichenera”, naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaasure. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihane jaan bote nenajaun tiaain.

Jerosaleeun cuha Faborone

21 ¹Nitohanein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhine, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoone, Rodasi cobenau turuhacaanu. Jelai caje coauneeina, turuha cuhacaanu, Patara neseu. ²Nii Patarauna, leeocho bote Fenisiau cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³Nitohanein cuhine, Chifere cobena coarajeein situujihacaanu. Caje situhinne, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nenea Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botene jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaerauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuane jaun, coitucuhin, Jerosaleeun cuha Faborone caohateeure. ⁵Nena, caaunsi janoneein, cuu, acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai caje amuhacaanu. Nii janate, satiin, canacaanu corianiha uure, acaauru sinijieraauru, acaauru bereecuru, naaonjoaihunri aina jiniiquiin, naain nii nese bujuau tiaain. Cuuna, carene ichoe, acaauru aina neseonriaain, Cana Coaunera bajaacaanu. ⁶Nii baihane, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuhacaanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷Tiro caje cuhine, cucuana cuhaneecha cuujueein Tolemaidau turuhacaanu. Nii Tolemaidana turuhin, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janhin. ⁸Nii cojoanoone, jelai caje nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinne, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuuruha cachaaurune coina amuhemujueein Jesocurisito bera “evangelista”, neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹Nii Ferifite, jenaain cacunque, ichauchenanihacoaain lanaquelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coaunera caje erenaa raain cacha rai beeurera *profetacuru* ne. ¹⁰Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajiha turuha uhe Jodea caje, Cana Coaunera caje erenaa raain cachaauru rai bera *profeta* Acabo. ¹¹Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raoriin, canacaanu acatiha, raajenihane biji aina tijia taotaain nichojoaainte:

“Cana Coaunera Suujuete, carai be. Catohaneen jetaote, Jerosaleeun, caa ichora erora teein, nejelau atane nenacaauru bijihu tiha cuurureein Joriocurura”, ¹²naain, bihana jaunna, Jerosaleeun cuha Faborone caohatihacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqui. ¹³Nete:

“Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canune, itolere que jatoroaain neeun. Coatiha, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneecha coina jatoroaain nihaaun. Canune naineen, Cana Curuaanaa Jesoso coreniha ohanu Jerosaleeunne”, naainte, canacaanu tonorae Faboro. ¹⁴Nii jaunne, inae tonaain chunijihun cuaain caohatenaa nainenihacaanune jaun jianein:

“Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin Cana Coaunerara”, naain jiani-chaanu. ¹⁵Nii baihane, inae neruujueein Jerosaleeun cuhacaanu. ¹⁶Nii janate, canacaanu corianiha uure nii Sesareea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraurau tabaauru. Acaaurute, canacaanu amaaure Chifere cocoacha Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane coina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu corojeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁸Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cue Faboro. Nii janate, cuu neeure satiin Jesocurisito esenetaeraurau coaaraneen nenacaauru bichauhenaauru. ¹⁹Nitohaneente, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe caje coaaneen, itolere que aina cuaain, Jorioniheichuru netonoai coroatajaniha Cana Coaunerane beebeje Faboro. ²⁰Nii jaunte: “Caohatoha Cana Coaunerara”, naain, Cana Coaunera corojeein:

“Inae coaraain ichaso. Arajiin oharaancani cana araaichuru Jorioocuru netonaite, esenetaaure. Satiin acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aitiin tonoraacachene jerecure. ²¹Nete satiin, nejelau atane nenacaauru Jorioocuru rai jete, Moisesa aitoonjoa tonoraauruhane caohateen, quichaneen nejanoha canaanaine, jabereco macohi cari saera teeuruhane caohateei, chaaen cana ichaonijihanai que ichaooruhane jianein ichaooruhane coina jete aitoi, naain ii beure. ²²Tonareei jana, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Satiin cachate, cau turuhine coitucuha cureeinha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejerinaainta. ²³Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijijiein, ichaohine coitucuuruhane coina, cau caa jenaain canacaanu aina nenacaauru cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina nenacaauru ²⁴amaau ii jiniichaaincha. Chaaen iitonai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nuculuco-hine coina, ii coturiji loroaecaain joerateen, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru itolere coreteute, rai coturiji loroaecaain jaoertenaa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonorae. Aihana jaun chujian nohanihate, joanreein nere rocohin colurujueeure’, naaurureein satiin cachaauru. ²⁵Nena laen, Jorioniheichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coo acaauru chosineen acaauruacha tei ecaanto rai inara araaichuru tenojoi lenone quihachera. Jiaonrihachu, ichana jabe-reco quichenera. Jiaonrihachu chaaen, raro ruluhin sonojoin lenone niha

natiin quiichenera. Jiaonrihachu, nejelau ene inara sinijerane lanaala nena aina ichaohichera', naain laenecaanulura", naaure nii Saantiaao rene turuhin nenacaauru Jesocurisito esenetaerauru coaraauru Jorioocuru bichauhe-naauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruha jaan loreri Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoaaauruhane jaun, nii jenaain cuu nena-caauru Jorioocuru amaain, nii cojoano Teenforo acatiha jetao, acaauru aina jiniiquii nuuculoore. Nii baiha jetaote, Teenforo asae enohin jetao, "Naaon-joai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoaain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan itolere terichaanuhicha", naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaunsi janone nainihane lalajeeuruhane jana jetaote, Teenforo asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohehecaure Asia batane caje unacaauru Jorioocuru. Nitohanein Teenforo asae Faboro eruhin jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihajaaintiin leeochoaauru Isaraelitaneuruhane cotijiaain, nujuae soaijiin:

"Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautaa que, nech jataain cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohateein, chaaen, caa ita taojiaain Cana Coaunera bajanaanaja Teenforo quene maajeein ereinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curiecocuru cau enoaain, caa ita taojiananaja Teenforo aansaerate, jataain colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha", naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaote, "Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro", naain aitocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihanein suujua cuaain, satiin obajeein, soroneein ruhaneeure, satiin nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane coina. Nitohanein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaaure, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohanein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja acuuju fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacanein Faboro sooruhane coina, niqui.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa comaandaanti rai beeorihure:

"Leinjiin ainate, satiin nejerateeure Jerosaleeun nenacaaurura", naain jetao beeure. ³² Nii jaun jetaote, coitucuuriin luhecotariin nii rijieeoritiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeuruha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure.

³³ Nitohanein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acaauru caje bajae:

"Chatohanaina caa cacha. Chatohanaina ichae", naain bajae.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihanein joaereein nujuae sooaichure. Nii jaun jetaote, cajihanein, ohaohacooruhana jaun, caohachaa in rautaa in aonaain, rucuhena nainene nii soondarooru curuaanaa comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acaauru loreri asae Faboro amaaauruhane coina,

acaauru comaandaanti. ³⁵Inae acaauru lorerihu turuaain jetaote, inanaana jaaun turuaain jetao, baijiaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohanein Faboro teeuruhane coataa, ³⁶satiin caaijie cuhin nujuae soaijiin:

“Coaraain atinaauchera”, naain nujuae soaichuruhane jaun.

Satiin cacha notaracae ereerejiha Faborone

³⁷Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa comaandaanti rai jetao:

“Erenaa nainichauinna, ii aina basiinjiin”, naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inaaainajian, ³⁸Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichanein cacha areroo jena oharaancai sonajaain jaaoreraauru aina cuhin Romano nichaanne aina nejeratenaa neeineta”, naain bajae. ³⁹Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canune Jorioonein, jataain nelatein nenea Romano nese tabai Silisia batane que nenea Taroso cocoaicha neein neeunra. Atiin jereeunne, cachaaauru rai erete, aonacurumiincha”, naa Faborone jana, ⁴⁰jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii inaanajaaun nichaauraa, cachaaauru rai biji sarasarari Faboro, ninauhene curuatoroain, curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneicha, curuatoroain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuaain:

22 ¹“Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunrine, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera”, ²naain jetaote, acaauru ere Ebereeo cuhane cuaain, acaauru rai aitohane aonaain jetao, curuatoroain, ninauhene curuaequiin aonajeeure. Nii jana jetaote, ninauhene curuaequiin, aonajeeuruhane jana jetao:

³“Canuhetonoaina Joriooneeun. Silisia batane que nenea Tarosone, nejanonaanein neeun. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohinein nenaaneun. Jataain itolere coitucuhin nenea Camalieli relanojineina, rauhijiriin cana inoesihuru jerenohi rijijiein nerelaain neeunlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaain, Cana Coaunera jerenohin ichana jereeun, nii ena netojoein ichaquichene rijijiein. ⁴Canuhetonainachu, caa Ena Nenea Ichaoana Caohacha esenetaain tonoraain sacuurera rohecaain, atinanacaneinchuru, tabaaauru mucuhin caresero cuhaneuru, teratenajarejetoonu, satiin quichaaauru, enecuru, naaonjoaihunru aina curuaecaain. ⁵Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaraneein nenacaaauru ichauhenaauru, naaonjoaihunrite, rai nota que nii coaraneein neeure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaaauru cana araachuru Jorioocuru rai, quiricha letoaaure, jerecuruha acaauru netonaine, Jesocurisito esenetaerauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina”, naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebejiha Faborone

(Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶“Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaraneein nenacaaauru ichauhenaauru caje erenaa rocohin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto chujutaain turuhelalajeein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede

caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu cunaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuateein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejerateein cacaichaeriin, carerojoecaaita’, ⁸naain tonihane janane:

‘Chaneein naate Curuaanaa’, naain, bajaanune janate:

‘Canune, nii iicha cairichaerii Nasarete cocoaicha Jesoso neeunra’, naain catoonrae nii erenaa. ⁹Nii canu corihaniha cunacaauru netonaite, nii cono coaraain, acaauru netonai nesoonetoore. Nete laaen, nii carai irihane aona-curene. ¹⁰Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa’, naain bajaanune janate:

‘Chajaaain nimichuhin, nii cuujueeine jaaun Damasoco neseu cunihute, cuu, ichei, iicha chanenu beeuruhinera’, naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹Nii jana, maosaneein caratiriiha nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu tarataracaain, camaaure nii canu corihaneraauru, Damasoco neseu tiaaincha.

¹²Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha Ananihasineein curuajaaain, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaaain, Moisesaacha laenailu tonoraeranein ne. ‘Acate, caohacha cachaneein nera’, naauruha que, satiin Damasoco nenacaauru Jorioocuru.

¹³Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: ‘Ichaso Saoro, coaiteen, nacoauneein conohine inotara’, naane rijieeoritiinte, inae nacoauneein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴Nii baihate, carai:

‘Cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, ii coaraain, ichotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caohacha nejesina icharaneein nena coitucuhin, chaaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara.

¹⁵Iite, ichaajenihane, nii iicha coarai coaaranein, aoharanein, beebejiha curiquiin, itolerenein chauratane que nenacaauru sacutaaincha. ¹⁶Chajaaain, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisae-rateeute, ii colucomiinch’a, naain caletoe nii Ananihasicha”, naain jetaote:

**“Naaonjoaainte, Jorioniheichuru rene caletoe Cana
Curuaanaara”, naain beebejiha Faborone**

¹⁷“Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nena Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaanune janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara.

¹⁸Carai ecocohinte: ‘Chajaaain luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauha-cha neein canu ere beebejeeine, coatiha chesenetaaururihaainta’, naane janane:

¹⁹‘Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoein, satiin sinacocaaauru nainein ii ere tonoraeraauru mucuhinchuru raanu, caseteconeuuruhane coinane coitu-cuurera. Chaentechu, tabaaauru faoharatihanune coitucuuere raotojoeinch’a.

²⁰Chaaen, ii ere beebejera Eseteba sohin jaoruhane coina, mucuhin, ajeri que bodosihuruhane janane, cuu neeunlu canuhetonai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennechu, canu, nii soeraauru cachaaauru- cajione beraichaneein neeunlura’, naanune saijieeinte:

²¹‘Chajaaain cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneeuru nena-caauru rai, canu ere beebejiha cuhine coinara’, naain caletoe, Cana Curuaanaara”, naain jetaote, acaauru rai, beebeje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²²Nii jaun jetaote, ninauhene aonajeeonrihuruhanen baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

“Ichaonaa nainihein caa cachata. Letonoaneein, caa cana rai chauratane caje betacaainera”, naauruha ²³nujuae soaijiin, cajionene maajeein roma-siinchuru, cajihanein ecuun cuaainchuru, utuuneneenanain riajaainne jaun jetaote, ²⁴soondarooru loreri asae, Faboro joerateein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa comaandaanti, “Naaonjoain ichacaanne corenihate, caniha obajeein caque nejerateeurera”, naain biha Faborone coina niqui.

²⁵Nejetaote, inae bisihuruhanen coina, ichohacuruhanen jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisiihene coina nootejian cocoaainojoinnein neecheta”, naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoaain corenihate, ai caa cachara’, naain coitucueraelanaala, Roma rai siorarano casetecana nainiheeiche”, naa nii comaandaanti que jaurii cafitaan rai Faborone jaun jetaote, ²⁶nii comaandaanti coineteen jetao:

“Coaraain aihu, taa cacha ainara, Roma rai siorarano jetaora”, naain jetao be nii cafitaan.

²⁷Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neei”, naain bajaa nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra”, naa Faborone jaun jetaote:

²⁸“Caraiten, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihanunen coinara”, naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneeina aca neein neeunra”, naain jetao, tonorae Faboro.

²⁹Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacoaaure nii bisinaa jere-raauru. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoonete, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoharatihane jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatiha niha Faborone

³⁰Nii cojoanoo jetaote, caohachaaain rauhijiriin, Faboro colurujueeuruhanen jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaanejeein Faboro caje *cadena* batuhichateein, jitariin Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohanein, taojiaarateein jetaote, nii baiha Faboro raerateein, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeuruhanen coina.

23 ¹Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nena-caauru coarajeein jetao:

“Chasocuru, enanetojoeine ichaaojoein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracae”, nae jetao Faboro.

²Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa Ananihasineein curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhanen coina. ³Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoeratereein, coitucuha nocoetohi natiin, caohachaaain ishujua coarihei rijitohine jaunra. Esinae rauhijiriin baaso

ichacaanne coaraaine, aitoa Cana Quiricha cuhanene tocohaneein ichaaine coinate, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatiha aitoa Cana Quiricha cuhanene rerohitiin, casoerateine coina niheita”, naain jetao tonorae Faboro.

⁴Nii jaun jetaote:

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa nocoeje chanureeite”, naaure jetao, nii cuu nenacaauru.

⁵Nii jaun jetaote:

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru”, naain tonoranajaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoaei cuhane: ‘Coa inara curuaanaa que, tonaain baasoneein iriachera’, naa natiinne, coitucuenihane jaun aitoonra”, nae jetao Faboro.

⁶Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaaurune, sado-seeone. Jana tabaaaurune, fariseeocurune”, naain, nainaan coarinajaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaine fariseeo neeun, fariseeo caje nefoeratenaneein nena nichaanne jaun. Canuhetonai, ichana nainiha onacaaurune esenetaanune corenihate, cacoluruecure”, nae jetao tonijiaain Faboro.

⁷Niritoha Faborone jaun jetaote, nejesinajeein, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadoseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure, ⁸“Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaaen jera nihei Cana Coaunera letono anjeraauru. Chaaen jera nihei cacha suujue, cacha corii”, naauruha sadoseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laaen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereenein. ⁹Nitohanein, cuu ita rai nujae soaichuruha, satiin cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeuruha nii cuu nenacaauru cacha relaaureane jaun jetao, Faboro cocoeratiha nimi-chuhin jetao:

“Coatiha chatohanein baaso ichaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coaunera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara”, naaure jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaei que cacha relaurera fariseeocuru.

¹⁰Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajeein ita suujua rerohecaain, ita que nejerateeuruhane jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijiaain jetao, nacoaunein jelaiha soondarooru loreri asaae jetao Faboro joerate, nii soondarooru curuaanaa comaandaanti.

¹¹Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajiin, chaque tonajelanaala, raotojoein neura. Cau Jerosaleun, quere beebejeeine rijitojoein, jerichanetojoein, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinete nera”, nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹²Nii cojoanoo jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaoruhane coina. Nitohanein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaareein tiaain, coatiha lenoneein, acau coriahacachein. Jana, nii saijiein, Faboro sohin joelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara”, naaure jetao,

¹³jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaoruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴Nitohaneein, coaacuruhane jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaaraauru bichauhenaaauru, naonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatiha lenoneein, acau curi-hacaanuhinta. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naonjoaacaanune, canacaanu carichaaaine Cana Coaunerara”, naaure jetao, acaauru rai. ¹⁵Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leeochoaaauru aina, nii coaraneein neiniquichene, esine rijito-joein eresi: ‘Caohachaaain rai rucuhenacai bajaacaanu cajene coina’, naain esine rijitoein, comaandaanti caje bajaain, cotihacuchete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura”, naaure jetao.

¹⁶Nii jana jetaote, beeorihuruhane jaun jetao, coitucuuiriin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji rai bai calaohi. ¹⁷Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin cafitaan cotijiaain jetao:

“Carai caa enamanaa amaa comaandaanti renete, leinjiin erenaa beei-nera”, nae jetao Faboro.

¹⁸Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaa jetao, comaandaanti acatiha turuaain jetao:

“Nii caseteconeein nenea Faborote, carai ereein caletoe, ii rene caa enamanaa turuhanune, ichei leinjiin erenaa bihane coinara”, naain jetao, biha nii cafitaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹biji que, nii enamanaa mucuuiriin tarataracaain, jelai amaa jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereeita”, naain bajaane jana jetaote:

²⁰“Jorioocurute, ita suujuau tacaure, ii caje bajaauruha eresine, nii coaraneein nenacaauru rene Faboro letoaaaine coina jetao. Esine rijitoein: ‘Caje rai rucuhenacai bajaacaanu raotojoeine coinara’, naaururein jetao.

²¹Nijiaonriha, nii esenetaain neeina. Jena choonca amuritiin acaauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letona jatoroaain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa reein tiaain, coatiha lenoneein, acau coriaacachein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara’, naauruha jetao. Leinjiin, ii letoaineicha jetaote, cohajeeure”, naain biha nii enamaane jana jetaote:

²²“Nijiaonriha, caa carai beei rijitiin, chunei cacha rai beei-nera”, naain jetao, nii enamanaa suujuatein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane coina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue coina, Faboro letoaauruhane

²³Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijiaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijaacha que cuuruhane coina. Jana, caaunsi chooncaneein cabario choae cuhenenuuru, naonjoaain neruujueuru coina. Jana coroata fashai rejoin aina cuhenenuuru, naonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru coina. Nitohaneein jetaote, netoona rijiu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane coina jetao, niritiin erenaa te nii comaandaanti. ²⁴Chaaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone coina, leinjiin

cabario terateen jetao: “Nijiaonriha chatohaneein cunaitaauruhane naina-tejeein amaaichene. Nirijieein raotojoein raurono turuanichuchera”, naain jetao, caohatiin beraichateein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵Chaaen jetaotechu, acaauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nii niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶“Jataain caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letoaaun. Canune Calaodio Lisihasi neeun. ²⁷Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuuriin, canu rai soondarooru taojiaain, acaauru aina cuhin ichoterateen.

²⁸Nitohaneeinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa colurujueeureta’, naain caraajenihane coitucuhanune caina, acaauru coaraaauru bichauhenaauru- rene amaaunlu.

²⁹Nitohaneein, amaaain bajaanune janate, acaauru quiricha cuhane aito-hane rijijieein que aitiin, joaereein colurujueeure. Niha chatohaneein, sohin jaoruhane jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqui. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰Nitohaneein, sohin jaonaa coaucuruha Jorioocurune coitucuurinne, caa ii rene letoaaun. Chaennechu, raotojoein, ii acatiha, caohachajeein colurujueeuruhane jaan lera beein, rucuhecuruha caa colurujueeurerane caina aitoonra”,

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹Nitohaneein, erenaa tein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijieein. ³²Nii cojoano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tijia que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaain. ³³Nitohaneein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono quiricha tein jetao, Faboro netonai teeure jetao. ³⁴Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita”, naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra”, naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborone jaun jetaote:

³⁵“Inae turuuruha nii icholuruaaurunena, ii ere aohareeunicha”, nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje Erodesi icharatenohin loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichateein.

Coberenadoro Ferisi acatiha ereejija Faborone

24 ¹Saoqui janohi baiha neeoriin jetaote, turuha uhe nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa Ananihasi, acaauru bichauhenaauru tabaauru, ita colurujeeurera coroatajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naaonjoainuri uhaain turuha uhe. Acaauru jetaote, nii coberenadoro

acatiha nichaaauraaure, Faboro colurujueeuruhane caina. ²Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhane jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teorotorosi:

“Jataain narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoein nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaaain cana atane rucuhaca, nitohaneein ichaaine coreniha. ³Itolere sacutaain, nitohaneein ichaaine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataainte, caohati coberenadoro neein neeicha, Ferisi. Jataaine, ii coroaajihacaanu banejelanaalara”, naain irihane baiha jetaote, inae Faboro colurujuenaa nunuhetein jetao:

⁴“Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonaauna irihacaanu. ⁵Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujeein, Jorioocuru lerurucoai nejesina ne. Acate le laurii cacha nasarenonein curuajaihuri curuaanaa neein nena nera. ⁶⁻⁷Chaentechu, rautaenihacaanune saijiein, nejelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihane, mucuhacaanulu. ⁸Caje nachuhinti bajaaute, esinae rauhijiriin, itolere ichaane coreniha caa colurujihacaanune coitucuhi”, naain jetao, nii Faboro colurujuee nii ita colurujueeru joricocurune, acaauru coroatajanera *abogado* Teorotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹Nii jana jetaote, jerichanetojoein cuaain colurujueeure nii cuu nena-caauru leeochoaauru Jorioocuru netonai. ¹⁰Nii ainate, Faboro rai, biji lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone caina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalane, ichei erereunni cajabereeo coreniha, ii cana atane rai itolere rucuheraanu que nenaaneein, bajaanacaain, inoaelu caje coauneene coitucuhanune jaunra. ¹¹Lechoonca coroata janoheca, Jero-saleeun turuhin, Cana Coanera bajaebajacaanera. Ichaajenihanete bajanaa naineeicha. ¹²Coatiha chunei cacha aina, ita cotaihajihanune jana caurucuruhi, chaaelai janonaa banata. Niheichu chaaen, ita taojiananaja Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohehacaunta. Niheichu, ita taojiaauruhane jaacuru sinacocaauru asae nihanatiin. Niheichu, cuu netiin chunijiun cachaauru rohehacaun. ¹³Nii jaun, nihei, chunijiun cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴Nena caraajenihane, canu ichao bereeunicha, rauhijiriin. Canune cana inoasesihuru coauneraneein nena Cana Coanera rai niicha jerei icharanein neeunra. Nii Ena Ecoona Ichaonaa Caohacha Jesocurisito teno-joina, canu, esenetaain tonoraaun, Cana Coanera ere bera inoasesihuruhacha laenanohinein nena nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei’, naaure, caa canu colurujueracuru. ¹⁵Aihuruhane rijijieina, canu netonai inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaaain Cana Coanera jaun, ichanacururichaaain nechu aansaneein onacaauru, caohacha cachaneein naaonjoainurine esenetaaun. ¹⁶Nii jaaune, caohachaaain rauhijiriin, jeriha Cana Coanera rijijiein, casuujua coaraain neeun, Cana Coanera notaraca, satiin cachaauru notaracaene maajeein. ¹⁷Itolere sacutaain, cajihaneein amuhemuhecaun bajaanacaaine baihane, coriqui uhaain, jelaiha canu atane caaun, itolere que necairichajein ichaonacaauru rai tein acaauru coroatajanichaaunne caina, chaaen, Cana Coanera bajanaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coanera rai, itolere lenonecuru sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹Nii ina ichaaun, neculocohin, canu couturi loroaloroariin joeratihanune baiha, aitoa cana Quiricha Inoaei

cuhanene rijijeein. Coatiha arajiin cacha codoriaain, ichahaaunluta. Niheichu chunei cacha rohecaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo asae canu coaracurelu Asia batane caje unacaauro tabaauro Joriocurura. Acaaurutejian uhin, cacoluruecuruhane laaen caohachae, esinae rauhijiriin chatoanai baaso ichacaaunne coaracuruhane. ²⁰Nete uurene. Caa cau turunacaauro Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaain acatiha teein, acaauru rai, cacoluruecuruhane jana, ecu neeunlura. Acaaurute aihane jaun naine, chatohanein baaso ichacaaunne coitucuhin cacoluruecuruhane caohachae, nete nainecurenera. ²¹Acaihaniji, nii cacoluruecuruhane banaachane, sathiin codohaquuin aonajeeuruhane jana, tonijiaain: 'Ichana nainiha onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacolurujueein, canasina coaquichete', naaunlura", naain jetao be Faboro.

²²Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucuha, nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijiein nii ratiriin:

"Inae turuha comaandaanti Lisihasine banana, inara cotiaratereeeuni nacoauneein, nii neruujue coina", nae jetao, Ferisi.

²³Niritiin jetaote, nirijiein mucuhinein Faboro sirichuruhane coina, cafitaan rai aite Ferisi. Chaaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai niicha latei teein naaonjoaain, aina erenaa nainecuruha belaichaurune coina jetao aite. ²⁴Nii cojoanoo jetaote, nacoauneein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nitohanein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborone jaun jetao, cuu rautatiin aonajeeure, itolere que, acaauru rai ereerejihane jaun. ²⁵Ne jetaote, "Caohacha nejesina ichaaechajeein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajeein ichaohine caohachai, inae cuu tihane bana, sathiin colurujihia curichaaain Cana Coaunerana jaunra", naain rai biha Faborone jaun jetaote laen nesoone, nii Ferisi. Nesooneitiin jetaote:

"Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiteen ii cotiharatereeeunicha", nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi. ²⁷Nirijiein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, coreenraniha enoe Forisio Fesetonein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijiein ichaane coina jetao, caseteconeein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasonein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

Feseto acatiha niha Faborone

25 ¹Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleen cue jetao Feseto. ²Nii jana jetaote, cuu rai Faboro colurujeeure jetao, nii Jerosaleen nenacaauro, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataain nelatein nenacaauro naaonjoainuri jetao, Faboro colurujeeure. ³Nitohanein, colurujuein jetaote:

"Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleen nii Faboro joerateeura", naain bajaare jetao, bero cataaun coarateein, Faboro sohin joerateeuruhane coina coacuhin niqui. ⁴⁻⁵Ne jetaote:

“Cuute, Sesareea caseteconein nedaclura. Nena, ena chajaaajoaain jelaiha cureeunnicha. Inae jelaiha cuhanune janate, nainecure cajiniichaaain uhin, cuu tein, chaaelai que situha, nii cachane, colurujuenaa nainecure inara rai jataain nelateineein nenacaauro cocoaianacaihurura”, naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶Nii Jerosaleeun, fosa janone nihane, lechoonca janoneein nihane baiha jetaote, jelaiha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii cojoanoo jetaote, ita colurujeeurera rucuhacuruhana jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Fabo-rone jana jetaote, rohan nichuuntaacoaain jetao, colurujeeure Jerosaleen caje uhin turunacaauro Jorioocuru. Itolere baaso cuhane cuuainchuru, joae-reein caje erenaa rochichuru, colurujeeure jetao, baaso ichaenihane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucurene. ⁸Nii jaun jetaote, acaentonai, rai jabereco coreniha jetao:

“Coatiha chatoanai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta”, naain jetao, ere Faboro.

⁹Nii jaun jetaote, caohachaaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

“Cureeina Jerosaleeun, cuu tein nii ichei rucuhacai rucuhacaaunne coinaneta”, naain jetao, Faboro caje bajae Feseto.

¹⁰Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa cana netonai curuaanaa enferadoro icharatenohi neruujuenaanaja coloheri *tribonal* asae caa neeun, cau tein neruujuenaa nainichaaune coinara”, naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoein Jorioocuru rai baaso ichaenihane coitucuhin neeicha. ¹¹Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaanaja jerera nihane, coatiha nii caohaterihaaun, coatiha onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihei, casohin cajaanuruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai rucuhacai rucuhaca Romanocuru curuaanaa eenferadorone coinara”, nae jetao Faboro.

¹²Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauro rai corootajaneraauro caohachaaain suujua rauhi coaraauro caje jetao bajae Feseto. Nitohanein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuhacane coina bajaane jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquincha”, nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Fabo-rone

¹³Nii baiha neenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *reey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴Cuu araai janohin aina niha nii curuaanaane jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconein Ferisiicha ratirilura”, naain jetao, bee Feseto. ¹⁵Niritiin been jetaote: “Jerosaleeun turuhanune janate, carai colurujeeurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naonjoainuri, casetecaaune coinara. ¹⁶Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihei

aonaeniha cachane jana, nedaa colurujueein niha namute cachane, nii colurujuenojoi cacha casetecaain, chatohaneein teein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhineti. Niha ita colurujueranete, ita acatiha netiin, nii colurujuera aina iriha nii colurujuenojoinete jere Romanocuru rai rauhicha, naaina acaauru rai beeunra, naain jetao beebeje Feseto. ¹⁷Niritiin beebejeein jetaote: “Nii jaunna, cau turuuruha nii satiin colurujueurerane jana, nii cojoanoonecoriin, cacha rucuhacaaunne jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain, nii cacha raerateeun, nii rucuhacaaunne coina, ¹⁸ina-cojoein niqui, ‘Chatohaneein jecha sosereein, chatohaneein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaaure’, naain niqui. ¹⁹Nete, leinjiin acaihanejein, nii acaauruacha esenetai que aitiin, chaaen nii onaalu Jesosoneein curuajai queecha maroaain colurujueure, ‘Enanetojoein jete, ichoae’, naa que Faborone jaun. ²⁰Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerosaleeun, cuu nii ichei rucuhenacai rucuhequine coina’, naain bajaun. ²¹Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa enferadoro jete, rucuhere raajenihane’, naain baja, cana curuaanaacha rucuhacane coina. Nii jaunna, rucuhaca eenferadorone coina letoaanunereein tiaain, caseteconeein nihane coina aitoon”, naane jana jetaote:

²²“Canuhetonaine, iriha nii cachane aohana jereunra”, nae jetao, curuaana *reey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohariquiniha”, naain jetao tonorae Feseto.

²³Nitohaneein jetaote, nii cojoanoo, ita taojiaauruha cachaaurune jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateinein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *reey* Aquirifa, chaaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacauru nese cocoaichacuru, jataain nelatein nenacauru naaonjoainuri aina jiniiquin. Nii jana jetaote, Faboro joracaerateein jetao, raerate caresero caje, Feseto. ²⁴Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Reey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacauru, nocola cacha colurujuenojoi. Satiin Jorioocurute, carai colurujueure. Saain Jerosaleeun nenacauru, cau Sesareea nenacauru, naaajoaihurite nujuae soaisoaihanaain, ‘Sohin joerateeura’, naain jataain ohane jerecure. ²⁵Nete, chatohaneein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaoha cachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuhaca cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa eenferadorone coina, bajaane jaun, inae nii jerichaaune jaun, ucuae letoareeuncha”, nae jetao Feseto. ²⁶Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naaonjoaain ichana jaunte, caa cacha colurujeeurera’, naain beein, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai, beein quicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateeun, caohachaa, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha teein, bajaanune, raotojoein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa enferadoro raine coinara. ²⁷Jana, ‘Naaonjoaain corenihane, caa ii rene, caa cacha letoaaura’, naain chaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanuna joareein, caa cacha letoae, lera colane’, naain nii que, nererojocare cana curuaanaa Romanocuru curuaanaara”, nae jetao Feseto.

Colurujeeuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

26 ¹Nii jaun jetaote, Faboro rai:
 “Inae laen naineein, ii jabereco coreniha ereeinera”, naa reey
 Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ecuun biji sijitaain jetao:

²“Jataainna coroaeejeun, reey neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra,
 reey Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaauna, itolere que cacolurue-
 curuha Jorioocuru najaa que, erete aonaaain coitucuhicha. ³Iite laen, jitariin
 itolere Jorionichaanune ichao coitucuhin, ita rohehecaain ita rai ereereecaa-
 nune jaanne maajeein coitucuhin neeicha curaanaa. Nii jaunna, atiin quere
 aonaaaine jereunra curuaanaa”, naain jetaote:

**Jaiti Cana Coaunera coitucuhin, esenetaenihane
 bana, rai nichao biha Faborone**

⁴“Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucuuere, acaauru aina ichaorejeto-
 coaunlu, canu atane, chaaen Jerosaleeun, naaonjoaihun, canu enamanacane
 caje coauneeina jaun. ⁵Chaaen techu, raotojoein fariseeoneein nihanune coi-
 tucuhin, rauhijiriin benaa nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene
 rijijjeeina, leeochoaauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai
 tonoraera neein nihacaanu. ⁶Cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa
 nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune coreni-
 hate, caa cacolurujeein, caa chaatiha canu turuaerateeurera. ⁷Canacaanu
 lechoonca coroata laurii Isaraele cocoaichacuru foeratenojoein nihacaa-
 nunena, nii cana foerateeurera rai Cana Coaunera aitoonjoa cohajihacaanu
 enanetojoein. Nii jaunte, Cana Coaunera coroaeein bajajeein, naitoonjoan
 niicha jerenohin ichacaanu, jiichoo, janotiin, naaonjoainchuru. Nii cana
 inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa canaacha cohajei ere tonoraa-
 nune corenihate, caa cacoluruecure Joriocurura, reey Aquirifa. ⁸Chanuna
 onacaauru ichatiha Cana Coaunerane esenetaeneiche inara”.

Jesocurisito ranojoihunru rohehecaain cairichaerichaaetohalune biha Faborone

⁹“Canuhetonainachu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun’, naain, Nasarete
 cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraeraauru rohehecaain, acaauru cairi-
 chaain, ¹⁰Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caresero cuhanena
 maajeein arajiin Jesocurisito esenetaerauru teraterejetoonlu. Chaennechu,
 tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejetoonlu. ¹¹Inaaajoa sanein
 chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laen, tonorarihaacaanu-
 hinta’, naain, nii acaauruacha esenetai acaauruacha ere tonorai Jesoso ere
 tonoraauruhane jianecuruhane coina. Jataainna, nechua ansaineein mijiaai-
 neein, acaauru rohehecaeraetoonlu, naain coriaae nejelau atane nenacaauru
 neseurune maajeein cuhinchurura.

**Coaiten, “Naaonjoaaine, nunuheteen, Jesocurisito coitucuhin esenetaain
 tonorana nunuheteenlura”, naain biha Faborone**

(Ich 9.1-19; 22.6-16)

¹²Nitohaneein, Damasoco neseu nenacaauru mucuhin raanune coina coau-
 cuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate, ¹³bero cuhane

cuujihanu, turuelalajeeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naaonjoainihacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cajera, *reey* Aquirifa. Nii jaunne, saain jiniiquiin, ¹⁴atane ichoe nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuaain: ‘Saoro, Saoro, chanuna jataain caniha nejerateein care-rojoecaai. Nechu jataain ichaajenihanete, baaso ichaain, ijiabereeon cairichaaain, cunaitaa nii aaicha’, naain canu caje bajaane jana ne: ¹⁵‘Chaneeinaate curuaanaa’, naanune janate: ‘Canune nii iichaa cairichaaeriin Jesoso neeunra’, naainte: ¹⁶‘Chajaain nimichuune, ichei erete aonaaicha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine coinara, chaaen ena, caa iicha coarai beein, ii que caa baiha quicha coaratenenine maajeein beein, canunein nihanune coitucuerateeine coinara. ¹⁷Canune, Jorioniheichuru, Jorioocuru, naaonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru renena caa ena elotoareeunnicha. ¹⁸Coanaanihute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebejeite, Acaauru Coaunera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajeein coitucuuruhine, nabana taeneein cuajeein, moconajaaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranchaaunne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconein neeuruhane rai neeuru caje nichoteein, Acaauru Coaunera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane coina, leeochoauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane coinara’, naainte caletoea Cana Coaunera Calaohi Jesosora”, naain jetao:

Rai ereein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹“Nii jaunna, dede caje ecocohin caletoaera lacoelanaala, ²⁰jauriaanejeein Damasoco neseu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebejeeun, *Reey* Aquirifa. Nii caje cuaaine, Jerosaleeun nenacaauru rai beebejiha cuun, itolereneein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaaen Jorioniheichuru raine maajeeine beebejeeun, baaso ichajeein, neosatihajeein ichaooruhane jianein, Cana Coaunera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeranein ichaooruhane coarateeuruhane coinara. ²¹Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaas canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Joriocurura. ²²Nete atiin, cacora-taaniha Cana Coaunerane jaun, enanetojoeein jaiti ichaaojoein, Cana Coaunera ere beebejeein sacuunra, satiin cairicheihuru rai, saain cocoaainacaihuri raine maajeeincha. Coatiha chaaelai janonaa bana, Cana Coaunera ere bera inoaensihuru Moisesa, naaonjoaihunri aitoonjoa jojohin, rerohin irihaaunta. Jerichanetojoeeine, rauhijiriin, ‘Naaonjoanrichaain jetao’, narejetocuruhalune rijitoejin: ²³‘Ohanete ne nii Cana Coaunera letononeein unaa Mesahasicha. Nete, nitohanein ohane baiha, aca niicha ranojoihunru ajiinchateraniha, oo caje ichanananein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojinein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coaunera coitucuuruha, satiin cana araaichuru necoina, chaaen nejelau atane nenacaauru niha natiinine coinara’, naain aitoroaetooruhalune rijitoejine aitoonra”, naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

**Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa
Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone**

²⁴Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain:

“Mainajeriin nerelaacha neeine jaunna, nesooneeonjoaain joareein ereite, Faboro”, naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵“Coatiana nesooneeonjoaain joareein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoaunne jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶Caute ne, caa curuaanaa *reey* Aquirifa itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihane jaun. Coatiha chaaelai asinojineein nena que caitono nihei. ²⁷Cana Coaunera ere beracuru *profetacuru* inoaesihuru aitoonjoa esenetaaina, *Reey* Aquirifa. Rauhijiriine, itonai esenetaaine coitucunra”, naa Faborone jana jetaote:

²⁸“Basijiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisito rai-
neein nihanunera”, naa curuaanaa *reey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹“Coatiha jerihane, iicha aiheeta, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeu-
rera raina, Cana Coaunera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aih-
nune tocohaneein *cadena* que coositenojineein nelanaala esenetaauruhane
coinara”, nae jetao Faboro.

³⁰Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaa-
naa *Reey* Aquirifa, chaaen, Berenisi, chaaen, nii leeochoaauru cuu acaauru
aina nelauriaain nenacaauru, naaonjoaihunri aina, cuu jelai teein, ³¹nii que
ereeuruha nejesinajeein, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajeein:

“Coatiha chatoanai baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joae-
rareta. Nainiheinchu, caresero cuhane nihanatiin caseteconein nihaneta”,
naaure jetao ita rai nejesinajeein. ³²Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote,
Feseto rai:

“Raajenihane rucuheca satiin curuaanaanein nena eenferadorone coina,
aitoha caa cachane colanete, jianena naaineeicha”, nae jetao *Reey* Aquirifa,
coberenadoro Feseto rai.

Romau, Faboro letoaaauruhane

27 ¹Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru
coaraain raeraanu que le laurii soondarooru Enferadoro rainein
curuajaihurur rai cafitaan Jorioo neein curuajai rai, leeochoaauru caseteco-
nein nenacaauru teeuruhane jiniichaain, rai Faboro netonai teure. ²Nii
jaunna, Andaramitio cofauhanau caje cucuana cuhane cuhin coriae nena
Asia batane que nenacaauru neseeeuru cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane
fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu
neein, canacaanu corihaniha uhe Masedonia batane que nena Tesaloneca
cocoaicha Arisitaroco. ³Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najau-
rihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorioo.
Caseteconein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaichaaauru rene bedae-
niha Faborone coarajeein, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha
cafitaan Jorioo. ⁴Nii Sidoon caje nesaruhine, canacaanu que tacaain uha

cujuanane jaun, nii cujuana que acateraain, Chifere cobene jeloon cuujiha-caanu. ⁵Nitohaneein kuhine, cucuana jera jaoha cuhacaanu, Silisia batane auha jeloon. Inae cucuana jera jaohine, Silisia, Paanfilia, naaonjoainuri batane auhaniha situhin cuhin, Lisia batane que nena neseu Mira turuhacaanu.

⁶Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cuujenaa erue, nii soon-darooru curuaanaa cafitaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, cuhane cuhacaanune coina. ⁷Nitohaneeine, araai janohin, jataain jeraaen cuujiha-caanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein niicha curuaateuri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitionohin, Salomoonneein acaauruacha curuaatei cobene jeraniha situha cuhacaanu. ⁸Nitohaneeina, necairichajeein cuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cujuueein, Laseaneein curuajai nese rohan nena Caohatiin Cofauhananeein curuajaihu turuhacaanu.

⁹Inae carajaa cuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuelalajihane jaun, luhante cucuana cuhane amunaa, banejenih cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰“Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataain banejelanaala, cana rai elunaa curichaain, caa amunaane coitucuun. Bana cauhacha nelanaalate, aihacache. Saainte, nii iicha amai rucuhele aina jiniiquin nitajiha cureein, caa botera. Cana niha natiinte, onaa nainichaachera”, naain niqui suujuate-najae Faboro.

¹¹Nete, nii bote erora, nii bote curuaanaa cafitaan, naaonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa cafitaan, Faboro ere tonoraelanaala. ¹²Nii jaunte, caohachaojoaeniha saneein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiin lalajeein, leeocho fauhane nii jeelai Cureta cobena que nena Feni-siau cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona bitoauruhane coina. Jelaite, enoto soo jeloon neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naaonjoaain inanacae.

Cucuana cuhane niha cujuana tabaine

¹³Nitohaneeinte, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin”, naain nesaruhin cuhacaanu, enoto soo jeloon neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaeriin jouhaquuin cujuanane jaun. Nitohaneein kuhine, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqui. ¹⁴Nete, nii baiha neeoriin, enoto soo nichaae cujuueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijiaainetiin cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoe. ¹⁵Nitohaneeinte, richoracaa, cunaa jerichaanune jaan nedacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jeloon, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶Nitohaneein kuhine, leinjiin obena laajoiri Caaodaneein curuajai rohan situha cuhacaanu. Ucuajai que saneein mijiaainetiin tacaeniha cujuanane jaunna, jataain necairichaaoriin, tijichaa in canacaanuhacha amai naluha botene nichoteeuruhane jaan bote laajoiri inacaanu. ¹⁷Nitohaneein mucuhin tara-raain inacaanune baihate, cuu, inori que, nii cuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneeinte, carene araraca Siretenein curuajai que

tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuaain, cujuana ainaacha cujuueuruhane coina. ¹⁸Nii cojoano, jaiti mijiaainetiin uha cujuanane jaunte, cucuana cuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹Nitohaneeinte, nesarucuaanune nichata jano cuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanaala nenacaurune maajeein jaaore. ²⁰Nitohaneeine, araai janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihacaanu. Nechu jataain nirijieein nesurucorihei rijijieein, bote nalaaene amunein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin”, naacaanu niqui.

²¹Nitohaneein, araai janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiin canacaanu cataaun nichaauraain:

“Coaracuche cachaaurute, quere tonoraelanaala, cuhacha nena nichae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raotojoein nihacache. Colane, catohanei baaso que siturihaacache. Nii colane, chaaelai que siturihaacache. ²²Nijiaonriha joaereein, inara suujua cuaaichene. Coatiha leinjiinejeein orihaain chunei cacha. Caa botete laaen, nitajiha cureein. ²³Enene cojoanotiinte, canu rene, rai cacha neein letononeein nihanune rai, letono anjera letoae Cana Coaunera. ²⁴Canu acatiha ecocohinte: ‘Coa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa enferadoro acatiha tururiquincha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote cuhane nenacaurura’, nae carai Cana Coaunera letono anjera. ²⁵Aihane jaun, cha que tonajelanaala, joaenreein inara suujua cuaelanaala, caa cai-toonjoan esenetaachacuche. Nii aitoa Cana Coaunera letono anjerane tocohanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canune, esinae rauhijirin aitothane coitucuhin esenetaaun. ²⁶Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerichaacheeinha”, naain bee Faboro.

²⁷Inae coroata semanaa nesarucuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana cuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijiu, cuu cajihaaneein bote amaa cujuanane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihurera marinerooru. ²⁸Nitohaneeinte, inae coitucuuruhane jaun, nucuaano cojunacateein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuaano. Nii caje cujuueein, coaiteen nucuaano cojunacateein coaracuruhane janate, coroatachooncai caaunsi metorone rai nucuaano. ²⁹Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasiha, bote roeniha jenaain anajiin nena coata aanla nalaaure, cuu bote acateein, cuu mucuhane coina. Nii nalaecuruhane nainihate, Cana Coaunera bajaebajaacure, chajaain janohane coina. ³⁰Nii janate, bote macohiniha anajiin nena coata aanlaauru nalaera rijijieein, nii naluha botene nichoteeuruhane jaan bote laaojoi faunaa nunuheteure nii bote beraihurera marinerooru, nii bote caje sorooruhane coina. ³¹Nii janate, coarinajaain, nii soondarooru curuaanaa cafitaan rai beein, nii soondarooru raine maajeein beein:

“Berainajaeneichenete, caa bote ratiriin soroorua acaauruhachane, nene-reein nichoteeichene jaanura”, nae Faboro.

³²Nii jaunte, acaauruacha amaamajei bote laaojoi ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane coina.

³³Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane coina:

“Inae coroata semanaa, nirijeein caohachaa in lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaain nichotenaa nainequichene, nichoteeiche. Coatiha nitajerihaain leinjiinejeein nihanatiin chunei coturi-jicha”, nae Faboro.

³⁵ Niritohane baihate, satiin acatiha tein, faan teberiaain, nichoae Cana Coanera bajaane baiha, nii faan tatuhin, beeunebeeunein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coaujeeurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itolereneeinne, coroata fasha caaunsi choonca saotanein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneeine jerenihacaanune jaun tiaaajoaain, naana in lenonichaanune baiha, nii canacaanu lenone tirico caute jaohacaanu cucuana cuhane, nesaracaa nii botene coina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caelai caara”, naain, nii atane coitucuu-rene nii bote beraihurera marinerooru. Nete atiin, cuu cucuana auha leororo carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coaacure niqui. ⁴⁰ Nitohanein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nena coata aanclaauro ichora saaujiin ratirihure. Nitohanein teeinte, bote cocoihacuru, roeneraunu que nelateein nena cosi lecoara-caaure. Nii baihate, bote macohiniha nena bela tocoore. Nii jaunte, nii aina inae erojoein cucuana auhaniha nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohanein cuhinte, nichuuntaain carene araraca raroahai choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene raroahaco choae liquinetiin, rurujanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataain mijiaaanein tacaa fichafichanaane jaun, fichafichanaa caaun, nefejeein, nichalunihaje bote roe nichajai. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconein cunacaauru sohajeein jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihure-raauru soondarooru, nabana joichohin soroaruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru curaanaa cafitaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaooruhane coataa. Nitohanein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoachaniha, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane coina. ⁴⁴ Jana, leeochoaauru, acaauru caaijie cuuruha tabara choaaene jana, tabaauru leeochoaauru netonoai cuuruha nii bote nichalunenaa jerooru choaaene coina, letoanajae nii cafitaan. Nitohaneeine, satiin, leenjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

Malata cobena neraa Faborone

28 ¹ Satiin, obene que neraaaine, Malatanein curuaaca nii obenene coitucuhacaanu. ² Jelai cocoaichacuru cachaaaurute, jataain caohacha nejeeuruhana jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheuheca elone jaun, jelarotohane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaathacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, najaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijilenein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijilenein calaa acanone coaraainte: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin, onaa caje nichotihane jaunte, ichaohane jerene,

dedeeu nenea nii rucuherara”, naaure Faboro coarajeein, nii cuu nenacaauru cachaauru.

⁵Nii janate, nii usi iihani cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶Nii jaunte, satiin, “Laraarichaaain jecha”, naain cuu, laraacane coarajeeure. Nii janate, laracaene. “Luhecotariin jecha cora aonaain, tocojoaain tacaain orein”, naainte niqui, cuu, carajaain coarajeeuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elonaain:

“Leeinjiin chosi necaihara”, naaure Faboro que.

⁷Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coara Fobirio neein curuajai cacha rai atane. Nii Fobirio, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri asaa. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸Nii janate, ajaa que jeraain ujuee caaun cunaitein ecu niha nii Fobirio inacane jaun, rene turuha cue Faboro. Rene turuhinte, coaraain nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nichoae biji merecaain, dadaain aonaane rijieeoritiin inae nerautae. ⁹Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene que nenacaauru leechaauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun, nerautaa-coaain caaure. ¹⁰Nii jaunte, satiin canacaanu belaihuruhane jaun, jelai caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujueein canacaanuhacha quinienu que canacaanu achanojoaaure, itolere amunaa rai nelatecure tein.

Romau turuha Faborone

¹¹Nitohaneein, cuu nichata ateein nii obeneu nihacaanune baihane, leinjiin bote Alejaandiria caje unaa cuu cujuana aina jelaronaa bitoaa nenea bote cuhane fauhin, cuhacaanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fafone neein, acaauru chosichurune que Curiecocuruhacha tei Castaro, Polosi, naain curuajaihu ecaantooru coujunaca amaerane, bote macohiniha tein. ¹²Nitohaneein cuhine, turuha cuhacaanu, Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³Nii cajena, nesaruhin cuujihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejioo turuhacaanune coina. Nii cojoanoote, cuujihacaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaain jouhaquuin cujuana. Nii cojoanoo cojoanoonne, turuhacaanu Poteeolihu. ¹⁴Cuuna, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain, cuu canacaanu chunaaure, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijieein inacuhe inacujueein cuujueeine, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵Nitohaneein cuhin, atane ichoae inacuhe inacujueein cuujihacaanune coitucuuruha nii Romau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaun, canacaanu que taca uure, Apio rai Foro neseu tiaain. Nii jana, leechaaurute, Nichatajai Taberenaneein acaauruacha curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeuruhane coaraainte, corojeein, Cana Coaunera bajae Faboro. Nii ainate, raotojoein suujua aonae Faboro. ¹⁶Nii jana, Romau turuhacaanune janate, jelai loreri asae tein, nirijieein caseteconein, jianacoon tein, leinjiin soondaro que beraichaaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenaacaauru naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru jitariin cotiharate

Faboro, acaauru rai irihane coina. Inae satiin turuhacoaain, netaojiaauru-hane janate, acaauru rai:

“Caraaichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta. Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoasihuru ichao coacuhin baaso neein irihaaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacolurujeein, baaso ichara nihane rucuheraanu que Romanocuruhacha cocoainanohi rai canu teeure Joriocurura. ¹⁸Nii janate, jitariin caohachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha casohin cajaanuhane jaan leranune jaun niquicha. ¹⁹Nena, onaa caje nichotihanune jerecureniha nii cacoluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuheca satiin curuaanaa neein nena eenferadorone coina bajaauru, nii neniha caraaichuru colurujihanune jaan lerane saijieeincha. ²⁰Nitohanihane jaunna, inara jitariin cotiharateen, inara coaraan, inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Isaraelita nichaa-chene, canaacha cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que coositenojineein neeunra”, naa acaauru rai Faborone janate:

²¹“Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que, ‘Acate, naaonjoaain que situhin nera’. Nii jaunna, ii benaa coitucuheni-hacaanura. Niheichu, ucuajai caje turunacaauru cana araaichuru Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate, baaso ichaaechajeein ne jetaora’, naain, ii que ereeuruhita. ²²Nena laen, nii le laurijieein enanenaa Jorioocuru ichao beeine jerichaa-nura. Tonaain ii, nii queta. Itolere sacutaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhine jaun, nii beeine aohana jerichaa-caanura”, naaure Romau nenacaauru Jorioocuru, Faboro rai.

²³Niritiinte, “Naaonjoaain cojoanonaa banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara”, naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane cojoanonaa bana, netaojiaaure arajiin cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coaauneein, acaauru rai ereereje Faboro, Cana Coaunera Cojoanonaa que, sonafaajeein. Nitohaneinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaaen Cana Coaunera ere bera inoasihuru *profetacuruaacha* laenai, naaonjoainunru aina cuain, acaauruacha cohajei Mesihaseenein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acaauru que jererateein, acaauru rai beebeje. ²⁴Nii ainate, tabaauru, nii aitoa Faborone esenetaain tonoraure. Jana, leochaaurute, esenetana jerecurene. ²⁵Nitohaneinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caunaa nunuheteuruhane jaunte, acaauru rai:

“Esinaete, rauhijiriin nitohaneichene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaei Isaihasine coina, berateein:

²⁶‘Caritiin beniha,
taa cachaauru rai:
Aonaquichene nihanatiin,
caohachaaen aonaain,
coitucunaa naineriheicheeinta.

²⁷Chaaen,
nii coaraquichene nihanatiin,
coarana jereriheicheein’,
naain berateein:
‘Banejelanaala nauhaca

acaauru suujuane jaunte,
 raajenihane aohana jerecurene,
 acaauru rai beraane nihanatiincha.

Niheichu,
 acaauru notaracaae nihanatiin,
 coaana jerecuruhita.

Nii jaunte,
 coitucunaa nainecurenera,
 nabana nesoone caaun,
 canu rene necohaleeuhane,
 acaauru rautaa nihanune coataara’

naain rai nere bera inoasi Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera Suu-juera.

²⁸ Aonacuche. Caa acailhanejein Cana Coaunera tenojin jianacoon cana mitaeranu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena caje coauneein, Jorioniheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaaurute laen, aonaain esenetaain, tonoraa cuurureeinha”, naa Faborone jaunte, ²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereenein, coroata jaanacaain neelu Faboro, asae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte, rene turuha cunacaaurunihane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanonaa beebejeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito quene maa-jeein ereerejenajaque, nii chunei rohecaera colane.

Roma Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoai

Inara coaaucaaun.

1 ¹Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha lae-naaun. Cana Coaunerate canu janijiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebejihanu cachaauru raine coina.

²Niite rai nere bera inoaensihuru *profetacuru* que berateein laenaeratelul rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴Nii niicha berateite, Rabiri inamoconein cachaneein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone beraneein nenaane. Nete rai Suujue aina cuaain onaa caje ichateein, rai itolere que laraajiin nihane jaanu teein rai Calahineein nihane coitucueratelul Cana Coaunera.

⁵Nii rai Calaoihi Jesocurisito aina cuaainte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebejeeun, chauratane sacuritaain satiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneraneein nihane coitucuhin, nere tonoraain neeuruhane coina. ⁶⁻⁷Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquuin niicharanojooineein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojooineeinnein rai cachaneein neeichene coina inara raelu Cana Coaunera.

Satiin inacaneein nena Cana Coaunera, rai Calaoihi Jesocurisito naonjoainuri inara rai raotojooein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedaeniha cunaa jeriha Faborone

⁸Jesocurisito aina cuaaine satiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera corojeein, esinae rauhijiriin esenetaaichene coitucuuruha itolere sacutaaine coitucuhanune jaun. ⁹Rai letononeein casuujua aina cuaritaain rai Calaoihi que ereerecaanne jaan Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune nainein inara coaaucaaune coarajera ne. ¹⁰Chaaen nechu acajerihane, tabiicha inara coaraa uhanune coina itolere bana caje bajaaebajajeeun. ¹¹Jataaine inara coaana jereeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara rai beein, inara corootaja nichaaunne, inara suujua corelanaala ijiinneeichene coina. ¹²Jiniiquuin esenetaacachene rijijieein, ita suujua que corajerateein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaaunne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine niqui inara coaraa unaa jereeun. Nene enanetojooein nainesineeun. Charijieeinteeinti leeochoauru lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha

ichaa aihun; nii rijijieein inara rai netonai caohacha ichacaaunne jerenacaaunne inara rene turunaa jereeun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijieein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaaunne jaunne, satiin cha coitucuelanaala, ansijiin relanojooinein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naonjoaihunru rai, nii quicha ranojoi tenaa jereeun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereeun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatiha nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune coejihaaun, aca niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane jaun, satiin esenetaerauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoteratenojoiniha cuururichaaaine jaun. Jorioniheichuru esenetaerauru netonaite nichoteeurureein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojote, cana que esenetaacachene coreniha, cha ujuaiahonelanaala nihacachene coina jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneeinte ichae Cana Coaunera, nechu esenetaacachene jauncha. Nitohanihane cointate: “Leinjiin acaacha esenetaerate, niicha ichai ujuaiahonelanaala nena rijijieein ichaoreein”, naain laenanohineein ne, Cana Coaunera quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaaoruhane coina cachaaauru rai niicha tei caohateraauru nechu aansaanein ichaonacaauru casetecarichaaain dede caje coauneinne coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute niqui, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucure raotojoein, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha ichai asinojonein nenaate coitucunaa nainichaaache, caohachaaain cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucachene. Necoaunaain nihalu cana rai chaurutanene caje coauneinte, esinae rauhijiriin Aca Cana Coauneranein nihane jaun chabana satonoenerihani nii niicha ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansaanein coitucunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururinaain. ²¹ Nitohanein raotojoein, Aca Cana Coauneraanihane coitucuuruhane saijieeinte, chabana nere tonoraain esenetaain, niheichu chabana acanihane coroaecurene. Nitohanein nena coacuelanaalate, baasohacha que coaacuuruhane jaun, inae nauhacaa acaauru suujuane jaun, nocohenaana nena rijijieein neeure. ²² Itolere coitucueranihate niqui nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocurene. ²³ Nitohanein cha coitucurenihane jaunte, Cana Coauneraacha coananohineein onaa inaeranein nena cache tocohanein nena ecaanto jaure. Nii choae tacaain techu, tajaacuru, atane choae terecuri, atane choae tijiarohin amunacaauru, naonjoainuri tocohanein ecaanto jaanchuru que chabana ohelanaala nena Cana Coaunera necaohacha coreeure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacuruhane coina, inae acaauru jianiha Cana Coaunerane jaun, nejesinajeein ita rai coejenacaaain ichacure. ²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera niha Cana Coaunerane saijieeinte, aca coroaena coacuelanaala niicha coaunanojoihunri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai coaunaain nihalune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenoinihane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaun, itolere coejenacaain ichajeein necairichaaure. Acaauru benecuru nihanatiinte, inae aina niicha jerei ichaa acaauru lanaaurune jerelanaala, inae nichao coreein namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷Nii rijijieein techu, acaauru cocoai-chacuru netonai, inae acaauru comasaihuru aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha jerei ichacure, baasoneein acaauru letoaa acaauru suujuane rijijieein necojelanaala. Nitohaneente, necha aansainein, erenaa tonoraaurenihane jaun, caseteconein raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua baaso letononeein niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhane coina, acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaunte nitohanein neeure. ²⁹Nitohaneente caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaain, itolere bana niicha lateicha que coacuhin baaso ichaain, namute cacha que necolajaaucharitiin, sonajaain jaohin, suujua acatelanaala, enaacha nohanein, acaauru ichaonihai que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin, naaonjoaain neeure. ³⁰Chaaen techu, leeochoauru coacuhin acaauru que baasonein ereein, Cana Coaunera que nejerateein, cha coitucueraelanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaain, inaca ere tonoraelanaala, ³¹cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belaihurui, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaaajoaain namute cacha coaracuruhi, naaonjoaunre. ³²Raotojoeinte niqui, satiin nitohanein ichaonacaauru atinano-hinein neeuruhane coina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunerane coitucure. Nete, enanetojoein nitohanein neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoauru netonai nitohanein neeuruhane rautatiin coaracure.

**Cana Coaunerate, esinae rauhijiriin niicha ichai
ujuaihonein nenacaauru casetecareein.**

2 ¹Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijijieein neeine saijieein acaauru que ereeine jaun. Chatohaneinein neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteri-heeini. Acaauru rijijieein ichaohine saijieein acaauru que ereeine jaunte, ii raajenihane necoluruhequi.

²Nete nitohanein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruacha casetecarihanine coitucuhacache raotojoein. ³Aihane jaun acaauru rijijieein ichaohine saijieein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coaunerane caje nichotenaa coaauquine. ⁴Nitohaneente iicha jerenohicha ichaain neeine que nainaain, aca Cana Coaunera-nein nihane coitucuhin neeine coina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqui. ⁵Nete ii suujua coitucueneeine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaauru casetecaain, ⁶lecachaauru nainein acaauruacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coaunerane bana caseteco coariiquiin. ⁷Nitohaneente jataain nelateinein chabana satonoe-lanaala necaohachanaa coaracuruhane coina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana

Coaunera. ⁸Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaauru que nejeratein baaso ichara neein nenacaauru coroatajaneraauru casetecareein obajeein. ⁹Satiin baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracururein. Jorioocurute ichoaichaniha casetecanohiniha cuurureein. Jorioniheichuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracururein. ¹⁰Nete laen satiin caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateineein nihane jaan tereein Cana Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeraneein neeurureein. Jorionineichuru nihanatiinte nitohanai raeraneein neeurureein.

¹¹Nitohanihate cureein leeochangein itolere cacha coaraeniha Cana Coaunera jaun. ¹²Satiin Jorioniheichuru nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijijeein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuuruhane saijieein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojineein caseteco coaracururein. ¹³Coatiha nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijieein tonoraelanaala nena. Nii rauhi aonaain, aitothane rijijieein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴Nete Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucurenihane saijieein, nechua acaauru ichaonein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocohinne, jelai teen nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶Nii jaunte, acaauru nerurujua caje inanacareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana janonaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoneein cachaauruhacha ichai coitucueratein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaanune rijijieein.

Moisesa rai rauhi rijijiein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷Iite niqui Jorioneine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necohasitaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸Inarate niqui Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere caohacha coitucuhi. ¹⁹Nii ainate maosanein nena rijijiein cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰cha coitucuelanaala nenaacauru, naaonjoainuri relaan neeine coina jatoroaaain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucuhine jaun. ²¹Nitohanein leeochoaauru relae-ranein neeine saijiein, chanuna jana chaaen ii raajenhane ii suujua coaraain relanaa nainenei. “Coo asijiauha”, naain ereeine saijiein chanuna asijiauhi. ²²Chaaen techu, “Nainihei nejelau ene aina ichaoha cahaneta”, naainte ereei niqui. Chanuna jana chaaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqui jaolecoha nocoetohi. Chanuna jana chaaen nii saijiein, acaauru rai Teenforo asaa coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaaen ichaonaa rijijieinte niqui ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chaeneine jaun, baasonein Cana Coaunera coaratiha aitoi. ²⁴Nii quete esinae rauhijiriin nitohaneichene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaaneein Jorioniheichuru terateeiche”, naain laenanohinein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqui nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saerateein niha cachane. Nete nitohaneein nihane saijieein, nii rauhi tonoraain ichoanihane, nirijieein jaberoco macohi saerate-lanaala nenea cacha rijijieein ne. ²⁶ Nete laen Jorioniheichuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijieein, nii aitoa rauhine rijijieein tonoraain ichaauruhane, jaberoco macohi saerateein nenea cacha rijijieein coano-joinecurureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nenea, nii aitoa rauhine rijijieein tonoraain ichoaite, nii rauhi siriin rai jaberoco macohi cari saerateein neeuruhane saijieein nii rauhi siriin tonoraelanaala nenacaauru colurujuee-rureein. ²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorioo esine nihei nii jaberocohacha que Jorioo nihane coarateein nenea. Niheichu coatiha Jorioo nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinae rauhijiriin Jorioo esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeein aca ne. Nii jaunte, rai suujua caje coauneein coacuhin, rai jaberoco macohi saeratihane latelanaala Jorioo esine neein ne. Coatiha laenanohineein niha rauhine lateein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohineein ai. Nitohaneein ichaohi cacha, coatiha rijijiei cacha caohacha ichaane coitucuhane coina coujuhin coarana nainerinaain. Leinjiin Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3 ¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorioo neein, cana jaberoco macohi cari saerateein, naaonjoaain nihacane. ² Araai laurii cointate niqui nelate Jorioo nihacane. Jauriaanejeeinte, Jorioocuru rai nere beratelu Cana Coaunera, esenetaauruhane coina. ³ Aihane jaun chachareein nii naitoonjoa rijijieein neureenihane coreniha. Nii naitoonjoa rijijieein neureenihane corenihanacha, aitothane jaan ichaenerichaaain Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunerate, casajenetooruha satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijijieein cha chaain nereein. Nitohanerichaaanne quete:

“Inae cuu tihane banate,
 esinae rauhijiriin aitothane rijijieein
 chachaaane coitucurureein.
 Nii banate,
 ii esenetaauruhi casetecaa ni nanelanaalane
 coitucurureein.
 Nitohaneente
 joaenreein ii colurujuera amuritoriquiin”,

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

⁵ Nete nitohaneein aitocuruha tabaaurune rijijieein canaacha ichai baaso, jataaain necaohachaa Cana Coaunerane coaratihane, chanuna jana chaaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecae Cana Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa Cana Coaunerane nihanatiin baaso icharaniha benaa nainenihacache. ⁶ Coatiha nitohanihei. Nitohaneein baaso icharanihane, coatiha satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao coujuhin coaraain rucuhena nainerihei.

⁷ Nitohaneein nohaniiha cachane aina jataaain necaohachaa Cana Coaunera beeichene saijieein, chanuna jana chaaen osaatoha canu beeiche. ⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaaache, niha caohachane coina. Niritiinte, cacha relaa canacaanu beeuru, nechuu acaauru esenetaain, canu que jaolecooruhane coina. Nete niritiin erenacaauru cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuihoneein nihacache.

⁹Chatonaain chaaanti coaaquiche. Cana Jorioo nichaachenena, Jorioo niheichuru amurijiriin cacha caohachaneein nihacache. Aihei jerihane. Inae inaraque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoainunru aina satiin osaaoneein nihacachene coitucueratihacaanu. ¹⁰Nii quete:

“Nihei chuni cacha,
canu rai caohacha ichaain nei.
Nihei caohachanainejeein leinjiinniji.

¹¹Nihei leinjiinniji
Cana Coaunera coacuhin
caohacha coitucuhin ichara.

¹²Satiinte
baaso jeloona suujua cuaain
caohacha ichana coacuelanaala
baaso ichacure.
Nii jaunte
nene leinjiinniji caohacha ichara.
Nihei caohacha nainejeein leinjiinniji.

¹³Acaauru rarote
leeinjiin calani ne,
nejoracaa atanebanane rijijie.
Jana acaauru lelete,
enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.
Acaauru ujuaete,
aiha acano catu corane rijijieein
cacha cunaitaeraniha ne.

¹⁴Jana acaauru ujuae cajete
enaacha mitue cacha cotaain,
nechu aansainiha beeuruha ne.

¹⁵Enaachate
sonajaain jaonaa
jerecuruhane jaun
cuhin sonajaain jaaore.

¹⁶Amuuruhane jaaurute
aansijiiniji cautijaelanaala
niicha eruuri itajeeure.

¹⁷Nii jaunte,
chabana caohacha ichaain,
raotojoein ichaonaa nainecurene.

¹⁸Nii chabana
acaauru casetecarichaain
Cana Coaunerane que
coacuhin casihuruhi”,

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹⁹Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaaonanein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoha nii rauhine

coitucuhacache. Aihane jaun cacha coujuhin coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenaa nainei. ²⁰Nii jaun coatiha rauhi tonoraain necaauro nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaaocaachene coitucunaa coinaacha nelatihane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaacheein

²¹⁻²²Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijijieein techu, satiin esenetaain nenacaauro netonai ichoterateerein. ²³Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteraneein niha Cana Coaunerane saijieein que jaolequiin neeure. ²⁴Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatiha rai caohacha ichaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninuaain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaaequiin nihacachene corenihachate, cha ujuaiahonelanaala nena rijijieein cana teein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera, ²⁶esinae rauhijiriin luhecotariin cha coetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaain, canaacha ichai ujuaiahoneein nena caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coarate.

²⁷Nitohanihane jaun, coatiha chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoasitaa cachane. Nii necohasitanajate, caohacha nainejeen nitaje. Aihane jaun coatiha nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cacha. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cacha. ²⁸Nitohaneeinte, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaaine coina aitelanaala esenetaacachene coreniha osaaocaachene caje cana ichoteratihane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹Leinjiin Jorioocuruhacha Coauneraneeinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacaauro cachaauru netonai Coauneraneein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacaauro netonai Coauneraneeinte ne Cana Coaunera. ³⁰Coatiha nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateraneein ne. ³¹Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatiha aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne que erenaa

4 ¹Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoansi Abaraaunne que. ²Esinae rauhijiriin caohacha ichaane coreniha, osa caje colunohinein nena raane rijijieein teein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoha Abaraaunne. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoha cachane rautaene Cana Coaunera. ³Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraaunne jaunte, osa

caje colunohineein nena raane rijijieein teein rae Cana Coaunera”, naain laenano hineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴Chunocoha amiha-
neein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneeeonne, coatiha que niri-
jieein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneeon
coretihane jaante, nii namihaneeon cainaeraniha rai tenojoi ne. ⁵Nete laen
Cana Coauneraacha que jaaequiin neein esenetaera, nii esenetaaneecha core-
niha osa caje colunohineein nena raane rijijieein teein rae Cana Coaunera,
niicha ichai coreniha rai cha chaain neeuruhane que airijiin. ⁶Nitohaneein
osaaocane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje colunohineein nena
neein teein raa Cana Coaunerane quete:

⁷“Rachoojoeinte neeure,
baaso ichajeein osa que nesarucuruhane nihanatiin,
osa caje colunohineein
nenaaneein teein
Cana Coauneraacha ranojoinuri.

⁸Rachoojoeinte ne,
nii nichotenaa cache,
rai nosa coreniha
casetecaenerichaa in Cana Coaunerane jaun”,

naain niha erenaane rijitojoein aitelu cana inoensi Rabiri amure.

⁹Rai jaberoco macohi cari saerateeurera *circuncidadocuru* raaicha aiteniha-
nena, nirijieein rai jaberoco cari saeratelanaala nenacaauru raine maajeein
niritiin niha nii erenaa. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje
colunohineein nena raane rijijieein teein Abaraaun raa Cana Coaunerane
coitucuhacache raotojoein. ¹⁰Chatohaneein niha Abaraaunne jana osa caje
colunohineein nena raane rijijieein raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco
macohi cari saerateein nihane janana osa caje colunohineein nenaaneein
teen raalu Cana Coaunera. Coatia aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari sae-
ratenihane janate raelu Cana Coaunera. ¹¹Inae nitohaneein osa caje coluno-
hineein nena raane rijijieein teein raa Cana Coaunerane baiate laen, nii
cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje coluno-
hineein nena rijijieein neeururichaa ine esenetaerauru netonai inacanein
ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje
colunohineein nena raane rijijieein ranajae Cana Coaunera. ¹²Jerichane-
jeein techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saerateein nelanaala, esenetaalu
Abaraaunne rijijieein neein esenetaerauru cachaaru inacanein ne nii Aba-
raaun. Nii rijijieein techu, jaberoco macohi cari saeratein neein, nii aihalune
rijijieein esenetaerauru netonai inacanein ne nii Abaraaun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³Cana Coaunerate Abaraaun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijieein
core colane acauru rai chauratane tihane, neroranein neeuruhane coina.
Coatiba, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraaunne jaun, nii rai chaura-
tane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai
chauratane tihane coina aitiin, osa caje colunohineein nena raane rijijieein
teen raelu. ¹⁴Nii rauhi tonoraerauru, nii Cana Coauneraacha tenaa jerei

raeranuneein neeuruhane jana nihane, coatiha chaque nelateein nerihei nii canaacha esenetai. Inacojoeinte esenetarichaache, nii tihane coina aithalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana raineein nerihei. ¹⁵Nii rauhite cha ujuaihoneein caseteco coaracaachene coina nenaaneein ne. Nii niha rauhine colane nerihei cha ujuaihoneein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶Nii jaunte satiin nii rai nefoerateeuru aina Abaraaun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraeraauru raacha nii tihane coina aithilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraaunne rijijieein, satiin esenetaerauru raineein nena ne. Nitohaneein esenetaane jaunte, satiin cana inacaneein ne Abaraaun. ¹⁷Rai Quiricha Inoaensi cuhane: “Canune, arajiin lauri lauri nena-caauru cachaauru inacaneein ii tereeeni”, naain rai aithalu Cana Coaunerane rijijieinte, nii Abaraauncha esenetai Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa tein, jaiti coaunanojinelanaala nena, naaonjoainuri Coauneranein nena ne.

¹⁸Inae calaohirichaaanne esenetaeniha Abaraaunne janate: “Arajiin lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneeinte neriquincha”, naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha corajihane jaunte, acaauru inacaneein ne Abaraaun, “Caa jeeonihate cuurureein ii nefoerateeurura”, naain que arasijie coarateein rai aithalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁹Inae lefasha jaanacaneelalajeein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jiniiquiin biinaaneein, leinjiinniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijieeinte, nii rai aitha Cana Coaunerane esenetaane jianenelu Abaraaun. ²⁰⁻²¹Nitohaneeinte, esenetaane jianena coacuelanaala, jelai amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoan icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera corojeein, acaacha cohajeein nelu Abaraaun. ²²Nitohaneein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³Coatiha nii esenetaa Abaraaunne jaun, leinjiin acaacha raane coina aitiin laenaeratiheilu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵cana netonai quete aitiin laenaeratelu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana coulucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Satiin cana osa coreniha cana coreenraniha ohalu. Cana osa ujuihoneein nena caje cana mitaeranu que Cana Curuaanaa Jesocuristone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

Inae cha ujuaihoneein nihaacache.

5 ¹Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuaihonelanaala Cana Coaunera aina raotojoein nihacache. ²Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana corotajane Cana Coaunera. Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanonaa que nerichaacheeinne cohajeein. ³Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieein techu, necairichanaa coaracaachene nihanatiin rachoojoein nihacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihacachene coitucuhacachene jaun. ⁴Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei coana nainerichaacheein. ⁵Nii canaacha cojoai coatiha inacojoein cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerane jaan nihane jaun.

⁶Nitohaneeinte, cana osa caje nichotenaana nainelanaala nihacachene jana, inae cojoinaca que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷Coatiha nerihei chuni, leeocho cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijioaenrateein nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijioaeratenaa nainihei chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijioaenratere chuni. ⁸Nete jataain cana belaitohane coaraatiha, cana osa coreniha oha rai Calaoi Jesocurisitone coina letoaelu Cana Coaunera. ⁹Inae nitohaneein cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuaiahonelanaala nihacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaacheein. ¹⁰Nitohaneein jaiti que nejeratenaaneein nihacachene jana ohalu rai Calaoihine aina cuaain, aina raotojoein jiniiquuin nihacachene coina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoterateerein Cana Coaunera, inae cana que suujua acatihane jaun. ¹¹Coatiha niicha nijihe. Rai Calaoi Jesocurisito aina cuaainte, Cana Coaunera coroaecaache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneein nihacachene caje, aina jiniiquuin raotojoein cana teraneein nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹²Nii rijijieein techu, leinjiin cacha caje nunuhetein caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu onaate satiin cachaauro lomohelu, osa que nesarucuruha satiine jaun. ¹³Nitohaneeinte jaiti neniha Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti neniha nii rauhine jaun. ¹⁴Nii jaunte nihalu Adaane caje coaunein nihalu Moisesane que tiaaajoaain osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neurelu satiin cachaauro. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neeurenihane coreniha osa que nesaruhin neeurehulu aiha Adaane rijijieein. Charijieein teeinti, nii jauriaanejeein nena Adaan- jauriaanejeein osa raain nelu, nii rijijieein techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohaje leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelatein nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneeinte baaso ichaa leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneein neurelu satiin cachaauro niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojoi, nii amurijiriin nelatein, satiin cachaauro rai caohacha ichaeranein ne. ¹⁶Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelatein nedaai, nii cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neurelu cachaauro. Nete nii cana rai niicha tei aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaiahonein neeurenihane cachaaurune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷Nitohaneein leinjiin cacha coreniha, cachaauro que niicha ichana nainei ichaain satiin cachaauro itajiha nii onaane jaunte, nii amurijiriin niicha ichana nainei ichacururein, jataain acauro belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichaohin neuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸Charijieein teeinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauro caseteco coaracuruhane rai neurelu. Nii rijijieein techu, caseteco

coaracuruhane rai neeuruha cachaaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito. ¹⁹Nitohaneeinte erenaa tonorae niha Adaaneecha coreniha arajiin cachaauro osa que nesarucurelu. Nii rijijieein techu, erenaa tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neeurureein cha ujuaihonelanaala arajiin cachaauro.

²⁰Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin jianiha cachane coina nenaanelu. Nete nii saijieein aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauro. Nete nitohaneein jataain osa que namuritocuruha cachaaaurune jana, jeelai amuritoheriin jataain cachaauro belaitohane coaate cana que Cana Coaunera. ²¹Charijieein teeinti cachaauro lomohin ne osa, cachaauro atinaain itajihane coina. Nii rijijieein techu itolereenein cachaauro lomoritin ne, nii osa caje cacha mitaeranu que cacha belaitohane jaan Jesocurisito aina cuaain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

**Osa coreniha onaanein nihacachene nihanatiinte,
Jesocurisito coreniha ichaorichaachein.**

6 ¹Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujueeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina. ²Aihe jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijieein, nacoaaunein osa que nesarujueein ichaorichaache. ³Tana inae cana baotisaauruhane aina cuaain, aina jiniiquiin oo caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴Nitohaneeinte Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco coauteranein ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii oo caje ichatihu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijijieein, cana netonai nii onaa rijijieein nena caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijijieein nihacachene jaunte, oo caje ichanaain nihalune rijijieein cana netonai aina jiniiquiin cana oo caje ichanaain nerichaachein. ⁶Nii jauriaanejeein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojonein itajenojoinelu. Nii cana ichao rijijieein ichaohin naosatenaanaja itajenojoineein nihane jaun, inae nainihe cana saruha osane rijitojoein nacoaunein neosatiha-jeein nihacachene. ⁷Leinjiin cacha inae ohane, inae nacoaunein naosatenaa nainihe. ⁸Nii rijijieein techu inae Jesocurisito aina onaanein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheine cohajihacache. ⁹Chaaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoaunein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chaachana nainenihana onaane jaun. ¹⁰Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoaunein ohenihane coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichaoe. ¹¹Nii rijijieein techu, inara netonai osa coreniha onaanein inara jaberoco tein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹²Aihane jaun jiaonriha nenacanein inara jaberoco ohane rai nena amuritonaa jeriha osane rijitojoein, inara jaberocohacha jerei ichaain neechene.

¹³Jiaonriha inara jaberoco aina cuaain niicha jerei baaso ichaa osane coina,

rai inara jaberoco teein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, ohin caje ichanaain ainaa rijijeein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teeuchete, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeranein neeiche. ¹⁴Nitohaneein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaancha aina neeichene jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵Nitohanihane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nena jaunna, osa que naosatihajeein ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainihe nitohaneein ichaohacachene. ¹⁶Inarate raotojoein leinjiin fatoroon letononeein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin acaacha letononeein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijijeein osa letononeein nena jeriquichenete, ohin nitajeeichene rai neriquicheein. Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijijeein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetocoichene jianein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun. ¹⁸Nitohaneeinte osa letononeein neeichene caje, inae jana-coon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononeein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹Aitoha joareein cachane rijitoeine caa inara rai beebejeeun, jaiti joareein cache rijijeein neeichene jaun coitucunaa nainesineeichene coataa. Charijeein teinti inara jaberoco teeichelu nii baaso icharanein nena rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijeeinchiu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰Jaiti osa letononeein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha ichaeranein ichaohieichelu. ²¹Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naineneeichulune jaun, ohin nitajeeichene coinaacha inara sarueranihaluu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao cojeein ichaohiche. ²²Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononeein neeichene caje jana-coon neein, jeriha Cana Coaunerane rijijeein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que icha-quiche, Cana Coaunera que banijiaain nena ichaonaa que ichaoha aachene jaun, chabana satonoelanaala nena ichaonaa rariquicheein. ²³Nii inara osa inaraacha sacuhite, nechu inara rai onaa tein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coaunera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuaanaa Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene teranein nereein.

Inae nisirihateein nihane aiha cachane rijijiei que erenaa

7 ¹Canejeraauru, inarate raotojoein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nela-tejeeecane coitucuhiche raotojoein. ²Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihateein nihane, oha nii lanane reeintiaajeein ainaacha ichaohane coina aitohane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina

ichaohane coina aitothane caje jianacoon ne nii ene. ³Nitohanihane jaunte niqui, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leecha quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaainne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leecha quicha raane nihanatiin osa que nesaruha aihane que aitere nii rauhi.

⁴Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesocurisito oo aina cuaain rauhi caje nichoteeichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneeinte inae nii oo caje ichanaai nenea Jesocurisito raineen neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coaunera notaracaae rai jataain nelateineen ne cana ichao. ⁵Jaiti joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratiha cana quene coinaacha nelatein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaaache. Inae colane jianacoon neen, Cana Coauneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoaenlu rauhi laenanohineen nenea tonoraain ichaohacachene jianeen.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuhaacache.

⁷Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihalu rauhine que aitorichaache. Aihei, coatiha osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatiha “Naaonjoaite osa ne”, naain coitucurihaanulu. Niheichu: “Jiaonriha chamute cachaacha sirii jereen coaraain que cacoe-laaine”, naain biha nii rauhine colane, coatiha chabana nii coitucurihaaun. ⁸Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechu itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihei neosateen nihane coitucuhin nei. ⁹Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, “Caohachaainne ichaaon”, narejetoonu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaracaaunne jana, ohin nitajenaaneein niha canu ichaone coitucuuunlu. ¹⁰⁻¹¹Nitohaneeinte, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, cacha itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹²Nii inara rai aitocaaunne rijijieeinte, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachaneein nenea ne. ¹³Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatihaihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratiha canu quene coina caohachaneein nenea rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneeinte jataain banejelanaala baasoniha naosatenaane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴Raotojoeinte Cana Coaunera tenojoineein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqui, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun. ¹⁵Chanuchaainti nitohaneein neeun. Coatihacanuhacha ichai coitucuhin ichahaaun. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainiheichihaaun. ¹⁶Nii canuhacha ichana jeriheichihaaunnena laen, aina cuaain jataain caohacha icharaniha nii rauhine coitucureeun. ¹⁷Nitohanihane coatihacanuhachane ichahaaun, canu jaberoco cuhane nenea osate nii ichae. ¹⁸Nii joanreein cacha rijijieein osaatohanune jaunte, canu jaberoco

cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineun. ¹⁹Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jerihe ichaaun. ²⁰Nitohaneein canuhacha ichana jerihe ichacaaunne, coatih canu inae nii ichahaaun. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nejeesinaacha ichacaaunne que inae nainaaun.

²²Canu suujua cuhanena niqui Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaune caohatera. Acate nii osa rai rauhineein canu suujua cuhane neein baaso ichacaaunne coina canu suujua sarueraneein ne.

²⁴Cairichaaajoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua sirih onane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵Cana Coaunera canuhacha coraajeite, rai Calaoi Jesocurisito aina cuain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joareein cacha rijijieein nihanune jaun, jaiti canu rohecae osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune coina aitoon.

Jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein ichaohacachene

8 ¹Nitohanihane jaun coatih inae caseteconein neeururinaain leinjiin-niji Jesocurisito cachaneein Aca jerihane rijijieein aina ichaonacaauru. ²Nitohaneeinte Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeranein ne. ³Rai nichaohacha sacuhin satiin osaaotooruha cachaaurune jaun acaauru aina cha ichana nainenih Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhicha ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cacha rijijieein nena rai Calaoi letoaa in nelu Cana Coaunera. Nitohaneeinte turuhin joanreein cacha osaaona rijijieein, satiin cana osa amuritiin coreniha ohelu cana amute cacha rijijieein Jesocurisito. ⁴Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, satiin cana nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain nihacachene, joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene jianein, jeriha rai Suujuane rijijieein ichaonaa coina.

⁵Joareein cacha osaaona rijijieein ichaonacaauru cachaaurute, joareein suujua letonohacha ichajeein queecha coacuhin ichaaore. Nete laen jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein ichaonacaauru, Cana Coaunera Suujue jerenohicha que coacuhin ichaaore. ⁶Nechu jeriha cana suujuane rijijieein coaacanete, ohin nitajihacane coina aihaca. Nete jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coaaucaane laen, jataain raotojoein ichaonaanaja que ichaohacane coina aihacache. ⁷Nii jeriha suujuane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coaunera que nejeratenaaneein ichaaore, jeriha rai Suujuane rijijieein nena jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸Nii jaun jeriha osane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹Nete laen inara, nitohaneein coacuhin ichoaelanaala, inae jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhijiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuane. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nena cacha, coatih Jesocurisito cachanihei. ¹⁰Nete inara

suujueniha niha Jesocurisito Suujuane, inara rai ichaonaa tiha aicheein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoterateein nihalone jaun. ¹¹Nitohaneein inara suujueniha ichaoha nii oo caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuenete, nii jeelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichateein inara rai ena nenea ichaonaa tereein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nenea.

¹²Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijijieein, leeocharu osaaonaneein nenacaauru cachaaauru ichao rijijieein ichaohacachene coina letononeein nihaacache canejeraauru. ¹³Nitohaneein osaaona cacha rijijieein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquicheein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuuain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeeichene, nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa que ichaoriquicheein.

¹⁴Jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein naitoonjoa ichajeein ichaonacaaurute, satiin Cana Coaunera calaohineein neeure. ¹⁵Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacaain nihei, osa rene coaitteen cacha amaeranihane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujueenein rai calaohineein inara terane. Nii rai Suujue canaacha rai aina cuuainte, Cana Coaunera coaaucaachene naineein, “Ofa”, naain coaaucaache. ¹⁶Nii jeelai Cana Coaunera Suujuete, cana suujue aina jiniiquin ne, inae Cana Coaunera calaohineein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷Nitohaneein rai calaohineein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeranein nerichaacheein. Niite Jesocurisito aina jiniiquin rarichacheein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichaacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhneni

¹⁸Coatiha cha nihei, cau caa ena necairichaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina teein coaracaane. ¹⁹Itolere Cana Coaunera coaunanojoinurute, coitucueratenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que turuhane luhecaain cohaje. ²⁰⁻²¹Nitohanihalu cana necoauna, coaunanojoineein nihalone baiha cojiotanohineein nihalone jaun. Coatiha suujua caje coaunein aca jerihane jaun nitohaneein niheilu. Cana Coaunera nitohaneein ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhin necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaaine cohajei itolere bana, jataain necaohachaaain jianacoon tenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que nenea nainiha acaentonaine coina. ²²Nitohaneinte necairichaa canaanai cuna aina nebane rijijieein, enanetojoein necairichaaeca nii Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³Coatiha acaacha necairichaa. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunerane saijieeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneinte, Cana jaberoco netonai jataain mainajeein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nenea cana jaberoco tiha Cana Coaunerane que turuhane cohajeein. ²⁴Nii canaacha cohajei coreniate, ichoteratenojoineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatiha inae coharihaacache. ²⁵Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana suujua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶Nii rijijieein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatiha inaan bajaacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera bajae, canaacha coitucuhi erenaa cuhane cuaain. ²⁷Nete itolere cachaauru suujua coitucueraneein nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijijieein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaurune rijijieein bajaane jaun.

Itolere laraajia nocoetonacaauru amuritoeraneeinte nihacache.

²⁸Chaentechu rai cachaneein belachaneein nenacaauru rai, inae nitohaneein ichaane coina coaausihalune rijijieein, itolere caohacha icharanein niha Cana Coaunerane coitucuhacache. ²⁹Inae nii ajiniha caje coaaunein niicha coitucuurite, rai nejeraneein tein raelu rai calaohi Jesocurisito, tabaauru rai nocoalanein, tabaauru bainein, naaonjoaain neeuruhane jana, Aca acaauru inananein nihane coina. ³⁰Nii nunuhe caje coaaunein niicha ranojoneein neenihurune maajeeinte cotijiaain, niicha ichai ujuaihonnein neeuruhane caje jianacoon mitanajaain rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajae.

³¹Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera. ³²Cana coreniha oha rai Calaohe coina Cana caje chunaelanaala tein nihalune jaunte, nii amurijiriin rai Calaohe rai niicha teeni tereein, Calaohe aina jiniiquiin raacachene coina. ³³Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiin niicha ranojoihunru colurujuenaa nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihonnein neurenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴Chajana acaauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaain ena Cana Coaunera raotono nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵Cha cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaohin, arinojoneein, mijitena, cajione que latijiojoiin, onaa coasina, naaonjoaihunrine cana belaitoha Jesocurisitone jaan caje cana rocohin neriha. ³⁶Nii quete:

“Ii corenihane satiin ohacaanune coina jatoroain nihacaanu.

Carenero sooruhane coina soera rene amauruhane rijijieinte canacaanu teeure”,

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷Nete nitohanihane saijieein, nii cana belaitora aina cuaain, itolereineein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, anjeraauru, moconajaaera letonocuru, ena nena, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leeochoauru Cana Coaunera coaunanojoneein nenacaauru, naaonjoaihunri nainecururinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coaarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaohe cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

Israelitacuru janijiin raelu Cana Coaunera.

9 ¹Jesocurisito esenetaeraneein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohaniha aitohaaun. Nii ichoae

tacaainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratenojooinein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocaaunne coitucue canu suujua. ²Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³Canu arainein nena-caauro corenihane caseteconein nena jereeun, jelai tein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotenaa nainecuruhane coina niqui. ⁴Acaaurute niqui Isaraele nefoerateneein neeuruhane jaun, rai calaohinein nena rijijeein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acaauru aina neein, acaauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi tein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenine maajeein belu. ⁵Acaaurute cana foerateeurera inamaconein neeurelu. Acaauru caje nenaaneeinte cacha nein turuhelu Mesihasi jeelai itolere Coauneranein nena. Itolere bana acanihane coroaecuruhine satiiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶Coatiha Isaraele rai ichaane coina naitoonjoan aninoa Cana Coaunerane jaun, nitohanein caseteco coaracuruhane rai neeuurihi nii Isaraele inamaconein nenacaauro. Esinae rauhijiriin Isaraele inamaconein neeurenihatabaaurune jaunte aihure. ⁷Niheichu, Abaraaun inamaconein nenacaauro nihanatiin, coatiha Abaraaun inamaco esinenein neeuurihi tabaauru. Nii quete: “Ii inamaco esinenein neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaa nein neeureein”, naain Abaraaun rai belu Cana Coaunera. ⁸Niite chuni Cana Coaunera calaohinein nena nainenihane nechu rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohinein nenacaaurute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine nein coitucunojooinein neeure. ⁹Nii coinat: “Enene rijiu nacoaunein turuhanune janate, inae canaanai sirichein ii comasai Sara”, naain Abaraaun rai niicha ichaneni belu Cana Coaunera.

¹⁰Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti coroatajaain, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neeuurulu niquine. ¹¹⁻¹³Nete jaiti nejanoha que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neeurenihane jana: “Rai inanate rai nocoala cachaneein nereein”, naain acaauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coaunerane rijijeein neeurelu. Nitohanerichaanne que techu: “Jacobocha belaa Esao ne cointereeni”, naain ne laenanohinein Cana Coaunera Quirichacuhane. Nitohaneinte inae nunuhe caje coaunein coacuhin, chatohanei icha cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijijeein, niicha janijiin raain nihane coina aitolalune nainaelu Cana Coaunera.

¹⁴Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharaniha Cana Coaunera berichache. Aihei. Coatiha niritiin erenaa nainihaacache. ¹⁵Nitohanihane coinat:

“Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereeni.

Chaaen nechu cairichaaoojaain canuhacha coana jerei,

cairichaaoojaain coarareeni”,

naain Moisesa rai belu Cana Coaunera. ¹⁶Aihane jaun raa Cana Coaunerane coina chatohanein nena jeriha cachane nihanatiin coatiha cha que nelatihei, cairichaaoojaain niicha coaraaicha raa Cana Coaunerane jaun. ¹⁷Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaanein ii teeunlu, ii que canuhacha ichana nainei ichacaunne, canunein nihanune coitucuruha

satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune coina”, naalu Cana Coaunerane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁸Nitohaneeinte cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera. Jerichanejeein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihe coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihane jana cha ujuaihoneein cacha tere Cana Coaunera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohateein neeine coaalanaala”, naain bajaane. ²⁰Chaneeina nereei ii, Cana Coauneraacha ichai que ereeine coina. Coaraaunachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohaneein canu coaunaain neei”, naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹Nii atane caje darohe janaa inaerate, aca ichana jerihane rijijieein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateineein neeni, chaaen raujiaain rai nelateneni, naaonjoaain ichana naine.

²²Nechu cacha casetecana nainihane coitucuuruhane coinete, niicha ichana nainei coarateein, niicha casetecanohineein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coaunera. ²³Nii aina cuaainte cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necaohacha coitucuhin nihacachene coina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necaohacha sirichaneein nihacache. ²⁴Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naaonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coaunera. ²⁵Nii quete,

“Canu cachanelanaala nenacaaaurune,
inae canu cachaneein teein ranajareeunni.
Canuhacha belainohinelanaala nenacaaaurune,
inae canuhacha belaaineein teein
belaicheeunni.

²⁶Jerichanejeein techu, taolu

‘Coatiha inara,
canu cacha niheeiche’,
naa Cana Coaunerane jaaun nenacaauru raite,
‘Ichaonaa Cana Coaunera calaohineein neeure’,
naaurureein”,

naain laenaelu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷Isaihasi netonai techu Israelitacuru que:

“Cucuana cuhane nena
carene catuniji jeeoneeite niqui
nafaaurureein Israelitacuru.
Nete acaauru cautecuruhacha,
coroatajajeein ichoteratenojinee neeurureein,

²⁸inae nii aitohalune rijijieein,
satiin chauratane sacutaain
naitoonjoa icharihani
Cana Coaunerane jaun”,

naain belu Isaihasi.

²⁹Nii ajiniha techu:

“Nirijieein
cana foerateracuru coarajeein

nihalu Cana Coaunerane
 colanete,
 aihalu
 Gommora aina Sodoma cocoaichacurune rijijieein
 nerichaache”,
 naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nenea Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioniheichuru coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohaneein nichoteeuruhane coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Isaraelitacuru, Moisesa rai rauhi tonoraain nichotenaa coaacuruhane saijieein nainesihurene, nii aitoha rauhine jitariin tonorashurenihane jaun. ³² Chanuna nichotenaa nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotenaa nainecuruhane esenetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotenaa coaacuruhane jaun. Nii jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure.

³³ “Leeinjiin ajerine teeun Sioon. Nii ajeri quete lacuroha cuurureein cachaauru.

Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nenea jaoleneein nenereein”,
 naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10 ¹ Canejeraauru, nichotenaa nainecuruha Isaraelitacurune coinane, acaauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajanajacoon. ² Jataainte niqui jeriha Cana Coaunerane rijijieein nenea jerecure. Nete esinae rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha ichoterateneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaaurenihane jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha sacure raajenihane nichotenaa coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante nelateluruhalu Jesocurisitone que tiaajeein. Caje coauneeinte laen nechuru Jesocurisito queecha jaaequiin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujuaihonnein neeuruhane caje couluunojoneein neeure satiin esenetaauru.

⁵ Niche bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotenaa coacuhin nei raite: “Leinjiinniji cautijiaelanaala caa rauhi tonoraain ichaohi cachate, coreniha nichotereein”, naain laenaelu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojoneein nihane coina aitiin, “Cha inicheein dedeeu, caje Jesocurisito fauhane coina”, coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacauru rene faureein ecuun Jesocurisito inaane coina”, coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuae, naaonjoainuri cuhane ne”, naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauro rai beratenojoneein nenea ne. Nii quene caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaanaa niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejeein, ii suujua aina cuaritaain oo caje ichtihalu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquiin. ¹⁰ Nitohaneeinte, cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojoneein canaacha ichai ujuaihonnein nenea caje nichoteein nihacachene coina. Jana cana ujuaate Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheinne jaan beraneein ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinae rauhijiriin icharihanine esenetaain acaacha cohajeein nenea, coatihua inacojoein airinaain”, naain ne

laenanohineein. ¹²Coatiha nejelau cachaneein neeuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaanaa satiin acaauru Curuaanaa neein caje acaauruacha bajai teraneein nihane jaun. ¹³Nii coinat: “Cana Curuaanaa coitucuhin que ereerejeein ichaonacaurute nichoteeurureein”, naain aitelu. ¹⁴Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonane nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru coroatajanein acaauru letoaeranune coalanaala. “Jataainte caohate cana rene turuuruha Ena nena ichaonaa tera Jesocurisito que erenaa turuaaure-rane”, naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieein.

¹⁶Nete satiinelanaa tabaauruhacha, ichoteratenojieein neeururichaaaine coina beratenojoi esenetaaure. Nii quete: “Curuaanaa, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae”, naelu Isaihasi. ¹⁷Nii jaunte, nii canaacha aonai caje unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonaite, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaureniha. Aihei jerihane, aonacuruhane saijieeinte esenetaaurene. Nii que te aitiin:

“Chauratane sacutaainte
amuhemujueein que ereerecure.
Nii jaunte itolereenein
chauratane sacutain nenacaauro rene turue
nii erenaa”,

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹Nii que jaiti nainacurenihane jauncha esenetaaureniha Israelitacuru. Aihei jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauro que
necoelaaichene coinane,
acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain,
cha coitucunaa jerelanaala nenacaauro aina
nejerateeeichene coina ichareeunni”,

naain beratiha acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰Nii baihate:

“Chabana canu aina nena coacuelanaala nenacaurute,
canu aina neeureeiein.
Chaaen nech
canu coitucunaa coacuelanaala nenacaauro quene
necoitucueratereeeunni”,

naain,

²¹“Itolere banane
erenaa tonoraelanaala
nechu aansainein nenacaauro cachaauru
cotijiaain cohajeeun”,

naa Israelitacuru nichaaneine que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

Janijiin ranojoin nihalu Israelitacurune

11 ¹Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacaauro que jaoleco-hane jauncha aitoa Cana Coaunera. Coatiha aihei. Canuhetonaine

Isaraelita neeun, Abaraaun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa nichaaunne jaun. ²Inoaenlu caje coauneeinte rai cachaneein neeuruha Isaraelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii jaun coatiha ena acaauru que jaolecuhin nihei. Tana rai Quiricha inoaensi cuhane Isaraelitacuru que: ³“Cana Coaunera, ichei *profetacuru* sohin jaohinte ichei rorihuru-altar ranuusiin itajeeure. Leinjiin canuhachane jaiti ichaaojoeun. Canune maajeeinte inae sohin jaonaa jerecure”, naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein nihane coitucuhichene. ⁴Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi Baal corojelanaala, caainsi oaraancaneein nenacaauru cachaauru jelai tihanu canu cachanu que”, naain tonorae Cana Coaunera. ⁵Nii rijijieein techu, ena corootajajeeincha neeure Isaraelitacuru nichaanune caotecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janijiin ranajaa Cana Coaunerane jaun. ⁶Nitohaneein acaauru belaiha acaauru raa Cana Coaunerane jaun, coatiha rai caohacha ichacuruhane coreniha ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha ranojoinecuruhane, coatiha chanerihui cana belaitohane jaan cana rai Cana Coauneraacha tei.

⁷Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajeein nichotenaa coaauruhane jaun, nichoteeurenereein Isaraelitacuru. Nete laen janijiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru nichoteeurureein. Jana leochaaurute suujua letonohacha ichajeein neeuruhanne jaun nichotenaa nainecurene. ⁸Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunerate
niicha ichai coitucunaa
nainecurenihane coina ichae.
Nii jaunte enanetoejin
cha coitucunaa nainelanaala neeure,
nechu cha coarana nainecurenihane jaan que
acaauru nota tein,
cha aonane nainecurenihane jaan que
acaauru irichotihane jaun”,

naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹Rabiri netonai techu:

“Ita taojiaain lenone jaain,
lenonecuruhane jaan baaso ichaain
osa que nesarucuruhane jaaneein neenete
caseteco coaracurumiin.

¹⁰Acaauru nota nihanatiin conoeneenete,
cha coarana nainelanaala
baaso ichaain neeuruhanne,
chabana satonohelanaala
caseteco coaracurumiin”,
naain aitelu.

Nichoteeuruha Jorionihechurune jaan

¹¹Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neeuruhanne jaunacha, inae caohachanaineejin jaoleneein neeuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha naineejin jaoleneein neeuruhi. Nenacaaen tejian erenaa tonoraaureniha Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteratenojoejin

neeurureein Jorioniheichuru netonai. Nitohaneein inae ichoteratenojineein neeuruhane coaracuruhane banate, acaauru que necoelaihurureein Isaraelita nichaaunne laurichuru. ¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru Jorioniheichuru rai caohacha ichaa aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaaain, inae nacoauneein Jorioocuru raane bana Cana Coaunerane coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereun coitucuhichene coina. Nii coinat inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletoaain nelu Cana Coaunera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajeein canu amihaneeon ichana jereun, ¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru tabaauru netonai nichotenaa nainecuruhane coina. ¹⁵ Nii ranojoinelanaala neeuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coaunera que nejeratenaa rijijieein neeuru caje, ranojineein Cana Coaunera aina raotojoein neeuruha Jorioniheichuru jaunte, nii amurijiriin ranojineein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neeuru caje inae nacoauneein ichaohin sanaacharanejeein nena que ichaaore. ¹⁶ Coaracuche nachuhinti, coliha caje ichoaichaniha ichanohi faan, jelai teein Cana Coaunera que banijiaain nihane jaun, satiin nii coliha netonai que banijiaaainein nihane. Nii rijijieein techu leinjiin enuha cojoaisi Cana Coaunera que banijiaain nihane, rai nuncuru netonai que banijiaaainein ne.

¹⁷ Charijieein teinti toroonjoa nujan sauriin cuhane limoon uune temuhasane, rai nujan que nujuaain nena rijijieein inae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein neechene jana, Jorioocuru nii inara nujan toroonjoa nujan rijijieein neeure. Nitohaneinte nii toroonjoa uune sauhin jaohin, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoa nujan necuruha nii Jorioocurune jaun, acaauru que temuratenojineein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonojineein nena coreenranein neeine jaun, nii uune esinenein neinichaanune amurijiriin nena coacuhin nihache. Jiaonriha rai nujan esine neein neinichaanune cuhane tein temunojineein neechene baitequichene.

¹⁹ Nete, "Aiha niqui. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha", nariquiin. ²⁰ Nete esenetaenihacaanune jaun, sauhin jaonojoin rijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun canacaanu coreenraniha ranojineein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niique necohasitaain neechene. Necohasitanaa coacuelanaala casiin neechenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esinenein nihacaanune saijieein jaonojineein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua acatena nainenereein baaso ichaquichene Cana Coaunera. ²² Aonacuche. Jataainte caohachaneje Cana Coaunera. Nete laen suujua letonohacha ichaa cachane abaantasine. Nitohanein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihalone rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonojineein neechene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenihacaanune jianein inae nacoauneein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaaain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala

neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojoinieein neeiche, nii toroonjoa uune esine neein neinichaanune corenraniha tenojieein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoauneein jelaiha nii rai nujua esine que teein temunojoinieein nenea nainerichaanuhi.

Satononiha ichoteratenojieein neeururichaa'in Isaraelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coauneraacha ichaneni asinojoinieein nenea coitucuhichenena jereeun, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Isaraelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coaunera que nejeratenaneein jaoleneein neeurelu, satiin Isaraelitanelanaala nenacaauru netonairanojoinieein neeuruhane que tiaaojoaain. ²⁶ Inae satiin ranojoinieein neeuruha Isaraelitanelanaala nenacaaurune janate, satiin ichoteratenojoihiha cuurureein Isaraelitacuru. Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein

jianacoon cacha mitaeranu.

Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,

nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne

acaauru aina caitoonjoan

canuhacha ichaneni ichareeuni,

inae acaauru osa caje jianacoon tenajaanune bana”,

naain nii coina ne laenanohineein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojieein neeururichaa'in cachaaaurune aina cuaain, Cana Coaunera que nejeratenaa neein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene terane que. Nete enanetojoein cairichaojoaain acaauru coarae Cana Coaunera, acaauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa nainihei. ³⁰ Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala neeichelu. Nete nere tonorana jerecureniha Jorioocurune jaun, inae enene cairichaojoaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹ Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaojoaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaojoaain acaauru netonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³² Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraeniha cachane coina ichae, ita rijijieein jiniiquiin cairichaojoaain cacha coaraain nihane coina.

³³ Jataainte banjelanaala caohacha icharanein, itolere ichara neein, cha coitucueranein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacuhi aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴ Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha suujuatenaa nainere. ³⁵ Cha rai cha teein nelu rai cainaain nihane coina”, ³⁶ Itolerete Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaunanojoinieein nihane jaun. Nii jaunte satiin itolere rainein neeure.

Itolere bana coroaenojieein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

Cana Coaunera que banijiaa'ineein nenea ichaonaa

12 ¹ Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenhane rai inara ichao teeuche jelai

teen que banijiaaenein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereinein, rai caohacha neein ichariquicheein. ²Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaaoruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaaen coacuhin acaauru rijijieein ichaohichene. Nitohanein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichaohin, Cana Coaunera jerenohinein, “Naaonjoaainte caohachae. Naaonjoaite rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne”, naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajeein ichaohiche.

³Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoainaaen caletoain beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaichene coreniha inara rai Cana Coauneraacha tei roerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴Charijieein teeinti cana ichao rai nelatihane coina araai lauriin nihacoae cana jaberoco que cana nerurujuana jaan. ⁵Nii rijijieein techu arajiin Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichaohin Jesocurisito aina cuaain leinjiin que jaberocoanaa rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶Nitohaneinte le cakanichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaacuru rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena jaanu teen ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beranein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin ichacaachenete ne. ⁷Leeochaauru coroatajanera neein nihachene coina, cana teein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acaauru coroatajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cacha relaeranein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeochoa ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸Jerichanejeein chu, chunocoha cacha suujua anihoaeranein nihane coina tenojoinihane cacha suujua anihoaeranein neeine leeochoa ichana coacuelanaala. Chunocoha cha teein niha leeochoaauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoaeranein nihane, coujuriu rai namihaneoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojoein teeuche.

Naaonjoaainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoeinein nenaane

⁹Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaaen neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejeesinaacha ichacuche. ¹⁰Jesocurisito aina cuaain ita nejeranein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belaaen ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acatein ichaaoche.

¹¹Nelararajiaain cointelanaala corajeein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹²Rachoojoein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein ichaaoche.

¹³Cha latein neeuruha Cana Coaunera cachanein nenacaaaurune, inara raajenihane cha latera rijijieein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijiaain raache.

¹⁴Inara rohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, “Coaraain nainamiin”, naain acaauru que ereeiche.

¹⁵Rachoojoenacaaauru aina rachoojoein, inadaraain chananacaaauru aina inadaraain chanaauche.

¹⁶Ita rijijieein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nena coacuhin neeichene. Cairichaaerinoinnein ichaonacaauru rijijieein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nena coaauquichene.

¹⁷Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhi nihache. Nitohanena coacuelanaala satiin notaracaa, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaaaine jaun. Nii coinat rai Quiricha inoaensi cuhane:

“Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaain, caohacha icharaauru coretereunni”,

naain aite Cana Coaunera. ²⁰Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateu. Jana cocoirihane acau que cocoaerateu. Aihute nocoejeein aonamiin. ²¹Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujuane rijitoejin neeichene. Nitohanein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritooche.

13 ¹Satiin cocoainanohineein niha cocoainacaine jaun, satiin rai nere tonoraain aca jerihane rijijieein neeuche. Nihei chuni cocoainanacai, Cana Coaunera tenojinelanaala nei. Satiin cocoainanacaihurite Cana Coaunera tenojineein cocoainanohineein neeure. ²Nii jaunte chunocoha cocoainanacai ere tonoraalanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaaen techu caseteco coaracururein, nii nere tonoraauruhi, ³caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaranein niha cocoainanacaine jaun. Aihane jaun ii caseteca cocoainanacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachaaain neeute, esinae rauhijiriin caohachaaain neeine coaramiin cocoainanacaihuri, ⁴acaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ii rai caohacha ichacuruhane coina neeuruhane jaun. Nete laen baaso ichaain neeine, cocoainanacai coasiinne ne, esinae rauhijiriin baaso icha casetecaane coina tein niha Cana Coaunerane jaun. ⁵Nii jaunte jeriha cocoainanacaine rijijieein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatiha cana casetecaane coasihacha nihei. Caohachaaain cana suujua coaraain ichaohacachene coinat aihacache. ⁶Nitohanihane jaunte cocoainanacaihuri rai coriqui tein neeiche, Cana Coaunera jerenohineein leinjiin rai namihaneeocho ichajeein neeuruhane jaun.

⁷Le cachaauru nainein, inara caje acaauruacha raaeni teeuche. Niha chatohanei inaraacha coretenenine rai coretecuche. Niha chatohanei, cobiereno rai inaraacha coreteni *impoestone* coretecuche. Niha cacha inara suujua acatequichene jaane que inara suujua acatecuche. Niha cacha inaraacha belainenine belaihuhe.

⁸Jiaonrihachu chuni que nerebeteein neeichene. Nete laen jiniiquiin ita belaaichene caohachae. Chunocoha namute cacha belaaain ichoaite, aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein, inae ichaohane jaun aicheein. ⁹Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijeranelanaala nena ene aina ichaojeraquiin neeine. Jiaonrihachu sonajaaain jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cacha rucuhele, rai nirihuru, rai sinijiera, naajoaihunri jereein neeine”, naain ne laenanohineein. Nete satiin

nii naitoonjoan coitucuhin nihacachene coina: “Ii raajenhane ijiabereeo belaaïne rijitoejeen chamute cacha belaihu”, naain ne laenanohineein.¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaaïn ichaohi, coatiha nainihei baaso ichaa namute cacha raine. Nitohaneen jiniiquuïn ita belaaïn nihacachenete, satiïn aitoa nii rauhine rijijieen ichaohacachene jaun airichaacheein.

¹¹Satiïn sininaa rijijieen ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanonaa que turuhane que nainacaachenete caohachae, inae jauriaanejeen cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriïn inae ichuunejeeoriha ichoteratenojineein nerichaacheinne jaun.¹² Inae satonohelalajiha caa nocohenaana ichaonaa rijijieen ichaohacachene jaan janonaa. Inae turuhelalajiha nii ena nena janonaa canaacha cohajeïne jaun, nocohenaana nena rijijieen baasohacha ichajeein ichaohacachene jianeen coujuriu Cana Coaunera cachaneen nena tocohaneen nihacachene coarateen nihacachenete caohachae. Charijieen teeinti letona jatoroaain ne soondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijieen techu cana netonai jatoroaain nihacache, Cana Coaunera aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satiïn notaracaene coina.¹³ Aihane jaun caohacha nejesina ichacaachene coaracuruha cachaaurune coina, nainihaacache joaenreein ene jereein, ajetoritii enaacha joaenreein cha ichaain, niheichu canamute cacha cotaairiïn coaraain, canamute cacha que necoelaaïn, naaonjoaain nena nainihaacache.¹⁴ Aihane jaun nitohaneen nena coacuelanaala, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachaneen neechene coarateen laraajiïn neeuche, joaereen cacha rijijieen inara suujua letono tonoraelanaala.

Jiaonriha inara nejera ichao que ereeiche.

14 ¹Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erenaa coacuelanaala raotojoeen raauche.² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijieen lenoneen neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nena, iniho quilanaala jasi-sichuruhacha que lenoneeïne.³ Aihane jaun, itolere lenone que lenoneen nenacaauro, nainihei nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nena-caauru que ereein neeuruhane. Jerichanejeein chu nainihei, nii itolere lenone que lenoneen nena que erenaa nainihei nii itolere lenone que lenonelanaala nena, Cana Coaunera acaaeatonai raain nihalune jaun.⁴ Aihane jaun chaneena neei ii, leeocho rai niicha latei tera que baaso ichaa beein que ereein neeine coina. Nii acaauru letoaeraneen nena Cana Coauneraachate baaso ichaain aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureen. Nete itolereeneen caohachaain raotojoeen neeureein, Cana Curuaanaa raotojoeen neeuruhane coina icharaneen nihane jaun.

⁵Niha coaiteen tabaauru, jataain leeochoaauru janonaa amuritoheriïn nela-teineen lejanohane coaraauru. Jana tabaaurune satiïn janonaa ita rijijieen nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae.⁶ Leeochoaauru janonaa bana amuritoheriïn le janonaa coaraain, bana Cana Coaunera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiïn. Jana Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenoneen nena jerihane, itolere lenone que lenoneen Cana

Coaunera coroaemiin. Jerichanejeeinchu Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenonecuru que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coaunera coroaemiin.

⁷Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naaonjoaain nihaacache. ⁸Nii rijijieein techu ohin, ichaohin, naaonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera rainnein nihacache. ⁹Nii cointate ohin, oo caje ichanaain, naaonjoaelu Jesocurisito, ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoainuri Curuaanaanein nihane cointa.

¹⁰Chanuna jana chaaen nitohanihane saijieein, ii nejera ichao que ereein rai nocoeje chanuhin neei, Cana Coaunera acatiha satiin tururichaacheein aca canaacha ichai coitucuhin rucuherichaaine saijieein. ¹¹Nitohanerichaaenne quete:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichaaenne quene aitoreeunni.

Satiin cachaaurute canu acatiha neseonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaecurureein”,

naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensicuhane ne. ¹²Nitohaneente le cachanichaachene, cana raajenihane canaacha ichai berichaacheein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacuroaaichene.

¹³Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeraneein nenacaauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naaonjoaain nena nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacuroaaichene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeranein aitoon. Nihei chuni lenone, calannein quichaenihane cointa coaunanojoi. Nete lenone tabaauru, leeochoaauru cachaauru rai lenonenein nene. ¹⁵Niheichu nainiheiquinaa inaelanaala nena ii nejera notaracaae rai baaso ichara tocohaneein quiine. Ii lenoneecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijieenne coataa. Nitohanein neeine coatiha chamute cacha belaaene coaratiha airiheeini. ¹⁶Aihane jaun itolere lenone que lenonena naineein neeichene jaan aina cuaain nainiheeiche baasoneein inara que ereein neeuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷Jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai Cojoanonaa que ichaonaa jerichaachene, coatiha joaenreein lenone que lenonein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuaain rachoojoein ichaohin, raotojoein nihacachene caohachae. ¹⁸Nitohanein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coaracururein.

¹⁹Aihane jaun, atiin ita aina raotojoein ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquiin ita coroatajanein, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein nerichaachein. ²⁰Nainiheiquinaa lenoneecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqui, satiin lenonecuru lenone caohachanein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacaauru notaracaae que lenonein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹Nii jaunte caohachaene, iniho leeochoaauru quinojoinelanaala nena quini, bino cohin,

naaonjoaain nihacachene. Niheichu leeochoaauru suujua lacuroaera tocohaneein nainihe ijoanreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joaereen lenone que lenoneeine, Cana Coaunera notaracaaecha que lenoneeu. Rachoojoeiin neeine suujua cuhane necoatelanaala joanreen lenone que lenoneein nena. ²³ Nete laen inae raotojoeiin quinaa nainenihane coituhane saijieein que lenoneein nei, aca nii ujuaihonneein ne, niicha quiinelanaala nenaaniane coitucuhane saijieein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha ichana nainihe ichacaa raotojoeiin coitucuhane saijieeinne, osa que nesaruha aihaca.

**Ii rainuhacha que caohacha ichana coacuelanaala
chamute cacha rai caohacha ichaau.**

15 ¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijijieein laraajiin neinichaachene, nii ena nunuheteen sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain erenaa nainihaacache. Atiin acaauruacha ichai rautaenihacachene nihanatiin abaan-taacachenete ne. ² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina ijieein sacuhajeiin ichaauruhane coina. ³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijijieein nena nainenihane jaun: “Ii nocoeje chanuurerauru corenranihane canu caseteco coaraaun”, naain que aitiin laenanohinihane nainaaalu, rai suujua letono rijijieein nena coacuelanaalane. ⁴ Satiin Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana jianelanaala, cairichaaajoaain cana coaraane aina cuaain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere bana cairichaaajoaain cana coara, inara coroatajanemiin. Cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ⁶ jiniiquiin ita belaaain rachoojoeiin Cana Coaunera corojeein ichaaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijijieein neeichene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erenaa

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihalu Jesocurisitone rijijieein, inara netonai jiniiquiin raotojoeiin ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreeunni inara rai. Inae cana foeratera inoaensihuru rai, nitohanein ichaane coina aitosihalu Cana Coaunerane nainaaane coinane, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. ⁹ Chaaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneranein nihane jaun, cairichaaajoaain acaauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecurichaaaine coitucueratihane coinane maajeein turuhin nelu. Nii ajinihate nitohanerichaaanne que:

“Nitohanei ichaaine corenihane
lauri lauri nenacaauru cachaauru aina neein
ineein neeine corojeein nenatereeeunni”,

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina jiniiquiin rachojeeuche
lauri lauri nenacaauru cachaauru”,

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Lauri lauri neiniquichene
Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin
Cana Coaunera coroaecuche”,

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratenaa-
Israelitacuru curuaanaa neein nena
Rabiri cajete
ocooreein leinjiin Curuaanaa,
Israelitanelanaala nenacaurune maajeein
curuaanaa neein nihane
acaacha que jaaequiin neeuruhane coina”,

naain laenaelu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nena Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esenetaeraniquichene rai, raotojoeiin rachoojoeiin jiniiquiin neeichene jaanutein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuane coina ichamiinte, leinjiin acaacha cohajein neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belaa in ichaohin, itolere coitucuhin, jiniiquiin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhane.

¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon, nabana baitequichene chatohanei ichaquichene coataa. Nitohaneein Jorioniheichuru rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebejihanune coinat, canu rai caohacha ichaane coina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoteratenojoeiin neeurichaaanne beebejeeun. Nii canuhacha beebejei esenetaauruha Jorioniheichuru, Cana Coaunera rai iniho mocohin teeuruha saseredotecuru Joriooneein nenacaurune rijijieein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuane rijijieein couluunojoeiin Jorioniheichuru tihanune coina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononeein nena tocohanein, Cana Coauneraacha jerenohi ichaain nihanune jaunne raotojoeun. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaain nihanune jeriha Cana Coaunerane rijijieein neuru coina, canu relaain nihalu Jesocurisitone jaan caje cuaain, leeochoaneein cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueneun. Niine ichaau acaauru rai ereerejeein, acaauru aina neein canu ichao que acaauru notajaain, ¹⁹ choelanaacojoai ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina cuaain, naaonjoaain. Nitohaneine cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone beebejihanune nainaaun jataain caohatiin, Jerosaleeun caje nunuhetein itolere sacutaain Iliria batane que tiaaajoaain. ²⁰ Nitohaneine chabana turuurenha leeochoaurune jaanru cuhecujueein chabana aonaeraeniha Jesocurisito que erenaane jaanru Jesocurisito beebejeeun, nabana leeochoauru amihaneon jaanru turuhin, acaauru amihaneero rohecaanune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane,

“Chabana que erena
aonaelanaala nenacaurute,
inae aca Acanihane coaracurein.
Chabana aonaelanaala nenacaurute,
aonaain coitucua cuurureein”,

naain laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha cuhanena rijijieein ichaaun.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaunne, araai saain inara coaraa unaa coaaucaune nihanatiin nainesineeun. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneeo nainaaun, nii canuhacha beebejei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereeun araai jaanacai baiha. ²⁴ Nii jaunne Españau cuhanune ucuaetoha, cuujihataain inara rene bedaenereeuni, Bajaanachuinti aineeun. Nene laen atiin, inae nainaaun inara rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune coina canu coroatajanequichene jereeun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacaauru coroatajaniha leeochoaauru cana nejeraauru taojiai tihanu acaauru raine coina. ²⁶ Masedoniau nenacaauru, Acaihau nenacaauru, naaonjoainurite suujua caje coauneen, Jerosaleeun cairicheinejeein nenacaauru coroatajaniha letoaauruhane coina, niicha letoaenihunru taojiaaure. Nitohaneeinte rai suujua caje coauneen coacuhin, jataain caohacha ichacure. ²⁷ Charijieein teeinti Jorionecurenihane saijieein, acaauru que Jesocurisito coitucuerateeuirelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeraneen nenacaauru, nii rijijieeinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeraneen nenacaauru Jorioocuru coroatajanecure, acaauruacha sirii taojiaain letoaaun. ²⁸ Nii jaunne inae nii leeochoaauru coroatajaniha acaauruacha taojiai amaaun tihanune baihane laen, Españau cureeunni. Nii ucuaetohane laen cuujihataain inara rene bedaenereeunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana coroatajanerichaaun jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana belaiha cana rai Cana Coanera Suujue tenojoi coreniha, caohachaaun cuha canu amihaneeeone coina, canu rai atiin Cana Coanera bajaauchete, ³¹ canu que chaachana nainecureneeine Jodea nenacaauru Cana Coanera coitucuhichuru. Chaaen Jerosaleen turuhanune raotojoeen canu ranaa nainecuruha ecu nenacaauru cana nejeraaurune coina. ³² Jeriha Cana Coaneranena inara rene turuhin bedaenereeunni, inara coaraain rachoojoeen ecu inara aina neein nebetacaanune coina. ³³ Raotojoeen nihacachene teraneen nena Cana Coanera, inara coroatajanemiin. Nitohanemiin.

Arajiin cachaauru coaauca Faboro.

16 ¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacaauruhacha latei que acaauru coroatajaneraneen Cencrea nenaalu cana nejeraneen ene neein nena Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujuriu Jesocurisito esenetaeraneen nena tocohaneein, inara rene turuhane raotojoeen Jesocurisito coreniha raain, satiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoaauru coroatajaneen canune maajeein coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajanera neein nenacaurulu- Aquila, Firisila, naaonjoainuri coaaucaanne beeuhe acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeuruhane rai neeuirelu, canu sohin canu jaonaa jerecuruhane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru coaunaain, satiin Jesocurisito rai iclesianeen nenacaauru Jorioniheichurute acaauru coreniha Cana Coanera bajanajaacure.

⁵ Jerichanetojoeinchu Aquila, Firisila, naaonjoainuri loreri asaae netaojia-nacaauru canejeraauru coaaucaane beeuche acaauru rai. Jataain canuhacha belaa- Efeneto coaaucaane beeuche. Acate jauriaanejeein Asia batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneraneen nenea Mariha netonai coaaucaane beeuche.

⁷ Chaaen canu araaichuru canu aina jiniiquiin caresero cuhane nenacaaurulu- Andronico, Joniasi, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecuruhane coarateein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeraneen neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belaineein nenea Ampliato rai coaaucaane beeuche.

⁹ Chaaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajaneraneen nenea Orobano, canuhacha belaa- Estaquis, naaonjoainuri coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeraneen nihane jaun, mainajeein cojunojoneein nenaalu Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraaichuru coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹¹ Chaaen canu araa- Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeraneen nenacaauru, naaonjoainuri coaaucaane beeuche acaauru rai.

¹² Jerichanejeeinchu Jesocurisito icharatenohi icharaneen nenacaauru Tiri-fena, chaaen Tirifosa, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beeuche.

Chaaen cana nejera, Jesocurisito coreniha cana baineein nenea Persida- nii mainajeein Jesocurisito tenojoi amihanenaa icharaneen nenaalu rai netonai coaaucaane beeuche.

¹³ Rofo rai netonai coaaucaane beeuche. Acate leeochoaauru amuritoheriin Jesocurisito esenetaeraneen nihane coarate.

Chaaen rai nebate canu neba rijijieein cacoelaichaneen nelu.

¹⁴ Chaaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naaonjoainuri, chaaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁵ Chaaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaane beein, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaaucaane beeuche.

¹⁶ Jiniiquiin raotojoein ita rai ereein neeuche, ita nejeraneen nenea rijijieein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachaneen nenacaauru netonaite inara coaacuruhane berateure inara rai.

¹⁷ Inara canejera neeichene raine aitoreeunni, atiin nii jelai leeochoaauru lerueraneen- inara amihaneeo lacuroaeraneen nenacaauru coaraain, acaauru que nainaan ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneein neeichelune jaan ichaquichene caohateraneen aicheein. Aihane jaun jiaon-riha acaauru rohan neeichene. ¹⁸ Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaa-late nechu acaauru jerecuruhane rijijieein rainuhacha que chachaa- in neeure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nenea cacha coritacure enaacha.

¹⁹ Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucuure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana

coacuelanaala, itolere coitucueraneein neeichene coarateein caohacha nejesina ichacuche. ²⁰Aihate inara tijia asaae jaoleneein niha nii baaso icharater moconajaerane coina ichamiin raotojoein nihacachene teraneein nena Cana Coaunera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaanaa Jesocurisito.

²¹Canu amihaneeo que cacorataaneraneein nena Timoteeo netonaite inara coacue. Chaaen canu araaichuru Locio, Jasoon, Sosipater, naaonjoaihunri.

²²Canu caa Faborohacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaaunnena canuhetonai cana Curuaanaa coreniha inara coacuun.

²³Chaaen caa nihanune jaan loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri te, satiin iclesianeein nenacaauru turunacaauru nasaae netaojiaauruhane coina. Chaaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichaneein nena Erasto netonaite inara coacue. Chaaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

²⁴Cana Curuaanaa Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneine.

Raotojoein rachoojoein Cana Coaunera coroaecuche.

²⁵Cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijijiein, leeinjiin Acaacha jerihane rijijiein neeichene coina icharanein nena Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojineein sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha caje coaunein Cana Coaunera. ²⁶Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoaensihuru *profetacuru* que, aca jerihane rijijiein been laenaratihalu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijiein. Nii niicha ichaneni asinojineein nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷Leinjiin itolere coitucuhin nena Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriinto Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoai Leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriinto neiniquichene.

1 ¹Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeine, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosetenesi aina jiniiquiin neeina ²caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaaanein rai iclesianein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojoneein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaaanein le laurii caje nena rijijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroaajeeun nena-caauru aina jiniiquiin.

³Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara coroa-tajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenjoinichaache.

⁴Jesocurisito aina cuaain inara rausiaeca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana coroaajeein. ⁵Nii rai Calaoi Jesocurisito ere tonoraain esenetaaichene aina cuaainte, jataain inara coroaatajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeiche coina. ⁶Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijijieein neeiche. ⁷Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ecooca uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraquichene que tiajoaain. ⁸Inara berairichaaain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereeine coataa. ⁹Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaoi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoihunrune

¹⁰Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitojoein nii leechaneein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijijieein coacuhin, ita rijitojoein abaantaain. ¹¹Nejesinajeein ita cotaairiin neeichene coitucuhanu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹²Chaaen techu, inara aina nenacaauru tabaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun”,

jana leochaaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun”, jana leochaaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neeun”, jana leochaaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun”, naaure. ¹³Chasiina araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha baotisanojohi niheeiche. ¹⁴Cana Coaunera coroaajihanu, Curisifo, Caiho, naaojoihunri baotisaanune baiha leochaauru cachaauru baotisaa nihanulune jaun. ¹⁵Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihei. ¹⁶Chaaen nechus Esetefana lauri baotisaanulu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaicha jianacoon nena nainecururinaain cachaaurune bihanune coinata caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaailu. Nitohanihane saijeein cha coitucueraneein nena rijijieein nere bihanune, cha que nelaterihei cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

**Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi
ichaa Cana Coaunera jaan ne.**

¹⁸Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijijieein nii nitajeeuruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeranein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohineein. ¹⁹Rai Quiricha Inoensi cuhane:

“Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne,
nainaanin ichaauruha nainanacaurune jaan itajereunni”,
naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaureraauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuureraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoetonacaurute, leinjiin aaso rijijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹Cana Coaunerate niicha coitucuhi ichae, nabana nii niicha coitucuhi aina cuaain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotenaa nainecuruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joanreein nelatihei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeranein ne.

²²Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoi coaana jerecure Jorioocuru nichaaunne. Jana Curiecocuru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure. ²³Nena canacaanu, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebejihacaanu. Niite Jorioocuru rai leinjiin nererjojecanaaneein acauru te. Jana Jorione lanaala nenacaurute, nechus joanreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴Nete Cana Coaunera cotihanohichuru, Joriooneein, Curieconein, naaonjoaain nihacachene niha natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucuhi coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵Cana Coaunera beratenojoi, joareein nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucuhi amurijiriin nelate. Chaaen techu Cana Coaunera icharatenohi, nelatelanaala

coausilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸Nii coitucue-
raelanaala nena niicha ichanenu coausihalu Cana Coaunerane coitucuu-
nehane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaanu que letono
atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatiha coroso que teein atinaa-
ruriheilu caa chauratane que nenacaauru cocoinanacaihuri. ⁹Nete Quiricha
Inoensi cuhane:

“Cana Coaunerate
belaichaauru rai,
chabana coanojoinelanaala nena
aonanojoinelanaala nena,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihatein rucujue.
Niheichu chuni,
‘Naaonjoanrichaain’, naain que coaaura”,

naain beratihalune nainaane coina ichae Cana Coaunera. ¹⁰Nii niicha icha-
neni, niicha coacuilute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana
Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin
suujua cuhane niicha coaculine maajeein.

¹¹Nihei chuni ita suujua coitucunaa nainera. Leinjiin nii suujua cuhane
nena, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene
chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaa-
cha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹²Coatiha canacaanu, caa Cana
Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijiein Moconajaaera
suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuane raacaanu, aina cuaain
jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoi aonaain coit-
tucuhin nihacachene coina. ¹³Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuane
jaan quene aitocaaanu. Coatiha canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha
coacuhi que aitohaacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi
bihacaanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa,
nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque
nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa
nainihei, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵Nete laen Cana Coau-
nera Suujue siricha itolere coitucuhin colurujuenaa nainereein. Nerinaain
que tonaain que ereein aca colurujuenaa nainera. ¹⁶Nitohanihane coinat,
“Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacuhi coitucuera. Nihei-
chu chuni suujuatenaa nainera”, nae rai Quiricha Inoensi cuhane. Nete laen
cana, coaauca Jesocurisitone rijijieein coaaucaache.

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneon coroatajaneraneein nihacaanu.

3 ¹Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coatiha
Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru
cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana
Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coau-
nera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneeunlu. ²Nitohaneeichene
jaunte, caaintaelanaala inara relaanune jana, tonoraelanaala abaantana

naineneeichelu. Niheichu enanetojoein nihanatiin tonorana nainiheeiche. ³Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein enanetojoein inara suujua coaraquichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoeaain, naaonjoaain neeiche, aihuruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nena-caauru cachaaurune rijijieein. ⁴“Canune Faborohacha ere tonoraaun”, jana leeochoaauru “Canune Aforoacha ere tonoraaun”, naain ereeiche jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nena-caauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforonetonai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijijieein, niicha icharatenohi icharaneein nihacaanu. ⁶Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaaain coitucuhichene coina que inara relaeranein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teranein ne inara rai. ⁷Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chanein nihacaanu. Cana Coaunerate laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene coina icharanein ne.

⁸Nitohanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai coitucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijijiaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneranein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijijieein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteranein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leochaaurute, nii quicha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachanichaachene caohachaaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹Nihei chuni nainiheii nii banesijia quicha tenojoin coreein leeochoa tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹²Nii rai banesijia quicha temunojoin ichoaete nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³Nete, inae le cachanichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneen inanacaa cureein. Nii banate, usi tabaenein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane coina. ¹⁴Chariji ichanaa teeinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajihla cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuane coitucuhichene. ¹⁷Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajihla cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein itolere coitucuha nocoetiin. Nitohanein neeichene, nii baiteein nacoaunein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueranein

neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein.¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenihane necoritaauruha que jaoleconacaaurune cointate ichae Cana Coaunera”, naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.²⁰ Chaaen techu coaiteen, “Nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera”, naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joaereein namute cacha rijijieein ichaohane nainihe, raotojoein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaana nainequiche, inara rai itolere teein nihane coreniha.²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nena, cabaiha neenihu, niichurute Cana Coaunera tenojoein neeure inara rai.²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

Afosotooru amihaneeo.

4¹ Cana Coaunera ichanohi coitucueraelanaala nena que Curisito letononeein rai cacha relaeranein nihacaanune coitucuhichenete caohachae.² Chaelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoaera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoaerane cointa.³ Nena laen baasoneein ichacaanune coitucueraelanaala canu que ereein neeiche cocoainanacaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenihane nihanatiin baasoneein, caohachaaain, naaonjoaain ichacaanune coitucunaa nainihaaun.⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coacaaunne, canu baaso ichacaanune coitucunaa naineneun. Cana Coaunerate laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaanune coitucuha cureein.⁵ Aihana jaun, “Acate baaso ichae”, naain leeochoaauru que erena nainiheiche acaauru ichao coitucueraelanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruacha coacuhi, acaauruacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaaain icharaauru lecachaaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beeun, caje coaaunein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene cointa. Nabana Quiricha cuhane aitohane udaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nena coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa.⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenihane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneichene jaunte, itolere inaraacha jerei siriiin, itolere cacha curuaanaa reey niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiaanchuinti esinae rauhijiriin reey esinenein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine cointa.⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune cointa ichara tocohanein

canacaanu te Cana Coanera. Chaaen nech, sathi anjaraa, cachaa, naaonjoainuri notaraa nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaaen techu, joaereein nelatihei rijijieein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneichene jaunte, inara leeochoaa, aina jiniiquiin, canacaanu que jaolecoiche. Jana leochaaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹Enanetjoein mijitena, cocoirena, cajione, naaonjoain que necairichaaanune janihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoeaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹²Chaaen nech cotaecaanu canacaanu bijijia que amihanejein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaa nihane coina irihacaanu. Chaaen nech canacaanu rohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³Canacaanu rai baasoneein iriha cachanena, raotojoein tonoraacaanu. Nitohaneinte caa cana rai chauratane que jaoleneein nena utoone rijijieein canacaanu coaraain, enanetjoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴Coatiha inara nocoje chanuha aitiin laenahaaun. Inara suujuatihane ichaaun. Inara belaihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun. ¹⁵Inara Jesocurisito ranojoein neeichene relaeranein neeuruha lechoonca oaraancanein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucueratein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain beranein inara inacanein neeun. ¹⁶Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein ichaohichene coina.

¹⁷Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi- casuujua rijijieein nena Timoteo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeranein nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojoihunru rene turuhanune jaanru inara relaanune coaauquichene coina inara rai bereein.

¹⁸Inara tabaaurune inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoein neeure, inae inara rene nacoanein tururichaaunine esenetaaurenihane jaun. ¹⁹Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocoojoa inara rene bedaeniha ureunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru coaareunni, nii nelatecuruhane coaracaanne coina.

²⁰Coatiha erenaacha nihei Cana Coanera Cojoanona. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana nanein, itolere rucuhena nainichaanune jaannu tein. ²¹Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

Baasoneein ichaohi sitaauche inara caje.

5 ¹Leinjiin nii inara jana nena, rai inaca comasai nebaene siriha rai comasaineinne coitucuhanu. Nitohanein ichaonaate, jataain coasinacaain ne. Nii Cana Coanera coitucuelanaala nenacaa, niha natiin, nitohanein ichaonaa nainecuruhi. ²Nii saijieeinte caohacha icha nocoetiin rachoojoeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaelanaala. Aihana jaun inara jana nitohanein ichao cachane sitaauche.

³Canu jaberoconeein inara aina nenihaanune niha natiinne, canu suujua cuhane inara coaureunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconeein netiin aitocooaunne rijitoejeen aitoon, canu Jesocurisito cocoinanohineein nii caitoonjoan tocohaneen baaso ichara casetecaaichene coina.

⁴Ita taojiaaichenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaa inaraacha ichaneni ichaquichene coina. Chaaen techu Cana Curuaanaa Jesoso netonai ecu nicha ichana nainei letohareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵Nii jana laen, nii baasoneein ichaonaa cacha teeuche Moconajaaera rai, nitajiha rai jaberocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesusone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶Nitohaneen neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeiche. Inarate, “Coaeraai curu cuhane jorerera tihacanete enaacha coaerae”, naa erenaane coitucuhiche. Charijieen teeinti nii jorerera lomohe nii coaeraai, nii rijijieen techu inara ichao aasaeraneen ne nii inara jana nena baaso ichara cacha. ⁷Aihana jaun charijieen teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaaure Fasocoa beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieen nii inara jana nena cacha baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieen Fasocoa bana cana coreniha sohin jaaorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸Charijieen teeinti baaso ichara coujunacaneen niha jorerera jaun, Fasocoa beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieen techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieen, aihalu Jesocurisitone rijijieen, cana jana baaso sirilanaala ichaohacachene caohachae.

⁹Nii leeocho quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeun inara rai, nabana namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihuru aina, naaonjoainuri aina niicha jerei ichana jereen nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijijieeinchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanaihuru aina, naaonjoainuri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru ranaa nainiheeiche. ¹⁰Coatiha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihuru aina, naaonjoainuri aina niicha jerei ichana jereen nenacaauru caje amuhichene coina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaa in baaso icharaaurune jaun. ¹¹Raujiaaane inara rai aitoon nabana nii Cana Coaunera coitucuhin neeuruhane saijieen, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneein ichaonacaauru, nii ichanohineen nena coauneraacha esenetaerauru, casajenetiin, ajetoritiin, asijiauharitiin, naaonjoaain nenacaauru aina, “canejera”, naan acauru rai ereen neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coaunera coitucuha nocoetocuruhane saijieen nitohaneen ichaonacaauru aina nelauriaain lenonequichene.

¹²⁻¹³Coatiha nii joanreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acauru rai ereen rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acauru que niicha ichaneni coitucureen. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijijieen Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cacha sitaache.

Jiaonriha nejesinajeein inara rai niha chatoanai rucuhenacaine Cana Coaunera coitucuelanaala nenea cocoainanacai rene cuhichene.

6 ¹Chunocoha inara rijijieein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujuenaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocoainanacaihuri joesiocuru rene couluruju-eichene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuurera bichauhe-neeuru rai beeichene, caohachae acaauru coitucuhin rucuhecuruhane coina. ²Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin, rucuherrichacheein Cana Coaunera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneein Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuherraneein nerichacheeinne saijieeinte, nii ansijiin laaojiori caaintaelanaala nenea rucuhena naineneeiche. ³Tana Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichacheeine coitucuhichene. ⁴Aihana jaun chanuna jana chaaen jaiti cau nenea ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijijieein Cana Coaunera coitucuherrane, nii Cana Coaunera coitucuurera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai colurujueein naaonjoaainche. ⁵Nocoejequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneeinne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶Chaaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijieein jianena coacuelanaala cocoainanacaihuri Cana Coaunera coitucuelanaala nenea rene amaain naaonjoaainche. ⁷Nitohaneinte, nejesinajeein ita rai aasaaeriin baaso ichaquichene coreniha ita colurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquiche. Chanuna baaso ichaain ita colurujeeichene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuera nejesinaneein ita basijiauhin naaonjoaainche.

⁹⁻¹⁰Tana nitohaneein necha aansaineein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea nainecurerichaaanne coitucuhichene. Nitohanihane jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaaichene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neeururinaain namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihuru aina, naaonjoainuri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieeinchu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanaihuru aina, naaonjoainuri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nenea coauneraniha niicha beeuri belaichaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leeocho ene aina ichaojeraquiiin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiatooru, coriquiicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaaun baasoneein suujuateeureraauru, naaonjoainurine coitucuhichene.

¹¹Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunoojineein jianacoon neeiche, Cana Coaunera cachaneein. Chaaen techu, inae nii ujuaihonnein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naaonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihehi cacha.

¹²Chaaen techu, “Nainichaaun joaenreein quicha jerei ichacaaunne”, naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aitocoiche, nete caohachaene satiin itolere joaereecha ichana jerichaane. Aihana jaun nainihehi cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete coaunanojoi ne, que lenoneein ichaohanune coina. Nii rijijieein techu jatoroain ne, canu suri jitariin canuhacha quii raane coina”, naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijiera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joaenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaanaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joaenreein neosatein nihacachene. ¹⁴Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nena, Cana Curuaanaa ichatiha Oo cajene rijijieein cana ichatiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵Tana nii nitohanihane jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihehi, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohanein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheehiche. ¹⁶Tana leinjiin ene cojoaelorohe aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachenete, jiniiquiin ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein ichaaurureein”, naain ne laenanohineein. ¹⁷Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te cacha. ¹⁸Nitohanihane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraanelanaala, nii rai sinijeranelanaala nena ene aina naosatelanaala. Leeocha osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nena ene aina niicha jerei ichaain niha cachenete laen, raajenihane rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuane coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroraniheehiche. ²⁰Can a Coaunera jataain coreein inara coreteein nihalune jaunte, acaihaniji raachanein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

Nisinijeratein niha cachane que suujuatera

7 ¹Enane laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqui ene raelanaala niha quichane. ²Nete enaacha joaereein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le cacha cachaauro comasaihocane caohachae. Nitohanihane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³Chaaen techu jiniiquiin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoein jiniiquiin ita coiintelanaala neeuruhane caohachae. ⁴Coatiha nii ene inae lanaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai

comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihei inara sinijiera aina ita coiinteein neechene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichenete laen jiniiquiin cosinacaaichene coina nainequiche inara sinijiera rai beein, ita suujua rijitoejin coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coaiteen jiniiquiin raotojoejin inaraacha jerei ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuichene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaaun necoansajiaaichene coina. Niheichu nii coatiha, "Coa necoansajiaache", nanaaun. ⁷ Raujiaainchane niqui canu rijijieein neechene jereen. Nete Cana Coaunera tenojoineein nejelaunihacoaain ichaohacache, tabaauru leechaneein, naaonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sinijieraaona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne coina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraaocuruhane, nabana inacojoejin necairichaaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijiera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoojoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoauneein leeocho quicha ranaa coaucane. Chaaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoan caje cuaainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitooreunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocoha cana nejeraauru inae sinijieraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainihei nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinijerateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainihei nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena quicha que lanaaocane, inae acaentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curuaanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Nitohaneein nenihane, coatiha Cana Coaunera que banijiaain neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nena bereeneein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquiin neeurueein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naaonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijiera Cana Curuaanaa esenetaera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanihanete nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejera-nihane, nii ujuaihonneeuruhane caje jianacoon neeurueein. Cana Coaunerate inara raain nelu, raotojoejin caohacha ichaonaa que ichaohin neechene coina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun, ii coreniha ichoteratenojoejin jianacoon nena nainerihanine coitucuhine. Jana ii, lananeene tana ii coreniha ichoteratenojoejin jianacoon nena nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaanu tein nihalu Cana Curuaanaane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana

Coaunerane jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aito-coaaunne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco macohi cari molonjoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha molonjoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloeratelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloe-ratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonjoineein, molonjoinelanaala, naaonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanihane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunera, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotenaa naineine, raotojoein jianacoon nichoteeu. ²² Nii rijijieeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru cotihanohichuru, enene Curi-sito letononeein rai niicha jerei icharaneein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain corein inara coreteein nelu. Aihana jaun naini-heeiche inara amute cacha letononeein nenea coaaquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijijieein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijijieein ichaaoche.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitucuheneen rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihane aina cuuain, inara rai rauhijiriin beeun. ²⁶ Caraite nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaaocane, lanaquelanaala, naaonjoaain neeuruha enecuru aina jiniiquii quichaaaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichaohacachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jao-hichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain, neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneeeichenena niqui jereneen.

²⁹ Canejeraauru, caa quene inara rai erenaa jereeun. Inae ichuunnejeeon-riha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nenea rijijieein neeuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinadera naacaauru, beseta que nenea rijijieein rachoojoeeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaera rijijieein inadaraauruhine. Itolere rucuhele sirichaauru, cha sirihei rijijieein neeuruhine. ³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoein necoriquijiaain itolere niicha latei siriin ichaonacaauru, cha sirihei rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leecha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijito-joeun. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquii nenea, Cana Coaunera que coaaucane jianein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne.

³⁴ Nitohaneente ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana

colane nenacaauru, chaaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconein, acaauru suujuenein, naaonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaaonacaaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacuruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵Coatiha inara rai caohatiha aitoaaun. Nenacaeneenjian inara caohachanu quene aitoon, caohachaa in ichaohin Cana Curuaanaacha jerei ichajee in ichaonaa nainequichene coina.

³⁶Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena nihane jaunne, rai caohachaa nii coaacane tocohaneene, nii niicha coacuhi rijijee in nii ene raaine. Coatiha naosatenaa nihei ene raain niha cachane.

³⁷Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jianacoon netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenhane coina coaacane, niite rai caohachanu que aicheein. ³⁸Jerichanejee in techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijee in sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹Inae lanaaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Curuaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰Nii amuritoheriinte niqui nena naine raotojoe in, nacaune in lanaquelanaala nihane. Caritoha canu suujua. Chaaen nech u Cana Coaunera suujue siri in caa aitoon.

Ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone

8 ¹Enane laen ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone que erereunni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache”, naain irihacache. Nete nii canaacha coitucuhi aina, inae leeochoaauru amurijiri in itolere coitucuerane in nena jerichaachene chaque nelatene. Jana laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijee in jiniiqui in nihacachenete caohachae. ²Aihane jaun chunocoha cha coitucuerane in nena coaacane, coatiha jitari in nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaa in. ³Nete laen Cana Coaunera belaa in niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha coitucue Cana Coaunera.

⁴Ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha cachane niha nati in, cha ichana naineniha nii ichanohineein nena choosi ecaantone coitucuhacache raotojoe in. Nete laen ne, rauhijiri in leinji in Cana Coaunera. ⁵Neeuruha dedeeu, chauratane que, naaonjoa in nii acaauru chosichuru. Tabaaaurune ichanohichurune. Arajiinte neeure nii acaauruacha esenetai chosichuru. ⁶Nete laen cana rai ne leinji in cana inaca Cana Coaunera- itolere Coaunera nee in nena. Chaaen techu coreniha rai cachane in nihacache. Nii rijijee in techu, ne leinji in Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereuru. Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷Nete sati in Jesocurisito esenetaauru nii coitucuhin neeurenihane jaun, tabaauru jaiti enanetojoe in nii choosi ecaanto ichanohineein nena rai tenojoin que lenonecure, chaelai que nelatiha bee in. Jaiti nii acaauruacha esenetai aina caohachaa in ijiniha acaauru suujuane jaunte, jaiti aasaari in nii choosi ecaanto esenetaauruha acaauru netonaine jaun, “Baasojecha ichacure”, naaure. ⁸Nete Cana Coaunera jerihane jaun, joaree in lenonichaane niha nati in, chaachaene nii canaacha

quii. Niheichu nii canaacha quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaa'in nena'a nainihaacache. Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihacacheein. ⁹Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaa'uru jaiti ijilanaala nenacaa'uru saruhin, osa que acaaa'uru naluti-aaichene jianequichene caohachae. ¹⁰Ii raotojoe'in coitucuhi natiin, nii icha-nohin choosi rai tenojoin lenone quiche nelauriaanne jana, inara coaraa'in niha leeocho cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaa'in nii icha-nohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. Jaiti caohachaa'in coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijieein. ¹¹Nitohaneeinte jaiti caohachaa'in coitucuelanaala nena'a cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijieein, inae ii raotojoe'in coitucuhi natiin, notaracaa'e nii iniho que lenoneeine jaun, acaea'ontai coreniha ohin nihalu Curisitone saijieein. ¹²Nitohaneein cana nejeraa'uru caohachaa'in coitucuelanaala nenacaa'uru, niicha esenetai esene-taa'uruhane jana, acaaa'uru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaa'neein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraita caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeocho saruhin nihanune coataa.

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

9 ¹Canune laen cha ujua'ihonelanaala jianacoon neeun. Chaa'en techu ne canu rai rauhi afosoto nichaaunne jaun. Nii ichoae tacaaine'chu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraaun. Inarate, canu amihane'o caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenohineein. ²Tabaa'uru jerihane afosotonichaaunne esenetaa'in coana jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaa'ichene jaan caje coaune'einte, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³Caate, nii canu que erenacaa'uru tonoraanune jaan ne. ⁴Niha carai rauhi joaenree'in lenone, conacai, naaon-joainuri tera nihane, raain naaonjoaanune coina. ⁵Chaa'en nechua naine'eun leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeo-choaa'uru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraa'uru, chaa'en Fedoro, naaon-joainurine rijijieein. ⁶Canu, Berenabeen, naaonjoainichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei tee'uruha Cana Coaunera coitucuurerane coina. ⁷Nihe'i chuni raajenihane aihua soondarone rijijieein namihane'o core-tee'in nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸Jiaonriha cacha suujue caje nena'a niha caa erenaa' beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoe'in be. ⁹Jerichaneje'in techu rauhi rai quiricha cuhane, "Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene", naa'in ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaau'cane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰Cana quete aite canaacha que coaau'cane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijijieein inae taojiaa que turu-hane jana, acaaa'uru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹Canacaa-nune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu, Cana Coaunera coitucunaa nanequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu corotaajanequiche canacaanuhacha latei quene. ¹²Coaracuche nachuhinti

leeochaauru acaauru coroatajaneen neeichene jerecuruhane, cha caaunna canacaanu coroatajanequichene jerenerichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeein nihacaanu, nabana Curisito que erenaa rohecaacaanune coataa. ¹³Inarate raotojoeen coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihanenacaauru, nii Teenforo asaae nena que ichaaoruhane. Nitohaneeinte, nii iniho mocooruhane jaan coa-raneein nenacaauru, nii iniho Cana Coaunera rai niicha teeuri caute que lenoneen ichaaore. ¹⁴Nii rijijieen techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cacha relaera, nii namihaneechoa que ichaohane coina. ¹⁵Nene chabana nitohanai ichana jereneen. Niheichu coatihā carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaan. Jataaine raotojoeen neen, cha teneeichene canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nena naininaan. ¹⁶Coatiha carai coretera coina cacha relahaan nii jianacoon cacha mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohaneein niha natiin, cacha relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cacha relanihanune. ¹⁷Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cacha relaanune, inae carai cainanojooineen ne. Jana coiintihanune saijieen ichacaunnena jerichanejeein caletooa Cana Coaunerane jaan ichareeunni. ¹⁸Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoeen core bajaelanaala cacha relaan. Nii canu rai rauhi tonora-elanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaunne, caa aitoon. ¹⁹Coatiha niqui nii chuni rai cha icharaneen ninaan, nena satiin rai niicha jerei icha-raneein neen, nainichaaunne jeoneen Curisito rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰Nii jaunna Jorioocuru aina nihanune acaauru rijijieen neen, esenetaauruhane reentiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijieen ichaonacaauru cachaauru rijijieen canuhetonai neen, nii Moisesa aitoonjoan rijijieen nena nainenihanune saijieen. ²¹Jerichanejeein nechū Moisesa aitoonjoan tonora-elanaala nenacaauru que coitucuhatenaa jerenacaaun, acaauru jana turuhanune acaauru rijijieen neen. Cana Coaunera aitoonjoan rijijieeina ichaon, inae Curisito aitoonjoan tonoraain rijijieen ichaonune jaun. Nii saijieeinna nii acaauru rijijieen neen. ²²Nii jaiti iji lanaala nenacaauru rene turuhanunena, acaauru ichao rijijieen ichaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonaine coina. Satiin rijijieenchane neen, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nena nainecuruhane coina. ²³Satiin caa caitoonjoaaurune ichaun jianacoon cana mitaera core-niha, ecu nena nainichaaunne coina.

²⁴Inarate coitucuhiche, jiniquiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii aihuruhane rijijieen rai core raachene coina. ²⁵Nocoatijianacaaaurute inae leeocha aina nocoatijianaa jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujueeure. Aiha leeinjiin ajaena jujuhin enaacha ohina inaeraneen nena caje nena comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charaneein nena raacachene coina. ²⁶Aihana jaun coatihā canu joareein coitucuhelanaala sorohooaun. Niheichu coatihā joareein sonacaaunne faoracahaan. ²⁷Nitohanihane jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuujua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leeochaauru relaeraneen nihanune saijieen, cha colane baasoneen nedaanune coataa.

**Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto
belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.**

10 ¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijjijeein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichanetojoein Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin neeurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane saijjjein niicha rautaai ichacuruhane jaun, cache areroo neleruhin amurijiriin ohacoaurelu.

⁶ Nitohaneeinte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaan ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihane jaun, jiaonriha Cana Coaunera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhalune rijjijeein inara netonai ecaanto coroaquichene. “Satiin nelaoriaain lenonein cocooruhane baihate, satiin nimichuhin rachoojoeure”, naalu Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanene rijjijeeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohaneein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeruhane corenihate coroaatchooncai nichata oaraancaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasonein que ereein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasonein erenacaaurute acano calanojonein ohacoaurelu. ¹⁰ Nii rijjijeeinchu inara netonai baasonein Cana Coaunera que erenaa nainiheeiche, tabaauru Cana Coaunera que baasonein ereeuruhane jaun cache atinaera aanjera letoaa Cana Coaunerane jaun, atinanaacane rijjijeein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaeratelau Cana Coaunera, nii caje nainaan ichaonaa coina. Chaaen techu cana satiin enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohinein ne. ¹² Nitohanihane jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijjijeein satono que tiaain nenea jerihane, caohachaaain necohalajjiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cache nejesinanein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraacha que jaeecoochete inara beraaine, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nenea que cairichanojonequichene coataa. Nii banate inae niha baasonein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaonriha Cana Coaunera nelanaala nenea choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaquichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasonein aitenihanune caohachaaain aitocooaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera corojeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha been Cana Curuaanaacha coi, rai coco bino cohacaachene, nii rai coichana aina cuuain coichana que coichanaquuin nenea rijjijeein nihacache. Nii rijjijeein techu nii jaberoco niha been

niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain aina ita jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁷Charijieein teeinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii leinjiin faan quihacache, nii rijijieein techu leinjiin jaberoco que jaberocoanaa rijijieein nihacache. ¹⁸Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoensihuru Isaraelitacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori iniho quihuruhane, acauru raajenihane tera rijijieein saain que lenonecuruhane. ¹⁹Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitohaaun, niheichu rai niicha mocoori iniho leeocho iniho amurijiriin nihane jaun aitohaaun. Acate joanreein leeocho iniho rijijieein ne. ²⁰Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acauru chosi rai lenonecuru mocooruhanete, moconajaaera rai ichacure. Nitohanihane jaun coatiha nii moconajaaera aina enohichene jerihaaun. ²¹Aihana jaun nainiheeiche nii Cana Curuaanaa que banijiaain nena, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaaera coraeca acauru chosi rai niicha ichacuri iniho quiha nenacaauru aina nena nainiheeiche. Niheichu nii Cana Curuaanaacha tei bino cohichene baiha nainiheeiche, moconajaaera coraeca coconacaauru aina cocohin naaonjoainchene. ²²Chasiina Cana Curuaanaa baijiaeraanu tocohaneen, jianeen leeocho sacurichaache cana casetecaane abaata nainerichaachene coalanaala.

Leeochaauruhacha coacuhi que suujua acateen niha Jesocurisito ranojoine

²³“Chunite nainere joareein niicha jerei ichaane”, naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocoiche. Nete caohachaene itolere bana joareeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joareeincha ichana jerichaane, coatiha cana coroatajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴Nitohanihane jaun caohachaa cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵Inara rai teraa joanreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuaanaa rai nihana jaun. ²⁷Chunocoha esenetaeranelanaala nena inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teeuri que lenonecuche. ²⁸Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canacaanu choosi rai moconojoine”, naain bihane jiaonriha quiichene. Chaaen inae raotojoeen coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaaichene coataa. ²⁹⁻³⁰Tabaaurune, “Chanuna nainichaaun joareein lenonichaaunne saijieen caohatere nejelau cache, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’, naanu lenonichaaunne naineeine saijieen, chasiina canu que ereeure”, naaurureen. ³¹Nitohanihane jaan caje coauneeinte, lenoneen, acau cohin, cha ichaain, naaonjoainchene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³²Jiaonriha baaso ichaain leeochoauru relaain neeichene, niheichu nii Jorioocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera cachaneen nenacaauru rai niha natiin ichana nainiheeiche. ³³Canune laen satiinha rai caohachanu ichana jereeun, canu raaicha caohachanu coacuelanaala, acauru netonai nichotena nainecuruhane coina.

11 ¹Caa canuhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijijieein cha ichaain neun, nii rijijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara corojeein, itolere bana canu coacuhin inara relaanune jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaa-chene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijijieein, Curisito couturi niha Cana Coaunerane coitucuhichene jereeun. ⁴ Nitohanihane jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoaane niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijieeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoaane caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nena rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoiniha rai couturiji jaun aihane rijijieein. ⁶ Nitohanihane jaun leinjiin ene, rai couturiji conajaeinhanete caohachare rai couturiji loraecaain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaacainne coejiha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihei rai couturiji conaacane, Cana Coaunera rijijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratiha rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nena neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberocone caje nena niha ene jaberocone jaunte nitoha ne. ⁹ Coatiha ene ichao coreniha necoaanaain niheilil quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoaanaain nelu. ¹⁰ Nitohanihane jaunte anjeraauro naaonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihei. ¹² Nitohanihane jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoaanaain nena niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoain ne, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera baja enene. ¹⁴ Nitohanein niha cana necoaanane jaan caje coauneeinte, necoejena ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai couturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha acaauru coturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocoaanne jaan que tonaain erenaa jerihane, Cana Coaunera ranojoihunru aina jiniiquiin leecha ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aitomiin.

Baasoneein Cana Curuaanaa que banijiaain lenone que lenonecuruhane

¹⁷ Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸ Jauriaanejeeinte canu rai beeurelu, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹ Nii ita caje nelerujuacoaain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraauro esinae rauhijiriin Cana Coaunera sacueraneein neeichene coarateeichene coina. ²⁰ Nii nelerujuacoaain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneichene jaun, que banijiaain nena

lenone que lenoneriheeicheein. ²¹Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neeure, jana nitonohana leeochoaauru ajeen naaonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. ²²Chanuna leeochoaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaaecha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru nocoeje chanuhin naaonjoaainche. Chasiina nitohaneeinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii colurujuenojoi nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera”, naane baiha, ²⁴cataaun tacaain nii faan tatuhin, “Caa faante inara coreniha quicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin”, naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵Jerichanejeein techu inae nainaan nii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberiaain, “Caa binote ena nena Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaaunne rijijieein ichacuche canu coacuhin”, naelu Cana Curuaanaa. ²⁶Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene naineein, chaaen nii acau niicha cohi coohichene naineein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tocohanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸Aihana jaunte nii lenone que lenoneein, nii bino cohin, naaonjoaane ajiniha, jauriaanejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹Jauriaanejeein suujua coarii amuneein, “Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberocone. Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane”, naain coitucuera amuneein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaitein, aterojoeriin, tabaauru oore. ³¹Caohachaaain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana casetecarihei Cana Curuaanaa. ³²Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoaauneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelanaa coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetacaane tochanein nitajenaa coina cana casetecaa Cana Curuaanaa. ³³Nitohanihane jaan caje coaauneein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaaain lenonecuche. ³⁴Jana chunocoha mijitena caun leeochoaauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaun lenonemiin, nitohanein baasoneein ichacuruhane coreniha inara casetacaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leeochoa rucuhencacai rucuhereunni.

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuane.

12 ¹Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuane coitucuhichenena jereeun. ²Inarate jaiti Cana

Curuaanaa coitucuhin esenetaeneeichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amaauruhane, aiha maosane rijijieein curejetochichene coitucuhiche raotojoeein. ³Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansaineen ichaonaa Jesoso”, naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononeein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereeun. Chaaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne”, naain erenaa nainihei cache, Cana Coaunera suujue letononeein erenihane. ⁴Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cache, Cana Coaunera tenojoinee. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujueneein leinjiincha ne. ⁵Niha araai lauriin rai nelateen nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icha-ratenojoinee. ⁶Jerichanejeein techu araai lauriin ne nelateen cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatiin nii jeelai Cana Coaunera caje satiin unaaneein ne. ⁷Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachanein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸Rai Suujue aina cuaainte, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejeein techu jataain itolereenein cha coitucuhin neeuruha cachaaaurune jaanu tein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹Tabaaaurune esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoinee. Tabaaaurune, nelateen cunaitena rautaane jaannu rae. ¹⁰Tabaaaurune cojoelanaacojoai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaaurune, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raite, leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaaen techu, tabaauru rai nii leeocho erenaa cuhane ereeuruhane jaan aonaain benaa nainiha leeochoane jaannu te. ¹¹Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaaunru rai, nii jeelai Cana Coaunera Suujue; janijiin niicha rai cachaauru rai.

Araaichaache niqui nete leinjiin que jaberocanaa rijijieein nihacache.

¹²Cacha nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachanein neinichaachene. ¹³Nii rijijieein techu satiin cana, Jorioocuru, Jorioniheichuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin cojunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coaunera Suujue ichanaanein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache. ¹⁴Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵Nii nitohanihane jaun cana tijia, “Cacha biji nenihanune jaun coatiha cache jaberoco nihaaun”, naane, coatiha cache jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶Cana uricho netonai, “Chanuna nota neneen”, naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohana nainerihaacache. ¹⁸Nete lauri cana jaberocoora coaunaain rai caohachaaain inanacaane jaan jeeloncuru tein coaunaelu Cana Coaunera. ¹⁹Le turijieeincha ijiabe-reonu niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihei cana jaberoco

esine. ²⁰Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹Nii nitohanihane jaan caje coauneein, cana nota nainihe i cana biji que, “Latinaaun”, nanaa nainihe. Niheichu cana couturi niha natiin cana tija que, “Latinaaun”, nanaa nainihe. ²²Nete nii nelatihei rijijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelaideenein ne. ²³Nii cana jaberoco leeochoaauru fautaain canaacha colalajiite cajioneteen sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajioneteen sirichaache coara coataa, ²⁴nii cacha notaracaae nena sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohaneen cana jaberoco coaanae, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cacha notaracaae nena belaiin, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵Nabana jeelai jaberoco neen nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeochoaneen coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶Nii nitohanihane jaunte, chatohaneen necunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateen niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco neleruneen neeichene jaun, le cachanequichene naineen inaraacha ichaneni sirii neeiche. ²⁸Nii coinatere, satiin rai cachaauru iclesianeen nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuaain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cacha relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoauru coroatajaneraauru, cachaauru coaraneein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cacha relaeraneen nena nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰Jerichanejeeinchu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeochoa erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeeinchu nihei saain nii leeochoa erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹Nii jaunte inara jataain caohachaain nelateen jerena nainequiche.

Can a coichana aina cutaain belaina inaacane

13 ¹Leeocha cacha ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijieein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijiaain nena fautaain chaque nelaterinaaun. ²Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaianihanune, coatiha chaque nelaterihe canuhacha ichai. ³Cairicheihuru rai jitariin quicha sirii tein, cajabereone maajeein tihanu acaauru corenihane nihanatiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaianihanune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaan-tana coitucuhin, caohachaain leeochoaauru aina neen, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai

caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acatein, ⁶baaso ichacuruha leeochoaurune corojelanaala, caohacha icharaacha corojeein nihacane te caohachae. ⁷Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana corojatanihane cojoaain, itolereenein esenetaain, itolere abaantaain, naaonjoaain nihacane caohachae.

⁸Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeocho erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihain.

⁹Aihana jaun caa canaacha coitucuhi aina cana rai *profetacuruaacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratihei. ¹⁰Nete inae turuha nii cana relaera esine chaaeloon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii aasaaeriin canaacha coitucuhi.

¹¹Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naaonjoan rejetoonly. Nene inae enene ichauhenaneein nii canaanaineein canuhacha coacuhi jianeeun.

¹²Ecate aasaaeriin inanacaa cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acauhanau inanacae cana coujunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coaraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuhauun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti caoicoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureeunni.

¹³Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujueein niha Cana Coaunerane cohajeein nihacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naaonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii corojatjai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

Leeocha erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

14 ¹Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaaneein neeuche, chaaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunerane corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatein teeine inara rai. ²Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatihacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje unaanihane jaun chuni coitucue. ³Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoaauru quene maajeein. Chaaen techu acaauru suujua aninaaain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein neeuruhane coina. ⁴Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachaaain neeuruhane coina.

⁵Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujueecha tei erenaa cuhane satiin ereeiche jereun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereun. Acate jataain caohachane, nii leeocho erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amura latelanaala aonaain, jelai amuritoeriin

coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru. ⁶Nitohanihane jaun canejeraauru, coatiha nelaterihei inara coaraa uhanune bana, inara rai leeocho erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeocho erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeocho erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeocho erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caohacharihei, inara relaelanaala, leeocho erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷Satiin auno aina, ita rijitojoein toniha quitarane, coatiha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸Nii rijijieeinchu, coatiha neruujueeurihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitojoein, toroonfeta toteniha toterane. ⁹Nii rijiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeiche sai-jieein, leeocho erenaa cuhane ereeiche. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeiche, nii ereeiche jaacuru. Nechu joaereinchate ereere-riquite inacojoein. ¹⁰Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoaain ne rai toni. ¹¹Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelaterihei nii erenaa. Nii rijijieeinchu nii nejelau cacha rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹²Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nena sirina jeri-quichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoneein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nena raauche.

¹³Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaai-nete, rai amuucane jaannu teene. ¹⁴Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaau. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵Aihane jaun Cana Coaunera bajaanune, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera corojeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nena, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohana nainerihei. ¹⁷Nii inara aitoonjoate niqui jataain nelateinere, nete, leeochoauru coroatajanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coitucuuru-hane coina aonacurenihane jaun. ¹⁸Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹Nena, Cana Coaunera coitucuerera rai irihanune, saoujijiei erenaa acaauruacha aonai cuhane erenaa jereun, aonaain acaauru netonai nerelaauruhane coina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechoonca oaraancaneein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauchenaneeichene suujua que cuaainne caohachae. ²¹Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “‘Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai erereeeunni. Chaaen nechu, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereeeunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’

naa Cana Curuaanaa”, naain ne laenanohineein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocoaache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha aihaacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocoaache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereerequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joanreein nena cacha aina Cana Coaunera coitucuelanaala nena cachanete nainere, “Caa cachaaaurute joanreein ereerejeeure jaeloroherihuruhane jaun”, naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereerequichene jana, enoha uha inara rene nechu joareein cacha, leeocho cacha Cana Coaunera coitucuhi, naaonjoaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aitocoichene jaan aonaain raajenihane osaaocane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaan. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha coacuhi coitucuhin, neseeonriaain Cana Coaunera coroajeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaa in ichacuche, joareein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohaneein netaojiaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurune nainere cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei que ereeremiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeein, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebejei aonaain coitucuhin aina iichuruhane coina. ²⁷ Chaaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, corotajaain nichatajaain netiin ita roherererojeein aitocuche le cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianein nenacauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeiche. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeein techu, Cana Coaunera aitoonjoan erenaa que erenaajeriquichene, nainequiche corotajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeiche caohachae. Nii jana leeochoauru, nii inara aitoonjoan que coaacuruhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeiche jana, nii ecu lauhequuin aonajera rai irihane coina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeein irihane jianiha nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane nainein, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninuaain jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijeein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoein nihacachene Coauneranein ne; coatiha joareein coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachanein nenacauru ichanaa rijijeein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera cachaaaurune jana, inauheneeicha erelanaala neeuruhane. Coatiha laen jereraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijeein rai lanaacha ere tonoraain

jerecuruha acaauru lanaaurune rijjijeein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaae neein. Caohachaai leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuheteein benojoinnein nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichaneein niheeiche. Nii que, itolere bana nainaan ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetaneein* nena coacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijjijeein nihanete, caa inara rai quiicha laenai, Cana Coaunera letononein ichacaaunne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuenihane jaun coitucuenereein. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaantonai coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohanihane jaun, jataain corajeein Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leeocho erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereeuruhane caohateichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joanreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

Oo caje ichanaa Curisitone.

15 ¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanune jaan, cana ichoteraneein nena erenaa coaaquichene jereeun. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaaichene jaun, nii aitohane rijjijeein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoi erenaa coreniha raotojoein jianacoon ichoteratenojoinnein neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijjijeein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jauriaanejeein, inara que nerelaanulune coitucuerateenlu. Chaaen nech, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaanlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, “Nichata janone cuhane ichanae”, naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene rijjijeein. ⁵ Chaaen techu, Fedoro rai ecocoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ecocoe. ⁶ Nii baihate laen ecocoe saogui fashai amurijiriin cana nejeraauru rai. Tabaaunne jaiti enanetojoein ichaore, inae ohacooauruha leeochoaurune saijjeein. ⁷ Nii baihate ecocoe Saantiaao rai. Nii caje cuaaite leeochoauru afosotooru rai ecocoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaojoaain catiaain canu rai netonai ecocoe, jauriaanejeein niicha ranojoinnein nihanune que airiijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune coina. ⁹ Nitohanihane jaunna jataain leeochoauru afosotooru fauhecaain nelateen. Cana Curuaanaa cachaauro rohecaain sorejetocaaunne jaun chanihaaun canu afosotoneein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canunein neen. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoein aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneen, jataain leeochoauru amurijiriin caraajenihane aihanune que airijiin; jataain cana belaihan jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaauneecha que caohacharihei, niheichu leeochoauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanuna jana chaaen inara tabaauro oo caje ichana nainiha cachane esenetaelanaala

ereure. ¹³Oo caje ichana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵Nitohanihane chujianra nechu casajenetiin Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaurune jana aitocaaanune. ¹⁶Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajeeurure nii esenetaain onacauruna. ¹⁹Curisitoacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana, oo caje ichanaeniha chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaajoain nerichaache.

²⁰Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jauriaanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu. ²¹Charijjeein teeinti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijjeein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²²Nii rijijjeein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijjeein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa. ²³Nete laen le cachanichaachene dadaane rijijjeein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijijjeein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴Nii baihate laen nii curuaanaanein nenacaauru, cocoainanacainein nenacaauru, nii nелаetiin niha nocoetonacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanonaa tiha Cana Curuaanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turureein. ²⁵Curisitote nii rucuehacane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseonriaauruhane reentiaain. ²⁶Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratenaanein nena onaa ne. ²⁷Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane coina nitohaneein teelu niqui. Nete laen itolere Curuaanaa nihane coina aitoha Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaanein cocoainain tihane jaun. ²⁸Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone coina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere bijiu nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaanein nereein.

²⁹Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanjoinunru niriimiin. Oo caje ichana naineniha onacaurune, nainihei acaauru coreniha camujuaain baotisanjoinichaane.

³⁰Chanuna jana chaaen, neniha ichanaa oo caje onaane jaanne saijjeein, necairichaaecaache itolere bana. ³¹Canejeraauru, esinae rauhijiriine inetono janonaa bana ohanune rai neeun. Nii rijijjeeinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeranein neeichene coreniha. ³²Chaaen nechu Efesoo nii necha aansai taibinae neein nenanacaauru amuritoonlu mainajeein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacojoein necairichareeun. Aihana jaun chujianra, "Lenoneein, acau cohin ichaohacache, eresi onaa ajiniha", naauruha tabaaurune rijijjeein ichaorichaachena. ³³Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaichene. Chunocohate inara rai,

“Chanuna baaso ichaquiche. Nechu joanreein casajete nii ichaquiche. Nii jianeein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche”, naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoauneein caohachaaain inara suujua coaraain neeuche, naosatenaa coacuelanaala. Inara tabaaaurune jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneeina oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaaurune jerihane, “Chatohaneeina oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatoanai quena jana jaberocoore”, naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaacane. Chaaelai ucuhe temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane coina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain ansijiin nenaajajete omarohe, tirico caje, leecha ucuhe caje, naaonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein teein le laurichuru rai acaauru jaberoco te. ³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cachanichaachenete jelai teein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai teein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai teein jaberoco que jaberocoore. Ateuru netonaite jelai teein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijijieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoaain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nenaanihane jaberoco necaohacha que necaohachaaain neeure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaaain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naajoaihunri cono aina ita rijijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieuru niha natiin nejelaunihacoaain conohe, ita rijijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijijicha oo caje ichanaa onacaaaurune jaan. Rai jaberoco conaute-nohinte setuhe, jana rai suujue ichana coatiha chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelateein necaohacha que necaohachaaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelateein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhiin ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneein ne. Nete aihajaberocohin cachane rijijieein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete, “Jauriaanejeein cacha nunuheneein nenaadaante cachaneein ichaohin nelu. Jana nii baiha cacha satononeein nenaadaante, suujue nejesinaneein ichaonaa teraneein ne”, naain ne laenanohineein. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatiha suujue nejesinaneein nenaachoichaniha niheiluu. Jaberocohin nenaate, ichoachaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneein nenaate. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cacha nenaate atane caje coaunanojoneein nelu. Jana, nii baiha nenaacachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cacha jaberoco rijijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nenaajaberoco rijijie.

⁴⁹ Nii cacha atane caje coaunanohineein nenaatocohaneein nihacachene rijijieein techu, nii dede caje nenaacachatocohaneein nerichaacheein.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaajereun, jaberocohin bucuhiin nenaacacha, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenaanaihi. Aihana jaun nii

setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nena nainihei. ⁵¹Nena laen coitucueraelanaala nena coitucuhichene jereeun. Coatiha saain oriha-cacheein. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵²Inae tonihane satonotiha jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijijieein, inae turureein Cana Coaunera Cojoanonaa. Inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane janate, ichanaa cuurureein onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenejoin niha curichaacheein. ⁵³Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necoriha cureein setunaa inai que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nena que corerareein. ⁵⁴Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inai que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inai que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenejoinne, chabana onaa inai que. ⁵⁵Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nena jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan”, naain laenanohineein nihane que turureein. ⁵⁶Nii cacha cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoanlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa laraajiaera ne. ⁵⁷Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuain.

⁵⁸Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jiniiquiin canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

16 ¹Canaacha esenetai esenetaeranein nenacaauru cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia batane nenacaauru, Cana Coaunera coitucuureraauru relaanune rijijieein ichacuche. ²Tomiho bana naineein, inara amihaneeo coreniha inaraacha eruujuei neleru rucuhacuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiaa coauquichene coataa. ³Aihane inae turuhanune bana, inaraacha letoanenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenai tein, nii coriqui inaraacha taojiai aina amaiin teeruha cana nejeraauru raine coina. ⁴Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloan cuhin, caje coaunein laen Coriinto turureunni. ⁶Jerihanena, carajaaajoaain inara aina nereunni. Nainichaaunena inara aina nereunni, situha elohenane reeintiaain. Nii banate, canu coroatajanena naineriquicheein, jelai caje chuni-jiun cunaa jerichaaunne. ⁷Coatiha canu situneecha inara coana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeiin nena jereeun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸Nena laen Efesoo nereunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaaajoaain. ⁹Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaiin mituha canu amihaneonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratenaanein neeuru-hane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaiin raachete raotojoein inara aina neeine. Acaentonainte jerichanejeein canu rijijieein Cana

Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoein canu coaraa uhine. Cauna leeochoaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqui aitoon, leeochoaauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane coina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaan necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chaelai ichaquiche leeochoaauru raine, jataain belaaain corajeein ichacuche.

¹⁵ Canejeraauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequuin jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoein. Chaaen techu acaauru nii cana nejeraauru coroatajaneraneein neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane coina. ¹⁶ Nitohanihane jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereun.

¹⁷ Jataainne rachoojeeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuu-ruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoein nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuru-hane jaun. Acaauru rijijieein caohachaaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoein ita rene turuhichene ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacoii que caa laenaan inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjia Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neeinchene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriinto Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoi Coroataja

Coriinto cocoaichacuru rai “Raotojoein neeuche”, naa Faboro.

1 ¹ Canune Faboroneeun. Cana Coaunera jerihane jaunne, rai Calaoihi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteo aina jiniiquina, Acaiha batane que nenea Coriinto Jesocurisito ranojoeineen iclesianeein neiniquichene rai, chaaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coaunera cachaneein satiin neiniquichene raine maajeeine caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera, naaonjoaihunri raotojoein jianacoon rachoojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenea Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneein nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeraneen ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaacachene jaunru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeraneen ne. Nitohaneeinte cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijijieein, necairichaaauruha leeochoaurune coaraain, cairichaaajoaain acaauru coaraain acaauru suujua nunaain nenea coina ichae Cana Coaunera. ⁵ Nii mainajeein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotohane jaunne nii aihalune rijijieein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijijieein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leeochoauru coaraain nihacaanu. ⁶ Nitohaneeine necairichaacaanu, inara netonai ichoteratenojoeineen inara suujua nunaeraanu siriin nenea nainequichene coina. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohineen neriquicheein, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohaneein neriquicheeine esenetaacaanu. Charijjein teeinti necairichaacaanune rijijieein inara netonai necairichanaa abaantaain neeiche. Nii rijijieein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaain cana rai Cana Coauneraacha tei sirichaneein neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaaucuche. Ecune jataain mijiaaaineen cairichanojoeineen cojunoojoinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasinihacaanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi”, naacaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tocohaneein cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coaunera onaa ichateein ichoteranihane que jaaequiin nihacaanune coina

necairichaacaanulu, Cana Coaunera colane nenea rijijieein canacaanu jabe-rocohacha nejesina que itolere bana jaaecohacaanune coataa. ¹⁰Nii Cana Coaunerate, necairichaa in ohacaanune rai nihacaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijijieein techu sati in cana ichoterateree in, ohin nitajenaa rai nenea caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuane caje, cana suujue ichoterateranee in neree in. ¹¹Nitohanee in te cana ichoteratejee in sacuree in, canacaanu aina bajaebajaequichene. Araji in cachaauru canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaanete, araji in netonai Cana Coaunera coroaecuruee in, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriinto cuenihane biha Faborone

¹²Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu chato-hanee in caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihacaanulune jaun. Coatiha canacaanu raajenihane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coaunerate jataa in canacaanu belaitohane jaun, nitohanee in ichaohacaanune jerihane jaunna aihacaanu. ¹³Caa inara rai canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatiha leechanee in inaraacha coitucunaa nainihei laenahacaanu. Bajiaanachu in jita in aona in caohati in coitucuneeiche. ¹⁴Nii ereretaa in aona in coitucuhichene rijijiee in te, canacaanu coreniha raotojoe in neriquichee in, inae nacoaunee in turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijijiee inechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵Niriti in esenetaa inna niqui, jauriaanejee in inara coaraa unaa jereeunlu, ati in coroatasaa in inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶Jauriaanejee in niqui, Masedoniau cuujihataa in inara rene bedaenena jereeun, coaiteen caje caaujihataa in nacoaaunee in bedainichaaunne baiha jelai caje coaunee in Jodea cuhanune que, nainequichene canu coroaatajanequichene coina. ¹⁷Niheichu canuhacha ichanen i coaucaunne, coatiha inara coritaa inae leesajee in “Airichaaunni”, naanune, canu suujua cuhane “Airihaaunni”, naa in coacuhin irihaaun. ¹⁸Cana Coaunerate, inara rai cha que erenaa jerichaanune “Airichaanuhi”, naacaanune canacaanu suujua cuhane “Airihaacaanuhi”, nae-nihacaanune coaraje. ¹⁹Nii rijijiee in techu, canu, Timoteo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebeje i Cana Coaunera Calao hi Jesocurisito esinae rauhijiri in acanee in ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiri in ichaane coina, “Icharichaaunni”, naa Cana Coaunera, suujua cuhane “Icharihaaunni”, naelanaalane jaane. ²⁰Nii aina cuaante, sati in niicha ichanen i niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera coraajee in bajaacachene, “Nitohanee in ichami in Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaa in”, naacache. ²¹Chaaen techu Aca cana janiji in cana taojiaa in Jesocurisito aina cana te in, “Caaurute canu cachaauru ne”, naelu Cana Coaunera. ²²Nitohanee in cana janiji in cana raante, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacatee in, cana rai Suujue teelu Cana Coaunera, esinae rauhijiri in cana rai niicha teenu ichoaicha terane que.

²³Nena jaiti nii coaucaaanulune rijijiee in Coriinto inara rene turuha uhe-nihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunerate inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴Coatihachu inae caohati in coitucuhin

esenetaachene jaun inara rai, “Naaonjoain ichaquichenete caohachae”, naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchane inara coroatajanena jerichaanu, raotojoein rachoojoein esenetaachene rijijiein neeichene coina.

2 ¹Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaunne coataa, nacoau-
neen inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ²Inara inaderaa-
caaunne, neneriha raotojoein canu rachoojiaeraanune jaun. ³Nii jaunne
inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin lae-
naaunlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune
jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenacaeneenijia
jiniiquin rachoojihacachene coina. ⁴Nena laen nii quiricha laenacaaunlune
bana, jataain inara coacuhin que nererojoecaa in chanaaunlu. Coatiha nii que
coacuhin inaderaaichene coina nii been laenahaunlu, jataain inara belai-
chaaunne coitucuhichene coinane niritiin been inara rai laenaaunlu.

“Nii canu que nejeratena que inara suujua acatecuche”, naa Faborone.

⁵Nitohaneen inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha
aiheilun, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rerohin aitona
jerenihanune jaunne caa caritojoein aitoon. ⁶⁻⁷Inae nii cacha aina neje-
rateein mainajeriin casetecaaichene jianein, que inara suujua acatein,
belaain coroatajanecuche, nabana joanreein suujua cuaain inaderaane
niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸Nii jaunne inara rai aitoon, jau-
riaanejeein belaiquichelune rijijiein belaaichene coina. ⁹Esinae rauhijiriin,
canu ere tonoraain rijijiein ichaquichene coaracaaunne coinane, nechun inara
cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaaunlu. ¹⁰Nitohanihane jaunne,
inara suujua acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereunni. Aiha
niha chatoanai que casuujua acatichaaunne jaanunena, Jesocurisito notara-
caae que casuujua acatereunni inara coreniha. ¹¹Nitohaneen ichaohaca-
chene, coatiha canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaaera, inae
raotojoein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotocojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹²Jesocurisito beratenojoi beebejihanu cachaaunne raine coina, Toroasihu
turuhanune janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichacaaunne coina jatoraa in
neeunlu. ¹³Nena ecu cana nejera Tito eruhenihanune jaun, raotenelu casuu-
jua. Nii jaunna ecu nenacauru rai necoein jelai caje amuhin Masedoniau
cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana
aina cuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacu-
taain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha
jujuhine rijijiein itolere lomoritiin riaanein aonanojohi ne. ¹⁵Canacaanune
Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoi jujui rijijiein, inae nichotena-
neen nenacauru rene, nitaje rai nenacauru rene, naaonjoainuri rene letono
neen nihacaanu. ¹⁶Nitajera in nenacauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraa-
nuneen toni nii canacaanuhacha beebejei. Nete laen nichote rai nenacauru
rai, leinjiin jujui ichaonaateraneen toni nii canacaanuhacha beebejei. Nihei

chuni cacha nitohanei ichana naineraneein nei. ¹⁷Chabana aihuruha leeo-
chaurune tocohanein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebjihacaanune
coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaaennejian nitohaneein
nenea coacuelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera nota-
racaa, coujuriu rai letononein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocu-
risito cachaneein nihacaanune jaun.

Ena nenea Rauhi Cana Coauneraacha tei

3 ¹Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechua caohachaa in cana-
caanu raauruha itolere cachaurune coina necoasitaa aitoha, canacaanu
beeiche. Niritiin coaauquichene coataa, coatiha aihuruha nii leeo-
chaurune rijijieein, cajihaaneein amuhemujueein: “Canacaanune naaonjoineeinne niha-
caanu”, naain cachauru rai ereein nihacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin
chabana, “ ‘Naonjoineeinte neeure’, naain canacaanu beein cachauru rai
quiricha laenacuchete aina canacaanu raauruhine”, naain chabana inara rai
irihacaanu. ²Inaraachane latichaanu, inara aina cuaain inanacaa canacaanu
suujuau tenojoin que inara relaacaanune coarateeiche cachauru quene
coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurureein
cachauru. ³Nitohaneinte, quiricha laenanohinee in nenea rijijieein, Jesocu-
risito ichanohinee in, cachauru rai canacaanu aina cuaain teratenojoeinein
neeichene coaracure cachauru. Coatiha nii aihua quiricha laenanohine riji-
jieein niheeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohinee in nitohanee in
neeiche. Niheichu atane jeeu que tein laenanohi rijijieein quiricha neein
niheeiche. Inarate cachauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera
teratenojoeine in nenea que suujuequin neeiche.

⁴Nii jaunne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocaaanune rijijieein ichaa
Cana Coaunerane esenetaacaanu. ⁵Coatiha canacaanu raajenihane nitoha-
nei ichana nainerihacaanu. Cana Coaunerate, nitohanei ichana inaeranein
canacaanu tein ne. ⁶Nii jaunte Aca canacaanu relae, nii enachasine rauhi
naitoonjoan beranee in nihacaanune coina. Nii rauhi coatiha laenanohinee in
nenea nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuane rijijieein nenea ne. Nii
laenanohinee in nenea rauhite, tonoraeniha cachane ohin nitajihane coina
aitelu. Nete laen nii ena nenea rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein
chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷Nii rauhi atane jeu que tein laenanohinee in nenaate, uha Moisesane
jana, rai nomeri coana nainecurenelu Israelitacuru, jataain jiquihacoha nii
niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satono-
helu. Nete, nii rauhi cana atinarateranee in nihane saijieein, jataain necaoha-
chaa in cojoelanaacojoaain ocochoh nelu. ⁸Nii jaun techu jataain nii amuri-
toheriin necaohachaa in cojoelanaacojoai nii ena turunaa Cana Coaunera rai
rauhi cana suujue cuhane niicha tei rai Suujue. ⁹Nitohanee in, itolere canaa-
cha ichai ujuaihoneein nihacachene coina tenojoinihane saijieein, cojoelanaa-
cojoaain nihalu, nii cha ujuaihoneein nenea coina tenojoeine jaunte, nii amuri-
toheriin cojoelanaacojoaain neree in ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi,
cha ujuaihonelanaala nenea coina canacaanuhacha beebjei. ¹⁰Nitohanihane
jaun, coatiha inae chaque nelateein nihei nii jauriaanejee in nenea rauhi, caa
ena nenea rauhi jataain caohachaa in cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane

jaun. ¹¹Nitohaneein, nitajera i nihane saijieein, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jauntechu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoelanaala neenihu.

¹²Nitohaneein nii que jaequiiinne, satiin acatiha queecha ereerejihacaanu cachaauru rai. ¹³Coatiha aihalu Moisesane rijijieein, canacaanu meri conajaain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquine coaracuruha Isaraelitacurune coataa, rai nomeri conajaain ererejetelu acaauru rai. ¹⁴Nete nii naitoonjoan aonaain coitucusichurenelu Isaraelitacuru. Enanetojoeinte nii inoaenlu nena cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane nihanatiin aonasihurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisitohachate naine, nii conaara itajeein niha cacha caje ne. ¹⁵Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoane jaun coitucusichurene cachaauru. ¹⁶Nete laen naosatihajeein ichaohane jianein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷Cana Coaunera Suujuenein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, itolereenein niha nii rai Suujuane jaaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neeururein cachaauru. ¹⁸Inae cana, Jesocurisito ranojoein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijijieein conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuaainne jaun, rijijieein inae ichaohacache.

4 ¹Cairichaojoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunerane jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihacaanune coiinteein jianena nainenihacaanu. ²Nii jaaune cojenacaain ichana coacuelanaala, niheichu asinojoein cha ichaelanaala, itolere que jaolequiin satiin notaracaa niicha icharate i chacaan. Coatihachu chaaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaan, nohaneein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuaain cacha relahacaanu. Nitohaneeinne cacha coritana coacuelanaala, esinae rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijijieein, Cana Coaunera notaracaa aitocooanu. ³Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteraanu canacaanuhacha beebejei aonaane saijieein coitucuenihane, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijijieein acaauru te moconajaaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijijieein nena tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuaanaa Jesocurisito ichao quene inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuaainne inara rai caohachanu ichaeranein nihacaanu. ⁶Charijieein teeinti nocohena jana conoha conone coina aitoha Cana Coaunerane jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono tein ne, aina cuaain Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune coina.

Canaacha esenetai aina cuaainte ichaohacache.

⁷Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelateein raain, chaque nelatelaanala aiha atane codarojoene rijijieein nena cana jaberoco cuhane

sirichaache. Nitohaneeinte chaneen nenihacachene saijieein cana aina cuaain rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin, canacaanuhacha ichanenu ichacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritononjoineein nihacaanu. ⁹Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaooruhane coina niqui, nete canacaanu nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauroha niqui, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰Itolereenein cuhacaanune jaunru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanonjoineein ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuaain rai nichao coaracuruha cachaaaurune coina. ¹¹Jataain necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihacaanu. ¹²Nitohaneeinne ohacaanune rai nihaacaanu. Nete laen inara, inae raotojoeiin ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³Niique te, “Esenetaanune jaunne ereeun”, naain aitoa Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeein esenetaacaanune jaun, que ereereecaanu. ¹⁴Nitohaneeine nihacaanu, ohane caje Jesoso ichtatihalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaaain Cana Coaunerane esenetaacaanune jaun. Nitohaneeinte onaa caje cana ichateein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniiquiin nena coina. ¹⁵Nitohaneeinte, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneein araai laurii que inara coroatajaniha Cana Coaunerane coaracuruhanete, araai laurii cachaauro netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶Nii jaunna chabana bihacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nenamanacainaacache. ¹⁷Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa rarichaacheein. ¹⁸Aihana jaun nainihe itolere cana notaracaa nenaacha que coaaucaachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaaucaachenete caohachae. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajera ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5 ¹Cana jaberocote cana amunajau leinjiin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenonjoihiha nii cana jaberocone niha natiin, dedeeu cana jaberoco ena nena rucuheca Cana Coaunerane coitucuhacache. ²Nii jaunte ichanohineein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³Nii jaberoco te laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequuin nenaane rijijieein nihane caje. ⁴Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberoco que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoecaaeriin, naonjoaain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberoco que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihateein Cana Coaunera ichanohi jaberoco que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberoco jauriaanejeein loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberoco jana nitajereein. ⁵Cana Coaunerate nitohaneein nihacaanune coina canacaanu relaain nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichaneein nerichaanuhine cojunacanu que. ⁶Nii jaune satiin nii canacaanu rai

naitoonjoa terichaaaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸Ena niqui coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohanein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqui caa canacaanu jaberoco ratiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichao-richaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoaacaanune nihanatiin. ¹⁰Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoeein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaauruha cachaaurune coina acaauru que jereratiha acaauru rai ereereecaanu. Cana Coaunerane canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maa-jeein coitucue. Bajiaanachuinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucueneeiche inara netonai. ¹²Coatiha canacaanu raajenihane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanejian raotojoeein coitucuhin nainain, nitohanein suujua cuhane coaralanaala nohanein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocaaanu, nenacaen inara coritaaauruhane esenetaaichene coataa. ¹³Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatihei rijijieein coaracure leeochoaauru cachaauru. Jana inara, esinae rauhijiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraquichene, inara caohachanu que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuheranein beraichanein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coaaunein nunuheetein. Nii ohane aina cuaainte satiin cana netonai ohacachelu rai ichaonaa que ichaohacachene coina. ¹⁵Nitohaneinte satiin cachenichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichaohacachene coina. ¹⁶Canacaanu netonaine niqui, nii namute cacha que coaacuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocaaanulu. Nena laen inae enene nitohanein coacuenihacaanu. ¹⁷Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cachenete, inae nii jauriaanejeein nena rai nichao jianein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cacha.

¹⁸Nitohaneinte Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejera-tenaa rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belaa in raotojoeein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoeein neeichene coina. ¹⁹Cana Coaunerane nitohanein Jesocurisito aina cuaain satiin cachenichaachene osa que suujua acatihaane, aina raotojoeein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu teelu. ²⁰Nii jaunte acanein nena rijijieein canacaanu tein inara rai bihacaanune coina berate Cana Coaunera. Niine raajenihane aitoha Cana Coaunerane rijitojoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohanein

Jesocurisito letonihacaanune jaunne, inara rai aitocaaunu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neeichene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹Coatiha aansijieenniji osa que nesaruhin niheilu Jesocurisito niqui. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acatein jianacoon cana tihane coina naina-tejiha Cana Coaunerane jaun.

6 ¹Nitohaneein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneraneein niha-caanune jaunne, inara rai aitocaaunu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaoleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina. ²Nitohanihane coinata rai Quiricha inoensi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaaen nechu

nichotenaajereein,

canu ariirijieeine jana,

ii ichoterateeun”,

naain been laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Eenate, inae nii aithalune rijijieein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanonaa nihane jaun. ³Coatiha chatohaneein baaso ichaain chuni notajaain nihacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijieein cha ichaain neeuruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴Nitohaneein nenea coacuelanaalane, Cana Coaunera letononeein nihacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojoriin, caaintati ichaonaa que ichaohin, ⁵taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu enoaain, taba que canacaanu que nererojoeaure, jataain mainajeriin amihanenea, sinerena, mijitena, naaonjoainurine abaan-tacaanu chabana nererojoeaelanaala. ⁶Jerichanejeein nechu esinae rauhijiriin nii chatohaneein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Suujuane coaracuruha cachaaaurune coina, chunique asilanaala satiin cachaauro belaa in ichaohin. ⁷Nitohaneeina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasoneein canacaanu tenaajerera nihane, chatohaneein baasoneein tenaa coacuelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneeine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acaauru rai ereein necocaeratihacaanu.

⁸Nete taba que canacaanu que suujua acatein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu been, naaonjoaain canacaanu que ereeure cachaauro. Nitohaneeinte nohanelanaala cachaauro rai irihacaanu natiin, nohanein cachaauro coritaa canacaanu beure. ⁹Chaaen techu canacaanu coitucuu-ruhane saijieein, canacaanu coitucuhi rijijieein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqui canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaaojihacaanu. Canacaanu casetecaauruha niqui, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰Jataain inaderanaanjaanu tocohaneeinte niqui canacaanu ichacure, nena atiin raotojoein rachoojoein nihacaanu. Leinjiin cha coitucuhi cairichei rijichaanu

niqui, nene arajiin cachaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucuhi que, raotojoein neeuruhane coina.

¹¹Canejeraauru satiin Coriinto neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuhi que inara rai caa suujuelanaala aitocaaunu. ¹²Coatiha aansijieenniji inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijijieein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijijieein, canu que cha suujuelanaala been neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijijieinte nihacache.

¹⁴Jiaonriha chatoanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajeein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihei caohacha nejesina ichajeein ichaonaa cacha. Nii rijijieein techu jiichoo amuritona nainene nocohena. ¹⁵Charijieein teeinti moconajaaera belaina nainene Jesocurisito, nii rijijieein techu nainene moconajaaera cacha aina chatoanai ichaain nena nainene Cana Coaunera cachaneein nena. ¹⁶Nitohaneein nena nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijijieein niha cana jaberocone jaun. Nitohaneein nihacachene coinat:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereeeunni. Canune inara Coauneraneeun. Inarate jana canu cachanequiche”, naain raajenihane aitelu Cana Coaunera. ¹⁷Nitohanihane coina techu:

“Acaauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acaauru chosichuru rai lenone acaauruacha tei dadaain neeichene. ¹⁸Caa inara rai aitocaaunne tonoraain neeichenena inara rareeunni, inara Inacaneein nihanune jana, inara canu calaohineein, canu cacununein, naaonjoaaineein neeichene coina”, naain aitelu itolere icharaneein nena Cana Coaunera.

7 ¹Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanine que casiin, cana ichao aasajeein, cana suujuane maajeein itajenaa nainera que necohalajiin nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raujiaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijijieein ichaoha cachenete caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

²Caohachaaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaaain, chuni coritaain, naaonjoahaacaanulu. ³Coatiha inara que iriha aitohaaun. Inara rai aitocaaunlune rijijieeinne, casuujua aina cutaain inara belaaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroaaain neeun, nii te raotojoein coitucuhiche inara. ⁴Esinae rauhijiriine inaeraneein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoein canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijieinne, inara coacuhin jataain raotojoein corajeein rachoojoein neeun.

⁵Masedoniau turuhacaanune caje coaaneein aansijieenniji nebetacaaurihacaanu. Itolereneein turuhacaanune jaunru naineeine necairichanaa coaracaanu. Chaaen nechu necairichaecuruha leeochoaurune coaracaanune

jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu. ⁶Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajerateraneein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷Coatiha turuhane jauncha nihei, raotojoeen neeichene coaraane jaun, acaarentonai suujua aninuaain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninuaain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coaana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jeelai amuritoheriin rachoojoeen neeun. ⁸Inara rai quiricha laenacaaunlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoenaaun. Jariaalune niqui, nii inara rai quiricha laenacaaunne jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoeetoonlu. ⁹Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaaunlune corojeein. Coatiha inaderaaichelune coroaehaaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoauneein jeriha Cana Coaunerane rijijieen ichaohichene jaune corojeein. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijijieen nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu. ¹⁰Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieen, inaderanaa abaantaain cana ichao corein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheene jaun, nihei chaque netojoeena jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaauruha, niha leinjiin itolere necairichanaa caje cana rocoerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neeure. ¹¹Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijijieen inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanune rijijieen ichaain canu cocoerateeichelu. Chaaen techu nii choae tacaain obajeein, casiin, naaonjoaichelu. Nete aitiin, nii baiha canu coana jereein, nii inara jana baaso ichara casetecaachene coina inae jatoroaain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihoneen neneichene coarateeichelu. ¹²Nii inara rai quiricha laenacaaunlune bana, coatiha nii baaso ichara cacha que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cacha que coacuhin, naaonjoaain laenahaanulu. Cana Coaunera notaracae canacaanu coacuhin aitocooanune rijijieen ichaquichene coarateeichene coinane inara rai laenacaanulu. ¹³Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoeen neeichene coaraain suujua aninuaain nacoauneein niicha ichaneni corajerateeiche quene jaun. ¹⁴Nii Tito raine, chatohaneein inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoeen nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocooanulune rijijieen nechu, inara coreniha raotojoeen nihacaanu que aitocooanulu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵Chaaen techu nere tonoraain que inara suujua acateen raachelune coaucane naineen, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nainequichene esenetaanune jaun.

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedonia nenacaaurune.

8 ¹Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranojoineein nenacaauru belaitohane coaratiha, acaauru que Cana Coaunerane berichaanuhin inara rai. ²Jataain mainajeriin cojunojoineein neeuruhane jaun, necairichaauruhalune saijieeinte, inae chaque tonajelanaala

raotojoeen enene neeure. Nii jaunte cairicheinejeeunruhane saijieein, coriquihonaneen nenaai rijijieein jataain arajiin, Cana Coaunera rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³Canune jataain arajiin nii tenaa nainecuruhane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coaunera rai niicha teenihuru teeuruhane coaraaun. ⁴Chaaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coaunera cachaneen nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵Nitohaneente taojiaaururichaaaine coaucaaanne amuritoojaain teeure. Jauriaanejeein Cana Coaunera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein canacaanu rai teeure. ⁶Nii jaunne Tito rai aitocaaunu leeochoaauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiai raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷Inara leeochoaauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leeochoaauru rai erenaa inaain, itolere coitucuhin inara relaaanune jaan rijijieein jereein neeichene coina jatoroaain, naaonjoaain neeichene jaun, nii rijijieein leeochoaauru amuritoheriin, leeochoaauru latijiojoiin nenacaauru coroatajanequichene coina ichaquichenete ne. ⁸Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leeochoaaurune coitucuhin aina cuaain leeochoaauru belaaichene coarateein inara netonai tenaa nainequichene coina ne aitoon. ⁹Inarate jataain itolere que nelateein itolere ichana naineraneen nihane saijieein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojoneein raotojoeen neeichene coina, inara coreniha cha que nelatihei rijijieein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰Inara rai caohachanu quene, nii que inara rai aitoon. Inae inara, leeochoa jaanaa bana inae nitohaneichana nunuheteichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹Aihane jaun nii jauriaanejeein tenaa nunuheteichene bana corajeein teichulune coarateichelune rijijieein, enene tenaa nainequichene jeonijianaain tiaajeein leeochoaauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹²Chunocoha Cana Coaunera rai cha tenaa jereein tenaa nainihane jeonejeein tihanete, raotojoeen nii niicha tei rareein Cana Coaunera. Coatiha cha sirinihane saijieein, cha tiha cachane jerihe Cana Coaunera. ¹³Coatiha cha sirineeichene nihanatiin, leeochoaauru rai acaiha-niji tein necairichaaichene coina erenaa nihein. Raujiaain ita rijijieein ita coroatajaneen niha cachane coinete erenaane. ¹⁴Eenate inara, acaauruacha sirihei siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha sirihei sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita rijijieein inaraacha latei siriin neriquicheein, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵Cana Coaunera Quiricha cuhane: “Nihei cautihei amuritoheriin raera rai. Niheichu lanaai fautaeriin raera rai”, naain laenanohinihane rijijieein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaaauruhane.

¹⁶Nariha Cana Coaunera inara que coaaucaane rijitojoeen inara que coaauca Titone coina, casuujua rijitojoeen rai suujua tihane coreniha. ¹⁷Nii jaunte acaantonai inara que coaaucaane jaun, rai aitocaaanne tonoraain inae suujua caje coaaneen inara coaraa uhe. ¹⁸Nii Tito jiniichaaaine inara rene leinjiin cana nejera letoaaun. Acate raotojoeen coitucuuure leeochoaauru Jesocurisito ranojoihunru, acaauru rai ichoteratenojoneein nerichaacheeine beebjia raotojoeine jaun. ¹⁹Nii jaunte nii ichoae tacaain aca janiichure

Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujueein, cairicheinejeein nenacaauru rai Cana Coaunera que canacaanu suujua aca-teein nere tonoraain leeochoaauru coroatajanena jerichaanune coaratihacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeraanu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereein neeuruha cachaauru, nii leeochoaauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiai quene coataa. ²¹Nii jaunna Cana Coaunera notaracaa, cachaauru notaracaa, naonjoaain itolereneein caohachaaain ichana jerichaanu.

²²Acaauru jiniichaain nechuu leeochoaauru cana nejeraauru caje unaa leiniin cana nejera letoaaun. Acate satiin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajaneein, acaaeentonai ichaane coina jatoroaain nihane coarate. Nii jaunte teriquicheein inara netonaine esenetaane jaun, jataaain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³Chunucohacuru inara caje: “Chariji cachana caa inara aina uhin turue”, naain Tito bajaauruhane: “Caate Faboro corihaneraneein, cana coroatajanihane que coroatajaneraneein nenaane”, naain acaauru rai beeuche. Jerichanetojoeinchu, nii coroatajaain aina unacaauru cana nejeraauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoaauru Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru letononeein unacaauru ne. Chaaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan icharaneein nenacaaaurune”, naain acaauru rai beeuche. ²⁴Chaaen jataaain acaauru belaaichene coarateeuchete: “Esinaenachuhisi catohaneein ichaauruhane jaun, acaauru coreniha raotojoeiin neeuruhate”, naain inara coreniha raotojoeiin nihacaanune esenetaauruhine leeochoaauru Jesocurisito rai iclesianeein nenacaauru.

Leeochoaauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

9 ¹Inae raotojoeiin inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhanune jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeraneein nenacaauru rai, taojiaain inaraacha letoaaenu que aitiin inara rai laenae-neeun. ²Nii jaunna itolere bana raotojoeiin Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha batane nena Coriinto neiniquichene, inae taolu ajaanaa situsina bana caje coaaneein inae nitohaneein leeochoaauru cana nejeraauru coroatajanequichelu jatoroaain neeine beebejeeun acaauru rai. Nii ainate caohacha ichaa leeochoaauru coroatajaniha ichaquichene coaraain, neleruhin amurijiriin acaauru netonai ichana corajeein, inae jatoroaain neeure, acaauru netonai ichacuruhane coina. ³Nii coaranu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona jatoroaain neeichene coina. ⁴Nabana inae uhanune bana, canu aina uuruha Masedoniau nenacaauru tabaaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaeneechene jana inara rene turuhacaanune coataa. Nitohaneein ichaquichene esenetaain leeochoaauru rai beebejihanune saijieein, jaiti ichaeneechene jana turuhacaanunete laen jataaain canacaanu rai necoejena tiha airiquicheein. Chaaen techu, inara raajenihane inara rai nocoejena tiha airiquicheein. ⁵Nitohanihane coataanejian, jauriaanejeein ichoaichaniha uhin inara coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaanune jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa uuruhanu coina. Jaiti nii aitocoichelune tocohaneein taojiaaichene nainaeneechene, inara coroatajanecuruha taojiaa quene coina. Nitohaneein inae jatoroaain taojiaain neeiche jana, inara rene

turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa jereein teechene coaratihaleeochaauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶“Chunocoha coroatajajeein temule jaerate, coroatajajeein taicheein. Jana arajiin temuerate arajiin taicheein”, naain niha erenaane que coaacuche. ⁷Aihana jaun le cachaaaurute naine suujua cuhane coacuhin tenaa jerihane jeeonijianaain tihane caohachae. Nainihe chunocoha tenaa jerenihane, tihane coina conujiha chunine. ⁸Itolere quete inara coroatajanereein Cana Coaunera, itolere bana latequichene rijijieein inaraacha latei siriin neeiche cauteenne, nii caute que leeochoaauru coroatajaniha acaauru rai teein, naaonjoaain caohacha ichajeein ichaohichene coina. ⁹Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachaauru raite,
chunaelanaala
acaauruacha latei te.
Acate
chabana satonoelanaala
itolere bana
caohacha nejesina ichareein”,

naain laenanohineein ne. ¹⁰Cana Coaunera temule jaera coina rai nucuhe teranein lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijijieein Aca inara rai arajiin nucuhe tereein arajiin temuhin arajiin taojiaain neeichene, latijiojoriin nenacaauru coroatajaniha teeichene coina. ¹¹Nii ainate itolere siriin, cha latelanaala raotojoein neein, jelai amuritoheriin leeochoaauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojiai corenihate, Cana Coaunera coroaecurureein leeochoaauru cana nejeraauru. ¹²Coatiha acaauru rai lanaane jauncha, nii acaauru rai inaraacha taojiai amarihacaanuhin, nechua Cana Coaunera coroaecuruhane inara corenihane coinane amarihaanuhi. ¹³Jesocurisito aina cuaain, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha sirii taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaaain, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratihaleeochaauru coreniha.

¹⁵Narihara Cana Coaunera, nitohanei ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihei que tonaain erenaanjaanu.

Afosotoroneein cocoaianohinihane coaratenaajeriha Faborone.

10 ¹Canune Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijijieein inara belaihaaunne jaun inara rai aitoreeuni. “Inara caje coriaae nihanunejene, enaacha inara rai tonaain ereeun”, naauruhane coitucuhanune jaun. ²Nii jaunna inara rai aitoon, nii joareein cacha rijijieein, cha ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaaun acaauru ainane coina jatoroaain urichaauni. ³Esinae rauhijiriine niqui cachanichaanu, nena niha chatohanei rucuheneacaine, aihuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieein rucujuenihacaanu. ⁴Coatiha niha chatohaneine caa chauratane que nena que biji achunequuin neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana

Coauneraacha ichana nainai caje unaaneein, itolere que laraajiin nena jerenacaauru amuritiin itajenaa naineraneein nena ne. ⁵Nitohaneeine canacaanu que ereein, Cana Coaunera coitucuuruha cachaaaurune coina beebejihacaanune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaaauruhacha coacune Jesocurisito rai tein nihacaanu, leinjiin Acaacha tonoraain neeuruha cachaaaurune coina. ⁶Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha beebeji esenetaain tonoraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru casetecarichaanuhin.

⁷Inarate itolere bana inaraacha coarai cacha esenetaquiche, itolerenein coitucueraelanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaanne coaraain coitucureein. ⁸Caa cocoainanohi nichaaunne rohin canu ere tonoraachene coina inara conujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera, canacaanu cocoainaan nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaanune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune coina, canacaanu cocoainaan niheilulu Cana Coaunera. ⁹Niheichu caa quiricha cuhane cuaain inara casataa aitohaaun. ¹⁰Inara aina nenacaauru tabaaaurune: “Nechu quiricha cuhaneicha cuaainjene mijiaaneein inara rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain mijiaaneein erenereeni. Coatihaje cacha rai irihanune tonijiaain cacha rai erenaa nainichaaunne coalanaala”, naaure. ¹¹Nena laen mijiaaneein erenaa nainenihacaanune saijieein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain mijiaaneein aitocaaunne rijijieein, inae inara rene turuhacaanune bana icharichaanuhine coitucuha nii aitine jerichaanu.

¹²Coatiha nii raajenihane necohasitaain nenacaauru rijijieein nena jerihacaanu. Nete laen acaauru cha coitucuerenihane jaun, leeochoauru amurijiriin niha nocoetiin raajenihane necohasitaare. ¹³Canacaanu laen coatiha canacaanuhacha ichana nainai rohin necohasitanaa nainihaacaanu. Nii rijijieein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaanru cojunacateraneein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan rohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriinto neiniquichene rene tiaaajoaain. ¹⁴Aihana jaun coatiha nii canacaanu rai cojunaca rohin turuhacaanu. Chabana inara rene turuenihacaanune saijieein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai cojunaca rohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha chunine jana, ichoaichaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine teraniha Jesocurisitone beebejihacaanulu inara rai. ¹⁵Coatiha chabana turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneero ruhuin neroranein nihacaanu. Nitohaneein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane, inara ainaacha neen Cana Coaunera icharatenojoin amihanenaa ichajerichaanuhi. Aiha leinjiin Acaacha esenetaain ichaahin, ichacaanne jerequichenene airichaanuhin. ¹⁶Chaaen nech, nii neeichene jaan jelai caje coriaae cuhin, osa caje nichotenaa nainecururichaaane beebejenaa jerichaanu leeochoauru rai. Nene laen, inae cachaauru relaauruha leeochoaurune jaan turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoauru amihaneero ruhuin necohasitanaa tochanihacaanune coataa.

¹⁷Chunocoha raajenihane necohasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaanne. ¹⁸Cana Coaunera coitucueraneein rai cachaneein nena cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoe, chabana raajenihane necohasitanaa coacuelanaala.

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

11 ¹Bajiaanachuinti cha coitucuhi jaelorohe rijitoojeein inara rai ereereecaaunne rautaaain aonaeneeiche. Aitiin aonacuchene inara rai aitete coitucuhiche. ²Jataain leeochoaauru esenetaain acaauruacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaaichene jianequichene jaun rautaeniha Cana Coaunerane jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain nee ruha enecurune rijijieein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara teein inara que coitucuerateenlu. Nii jaunna leinjiin Aaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeochoaneein inara suujua cuaelanaalane coina aitoon. ³Nena laen Eba coritaalu acanone rijijieein inara coritaeranihane esenetaaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeocho que coaauquichene coataa. ⁴Inarate inara relaacaanune jaan nihei que, nechuh neelauneein cuuain Jesocurisito nihei que inara rai ereeruhane rautatiin neeichene jaun, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheeine jaan, inaraacha esenetailunihei esenetaaiche. ⁵Coatiha nii inaraacha esenetauri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nena jerinaaun. ⁶Cacha rai irihanune que nelatinaaun niqui, nena laen esinae rauhijiriin coitucun banejelanaala. Niite raotojoojin coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaraneein neeichene jaun.

⁷Inara rai baaso ichana, inara caje core bajaalanaala inara fautaeriineein nena rijijieein neein inara relaunlu ichoteratenojoojin nerichaacheeine que, canu amurijiriin neeichene jerenacaaun. ⁸Nitohaneine inara caje chaelai bajanaa coacuelanaala, leeochoaauru Jesocurisito ranojoojin nenacaauru coriqui ruluera tocohanein raunlu, inara corootajanena nainichaaune coina, canu rai teeruhane rijitoojeein raanune jaun. ⁹Coatihachu inara aina niha nune bana, inara caje cha lateein cha bajaain nerejetohaaunlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana nejeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaun coatiha inara caje cha bajarejetohaaunlu. Nirijieeine itolere bana nereeunni. ¹⁰Nitohaneine satiin Acaiha batane sacutaain turuhane jaanru nanein neeunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin rijijieein naitoonjoan tonoraain nihanune jaun. Nerinaain canu caje nii ruluera. ¹¹Coatiha inara cotaiha aitohaaun. Jataain inara belaichaaunne jaunne aitoon. Cana Coaunerate jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹²Nena laen inara aina inae canuhacha ichaailu ichajeein sacureunni, nabana nii canacaanu rijijieein raotojoojin nena coaau nocoetonacaauru rausiaecaaunne coataa. ¹³Acaaurute nechuh casejenein, Jesocurisito letono afosotoniha nocoetocure. Nete esinae acaneein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵Coatiha enaacha nihei nitohane. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha nocoetiin tocohanein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijieein neeruhane jaun, cacha caohacha rijijieein inanacaure. Nete, caohacha ichacurenihane jaun, ecu tihane bana casetecaain itajenojoiniha cuururein moconajaera aina jiniiquin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaun necairichaa Faborone.

¹⁶Nacoauneeine coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaonriha cha coitucuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijieein iriha canu biha chunine.

Atiin canu aonacuchene inara rai aasaaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷Coatiha jeriha Cana Curuaanaane jaun nii necoasitarihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijieein ereereecaaune jaune aitoreeunni. ¹⁸Coaracuchenachuhinti, Suujua caje rocohin niicha ichai coasitaauruha nii leeochoaurune, nii rijijieeinechu canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹Inarate niqui itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relaauruhane, acaauru aonaain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰Nitohaneeichene jaun te inara basijiauhin, inara coritaain, inara que jaolequiin, inara meri faoracaain, naaonjoaauruhane niha natiin acaauru abaantaain neeiche. ²¹Jataaine coejeun, nelatihei rijijieein nii aihuruhane tocohaneein nenaanainenihacaanune jaun. Nene laen, necoasitanaa coaacuruha nii leeochoaurune canuhetonai necohasitareeunni. Cha coitucuhi rijijieeine ena caa ereerejeun. ²²“Canacaanune Ebereeo nichaanune”, naauruhane, canuhetonaine Ebereeo neeun. Jana, “Canacaanune Isaraelita nichaanune”, naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu”, naauruhane, canuhetonaine Abaraaun nefoerateneeun. ²³Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononeein nihacaanu”, naauruhane, canune jataain acaauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoanne nihanatiine, esinae rauhijiriin aitoon. Canune acaauru amurijiriin amihanein araaisaain caresero cuhane enoanojoneein, acaauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araai saain onaa caje nichoteein, naaonjoaain neeun. ²⁴Saoqui sai cuhanete, nichatachoonca iscoon tacanei bisicha que canu case-tecaahre Jorioocuru. ²⁵Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu faojoaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuhanune jaan botene jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cucuana cataaun, lejiichoo lejanotiineein neeunlu. ²⁶Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaaurune necairichanaa coaraaun. Tabaauru quene canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohaneein canu teeuruha canu araichuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohaneein canu teeuruhane que, naaonjoainuri que casihun. Jerichanejeeinnechu, neseeuru nihanune jaauru, bero cuhane, cucuana cuhane, naaonjoainunru nihanune jaauru, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieeinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷Chaenechu mainajeriin amihaneein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaun. Araai saain tabaauru que lenoninaaun. Jelarona caaunne taba que necairichaanu neniha canu cajione jaun.

²⁸Nitohanein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amuritoheriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru que coacuun.

²⁹Nii jaunna chunocoha cunaitihane inadaraaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasoneein suujua coaraane coinanete, jataain canu baijiae.

³⁰Canu necoasitaanunena nelatenihanune nainejeen canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera itolereenein coraenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aito-coaanne coitucue.

³²Damasoco nihanulune banate, *reey* Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coaridiaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujaaru nainein neein canu

cojoaain canu mucuuruhane coina niqui. ³³Nete nii coitucuuuriin, omari seonjoa cuhane canu teein, nii nese rai rijia bujuau, acuujuu laaojoiu ecuun nena cuhane cuaain canu faauruhane jaun acaauru caje nichoteeunlu.

Notajaain que necoitucueratiha Jesocurisitone beebejiha Faborone.

12 ¹Nihei chaelai que rai cainaera, raajenihane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coitucueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatiha canu raajenihane necohasitaa aitorihaauni. ²Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burii amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconeein amanojoini nihanulune canu suujue-
neein amanojoin nichaaunlu. Coatiha coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuujuu. ³⁻⁴Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojineein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaaunlu. Nechaainti canu jaberoconeein netiin aonaenihanulune, canu suujueenein netiin aonacaaunlu, Cana Coauneraachate coitucuujuu. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojineein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵Chunocoha nitohanein nihanena naineen coasitaanune. Nene laen caraajenihane niritiin necohasitaanaa naineneen. ⁶Coatiha esinae niqui, necohasitaanune nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreeun. Nena aitona jereneen, nabana ainihanune saijieein nech u canu esenetaera coina aitoha canu beeuruha cachaaunune coataa. ⁷Nitohanein canu notajaain niha Cana Coaunerane aina cuaain nabana canunein nihanune rerohin necohasitaanune coataate, leinjiin mocanajaaera tenojoi cunai tochaneein, oja que foconojoi rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸Nii jaunne niqui, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹Nete, “Nelatelanaala nenacaauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihanune coina ichacaaunne jaunte aacha. Jataain, ii belaitohanune jereeine jaunte nii aacha”, naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coaunerane jaun, jataain rachoojoein neeun, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojoiin, arinojineein, Jesocurisito coreniha necairichaaun, naaonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojoein ichaaon. Nitohaneine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neeun.

**Coriinto Jesocurisito ranojineein necaauru
iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.**

¹¹Inara canu rai lerateechene jaune, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaunne jana, acaauru rijijitoejin acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijiriin nena jeriha nocoein ereeuruhane que tonajihaaun. ¹²Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abaantaain itolere cojoe-lanaacojoai ichaain inara notajaain neeunlu. Nii cajete esinae rauhijiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³Inara rai cotainacai que irihanune,

canu que inara suujua acatecuche. Jerihane leeochoaauru Jesocurisito rano-joineein nenacaauru iclesiacuru caje, canuhacha latei bajarejetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴Inae jatoroaa inahanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereeeunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroatajanichaaunne coinane inara rene turuha ureeunni. Rai bereecuru caje cha lateein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruacha latei tein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinechu canu-hetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neeun. ¹⁵Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nainei ichareeunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanatiine inara coreniha tereeeunni. Nete, nitohanein inara caohachanu ichaa in, jataain inara belaa inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoeaa in, canu coointeein, naaonjoaa in neeiche.

¹⁶Coatiha niqui inara rai chatohanei ichaa in nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateen”, naaure. ¹⁷Niheichu coatiha nii cachaauru canuhacha letoaaui que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaaunlu, inara coaraa uhanne coina. Chaaen techu inara raotojoein Tito aina ita rijijieein ita suujua que suujuaain, inara coroatajanichaanulune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aitocaaunu”, naaiche. Nete aine. Nitohanei coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaa, cojoerihu Jesocurisito letononeein nihacaanune jaun, coitucuhichene coina aitocaaunu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritoheriin Cana Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraauru.

²⁰Inara coaraa uhanune bana, baasoneein neeichene jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leeochoaauru cairichaa nohaneein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaa in neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoon. ²¹Chaaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesocurisito esenetaeraneein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna nainenihha cachane saijieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracaa inara que necoejeein chanareeunni.

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

13 ¹Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tochaneein niha chatohanei rucuhenacaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naaonjoaa in baaso ichaane coaariin beranu. ²Nii jauriaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaa in raine caa coriaae caje coaauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroata sacuhane, caraajenihane inara rai aito-coaaunlune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha

chatothanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneechene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaai Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaaratenaa naine. ⁴ Esinae techuisi cairichei ichara rijijieein coroso que teein atinaaurelu niqui. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetojoein ichoae. Nii rijijieein nechuh, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane aina, aina jiniiquiin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajenihane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneechene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojonequichene rijitoejin inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejejin nii leechanein coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaen baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaanune jaun nihei. Nechu inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocoanu. ⁸ Nitohaneene nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenhacaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoein nihacaanu. Nii aina nelararajiaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaebajajeein nerichaanuhin. ¹⁰ Nitohanihane jaunna inara coaraa uhanee ajiniha caa inara rai beejin laenaan. Nabana Jesocurisito cocoainanohineein nihanune coaraatein, jataain mijiaaenein inara rai aitocoaaunne coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoainanohineein nihaaunlu, raujiaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachanein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajeein ichaohichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane cocoainanohineein.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejeraauru. Jataain jiniiquiin raotojoein ichaohin, inara ichao rucujuein baaso ichana coacuelanaala ichaohichene jereeun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotojoein ita suujua rijijieein coacuhin ichaaoche. Raotojoein ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunerate inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachanein, jelai amuritoheriin ita belaa in ita rai ereein neeuche. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeranein nenacaaurute inara coaacure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiin cana belaiha Cana Coaunera aina. Cana Coaunera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia Batane Nenacauru Rai

Faborohacha Letoi

“Inara coaaucaaun”, naa Faboro.

1 ¹Canune Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoinaain canu letoaaan nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoinaain caletoaaan nelu. ²Cau canu aina nenacauru canejeraauru aina jiniiquiin neeina, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojineein neiniquichene rai caa quiricha laenaan. ³Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquiin raotojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai. ⁴Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaanein niha moconajaerane jaun aina jiniiquiin caseteco coaracaachene rai nena caje, aina cuaain cana ichoteratihane coina, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ⁵Nii coreniha Cana Coaunera coroaecuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu”, naa Faboro

⁶Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunerane saijieein, nii niicha tei erenaa que jaolequiin leeocho cana ichoteranihei erenaa sacuhichene jaun. ⁷Nete nene leeocho cana ichoteraanu erenaa. Inara laurijiracuru tabaaaurune, inara rohecaain, nii inara ichoteraneein niha Jesocurisitone que erenaa corenaa jerecure. ⁸Nete laen, inae nii inara relaacaanune jaan corenaa coacuhin leeochangein nena erenaa que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leeocho erenaa que inara relaanune nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Leiniin anjera dede caje fauhin, leeocho erenaa que inara relaane nihanatiinte casetecareein Cana Coaunera. ⁹Jerichanetojoeine nacoaaunein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeein nena erenaa inara relaacaanune jaan corein leeochangein inara relaerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaaunne coaracuruha cachaaaurune jerenacaan aitohaaun. Cana Coaunerate baaso ichaenihanune caohacha ichacaaunne coitucureein. Jana jerecuruha cachaaaurune rijijieein jerichaaunne coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha suujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenaa caa

inara rai canuhacha beebejei. ¹²Niheichu, leinjiin cacha nii que canu relaain niheilu. Leinjiin Jesocurisitohachate canu que nii coitucuerateein nelu.

¹³Nii coitucuhichene rijijieeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que ichaohanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoneein nena-caaauru iclesiacuru laurichuru que nejerateein, acaauru rohehecaain acaauru itajenaa jereenlu. ¹⁴Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leeochoaauru canu araachuru, canu rijiu nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijijieein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohateein beraain nerejetoonlu. ¹⁵Nete, inae catohaneein rai letononeein nihanune coina jaiti nejanoaenihanune jana canu janijiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶Nii jaunte, inae nitohaneein jerihalune jaan que inae tihane jaun, canu que rai Calaoi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteeururichaaain cachaaurune beebejihanu Jorioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷Coatihachu, Jerosaleeun nii canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto neein nenacaauru coaraain acaauru rai irihanune coina cuhaaunlu. Nitohanena coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasoco cauha uunlu.

¹⁸Nii baiha nichata jaanacaain catiaainne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fedoro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca saogui janohin. ¹⁹Nena laen, leeochoaauru afosotooru coaraeneenlu, acaihaniji cana Curuaanaa Jesocurisito ocoala Saantiaaochane coaraaunlu. Ecu, niheilu nii baiha chuni. ²⁰Cana Coaunera notaracaene esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaan inara rai.

²¹Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaihunru batanecuru cuunlu. ²²Nete, jaiti raajenihane canu coitucueenelu Jodea nenacaauru Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴Raujiaainchate: “Taolu jauriaa cana que nejerateein cana rohehecaain cana itajenaa jerera jetaote, inae enene amuhemujeein caa canaacha esenetai erenaa que cachaauru relae”, naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoaauru afosotoorune

2 ¹Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaauneein Jerosaleeun cuhaaanulu Berenabeen aina. Chaaen nechu canu jiniichaaain Tito netonai amaaunlu. ²Nitohaneein cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuaae cuunlu. Inae turuhinne, ecu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraaneein nenacaauru aina nejesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoteratenojoinichaachene que erenaa beebejeeun”, naai beeu acaauru rai, nabana joaereein cachaauru relaa canu been baasoneein caetena coaacuruhane coataa. ³Nete, ecu niha canu aina Tito- Curiecocuru caje nenaanihaneein saijieein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajejureraauru. ⁴Nii janate, nechu joaereein acaneein nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaauru- canacaanu que nasiin turuure nechu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi tonoraalanaala Jesocurisito aitoonjoaacha tonoracaanune coaracuruhane coina. ⁵Nena nii aansijiiniji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijieein nii inara relaacaanune jaan jianein acaauru esenetaaichene jerenihacaanune jaun.

⁶Nii iclesianeein nenacaauru curuaanaa neein coitucunojoneein nena-caauru, coatiha nii canuhacha beebejei baiha cuaain cha beeuruhi. Nete leeochoaauru curuaanaa neeuruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cacha rai chanein niha cachane niha natiin leeochoaneein coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷Nitohaneein canu relanaa coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone coina letoaalune rijijieein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneein neeurichaaaine beebejihanune coina canu letoaane que inae nainacure. ⁸Nitohaneeinte, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neein Fedoro cocoainaan Jorioocuru rene letoaera afosoto neein canu netonai cocoainaan canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹Nii jaunte, nitohaneein inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneoo que acaauru coroatajana neein Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratihai, satiin notaracaa canacaanu belaa raotojoein canacaanu raauure, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoaauru amurijiriin nelateineein acaauru coaranein nena-caauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohaneein canacaanu raainte, Jorioocuru aina neein acaauru relaaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaunune jerecure. ¹⁰Rau-jiaainchate laen inae jauriaalu caje coaunein coaaucaunlune rijijieein, cairicheihuru coacuhin acaauru coroatajanichaanu chaelai quene coina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro sujuatiha Faboro ne

¹¹Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neein aitoonlu raujiaain baaso neein ichaane jaun, ¹²jauriaanejeein Jorioniheichuru aina lenoneein naaonjoaane saijieein inae ecu turuuruha Saantiaao laurichuru- Jorioonein nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jaberoco cari macohi moloora coasihane jaun. ¹³Nii jaunte nitohaneein baasonein ichaa Fedorone rijijieein ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaerauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maajeein. ¹⁴Nii jaunne, nitohaneein esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojoneein nerichaacheeinne que cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ichacurenihane coaracaunne jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: “Chanuna jataain baaso ichaai Jorioniheichuru rohecaain, Jorioonein nihacachene ichao rijijieein ichaauruhane coina. Ii Jorioonein, inae acaauru ichao rijijieein jauriaa ichaohilune saijieein”, naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquiin osa caje nichoteurureein Jorioocuru

¹⁵Canate cana foerateracuru caje coaunein Jorioonein nihacache. Coatiha leeochoaauru cachaauru, nechu Cana Coaunera coitucuelanaala neein osa que nesarujuein nenacaauru rijijieein nihaacache. ¹⁶Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuihonihane caje nichotenaa nainenihane coitucuhacache raotojoein. Jesocurisito esenetaa cachanete laen, itolere niicha

ichai ujuaiahoneein nihane caje ichoteratenojineein nereein. Nitohaneein nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi esenetaain tonoraain niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaiahoneein nihane caje nichotenaa naine-niha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaiahoneein nenea caje cana ichotera-tiha Jesocurisitone jaunne, osa que nesaruhin nihacache. Aihei, coatiha Jeso-curisito esenetaacacachene osa que nesaruha aiahaacache. ¹⁸Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaaunne saijieein, nacoauneein riji-jieein nenea jerichaaunena laen osa que nesaruha aicheeun. ¹⁹Esinae rauhi-jiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraain ichaohanune jianeunlu. ²⁰Nitohaneeinte coroso que ohin, itolere baaso ichajeein ichaohanune jaan itajeein canu ichao coreein, canu suujueniha rai Suujue te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaanune jaunne, acaacha que jaaequiin ichaon. ²¹Coatiha canu belaihane jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaaun. Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaiahoneein nenea caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujianra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitone.

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

3 ¹Galasia cocoaichacuru aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene coina. Nii coataane niqui, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ²Raujiaain canu tonoraaichene coinane, inara caje bajareeunni: Moisesa rai rauhi tonaraaichene jaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaaichene jaun inara rai Suujue tihalu Cana Coaunerane coitucuhichene. ³Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihaniji que Cana Coaunera Suujue raachelune saijieein, jerecuruha cachaaurune rijijieein ichaohin nichotenaa coaaquichene coinane. ⁴Jataainachura inacojoein, nii caohacha inaraacha esenetai jianeriquiche caohacha nainejeeinte. Aihei jerihane. Coatiha inacojoein nihei. ⁵Nii inara rai Suujue tein cojoe-lanaacojoi ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraaichene jaan ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaaichene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶Coaracuchenachuhinti, rai aitoha Cana Coaunerane esenetaain queecha jaaecoha Abaraaunne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaibo nelanaala tein raa Cana Coaunerane. ⁷Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaaequiin nenacaauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeururichaaaine coitucuhin neeuche. ⁸Inoaelu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coaauneein, nitohaneein Jorioniheichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaiahoneein neeuruhane caje niicha ichai ujuaibo nelanaala tenajarichaaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune ii aina cuaain rausiaereenicha”, naain Abaraaun rai beein, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰Nitohaniane jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coarate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraelanaala nena”, naain been laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunerana jaun. ¹¹Nitohaniane jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane coreniha coatiha caohacha ichaeraneen tein rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain queecha jaequuin nenaate caohacha ichaeraneen tein rarein Cana Coaunera”, naain laenanohineen nihane rijijieein. ¹²Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, rauhjaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane coina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoa nii rauhine rijijieein, leinjiin niji cautijaelanaala tonoraerate ichaoreein”, naain laenanohineen ne. ¹³Nitohaneente, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane coina leinjiin osaaona rijijieein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaiahoneen nena saain enuha que ecuun tein atinanohi cacha”, naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineen ne. ¹⁴Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cachaauro rausiaecane coina, Abaraaun rai aitohalune rijijieein, Jesocurisito aina cuaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain queecha jaecohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine coina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵Aonacuchene inara rai, joenreein cacha rijijieein inara rai aitate coitucuhichera canejeraauro. Leinjiin cacha, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu tein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jojohin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶Nii rijijieente, Abaraaun aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatiha: “Nefoerateeuru”, naain laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneen arajiin que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate”, naain laenanohineen ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunerate, Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraaun rai besihalune baiha jena fasha jaanacaneen catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoaichaniha Abaraaun rai aitosihalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraaun rai niicha benatei tiha Cana Coaunerane, coatiha chaque nelateriheii nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teenu tiha core colanene cointate aitelu Cana Coaunera. ¹⁹Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratenaa- nii Abaraaun rai aitoonjoane reentiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaoreniha cachaaurune coaratihane coina tenojoinneen nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaauro rai beraneen nelu. ²⁰Nete laen, bera colane raajenihane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neen nena Cana Coaunera.

Naaonjoaain cointate nelu nii rauhi.

²¹Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijijieein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatiha ita rijiihai. Nii rauhi, cana

rai ichaonaa teranihanechujianra, satiin nii rauhi tonoraain nena, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaaonaneein nihacachene coitucuhacache. Nitohanein coitucuhin, Jesocurisito esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainerichaacheein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reeintiaaooaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijijieein, Jesocurisito rai cana amaeraneein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje ichoteratenojineein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaecohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichanein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohanein inae Jesocurisito esenetaachene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijijieein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaachene aina cuaainte baotisaain cojunacatenohineein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichaohiche. ²⁸ Aihana jaun, Joriooneein, Curieconein, letononeein, nirijieein letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaainein neeichene nihanatiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniquiin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranojineein nena rijijieein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeranein neeichene jaun, Abaraaun nefoeratenein, nii rai tihane coina Cana Coaunera naitoonjoalu raeranein neeiche.

4 ¹⁻² Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhele eroranein neenine, jerichanejein letono rijijieein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhele erora nihane saijieein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneinte leeocho cache que beraichaa in ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reeintiaain. ³ Nii rijijieein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechua cana itajeranunein caa chauratane que nena que beraichaa in nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihallune jaan que inae turuhane jaun, rai Calao hi letoaelu Cana Coaunera, cachanein leinjiin ene caje nejanoaane coina. Acaachate cana amute cachanein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraera rijijieein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeranein niha nii rauhine caje cana rocohin nelu, rai calaohinein cana tein cana raa Cana Coaunerane coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratihai rai Calao hi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujue cana suujueniha neein: "Ofa", naa in Cana Coaunera bajae. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeranein niheei. Iite, inae Cana Coaunera calaohinein neei. Nitohanein rai calaohineine jaunte, Aca jerihane rijijieein, ii que banijiaainein nena raeranein neriquiin.

Jesocurisito esenetaerauru que sujuuaa Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nena cana coaunera niha nocoetonacaauru letononein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, chanuna coaiteen nacoaaunein nii chaque nelatiheichuru- cairicheinein nenacaauru tonoraain letononein nena

jeriquiche. ¹⁰Nitohaneein neeichene jaunte, nii enanetjoein jauriaa aiche-jetocoichelune rijijieein, atencuru, cojoinacaauro, ajaanaacuru, naaojoi-hunri cojoinaca que turuhane inara rai chosichuru corojeein bitoaache. ¹¹Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanune saijieein nitohaneein neeichene jaun.

¹²Canejeraauro, canu Jorionichaaunne jaunne niqui nii taolu inoaelu nena rauhi tonoraain ichaorejetoonlu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaorejetocoichene rijijieein inae enene ichaaon. Aihana jaun nacoauneein nii rauhi colane inoaelu ichaohichelune rijijieein ichaaache.

Nii jauriaanejeein inara relaanune bana coatiha canu que jaoleconaa coaauheeichelu. ¹³Nenacaaentejia cunaitichaaunne saijieein jauriaanejeein inara rai ichoteratenojieein neriquicheeine beebejihanune bana, jataain rachoojeein canu corojeein canu raaichelu canu coiintena coacuelanaala.

¹⁴Nii cunaitichaaunlune banate, esinae rauhijiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naaonjoaain leinjiin Cana Coaunera letono anjera aina Jesocurisito raera rijijieein canu raaichelu.

¹⁵Chanuna jana chaaen, inae enene nii aaichelune rijijieein rachoojeein nena naineneeiche. Esinaete chuhisi niqui, nii cunaitichaaunne jana rachoojoenaa caaun roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶Nitohanihane saijieein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocaaunne jaunne inara que nejeratenaa nichaaun.

¹⁷Nii cachaaurute niqui jataain inara aina nena jerecure. Nete, caohachaa inara tenaa jerenacaaun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequiin, acaauruacha tonoraain neeichene cointe aihure. ¹⁸Esinaetechuhisi niqui caohachae, leeochoauro cachaauru rai caohacha ichacaane coina coaaucaane. Aiha esinae rauhijiriin acaauru rai nelatenenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coaracuruhane nelatene.

¹⁹Cacalabi rijijieein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteeun. Charijieein teeinti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieeine inara coreniha cunaiteeun. Nirijieeine, itolere bana cunaiteeriin nereeeuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein neeichene reeintiaaajoaain.

²⁰Bajiaana chuhinti ena inara aina neneeun, canu raajenihane inara rai leeo-chaneein raotojoein aitocaaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina cha chana coitucuneeun.

Acara aina Sara

²¹Inara, Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nena jereraauro, canu rai aito-coichenena jereun. Tana esinae rauhijiriin, aitovalu nii Moisesa rai rauhine aoharanein neeichene. ²²Aonacuche: “Coroatajaainte canaanai sirilu Abaraaun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neein nena Acara aina. Jana, nii leeocho rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neein nena Sara aina”, naain aitothane coitucuhichene. ²³Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraauncha sirii- rai calaohi cachanichaachene ichao rijijieein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine Sara aina niicha sirii- rai calaohi, rai aitosihalu Cana Coaunerane jaan nainaane coina nelu. ²⁴Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraaun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu ichaa Cana Coaunerane coujunacanein neeure.

Nii Acarte Sinaai bichatane, Moisesa rai ajeri caje nenea tabara que tein laenahineein nenea rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neeure. ²⁵Nitohaneeinte, nii Arabia nenea Sinaai bichatane Moisesa ranojoi rauhi tonorae-raneein, Jerosaleen cocoaichaneein nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihatein coaunanojoi cocoaichaneein nihacachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraauncha sirii nefoerateneein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esineneein nihacache. ²⁷Nii quete:

“Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nenea ene, cojioriin rachoojoeu chabana canaanai sirineeine saijieein.

Jaoleneein neeine nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquine jaun”, naain laenanohi ne.

²⁸Canejeraauru, ichaane coina aitohalu Cana Coaunera, Abaraaun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneein neeiche.

²⁹Nii bana cachanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraauncha sirii rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohineein nejanoanaa Isaca ichao rorohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoein inara netonai rorohecaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaute amuhine. Coatiha nainihe, nii ii comasai esine aina iicha sirii- ii calaohi aina, nii ii rucuhele eroraneein nihane”, naain laenahineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³¹Aihana jaun, coatiha nii coseenraneein nenea nefoerateneein nihaacache. Nii comasai esineneein nenea nefoerateneeinte nihacachera canejeraauru.

Inae Moisesa tenojoi rauhi caje jianacoon nihacache.

5 ¹Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rocohin nihane jaun, inae raotojoein jianacoon nihacache. Aihana jaun, nainiheiche nacoauneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruacha ichai ichaain nihache.

²Canu Faboro nichaaunne aonacuchena, inara rai aitate aonaquiche. Aitocuruha Jorioocurune rijijieein nii Moisesa rai ruhin tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateichene, coatiha inara rai cha que nelateein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan. ³Coaiteen nacoauneeine aitoon. Chunocoha Jesocurisito cachaneein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojoneein nihalune saijieein nacoauneein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saerateein nenaate leinjiinniji cautiijaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne. ⁴Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichene saijieeinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunerane jaan que jaolequuin. ⁵Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihonnein nenea caje nichoterichaacheinne que jaaequuin cohajihacache. ⁶Aihana jaun, Jesocurisito aina jiniiquuin nihacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saeratihacachene. Esenetaain queecha jaaequuin nihacachenete laen nelate, nii esenetaain nihacachene aina cuaain ita belaaain ichaohachene coina icharihanine jaun.

⁷Inarate niqui inae esenetaain queecha jaaequiin neechelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neechene jianequiche. ⁸Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihalune coitucuhichene. ⁹Nete, “Ansijiin coaerati que rai coliha jasiitihacanete, jitaain nii rai coliha ichonai coaeralae”, naain nihane coitucuhiche. Nii rijijieeinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeraneen ne. ¹⁰Nena canu, leeochangeen inara suujua cuaaichene coataa, inara coroatajanerichaaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaaun. Nete laen, nii joanreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatiha chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijijieein enanetojoein rai jaberoco macohi saerateeuruha satiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acaauru conujichaaunne, coatiha canu cairichaururihei Jorioocuru. Nitohaneen jerecuruhane rijijieein nii Jesocurisito beratenojoi beebelijhanune acaauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹²Nete, raajenihane jitariin rai jaberoco molohin jaaoruha nii inara suujua rohecaeraaurune caohachae.

¹³Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoein neechene coina, cotijiaain ranojineen neechelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neechene jaun, naineneiche inara suujua letono rijijieein cha ichaaain neechene. Nenacaaentejia caohachae nii amuritoheriin, ita belaaain, cha lateen niha leeochange coroatajaneen, naaonjoaain neechene. ¹⁴Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: “Chamute cacha belaaain ichao, ii raajenihane ii jaberoco belaaaine rijitojoein”, nae. ¹⁵Aihane jaun, nii que necohalajiin neeuche. Jana necohalajilanaala nejesinajeein ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nita-jeriquicheen.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶Nii jaaune inara rai aitoon, jeriquichene rijijieein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijieein coacuhin ichoahichene coina. ¹⁷Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite, cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateraneen ne. Nii rijijieein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratenaaneen ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneiche. ¹⁸Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beraneen niha Cana Coaunera Suujuane, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijijieein cha ichaquichene jianeriquicheen.

¹⁹Caaintaai, “Acaauru acaaurute, jeriha suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaaoe”, naain coitucuhacane. Nitohaneen ichaonacaaurute, sinijeranelanaala nena ene que ichaojeraquuin, rai chosi rai niicha teeuri iniho que lenoneen, naaonjoaunne. ²⁰Chaaen techu, acaauru chosichuru coroajeein, benaneneen, ita coiinteen, ita coaana jerelanaala, ita que necoelajaauharitiin, enaacha obajeein, ita amurijiriin nena coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruacha coaacuruhane rijijieein neeuruha leeochoaurune jereen, ²¹aje-toritiin, achotoritiin, naaonjoaain neeuruhane cajete enaacha nitohaneen ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaaain ichaohichene coina. Nitohaneen ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa nainecuruhi.

²²⁻²³ Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaa'in, rachoojoe'in, raotojoe'i ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que cainaane latelanaala cacha rai cha te'in, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, cana suujua letono tonora elanaala nihacachene coina, naaonjoaain nihacachene jaanu teranee'in ne. Coatiha nihei nii chuni rauhi nitohanee'in ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohanihane jaunte, Jesocurisito ranojoe'inee'in nenacaauru, inae coroso que te'in itajera rijijie'e'in, itolere rai nichao rijijie'e'in ichaohin neosate'e'in necairichanaa, rai suujua baaso, naaonjoaihunri itajee'in inae ichoe. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijie'e'in ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritonaa coacuhin, itaque necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache.

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

6 ¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraquichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenihane baaso ichaane coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohanee'in cojunojoe'inee'in neeichene coataa que necohala'jiin jataain belaa'in rai aitocoichene caohachae. ² Nejesinajee'in itolere que ita coroatajanee'in neeichenete, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijie'e'in ichaoriquichee'in. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane saijie'e'in leeochoaauru amurijiriin nena coaauanete raajenihane necoritaree'in. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotojoe'inee rachoojoe'inee nihane caohachae. Nete laen, leeochoaauru baaso ichacuruhane coaraain, acaauru que necohasitaain rachoojoe'inee nihane caohachaene. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nena Cana Coaunera Ere que relanojoe'inee'in nihane, nii relaera coroatajanemiin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenihane necoritaachene. Chateeinti baaso ichae, niite baaso raerane'e'in nere'e'in. Jana caohacha ichaerate caohacha raerane'e'in nere'e'in. ⁸ Nitohanihane jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha ichajee'in ichaonaa itajere'e'in nii baaso rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coaunera Suujuane rijijie'e'in itolere caohacha nejesina ichajee'in ichaohane, nii caohacha rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejeee'in nena ichaonaa que tere'e'in. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiintee'in jianena nainihaacache, inae cojoanonaa que turuhane bana cana rai cainanohinerichaa'in nii canaacha ichaaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoaauru belaa'in coroatajanee'in nihacachenete caohachae. Chaaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejerane'e'in nenacaauru coroatajanee'in nihacachenete caohachae.

Acaauru suujuatee'in acaauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenihane canu biji que caa quiricha laenaan. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechurai lauri aina caohachaain

nena jerenacaaun aitocure. Nabana Jesocurisito esenetaeraneen neeuru-hane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateen neeuruhane nihanatiin, satiin aitoha nii Moisesa tenojoi rauhine rijijieen tonorana nainecurene. Chaaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca siriha inara jaberocone que necohasitauruhane coina nii inara rohecaure. ¹⁴Nena laen canu, joareein coreniha necohasitanaa naineneen. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone corenihachane naineen acaacha coasitaanune. Nitohaneen, canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaauru ichao rijijieen ichaonaa nainihaaun. Niheichu Cana Coaunera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijieen ichaohanune coina. ¹⁵Coatiha chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateen, moloeratelanaala, naaonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihacache. Niite jataain nelate.

¹⁶Satiin caitoonjoan tonoraain ichaonacaauru cairichaaajoaain coaramii Cana Coaunera, raotojoeen neeuruhane coina, satiin Cana Coaunera cache esineeuu aina jiniiquiin.

¹⁷Ena caje coauneen, inae nenacaaen canu cairichaerateeichene jerinaaun. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeen nihanune coujunacaneen cajabereeo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸Canejeraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin corojeein neeichene jaanu teene inara rai. Nitohanemiin.

Efesoo Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoi

“Chatohaneiche”, naa Faborone

1 ¹ Canune, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaoi Jesocurisito cocoi-nanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efesoo satiin, Cana Coaunera cachaneein rai Calaoi Jesocurisito esenetaerauru raine caa quiricha lae-naaun. ² Cana Coaunera aina rai Calaoi Jesocurisito inara rai raotojoeiin neeichene jaanu teeuruhinete raotojoeiin neeiche.

Naaonjoaainte Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate dedeeu cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaoi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajinihate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain cha ujuaihonelanaala notaracae que bani-jiaaanein rai cachaneein nena coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nena coina ichae Cana Coaunera, nitohaneein coausihalune rijijieein. ⁶ Nitohaneein raotojoeiin nena coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belai- rai Calaoi Jesocurisito aina cuaaine corenihate, itolere bana Cana Coaunera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaoi coichana aina cuaain cana osa caje cana rocohin, cana que suujua acatelu Cana Coaunera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaain, naaonjoaain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoneein nena niicha ichaneni niicha coacuhi coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaualune rijijieein nii naitoonjoan nainaain, satiin nere tonoraauruha chauratane que nenacaauru, dedeeu nenacaauru, naaonjoainurine coina satiin curuaanaanein rai Calaoi terein Cana Coaunera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain rai calaoi rijijieein cana que banihateein niicha rucujuei tiha nii coausihalune rijijieein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneinte jauriaanejeein cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaoi Jesocurisito esenetaain queecha jaaequiin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruhane cachaaaurune coina. ¹³ Nii rijijieein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonaain, Jesocurisito esenetaain jerihane

rijijieein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachanequichene cojunacate Cana Coaunera, nitohaneein ichaane coina aitohalune rijijieein. ¹⁴Rai Suujuete nii cana que banihateein niicha rucujuei tihane jaan rarichaa-cheeinne coujunacaneein ne. Nitohaneeinte ichareein Cana Coaunera, satiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruhane cachaaurune coina.

**Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha
Cana Coaunerane coina bajaa Faborone.**

¹⁵Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina ita belaa in neeichene coitucuhane jaun, ¹⁶inara coreniha bajaanune naineein inara coacuhin, Cana Coaunera coroaenajacoon. ¹⁷Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaa in nena Cana Coaunera cajene bajaau, inara rai inara suujue cuhane cha coitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene coina. ¹⁸Chaaen nech, "Naaonjoain cohajihacachene coinata cana raain nera", naain coitucuhichene coina inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane coina caje bajaau. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenacaauru que banihateein niicha rucujuei. ¹⁹Nii rijijieeinechu chabana satonoelanaala nena niicha ichana naini ichaain, esenetaeranein nena coina ichaane coitucuhichene coina caje bajaau. ²⁰Nii jeelai jataain laraajiin mijaiinetiin nena niicha ichana naini coaratelu, oo caje rai Calaoi Jesocurisito ichatein que jauriinein tein, ²¹itolere cocoainanacaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cocoainanacaineein niha ena janonaa que, chaaen nii baiha neeni janonaa que, naaonjoain quene coina. ²²Nitohaneein itolere curuaanaaneein Jesoso cocoainaa inate, satiin niichanojoihunru, rai cachaneein nenacaauru iclesia curuaanaaneein teelu, acaauru suujua raujaeranein nihane coina. ²³Nii jaunte, satiin niichanojoihunru rai jaberoco iclesianein neeuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihaneranein neeure. Nii Jesocurisito corenihate ne satiin itolere. Nihei colane nena nainihei itolere cautene rijihuru.

**Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenihate
cana osa caje nichoterichaa cheein**

2 ¹⁻²Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune rijijieein, baaso ichaaechajeein osaque nesarujeein ichaohichene jaun, nitajenaaneein nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaaera inara suujua saruhane rijijieein cha ichaohichene jaun. ³Nitohaneeinte jauriaa joareein cana suujua letono rijijieein, baaso ichaaechajeein jerichaachene rijijieein ichaorejetocaaachelu satiin. Nii jerichaachene rijijieein, cana suujua letononein baaso ichaaechajeein, osa que nesarujeein ichaohacachelune jaunte niqui, cana casetecaane rai nelu Cana Coaunera. ⁴Nete jataain cairichaaajoaain cana coaraain cana belaihan jaun, nii osa que nesaruhin inae nitajenaa neen nihacachene jana, ⁵rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain, cana osa caje cana coulucohin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charaneein nena ichaonaa que ichahin

nena nainichaachene coina. Jataain caohachanijihane jaunte, inara osa caje nichoteeichene jaanu terate inara rai. ⁶Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujuane jana, oo caje rai Calaoi Jesocurisito ichatihane jiniichaain cana suujue ichatein raain, rohan cana suujue laurialu dedeeu. ⁷Nitohaneinte ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que neein jataain cana belaiha rai Calaoi Jesocurisito aina cuaritaainne coitucunojoneein nihane coina. ⁸Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaachene jaan aina cuaain nii nichoteeichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruineein nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojoneein ne. ⁹Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotiheeiche. Niicha ichoteratenohineeinte nii inara osa caje nichoteeiche. Nii jaun nainiheeiche inara raajenihane, nii inara osa caje nichotenaa rijitiin, nii que ereein necohasitaachene. ¹⁰Acate rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachanein, aca-Canu Coaunera nihane corojeein, ita belaaain, chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanein, naaonjoaain nii inoaenlu coaausihalune rijijieein nihacachene coina.

**Jesocurisito corenihate, leeochoanein nii chuni
coaraelanaala ita aina raotojoein nihacache**

¹¹Inara Jorioneneeichene jaunte, “Jaberoco cari moloelanaala nenacaauru”, naain inara curuaateeeure Jorioocuru. Jana acaauru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: “Canate laen, Jaberoco cari moloorera neein curuaacaache”, naain raaje necurujuatecure. ¹²Esinaete chuhisi jauriaalu, inara Jorioneneeichene jaun, Jesocurisito cachanein nena nainelanaala, niheichu Israelitacuru rene turuhin, ita rai ereein, naaonjoana nainerejeteneeichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecohane jaun. Nii jaunte colane nena rijijieein, inara coroatajanerihanine coaana coacuelanaala nitajenaanein neeichelu. ¹³Nete satiin coreniha ohalu rai Calaoi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha atiin Jorioneneeichene saijieein inara raain ne, inara netonai esenetaachene jaun. ¹⁴Nii Jesocurisitote, canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina ita que nejeratenaanein ita coarajenaa caje, ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein raotojoein ita belaaain, ita coroatajanein, naaonjoaain nena coina, nii ita que nejeratenaanein nihacachene jaan itajeein, lelaurijiei caje nena rijijieein rai cachanein cana te. ¹⁵Nitohaneinte nii tonoraain niha cachane coina nena rauhi cacha relaanune jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohanein itajeeinte, le laurijiei caje nena rijijieein cana raain ne, jiniiquiin raotojoein neein le laurijieein rai cachanein nena coina. ¹⁶Canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina lenonein, inara loreri asaa turunaa nainelanaala, naaonjoacaanune janate, coroso que ohin nii itajeein, jiniiquiin raotojoein Cana Coaunera cachanein nena coina, ita jaberoco que jaberocanaanein cana te Jesocurisito.

¹⁷Nitohaneinte Cana Coaunera cachanein nena naineneeichene caje, coreniha inae canacaanu aina jiniiquiin rai cachanein nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaacheeine bera Erenaa

Raotono turuaelu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte coreniha Jorioniheichuru, Jorioocuru, leeochoaauru cachaauru, naaonjoaihunru aina leinjiin rai Suu-jueecha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainichaache satiin. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane udaa ichaonaa cacha rijijieein niheeiche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijieein ne inara rai rauhi. Jerichanejeein rai cachaneein neeuruha Jorioocurune rijijieeinte, inara netonai, rai cachaneein neeiche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha icharaaurune rijijieein, loreri ichanohi rijijieein neeiche. Nii jaunte, nii loreri nunuheneein nenea ajeri rijijieein neeuruha Jesocurisito cocoinanohichuru afo-sotooru aina *profetacurune* jana, inara acaauru ichoae tenojoinnein neeiche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satononiha nunaera aina janori bucunein ne. ²¹ Charijieeinteeinti loreri jaane, jauriaanejeein anesijia temuhin jitaain bucutejeein loreri besautiae ichara. Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinichaachene, inae satiin jiniquiin rai cachaneein nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijieein nihacache. ²² Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinnein rai loreri Teenforo rijijieein neeichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

3 ¹ Nitohaneene canu Faboro nichaaunne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neeun, inara Jorioneneeichene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihanee jaun, nii inara rai caohacha icharichaaane beebejeranu que canu tein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoinnein coitucueraelanaala nenea niicha ichanenu coarateein coitucuerate, nii inara rai beein laenacaunne rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraquichenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoinnein nenea coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatiha niqui nii chuni que nii coitucueratein niheiluu jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacuru*, naaonjoainuri que coarateein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoinnein coitucueraelanaala nenea niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanunnein nenea esenetaauruha Jorioniheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni raauruhane rai neeure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconeein neeuruhane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroranein neeureein.

⁷ Jataain baaso ichaaechajeein ichaorejetocaaunne saijieeinte, itolere ichana nainihane jaan ichaain, quichao corein, niicha ichanenu beebejihanne coina canu teelu Cana Coaunera. ⁸ Nitohanein leeochoaauru, rai cachaneein nenacaauru amurijiriin baasonein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janiijin canu cocoinaain Jorioniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihani Jesocurisitone que, caohati erenaa beebejihanune coina canu raain nelu. ⁹ Chaaen techu niicha ichaneni itolere bana coitucueraelanaala asinojoinnein nenea coarateein, inara que coitucueratihanune coina caletoea nii itolere Coauneranein nenea Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneinte ichaelu, ena caje coaanein janiijin niicha ranojoihunru aina cuaain, itolere niicha coitucuihichana nainihane coaracuruha dedeeu mijiainetiin nenacaaurune coina.

¹¹ Cana necoauna ajiniha caje coauneen, chabana satonoelanaala inae nitohaneen icharihanine coina coausihalune jaunte, nii coaualune rijijieen rai Calaoi Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaoi Jesocurisito aina cuaain inae rene turunaa nainerichaacheen, tona-jelanaala acanihane esenetaacachene jaanu teranihane coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheiche, inara coreniha caa caresero cuhane nihanune que nererjoe-caain, inara relaanune jaan rijijieen neechene jianeen neechene, nenacae-nejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajiaain neechene coina.

Naaonjoaante cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii corenihane, satiin rai cachaneen dedeeu, caa cana rai chauratane que, naaonjoaain laurilauri neinichaachene Inacaneen nena Cana Coanera bajanajacoon neseonria ain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chaachana naineen laraajiin neechene coina, acailhaniji rai jataain caohachaneen nena tiha inara suujuane coina Cana Coanera bajaau. ¹⁷ Chaaen inara suujuau ichaana nainiha esenetaachene coreniha Jesocurisito Suujuane coina, nitohaneen nii jataain inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijijieen neen sacuhichenete, ¹⁸ satiin esenetaerauru aina jiniiquiin, naaonjoaain itolere cautene rijihuru ichaa cana belaiha Cana Coaneran coitucuriquicheen. ¹⁹ Nitohaneenne jataain coitucunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaneran coitucuhichene coina Cana Coanera bajaau, Aca Acaneen nihane coitucuhin, Acaacha cohajeein queecha jaaequiin neen leeochoa coacuelanaala Cana Coanera ainaacha neechene coina.

²⁰ Aihane jaun, Acaneen nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain coaaucaachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana nainei ichana nainihane jaun. ²¹ Jerichanejeein chu coroaecuruhine, rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain niicha ranojoihunru cachaauru, cana janonaa besaute que turuhanereen tiaain. Nitohanemiin.

**Cana Coanera Suujue aina cuaain ita jaberoco
que jaberocanaa rijijieen neeuche.**

4 ¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin atiin inara rai aitoon, esinae rauhijiriin caohachaa inara suujua coaraain Cana Coanera ranojieen neechene jaun nitohaneen ichaaoche. ² Leeochaauru amurijiriin nena coacuelanaala, leeochoauru belaa in, chatoanai ichaa chunocoha inara leeochoaurune niha natiin que inara suujua acateen abaan-taain, jiniiquiin ita belaa in neeuche. ³ Atiin rai Suujue aina cuaain inara corootajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua rijijieen coacuhin jataain raotojoeen neeuche. ⁴ Leijnii Jesocurisito jaberocohachate iclesia-neen ne. Jerichanejeein techu leijniiincha ne Cana Coanera Suujue. ⁵ Leijnii Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leijniiincha ne cana osa caje cana ichoteraanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leijniiincha ne cana cou-lucohin cana cojunacatecuruhane jaan baotismo. ⁶ Nii rijijieen techu leijniiincha ne Cana Coanera, satiin Inacaneen, satiin ichoe neen, satiin suujue cuhane neen aina cuaain itolere icharaneen.

⁷ Nete laen tenaa jerihane jaacuru rai le cachanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha icharatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸ Nii quete:

“Dedeeu cuhinte jiniichaain caseteconeein nenacaauru amaaïn, cachaauru que niicha icharateï ichacuruhane jaanu te”, naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹Nii Dedeeu cuhalune que aïtohane jaante, jauriaanejeein cana rai chau-ratane que turuhin nihalone baiha, jelaiha cuhalu dedeeune que aite. ¹⁰Nii jeelai dede caje unaate, jelaiha dedeeu cuelu, Aca acaneein itolereñeein dedeeu netonai Acaneein nihane coaratihane coina. ¹¹Acatechu, tabaauru sacuureraauru cocoainae afosotoneein curuaatenajaain. Jana tabaaurune cocoainae *profetane*ein, jana tabaauru nosa caje jianacoon neeururichaain cachaaurune beraneein, jana tabaauru esenetaain rai cachaneein nenacaauru beraicha fastoroneein cocoainanajaen, jana tabaaurune acaauru relaeranu-rune que cocoainae. ¹²Nitohaneente acaauru relae ita belaaïn ita coroata-janeein neeuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane coina, ¹³jerihane rijijieein, jiniiquiïn ita suujua rijijieein coacuhin niicha ichanenu ichaane coitucuhin nihacachene coina. Nitohanein nihacachenete laen, esinae rauhijiriin itole-reneein jiniiquiïn canaacha esenetai aina ijiïn, aïha Jesocurisitone rijijieein nerichaacheein. ¹⁴Inae laen aïhuruha canaanaihurune rijijieein, joaereein cana suujua letonohacha ichajeein, joaenreein cana relaera esenetaelanaala neein nechü jataain baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasoneein ichaonacaaurune nihanatiïn esenetariaacacheein. ¹⁵Nenacaneentejian cao-hachae, esinae rauhijiriin ita suujua rijitojoein, ita rai ereerejeein, jeriha Jesocurisitone rijijieein ijieein ichaohacachene caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶Nii jaunte rai jaberoconeein nena rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojoein nihacache. Nitohanein neeinte, cana rai niicha tei aina cuaain jiniiquiïn canaacha ichana nainei ichacaachene aina raotojoein ijiïn nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷Atiïn Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereeun. Jiaonriha inae nenacaen aïhuruha, Cana Coaunera coitucuuruhine rijijieein ichaohi-chene. Acaaurute joaereein suujua letonohacha ichajeein, niicha ichai coitucuelanaa chachaain neeure. ¹⁸Nii jaun coatiha niicha tei ichaonaa que ichaoruhi baasohacha coaauca acaauru suujuane jaun, nii niicha tei ichao-naa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹Nitohanein nauhacaa acaauru suujuane jaunte, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajeein ichaaoe. ²⁰⁻²¹Nete laen inara nabana nitohanein ichaohi-chene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinae rauhijiriin naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²²Aihane jaun nii jauriaanejeein inara ichao, nechü inara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajeein ichaohichene jaan jianein ichaaoche. ²³⁻²⁴Inarate inae nainequiche inaraacha coacuhi coreein, inara suujue coreein, naaonjoain ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohi-chene coina Cana Coaunera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriin ichaonaa esine que ichaohichene coarateein neeichene caohachae.

²⁵Aihana jaun inae ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein nihacachene jaun, le cachanequichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaachene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocuche. ²⁶⁻²⁷Jiaonrihachu ita que nejerateein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque

nejerateeichene nii rijieoritiin baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocohaneen sonafaajeein obaaecache. ²⁸ Asijiato-
neen ichaorejeti, asijauhane jianeen amihaneenete, chaelai sirijieecane,
chalateraauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que
ereeiche leeochoaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereeuchete,
caohati erenaa que aitocoichene aonaain, jeelai amuritoheriin esenetaain
tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara
osa caje nichoteeichene coina jelai tein rai cachanequichene jaan coujunaca-
neen inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera
tocohaneen nenea nainiheeeiche.

³¹ Jiaonriha obajeein, ita cotaairiin, ita que nererojoecaaeriin, leeochoaauru
que ereein, naaonjoaain neeichene. ³² Charijieinteeinti Jesocurisito coreniha,
inara osa que suujua acateen ne Cana Coaunera, nii rijijieen ita que inara
suujua acateen, jiniiquiin ita belaaain ichaaaoche.

Chatohaneen nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

5 ¹ Jataain inara belaaain rai calaohineen tein inara raa Cana Coau-
nerane jaun, inara netonai belaaain naitoonjoan tonoraain ichaaaoche.
² Charijieen teinti rai coichana aina cutaain jataain cana belaihane jaun
chaelai jujui mocohin que Cana Coaunera belaihuruha saseredotecurune
rijijieen cana coreniha rai jaberoco teelu Jesocurisito, nii rijijieen inara coi-
chana aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaaoche.

³ Inae inara, rai cachaneen neeichene jaun, inae nainiheeeiche leeochoa ene
coacuhin, niheichu que ninichaajeein, erenaa baaso que ereein, inaraacha
lateeicha que coacuhin, barijiitiin, naaojoain ichaonaa nainiheeeiche. ⁴ Jiaon-
riha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha que nelatejeehai niritiin
iriha cachane. Nenacaatejia, niritiin erenaa coacuelanaala, Cana Coaunera
coroajeein ichaohichene caohachae. ⁵ Inae coitucuhiche, sinijeranelanaala
nenea ene aina ichaohin, erenaa baaso que ereein, niicha lateeicha que coa-
cuhin, barijiitiin ichoae, nii Cana Coaunera aina Jesocurisito Cojoanonaa
que ichaonaa nainiheei. ⁶ Jiaonriha rai suujua caje rocohin joenreein inara
rai chaque iriha cachane tonoraain neeichene. Nitohaneen joenreein rai
suujua caje rocohin erenacaurute, raujiaerilanaala casetecareein Cana Coau-
nera, rai aitoonjoan tonoraalanaala que jaolequiin aitocuruhane coreniha.
⁷ Aihana jaun acaauru rijitiin ereein, acaauru rijijieen ichaonaa nainiheei-
che inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai jana nenea rijijieen ichaorejetocoiche-
lune caje, ena Jesocurisito esenetaain naitoonjoan tonoraichene jaunte, inae
nii nocohena caje jianacoon ena ichaohiche. Aihane jaun cojoerihu jiana-
coon ichaohichene coarateen, ⁹ chaelai lateen neeuruha leeochoaaurune
acaauru coroatajaneen, esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu noha-
nelanaala, naaonjoaain ichaaaoche. ¹⁰ Atiin Cana Coaunera jerenohicha icha-
jeein ichaaaoche. ¹¹ Jiaonriha nii nocohenaana nenea rijijieen, chachaeraauru
cachaauru rijijieen ichaohichene. Acaauru rijijieen ichaonaa coacuelanaala,
nii nocohena caje acaauru mitaauchoete, acaauru netonai jianacoon mituhin,
niicha ichai coaraain coitucuhin ichaauruhine. ¹²⁻¹³ Jataainte coejenacaain
benacatocojoelanaala nihanatiin, asinojoneen chachaaain neeure. Nete inae
nii nocohena caje mitanajaachene jianacoon neeuruhane, jitariin niicha

ichai coitucuhin coaraain neeurureein, inae jianacoon nocohena caje mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian:

“Sininaa rijijieein neeichene caje
inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje

Jesocurisito aina ichaaochete,

inara que itolere coarateeteinete,

coaraain coitucuhichera”,

naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que necohalajiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cache rijijieein ichaohichene, itolere coitucuhin, itolere que nainaan ichaauche. ¹⁶ Atiin necohalajiin neeuche, jataain baasoneein ichaonacaauru cachaauru cataaun ichaohichene jaun. ¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein, joareein chachaain nena coacuhin neeichene. Atiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain ichaauche. ¹⁸ Jiaonrihachu ajeeichene, nabana ajenaacha que coacuhin baasohacha ichajeein ichaohichene, inara ichao aasajeein neeichene coataa. Nenacaen tejian, ajenaa coacuelanaala Cana Coaunera Suujue jerenohi nejesinaacha que coacuhin, jerihane rijijieein ichaohichene caohachae. ¹⁹ Nejesinajeein ita rai salmo beebejeein, nenatenanaja que nenatein, inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa corojeein rachoojoeuche. ²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain, Itolere Inacaneein nena Cana Coaunera coroaecuche itolere niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijiera aina ichaauruhine Jesocurisito ranojoihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaaichaauche. ²² Enecuru nihanatiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijieein teeinti niicha ranojoihunru iclesia neein nenacaauru coturineein niha Jesocuristone jaun, rai jaberoconeein itolereenein jerihane rijijieein neeure niicha ranojoihunru, nii rijijieein rai sinijiera coturineein neeuruhane jaun, rai lana jerihane rijijieein nere tonoraain ichaauruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito techu, nii rai jaberoconeein nenacaauru iclesia ichoterateranein ne. ²⁵ Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain niicha ranojoihunru belaihan jaun, acaauru coreniha rai jaberoco teelu, sohin jaoruhane coina Jesocurisito, nii rijijieein rai coichana aina cutaain sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru. ²⁶ Nitohaneeinte niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, acau que camujuaain, ²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai tein rainein que banijiaain necaohachaaain osa colane neeuruhane coina. ²⁸ Charijieein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijijieein ii comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaaichaoi cachate, raaje rai caohachanu ichaa aicheein. ²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raajenihane rai jaberoco que nejeratein nei. Nitohanein nena coacuelanaalate, raotojoein lenoneein, rai jaberoco colalajiin ichoe. Nii rijijieein techu, rai jaberoco rijijieein neeuruha niicha ranojoihunrine jaun, acaauru colalajiin ichaolanaaen Jesocurisito. Canate nii jaberoconeein nihacache. ³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera raain nereein cache, ita jaberoco que jaberocona rijijieein neeuruhane coina”, nae

Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³² Niite asinojoin rijijieein nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aiha niicha ranojoihunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon. ³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihanerijitojoeiin rai sinijiera belaa'in neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acateein, niicha jerei rijijieein neeuruhine.

Inaca ere tonoraain ichaaoruhine acaauru calaohichuru.

6 ¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineeichene, Cana Coaunerane belaaichene rijijieein inara inacaauru belaa'in acaauru ere tonoraain neeuche. ² Jauriaa nejeein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: "Ii inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaa'ine rijijieeine, ³ raotojoei ichaonaa que nerausiaaejeein ichaohi", naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacanein, inara belaa'in inara relaa Jesocurisitone rijijieein, inara bereecuru baijiaelanaala belaa'in, chatohanei ichaane coataa suujuateein relaauche.

⁵ Nii rijijieeinchu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroonein nena-caauru ere tonoraain, que suujua acateein, amurijiriin nena coacuelanaala, que asinojoneein cha coacuelanaala, naaonjoaain neein letoaane jaan ichamiin rai cacha, Jesocurisito rai ichaane rijijieein. ⁶ Cojurihu Cana Coaunera cachanein neeichene jaun, jerihane rijijieein inara fatoroon icharatenohi ichaain neeuche. Jiaonriha nechuh inara aina caohachaa'in nihane coina, notaracaaecha caohachaa'in chachaa'in neeichene. ⁷ Inara letoaane jaan ichaqui-chene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacaache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajeein ichacuche. ⁸ Fatoroon cachanein neein, fatoroon cachanelanaala, naojoain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuaanaa, niicha ichai rijijieeine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leechanein chuni coaraeniha Cana Coaunerane coitucuhin, nii inara que suujua acateein jeriquichene rijijieein neeuruha inara cachaaaurune rijijieein, inara netonai acaauru que inara suujua acateein nii chatohanein acaauru tenaa coacuelanaala, naaonjoaain acaauru belaa'in neeuche, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera cachanein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihurichaa'in niicha ranojoihunrine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquiin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeuche canejeraauru.

¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nainequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coaunera tenojoi que acateein tonoraelanaala neeuche. ¹² Coatiha cana tocohaneein cachanein bucuhiin nena, cana que nejerateein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononeein dede caje uhin, nechuh joanreein baasoneein cacha saruhin, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru que niicha ichana nainei ichaane coina letononeein nena neeure. ¹³ Aihana jaun inara rai nito-hanei acateein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coauneraacha tei aina jatoroaain neeuchete, chatohanein inara tenaa coaauca moconajaerane niha

natiin, abaantaain amuritiin neeiche. Inaen leesajeein jatoroaain neein amuritoichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeuche.

¹⁴Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naaonjoaain neein esinae rauhijiriin ichaohichene que necouhateein neeuche.

¹⁵Itolere bana jatoroaain neeuchete, Ena Nenaa ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheeine coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujueein.

¹⁶Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaaraacha esenetai, moconajaaera rai usi cofatojoi bujuateein caje inara ichoteratemiin. ¹⁷Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihoneein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohanein inara amuritonaa nainiha moconajaerane coataa. ¹⁸Itolere bana Cana Coaunera bajaebajajeein, rai Suujue jerenohin rijijieein neeuche. Itolere que nainaan jatoroaain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachanein nenacaauru coreniha Cana Coaunera bajaauche. ¹⁹Bajaaichene naineein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaauchete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteraniane beebeje coitucuelanaala nena-caauru raite coitucuumii. ²⁰Acate coreenra niha canu teein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoaauruhane jaun, ena caresero cuhane neeun. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaauche.

Necoiha Faborone.

²¹Canu rai Cana Coaunera tenojoin amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataanera cana nejera Tiquicote, inara rai canuhacha ichai been, canu ichaone maajeein bereein. ²²“Naaonjoaainne nihacaanu”, naain inara rai been, inara suujua aninoaane coinane nii inara rene letoaaun. ²³⁻²⁴Cana Inaca Cana Coaunera, rai calaohi Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belaaain raotojoein ichaauruha canejeraaurune jaannu teeine. Jerichanejeeinchu itolereneein, satiin belaaain naitoonjoan rijijieein jianelanaala nena-caauru canejeraauru rai, raotojoein neeuruhane jaanu teeine.

Filipoo Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana
Coaunera coitucuurera rai laenaa Faborone

1 ¹ Canune Faboro neeun. Timoteeo ainane Cana Coaunera Calaohi Jeso-
curisito cachaneein nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana
Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaerauru raina caa laenaain letoacaanu.
Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru, chaaen nechuu nii inara coroataja-
neraauru diaconoору, naaonjoainuri rai reein tiaaine caa letoacaanu.

² Raotojoein neeichene coina, inara belaa inara coroatajaneine Cana
Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaerauru rai Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Inara coaaucaane naineeine, “Nariha”, naaun Cana Coaunera rai inara
coreniha. ⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoein bajaau inara rai, inara
coroatajanihane coina, ⁵ nunuhe caje coaunein, Cana Coaunera Calaohi Jeso-
curisito Ere que cacha relaacache jiniiquii ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriine
coitucun, inara suujua rucujuein coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichane-
jeein rucuhejeein sacurein, nacoaunein turuha rai Calaohi Jesocurisito nereein
tiaain. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara belaihanuna jaunte ne carai rauhi,
nitohaneein inara que coaucaanne coina. Caresero cuhane nihanune janate,
cacoelaa in cacorataane Cana Coaunera. Chaaen techu nii choae tacaain, cocoai-
nanacaihuri acatiha tein cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoon cana mitaera
neen niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii cacor-
atanihane rijijiein inara coroatajanerichaa in Cana Coaunerane coitucuhanu.

⁸ Esinae Cana Coaunerate coaraje, inara belaa inara jeriha Cana Coa-
nera Calaohi Jesocurisitone rijijieina jataain inara belaihun.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera
Calaohi Jesocurisito jereein, ¹⁰ nii que inara suujua coaraain, inara suujua
coitucuhichene coinana Cana Coaunera bajaau inara rai. Nitohaneein
neeichenete nenereein inara que cha, coaiten turuha Jesocurisitone bana.

¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanereein Cana Coaunera Calaohi Jesocuri-
sito, raotojoein jiniiquii ita coroatajanein leeochoaauru aina ita belaa in
neeichene coina. Nitohaneein neeichenete, caohatiin inara coroatajaniha
Cana Coaunerane aina cuuain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii core-
niha Cana Coaunera coraeca cuurureein cachaauru.

“Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai”, naa Faborone

¹²Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqui cae-noaain, cacairichaaure niqui. Nenacaaen tejian carausiaaeca catohaneein caetecure, nenacaaen jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere beebejihanu cau nenacaauro raine coina. ¹³Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaaunne coreniha, caa caseteco neein nihanune coitucuure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauro, naaonjoainunru. ¹⁴Nitohaneein caseteco neein nihanune coitucuuruhane jaunte, nii que nelararajiaain laraajiin nihei chaque casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebejeeure cana nejeraauro Cana Coaunera coitucuurera cachaauro.

¹⁵⁻¹⁶Tabaaurune caichoe ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebejeeure. Leochaaurute laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebejeeure cacolaain cacorataanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebejihanune coreniha cau caseteco neein nihanune coitucuuruhana jaun. ¹⁷Nii caichoe ininaa coaauraurute, suujua coaraelanaala Jesocurisito ere beebejeeure, cacairichanaa jerena caaun niqui. ¹⁸Chanu nihei caohatoha nitohanai caraine jaun. Joaenreein cache Jesocurisito Ere beebejihanena nenacaaen rachoojeein nereeunni.

¹⁹Nitohanihane jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha cacorataanerihani Jesocurisito suujuane coreniha, raotojoein jianacoon miturichaaunine coitucun.

²⁰Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereeun. Jerichanejeein cuajeein nenacaaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijeein nihanunena jereeun. Chanu nihei ohanune jerichanetoheca carai. ²¹Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein niha cureeunni. Jana ohanunena jian nenacaaen raotojoein aina nereeunni. ²²Jana ainihanena carijjeein atiin ichaaojoe sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojohin amihanenaa ichana nainerreeunni. Chariji teeinti carai caohachare. ²³Tabaquena ohanune luhecaun, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha cuhanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. ²⁴Nete laen inara caohachanu que caohachae carijjeein ichaaojoein sacuhanune. ²⁵Aihana jaunna jaiti ichaojoreeunni, inara coroatajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoein rachoojeein jeelai amuritoheriin neeichene coina. ²⁶Nitohanihane jaunna coaiteen nacoauneein inara aina nereeunni. Nii banate raotojoein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroejeriquicheein, caohatiin cana belaihan jaun.

²⁷Atiin coujuriu Jesocurisito coitucuera neein nena tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraane uhene rijitojoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejerenacaauro coasijirilanaala raotojoein neeuche atiin.

²⁸Nitohaneein neeichenete chaque casineeichene coaracuruha inara aina nejerenacaaaurune, raajenihane Moconajaaera rene taca cuururichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneein coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoon neeichene coitucuha cuurureein, que acaauru notaa-richaain Cana Coaunerana jaun.

²⁹Coatiha raujiaain esenetaaichene coinaacha jianacoon inara mitaai Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maajeein abaantaain neeichene cointate jianacoon inara mitae.

³⁰Ita rijitoejoeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraquichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneein laraajiin enanetoejoein necairichanaa abaantaain neeun.

Suujua coaraa Jesocurisitone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

2 ¹Inaderaaichene nihanatiin inara belaaain, inara coroatajaneein, inara suujua laraarajiaain, naonjoaan Jesocurisito suujuena jaun, ²ita belaaain raotojoein jiniiquiin neeuche, coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nenea tocohaneein. Aihana inara coaracaanne, raotojoein rachoojoein ne. ³Coa leeochoaauru choae ininaa coacuhin, leeochoaauru que necohasitanaa coacuhin nihache. “Acaaurute jian cana amuritoherihure”, naaiche neechate caohachae.

⁴Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochaauru rai netonai caohachanu quene maajeein nelateneni coacuhin ichaain neeuche.

⁵Charijieein teeinti suujua coarae Cana Coaunera Calaochi Jesocurisito. Nii rijijieein inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷Jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein niha natiinte, Cana Coaunera letono neein cacha neein nejanoaa natiinte, “Naonjoain Cana Coaunera rijijieein neeun”, naain erenelu. ⁸Nitohaneente nejanoaain ichauhena neein letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataebinae necojenaachara rijijieein coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieein nihanatiin.

⁹Nii jaunte satiin leeocho cocoainanacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoainae Cana Coaunera, ¹⁰jataain cocoainanacai neein nihane coitucuhin, nere tonoraaauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naonjoaihunri nihanatiin nere tonoraaauruhane coina. ¹¹Jataain acaauru curuaanaane que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, “Tite Cana Curuaanaa neei, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun”, naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune cointate satiin leeocho cocoainanacaihuri choae jauhecotojoeriin Jesocurisito cocoainae Cana Coaunera.

**Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieein
neeruha Cana Coaunera esenetaaurerane**

¹²Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraetohichene amuritoheriin quere tonoraauche. Inara suujua coaraain, raotojoein Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³Inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵Chatoanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoein ichacuche, nabana baaso ichaquichene inara necoejechanuha chuneine coataa. Nechu aansai ataebinae cachaaauru

quete laurijiraquiin neeiche. Aihana jaun coa nohaneein, cacha coritaain, asijiauhin, neosateein, naaonjoaain nihache, Cana Coaunera Calaoheinein neeichene jaun.

Aihute neeneine inara que tonaain baasoneein chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraachene corenihate jianacoon osa que lanaala neeichene coitucuha cuurureein nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

¹⁶Nitohaneinte coitucuha cuurureein, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohanein neeichenena raotojoein nereeunni, coaiteen enacooaunein cau turuha Jesocurisitone, inacojoein laraajiin inara relaeinhanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷Chanu nihei coaraain casohin cajaanu Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaaenna jian raotojoein nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohe Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeine jaun.

¹⁸Nitohanein raotojoein nihanune jaun, carijitojoein caniha raotojoein neeuche inara netonai.

Timoteeo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹Jerihā Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteeo letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotojoein nihanune coina.

²⁰Coatiha nihei nii Timoteeo rijijiein coaaucaune rijijiein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹Cana Coaunera Calaohe Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruacha ichana jereeicha que coaauruha saain nii leeochoaurune jaun. ²²Nii coitucuhichene tocohaneeinte caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteeo, Fojiara coroatajaniha rai calaoheine rijijieinte cacorataane.

²³Cha teeinti ichacurureein caniha cocoinanacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina niqui. ²⁴Jerihā Cana Curuaanaana, canu netonai inara coaraa ureeunni enanecoojoa.

²⁵Caraite caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efaforoto letoaanu ichoaichanihane. Acate laraajiin cacorataane camijaneque. ²⁶Cunaitihane coitucuhichena jaunte, nii que suujua rohecaeriin nihana jaun jataain inara coana jere. ²⁷Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaaajoaain coaraane jaun rautae Cana Coaunera. Coatiha leinjiin acaacha cairichaaajoaain coaraai Cana Coaunera, canu netonai nihanatiin techu cairichaaajoaain coaraane jaun rautae Cana Coaunera, ohane ena amuritoheriin jataain inadearaain nihanune coataa.

²⁸Nii jaunna letoanaa jereeun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiteen coaraain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotojoein niha cureeunni. ²⁹Inara coaraa uhane, corojeein belaaain raauche, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tocohaneein. Jerichanejein chu rijijiein nenacaauru belaihuhe. ³⁰Basiinjiin lanajeje Jesocurisito jerenohin

ichaane coreniha oha ne. Inara raajenhane canu coroatajanenanaine neeichene janate, elunaa nitohanai ichana saijieein acaacha canu coroatajanelu.

Ena nenea Cana Coaunera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

3 ¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotojoein rachoojoein neeuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejeein coaiteen enacooauneein caa laenaain letoareeunni, raotojoein coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, “Esinæ rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere”, naain inara coritaa nii nechuaansai, jaberoco cari saaurerane coataa. Nitohaneente niqui cojunacaacoa nitohanaine coina cacha relaelu Moisesa inoaenlu niqui. Nete inae cau chau-ratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coaunerana jaun.

⁴ Canuhetonaine Isaraele nefoerate esine neein Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neeunlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereeon cari jiununuhin moloorelu, Isaraele esine nichaaun- Isaraele niha canu inacane jaun. Canune Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neeun. Ebereeo ere quete ereeure cafojiaraauru, jerichanejeeina chu acaauru rijijieein Ebereeo ere que ereeun. Canune fariseeo neein Moisesa aitoonjoan rijijieein ichaera neein neeunlu. ⁶ Casuujua coaarihei amuneeinne Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichae-riin nerejetoonlu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijijieein icharaetoonlu.

Nii jaunte caque chaque erenaa nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneente carai nelateenneein nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqui. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitone jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneente inae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhanune jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelateein. Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanune jaunna jitariin nii itajeeun. Coatiha canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jaolecohanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejeein nenea. Coatiha nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoon caeterihei Cana Coaunera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoon caete Cana Coaunera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito suujua que suujequuin nihanune jereeun. Acaihanejein nitohanein nihanunena coacuun. Charijieein teeinti necairichanaa abaantaain ohane caje ichanaain nelu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieeina canuhetonai nenea jereeun.

Itolere jianeenne satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatiha, “Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein nihanu”, naain irihanune jaun aitohaaun. Nena laen Aca jerihane rijijieein sacureeunni, caa baiha rijijieein nihanune coina.

¹³ Coatiha, “Rijijieeina inae neeun”, naanune caun aitohaaun. Itolere canuhacha icharaaetilu jianeenne jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni

satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihalu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneen coaaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeraneen ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaratereen Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuhichene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucuuji hacachene rijijieen tonoraain ichaohacachene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijieen teeinti cha ichaain neeun, nii rijijieen inara netonai cha ichaain neeuche. Chaaen nii aihacaanune rijijieen nenacaauruhacha ichai rijijieen cha ichaain neeuche inara netonai.

¹⁸ Inae araai saain aitocaaun. Niite jataain canu inaderajae. Atiinne coaiten aitoreeunni. “Cana Coaunera coitucuhanu”, naainte niqui ere cacha tabaauru, nete satiin coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitone saijieen aina nejeratena tocohaneen ichaaore, joaenreein necairichanaa abaatana nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohaneen ichaonacaaurute nitajiha cuurureen, necoejena charaneen ataebinae rijijieen ichaauruhane jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejeen caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que coaacuruhane jaun. ²⁰ Nitohaneen nihaacache laen cana. Dede curuaanaa neen niha cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, dede cocoaicha neen nihaacache. Aihana jaunte nacoauneein dede caje fauha uha nii jianacoon cana mitaera Jesocurisitone cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureein culocohin rai jaberoco tocohaneen necaohacha que necaohachaaain. Itolere amuritona nainihane jaan aina cuaainte nitohaneen ichareein.

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche

4 ¹ Nitohaneen rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraauchera cacoelai-chauru chasocuru. Jataainne inara coana jeretoon. Inara aihana raotojoein rachoojoein neeun, quesenetaaichene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun. ² Aonacuchena inara rai aitate, acaauru rai aitocoiche. Ita aina obaejerihuruhane jianeeincha, jiniiquiin ita belaijiejeeincha neeuru-hine, nii Ebodia, Siintique, enecuru, naaonjoaihunri coujuriu Cana Coaunera coreniha cana nejera neen nena tocohaneen.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leeochoauru, naaonjoain aina cajiniichaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeruhallune jaun. Acaauru curuaate inae laenanohineen ne ichaonaa tera Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche, Cana Curuaanaa Jesocurisito aina neeichene jaun. Aonacuchena coaiten inara rai aite. Raotojoein rachoojoein neeuche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera cachaneen neeichene coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainja turuha Cana Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha ansijiin laajoiri coreniha nererojoecaache ne. Niha inara que chatohaneine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beeuchete coitucuhine.

⁷ Nitohaneen ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Nitohaneeinte itolere cachaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaonaanaja tereein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua rachoojiaerate inara suujue suujuatereein Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene coina.

Coa cajihaneein inara suujua coaracache

⁸Satononejeeinne ena cuhane ichei caa que erereeeunni. Coa cajihaneein inara suujua coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuaain cana suujuatera erenaa que inara suujua ereein nii que coaauuche. “Leeochaauru belaaain, caohatiin leeochoaauru coaraain, caohatiin camijianeekonnee maajeein ichaain, naaonjoain nihanunete caohachae”, naain inara suujua tocharaain inara suujua coaracache.

⁹Nii inara relaanune jana aonaain esenetaaichelune tocohaneein neeuche. Charijieein teeinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejetoon, nii rijijieein inara netonai caohachaaain inara ichao que ichaooche. Nitohaneein neeichene, inara aina niha cureein cana suujua rucuhera Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Cairicheineein nihanune nihanatiine jerichanejeein raotojoein nereeeunni.

¹⁰⁻¹¹Tabiicha carajaain cacoaaquichene jaunna, Cana Curuaanaa coroaeejeeun. Naaonjoaainte, “Cacoaaucurenera”, coatiha naa casuujuane caaun caitono nihei, neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacoelaachene jaannu coriqui letoaneeeichene coitucuhanune jaun. Coatiha inara caje chaaelai bajaa caitono nihei. Cairicheineein nihanune nihanatiine jerichanejeein raotojoein nereeeunni. Inae nitohaneein nerelaain nihanune jaun. ¹²Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai banana, chaque latijojoiri lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena, naaonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohanei coriaanune jaunna, neniha chaaelai caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³Jatoroaaine neeun, chatohaneein caetera nihane abaantaain nihanune coina. Nitohaneeinna joanreein abaantana naineeun, casuujuu laraarajiaa cacorataaniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun. ¹⁴Chaaen caohachate ichaquiche, necairichaaecaaunne jana canu rai coriqui letoaaain.

¹⁵Coaaquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuhanune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojineein neiniquichene coaiten carai coriqui letoaaichelu. Acaihanejein inaraachete Jesocurisito que cacha relaanune nunuhetihanune caje coauneen cacorataanera neein neeiche, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijijieein. ¹⁶Atiin Tesalonecau nihanune jana techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru caje coriqui taojiajeein carai letoaaichelu.

¹⁷Coatiha cacorataaneeeichene coina caitono nihei. Nitohaneein cacorataaneeeichene corenihate jeelai choae jauhecotojoeriin nii cainaa cureein Cana Coaunera dedeeu.

¹⁸Ena cuhanena raaun latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai que johoin. Nitohaneein inara suujua caje coauneen ichaquiche Cana Coaunera notaracaana jaunte, nii coaraain rachoojoe Cana Coaunera, nitohaneein ichaera cacha rautaane jaun. ¹⁹Nii jaunte chaelai lateein

neeichene inara rai ecotiha cureein Cana Coaunera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coauneraneein nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coaunera corojeeun nihacache inoaelunetiin. Nii rijijieein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro”, naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera Faboro”, naain beeuche. Cau caniha Cana Coaunera Calaoihi coitucuurerate chu inara coaacure. ²² Romanocuru curuaanaa loreri asaae nenacaauru netonai techu inara coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera netonai techu inara coaacure.

²³ Inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneetine Cana Curuaanaa Jesocurisito.

Inae jianichaaun.

Colosau Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoai Leinjiin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

1 ¹ Canune Cana Coaunera jerenohineein, rai Calaoi Jesocurisito letono afosotoro Faboroneeun. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteeo aina jiniiquinne caa quiricha laenacaanu, satiin Cana Coaunera cachaneein, canacaanu suujua rijijieein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeranein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara coroatajaneein jiniiquin raotojoein neeichene caina.

Jesocurisito esenetaerauru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, itolere bana: “Narihara Cana Coaunera”, naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquin ita belaa ineeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojohineein nenea rariquicheeine cohajeein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaa ineeiche. Cana osa caje cana ichoteraneein nenea erenaa caohacha aonaquichene caje coauneeinte, nii inaraacha cohajei sirichaaneein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojote, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijijieein ichaaore catchaauru. Charijieein teeinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunerane beeuruhane aonaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaachelune rijijieein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijijieein inara relaa in nelu, nii jataain canuhacha belaineein nenea Efaforasi. Acate canacaanu amihaaneon que canacaanu coroatajaneranein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijijieein cha ichaeranein nenea ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatiha Cana Coaunera Suujuane rijijieein leeochoaauru belaa in ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coauneein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucueratein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naonjoainchene caina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaacha jerei rijijieein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuriu Cana Coaunera cachaneein nenea tocohanein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana nainai aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunerane, laraajiin nererojoecaelanaala neeichene caina bajaacaanu.

¹² Nii ainate rachoojoein, nii satiin notaracaae rai cachaneein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanonaa raain neeichene coina, inara rai teranunein nena Cana Inaca Cana Coaunera coroaquiche.

¹³ Cana Coaunerate, cana curuaanaaneein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaoi Jesocurisitone coina rai Cojoanonaa que cana teelu. ¹⁴ Nii rai Calaoi corenihate cana osa caje cana ichoteratein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone corenihate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqui. Nete rijijiein nena rai Calaoi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaoihineein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coaunein. ¹⁶ Aina cuaain techu itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coanojoinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineraneein itolere que mijiaaneein neenihuru, naaonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute rainein nihane coina, aina cuaain coaunanajoinein nelu. ¹⁷ Nitohaneeinte itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaaen techu coreniha, Aca jerihane rijijiein neeure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaaen techu satiin niicha ranojoinein nenacaauru, rai iclesia neein neeure. Nii iclesiate Jesocurisito jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohacha ne. Aca techu itolere ajiniha nihalune rijijiein, aca satiin ajiniha oo caje ichanaelu. Nitohaneeinte nelu, itolere que satiin ichoaichateraneein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nena jerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naaonjoainuri que neein, que nejeratanaaneein neeuruhane caje, aina raotojoein neeuruhane coina ichaelu Cana Coaunera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqui Cana Coaunera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratanaaneein neeichelu, nechu baasohacha ichajeein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojoein rai cachaneein que banijiaaneein neeichene coina, inara que suujua acatelu Cana Coaunera. Nii coinat joaenreen cacha rijijiein, atinanohinelu rai Calaoi Jesocurisito. Nitohaneeinte inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaihonelanaala, osa colane neeichene coina. ²³ Nete nitohaneein nena jeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojinein neriquicheeine jaanune jana, aonaain esenetaachelune rijijiein, leinjiin acaacha cohajeein, leecha ichana coacuelanaala neeichene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojointe, satiin chauratane sacutaain benojoinein ne. Chaaen canu Faboro nichaunnena nii que cachaauru relaaurea corootajaneranein neeun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru corootajaneranein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaane jaunna rachoojoeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojoinein nenacaauru iclesiacuru corootajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coarae cajibereeo. ²⁵ Nitohaneeinte Jesocurisito cachaneein iclesiacuru corootajaneranein nihanune coina, canu teelu Cana Coaunera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebelijhanu, aca jerihane rijijieeine coina. ²⁶ Nii niicha

coitucuerateite inoanlu caje coaaneen chuni que coitucueratelanaala asinojoneein sirilu Cana Coanera. Nete laen inae enene, sathiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷Nii jataain caohachaneein niha Jesocurisitonete, sathiin Jorionelanaala nenacaauru que coitucuerate Cana Coanera. Nii asinojoneein nenea niicha coitucuerateite, Jesocurisitoneein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeeiche.

²⁸Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaanune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acaauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachaaain aca jerihane rijijieein, Jesocurisito rai tenajaacaanune coina.

²⁹Nitohanei amihanenaa ichacaanune coina canu lararajiaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone aihana caa niicha icharatei ichaain neen.

2 ¹Laodiseau nenacaauru, chaae inara, chaaen chabana canu coaraelanaala nenacaauru canu benaa caje cacoitucuureraauru, naonjoainuri neeichene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ²Nitohaneeinne caohachaaain rai suujua lararajiaain, jeelai amuritoheriin jiniiquiin corajeein, itolere bana ita belaaain neein, nii chuni que Cana Coaneraacha coitucueratelanaala nenea Jesocurisito coitucuhin neeichene coina jataain laraajihun. ³Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴Nabana chuni inara coritaa raotojoein inara rai ereein, osa que inara saruhane jana, esenetaaichene coataane caa inara rai beeun. ⁵Inara aina canu jaberoconein nenihaanune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna jiniiquiin rauhijiriin inaraacha ichai ichaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijijieein ichaohichene coitucuhanune jaun jataain rachoojoeun.

Ena nenea ichaonaa teraneeinte ne Jesocurisito.

⁶Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijijieein ichaaoche. ⁷Aihana jaun, leinjiin acaacha jerihane rijijieein inara suujua aina cutaain ichaohin nii acaneein nenea rijijieein ichaohichene coina inara relaauruhane jaan esenetaaichelune rijijieein, itolere bana Cana Coanera coroaecuche. ⁸Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechu joaereen nichao que inara coritaain nenea jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeranein nenacaauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharanein neeuruhi. Acaaurute nechu Cana Coanera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru ichao que cacha relaaain, moconajaera icharatenohi icharanein neure.

⁹Jerichanejeeinte rai Inaca Cana Coaneraacha ichai ichana naineranein ne nii rai Calaohi Jesocurisito. ¹⁰Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coanera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin sathiin Cana Coaneraacha cocoainanojoneein nenacaauru Curuaanaanein ne. ¹¹Chaaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohinein neeiche. Coatiha rai jaberoco que cojunacatenohinein neeuruhalu Jorioocurune rijijieein nihei. Niite inae necoriha inara suujuane jaun, inoanlu osa que nesarujueein ichaohichene jianein neeichene jaan coujunacanein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹²Nii atinaain conautenojonein nihalune caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieeinte, inara

atinaain inara itajihane rai niha osane caje, Curisito aina cuaain nichoteeichene coujunacaniha acauhanau tein baotisanoinneen neeichelu. Nitohaneeinte neeiche, niicha ichana nainei ichaain oo caje ichateralu Cana Coaunera esenetaain neeichene jaun. ¹³Inara Jorionelanaala neiniquichenete jauriaa inara jaberoco que coujunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejeein nenea Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajenaaneen neeichelune jaun. Nete laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa tein ne Cana Coaunera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoterateraneein nihane jaun. ¹⁴Nii jauriaanejeein nenea Moisesa rai rauhi tonoraenihacachene jaunte niqui, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuaain, nii itajeein nelu Cana Coaunera. ¹⁵Nitohaneeinte Jesocurisito aina cuaain, moconajaaera aina rai letononeen nenacaauru amuritoheratelu Cana Coaunera, satiin coarajeeurera notaracaae tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenone que lenoneen, inara coco que cocohin, naaonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nenea nainei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanonaa bitoaain neen, atene ujuarichuru bitoaain, naaonjoaauruhane rijijieen ichaohichene coina inara counjeeunruhane tonoraaichene. ¹⁷Nete satiin necorereen inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satonorinaain. ¹⁸Jiaonrihachu baaso ichaa inara been, acaauru rijijieen neeichene coina, inara rai aitiin neeuruha nii Cana Coaunera letono anjeraauru letononiha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coaunerane been, nechu jeriha acaauru suujuane rijijieen ichaohin necohasitaacha que nena-caaurune tonoraaain neeichene. ¹⁹Jesocurisito cachaneein rai suujua cuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coaunerane rijijieen, jiniiquiin neen ita belaa in ichaohacachene coina cana tein niha Jesocurisitone saijieen ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeein inara relaaauruhane jaan jianeen neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieen ichaohichene. ²¹⁻²²Nii jaiti Jesocurisito coitucuelanaala ichaohichene bana: “Jiaonriha dadaain, niheichu quiichene. Niheichu inara biji cuhane teberiana nainiheeiche”, naain dadaain quiichene caohateen inara relaaauruhane jaante, nechu cachaauru suujua caje unaaneen nihane jaun inae nitaje. ²³Esinaete chuhisi niqui rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera rijijieen neen aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeraneen ne. Nii acaauru aitoonjoan osaacha que coacuhin nenea caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3 ¹Nitohaneen inae ohin nitajenaa rijijieen neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan dedeeucha que coacuhin ichaaoche. ²Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coaunera coitucuelanaala nena-caauru rijijieen coacuhin neeichene. Dedeeu nenacaaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaaauruhacha que coaauquichene.

³Nitohanihane jaun, inae jauriaalu nenea inara ichao que ichaoheeiche, ena nenea inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coaunera aina asinojoneein ne. ⁴Nitohaneein Jesocurisito, inara ichao sirichaneein nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoaunein turuhane bana, aina jiniichaa inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nenea ichaonaa aina ena nenea ichaonaa.

⁵Aihane jaun, coaucuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinaneein ichaohin, naaonjoaain Cana Coauneraacha rautainelanaala nenea ichaain, chaelai siriquichene chunaain, naaonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaera ne. ⁶Nere tonoraclanaala nitohaneein ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratereein Cana Coaunera. ⁷Nii rijijieeinte inara netonai ichaorejetocoiche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneein coacuhin, inara amute cacha baijiaain, rautanacaai que ereein, naaonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹Inae nitohaneein necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naaonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰Nitohaneeinte, ena nenea ichaonaa que ichaohin, ena nenea cachaneein nenea rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene, itolereenein niicha jerei coitucuriquicheein. ¹¹Aihana jaun, coatiha chaque nelatihei, Curieconein, Jorioonein, Jorionelanaala, leeocho cachaneein, cha coitucuelanaala cairicheinein, letononein, letononelanaala, naaonjoainein nihacane. Jesocurisito cachaneein nihacanete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹²Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachaneein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujuriu inara ichao coreein nenea tochaneein esinae rauhijiriin cairichaaajoaain ita coaraain, ita coroatajanein, leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojoecaelanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹³Jiniiquiin ita que nererojoecaelanaala neein, tonaain itaque ereein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acateein, naaonjoaain neeuche, inara que suujua acateein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaa in jiniiquiin neeuche. ¹⁵Nitohaneein neeichenete, inara suujua raujiareein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii cointate inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaucuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin ita relaain, ita suujua aninuaain, chatoanai ichaain niha chunine coataa ita suujuatein, naaonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera coraajeein, salmo que nenatein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenaja que nenatecuche. ¹⁷Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que ereein neeiche cacha raine, aca jerihane rijitojoein ereein neeuche. Chaaen chu, nii rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojoinnein nenacaauru ichao.

¹⁸Inara ene neeichene, inara lanaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche, acaachate inaraacha ichanenineein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nena tocohaneein neeichene coina. ¹⁹Jana inara lananein inara comasaihuru belaa in neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraquichene.

²⁰Canaanaihuru nihanatiin, rai fojiaraauru ere tonoraain neeuruhine. Nito-haneein neite rautaa in coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹Jiaonrihachu, inara acaauru inacanein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana cao-hacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²²Fatoroon letononein nenacaauru, cau chauratane que acaauru fato-roonein nenacaauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coarajeeuruhane notaracaaecha acaauru belaihuruhane jerenacaauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaa in, jerec-ruha acaauru fatorooncurune rijijieein neeuruhine, nitohanein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³Itolere inaraacha ichai ichaain neeichene, esinae rauhijiriin corajeein ichacuche, inara amute cacha rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitoejin. ²⁴Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nena que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojoejin. ²⁵Nii choae tacaain coatihane nejelau-neein chuni coaraain nihei Cana Coaunera.

4 ¹Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaa in inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nena Curuaanaa letononein neeichene jaun, rai inaraacha ichai beeichene rai neeichene que nainaa in ichaaoche.

²Itolere bana Cana Coaunera corajeein bajaee bajajee in itolere que nai-naa in ichaaoche. ³Canacaanu rai netonai Cana Coaunera bajaachete cana-caanu rai acuuja joracaaine ne itolere neein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nena niicha beratei beebejihacaanu. Nii coitucueraela-naala nena Erenaa canuhacha beebejei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴Cacoreniha Cana Coaunera bajaachene raotojoejin aohana naine-curuhane coina, rauhijiriin nii Erenaa beebeje cachaauru rai.

⁵Chaaen techu Cana Coaunera coitucuhichuru que caohacha nejesina ichajee in itolere bana ichaohichene coarateein, caohachaa in coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojoejin beebejeeche caeneenejela-naala. ⁶Nitohanein ereeiche raotojoejin ereeuchete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raoto-joejin baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoia Faborone

⁷Canu suujua rijijieein, Jesocurisito icharatenohi amihanena que cacorataanera- jataa in canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸Nii coinane inara rene aca letoaaun, inara rai: “Naaonjoaaine nihacaanu”, naa in inara suujua larara-jiaane coina. ⁹Ainate uhe inara laurijiranein nenaalu jataa in canuhacha

belaai- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara rai caaelai benaa beeurureein. ¹⁰Canu aina caresero cuhane nena Arisitarocote, inara coacue. Chaaen Berenabeen calaohiriji- Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijijieein, inara rene bedaeniha nii Marocone raotjoein raauche. ¹¹Chaaen techu Josto neein acaauruacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araichuru Jorioocuru caje, Cana Coaunera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneranein, jataain canu suujua nunaeranein neeure. ¹²Inara laurijiranein nenaalu Jesocurisito cachanein nena Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coaunera bajaee bajaenaja que, leeocha ichana coacuelanaala itolerenein Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coina. ¹³Canune nitohanein, Laodiseau nenacaauru, Erapolisu nenacaauru, chaaen inara, naonjoaineeichene que, jataain coaunajaaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴Canuhacha belaaaneein nena docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaaen Demasi netonai.

¹⁵Laodiseau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeranein nena- caauru rai acaauru coaaucaaune beeuche. Chaaen Ninfasi aina rai loreri asaae netaojianacaauru coaaucaaune beeuche. ¹⁶Inae nainain caa inara rai canuhacha laenai quiricha ereretaain coaraquichene nainaquichene, Jesocurisito ranojinein Laodiseau nenacaauru rai letoaauchete, acaauru netonai ereretaain coaracurumiin. Acaauru netonai, acaauru rai quiicha letoai quiricha, letoaauruha inara rene ne, ereretaain coaracuche inara netonai. ¹⁷Chaaen Arquipo rai: “ ‘Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amiha- nena ichaaue, nii icharatihalune rijijieeincha’, naainte ichei nere letoae Faboro”, naain beeuche.

¹⁸Inae satonotichaaunne raine Canu Faboronichaaune caraajenihane, caa quiricha cuhane inara coaaucaaune laenaan. Atiin Caresero cuhane niha- nune que coaacuche. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera.

Tesalonecau Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoai Leinjiin

Tesalonecau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

1 ¹Canune Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteeo, naaonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nena-caauru Cana Coaunera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belaa'in, inara coroatajaneetine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaainte raotojoe'in neeiche.

²Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, “Nariha”, naain corojeeun, inara rai bajaacaanu inara coroatajanejeein sacuha Cana Coaunerane coina.

³Nitohaneeina inara coaucuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera bajaacaanune naineeinna rauhijiriin inara coroatajanerichaa'in Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisitone esenetaain, caohachaa'in laraajiin necairichanaa abaantaain amihane'in leeo'chaa'uru belaa'in neeichene jaun. ⁴Coichana aina cutaainte inara belai Cana Coaunera. Aihana jaunna, janijiin Cana Coaunera ranojinee'in neeichene coitucuhacaanu.

⁵Coatiha joaenreen erenaa rijijieein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coaunera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que tacae, nitohane'in tiha Cana Coaunera Suujuane jaun. Nitohanihane jaunna esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaa'en inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jericanejeein caohachaa'in ichaohichene coina.

⁶Nii jaunte jericanejeein canacaanu ichao rijijieein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoain rijijieein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohane'in caohacha ichaa'in ichaohichene corenihate inara rohecaain, inara cairichaerihure niqui, nete inara coroatajane'in naaonjoaan Cana Coaunera Suujuane jaun, raotojoe'in rachoojoe'in Cana Coaunera Ere aonaain tonoraiche atiin.

⁷Nitohane'in atiin laraajiin necairichanaa abaantaain raotojoe'in neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jericanejeein inara rijijieein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaucure saain Masedonia, Acaiha, naaonjoaihunri nenacaa'uru Cana Coaunera coitucuurera. ⁸Nitohane'einte Masedonia batane,

Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateichene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neechene coitucuure itolere neein. Nitohanein itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihacaanu canacaanu inae.

⁹Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeein inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belaa'in, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha ichanohinein nenea inara coaunera niha inaraacha tei jianein raatiriin, esinae rauhijiriin nii ichaohin nenea Cana Coaunera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leeochoaauru raine coitucuuruha itolere neeina jaun.

¹⁰Chaaen techu nacoauneein dede caje turuha uha nii Cana Coaunera Calao'hi, nii oo caje Cana Coaunera ichatenohin Jesosone cohajeichene beebejeeure. Nii Cana Coaunera Calao'hi Jesosote cana casetecaeratihane rai niha Cana Coaunerane jana jianacoon cana mitaeranein ne.

Tsalonecau namihaneeo ichaa Faborone

2 ¹⁻²Nii coitucuhichene tocohaneeinte jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejechanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocooanune coitucuure. Nii coitucuhichene tocohaneeinte canacaanu aina nejerateeuruha nii Tsaloneca cocoaichacurune jana, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, acaauru que casilanaala laraajiin inara rai nere bihacaanune coina.

³Nitohaneina joenreein caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohanein rauhijiriin aitocooanu natiinte canacaanu taebinaene bein, naaonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joenreein canacaanu ereniriaala que aitona rijitiin.

⁴Canacaanu suujua coarajihane jaunte, canacaanu letoae Cana Coaunera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihacaanune coina. Coatiha canacaanu belaa'in niha cachane jerena caaun cacha relaa'in nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coaunerane jerena caaunna jerihane tocohaneein cacha relaa'in nihaacaanu.

⁵Nii coitucuhichene tocohaneein, coatiha canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coaunerate coaraje.

⁶Canacaanu cocoa'inaain canacaanu letoaain niha Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisitone jaunte niqui neere canacaanu rai rauhi. Nena "Naaonjoain canacaanu que suujua acatein neeine cachara", naain erenihacaanu inara rai nihanatiin. ⁷Nechu jataain joenreein cacha rijijiein turuhin, canacaanu nerotohin inara belaa'in inara jana amuhemuhecaanulu. Charijiein teeinti bereecuru belaa'in fojiae neba. Nii rijijieina inara belaa'in inara relaacaanu. ⁸Coatiha Cana Coaunera Ereeicha que inara relaacaanuneeicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeein canacaanu rijijiein ichaohichene coinana itolere necairichanaa abaan-taain turuhin nihaacaanulu, canacaanu coichana aina cutaain inara belaa'in nihaacaanune jaun.

⁹Jauriaana janotiinnetojoein, laraajiin mainajeein amihaneraetoacaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneina canacaanu raajenihane

amihanein, coreniha canacaanuhacha latei coreteen, Cana Coaunera Ere beebejeein ichaorejetocaaunlu, nabana inara cairichaacaanune, chaelai que latijiojoiiriin neeichene coataa.

¹⁰“Baaso chaainjene nihacaanu”, naain iriha cacha natiin, chatohanein baaso chaain nihacaanu. Inara, Cana Coaunera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coaunera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acatein nihacaanune coarajerejetocoichelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuaitein canacaanu colurujiha chuneine jaannu.

¹¹Nii choae tacaainechu calaohi suujua nunaain laraajiaa inacane rijijieein inara suujua nunaain laraajiaain nihacaanune coitucuhiche. ¹²Nitohanihane jaun, coujuriu Cana Coaunera coitucuera neein nena tocohaneein rauhijiriin ichaoche, nii jauriaa inara rai aitocaaunulune tocohaneein raotojoein rachoojoein aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerana jaun.

¹³Coatiha joanreein cacha ere aonajenaa rijijieein Cana Coaunera Ere aonajiheeichelu inara rai bihacaanune jana. Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanune, “Nariha”, naain bajaacaanu. Nii caje coauneeinte esinae rauhijiriin caohachaa inara ichao corein ichaohichene coaratein neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere nihane que necoarate.

¹⁴Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito ere tonoraichene corenihate inara aina nejerateeurelu inara araachuru. Nii rijijieein techu nii Jodeau nena Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito ere tonoraaurera aina nejerateeurelu acaauru araachuru Jorioocuru. ¹⁵Nii Jorioocurute acaauru rai Cana Coaunera ere beera inoansi sohin jaoruhane rijijieein Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaorera ne. Nitohaneeuruhane jaunte acaauru aina nihacaanune bana canacaanu sitaurelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coaunera jerenohin ichana coaacuruhi, nechusatiin cacha aina obaaejeriin ichaauruha neechate laen jerecure. ¹⁶Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichuru coina, Jorioniheichuru rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateure. Nitohaneeuruhane jaunte jataain mululuhin osakuin neeure. Nii jaunte tabiicha acaauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuururein acaauru notaanaa.

Coaiten Tsalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷Inara caje amuhacaanune caje coauneeina, inara coacuhin nihacaanu. Carajaain ita coarinihacache natiine jericha nejeein inara coacuhin nihaacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitojoihacaanu.

¹⁸Inara coaraa unaa jerichaanune naineente canacaanu acate Moconajaaera. Canune Faboro neein caraaje nihane inara coaraa unaa jereun araai saain.

¹⁹Inae coaiten cau turuha Cana Coaunera Calaoi Jesocurisitone banana, raotojoein rachoojoein nereeunni, cacoreniha coitucuhin rai cacha neeichene jaun. ²⁰Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoein rachoojoein nihaacaanu.

3 ¹Jataainne inara coaraa unaa jeretohacaanu niqui, nena naineneri-chaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ²Acaihanejein cana nejera Timoteeochana letoarichaanuhin inara coaraa uhane coina. Acate

Cana Coaunera letononeein canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ureein, inara suujua laraarajiaain nihane, nii aina nelaraarajiaain, inara suujua nunaain neeichene coina, ³nabana cha-tohaneein nejelau suujua cuaain niha chuneine coataa. Inarate raotojoeiin niriinanai coitucuhiche. Saain nitohaneein necairichanaa coaraain nihacache nete ne. ⁴Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocaaanulune tocohaneeinte nelu cana suujua rohecaeraauru. Nitohaneeeinte situelu, nii coitucuhichene tocohaneein. ⁵Nitohaniha jaunna inara coarateeunlu. “Esi-naete chuhisi rauhijiriin Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito ere esenetaain tonoraain neeure”, naain nitohaneein coitucuhanune jerena caaunna inara coarateeunlu. “Baaso que sarunajaain niha Moconajaerane, baaso chaain neeuruhane inacojoeiin nachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu”, naanune jaunne, inara coarateeunlu, nitohaneein coitucuhanune coina.

⁶Nii jaunna nitohaneein esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esenetaain, tonoraain ita belaaain, raotojoeiin neeichene coitucuun, inara caje turuhin biha Timoteeo canacaanu raina jaun. Chaaen techu canacaanu belaaain canacaanu coacuhin, canacaanu coana jeretohichene be. Inara coana jeretohacaanune rijitojoeiin canacaanu coana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotojoeiin nii que nelaraarajiaain atiin rachoojoeiin nihacaanu. ⁸Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataain”, naacaanu, Cana Coaunera notaracae. ¹⁰Nii jaunna janotiin netojoeiin Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebejihacaanune, jataain jelai amuritoheriin esenetaain queecha jaequuin neeichene coina.

¹¹Aihana jaunna canacaanu coroatajaniha Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune coina. ¹²Inara coroatajaneene Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaaain, cachaauru belaaain, naaonjoaain neeiche inara belaichaaunne rijitojoein. ¹³Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito, raineen nenacaauru aina turuha uhane bana.

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

4 ¹Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijieein ichaohin neeichene coina. Nenacaenejian jelai choae jauhecotojoeiin neeichene coinana aitocaaanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

²Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ³Acaiha nejeein nere tonoraaiiche neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaojeraquuin niha chuneine coataa. ⁴Acaiha nejeein sinijiera ainaacha ita jereein jiniiquuin suujua coaraain niha cacha nete caohachae. ⁵Caohachai, Cana Coaunera coitucuruhi rijijieein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶Coa nejesinajeein ita coritaain ita shaquuin nihache. Nitohaneein neinihanete banelajanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane coina, nii inara

rai aitiin inara relaain bihacaanulune tocohaneen. ⁷Coatiha canaacha jerei ichaaechajeen ichaonaa coina cana cotijiaain, cana raain niheilulu Cana Coaunera. Rauhiijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene coinat cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸Cha teeinti, caa inara relaacaanune jaan batoe. Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreen.

⁹Jiniiquiin raotojoeen ita belaijjeen saain itolere cacha belaaain neeichene coina, inara relaa Cana Coaunera jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihacaanu. ¹⁰Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaaain neeiche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeriin inara suujua coaraain inara amute cacha belaaain neeichene jereen. ¹¹Inara letoacaanune tocohaneen raotojoeen ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneecha ichacuche. ¹²Aihute inara que suujua acateen naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuruhi.

Coaiteen turuha uha Cana Curuaanaane

¹³“Naaonjoaainte neeure Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esenetaain onacaauru”, naain inara netonai coitucuhichenena jerichaanu. Nabana cha coitucuheneichene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rijijjeen jataain tabai inaderanaa que inaderaain neeichene coataa.

¹⁴Charijjeen teeinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaoi Jesoso, nii rijijjeen techu aina ichanaa cuurureen esenetaain onacaauru.

¹⁵Nii jaunna inara rai aitocoaanu, cacha relaa Cana Curuaanaane rijijtojoeen. Cha teeinti, coaiteen turuha uha Cana Curuaanaane neren tiaain ichoae, nii ichoachaniha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curihaain. ¹⁶Letonocuru anjeraauru curuaanaa que beratilha Cana Coaunera nete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureen esenetaain onacaauru. ¹⁷Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhini curichaacheen jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaacheen cha bana satonoelanaala. ¹⁸Aihana jaun caa erenaa que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoeen.

5 ¹“Naaonjoain banate turuha ureen Cana Curuaanaara”, naain coitucuhi chunei, nii coitucuhichene tocohaneen. ²Nii coitucuhichene tocohaneente cha coatajeniha chuneine jana turuha ureen. Charijjeen teeinti janotiin turue asijiato. Nii rijijjeente turuha ureen. ³Nitohanerichaanne banate, “Jataain raotojoeente ichaohacache. Coatiha nihei cana que nejerateen chatohaneen cana ichao itajeranu”, naain ereen neeurureen Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa cuurureen luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunijihun cuhin nichotenaa nainecururinaain. Charijjeen teeinti, canaanai siriha enene, inae saa rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotenaa nainene. Nii rijijjeen techu luhecotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureen. ⁴Jana inara laen nesoonaana coariheicheen, cohajeichene jana tururichaaaine jaun. ⁵Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraachene jaunte, jiichoo conaera- cono cachaneen neeiche. Coatiha

Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana nena cacha neein nihaacache. ⁶⁻⁷Nii jaun nainihe ninauhene neein ajenacaauro rijijieein nihaacachene. Itolere bana cana suujua coaraain nihaacache nete caohachae. ⁸Charijieein teeinti, nelarijia que coata teeure soondarooru, acaauru jaberoco acateraanu que, nabana chatohaneein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esenetaain, tonoraain, ita belaaain, cacha belaaain, naaonjoain nihaacachenete cana acatera niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cachenete cana rohan nichuutaain cana coritana nainenereein Moconajaaera. Charijieein teeinti, coata caje ichanohin asiho lauriae soondaro, nabana chatohaneein couturi tiha aina nejerateine coataa. Nii rijijieein techu, chatohaneein cana suujua tenaa nainenereein Moconajaaera, batoelanaala esinae rauhijiriin jianacoon cana mitaa Cana Mitaeranu esenetaacachene. ⁹Coatiha caseteco coaraain nihaacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai Calaoi Jesocurisito coreniha jianacoon mituhin nihaacachene cointe cana raain ne Cana Coaunera. ¹⁰Ohaacachene nihanatiin aina nihaacachene cointe cana coreniha ohe Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito. ¹¹Nii jaun nii aai-chene rijijieein jiniiquiin ita suujua lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejeein Cana Coaunera coitucuurera suujuatiha Faborone

¹²Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua acatein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucuurera beraichanein neeuruhane jaun. ¹³Nii jaun acaauru que inara suujua acatein belainajain, leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuatein letoaauche. Chaaen chu nererojoeaain nenacaauro belaaain suujuateechete, suujua tocharaain suujua nunaain neeuruhine. Chaaen chu nacanacaenaauru corootajanecuche. Raotojoein satiin acaauru suujuatein, acaauru suujua laraajiaain neeuche.

¹⁵Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaain nihache. Ita belaaain, saain itolere cacha, Cana Coaunera coitucuuruhi nihanatiin belaaain neeuche.

¹⁶Raotojoein rachoojoeeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷Cana Coaunera bajaebajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸Chatohanein inara tera nihane nihanatiin coroaecuche, nitohanein coujuriu Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esenetaera neein nena tocohanein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹Inara sujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuane, aonaain tonoracuche.

²⁰Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha batohin neeichene. ²¹Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitoein inara relaauruhane esenetaain tonoraache. ²²Itolere baaso jianein neeuche.

²³Acaiha nejeein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua cureein atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine inara jaberoco, inara suujue aina coaiteen turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein tiaain. ²⁴Nitohaneinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohanein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru corojeein acaauru coaauwane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaauhe canacaanu rai atiin.

²⁶ “Inara coaauwuruha jera Faborooru”, naauhe satiin cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauhe, Cana Curuaanaa letoeratenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara corootajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche.

Nitohanein neeine.

Tesalonecau Nenacaauru Rai

Faborohacha Letoi Coroataja

“Chatohaneein neeiche”, naa Faborone

1 ¹Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteo, naaonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saa in nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoacaanu. ²Inara coroatajanein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaainte raotojoein neeiche.

“Nariha”, naain corojeein Cana Coaunera bajaa Faborone

³Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaa in neeichene jaun, “Nariha”, naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae. ⁴Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebejihacaanu, Cana Coaunera Calao hi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene jaun. ⁵Nitohanein abaantaain neeichene jaunte esinae rauhijiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunerane coaraa cuurureein inara coaraauru.

⁶Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaa in niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoori- anjeraauru ainane banate, nebetacanaa tereein cana rai Cana Coaunera. Nebetacaacachene jana, acaauru cana rerohariha necairichaauruhane coina. ⁸Cana Coaunera esenetaauruhi, chaaen nii jianacoon cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, casetecaa usi tabai quene cointate turuha ureein Cana Coaunera Calao hi. ⁹⁻¹⁰Canacaanuhacha beebeji esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaerauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane coina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijiaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaaen nachu caohachaa in coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jerichanejeein inara amihaneeo ichaa in neeichene coina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun. ¹²Nitohanein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohanein

Jesocurisito letononeein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohaneein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaine jaun.

**Inae cuu te lalajiha Cana Curuaanaa turune janate
niha cureein leinjiin cache coritaaraanu**

2 ¹⁻²“Naaonjoaainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito”, naain bihacaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai been beratiha Cana Coaunera jaunna coaiten turuha Cana Curuaanaane bihacaanune coina, cau inara rene turuha uhacaanu”, naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaaen chu, “Canacaanuhacha letoaijie”, naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neeichene. ³Nijiaonriha chatohanein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neeichene. Inae cuu te lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha aansai cache coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqui nete nii acaauruacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴Niite Cana Coaunera aina nejeratein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraacachane jereein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nena Cana Coaunera Loreri asaas.

⁵Coaauquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihacaanulu. ⁶Inarate cojunacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷Inae nunuejiha nii Osa neba amihaneon asinojoein. Inae jianiha nii acatera neechate cohajei, ⁸ecoca nii nechu aansai atebinaene coina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, nereaicha que jiheitiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹Nii nechu aansai ataibinaen osaaonate turureein nechu aansai atebinaen Moconajaaera letono neein, nechu jataain itolere ichaain cache coritaaraanu que, nohanein itolere ichaain cache notaaranu que. ¹⁰Nitohaneinte itolere que nohanein ichaanaa rauhi aonane jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹Nitohaneinte casajeje esenetaauruhane coina, ninauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹²nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajeicha tonoraeraaurune coina.

¹³Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha”, naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataainte inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejein inara que tacaajeein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua corein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴Nii jaunte nii canacaanuhacha beebejei nere aina cuaain inara cotijiae Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijeein aina neeiche caohatiine coina.

¹⁵Aihana jaun nitohanein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhaneerein tiaain inara suujuatein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷Inara suujua laraajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoanlu caje coaunein cana belaicha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijeein aina niha curichaacheine tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

Cana Coaunera bajauchete, canacaanu coroatajaneine

3 ¹Inae satono nejeeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajauchete canacaanu coroatajaneinete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebejei Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aai-chene rijijieein caohachaa in esenetaain, caohatiin raain tonoraauruhine. ²Esenetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansaneein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coaunera, nabana chatohaneein canacaanu teeuruhane coataa. ³Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua laraajaa in inara beraicheein, nabana chatohaneein inara tiha joenreein chaelaine coataa. ⁴Nitohaneeinte esinae rauhijiriin inara coroatajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijieein ichaaechajeein ichaohichene coina. ⁵Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate, inara belaa in niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatoanai niha-natiin abaantaain neeiche.

⁶Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoinanohineeinne mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coaunera coitucuera amihanenaa jerelanaala, caa inara relaacaanune jaan tonorana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸Inarate raotojoein coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala nirijieein core colane inara caje lenone bajaain nenihaacaanune coitucuhiche. Nitohaneeina janotiin netojoein amihaneein coreniha canacaanu lenone coreteein nerejetocaaanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latijiojoiiriin niha chuneine coataa. ⁹Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiine amihaneein coreniha canacaanuhacha latei coreteein nerejetocaaanulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocaaanulune rijijieein, “Chunei amihanenaa jerenihane coa lenoniha”, naacaanulu. ¹¹Nii inara laurijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataain nirijieein amihanelanaala nech u jataain amuhemuhecure, joenreein acaauruacha jerei ichaaechajeein”, naaina coitucuhacaanu. ¹²Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoinanohi neein nihacaanune jaun aitorichaanuhin, acaauru rai aitocoi-chene raotojoeincha amihaneein ichaauruhane coina.

¹³Coa caohacha ichaain neeichene jianichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacuuuche.

¹⁴Cha teeinti, erenaa tonoraelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aitocaaanune tonoraene; nitohanei nihane, nijiaonriha tonaain ereeichenete necoejeeine.

¹⁵Nijiaonriha aina obajeein nejerateechene. Coujuriu Cana Coaunera coreniha ita nejera neein nena tocohanein, raotono que cuaain suujuateein neeuche.

Satonotihane rai, “Raotojoein neeuche”, naa Faborone

¹⁶Inetono janonaa bana inara coroatajaneine cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷Canune Faboro neein caraaje nihane cacoii que laenaain caa quiricha letoaaun. Catohaneeina laenaain letoaaun canu.

¹⁸Satiin inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisito.

Nitohanemiin.

Timoteeo Rai

Faborohacha Letoai Leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteeo rai Faborohacha letoai quiricha

1 ¹Canune Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoon nihacache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiteen nacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanonaa que nihacachene coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naaonjoaainte canu cocoinaain caletoae.

²Ii raine caa quiricha laenaanra cacalabi Timoteeo. Cacoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhine jaunte, cacalabi neeinha. Raotojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

**Baasoneein cacha relaaurea que necoeraain niha
Timoteeone coina suujuatiha Faborone**

³Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocooaunlune tocohaneein nii Efe-sohacha neeu. Coa baaso que nii quicha relaaui relaeranihane, coa ninauhene coarajiha. ⁴Coa nereretanaa inoaesi baasoque nereretanaaauru aina inara suujua cuuain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanajaau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaan. ⁶Baaso erenaa que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jianein raaje nitajeeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷Nitorijihanei cachaaurute, cacha relaeranein nena jerecuree in nechu jataain joanenrein.

**Jeriha Acane rijijieein ichaoha cachane coinate, aitiin
Naitoonjoan laenaeratelu inoaenlu Cana Coaunera**

⁸Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasonein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocohaneein aitiin laenaeratelu inoaenlu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachaain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohachae. ⁹Coatiha caohacha cachaauru sujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cacha amuritoheriin suujua coaraain

niha nocoetocuri suujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Nechu aansai osaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi suujuateraanu quete nitohaneein laenaeratelu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatieichuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaenchu sinijeranelanaala nena e ne aina ichaojeracoori, ene rijijieein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijijieein namute ene aina ichaojeraqui, cacha basijiauhin necoretenacaauru, casajeeuru, chaenchu “Cana Coaunera te coaraje”, naain nohanenacaauru, naonjoainuri suujuateraanu quete niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Caohati cacha relanaanajaa caohateraneein nenacaauru suujuateraanu quete, niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaanune jaan caletoaera Cana Coaunera Ere rijijieeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoaensi.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna corojeein, laraajiin cacha relaanune coina caletoa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. Caohachaaain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhane jaunte caletoe niicha jerenohin ichacaunne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaurera cairichaerichae-toonlu. Nii atiinte atiin cacoelaa in cara Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohaneein nerejetoonlu. ¹⁴ Jataain cacoelaiha Cana Curuaanaane jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaete rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canune osaonaauru nujuaneein neeunlu niqui. Nete atiin cacoelai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuuruha satiin cachaaurune coina. “Charijieeinteeinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijijieeintechu canu belaicheein”, naain Cana Coaunera esenetaerate nitajenaa charaneein nena ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charaneein nena Cana Curuaanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoaenlu netojoein.

Timoteeo suujuatiha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoaeratiha Cana Coaunerane rijijieein, laraajiin, neeunaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteeo. ¹⁹ Tabaaurune Cana Coaunera sacunaa jerecuruhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coaracure. ²⁰ Nitohaneinte situurelu Imeneeo, Alejaandoro, naonjoaunri. Nii caaijena Moconajaaera que case-tecaeratenajaaunlu, coaiten nacoauneein Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitohaneein situhine.

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin Cana Coaunera

2 ¹ Jauriaanejein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru coroatajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoinanacaihuri, naonjoaunri suujuatiha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaurureein cachaauru. ³ Nitohaneinte jere nii jianacoon

cana mitaera Cana Coaunera. ⁴Acate satiin jianacoon neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jere. ⁵Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachaaain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nena ne. Cana rijijieein cachaneein nihana jaunte naine. ⁶Inae nitohaneein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenihane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoon nihacachene coina.

⁷Nii jaunna Jorloo niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraacha letoa-nojoneein neeun, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane coina. Curisito esenetaera nihanune jaunna, rauhijiriin aitoon noanenaanelanaala.

Caohachaaain suujua coaraain neeuruha quichaauru aina enecurune

⁸Nii jaunna itolere sacutaain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaunune jereun canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera bajaa satiin nere tonoraeraaurune jereun.

⁹Coa cajione jataain coreti que necoreteeuruha enecuru. ¹⁰Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nena tocohanein cacha belaihuruhine enecuru. ¹¹Cacha relaa relaerane, inauheneeicha aonajeein nerelaauruhine enecuru. ¹²Coatihachu chaaen quichaauru relaaauruha enecurune jerinaaun. Jiaonria quichaauru amuritiin letoaaauruha enecurune, ¹³necoaaunaa Ebane ajiniha, Adaan coaunaain niha Cana Coaunerana jaun. ¹⁴Cachaauru coauna Cana Coaunerane bana, coatihai nii Adaan coritae Moconajaaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵Nii jaunte canaanai sirihane, inae janohane rai cuna caaun necairichanaa coaareein ene. Nete atiin jianacoon niha cuurureein ichoteratenajarichaaain Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaurera enecuru.

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

3 ¹Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera beraicha neein nena jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jerereein. ²Caohachaaain ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin ene lananeein nihanete caohachare. Chaaen suujua coaranein nihanete caohachae. Chaaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaain raeranein neinihanete caohachae. Chaaen caohachaaain cacha relaanete nere. ³Niheichu chaaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereinihane abaan-taain, coriqui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naaonjoain nihanete caohachae. ⁴Chaaen, caohachaaain sinijiera suujuatein, bereecuru suujuatein, saain nii loreri asaa nenacaauru suujuatein nihanete caohachare. Chaaen suujua acatein, erenaa tonoraain neeuruha bereecurunete caohachare. ⁵Inasiinte comasai suujuatenaa inaelanaala, niheichu bereecuru suujuatenaa inaelanaala nihane, chaaen Cana Coaunera coitucuurera beraiche-beraichacuru. ⁶Chaenchu ena Cana Coaunera aina enonaa nihane, caohacharihei leeocho cachaauru amuritoheriin suujua coaraain itolere inaa nocoetohane. Charijieein teeinti ai Moconajaaera, nii rijijieein situhane casetecaa Cana Coaunerane coataa. ⁷Chaenchu Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaranein nihanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconajaerane, nabana baasonein ichaane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera beraichanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera diaconooru

⁸Suujua coaaraneen niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneranete caohachare. Chaenchu casajenelanaala, ajetoritelanaala, niheichu chaaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹chaenchu chatohaneen teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera nihanete caohachare. Chaenchu nii niicha coitucuhi suujuelanaala nihanete caohachare. ¹⁰Nitohaneen neeuruhane acaauru coujuhin acaauru coaracuchete, neniha acaauru rai lanaine Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen neeuruhine. ¹¹Jerichanejeein enecuru netonai, caohachaaain suujua coaraain neeuruhanete caohachare. Chaenchu casajenelanaala, niheichu erenacaaotelanaala neeuruhanete caohachare. Itolereeneen rauhijiriin caohachaaain neeuruhanete caohachae. Nitohaneen neeuruha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen nenecaauru- diaconooru enecurunete caohachae. ¹²Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneen nihanete caohachare. Chaenchu, sinijiera suujuateen bereecuru suujuateen, saain nii loreri asae nenacaauru suujuateen nihanete caohachare. Nitohaneen neite caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera diacono neen nihane. ¹³Nitohaneen caohatiin acaauru amihaaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureen cachaauru. Chaentechu jelaai amuritoheriin laraajiin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureen.

Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru

¹⁴Enanecoojoana turuhin ichoharaa uhene rijitojoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. ¹⁵Nii jaunna inaeen ichei caa quiricha letoareeunni, cojoainihanune, coujuriu Cana Coauneraacha ranojoieneen nena nicha tei Idesia neeichene jaan tocohaneen caohachaaain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neeure Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru. ¹⁶Jataainte caohate esinae rauhijiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqui, nete coitucurene Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru.

Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachaneen.

Nii janate coujuhin coaraa Cana Coaunera Suujuane jana caohate.

Coujuhin coaraane janate, coarajeeure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

Nii jaunte amuhemujeein laurilaurichuru nenacaauru cachaauru rai beebejeeure Cana Coaunera coitucuurera, itolereeneen caa chauratane sacutaain coitucuuruha cachaaaurune coina.

Chaentechu nacoaneen dedeeu rae Cana Coaunera. Nitohaneente saain coitucuhacache.

Baaso que cachaauru relaurera

4 ¹Rijieeoriin banate Cana Coaunera ere jianeen ratiriin casaje que acaauru relaan, acaauru coritaa osaaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureen tabaauru. ²Nitohaneente necoejena charaauru casaje cachaauru ere tonoraa cuurureen, niritiinte be rauhijiriin Cana Coaunera Suujue. ³Nitohaneente ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureen. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureen. Chaentechu joenreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureen. Raotojoeen corojeein Cana

Coaunera bajaain que neleenijiaain niha Cana Coaunera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaaaurune coina, itolere lenone coaunaain niha Cana Coaunera natiinte, que neleenijiaain niha cachane caohatiha cuurureein.

⁴Itolere Cana Coauneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainiheique irihacane. Nitohanihane jaunte, coroajeein Cana Coaunera bajaain joaareein raacachene caohachae. ⁵Nitohanein biha Cana Coaunera Erena jaunte caohachae. Chaenchu lenonichaachene ajiniha bajaacachenete caohachae.

Jesocurisiko letono esine

⁶Caa caitoonjoan que cana nejeraauru Cana Coaunera cachaauru relaainete, esinaaen rauhijiriin Jesocurisiko letono esinenein niha curiquiin. Charijieein teeinti, lenonihane baiha raotojoein nellararajiae catcha. Nii rijijieinte Cana Coaunera ere coitucuhine laraajiin niha curiquiin, nii caohati nerelanaa najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coauneraacha jerenohicha ichajeeincha neeu.

⁸Najaicharoaa cana jaberocone coinate nelate cojoanoonetojoein necoatiijaacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonoraacachene. ⁹Esinaena aitoon, aihane jaun esenetaachenete ne. ¹⁰Acaihanejein Cana Coaunera esenetaacachene jaunte cana batohin, cana nocoje channuuruhane niha natiin, neeunaain mainajeein amihanihacache.

Satiin cachate corootajane Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera corootajaniha cureein, leeochoaauru corootajanihane amuritoheriin. ¹¹Caritiin suujuatenajaain relanajaa. ¹²Enamanaa neena jaun, ii batohin, ii nocoje channuuruhane niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neute, ii coaraain ichejijiein caohachaa in neeuruhine Cana Coaunera esenetaaurera. Caohatiin ereerejeein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoainuri belaa in, Cana Coaunera Ere esenetaain, ishujua coaraain, naaonjoaain neeu atiin.

¹³Turuhanune reentiaain, ita taojiaa cachaaaurune jana Cana Coaunera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coaunera coreniha cana nejeraauru suujuatein relanajaa. ¹⁴Jiaonriha ichei Cana Coauneraacha tei amihanenaa jianeene. Acaauru letoaa Cana Coaunera Suujuane jaunte, ichouturi ichoae biji tein, ii cocoainaaunre Cana Coaunera coitucuurera ichauhenaaauru, nii niicha tei amihanenaa nainaa in coina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵Atiin itolere bana ii amihaneon ichaaechajeein neute, taeneein naurutanaurutaain cuujiha ii amihaneonne coaracurumiin satiin cachaauru.

¹⁶Aonaau. Caohatiin ishujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachaauru relaau laraajiin. Nitohanein ichaainete, nichotein jianacoon neriquiin ii ere aohanraauru aina.

Cana Coaunera coitucuurera aina suujua coaraain nihane

5 ¹Baasonein ichaa chunei ichauhenane, coa cotaicha rijitiin suujua-tiha. Charijieein teeinti chaca suujuateine suujuatei. Nii rijijiein raotojoein belaa in suujuateu. Chaenchu chocoalacuru belaa in rijitojoein

enamanaacuru belaihu. ²Jericha nejeeinchu choba aina caoachaa'in neeine rijijieein enecuru aina caoachaa'in neeu. Jericha nejeeinchu ii baihuru aina caoachaa'in neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaa'in neeu.

³Niha autananeen enene coroatajaneeu, esinae rauhijiriin cairicheineen nihane. ⁴Jana, niha calaohi, nichoala, naaonjoainne fojiaaraauru nihane coitucuhin, coitucueracuru neen nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojiaa acaauru fojiarane acatiha tacaain cainaaauruhine, nitohaneen jeriha Cana Coaunera jaun.

⁵Canaanai sirilanaala jataain jelai nihanete, Cana Coaunera bajaabea-jaaecure janotiin netojoeen autanaauru esineeu, acaauru coroatajanena nainiha Cana Coaunera coitucuuruhana jaun. ⁶Jana, itolere rucuheleeuru-hacha coacuhin caohatiin neruujuein raotojoeen ichaonaa coaauca autanane, ninauhene nena rijijiein niha cureein.

⁷Caritiinchu acaauru relaa, suujatera latecuruhane coataa. ⁸Chunocoha chaelai latiha naraaichuru jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojiaaraauru coroatajanena jerenihanete, Cana Coaunera coitucuruhi fautaeriin nereein, "Cana Coaunera coitucuhanu", naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹Coa joenreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneen curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaa'in saota choonca ajaa-naca niha autanane curuaa laenaa. Chaaen leinjiin quicha aina neein autana nihane, curuaa laenaa. ¹⁰Chaenchu jaiti jiniquuin ichaohin neeuruhane caje coauneen, caohatiin bereecuru fojiaa neen, rene bedaenecuruha niicha coitucuruhi cachaaurune jana caohatiin raera neen, rene bedaenecuruha cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuerane jana jataain belaa'in raera neen, necairichaa chuneine jana coroatajanera neen, naaonjoa'in neiniha-nete caohachare.

¹¹Jana jaiti ena nichauhenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana "Inae coaiteen nelanajariaunni", naain iriha Jesocuriso raine baiha, ¹²Jesocuriso ere tonorana coiinteen nacoauneen nelana-jaane, caseteco coaraane coataa. ¹³Chaenchu bajaritiin neen, le lorerichuru asae cuhin cajihaneen casaje que ereerejeen itolere cachaacha rautaai que enohane coataa.

¹⁴Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereeun. Nelanajain bereecuru fojiaain, rai namihaneen ichaane jereeun, nihei cha que lerateen colurujuenaa naineniha Moconajaerane caina. ¹⁵Tabaauru Cana Coaunera jianein, Moconajaera ere tonoraauru autanaaurune jaun.

¹⁶Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraur enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemiin. Nabana jataain mainajeen amihaneen coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru cachaaurune coataa. Nitohaneen ichaquichenete, esinae cairicheineen nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureen Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru cachaauru suujua-teen beraihurera ichauhenaauru belaa'in coroatajanecuruhine. Chaenchu

acaihanejein Cana Coaunera Ere beebejeein cachaauru relaaureaacha corootajanecuruhine, leeochoaauru corootajanecuruhane amuritoheriin.

¹⁸“Baca amiharateeiche aroso rojoenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujuae conajaa in amiharatihache”, aitoa Cana Coaunera ere cuhanaine jaun, amihanihane coreniha quihanete caohachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeein cache relaaurea ichauhe-naaurunete caohachae.

¹⁹Neniha corootajaa in, nichatajaa in, naaonjoa in coaraaurune jana ii rai ichauhena coluruija chuneine coa tonoraa. ²⁰Chaenchu baaso ichaaechajee in nosatihajee in sacuha chunei ichauhenane, ita taojiaauruha cachaaaurune jana, aonajeeuruha satiinne urichoo mijiainetiin rai aitiin suujuateete caje coaraa in casihuruhine nii leeochoaauru.

²¹Chunei jataa in ii suujua acateeine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaaurune jana acaauru suujuateeu, caa aitocoaunne tocohanee in. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaaen janijiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naaonjoaihunri notaracaana caa caritiin letoaaun, atiin nitohane in ichaane cina.

²²Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru bichauhenane in enoha, nabana enoin baasonee in ichaane, corootajanerane in ii nerotohine coata. Atiin ishujua coaraa in neeu.

²³Cunaitejerii ii suriquene rijijie in, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Ansijiin bino cohin coaraau.

²⁴Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaante nera”, naa in que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaonjoaante nera”, naa in que erei colane.

²⁵Jericha nejeointechu nii rijijie in inanacae caohacha icha in niha cachane. Jana jauriaanejee in inanacaenihane nihanatiinte nirijiee in cuaajee in inanacaa cue.

Niha fatoroonne

6 ¹Rebeeocuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que eree in, nii Jesocurisito que cache relaachene que eree in cana que baasonee in ereeuruhane coataa. ²Chaenchu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejee in nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijie in nihane coreniha, coa baasonee in nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojoeriin corootajanecurumi in nere tonora in, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³Caritiin relanajaeniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiri in cana relaa cana relaaureane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴itolere coitucuera niha nocoetoree in. Niite ita cotainaa jerere in joanree in casaje coreniha nejesinajee in. Nitohaneente ita inasinee rijitoherijitojee in, ita cotaain, ita que eree in, ita esenetaelanaala, ⁵ita que nejesinajee in nejeratee in ita cotaairi in neeuree in. Nitohaneente neeuree in esinae erenaa rauhi baitee in naasaenacaauru. Nitorijia

neeinchurute necoriquijiaain, nerujueleitein nenea coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jerereein inacojoein. Nitohanai nihane, caje neloonaun.

⁶ Jataainte nelate, caa chauratane que nenea rucuhele que cana suujuela-naala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijeein teeinti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii riji-jieeintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu. ⁸ Aihana jaun neejiha cana lenone, cana cajione naajeine, niicha aina raotojoein niha-cachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhele, naaonjoain taojiaa jereraaurute raaje necairi-chaaure. Inacojoein necoriquihana que suujuateente, raajenihane neco-ritaain necairichaaureein nitohanein nenea jereraauru. ¹⁰ Caohachaa jataain coriquicha jeriha cachane, cache aasaeranein niha coriquine jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetaain tonorana jianein, raajenihane necairichaaure cache tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neeunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neeina jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaa, cachaaure belaa, joanreein abaantaain, ishujua coa-raain, naaonjoaain nii ichaana caohachaa cha sacuu.

¹² Arajiin aonajeeurera urichoo, “Inaen Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichauuni”, naailune jaun, laraajiin neeunaain, caoha-chaa, nii sanaachara nejeein nenea ichaana caohati que nemucuhin atiin ichaa. Nii ichaane coina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaa.

¹³ Itolere cachaaure rai ichaanaa tera Cana Coaunera notaracae, chaen nii cocainanacai Ponsio Filato rai caohati erena que erei Jesocurisito nota-racae, ichei caa aitiin letoaaun. ¹⁴ Caa ichei aitocoaunne rijijiein rauhiji-riin ichaa. Nabana coaiten caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataaine coata. ¹⁵ Inae cuu tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coaunera- canaacha belaa satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejeein ne. Chabana cache turu-naja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coaunera inanacaelanaala nenea. Acate acaneein nereein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coraenojonein.

Nitohanein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni”, naain leeo-chaaure que necohasitaain niha. Enaachate nitajihane, nitajeeoricheelin coriqui. “Cana corootajanerihani Cana Coaunerana jaun cha lateriaunni”, naauruhine. Acate canaacha latei teraneein ne, raotojoein cha latelanaala nihaachene coina. ¹⁸ Aihana jaun cairicheihuru corootajanejeein nein, raotojoein nein chaelai latecuruha leochaaurune, acaauru rai tiaajeein nee-ruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohanein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coaunerane, nii niicha tei ichaana chabana nitajenaa-chara nejeein nenea raa cuurureein, necairichanacaaure corootajanecuru-hane jaun.

Satonotihane rai Timoteo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoan erenaa rauhi tonoraau inoalenlu netojoeein. Coa caa chauratane que ecocohin nenea erenaa tonoraa. Coa, coitucuera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonoraauruhane, Cana Coaunera bero rauhi udae cuuruha tabaaurune jaun.

Icholaain ii beraaine Cana Coaunerara Timoteo.

Inaen saa.

Timoteeo Rai

Faborohacha Letoi Coroataja

Coaiteen nacoauneein Timoteeo rai quiricha laenaa Faborone

1 ¹ Jeriha Cana Coaunerana jaunte caletoae, Jesocurisito que cachauru relaanune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine nacoauneein laenaaunra quicha belai cacalabi Timoteeo. Raotojoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeuuine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

“Nariha”, naain ichoreniha Cana Coaunera corojeein

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijijieeine Cana Coaunera belaiin, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana janoitiin netojoein Cana Coaunera bajaebajaeaaunne jana casuujuaniiha neeori-tohine, “Nariha”, naain ichoreniha Cana Coaunera corojeein.

⁴ Itolere banana inota baca raainaaaine coaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataain raotojoein rachoojeein nihanune coina. ⁵ Ishuujua coaraain Cana Coaunera esenetaaine quena, casuujua ereerejeeun coaaucaune. Jerichanejeein techu Cana Coaunera esenetaaurelu edaa Loira, choba Eonise, naajoaihunri. Nii jaunna, “Daae, rai neba, naajoaihunri rijijieeinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonorae Timoteeo”, naain casuujua ereerejeeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun”, naain joenreein cacha rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin nacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae cacoii meecaa-nune jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaau. ⁷ Coa casiha. Coatiha casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Larajiin, neeunaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoain belaiin nerero-joecaelanaala neein, suujua coaraain nihane cointate esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun”, naain joenreein cacha rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cacha relaanune coreniha case-teco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cacha relaiine coreniha, iitonai rerohecaauruhane, atiin larajiin neeunaain neeu. Ii coroa-tajanerichaa Cana Coaunerana jaunte, abaantain neunanaa naineriqiuiin.

⁹Caohachaaïn nihacachene que aïnaa tocohaneeïnte, cana cotijiaaïn cana rae Cana Coaunera, acaïhanejeïn nere tonoraera neeïn nihacachene coïna. Niritiïn jauriaanejeïïn aitiïn cacha coaunaane jaunte, Jesocurisito cacha nïchaachene coreniha cana belaaïn cana rae Cana Coaunera. ¹⁰Nitohanihane jaunte jïnacoon cana terane que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraaïn coitucuhacachene coïna. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitone jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculocohin onaacharanejeïïn nerïchaacheïïn coaiteen turuha Jesocurisitone.

¹¹Nii jaunte canu cocoainaain caenoaain caletoae Cana Coaunera, rai nere beebejeïïn Jorioniheichuru relaanune coïna. ¹²Nii jaunna chaque casilanaala nere beebejeïïn cachaauru relaanune coreniha, caa catohaneïïn caseteco neeïn neeun niqui, nena coejelanaala caa neeun, cana coroatajanera coitucuhane jaun. Acate laen naine cacorataaneïïn cacoeraïha ne, coaiteen nacoauneïïn turuhane reeintiaain.

¹³Nii jauriaa ichelaanulune rijijieïïn ichaaechajeïïn neeu. Jesocurisito cacha nïchaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coaunera, leeo-chaaauru, naaonjoaïn belaaïn nihacache. ¹⁴Cana suujua cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuena jaun uhaaïn, atïïn que neeunaain nii ichei Cana Coauneraacha tenojoin erenaa rauhi tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵Nii coitucuhine tocohaneeïnte caque jaolecoore saain Asia cocoaïchacuru. Fijelo, Ereïojene, naaïojaihunri nihanatiïnte saain caque jaolecoore.

¹⁶Onesiforo sinijiera, bereecuru, naaonjoaïn belaaïn coroatajaneeïne Cana Coaunera atïïn carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane coreniha. Acate caseteco neeïn nïhanu natiïn, cacoreniha necoejelanaala cacorataane. ¹⁷Cau Romau turuhïnte, mainajeïïn amuhemujueïïn caariïn, tabiïcha cauruhin atïïn cacorataane. ¹⁸Nii choae tacaain techu, nii Efesoo nihaca jïniïquïinne bana, jataaïn cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii coreniha atïïn belaaïne Cana Curuaanaa Jesocurisito, ïnae coaiteen cau chauratane que turuhane bana.

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neeïn nena tocohaneeï necairichanaa abaantaain neeu

2 ¹Laraajïïn atïïn neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitone jaunra cacalabi. ²Cha teeïnti letoaera nihane erenaa tonoraain ichae, nii coaraaïn relaute leeo-chaaauru relaera neeïn neeïne. ïnae araai saain cachaauru relaanune jana, aonajerejetoïhilune jaun, nii rijijieïïn acaauru relaau.

³Charijeïïn teeïnti letoaa acaauru curuaanaane, atïïn necairichanaa abaantaain ichacure caohati soondarooru laraajïuruhane. Nii rijijieïïn coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neeïn nena tocohaneeïn necairichanaa abaantaain neeu. ⁴Joanreeïn cacha rijijieïïn ichaonaa nainihei soondaro. Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijieïïn chu cana Curuaanaa neeïn niha Jesocurisitone jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai letono neeïn nihacachene jaun.

⁵Charijeïïn teeïnti necoatijiaacane, cacha amuritona nainenihaca necoatijianaa beraïcha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijieïïn techu nii Moconajaera amuritona nainenihaca Cana Coaunera Ere tonoraenihacane.

⁶Charijieein teeinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje raain que lenoneein nihacache. Nii rijijieein techu Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichacaachene, tonajelanaala raotojoeiin nerichaacheein, itolere que cana belairichaa in Cana Coaunerana jaun.

⁷Caa caitoonjoan que ishujua ereerejeein coaucute, coitucueneeine icho-rataanemiin Cana Coaunera, aonaain coitucuhine coina.

Jesocurisito que coaauu

⁸Cana Curuaanaa inoansi Rabiri foeratenojieein niha Jesocurisitone que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹Nii beebejeein relana-jaanune corenihate, leecha ataebinae chara tocohaneein *cadena* que canu cositeein, catohaneein cacasetecaure niqui, nete caa quere cacha relaanune jaan cositenaa nainecurene laen.

¹⁰Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coaunera janiinohinchuru relaan, Jesocurisito coreniha jianacoon neein, nitajenaa charanein neeuruha Cana Coaunera janiinohinchuru cachaaurune coina.

¹¹Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coaunera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹²Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanonaa que nerichaachein.

Que jaolecohacachenete, acaentonai cana que jaolecoreein.

¹³Cana aitoonjoan ichaenihacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein.

Nitohaneein laen niha acana jaun.

Caohachaa in suujua coaraa in niha Timoteeone

¹⁴Caohachaeniha nitohanaine jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaa in neeine coina, nabana nitohaneein neeuruhane coataa. “Caa erenaa laaojoi-riicha coreniha ita cotaaine rijitocoache”, naain Cana Coaunera Ere beeurera suujuateu, atiin Cana Coaunera notaracae. Nelatihei erenaa laaojoi-riicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nererojoecaain neeuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵Atiin naineeine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaaun rauhijiriin, charijieein teeinti ai leenjiin cacha, laraajiin amihanihane letoaera que necasaene nii rijijieein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei amihane-naa niicha tei ichaa. “Caohatoha chamijianeonra”, naain ichei iriha Cana Coaunerane coina. Jana rauhijiriin relanajaeneenete ii nocoaje chanureein Cana Coaunera.

¹⁶Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuuruhi rijitiin erenaa baaso que irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraachene coataa.

¹⁷Charijieein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine ohe. Nii rijijieein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraachene, inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajiha curiquichein. Nii corenihate nita-jeeure Imeneeo, Fileto, naaojoaihunri, ¹⁸“Chabana oo caje nacoauneein neja-berecaain nichaauraain nerinaain cacha”, naauruhane jaun. Niritiin ereeuru-hane jaunte, nererojoecaure acauru aohanrauru tabaauru.

¹⁹Nii jaun, “Cana Coaunera esinae esenetaerauru suujua coitucue. ‘Cana Coaunera coitucuera nichaaun’, naain iriha chunei cachane, baasoneein ichaohane jianemiin”, naa Cana Coaunera Erena jaunte, esinae Cana Coaunera cachanein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianein nihacachene jaun.

²⁰⁻²¹Charijieein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti caje ichanohin ojoaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojoaichu, baichaje, darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naaonjoain; tabaauru nelatein joanreein lenone curu que; jana tabaauru nech jataain joanreein calani joanaana jaannu que nelatein. Nii rijijieein techu, osa jianein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha curichaachein Jesocurisito cachanein joanreein amihanenaa caohati ichacaachene.

²²Aonau. Enamanaa neeine rai caohacha tocohanein nena baaso caje naururu. Suujua coaraauru cachaauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa bajaabajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin, esenetaain Cana Coaunera, chamute cacha naaonjoain belain raotojoein neeu.

²³Casaje que ita rai ereereecuruha leeochoaurune coa iriha, nabana ita baijiaain ita cotaachene coataa. ²⁴Nainihe Cana Curuaanaa Jesocurisito ere que cacha relaeranein nena namute cacha aina nejeratein nihane. Itolere cacha aina jerichanejееin ita belain nihanete caohachae. Chaenchu raotojoein caohatiin rai suujua coaraain, cotailanaala relain ²⁵raotono que cuain cacha suujuatein nihanete caohachae. Caitono tocohanein nihanete jerecureniha tabaaurune nihanatiin, acaauru suujuatein acaauru suujua corenaa nainerein Cana Coaunera. ²⁶Inae nitohanein acaauru suujua coriha Cana Coauneranete, enana rauhi coitucuuruhane caohachanajeein nichotiha cuururein Moconajaaera caje.

**Naaonjoante cuururein cana janonaa satono rai coaiten
cajiha turuhelalajiha Jesocuristone bana.**

3 ¹Aonaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaerin roeocaa cuururein Cana Coaunera coitucuruhi. ²Nitohaneurite nelaetoha nocoetiin, jataain coriqui mucunaa coacuhin leeochoauru que necohasitaain, ita cotaain, niheichu fojiaraauru ere tonoraelanaala, nech jataain aansai ataibinaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraelanaala niha cuururein. ³Chaentechu necairichanacaauru coroatajanena coacuelanaala, casajenetiin, baaso ichana jerecurehane suujua coaraelanaala ichaain, naaonjoan cuururein. Chaaen techu nech aansai ataibinaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejeratein, naaonjoan cuururein. ⁴Chaaen techu itolere coitucuha nocoetiin niicha jerei ichaain niha cuururein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuha nocoetoha cuururein.

Coa nitohanai cacha raa. ⁶Nabana raaichene jana, nech aaso ene cojoaelorohe coritaain nihane coataa. Nitohaneurite, suujua coaraelanaala niicha ichana jerei ichaain neeururein. ⁷Itolere banate niqui nerelaaururein, nete chabana ichaonaa rauhi coitucurenerein.

⁸Charijieein teeinti Moisesa ere tonoraurene nii coroatajai benanecuru-Janesi, Jambresi, naaonjoanri. Nii rijijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi

tonoraaurenereein nitorijiane i cachaauru. Naasaheca acauru suujua cuharena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaaena jerecureein.⁹ Jataain chatoanai ichacururiaain, nechuaasoneeojoaauruhane coitucuururichaa saain cachaaaurune jaun. Charijieein teeinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijijieeinte situha cuurureein nitohaneeri.

Timoteeo sujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneeinte chuhisi caohachaa neni. Chaaen techu cachaauru relaanune jaan coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeon coitucuhin, esenetaain quicha belai coitucuhi. Chaaen techu neunaa casuujua coitucuhi. ¹¹ Chaaen techu caniha nejerateeuruhane jana abaantaanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Listra neen curuajaihuri neseeuru nihanune janate, caniha nejerateen carerojoecaauruhane jana, jianacoon camitaa Cana Coaunera coitucuhi.

¹² Esinae rauhijiriine caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute roeocaa cuurureein niqui, nete ¹³ raajenihane necairichaa cuurureein nechuaansai casajeeuru. Nechu jataain nii rijijieeinte ita coritajeein jeelai amuritoheriin necairichaa cuurureein nechua jataain casajene jaun.

¹⁴ Ii laen rauhijiriin nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neene caje coauneeinte, Cana Coaunera Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaachenete, jianacoon inara tereen Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojineen ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha relaan, cacha suujuateen, cacha suujua raujiaain, naonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaa ichaoha cachane coina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuerane coina.

“Atiin aohana jerecureniha cachaaaurune nihanatiin beeu”, naa Faborone

4 ¹ Cana Coaunera aina nii turuha uheneni, nii cau chauratane que nena-caauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naajoaihunri rucuheranu notaracaaena caa mijiaainetiin eletoaan Cana Coaunera Ere beebejeeine coina. ² Atiin aohana jerecureniha cachaaaurune nihanatiin rauhijiriin beeute esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotojoeen raujiaain cuuain suujua-tenajaaun, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenerichaaaine jaun. Nitohaneente, baasoneen coacuhin arajiin acauru relaeranu ariha cuurureein, acauruacha jerei tocohaneein baaso que relanajeraanu que. ⁴ Nitohaneente erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuurureen. Amuhin joanreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaaaurureen. ⁵ Ii laen ishuujua coaraain necairichanaa abaantaain Cana Coaunera Ere beebejeeu, jianacoon osa caje mituhin neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneen caohatiin chamijianeeco ichaa.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeoriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu jianelanaala rauhijiriin ichaain. ⁸ Inae nerichaa in canu amihaneeco core, caque banihateen Cana

Coauneraacha rucujuei, Acaachane inae caa cohajeeun. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneoo coreterein. Coatiha canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coreterein.

Satono

⁹Cacoharaa uu atiin chajaaajoaain. ¹⁰Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuhele cautene rijihuru jerihane jaun. Nii jaunte naain Tesalonecau cue. Jana Cresentete Galasia batane cue. Jana Titote Dalmasia batane cue. ¹¹Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaaun uhaau. Acate laen camijianeoo que cacorataanena naine.

¹²Tiquicono laen letoaaun Efesoo.

¹³Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichaauroo nii quicha laenajacoaine maa-jeen uhaau.

¹⁴Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqui, nete inae cacocaeraterein Cana Curuaanaa. ¹⁵Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Ere canaacha beebejei que nejeratihane jaun.

¹⁶Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinanacaaihurine janate, cajahin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohanein tenajaa Cana Coaunerane.

¹⁷Nii janate, canu coroatajanein casuujua lararajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorioo niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebejeeun, jianacoon neeuruha esenetaaurerane coina. Nitohaneinte necha aansai ataibinaen leon ujuae caje jichorocooain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune coina. Coanete Cana Curuaanaa corojeein belaihacache inoanlu netiin. Nitohanein neeine.

Cana Coaunera esenetaerauroo rai necoiha Faborone

¹⁹“Inara coaaujiha jera Faboro”, naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araichuru, naaonjoaihunri rai. ²⁰Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihane jaun. Naineene elohena ajiniha uu. ²¹Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naaajoaihurite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurerate ii coacue.

²²Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaa inara coroatajanein atiin Cana Coaunera.

Nitohanein neeine.

Tito Rai

Faborohacha Letoi

“Inara coaaucaaun”, naa Faborone

1 ¹Canu Faboro nichaaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijijieein, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito letono afosoto-
neeun. Acate caletoe, satiin chauratane sacuritaain janijiin nii ranojoihunru
rai amuhemujueein beebejihanune, ²rauhijiriin coreniha cana osa caje nicho-
teein jianacoon neein, chabana satonoelanaala nena ichaonaa teranihane
cohajihacachene caina. Chabana cana coritae Cana Coaunera. Acate nitoha-
neein cana rai ichaonaa tihane caina aitelu, cana rai chauratane coaunaane
ajiniha. ³Inae nii jihanteein aithalune jaa que turuhane jaaunte, inae nii aca
jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucuerateein beebejihanune
cina caletoaclu Cana Coaunera.

⁴Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaauna Tito. Iite esinae rauhiji-
riin canu calaohineein, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esene-
taaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaon-
joaain raotojoein neeine jaanu teeuruhine ii raite aina raotojoein jianacoon
neeine caina.

Curetau Cana Coaunera coitucuurera relaa Titone

⁵Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhara
cina lananacaauru rucujueein, iclesiacuru naineen Cana Coaunera
coitucuureraaauru- canaacha relaaui coaranu que acaauru bichauhenaauru
cocoainain cina ichei aitoonlu. ⁶Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichau-
hena cocoainanohichuru, cojurihi nitohane coaraneein nena tocohaneein
suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaain iriha chunine coataa. Chaaen
techu leinjiin eenecha que sinijeraaocane caohachae. Jana rai calaohichuru
netonai Jesocurisito esenetaeraneen, caohachaaain suujua coaraain erenaa
tonoraain neeuruhine, nabana baasoneen erenaa tonoraelanaala ichaaoru-
hane, acaauru que ereein niha chunine coataa. ⁷Nii Cana Coaunera rano-
joinuri iclesia coaraneein acaauru bichauhenaneen nenaate, jeriha Cana
Coaunerane rijijieein caohachaaain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha
icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainihe erenaa tonora-
elanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoritiin, ita cotainaa rautatiin, asijia-
toneein, naaonjoaain ichaohane. ⁸Nitohaneen baasoneen ichoaelanaala,
turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain

ichaohine. Chaaen techu caohacha ichaera cachaneein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaaíneein neein, chabana jeriha suujuane rijijieein ichoaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹Nii esinae rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leeochoaauru relaaine, acaauru netonai leeochoaauru suujua lararajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaaen nii caohateein erenacaauru relaain acaauru suujua baaso aninoainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaaurera baaso

¹⁰Arajiichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jorio-niheichuru jaberoco macohi cari saeratelaanaala nenea, nainiheí Cana Coaunera esenetaeraneein ranojoinnein nihane”, naain nechu jataain cha coitucuurenihane jaun cachaauru coritaaure. ¹¹Niritiin erenacaauru ere, caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuaante laurijiracuru aina arajiin cachaauru suujua auhacaain, cachaauru coritaaín, arajiin coriqui ranaa coaacure.

¹²Coaraunachuhinti nii Cureta cobenau nenea *profeta*, nii jeelai acaauru araacha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha aansai ataebinae rijijieein neein, bajeritiin, achotoritiin, naaonjoaunre”, naain acaauru ichao bihalune. ¹³Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaaín laraajiin acaauru relaau, coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein nenea tocohanein neeuruhane coina, ¹⁴nabana, nii suujua caje rocohin relanajaaunruha Jorioocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeraneein neeuruhane sainejeein que jaolequiin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵Caohachaaín suujua coaraain niha cachanete, itolerenein nichanaane maajeein caohachaaín coanojoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasonein ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasonein coacuhin cha ichacuruhane jaun. ¹⁶Cana Coaunera coitucutohate niqui nocoetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoincure baasoneeuruhane. Namute cacha cotaairiin, namute cacha que erenajaaucharitiin, erenaa tonoraelanaala neein, nii charijibana caohacha ichaain neeuruhi.

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

2 ¹Caohachaaín nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ²Nii acaauru bichauhenaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereeuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaaoruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neein, satiin belaaín, laraajiin, naaonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaantaain nenea nainihane coina. ³Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenaaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaotelanaala, naaonjoaain que coacuelanaala, caohachaa cha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujuriu ranunaaauru bichauhenanein nenea tocohanein, ranunaaauru notajaain, ⁴rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaaín neeuruha

ranunaaaurune coina acaauru relaain, ⁵caohachaaain itolere que nainaain suujua coaraain, loreri asae nenacaaaurune maajeein beraain, osa que nesaru-hin, bariijiitiin, naaonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuateein nihanete caohachae. Chaaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhine, nabana tonaain Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru nota-jaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaine caohachaaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauhenaneein nena tocohaneein, ⁸raotojoein acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaau, nabana tonaain baasoneein cana que erenaa nainiha chunine coataa. Nitohaneein ichaainete cana que nocojeeurureein nii acaauru relaacane jaan caohatera rijitiin erenacauru.

⁹Chaaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroonne jaan ichaain, tonaain baasoneein tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononeein nenacaaaurune coina suujuateein relanajaa. ¹⁰Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain neeuru-hine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneein nena que acaauru relaacachene jaan coaracururein satiin chachauru.

¹¹Cana Coaunerate cana belaitohane coaratiha, satiin caa chauratane que rai cachaneein neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹²Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein nihacachene jianein, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachaneein nena tocohaneein rauhijiriin Cana Coaunera corojeein caa chauratane que ichaohacachene coina. ¹³Nitohaneeinte nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainaane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaaain nii Cana Coauneraaneein cana ichoteraneein necaohachaaain nena Jesocurisitone cohajeein nihacache. ¹⁴Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco tein nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachaneein caohacha ichanaacha que coacuhin nena coina ichaelu.

¹⁵Nii ichei aitocooaunne rijijieein, coointeeuruhane nihanatiin, acaauru que corajerateein acaauru relaau, coujuriu cocoainanohineein nena tocohaneein, nabana nii relanajaaaine jaan tonoraalanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain neeuruha Cana Coaunera coitucuerane

3 ¹Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoaauneein aitoote, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein nena tocohaneein, rai curuaanaa, cocoainanacaihuri, naaonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaain neeuruhine caohacha nejesina ichacuruhane coina. ²Jiaonriha tonaain baasoneein chuni coacuhin ereein neeuruhane. Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachaneein ichaohin, jiniiquiin ita belaaain, caohachaaain neeuru-hane coarateein neeuruimiin.

³Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joenreein ererejetocoaache, Cana Coaunera ere tonoraalanaala nech jataain nitajenaaneein neein,

cana suujua letono rijjijeeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocoaachelu. Nitohaneente baaso ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoeaeriin nerejetecuruha leeochoaurune rijjijeein ita que nererojoeaeriin nerejetocoaachelu. ⁴Nete satiin caa chauratane que cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaratiha, satiin cachanichaachene ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun nii cana ichoteratiheilu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana colucohinte, nacoauneein nejanoaain nena rijjijeein nena coina cana rai nacoauneein ena nena ichaonaa teelu Cana Coaunera. ⁶Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaoi cana Ichoteraneein nena Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaeca jelai amuritoeriin rai Suujue teelu cana rai Cana Coaunera, ⁷itolere ujuaihoneein nena caje caohachaaain neein nii chariji bana sanaachara nejeein nena canaacha cohajei ichaonaa que nena coina.

⁸Esinaetechuhisi nitohaneein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana Coaunera. Nii jaunne ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaerauru itolere bana caohachaacha que coacuhin neeuruhane, nii leeocho relanajaera ere tonoraelanaala neeuruhane coina acaauru rai aitohine coina. Nitohaneein ichaohacachenete, jataain cana rai nelateineein nereein. ⁹Nete laen nii cana rai aitocuruhalune cana coitucueracurune esenetaain, Moisesa aitoonjoan que ita rohecaain naaonjoaain nena naineneei. Niite nechua jataain nohaanaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰Niha nitohanei que cachauru relaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain, naaonjoaain cotijiaain rai aitohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaute amuhine. ¹¹Nitohaneein nenacaauru cachaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun aihure. Nitohaneente acaauruacha ichai caje osa que nesarucuruhane coanojoi ne.

Nicopolisihu canu coacu

¹²Inae ii rene Artemasi letoanihanune, Tiquico letohanune, atiin Nicopolisi cuhin canu cohanihute ecu ita coaracaa. Ecune jelaronaa bitoanune coina ucuae ureeunni. ¹³Chaaen nii ecu nena *abogado* Senasi aina Aforo coroatajaneen acaauruacha latei teein, nabana nii cuuruhanejaun turuuhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruacha lateine coataa. ¹⁴Canaacha relaneein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha lateein niha chunucohane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaurumiin, nelateineein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵Satiin caniha cau nenacaaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri cana nejeraauru coaacuane beeu acaauru rai. Satiin raotojoein neeichene jaanu teein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate raotojoein neeiche.

Filemoon Rai

Faborohacha Letoi

Acaauru coaucane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteeo aina, ii canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajane-raneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoacaanura Filemoon. ² Chaaen Jesocurisito ranojoneein iclesianeein nenacaauru ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaaen canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajane-raneein nenacaauru cana nejera ene neein nena Apia aina Arquipo, naaon-joainuri rai netonaine caa laenaain letoacaanu. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaoi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajane-curumiinte raotojoein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaan esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coaunera bajaanune naineeine, itolere bana ii coacuhin Cana Coaunera corojeein, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaa in jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru belaa ine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha icharaneein, canacaanu coroatajaneraneein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coaunera bajaan ii rai. ⁷ Jataain jeelai amuritoheriin corajeein rachoojoeun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaa canejera, Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru belaa in, acaauru suujua nunaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaaunne jaunte niqui ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letohanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaa ineen canaacha esenetai coreniha ichei aitoreeunni. Canune Faboroneein- inae biinaaneein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajiniichaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaa ine coina.

¹¹ Jauriaalute niqui ichei chaque nelatelanaala, ii letononeein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniiquiin cana rai jataain nelateineein ne. ¹² Inae nacoaunein jelaiha ii rene cauhane coina letoaanu. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coaunera ere beebjihanune coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, ineen nena rijijieein canuhacha latei

icharaneein nihane coina, cau canu aina nihane jereeun niqui. ¹⁴Nena jereeneine coataa aihane jereneen. Nabana canu ii caje bajaanune jaauncha jereene coataa, ii suujua caje coaauneein jereene jerichaaunne jaun. ¹⁵Jerihane ena chabana satonoelanaala ii aina nihane cinate, ii caje amuhin nelu nii ii letono Onesimo. Nete inae naineneei ii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneein tein belaa in coaraau. Jataain belaa in coaraau canu. Nete nii amuritoheriin joanree in cacha rijijieein coaraelanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneein tein coaraaine caohachae.

¹⁷Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeraneein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaentonai coaraain raau. ¹⁸Ichei chatohaneein baaso ichaain, ichei rebequii, naonjoaain nihalune canu cobaraau coreniha. ¹⁹Canune Faboroneein ichei aitiin caraajenhane caa laenaau. Nii ichei aitocaaunne rijijieeina, canu ichei coretereuni. Nainichaaun niqui canu que ijiabereeo coreniha rebeequine coaaucaune. ²⁰Aihara canejera. Cojurihu Jesocurisito cachaneein nena tocaneein caa ichei bajaanune rijijieein aitiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejaneine jaun canu suujua nunaau. ²¹Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquii quere tonoraaine esenetaunne jaunne caa ichei aitiin laenaau. ²²Nii choae tacaainechu turuhanune jaanu rucuhequine jereeun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaabajaquichene tonoraain, inara coaraa uhanune jerichaa in Cana Coaunerane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoe in neeu.

²³Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nena Efaforasite ii coacue. ²⁴Chaaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naonjoainuri canu coroatajaneraneein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin.

Ebereeocuru Rai

Letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

1 ¹Inoaelu jetaote nere bera inoaensihuru *profetacuru* aina cuaain araaisaain cana inoaensihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naaonjoaain. ²Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhache itolereeneinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautene rijihuru, itolere cana janonaa, naaonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein teelu Cana Coaunera.

³Nihei chunei cacha niqui Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaraaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera”, naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohanein necaohachaaain nichao que ichaohane jaun. Acate Cana Coaunera Calaohinein itolere sirichanein coaaranein ne. Acate Cana Coaunera Calaohinein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneinte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoainanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoainaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoainaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina. ⁵Nitohanihane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Iite cacalabineein
canuhacha jereineein
canuhacha teineein
nenaaneeicha”,

naain irihe i Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:

“Leinjiin acaacha
canu calaohineein nihane janana,
Canu, leinjiin
inaca neein nereeunicha”,

naain irihe i Cana Coaunera. ⁶Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohineein nihane coitucueratihane coinat laen:

“Quere tonoraain
 canu coroaquichene rijijieein,
 jerichanejeein nere tonoraain
 coroaecuche satiin”,

nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijieein, usi
 rijijieein
 naaonjoaain canuhacha jerei icharaneein neeurureein”, nae Cana
 Coaunera.

⁸ Jana rai Calaoi quete laen:

“Chabana sarinaain
 itolere Curuaanaa neein
 itolere Coaunera neein neeine.

Chaaen techu
 chabana satonoenereein
 caohacha ichaain neeine.

⁹ Nii rijijieein techu
 caohacha nejesina ichara
 curuaanaa neein neeina jaun,
 esinae rauhijiriin
 baaso ichaain nenacaauru aina nejerateein,
 caohacha icharaauru belairiquiin.

Nii coinane
 Canu, Itolere Coaunera neein
 ii Coauneranichaaune
 ii teein neeun,
 ii, jataain
 leeochoaauru amuritoheriin
 raotojoein rachoojoein
 neeine coina”,

nae Cana Coaunera.

¹⁰ Chaaen techu:

“Ii canuhacha tei
 Curuaanaa neeinete,
 jauriaanejeein
 nunuhe caje coauneen niha
 cana rai chaurutanene coina
 aitiin dede coaunaailu.

¹¹ Satiin iicha coaunanojoite sareein.
 Jana iite laen chabana nitajenereeni.

¹² Inae ecu tihane banate,
 siriteein saa cajionene jaohin,
 enachasine que coreein jiana rijijieein,
 janonaa coreriquiin.
 Nete laen,
 ii chabana satonoelanaala

ichaoriquiin”,
naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³Nii jaun coatiha chuni, rai letono anjera rai:

“Chajaaute
caraaotono nichajai que nelaaruaena,
ii tijia asaae
iniha nejeratenacaauru
amuritiin te te coaraaicha”,

naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitohane rijijieein letono anjeraauru que irihe.

¹⁴Nechu raujiaain ichoteratenojieein nerichaacheeinne rai, cha beraneei-chate suujueneein Cana Coaunera tenojieein neeure rai anjeraauru.

Cana ichoterateraneein nenea que jaoleconaa nainihaacache.

2 ¹Nitohanihane jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei aonaain tonoraain esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii cana rai niicha beratenojoi aonaain caohatiin coitucunaa saijieein tonoraeniha-cachenete, aihuruha coitucuelanaala nenacaurune rijijieein nitajerichaa-cheein. ²Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru anjeraauru que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nenea rauhine saijieein tonoraelanaala naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso ichacuruhane coreniha caseteco coaracuruhalune. ³Nitohanihane jaun, caseteco caje nichotenaa nai-nerichaacheein, nii jauriaanejeein nenea amuritoheriin, cana ichoteraneein nenea esenetaenihacachene. Esenetaain nihacachene coinate, jauriaanejeein raaje nihane cana rai been nelu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beeuirelu aina amuhemujueein nota que coaraauru. ⁴Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coaunera itolere cojoelanaacojoai-huru ichaain. Chaaen techu Aca jerihane rijijieein, le cacha nichaachene rai niicha tei Suujue aina cuaain cana que coitucuerate.

Cana nejera rijijieein niha Jesocurisitone

⁵Coatiha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanonaa caa ereereecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitohi Cana Coaunera. ⁶Nitohanenihane quete:

“Chaneein ne cacha.
Chatohanaineeina nenaane cacha.
Chanuna acaacha coacuhin,
jataain queecha coaauqui.

⁷Jauriaanejeeinte niqui
ii letonocuru anjeraauru
cocoainaan fautaain cocoainailu.
Nete nii baiha laen,
jataain leeochoaauru amurijiriin cocoainaan,
que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸satiin nere tonoraain
neeuruhane coina ichaain,
tijia asaae que nejeratenacaauru

teeilu”,

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneein satiin nere tonoraain nihacachene coina, cocoainaan rai tijia asaae que nejerate-nacaauru tihane coina, aithane saijieein jaiti nitohaneein ichaa Cana Coaunerane coarahaacache. ⁹Nete laen, inae anjeraauro fautaain nelatihei rijijieein turuhin nihalu carajaaajoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohaneein turuhinte, rai chaneein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane coina ichaelu Cana Coaunera. Nii cana coreniha cairichanojineein ohalune corenihate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane coujunacaneein necaohachaa Cana Coaunerane que comaite-nojineein ne.

¹⁰Satiin itolere Cana Coaunera raineen ne, niicha coaananojineein niha itolere jaun. Nii jaunte niicha coaananojineein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanona caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coaunera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiiniji osa colane teelu, satiin niicha coaananojoinunru ichoteraneein nihane coina. ¹¹Nitohanihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquii. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene jaun coejelanaala: “Canejeraauro”, nae cana rai Cana Coaunera Calaoi. ¹²Niritrichaaine quete:

“Canejeraauro raine
Ineein neeine beebejeein,
netaojiaain
Ii coroaeraauro cataaun
nenatereeunni”,

naalune, laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹³Chaaen techu:

“Leinjiin Acaachane
niicha ichai ichaane coina
cohajereeunni”,

naain.

“Cauna neeun,
canu rai Cana Coaunera
tenojoihunru cacalabihuru
ainara”,

naain ne laenanohineein.

¹⁴Charijieein teeinti, ita araaineen niha cachane, ita iniho que inihoquii, ita coichana que coichanaain, naaonjoain cacha, nii rijijieinte cacha iniho que inihoquii cacha coichana que coichanaain naaonjoaelu Jesocurisito, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeraneein nena moconajaaera amurtohane coina. ¹⁵Nitohaneein moconajaaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaa que satiin casiiriin ichaonacaauro- cachauro ichoteratelu. ¹⁶Aihane jaun, coatiha anjeraauro corootajanihane coina turuhin niheilu, Abaraaun nefoerateneen nenacaauro corootajanihane coinat turuhin nelu. ¹⁷Nitohanihane coinat, jerichanejeein cana nejeraneein, nihacachene rijijieein tenojineein nelu, Cana Coaunera notaracae coujuriu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaaneen, cairichaaajoaain cana coaraain, cana

coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane caina. ¹⁸Nitohanein raajenihane necairichanaa coaraain, cojunojineein nihalune jaunte, rijijieein necairichanaa coaraain, cojunojineein niha cachane coaraane, coroatajaneein naaonjoain.

Moisesa amurijiriin cocoainanohi niha Jesusone

3 ¹Canejeraauru, aihane jaun Cana Coaunera ranojineein, inae rai cachanein neeichene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei Jesocurisitohacha que coaauuche. Nariha jataain coreniha chabana sato-noelanaala esenetaacachene jaun. ²Jerihane rijijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharatei icharaanu que cocoainaanu nelu Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharanein nelu Moisesa. ³Charijieein teeinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateineein ne loreri ichara, nii rijijieeinte, jataain Moisesa amurijiriin nelateineein nelu Jesocurisito. ⁴Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naaonjoain. Nete laen Cana Coaunera coaanaane jaun, neein naaonjoain itolere. ⁵Nii rijijieein techu, rai cachanein nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatei icharanein nihane jaun, raujiaain nota que coaraain, que niicha beratei beranein nelu Moisesa. ⁶Nete laen rai Calaoihi Jesocurisito, cana rai cachanein- rai loreri rijijieein nihacachene amurijiriin, cocoainaanu cana inana neein teelu. Nii jaunte, rai loreri rijijieein nerichacheein, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteein jianelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

**Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu
turuurenerichaain rai cachaauru tabaaurune**

⁷Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Enene cojoanonaa
cuhane inara rai niicha jerei
biha Cana Coaunerane,

⁸jiaonriha
inara suujua aohana jerelanaala,
aihuruhalu nere tonoraelanaala,
nechu acaauru casetecaa
Cana Coaunerane cojuhin coaraa
cacha areroo ichatane janane
rijijieein nihache.

⁹Ecute
jenachoonca jaanacanein
mainajeriin acaauru notajaain,
acaauru coroatajanichaaunne saijieein,
acaauru casetacaanune coujuha
quere tonoraurenenu- inara foerateracuru.

¹⁰Nii jaunna,
nii inara foerateracuru aina obajeein:
‘Nechu itolere bana
joaenreein rai suujua cuaauruhane jaunte,

acaauru que
canuhacha coitucuhertenaa
jerei coitucunaa jerecurene',

naain:

¹¹ Aihane jaun,
coatiha acaauru que banihateein
canuhacha rucujueihu
turuururinaain",

naain biha Cana Coaunera Suujuane jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraauru, le cacha nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratei esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaan necohalajiin ichaaoche. ¹³ Nitohaneein nenea coacuelanaala, jianein lecacha nequichene jiniiquiin ita suujua lararajiaain neeuche: "Enene cojoanonaa", naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru saruhin niha osane, rijitojoein cha-toanai ichaquichene, inara netonai canaacha esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneeichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina nenea jerichaachene, nii esenetaacachene bana canaacha cohajei que turuhane reeintiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii coinat:

"Enene cojoanonaa cuhane
inara rai niicha jerei biha
Cana Coaunerane,
jiaonriha
inara suujua aohana jerelanaala,
aihuruhalu
nere tonoraelanaala
nenacaaurulune rijijieein nihache",

nae Nere Inoaesi.

¹⁶ "Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein nii baiha nere tonorana jerecurenelu", naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha rocoorinelu. ¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, acaauru que nejerateein acaauru coroatajanihane janiha jenachoonca jaanacaneein Cana Coaunerane jaun, ichataneu cacha areroo satiin ohacoaurelu. ¹⁸ Chaaen techu nii jelaihuru, rai nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru que banihateein niicha rucujuihu enoorenerichaaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii jaunte, esenetaaurenihane coreniha nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu turuurenerichaaaine coitucuhacache raotojoein.

4 ¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai niha Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene coina, jataain necohalajiin ichaohacachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene coinat, nii Moisesa que beratihalu acaauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acaauru rai beratelu, aonacuruhane saijieein, aihu-ruha nii niicha beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acaauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³Nete laen cana, esenetaera neein nihaachene jaun, nii Cana Coaunera aitoonjoan- nebetacanaa jaaun enorichaacheein. Nitohaneein nere tonoraaururichaaaine jaun, aitorichaaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,
esinae rauhijiriin
nebetacaanune jaaun
turuurenerichaaaine que aitoon”,

naain belu Cana Coaunera. Nete cana rai chauratane coaanaane nainaalune caje coauneen nelu, nii nebetacanajaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴Nii jaunte rai Quiricha Inoensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,
itolere coanaane nainaan- bana
nebetacaelu Cana Coaunera”,

naain laenanohineein ne.

⁵Nii baihate coaiten rai Quiricha cuhane, nii Isaraelitacuru que:

“Coatiha canu nebetacanaa jaaun turuurrinaain”,

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein.

⁶Nete, nere tonoraain ichoteratenojineein neeururichaaaine aonacuruha ichoaichaniha natiin, esenetaurenihane jaun, nii nebetacanaa jaan Cana Coaunera aitoonjoa turuureniha Isaraelitacurune coina aitoahalune saijieein, jaiti neeure satononiha nii naitoonjoan esenetaerauru, acaauru coreenraniha nii nebetacanaa jaaun turuheninuunru.

⁷Nii jaunte, nii nacoauneen le janonaa que cojoinacate Cana Coaunera:

“Enene cojoanonaa”,

naain. Nii Quiricha Inoensi caje coitucuhichene rijijieeinte, que beratitha Cana Coaunerane jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane
niicha jerei beratitha
Cana Coaunerane,
jiaonriha tonoraeneechene”,

naain belu Rabiri.

⁸Nii aina cunacaurulu- Isaraelitacuru turuhalu Josoene jaan jelai que, aitohalu Cana Coaunerane jana nihane, coatiha leecha janonaa berihei Cana Coaunera, rai nebetacanaa jaaun nihaachene que aitiin. ⁹Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacauru rai, ne jelai teein acauru que banijiaain nebetacauruna jaanu. ¹⁰Charijieein teeinti itolere coaanaane nainaan nebetacaelu Cana Coaunera, nii rijijieein techu, rai namihaneoo caje nebetacaa aicheein, nii Cana Coaunera nebetacanajau turuhin nei. ¹¹Aihane jaun, nii nere tonoraelanaala nenacauru rijijieein nena coataa, atiin caaintati ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne, nii rai nebetacanajau turunaa nainichaachene coina.

¹²Nii cana rai Cana Coaunera beratenojoi Erenaate, cana ichao coreein, cana rai leecha ichaonaa teraneein, naaojoaineein nena ne. Acate aiha soondarooru rai sabere- jerane ajinaain nenaane amurijiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana suujuane maajeein coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacuhi, canaacha ichana jerei, naonjoainuri

baasoneein, caohachaneein, naaonjoaane coitucue raotojoeein. ¹³Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera coaunanojoeinein nena, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane bana rai canaacha beneei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴Cana Coaunera Calaohi Jesosote, acaihaniji cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun, leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jianena coacuelanaala beebejeein, acaacha cohajihacachenete caohachae. ¹⁵Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane jaun, coujunojoinichaachene enaacha osa que nesaruna nainichaachene coitucue; acaentonai aihacachene rijijieein coujunojoeinein nerejetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que nesaruenu. ¹⁶Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belai-cha Cana Coaunera rori *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaaajoaain cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana corootajanena nainihane coina.

5 ¹Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana janijiin, Cana Coauneraacha teineein ne, aca cachaauru osa coreniha, Cana Coaunera rai itolere teein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que nihane coina. ²Nii jaunte acaentonai joenreein cacha rijijieein nihane jaun, cairichaaajoaain-cha coitucuelanaala nenacaauru, nitajera i nenacaauru, naaonjoainuri coarae. ³Nitohaneein joareein cacha rijijieein nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naaonjoain coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin moco. ⁴Nihei chuni raajenihane jerihane rijijieein, saseredote neein cocoainanohineein nei. Aaroon janijiin raain cocoainaalune rijijieein, raain cocoainaa Cana Coaunerane banaachate laen saseredote neein nena naine cacha. ⁵Nii rijijieeinchu coatih raajenihane saseredote neein nihane coina, cocoainanohineein niheilu Jesoso, Cana Coaunerate cocoainaa nelu. Acate rai:

“Iite canu calaohineein,
enene canuhacha teineein
neei”,

naelu. ⁶Chaaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Iite chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquin,
aihalu Melquisedee ne rijijieeincha”,

naain ne laenanohineein.

⁷Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaaine caje ichoteratiha Cana Coaunerane coina, jataain chanaain, caje bajaa Jesocurisitone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, corootajanelu nii cairichaaaururichaaaine abaantana nainihane coina rai Inaca Cana Coaunera. ⁸Nitohaneinte Cana Coaunera Calaohinihane saijieein, necairichanaa coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca Cana Coaunerane rijijieein nena jerenacaun. ⁹Nitohaneein jataain Inaca ere tonoraeranein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain neinichaachene ichoterateranein ne. ¹⁰Nii jaunte Melquisedee rijijieein nena saseredote neein cocoainaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihacane jianichaane.

¹¹Niha jataain arajiin inara rai irihanune jaanu niqui. Nete jataain caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusineeichene jaun. ¹²Inae niqui carajaa, inara cacha relaeraneen neeichene jaanu rijijieein Jesocurisito coitucuhin neeichene. Nete enanetojoein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerane jaan que nihanatiin nacoauneen inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha leinjiin canaanai ujuarine rijijieein neeichene jaun, iniho quinaa nainenihane jaun, itariicha cohajiha canaanai ujuarine rijijieein jataain caaintaelanaala nena que inara relaera jerequiche. ¹³Nii itari coha canaanai ujuarine rijijieein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, leinjiin canaanai rijijieein neen niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴Nete laen nii iniho que cuaain inara relaunune jaan Cana Coaunera Ere neen nena ne. Acate, inae acaauruacha coacuhi coitucuhin, “Naaonjoainte baaso ne”, jana, “Naaonjoainte caohacha ne”, naain coitucuhin nenacaauru rai benojoi ne.

6 ¹Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerelacaa-chelune jaun, inae leeocheenein coacuelanaala, ainaacha iicha cana suujuane reentiaain sacuhacachenete ne.

Inae nainihe i nacoauneen jauriaanejeein esenetaacachene nunuhetihacachelune rijijieein neen, baaso ichaquichene coreniha cana nitaje rai niha-cachelune rijijieein nena nainihaacache. ²⁻³Raujiaain Cana Coaunera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaerauru dadaain acaauru rai Cana Coaunera bajaain, oo caje ichanaain neeururichaain onacaaurune, nerichaain chabana satonoelanaala casetecone, naaonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianeen nena coacuelanaala que leeochoauru relaacachenete ne. Jeriha Cana Coauneranete nitohanein icharichacheein.

⁴Nitohanihane jaun, inae le sajeein itolere coaraain coitucuhin, Cana Coaunera Suujue siriin, ⁵jataain caohatoha cana rai Cana Coaunera beratenojoin coitucuhin, itolere que jataain nelateineen nerichaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶naaonjoain neeichene saijieein jianequichene, inae nacoauneen jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa naineriheicheein, coroso que Jesocurisito tein, nocoeje chanuuruhallune tocohaneen rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷Nete laen atane caohacha que temule jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omarohin inacaain nihane rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeichene, inara rai caohacha ichaain inara coroatajanereen Cana Coaunera. ⁸Jana nii temule jaera rai oja aina omane neeojoaain niha nii temulene rijijieein neeichenete, laen inara cojiotaain inara mocoeratereen Cana Coaunera.

Canaacha cohajeite leinjiin acaacha cohajihacachene icharaneen ne.

⁹Nete, inara rai caritiin aitocoaunne rijijieein, inara inae jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheeine esenetaichene caje cuaain leeocheenein coacuelanaala neeichera canejeraauru. ¹⁰Nii jaunte, chabana baaso ichaenihane jaun, nii enanetojoein ichaquichene rijijieein, leeochoauru cana nejeraauru canaacha esenetai esenetaerauru belaiquichene coarateen, coroatajanequichelune baitenereen Cana Coaunera. ¹¹Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reentiaain, acaacha

cohajeein, esinae rauhijiriin corajeein ichaquichene coaarateein, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹²Coatiha chaque nelatihei chachaa ineeichene cointeein ichaquichene. Charijieein teeinti itolere bana jianelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raeraneein neeure esenetaerauru, nii rijijieein neeuche inara netonai.

¹³Abaraaun rai niicha teeni tihane coina aitoahalune banate, leinjiin Aaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae neniha amurijiriin neeine jaun, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharichaa ine coina: ¹⁴“Canune ii corootajaneein, arajiin janiinacajelanaala nefaaauru ha iicha foerateeurine coina ichareeunicha”, naain Abaraaun rai biha Cana Coaunerane jaun, ¹⁵luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raelu Abaraaun. ¹⁶Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coaunera coarajihane jana icharihanine que”, aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jereein nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coaunera notaracaae icharihanine coina”, aitothane, inae nene nenacaen rohecaera. ¹⁷Nii rijijieein techu, nii niicha teeni raeraneein neenihuru rai, aansijieein niji nii aitothane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaa ine coitu cuuruhane coina, aca Cana Coauneraneein coarajeein icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸Cana coritaelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana Coauneraneein coarajeein icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichaneein nihane coina, naitoonjoaacha cohajeein nihacachene jaun. ¹⁹Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeraneein ne. Charijieein teeinti, cujuana nichajai que auriteein bote nunae rai nunaera- ancla, nalaa fichafichanaane coataa nii rijijieein. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainenihaache Teenforo cuhanai bujuaneein nena ne jaau- cana turuaeranu que nenaanein ne. ²⁰Nitohaneecin ecu cana turuaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredoteneecin nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijijieein.

Saseredote inoansi Melquisedee rijijieeinte nelu Jesoso.

7 ¹Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neein, Saleen batane curuaanaa neein nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leeochoaauru curuaanaacuru reeycuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujiha Abaraaunne jana, que tacaain cuhin, corootajaniha Cana Coaunerane aina leeochoaauru amurithane que aitiin cojiotaain corojelu. ²Nitohaneecin coroaecene jaun jetaote, nii leeochoaauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu teelu rai Abaraaun. “Melquisedee”, naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa”, naane aite. Jerichanejeein jetao techu: “Saleen”, naane: “Raotojoeein nena”, naa aite. Nii jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoeein niha- cachene tera curuaanaa”, naaure Melquisedee que. ³Nihe coitucuerai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naaonjoainuri. Niheichu coitucuerai nejanoha, ohin, naaonjoane. Nii jaunte, aaihaniji chabana satonoelanaala nena Cana Coaunera rai saseredoteneecin ne, aihalu Cana Coaunera Calahine rijijieein.

⁴Coaracuche nachuhinti jataain nelateineecin niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoaauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu

rai, cana foeratera inoansi Abaraaunne. ⁵Moisesa tenojoi rauhite niqui, Lebi nefoerateneein nenacaauruhacha- saseredote neein leinjiin acaauruacha, satiin cachaauruhacha sirii lechooncanu raauruhane coina aitelu, satiin cachaauru, acaauru araaineein- acaauru rijijieein Abaraaun nefoerate neeuruha acaauru netonaine saijieein. ⁶Nii Melquisedee coatiha laen niqui, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijieein, nii Cana Coaunera aitoonjoa raeraneen niha Abaraaun natiin, caje nii niicha rului lechooncanu bajaain Abaraaun cojiotaain coroaaje. ⁷Nii coitucuhacachene rijijieeinte, nii cojiotaain niicha coroaajei cacha amurijiriin nela-teineein ne, nii cojiotaera. ⁸Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruacha sirii lechooncanu raaurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha ruhane, Melquisedee que naitoonjoa enanetojoein jaiti ichaonaa que aitona rijitojoein aite. ⁹Nii rai niicha rului tiha Abaraaunne cajete, nii Lebi inamoconein nenacaauru saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruacha sirii lechooncanu bajaain raeraneen neenihuru netonai, Melquise-dee rai niicha sirii teeuruhane coitucuhacache. ¹⁰Nii que taca cuha Melquise-deene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoaelanaala neeuruha niicha foerateenihurune jana, rai niicha rului tihalu Abaraaunne jaunte, jaiti nejanoaelanaala netiin acaauru netonai acaauruacha sirii lechooncanu teein neeurelu.

¹¹Nii coitucuhichene rijijieeinte, Aaroon foeratenojoein nena Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuaain, Israelitacuru rai rauhi teein nelu Cana Coaunera niqui. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeurenelu. Nii jaunte nacoauneein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaroon nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquise-deene rijijiein nenaane. ¹²Nii jaunte, nitohanein necorihane saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³Nii ena nena cana rai saseredote- cana Curuaanaate, leeocho Israelitacuru lauri caje nena nihane que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijieein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatiha nii Jodaa lauri caje nerichaa in saseredotene coina coacuhin iriheilu, neeurichaa in saseredotecurune bihane bana.

¹⁵Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijiein niha, nii ena nena cana Curuaanaa saseredotene coitucuhacache. ¹⁶Aihane jaun, coatiha aihuruha leeochoaurune rijijieein, “Acate rai laurineein ne”, naain rauhi cuhane laenanohineein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷Nii jaunte, nii rai:

“Iite Melquisedee rijijiein
chabana satonoelanaala
saseredote neein neriquincha”,

naa Cana Coaunerane, ne laenanohineein Quiricha Inoansi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹Nitohaneinte nii jauriaanejeein nena rauhi, Moisesa rai rauhi, naonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajeein nacoauneein jataain amurijiriin nelateineein nena te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

²⁰Chaaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajeein chabana satonoelanaala nihane coina, cocoinarihanine esenetaacachene coina raajenihane

aitelu. Jana leeochoaauru saseredotecuru, coatiha chabana satonoelanaala neeuruhane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein cocoainaane coina aitoi Cana Coaunera. ²¹Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane coina, aca raajenihane coarajeein cocoainaane que:

“Canune

Cana Coaunera neein

caraajenihane coarajeein

icharihanuhine coina aitoon.

Nii jaun

nii caitoonjoan corerihaaunni.

Iite chabana satonoelanaala

saseredote neein neriquin”,

naain ne laenanohineein rai Quiricha Inoaensi cuhane.

²²Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nena amuritoheriin nena, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateraneein nenaane Jesoso. ²³Leeochaauru jauriaanejeein saseredote neein nenacaurute, cana rijijeein cachaneein neeuruhane jaun, arajiin neeurelu, ohin nii baiha ichana nainecurenihane jaun. ²⁴Nete laen Jesoso ohin nitajenaa nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredoteneein ne.

²⁵Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoterateerein chabana satonoelanaala nihane rijijeein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaerauru coreniha bajaee bajaareein Cana Coaunera caje.

²⁶Nitohaneeinte esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- niheichu osaqelanaala- osaaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojineein ne. ²⁷Coatiha leeochoaauru saseredotecuru rijijeein, jauriaanejeein rai nosa coreniha, nii baiha cachaaauru osa coreniha, naaonjoaain iniho mocohin Cana Coaunera rai tihane coina nena nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiteen ohenihane coina, raajenihane cana coreniha rai jaberoco teelu sohin atinaauruhane coina. ²⁸Jana nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohineein nenacaauru saseredotecurute nechua joareein cachaneein osaaonaneein neeurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohichuru baiha, ena nena saseredote cocoainaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharihanine que aitolahune jaan, rai Calahineein osaqelanaalachabana satonoelanaala saseredote neein nihane coina cocoainaelu Cana Coaunera.

Ena nena cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

8 ¹Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa caa inara rai eree-reecaanne jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijeein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan. ²Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nena *santoario* cuhane neein, Cana Coaunera rene cacha turuaeranein ne. Coatiha aihuruha leeochoaauru saseredotecurune rijijeein, raajenihane cacha ichanohineein nena *santoario*

cuhane nihei. ³Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaaelai teraneein, inihocuru mocohin teranihane coina cocoaainanohi nihane jaunte, Jesocurisito netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina. ⁴Coatiha caa chauratane caje nenea nihane, saseredote nenea nainerihe. Inae caa chauratane que arajiin neeuruha saseredotecuru, Moisesa rai rauhi cuhane aitohane rijijieein niqui, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaae lenonecuru sohin mocooruhane coina. ⁵Nii saseredotecurute, nechdu dedeeu ichacuruhane coujunacaneein nitohanei icharaneein neeurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechdu dedeeu nenacaauru rijijiei icharaneein ichacuruhane coitucuhacache, *santoario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura”, naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoaauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitohalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

⁷Bana caohachaaain cachaaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeein nenea Cana Coauneraacha teine, coatiha neriheilu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸Nete nii jauriaanejeein niicha tei rijijieein neeurenihha cachaaaurune jaun:

“Inae cojoanonaa que turuhane banane,
Isaraele, Jodaa, naaonjoainuri aina,
enachasine canuhacha ichaneni
ichareeunnicha.

⁹Nii ena acaauru aina
canuhacha ichanenu,
coatiha
Egipto batane caje
acaauru foerateracuru
rocohanulune coina,
canuhacha ichaailu rijijirinaain.
Nene,
nii acaauru aina
canuhacha ichanenu
tonoraelanaala
ichaaoruhane jaun,
acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰Nii caa baiha Isaraele aina
canuhacha ichanenute,
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coaauneein
coitucuuruhane coina
canuhacha ichanenu ne,
Canu,
acaauru Coauneraneein
nihanune coitucuhin,
canu cachaneein neeuruhane coina.

¹¹Nii bana,

inae le cachaauru,
 leeochoaauru,
 acaaauru laurichuru,
 acaaauru araachuru,
 naaonjoainuri,
 inae Canu que
 ita relaauruhane latelanaalate,
 Canu,
 acaaauru Coaunera nichaaunne
 coitucuurureein
 satiin ichauhenaauru,
 canaanaihuru,
 naaonjoainuri.

¹² Nii banane

baaso ichacuruhane que casuujua acateein,
 acaaauru osa que canu suujua acatereeeunni”,

naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneein enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete, inae chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jauriaanejeein niicha ichanenine coitucueratiha aite.

Santoario chauratane que nenaalu aina dedeeu nenea santoario

9 ¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuuntaauruhane jaanu que *santoario* neein teelu Cana Coaunera. ² Nitohaneente, nii jauriaanejeein *santoario* neleru asaae jetao nelu leinjiin usi nujuu, leinjiin mesa Cana Coaunera que banijiaain nenea faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nenea bujua cuhane jetaote, jelai teein Cana Coaunera turunajanein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane jetaote, nelu oro caje ichanohineein nenea rori, jujui incienso mocooruhane jaanu que, chaaen camela itolereenein oro que carianojoneein nenea. Nii camela cuhane jetaote nelu, oro caje ichanohineein nenea leinjiin baichaje, cuhane manaa neein curuaajaain nenea quinacai- manaa siriin. Chaaen jetao techu, nii camela cuhane nelu Aaroon basotoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi ajeri caje nenea tabara que teein laenanohineein nenea, naaonjoainuri. ⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu coroatajai cacha rijinanai itaroojianaain. Acaaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beranein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaa-ranein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucueratein niique irihacane. ⁶ Inae nitohanein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuheneein nenea Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaau turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereereecuruhane coina. ⁷ Nejetaote nii que jauriin nenea jelai teein Cana Coaunera turunajanein nenea jetao, saseredote curuaanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacaauru nainein. Ecu enohane nainein jetaote, lenonecuru coichana amaaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha teein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuuha cachaaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suujue, nii nunuheneein nenea Cana Coaunera rene nichuuntanaanaa neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai teein Cana

Coaunera turunajaaun cana turuaerane jaaun, ecu turunaa nainenihacachene que. ⁹Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohanei ichaain coroaeraauru cachaauru suujua couluoona nainiheilu. ¹⁰Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluooraneein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajeein.

¹¹Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa esineneein- chabana satonohelanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan *santoariote*, esinae rauhijiriin nesineneein nenea ne. Coatiha raajenihane cache ichanohineein nenea nihei, niheichu cau chauratane que nihei. ¹²Nitohaneeinte *santoario* cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha aihuruha caa chauratane que nenacaauru saseredotecurune rijijieein, Cana Coaunera rai, cabara curuaanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenihane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coaitenihane coina. Nitohaneeinte cana rai ichaonaa chabana satonoelanaala nenea teraneein nihane jaanu raelu. ¹³Esinaete niqui, nii toro narejeen coichana, cabara curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoainuri que, chaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nenea cabuuruhane couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaaenein nihane coina. Nete laen cache suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru. ¹⁴Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaachara-nejeein nenea aina cuaain, raajenihane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina netihalune jaun. Nitohaneeinte cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nenea caje, cana suujua coreein nelu nii rai coichana- osa colane nenea Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵Nii coinat ohelu Jesocurisito, ena nenea Cana Coauneraacha ichaneni aina cuaain, ichoaichaniha neein onacaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoanlu jauriaanejeein niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateraneein nihane caje, acaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane, satiin niicha ranojoi-neein nenacaauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raeraneein neeuruhane coina. ¹⁶Oha cachane baiha, rai rucuhele niicha cocoirichai raauruhane coinat, jauriaanejeein oha nii cachane coitucuuruhane rai ne. ¹⁷Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhele erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhele ranaa nainihe cache. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhele raa nii banihatihane jaan ne. ¹⁸Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejeein nenea Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu. ¹⁹Jerichanejeein jetao techu, aina nenacaauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujuhi caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitenohineein nenea que setejiaain jetao, Cana Coaunera tenojoi rauhi laenanohineein nenea ichoae riajaain cachaauru ichoae netonai riajae Moisesa. ²⁰Nitohanein acaauru ichoae

riajaain jetaote: “Caate nelaterichaaain nii cana rai tonoraacachene coina Cana Coaunera tenojoina coitucuhichene coina, coitucuerateraneein nena Cana Coaunera icharatenohi ichananera”, nae jetao Moisesa. ²¹ Chaaen jetao techu, loanari *santoario* aina, nasaae enohane saseredote rai nelateneni corujeleuru, naaonjoainuri ichoae rijae Moisesa. ²² Nitohaneeinte, satiin itolere coichana que rujuaain, jelai tein couluoonojoineein nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joaera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaanu. ²³ Nitohaneeinte carenerocuru sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru coujunaca neein nena couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nena.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatiha nii Cana Coaunera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coaunera nenaja dedeeu cuhin, Cana Coaunera rai, enene cana coreniha iriha ne. ²⁵ Coatiha aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca naineein nejelau coichana teeuruhane coina araai saain nii *santoario* enohine rijijieein, araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujiangra, necoaanaa cana rai chaurutanene caje coaanein, ore araai saain Jesocurisitone. Nete aca satononiha ecocohin le sajeeincha raajenihane neteein ohelu- chabana satonoe-lanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teeinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijijieeinte le sajeein atinaain, arajiin cachanichaane, osa aina nena caje cana rocoeranu que tenojoineein nelu Jesocurisito. Inae nacoaunein tururichaaain niqui. Nete osaaonacaauru ichoteratihane coina ainereein, esenetaain acaacha cohajein nenacaauru ichoteratihane cointate aicheein.

10 ¹ Nii Moisesa rai rauhi, nech uaujaain nii turuha uhenenilu rijijieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acaauru osa caje nii le jaanaca naineein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coaunera rai teeurera couluoona nainenelu. ² Bana nii acaauru osa caje acaauru couluoona nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje couluoonojoineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teeuruha Cana Coaunera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana, acaauru osa caje, acaauru couluoona nainenihane jaun, osaaonanein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru naineein, nii inihocuru mocohin teure Cana Coaunera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhan rai:

“Ii rai lenonecuru tein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune coina
caletoaaicha.

⁶ Niheichu

acaauru osa caje
couluoonaquine coina,
ii rai iniho mocohin tein,

chaaelai que
ii belaihuruhane coina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coaunera”,

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluoona najaane coina, rai lenonecuru sohin teein, chaaelai que belaihuruhane coina aitiin, rai lenonecuru mocooruhane coina aitiin, naaonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijijieeine saijieein, rautaeniha Cana Coaunerane que rai aitohane baihate: ⁹ “Nocoo inae cuhanu iicha jerei ichacaanne coina”, naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneinte nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane coina nena rauhi itajeein, raajenihane rai jaberoco te, ena nena cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane coina. ¹⁰ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, le sajeein chabana coaitenihane coina, cana coreniha ohane coina, raajenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona nainenihane lenonecuru sohin teeuruhane saijieeinte, satiin saseredote Joriooneein nenacaauru, araai saain itolere bana lenonecuru sohin teeurelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeein, chabana coaiten ichaenihane coina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuri-toeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco teein coreniha Cana Coaunera cachanein neeuruha cachaaurune coina couluocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiiji
acaauru rai canuhacha ichanenite;
acaauru suujua cuhane laenanohineein niha
Canu rai rauhine,
suujua caje coauneein coitucuuruhane jaan nereein.
Nii jaun inae nenacaeneein
acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaaurihaaunni”,

naain aitohalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohanein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainihe nenacaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainihe cacha.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuaain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santoario* turuhacachenera canejeraauru. ²⁰ Nitohaneinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateranein nena itajeein, nii ena nena ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateranein, rai jaberoco teelu Jesocurisito. ²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja

acatiha cana turuaeraneen ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojoneen cha coacuelanaala, niheichu leeocho coacuelanaala, canaacha cohajeeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhacachene saijieein, chachaaain nihacachene jianeen, Jesocurisito aina cuaain couluo-nojoneein Cana Coaunera rohan turuhacachenete ne. ²³ Nii jaun coujuriu Jesocurisito esenetaeraneen nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijieein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teenu naitoonjoalu terichaaain Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijieein caohachaaain neen, itolere bana ita belaaain nihacachene coina, ita coroa-tajaneen nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainihe aihuruha leeo-chaaaurune rijijieein, ita aina netaojiaain ereerecaachene coiinteein jianena nainihaacache. Cointelanaalate naine, inae tururichaaain Cana Curuaanaa cojoanona que turuelalajihane que nainaan, jiniiquiin itaque corajerateen, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoeen Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijieein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaain nacoauneen cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraain nitajeeururichaaain Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijieein nenacaaurune que banijiaain nenaachate cohajerichaacheen. ²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neeuruha nichatajaain coaraain beeureranete, cairichaaajoaain coaraelanaala, sohin jaaorurejetucurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuururichaaain, chaque nelathei rijijieein Cana Coaunera Calaoihi teen, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoan, cana belaiha Cana Coaunera Suujuane saijieein, que jao-lequiin nenacaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqui, acaauru rai niicha teeni terichaaain Cana Coaunerane coitucuerateen, jelai teen Cana Coaunera cachaneen neeuruhane coina, acaauru couluooraneen nenaane. ³⁰ Chaaen techu: “Canune cachaauru rai caohacha icharaneen coretereunni”, naain “Cana Coaunerate rai cachaauru rucuhereen”, naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain nenihacane.

³² Nete inara, jauriaanejeein Jesocurisito esenetaaichene nunuheneen, itolere que laraajiin necairichanaa abaantaaichelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaaurune, satiin notaracae teen nocoeje chanuhin bisihururejetelu. Nii jana inara tabaaaurune, inara aina jiniiquiin necairichaaururejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejeein techu, cairichaaajoaain caresero cuhane nenacaauru coaraain acaauru coinaderarejetocoichelu. Chaaen techu inara rucuhelu ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoeen rachoojoeen nerejetocoichelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohaneen rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianequichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareen. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaaain nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajeein ichaohichene, tihane coina naitoonjoa raeraneen neeichene coina. ³⁷ Nitohanihane coinat:

“Inae ena caeneenejelanaalate tureen nii turuha uheni.

Coatiha inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachaneein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute, chabana nitajeeurenereein. Nena laen canu cachaneein nihane jianeein, jauriaa ichaohalune rijijieein ichaohi que nejeratereeeni”,

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein rai Quiricha inoaensi cuhane.

³⁹ Jana cana, coatiha nii rai cachaneein neeuruhane jianeein, jauriaa ichaoruhane rijijieein ichaonacaauru caseteco coaracuruhane rai nenacaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoteratenojineein neeurichaaaine rai nenacaauru rijijieein nihaacache.

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

11 ¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichaaain cana raine cohajeein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijijieein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaualune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaacha coaraai caje coauna-nojineein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Cain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharaneein raain nii rai niicha tei raelu Cana Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijieein enanetojoein Abeli coaaucaache, Cana Coaunera esenetaeranein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jaberoconeein Enoco raa Cana Coaunerane jaun, inae nii baiha coarihurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunerane ajiniha, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana Coaunerane esenetaain, aina nena jerenacaun, niicha jerei ichajeein ichaonacaauru cainaeranein niha Cana Coaunerane esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruacha coaraai icharichaaaine been suujuatiha Cana Coaunerane tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane caina. Nitohaneein esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiin nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojineein neeuruhane rijijieein ichoteratenojineein nelu Nohe.

⁸ Nii rijijieein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeranein nihane cainaeranein, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leeocho atane caje unaaneein ichoaelu Abaraaun. Ecu jetaote, neloheritelanaala raujiaain loanariicha asaa ichoaelu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeranein neeninunru Isaca, Jacobo, naonjoainurine rijijieein. ¹⁰ Cana Coauneraacha ichai chabana

nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leeocho neseu cuhin ichoaelanaala loanariicha asaae ichoaelu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina nainenihia Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijieein, rai naitoonjoan icharihani nohanelanaalane esenetaane jaun, lara-rajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneeinte, inae jataain biinaa nihane saijieein, janiinacajelanaala cucuana cuhane nena carene catu aina arasijie jeeoneein, cachaauru foerateraneein nelu Abaraaun.

¹³ Satiin nii cachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coaara rijijieein coitucuuruhane jaun, nech leeocho atane caje unaaneein, caa cana rai chauratane que ichaaoruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohaneein ichaaoruhane coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana satonoelanaala acaauru ichaonajaanu atane raarenihalune coitucuhacache. ¹⁵ Bana nii jeelai nataneecha que coaacuruhane jana nihanete, jelaiha caaururelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane coina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruacha raenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohaneein acaauru que leinjiin nese banihateein rucuhacane jaun, acaauru Coauneraneein nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane coina, rai aitoha Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerele Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneeinte: "Ii calaohi Isaca cajete nefoerateururein iicha foerateeuricha", naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijieein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainihia Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoauneein nii rai calaohi raelu. Nitohaneeinte jataain chaque nelateineein nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naaonjoainuri coroatajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiotaelu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain coroatajanerichaaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera coroajelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mituururichaaain rai naraaichuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaaine coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soaajeratiha Egipto curuaanaa *reeyne* jana, nejanoaa Moisesane jana casilanaala, nichata ateein asinojoneein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, *Reey* Faraon cacunu, calaohi rijijieein nena jerenhane jaun, inae ichauchenaneein rai naraaichuru- Cana

Coaunera cacha neein nenacaauru aina jiniiquiin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaaonacaauru aina ichaohane bana. ²⁶Nitohaneeinte, jataain Cana Coaunera esenetaane jaun, rai cainarichaaain Cana Coaunerane coitucuha nota que coaara rijijieeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaolequiin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijijieein cocoainanohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuelu Moisesa.

²⁷Cana Coaunera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa reeyne jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajiha Cana Coaunerane jana ainaa rijijieein, Aca jerihane rijijieein nelu Moisesa. ²⁸Nitohaneein esenetaane jaun techu, besetaneein neeni-Fasocoo janonaa nunuhe bitoaain, satiin Israelitacuru nenaja bacuujuuauuru rujuaerate ichana que Moisesa. Nabana Israelitaneeuruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coaunera letono anjerane coataa.

²⁹Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijijieein, cucuana jera jaaorelu Israelitacuru. Jana Egipto cocoaichacuru acaauru caajie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰Cana Coaunera esenetaauruha Israelitacurune jaun techu, caainsi janoonein cojoanonetojoein cuhin, caainsi sanein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoritiin nena nii ajeri caje ichanohineein nena nii nese tinoritiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaaorelu.

³¹Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii Jericoo nenacaauru cachaaauru sohin jaoruhane ucuatoha, nii ecu nena ene cojoaelorohe sohin jaaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru corotajai cuna-caauru raa raotojoein rai loreri asaaene jaun.

³²Jaitite lanacure Gedeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaaen *profetacuru*, naaonjoainuri que inara rai irihanune, nena inae jianeun. ³³Satiin niichuru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coaunera aitoonjoan atane raurelu. Tabaaauru leon ucuha cuhane jaonojonecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leonocuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaunerane jaun. ³⁴Jana tabaaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojonecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteurelu. Chaaen tabaaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nelararajiaain sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵Tabaaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araachuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaaurune cairichanojoneein neeuruhane caje nichotenaa coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coaunera aina raotojoei ichaonaa que ichaaorichaaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶Jana tabaaaurune acaauru nocoeje chanuhin bisinojoneein, *cadena* que ichoanojoneein caresero cuhane tenojoneein, naaonjoaurelu. ³⁷Jana tabaaaurune, ajeri que bodoo-siin, sera que cataaun terunojoneein, sabere que sonojoneein, naaonjoaain oorelu. Chaaen techu, cajihanein amuhemujueein cairicheinejeein, carenero, cabara, naaonjoainuri ujuhi que cajionecoojoein, cairichanojoneein nererojoecaeriin, naaonjoaain neeurelu. ³⁸Nii cachaaurute chauratane que,

nelatihei rijijieein, cunaja coitucuelanaala cajihaaneein, cacha areroo cuhin, ichatane ucuunno cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucua-caain nenea cuhaneeuuru cuhin amuhemujueein nerejetocurelu.

³⁹Nete nitohaneein esenetaain neeuruhane coreniha cacha caohacha rijijieein coaranaaca Cana Coaunera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰cana coacuhin cana rai jataain caohachaneein niicha tei esenetae-raneein neinichaachene aina cuaain, acaauru netonai cana aina jiniiquiin esinae rauhijiriin caohacha icharaneein ranojoneein neeuruhane coina.

Jesoso coarajeein nenea rijijieein, itolere bana queecha coaauucuche.

12 ¹Nitohaneein inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coa-a-ratein coitucuhateeuruhalu nii cachaaaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene coina cana acateraneein nenea jianeein, canaacha esenetai jerenohi ichajeein laraajiin ichaohacachenete caohachae. ²Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuhe-raneein niha Jesosone jaun, queecha coaaucaachenete ne. Inae nii baiha rao-tojoein rachoojoein Cana Coaunera rori *trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaaanne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que teein atinaauruhane jana, coejenelu.

³Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaertiin neeuruhalu osaaonacaauru cachaaaurune que, inara suujua cuhane coaauucuche. Aihane jaun, chatothanei coaraain neeichene nihanatiin, jiaonriha coiinteein esenetaaichene jianequichene. ⁴Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa cauraquichene jaun coreniha oriheeicheein. ⁵Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijijieein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha
ii suujuatiha, ii casetecaa
Cana Curuaanaa que jaolecoinera cacalabi.
Niheichu
baaso ichaaine coreniha
ii casetecaane,
nainihe
esenetaaine jianeeine.

⁶Niicha belaaite suujuate
Cana Curuaanaa.
Jerichanejeein techu,
rai calaohi rijijieein
niicha rai casetecaain ne”,

naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷Nitohanihane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihane rijijieein inara belacheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujuateinilanaala nei. ⁸Jana rai calaohi rijijieein nena-caauru casetecaa suujuatihane rijijieein inara suujuatiha, inara casetecae-niha Cana Coauneranete, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonorae neeichene jaun aicheein. ⁹Chaaen techu, caa chauratane que nenacaauru cana

fojiaraauru- cana casetecaain cana suujuateeuruhane, tonoraain nerejeto-coaachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohanihane jaun, cha caaunna nii amuritoheriin dedeeu nenea Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechua raujiaain acaauru jerecuruhane rijijieein niha-cachene coina, cana suujuateeurelu. Nete Cana Coaunera laen, Nesineneein caohacha icharaneein nihane jaun cana rai caohacha ichaa cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatihia niqui raotohi caseteco coaracaane, rijieeoritiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneein cana teein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataainte elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolecohacane

¹²⁻¹³ Aihane jaun, nacoaunein nelararajiaain caohachaaain ichaaoche. Nacoaunein caohachaaain rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeein nacanacaaena coacuelanaala neeichene coina.

¹⁴ Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichoaeniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. ¹⁵ Atiin jiniiquin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ita coroatajanein neeuche. Nabana chuni nitohanein nihane jianihane, cacha atinaa ajaena corainei rijijieein leeochoauru ichao aasaecane coataa. ¹⁶ Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainihei. Nitohanein ichaane jaunte, nechua lenoneecha coreniha, aca nihana saijieein, rainein nenea teelu rai nocoala rai Esao. ¹⁷ Nii jaunte, nii coitucuhichene rijijieein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajeein chanaain bajaane saijieinte, tenelu inae nitohanihane jaun.

¹⁸ Nete laen inara, aihuruhalu Isaraelitacurune rijijieein, chatoanai dadaain coanacai, usinein iihani, nocohena tabai, cujuana tabai aina nocohena, naaonjoain nenea rohan nii nichuuntaeneeiche. ¹⁹ Niheichu toniha jaihane aonaheeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeiche. ²⁰ Nii aohanraauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abantasilanaala acaauru rai iriha Cana Coaunerane jianeratecurelu. “Chunocoha, caa nihanune jaan ichatane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquuin, naaonjoaainte ajeri jaberoco, rejoin, naaonjoain que sohin jaonjoineenein, lenone neein aihane nihanatiin”, naain iriha Cana Coaunerane jaun. ²¹ Nitohanein jataain coasinacaa, nii acaauruacha coaraaine jaun jetaote: “Jataaine rijijijianeun canu nesoone caaunra”, nae jetao Moisesa. ²² Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nenea Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraquiche. ²³ Chaaen techu, ichoaichaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirichanojinein nenacaauru rohan turuhin coaraquiche. Nitohaneinte satiin caohachaaain ichaonacaauru cachaauru, aca jerihane rijijieein teein niicha ranojoihunru rai Joesioneein nenea Cana Coaunera rene turuhiche. ²⁴ Chaaen techu nii ena nenea Cana Coauneraacha

teratei teraneein nenea Jesocurisito rai coichana que cana couluoorane maa-jeein coaraquiche. Nii rai coichanate jauriaanejeein cana cairichaeranu que nihalu Abeli coichana jana, jataain nii amuritoeriin cana rai nelateineein ne.

²⁵Nitohanihane jaun, cana rai ereein niha Cana Coaunerane que jaolecohin, batiin neeichene que necohalajiin neeuche. Coaracuche nachuhinti nii jaiti cau chauratane que ne bana, suujuatenajaane coina Cana Coauneraacha cotihacurilu, caje nichotenaa nainecururiha. Aihane jaun, nii amuritoheriin nichotenaa nainerichaacheein dedeeu netiin cana suujuatihane que jaolequiin nihacachene. ²⁶Nii iriha Cana Coaunerane bana jetaote, nii rai nereecha caun nerurujuaelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacoauneene chauratane rurujuaareunni le sajeein. Coatiha Chaurataneecha nerurujuarinaain, cana rai dede netonaite nerurujuaareein”, nae Cana Coaunera. ²⁷Niritiin: “Nacoauneen le sajeein”, naain aithanete, satiin niicha coaunanojooineein nerurujuaanaa naineein nenacaauru itajihane jana, nerurujuaanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aitha Cana Coaunerane coitucuerate cana que. ²⁸Nii cana rai Cana Coauneraacha tei rai Cojoanonaate chabana nitajenaa nainene. Nii core-niha “Narihara Cana Coaunera”, naain jiniiquiin rai cachaneein neeuruhane coarateein aca jerihane rijijieein coroaeraauru aina coroaecaachenete ne, ²⁹itolere baaso itajera usi rijijieein niha Cana Coaunerane jaun.

Naaonjoaain, rai suujua rijijieein nihacachenete jere Cana Coaunera.

13 ¹Jiaonriha ita nejeraneein nenea rijijieein, jiniiquiin ita belaa in neeichene jianeein neeichene. ²Niheichu inara rene turunacaauru belaa in raaichene jianeein nenea nainiheiche. Nitohaneein nenacaaurute, acanihane coitucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maa-jeein raaurelu rai loreri asaae.

³Aitiin caresero cuhane nenacaauru netonai coaaucuche, acaauru aina jiniiquiin caresero cuhane nenea rijijieein. Chaenchu cairichaaerinoojooinee in nenacaauru netonai coaaucuche, inara netonai acaauru rijijieein cairichanojooinee nenea nainequichene jaun.

⁴Nitohanihane jaun, inara quichaauru, enecuru, naaonjoaineeichene nisirihatee in neeichene, itaque inara suujua acatein, leecha inara sinijerane lanaala nenea coacuelanaala, inara sinijera ainaacha ichaaoche; satiin baaso ichaain rai sinijerane lanaala nenea aina ichaohi casetecarichaa in Cana Coaunerane jaun.

⁵Jiaonrihachu coriquicha que coacuhin neeichene. Inara rucuhele inaraacha sirii ainaacha raotojoe in ichaaoche: “Chabana nihei inara jianee in inara que jaolecohanune”, naalu Cana Coaunerane jaun. ⁶Niritohalu cana rai Cana Coaunerane jaun chaque tonajelanaala nainichaache:

“Cana Coaunerate canu corootajanerane in ne.

Nii jaun chaque casinaaun.

Chatoanai ichana nainihe canu que camute cache”, naain erenaa nainichaache.

⁷Inara suujuatee in Cana Coaunera ere que inara relaaaureralu coacuhin, acaauru ichao que coacuhin, esenetaain ichaauruhane rijijieein ichaaoche.

⁸Jesocurisitote jeelaine in nereein, chabana satonoelanaala. ⁹Aihane jaun jiaonriha nejelau cuain inara relanaajerera nihane, rijitojoe in esenetaain

neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cana suujua ilaain ichaohacachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quinelanaala nena iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaoi Curisitone coreniha jia-nacoon osa caje nihacache. Nii *santoario* tein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelateein nedaai. ¹¹Jana jauriaanejeein nenaalute, saseredotecuru curuaanaacha lenonecuru sohin, *santoario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoaeraanu que. Nete laen, nii lenone jaberocooru, acaauru loanari caje naain amaa in jelai tein mcorejetocurelu. ¹²Nii rijijieein techu Jesoso netonai, naain nese caje amaa in jelai tein atinanohinelu; rai coichana que sati in rai cachaneein neinichaachene culuocane coina. ¹³Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojoinee in cana netonai necairichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leeinjin nese chabana nitajenaacharanejeein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejeein nena ariirijiacachenete ne. ¹⁵Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaoi Jesocurisito aina cuaain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teeninee in neree in. Aihana jaun cana ujuae caje coroaecaachenete ne. ¹⁶Jiaonriha caohacha ichana baitiin, leochaauru rai inaraacha sirii tein naaonjoaain neeichene jianequichene. Nitohane in ichoaite rautaa in coarae Cana Coaunera.

¹⁷Inara relaaurera ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebetacaelanaala inara beraihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acaauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruacha rautaa ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelaterinaa in inaraacha ichai.

¹⁸Atiin canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujanena jerichaanu; itolere que caohachaa in ichana jerichaanune jaun. ¹⁹Jataain inara aina nacoaunee in nena jerichaanune jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coaunera bajaai chene coina, inararai aitoon.

Raotojoe in jiniiquiin neeuche.

²⁰Rai coichana aina cuaain chabana satonoelanaala nena ichaonaa tera rai cachanee in nihacachene beraichanee in nena nii oo caje Jesoso ichatera Cana Coaunera, ²¹inara ichao rucuerateene Jesocurisito que, aca jerihane rijijieein cha chaain neeichene coina. Chaaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei ichamiin. Itolere bana satonoelanaala, Curisitonee in niha Curisitone coitucuurumi in sati in catchaauru. Bajiaanachuinti aihurene.

²²Atiin raotojoe in caa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai raauchera canejeraauru. ²³Cana nejera Timoteeote, inae caresero caje mitue. Enanocoojoa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, canu jiniichaa in uhareeunni.

²⁴Sati in inara bichauhenaauru aina, sati in Cana Coaunera cachanee in nenacaauru rai, acaauru coaaucaune beeeuche. Italiau nenacaauru netonaite inara coaauce.

²⁵Jataain jeelai amuritoeri in inara corootajanemi in Cana Coaunerate, sati in raotojoe in neeiche.

Saantiaaocha

Letoai

Jesocurisito esenetaerauru rai Saantiaao letono quiricha

1 ¹Canune Saantiaao neeun Cana Coaunera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneeinne neeun. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaanein nenacaauru raina, caa quiricha letoaaun.

²Aonacuche satiin Cana Coaunera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohanein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche. ³⁻⁴Cana Coaunera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nellararajiaain itolere necairichanaa abaantaaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquicheein aina iiquichene. Nii banate esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneein neeiche rauhijiriin.

⁵Inaraacha chanenu coitucuheneeichene, Cana Coaunera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coaunerate canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala. ⁶Cana Coaunera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatoelanaala bajaauche. Necoatiin Cana Coaunera bajaerate, esinae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajihanein suujua letono sacuhane. ⁷Nitohanein neeichene, inara coroatajanena nainerihe Cana Coaunera esenetaeneeichene, ⁸leinjiincha que suujua cuaain nena naine niha nitohanein nenacaauru cachaaaurune jaun.

⁹Cairicheineein neeichene jana, inara raa Cana Coaunerana jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹Cana Coaunera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que naanejiaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coauneraacha tenojoin amuritoheriin jataain nelatena nainenih coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa laen, chaaelai janonaa bana nitajenaa nainihe. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichaain Cana Coaunerane

¹²Nerausiaaequiche esinae necairichanaa abaantaaain Cana Coaunera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coaunera, belaaain nere tonoraeraauru rai nitohanein tihane coina aitiin nihalune jaun.

¹³Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coa “Cana Coaunera jere caa baaso coaucaaanne coina”, naain iriha. Coatiha joaereein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coaunera. ¹⁴Nii cana raajenihane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasoneein. Aihana jaun baasoneein sacuichene coataa, caohachaaain coaracuche. ¹⁵Baasohacha coacuhin nenaate, nechua jataain caohacha nainejeein nitajiha cureein. Coatiha Cana Coaunera jerihane jaun, nii baaso neein ichaoheechi. Niheichu nii nitajiha chuneine jerihe Cana Coaunera.

¹⁶Coa inara raajenihane nohanihache canejeraauru. ¹⁷Coatiha Cana Coaunera caje uhi chabaaso. Coatiha chaaelai janonaa bana suujua lonaaain Cana Coaunera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha nejesinaachate uhe Cana Coaunera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoaihunri coaanaelu dedeeu. Chabana coreenrai Cana Coaunera. ¹⁸Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene coina. Nii jaunte, nere esenetaain tonoraacachene jaun, ichaonaa esine te cana rai, raotojoein Cana Coaunera nihane corojeeun niicha jerei ichacaachene coina.

¹⁹Nii coreniha canejeraauru, caohachaaain rauhijiriin esinae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraache, chaenchu erenacaotela-naala, chaenchu joaereein coreniha obaje lanaala, naonjoaain. ²⁰Joaereein coreniha obaje cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraache, caohachaaain inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoon inara suujue mitareein.

²²Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenohicha sacuuche. Aineeichene nelatihei raujiaain aonaquichene. Niite nechua jataain inara raajenihane necoritariquicheein. ²³Cha teeinti Cana Coaunera ere beebejiha beebejerane aonaa natiin tonoraene. ²⁴Niite enaacha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵Cha teeinti aitoha Cana Coaunera erene baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoein nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaaain ichaohacachene. Niicha jerenohicha ichacaachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajeein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaaain Cana Coaunerane raotojoein ichaohacachene coina.

²⁶“Aitoha Cana Coaunerane rijijieeine caohachaaain rauhijiriin neen”, naa natiin joaenreein baaso neein leecha cacha que irihanete raajenihane necoritate. ²⁷Cha latein neeuru ujuatejeeurune corootajanein, cha latein niha autanaaurune corootajanein nihacanete, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rijijieein nerichaacheein. Nainihe Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito coitucuruhi rijijieein nihacachene.

Nejelauneein leecha cacha coana naineniha cachane

2 ¹Nitohanihane jaun Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ²Ita taojiaain Cana Coaunera bajaachene jaan coloheri Teenforo asaa ita taojiaachene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquiin,

cajione caohacha que necoreteeine jana, cajione siri ruhacaain enoha cairicheineein nenaane, ³nii oro que anichoquiin cajione caohacha ruhacaera belaaain, rori caohacha choae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chu-juhecoo. Ainihane nihu atanichooae nelaurihau”, naaichenete, ⁴baaso ichariquicheein, caohachaaain cairichai belaaain coarajeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijieein, cairicheihuru belailanaala, “Nelatihei cairicheihuru belaihaane”, naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoaihunri belaihaanete caohachae. Nihei cana belaihuruha caohachaaaine jerena caaun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵Caohachaaain aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonoraa cairicheineein nena cacha netejian, nenacaaen belaaain coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraaain nihane coina. Cairicheineein caa cana rai chauratane que nihane niha natiinte, belaaain coroatajane Cana Coaunera, aitothane tocohaneein chaaelai janonaa bana satonoelanaala aina nihane coina. ⁶Nete inara, cairicheihuru necoejechanuhin neeiche. Coatiha cairicheihuru, inara necoejechanuhin, inara cairichaaeriin neeuuri chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaaurutejian, inara necoejechanuhiriin, inara cairichaaeriin neeure. Cuna jereneechene niha natiin, inara tararaain inara amaaain cocainanacaihuru rai inara teeure, caseteconeein neeichene coina. ⁷Chaaen techu inara que baasoneein ereein neeure, Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaaain inara belaihuruhane coaraelanaalate inaraacha acaauru belaaiche, cairicheihuru belaaichene amurijiriin. Coa nitohanein nihache.

⁸Quiricha cuhane aitoa Cana Coaunerane tocohaneein, charijieein teeinti nii raotojoein ichaonaa jereein neeiche. Nii rijijieein raotojoein ichaonaa nainecuruha acaauru netonaine coina, nii leocha cachaauru coroatajane-cuchete, acaauru netonai raotojoein ichaonaa nainecurumiin. Nitohanein neeichenete esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan ichariquicheein. ⁹Inara araaichuruhacha caohachaaain coaraain belaaain, coroatajanein, nii nejelaauru coroatajanena jereneechenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notaracae aitoa Cana Coaunerane tonoraelanaala, nitohanein rauhijiriin ichaeneechene.

¹⁰Cana Coaunera aitoonjoan tonoracaache neniha natiin, jitariin caohacha nainejeein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihacachenete, cana nii ujuaihoneyin nerichaacheein. ¹¹Nabana nitohanein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina neosateein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina neosatein niha enene”, nae Cana Coaunera. Chaaen techu, “Jiaonriha sonjaain jaohine”, nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoanienhane nihanatiin sonjaain jaohanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹²Aihana jaun coa nejelauneein chunei coaraain nihache. Cairicheineein nihacachene sajainejeein, cana belaaain cana raa Cana Coaunerana jaun jerichanejeein belaaain cacha coaraain nihacachenete caohachae. ¹³Inae ecu tihane banate caseteco coaraa cuurureein nechuanasainein nenacauru, necairichanacauru que “cairichaaoojaa”, naelanaala nenacauru. Necairichanacauru coroatajanena jeriheichurute, “cairichaaoojaa”, naelanaala casetecaeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairichaa

nacaauru que, “cairichaaajoaa”, naain coroatajaneraaurute, caseteco caje nichotiha cuurureein. Niite belaaïn raa cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esenetaane coaratiha cachane

¹⁴ Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esenetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatiha nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha latein niha namute cachane belaaïn coaraain coroatajaneein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naaojoain que, anejiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naaojoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihun lenone, cajione, naaojoain eruuje ne”, naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanihaaca. Niicha latei tein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhanu”, naaichene jaun esinae Cana Coaunera coitucueranein neeichene, leeochoauru notaaquiche nete caohachae. Jana leeochoauru notajaelanaala, raujiaain esenetaaichene chaque nelatein nedaricheeicheein.

¹⁸ Inasina caohacha ichaaïn cache notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esenetaera ne”, naain coitucuurure cachaauru. Jana esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esenetaera nihanete, quiricha cuhane aitoa Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana nainichaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhanu canu”, naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esenetaane niqui, nete nechua aansai taibinaecuru coitucuchuichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esenetaain que casihure nere tonoraarenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarinaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraaunachuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinjiinejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraaunne jana jetaote, “Inae nerichaaïn ichai leinjiin canaanaicha”, naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraaunne jaun, laenaeratelu quiricha inoaei cuhane Cana Coaunera. Nitohanein Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne jaunte, caohachaaïn rae Cana Coaunera. Nii baihate Abaraaun coujuhin coarae Cana Coaunera, nechua jataain coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nena ichalabi Isaca uhaaïn, sohin mocoo carai”, naa Abaraaun rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaohi sohin jaohane coina, inae anojooa mucuha Abaraaunne jana: “Ichalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesenetaain quere tonorana jereeina jaunte, caohacha ichaaicha”, nae Abaraaun rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraaunne jaunte Cana Coaunera belaichanein Abaraaun curuaateure satiin cana inoaesihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaaïn nena-caauru rae Cana Coaunera. Coatiha raujiaain esenetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teeinti ai leinjiin ene Raba neein curuajaain nena, jauriaa-nejeein jaelorohe neein nihane jianein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esenetaane jaun, coroatajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jericoo turuuruha coroatajai Isaraele cocoaichacurune jana, coitucuriin arinajaauruha sohin jaonajaauruhane coina Raba araachurune jana, acaauru coasilanaala nii coroatajai Isaraele cocoaichacuru asi

loreri asaae teein Raba, sohin jaonajaauruha Jericoo cocoaichacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohaneein caohacha icharate belaaïn rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaaïn ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhanu”, naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala nenaate Cana Coaunera coitucue. Nitohaneein niha cachane coatiha ichaonaa chabana sanaacharanejeein nena ranaa nainerinaain.

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

3 ¹ Cana Coaunera ere benaa que cache relaera neein nena jeriquichene caohachaaïn aonacuche. Nelatihei joaereeïn cache, caohachaaïn suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanraauru ichoaee jauhecotojoeriin caseteco coaraa cureeïn, nii cache rai beebelijane rijijieeïn Cana Coaunera ere tonoraeniha.

² Inaaajoa saneeïn chaaïnti Cana Coaunera rai baaso que nesarucuaache satiin. Chaaen techu inaaajoa saneeïn chaaïnti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintaai baaso que irihacachene. Chateeinti tonaain baaso que erene. Niite itolere neeïn caohachaaïn ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasionjoaaïn cabario natiinte nujae cuhane coata laaojoiiri tein, que rauhiaeraujiajeeïn jerichaane jaan jeloon rauhijiriin amaaca. ⁴ Jerichanejeeïn techu timoon laaojoiiri que, jerihanajaan jeloon rauhiaeraujiajeeïn rauhijiriin bote seeonjoa niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶ Charijieeïn teeinti ocoana mocohaca fosocoro busi laaojoiiri quene, nii fosocoro busi laaojoiiri caje necoaunaain tabaaïn neleereeïn, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijieeïn techu chatohaneeïn, cache cunaitaaïn cache itajenaa nainere baasoneeïn cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cache ninauhene cunaain cache janoriteeïn nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohaneeïn usi tabai que cache sarueranihane jaun.

⁷ Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaanau nenacaauru, itolere tajaacuru, itolere atanichoaee teerei cana lenone, itolere ataebinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautene rijihuru irilaure irilaeraauru. ⁸ Nete chunei, rai nere baaso jianeïn nena nainene. Charijieeïn teeinti cache calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cache coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijicha cana suujua baaso caje coauneeïn, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leochaauru cana laurijiracuru, naaojoaihunri jitariin aasaecane jaun.

⁹ Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijieeïn niicha coaunanojoneeïn nihane baiteeïn, “Cha quete nelatere caa cache”, naain irihacache obajeeïn cache aina nererojoecaacachene, “Coaraain nainaaine caa aansai”, naain irihacache, coaraain cuu necairichaane coina, chatohaneeïn necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰ Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaiacache. Caohachai nitohaneeïn nihacachene, canejeraauru.

¹¹ Charijieeïn teeinti le curuaacha caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naaojoain. Nii rijijieeïn techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹²Charijieein teeinti leeocho enuha inaaque inaana nainene *iquera*, niheichu acau cotebei nihana natiin ichonainein nerotona nainihe. Nirijieein techu caohacha que erenaa nainene cacha, baasoneein niha rai suujuane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratihane cachane

¹³Esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leeocho cachaauro rai caohacha ichaain, itolereneein caohachaa raotojoein neeuchete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauro. ¹⁴Jana inara leeochoaauro que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu”, naain coa raotiin nena coaucache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esenetaenihane jaun. ¹⁵Nitohanein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauro rijiriquichein. Acaaurute nitohanein coaucure, nitohanein acauro suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoaauro cachaauro aina, ita belaiha cachane jerihe Miconajaaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere. ¹⁶Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacauro cachaurute, ita que nererojoeaain, ita que necoelaain naonjoaauruhane jaun, nainecurene ita belaa leeochoaauro cachaauro aina caohachaa nena nainecurene. ¹⁷Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelaunein caohachaa ichaore. Cana Coaunera ere tonoraauruhane jaunte, caohachaa ichaore, rai caohachanuhacha que coaacuruhane jianein, leeochoaauro belaa, ita belaa, ita que nererojoeaelanaala, inae nohanelanaala, leeochoauro corotajanein, cha latiha leeochoaaurune tein, suujua coaraain, naonjoaain neeuruhane jaun. ¹⁸Nitohanein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaachajeein, nauruta naurutaain cujjein, jelai choae jauhecotojoeriin caohachaa ichaohichene, ita aina, leeochoaauro, naajoaihunri ainane coaraanete, raotojoein nereen inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereen, rachoojoein neeichene coina. Nitohanein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoauro nete, acauro netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecureen.

Caa chauratane que nena baasohacha jereen sacuha cachane

4 ¹Nitohanein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereeicha coauquichene jaunte, ita que nejeratein, ita que nererojoeaain neeiche, leeochoauro aina ita belaa neeichene jeriha Cana Coaunera niha natiin. ²Cha teeinti chaaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necoelaain, nii niicha sirii rucuhale coreniha que nererojoeaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoeaain, tabaque sohin jaohin, naonjoaainche, cha latein neeichene Cana Coaunera caje bajaalanaala. ³Tabaque bajaichene niha natiin inara rai terihaain Cana Coaunera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuacha que bajaichene.

⁴Cana Coaunera coitucuruhi cachaauro. Tana caa chauratane que nenaacha jereen sacuera cacha, Cana Coaunera que nejeratenaa neen nihane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenacauro jereen

Cana Coaunera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coaunera que nejera-tiha aicheein. ⁵Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoasi cuhane, laenaera que laenaerateein aitoha Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin aitohane rijijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶Nete jataain cana belaihane jaun, itolere janonaa bana cana coroatajane Cana Coaunera, rai Quiricha Inoansi cuhane aitohane tocohaneente que ninichaajena tocohaneein rai baaso icharaauru que nejerate Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaain nere tonoraeraaurute belaa in coroatajane Cana Coaunera. ⁷Nitohanihane jaun nelararajiaauche, Cana Coaunera ere tonorana que. Atiin nii Moconajaaera sitaachete inara caje amuhine. ⁸Aihana jaun, Cana Coaunera rai caohacha rene nichuuntaain Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaauche. Aihute inara rohan neeine Cana Coaunera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coaunera bajaauche. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoon inara mitaain, inara coroatajanemiin Cana Coaunera. Aihute nii baaso ichaquichene jianein itolere bana Cana Coaunera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihanein inara suujua coaraqichene jianecuche. Coa cajihanein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰Cana Coaunera jerenohi ichaquichene jianein neeichene cojeein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala been Cana Coaunera bajaauche. Bajaaichenete inara coroatajanereein jeelai choae jauhecotojoertiin Cana Coaunera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

¹¹⁻¹²Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coaunera coreniha rai nejera ninauhene nejerateein nenaate Cana Coaunera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coaunera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain, “Acate naaonjoaain ichoae”, naain colurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiin Cana Coaunerate laen, chatohanein baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naaonjoaain jataain baaso ichaaechajeein ichaaoe”, Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaa in suujua coaraain caohachaa in ichaaoe”, naain cacha ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoha quiricha cuhane Cana Coaunerane tonorae lanaala, leeochoaauru ichao coaraain colurujuera rijitiin ereichenete, chatohanein inara itajeein, chatohanein inara tenaa nainereein Cana Coaunera. Aca techu chaaen naine, jianacoon baasonein neeichene caje inara mitaane.

“Naaajoarichaa in eresi”, naain coitucueniha cachane

¹³Tabaaurune, “Naaajoain neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa”, naaure. Caohachaa in nitohanein coaaquichene. ¹⁴Niheichu, “Naaajoanrichaauni eresi”, naain coitucuheiche. Inoaelu netojoe inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneecha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeojoaine rijicha inara ichaone coitucuhichene. ¹⁵Raujiaaincha caohachaa in coaauce. “Cana Coaunera jerihanena ichaajoihanune caa ichaain, leeocho ichaain, naajoanreeunni”, naauche. ¹⁶Nii natiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaa in niritiin irihacane.

¹⁷Cana Coaunera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhi caohachaa in ichaenihacache nete osa tabai que nesarurihacacheein.

**Caseteco coaracuurichaa in cairicheihuru
cairichaa urera coriquihonacaurune**

5 ¹Aonacuche satiin coriquihona neein nenacauru, nii que caohachaa in casiin neeichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein, ecu tihane bana necairichaa curiquicheeine jaun. Satiin nii inara coriqui aina caohacha nainejeein nitajeeichene coina, tururichaa in Cana Coaunera jaun. ²Inara coriquihona neeichenete arajiin coriqui jaohiche, leinjiin inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaa in nii inaraacha sirii rucuhele. Nii inaraacha rucujuei rucuhele nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoeiin nelaterinain, cororoneein setuhin naaonjoanrichaa ine jaun, chaaen quirichaa in cojaanoone jaun. ³Coriqui niha natiinte, caohatiin rucuhequichene niha natiin nitajiha cureein.

Inae saa cana janonaane banate satiin baaso icharaauru itajeratereein usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruacha rucujuei rucuhele, chabana latein neeuruha cairicheineein nenacaurune, acaauru corotajanein, naajoaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonanein nenacauru casetecareein Cana Coaunera. ⁴Nitohanein cairicheihuru cairichaa uruha acaauru amihaneeo corete lanaalanete rautaene jataa in Cana Coaunera. Cana Coaunera jana, nii cairicheihuru cachaa uru cairichaa eriin neeuruha coriquihona neein nenacaurune coaraje. Nihei chaaen aohana jerecuruhi rai namihaneon coreniha aitocuruha cachaa urune. Cana Coaunera laen aitocuruha cairichaihurune aonaje.

⁵Satonoote raotojoeiin caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que nerujueleteein, nete inae nii coreniha inara que, nii core coaratiha cureein Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶Joaereein lera colane cairichai cha coitucuruhi cachaa uru sohin jaohin naajoaaiche, inara rijijieein neeurinaauruhane jaan que airijiin. Nii corenihate inara casetecaain, jataa in inoaelu netojoeiin inara cairichareein Cana Coaunera.

**Cana Coaunera bajajeein raotojoeiin cohacuruhine
Cana Coaunera coitucuurera**

⁷Nitohanein cuu tihane bana nii core coaraterichaa in Cana Coaunerane jaun coa nererojoecaache. Nii inara cairichaa urera aina abaantaain, turuha Cana Coaunerane reeintiaa in cohacuche. Charijijieein teenti, nocoanajauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeeure, inacaa in, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸Nii rijijieein turuha Cana Coaunerane reeintiaa in cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianequichene. Atiin cohacuche, inae carajarinaa in turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiin inara suujua laraajiaa in, Cana Coaunera ere tonoraain sacuuche. ⁹Canejeraauru jiaonriha ita que inara suujua rohecaain ita que nejerateein neeichene. Nitohanein neeichenete inara casetecaeratereein nii rucuheraanu que nena, nii turuha uheneni Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohaneein necairichaaichene niha natiin, charijieein teeinti aichejete-curelu *profetacuru*, nii rijijieein neeuche. Inoaelu aitiin acaauru letoaa Cana Coaunerana jaan que, cachaauru rai ereerejeein beebejeeure, jataain necairichaauruhane niha natiin. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieein nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataain caohatiin neeurelu Cana Coaunera aina. Coaraauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tocohaneein jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaaain rai Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nitohaneein jeelai amuritoheriin coroa-tajaniha Cana Coaunerana jaun, nacoauneein calaojoiin, cacunuquiiin, baca siriin, caohatiin raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobene rijijieein necairichanaa abaantaain, inara coroa-tajanerihani Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain aonacuchena inara rai aite. Baasoneein ichaonaa coriaaichena jaunte joanreein, “Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aito-coaunne coitucue”, naain esinaera rijitiin nohaneeiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. “Icharichaaunni”, naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, “Coatiha icharihaaunni”, naaichene coa ichacaache. Jiaonrihachu chaaen, “Cana Coaunerate coaraje”, naain nohanenaa coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunerane coataa.

¹³ Chatohaneein necairichajeein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coroa-jeeun nenatemiin.

¹⁴ Chatohaneein cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichaunee-naauru cotihacuchete, ere ne rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitenaa rautaaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitenaa rautarichaaain Cana Coaunerane esenetaain bajaauruha nete, nerautareein nii cunaitenaa. Aihute, chaaen chatohaneein osa que nesaruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin neeichene suujue lanaala ita rai beein, ita rai Cana Coaunera bajaache jiniiquiin. Nii banate, chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin naaonjoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cacha bajaa nete tonorae Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoaei Irihasi. Cana rijijieein cacha neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera bajaane jana, nichata jaanaca cataaun tiaaajoaain uhene elo aansijieeinijn.

¹⁸ Nii baiha coateen Cana Coaunera bajaa Irihasine jana jetaote, elo letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacoauneein omarona nainiha temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, satono neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso ichaae-chaejeein ichaoha Cana Coaunera baiteein inete, ohane bana cuhanete nereein necairichana jaun, cuu nitajihane coina. Nihei nitohaneein chunei casetecana jerihe Cana Coaunera niqui. Esinae Cana Coaunera esenetaera neein nena tocohaneein, nii Cana Coaunera esenetaauruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaain, acaauru netonai Cana Coaunera esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso

neein neeuruhane caje roconajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaaen techu tabaauru Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaaain aina ereein coroatajanecuchete nacoaauneein Cana Coaunera ere esenetaain tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana Coaunera rai caohacha que namute cacha suujua raujiaain nenaate, osa que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha

Letoai Leinjiin

Inara coaaucaaun.

1 ¹⁻² Canune Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauriaalu caje coaauneein coaausihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojoinequichene, Poonto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaaneein neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaaun. Nitohaneein rai cachaneein naitoonjoan tonoraain neeichene coinate, jelai teein rai Suujue que inara suujue teein, Calaohi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocurisitone aina cuaain, nacoaauneein ena nejanoaain nena rijijieein nena jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecachenete ne. Nii Cana Coaunerate itolere bana canaacha cohajei ichaonaa-naja tereein cana rai. ⁴ Chaaen techu aca inara que banihatein dedeeu Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei tereein. Nii inara rai niicha teeni nii chatohaneein nitajenaa nainerinaain. ⁵ Nitohaneein esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara beraicheein, jianacoon neein nii inara ichoteraterichaaaine jaan que turuhichene, inara que banihatein niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶ Nitohaneein neriquicheeine jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche ena, itolere que cojunojoein cairichanojoein neeichene nihanatiin. ⁷ Charijieein teeinti usihanau oro tein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieinte inara netonai cojunojoein neriquicheein. Inae nitohaneein cojunojoein coaanojoinequichene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraelanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nena oro amurijiriin nelateineein neriquicheein. Nitohaneein cojunojoein neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoein neriquicheein inae turuha cana Curuaanaa Jesocurisitone bana.

⁸ Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coara rijitojoein jataain belaa in coroajein rachoojoein neeiche. Chaaen

techu, “Naaonjoan”, naain inara ere nejeesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹Nitohaneein inae ichoteratenojineein niha inara suujuane jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche. Nitohaneein neeichene cinate Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰Nitohanihane cinate inoanlu caje coaaunein jianacoon cana ichoteraanu que cuaain caohachaaain coitucuuruhane coina que nerelaain, cairichaaajoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene jaanu terichaaain cana rai Cana Coaunerane beebejerejetocurelu *profetacuru*. ¹¹Nitohaneeinte inae jauriaalu caje coaaunein *profetacuru* que coitucueratelul Jesocurisito Suujue, atinaauruhane baiha nacoaaunein ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelul. Nii jaunte niqui: “Charijicha nii aicheein. Chatoanai banacha aicheein”, naain niqui coitucunaa jerecure, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuane jaun. ¹²Nete acaauru rainein nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi inara rai caohachaneein neeninu coitucueratelul acaauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojineein neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nenaa Cana Coaunera Ere beracuru dede caje letononeein nenaa Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqui jataain caohatiin coaraain coitucunaa jerecurelu Cana Coaunera letono anjeraauru netonai.

**Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijiein ichaonaa
cinate cana cotijiaain ne Cana Coaunera.**

¹³Nitohanihane jaun jatoroaain niicha que coacuhin coujuriu inara suujua coaraain, nacoaaunein turuha uha Jesocurisitone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaequiiin neeuche. ¹⁴Coujuriu Cana Coaunera calaohineein nenaar tocohanein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijiein ichaohichelune rijijiein ichaohichene. ¹⁵Nitohaneein ichoaelanaala, Cana Coauneraacha que banijiaaanein saantoneein ichaaoche, nii inara cotihara acaihaniji Cana Coauneraacha Saantoneein nihane jaun. ¹⁶Nitohanihane jaunte rai Quiricha inoansi cuhane: “Acaihaniji inara Coauneranein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiaaanein saantoneein leinjiin canuhacha chachanein ichaaoche”, nae Cana Coaunera.

¹⁷“Cana Inaca Cana Coaunera”, naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucueranein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸Inara foerateracuru ichao rijijiein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nenaa ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelul Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajerai nenaa oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotojoein coitucuhiche. ¹⁹Nitohaneeinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nenaar carenero narejeen sohin acaauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inuaensihurune rijijiein, nii chaeloon osaojoejelanaala nenaar Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaaain nenaar que coretenojineein ne nii inara ichao. ²⁰Inae nitohaneein cana coreniha orichaaane cinate jaiti necoanaeniha cana rai chaurutanene ajiniha caje coaaunein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae

ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaainte, nii oo caje ichatein rai caohacha icharaanu teraneein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohaneein inara coroatajaneraneein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajeein que jaaequiin neeiche.

²² Inae nitohaneein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae couluunojoineein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniiquiin Jesocurisito ranojoineein nenacaauru canejeraauru aina ita belaaain neeichene coina. Nitohaneein le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaaain neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoaaunein nejanoaain nena rijijieein neeiche. Coatiha cacha onaa inaeranein nena jaberoco caje nii nejanoaheeiche. Cana Coaunera Ere chabana nitajenaa charaneein satonoelanaala nena aina cuaainte nii nacoaunein nejanoaache. ²⁴ Nitohanihane cointate: “Satiin cachate nejanoaain fojoein ichauhenaneein inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein”, naain laenahineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoinneein nena Erenaa esenetaaichene jaunte, inae ichoteratenojoinneein neeiche.

2 ¹ Inae nitohaneein ichoteratenojoinneein neeichene coina, inara rai beratenojoi Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasonein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohanein, necoelajaaucharitiin, inara amute cacha cotaairiichene nihanatiin belaicha rijitojoein rai ereein neeichene coaara-teen neeichene jianein neeuche. ² Aiha ena nejanoanaa canaanai ujuari, itaariicha que coaucane rijijieein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijieein ichaohin, inara suujua ilaachete ichoteratenojoinneein neeiche. ³ Nitohaneinte neriquicheein, esinae rauhijiriin caohacha teraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijiiicha Curisitone que cuaain acaauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nena Jesocurisito, nii chaque nelatihei rijijieein jaolecohin neeuruhalu Israelitaacurune jaancha que coacuhin raaicha nelateein neeuche. Nitohaneein nelatihei rijijieein coaracuruhane sainejeeinte, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatineein janijiin Cana Coauneraacha tenojoinneein nena ne. ⁵ Nirijieein techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohichene- ajeri ichaohin nena caje Cana Coaunera lorerineein ichanohin Teenforo rijijieein rai saseredote esine neein Cana Coauneraacha jerei ichajein saantonein neriquicheein. Nete inoaelu aichejetocuruha saseredotecurune rijijieein, carenerocuru sohin coichana teraneein nenereicheein. Inarate Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha jereineein, rai cachaauru suujuateraneein neriquicheein. ⁶ Nitohanerichaaanne quete:

“Sioon neseene, ajeri jataain

nelateineein nena quiiha janijiin teen.

Aihana jaun esinae rauhijiriin

caohachaniha nii ajeri quiiha teene coitucuhin esenetaain nena que chabana jaolecorinaauni”,

naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷Caná, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateineein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que:

“Jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite,
loreri nunuheneein temuraneein nerotoha cureein.

⁸Acate leinjiin ajeri jaberoconeein
lacurocuruhane jaanein nereein”,

naain laenanohi nihane rijijieeinte, inae lacurocure, nitohaneeuruhane coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹Nete inara le lauriineechene, Cana Curuaanaa rai saseredoteneein niicha janiijineein, Cana Coauneraacha jereineein rai cachaneein neeiche. Nitohaneeeinte inara raain nelu Cana Coaunera, jataain rai caohachaneein nena niicha beratei beeiche leeochoaauru raine coina. Acate nocohenaana nena rijijieein neeichene jana, inara cotijiaain nelu, rai caohachaneein nena Cojoanonaa que neeichene coina. ¹⁰Jauriaalu niqui cairichaaajoaain inara coaraain niheilu Cana Coaunera, rai cachaneein neneechene jaun. Nete inae enene rai cachaneein neeichene jaun, inae cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajeein ichaaoche

¹¹Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau cachanequichene ichao que ichaaoche, nabana nitajiha inara suujuane coataa. ¹²Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene nihanatiin, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene coarateein neeuche. Nitohaneein ichaohichenete, baaso ichara niha inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecurureein, inae le cahaniquichene caje inaraacha ichanohi rucuhecane cojoanonaa que turuhane bana.

¹³Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satiin inara amute cachaauro- cocoainanacainein nenacaauru ere tonoraain neeuche. Chaaen leeochoaauru cocoainanacaihuri amuritoheriin cocoainanacainein nena enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴Nii rijijieeinchu nii rai letonocuru baaso icharaauru casetecaain caohacha ichaeraauru coroaeranein nenacaauru ere tonoraain neeuche. ¹⁵Nitohaneein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoje chanuheriin ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaaurune coataa.

¹⁶Inaraacha jerei ichana nainequiche niqui. Nete laen nii inaraacha ichai aina cuaain naineneeiche leeochoaauru rai baaso ichaquichene. Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachanein caohacha ichaain neeuche. ¹⁷Satiin que inara suujua acatein jiniquiin ita belaaín- jeriha Cana Coaunerane rijijieein neein enferadoro que inara suujua acatein neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaín nihalu Curisitone

¹⁸Nitohanihane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane rijijieein neeine letononeein nena. Jiaonriha caohachaaín belaaín aca jerihane rijijieein siriha fatoroonne jaancha nere tonoraain nihane. Nechu aansainein cotaairiin niha fatoroonne nihanatiin nere tonoraain neeine. ¹⁹Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coreniha, lera colane rai cacha

nihacachene corenihacha cana casetecaain cana cairichaane nihanatiin, jia-nelanaala abaantaacachenete jataain caohate. ²⁰ Jana esinae rauhijiriin baaso ichaquichene coreniha inara casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa airiheicheein. Nete laen caohacha ichaquichene coreniha, inara casetecaain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaichene Cana Coaunera notaracaa caohacha ichaa airiquicheein. ²¹ Nitohaneein neeichene coinete, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha necairichanaa abaantaain nihalu Curisito inara que coaarateeine rijijieein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²² Coatiha niqui aansijieeiniji osa que nesaruhin nihei chuni coritaain niheilu Curisito. ²³ Niheichu nocoejchanuuruhane nihanatiin coatiha acaauru necoejchanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichaauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuhene coinaacha aitoraetelu. ²⁴ Nii Curisitote jaberoco aina cuaain cana osa amaain coroso que ohin aina jiniquiin cana osa atinaelu, aina cuaain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nena coina. Nitohaneeinte cana osaacha que nesarujueein nihacachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵ Jauriaalute niqui aihha beraicha colane nena carenerone rijijieein nitajenaa neein nerejetocoaachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraihha beraichane, nitajenaa nainecurenihane rijijieein inara beraain niha Curisitone jaun, nitajenaa naineneeichene jaan ichaonaa que ichaohiche.

Naaonjoaain ichaauruhine sinijeraaonacaauru.

3 ¹ Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajecha coaraain, acaauru rai erenaa latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoi erenaa coitucuhin esenetaain neeuruhine esenetana jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaaain neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acateein ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaaain nena jeriquichene, nii nitajenaa inaurera rucuhelu oro caje ichanohichuru, cajione caohachaaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaain esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoein neeiche. Caohachaaain Cana Coaunera notaracaa nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoaensihuru benecuru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonacaauru. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane esenetaauruhane jaunte, jeriha acaauru lanaaurune rijijieein acaauru ere tonoraain neeurelu nii acaauru benecuru. ⁶ Nitohanihane jaun techu: “Canu curuaanaa”, narejete lana Abaraaun rai Sara, nere tonoraain aca jerihane rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichene, rauhijiriin coujuriu nii Abaraaun aina Sara nefoerateneein nena rijijieein neriquicheein.

⁷ Jana inara acaauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaneeon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu tein nihache. Inara rijijieein acaauru caohachane quete, nitohaneein acaauru rai ichaonaa tein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaa'in, leeochoaauru coroatajaneein, nii leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala neeuche. ⁹ Jiaonriha tonaain baasoneein inara que ereein neinihane, nii tonaain que baasoneein ereeiche. Niheichu inara nocoeje chanuheranihane, coa inara netonai nocoeje chanuhache. Nitohanenaa coacuelanaala acaauru rai caohacha ichacuche. Nitohaneein inara rai caohacha ichaane coina inara raain nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁰ Nii cointate:

“Chunocoha nichao colalajiin
raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,
namute cache que baasoneein erelanaala,
nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,
caohachaacha ichaain
raotojoein ichaohane jaanuhacha ariin
acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunerate
caohachaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,
bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajeein ichaonacaauru que
jaoleconaa rijijieein ne”,

naa Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejeesinaacha que coacuhin neeichene, nerihei inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoein nerausiajeein neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casiin nesoooneein neeichene. ¹⁵ Nesoonenaa coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajacuche. Chaaen letona jatoroaain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihane nii jaecoichene jaan”, naain bajaa inara cajene, raotojoein belaa'in beeuchete coitucuhin neeine. ¹⁶ Nete acaauru amurijiriin nena coacuelanaala, acaauru que inara suujua acatein acaauru rai beeichene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocojecurumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuritoeriinteja nenacaeneein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹⁸ Nii rijieein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoneein ohin nelu. Coatiha niqui nii chatoanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilu aca, nete erenaa tonoraanelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichaa'in nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane coina. Joaenreein cache rijijieeinte niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera suujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne. ¹⁹⁻²⁰ Nitohaneinte suujue nejesinaneein cuhin, acau tabai itajenojoneein moconajaaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunerane sainejeein,

esenetaaurenihane jaun nitajeeurelu. Acaauru tabaauru esenetaeraauru-ha-chate, itolereneein fosanejeein acau tabai caje nichoteeurelu. ²¹⁻²²Nii acaute cana osa jianeein ichaohacachene coina baotisanoinichane jaa coujunacaneen nenaanelu. Nii aina cuaainte, inae ichoteratenoinjeein nihacache cana netonai. Coatiha raujiaain culuonoiniha cana jaberocone coina baotisanoini nihaacache. Acate raujiaain cana jaberoco coulucohin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin, cocoinanacaihuri amurijiriin nihane coina nena Jesocurisito aina cuaain, aina nena coina cana suujue couluoona Cana Coaunerane jaan neein ne.

**Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei
que leeochoaauru coroatajanecuche.**

4 ¹Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaaain nihalu Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraquichene coina jatoroaain neeuche. ²Suujua letono rijijieein ichaohane jianeein Cana Coaunera jerenohicha ichane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichotereein. ³Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneeichene jaunte, jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansaineein nerejetocoichelu, jianelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin coroajeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴Nete laen inae enene, chabana jianelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina najaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereeure. ⁵Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nena cojoanonaa que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuurureein. ⁶Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane nihanatiin aitoaha Cana Coaunerane rijijieein suujue nejesinaneein ichaohin neeuruhane coina. Jerichanejeein techu niqui, aitocuruha cachaaurune rijijieein caohacharelu jaiti jaberoconeein neeuruhane bana rucuhenhinihalu niine.

⁷Inae satonoha itolerene que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohi ichajeein Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaoche. ⁸Itolereneein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche. Jataain ita belaaain ichaoha cachanete arajiin rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹Inara rene turuhin niha chunine tonaain leeochoaauru que erenaa coacuelanaala inara loreri asaee raache. ¹⁰Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharaneein nena tocohaneein, ichana nainequichene rijijieein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaain leeochoaauru coroatajanecuche. ¹¹Chunocoha tonaain erenaa jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ereein neeine. Chunocoha corootajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin corootajaneu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaain ichaute ii corootajaniha Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaain itolere ichana naineranein ne chariji bana satonoelanaala. Nitohanemiin.

**Coujuriu Jesocurisito ranojoneein nenea tocohaneein
necairichanaa abaantaauche.**

¹²Canejeraauru, jiaonriha mainajeein cojunojoneein neriquicheeine que jatoroaelanaala neeichene. ¹³Raujiaaincha aihalu Curisitone rijijieein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin rachoojoein neeuche- inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴Curisito cachaneein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaaequiche jataain caohachaaain nenea Cana Coaunera Suujue inara aina nihane jaun. ¹⁵Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaaain jaohin, asijiatoneein, leeochoaauru rai cotainacai ichaaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichanojoneein nenea. ¹⁶Jana Jesocurisito cachaneein neeichene coreniha inara casetecaain neinihane, jiaonriha nocojequichene. Rajiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain coraajein neeuche.

¹⁷Inae cana rai cachanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanona que turuha. Nitohaneein rai cachanichaachene que nunuhetein, nitohaneein icharichaaainne jaun, chatohaneururichaaain Cana Coaunera ere tonoraelanaala nenacaauru. ¹⁸Coaracuche nachuhinti rai cacha nichaachene saijieein, necairichanaa coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneururichaaain chaainti, nechua aansainein osaaonacaauru. ¹⁹Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha ichajeein ichaohin, naitoonjoa rijijieein cha ichaeranein nenea Cana Coaunera bijiu inara suujue teeuche.

Jesocurisito ranojoneein nenacaauru suujuatera

5 ¹Enane laen nii inara aina ita taojiaeraauru bichauhenaauru suujua-tenaa jereun. Canuhetonaine acaauru rijijieein ichauchenanein cana coreniha necairichaalu Jesocurisitone beraneein neeun. Nii rijijieeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera Cojoanona que nereeeunni, inae ecu tihane bana. ²Nii inara que Cana Coauneraacha beraichatenojoi, rai cachaneein nenacaauru beraihuche. Nii cointate inara que beraichatenajae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuche. Jiaonriha inara letoaera latein core cointaacha ichaquichene. Rajiaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajeein ichacuche. ³Acaauru curuaanaanein nenea coacuelanaala, rajiaain caohacha nejesina ichaaain neeichene coarateeuche acaauru quete, acaauru netonai inara caje nerelaaurumii. ⁴Nitohaneein neeichenete, inae turuha cana beraicha esinenein nenaane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nenea comai lauriareein inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuche. Satiin ita suujua rijitoein ita amurijiriin nenea coacuelanaala nii:

“Cana Coaunerate,
itolere amurijiriin nenea jereraauru
lacuroaeranein,
cairichanojoneein nenacaauru cairichaaajoaain coaraain
coroatajaneranein ne”,

naain niha erenaane que nainae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque nelatihei rijijieein neeuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateineein neeichene coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha que coacuhin nere-rojoecaaeriin nihache, itolereecha que inara berairichaaain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachaaain jataain itolere que nainaaain neeuche. Charijieein teeinti jatoroaain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieeinte jatoroaain inara ariirijie moconajaaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinijin chatoanai que inara sarunaa jereranihane, jiaonriha rijitoeieichene. Rauhijaaaincha nii inaraacha esenetai aina cuaain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejeraauru netonai, nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitucuhin abaantaain neeuche. ¹⁰ Nete inae carajaaoojaain necairichanaa abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha esenetaain neriquicheein. Nii jeelai Cana Coaunerate, jataain cana belaitohane jaun, rai calaohi Jesocurisito aina cuaain cana cotijiaain cana raain nelu, rai Cojoanonaa que aina nena coina. ¹¹ Nitohanein itolere ichana naineranein neeine chaabana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoliha Fedorone.

¹² Casuujua rijijieein nena cana nejera Siribano quene caa quiricha lae-naerateeun inara rai chaque tonajelanaala inara suujuatiha. Chaaen jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, coujunacaniha rauhiaenojoneein neeichene jaanu tihane coitucuhichene coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca jerihane rijijieein ichaaoche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihalune rijijieein, Babiloniau janijiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaaaurute inara coacue. Cacalabi rijijieein nena Maroco netonaite inara coacue. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene, raotojoein jiniiquiin ita belaaain ita raain neeuche. Satiin Jesocurisito cachanein neiniquichene raotojoein neeuche.

Fedoroacha

Letoi Coroataja

Acaauru coaauwane biha Fedoro

1 ¹Canune Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaaen nii cana ichoteraneein nena Jesocurisito, naaonjoainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelateein teraneein neeuruhane esenetaeranequiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaan. ²Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiae-miin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneeinte nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nena coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelateein nena te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianein ichaohichene coina. ⁵Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunera rijijieein esenetaain cha coitucuheraaneein neeichene coarateein, ⁶inaraacha coitucuhi aina cuaain caohatiin coacuhin, baasoneein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraalanaala, nererojoecaelanaala neein, ⁷inara belaiha Cana Coaunera rijijieein jiniquiin ita belaiin ichaaoche.

⁸Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala neri-naain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheeicheein. ⁹Nete laen, nitohanai ichaelanaala nena, leinjiin maosa rijijieein cha coaraalanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohi-nihane baiteein nihane jaun aicheein. ¹⁰Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunera jaun, esenetaaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohanein neeichene coatiha chabana esenetaaichene jianeriheeicheein. ¹¹Chaaen techu nitohanein neeichene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoanona chabana satonoelanaala nena bacuuja neyoracaane jana ranojoein neriquichein.

¹²Nii jaunne, inae caohachaa inara relaauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunera rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai

coaareeunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaaojihanune jaunte ne carai rauhi inara suujuateen nihanune coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojooa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaaun tiaajeein inara coroatajanereeunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neeichene coina.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujiaain nereretanaa neein nena nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoeluinaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocaaunu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha tein jataain erenaa raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoainaa: “Caate jataain canuhacha belaaaneein, janijiin canuhacha tei cacalabine”, naain rai nii Calaohi cocoainaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneeine que banijiaain nena ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jiniiquiin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaanlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neeichene jaanu neein nena ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinjiin nocohenaana jeraaen conohajeein conoha conone rijijieein inara conaera neein, janonaa rai mituhin conoha soaaene rijijieein, inara suujua cuhane conaeraneen nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein nena, coatiha suujua caje rocohin aitocuruha *profetacurune* jaan nihei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroetocuruhi, Cana Coaunera Suujue acaauru que coitucueratihane jaunte, acaauru que coitucueratihane rijijieein berejetocurelu.

Nechu joanenreen nohaneen cache relaauruhane.

2 ¹ Israelitaauru jana nihalu nohaneen cache relaaurera *profetacurune* rijijieeinte, inara jana netonai neeurureein cache coritaain cache relaaureraauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asinojoineein nechuhaneen inara relaaurureein suujua baaso caje rocohin. Nitohaneente inara ichoteraneein niha Jesocurisitone saijieein, acaacha esenetaaichene caohateraneein neeurureein. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi necurureein. ² Arajiichurute nechuhane nichao aasaaraanu que acaauru ichao baaso rijijieein ichaaurureein. Nii coaraainte chabana satonohelanaala nena ichaonaanaja coero cuhane cana amaeraneen niha Jesocurisitone saijieein que baasoneen ereeurureein cachaauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coriquiicha que coaacuruhane jaun inara cairichaaurureein, inara coritaain inara relaauruhane coreniha. Nete inae inoaenlu caje coaaneen casetecanohineein neeuruhane coina, inae ichanohineein nihane jaun caseteco coacuruhane rai neeure. Nerihaain nii caje acaauru ichotera.

⁴ Cana Coaunera, osa que nesaruhin neeuruha rai letonocuru aanjeraaurune jana, acaauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que ichohanohineein jaonajaelu, satiin colurujenojoi niha

cachaaaurune cojoanonaa que turuhane reeintiaain cuu neeuruhane coina. ⁵Nii rijijieein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru cachaauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, inoalenlu acau tabai que chauratane jooratihane bana. Acaihaniji Nohechate esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohin nihane coaratihane jaun ichoteratein, chaaen aina caainsineein nenaacaauru cachaauru ichoteratelu. ⁶Jerichanejeein techu, Sodoma, Gommora, naaojoaihunri neseeuuru cocoaichacuru mocoeratelu ajaneneein nitajeeuruhane que tiaaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, nii baiha neenihuru baaso ichajeein ichaonacaauru cachaauru notaaca niqui, nii caje nainaain baaso ichaelanaala ichaaoruhane coina. ⁷Nete laen Loto ichoteratelu, aca caohachaaain ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansainein ichaonacaauru cachaaaurune rautaaain coaraenihane jaun. ⁸Nitohaneein jetaote, cojoanonetojoein baaso ichaain neeuruhane coaraain, baasoneinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹Nitohaneeinte esenetaain rai cachaneein nenacaauru ichoterate cairichanojoneein neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, caseteconeein neenihuru casetecae, rai cojoanonaa que turuhanereein tiaain case-teco neeuruhane coina. ¹⁰Nitohaneeinte letoaa suujuaane rijijieein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. Chaaen techu erenaa tonoraelanaala enaacha joanreein cha chaaain, chaque casilanaala acaauru amurijiriin nenacaauru nocoeje chanuhin naaonjoaaurne. ¹¹Nete laen anjeraauru acaauru amuritoheriin cocoinanohineein neeuruha natiin, acaauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoinanohineein nenacaauru nocoeje chanuna nainecurene.

¹²Nii suujua letono rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaaurute, nechu aihha leinjiin taebinaene rijijieein cha coitucuelanaala ichaaoruhane jaun, cha coacuelanaala joareein niicha ichai ichacure. Chaaen techu sohin jaonjoineein itajenjoineein neeuruhane coina inae ichanohineein neeure. Chaaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasonein ereeure. Nete ooruha ataebinaecurune rijijieein ohin, ¹³acaauru netonai leeochoaauru cairichaaain neeuruhane coreniha cairichei coaracururein. Raotojoein niha nocoetiin niqui rachoojoenaa nitaje rai nena que rachoojoeure. Chaaen techu jataain coejenacaaain aina osa que inara saruha inara aina rachoojoeure nechu inara coritaa beseta ichaain neeichene.

¹⁴Chaaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesarucuruhane cojeein jianena nainecurene. Chaaen techu enaacha osa que leeochoaauru saruhin, itolere niicha latei jereein, queecha coacuhin nechu aansainein ichaaore. ¹⁵Nitohaneein neeuruhane jaunte, inae nitajenaaneein neeure; Cana Coaunera bero rijijieein rene cana turuaeranein niha Jesocuristone saijieein, sacuelanaala jianein neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijijieein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶rai suujua coarihei amunein baaso ichaa cuhane coataa jetao, cacha rijitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijijieein nena asno.

¹⁷Nitohaneein cacha relaeranein nenacaaaurute, caohacha que cacha relaelanaala, nechu cacha ichao asaaeranein nena que cacha relaure. Nii

jaunte chabana satonoelanaala nenea nocohenaana caseteconein neeuree. ¹⁸Itolere quete niqui ereeure. Nete jataain joenreein aitocure. Nitohaneeinte, acaauru ichao rijijieein ichaauruhane jianeein, ena Cana Coaunera coitucunaa nunuhetejeeureraauru- cachaauru saruure osa que. ¹⁹Itolereneein niicha ichana jerei ichaa cachane jereeinte niqui ereeure. Nete acaauru itajeranu letononeein netiin aitocure, satiin cache, rai suujua saruhera tonoraain nenea rai letononeein nihane jaun. ²⁰Nitohanihane jaunte inae Cana Coaunera coitucuhin, cana ichoteraneein nenea Jesocurisitone maajeein coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijijieein ichaohane caje nichoteein nihane saijieein, nacoauneein nii jauriaalu aihalune rijijieein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuri-toheriin baasoneein ichoae. ²¹Nitohanihane coataate niqui nirijieein, cana ichoteraneein niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoneein niha nii cana rai beratenojoi Cana Coaunera caje nenaane saijieein que jaolecooruhane coataa. ²²Nete inae nitohaneeurichaaaine que: “Narohane baihate jeelai naro quii remaae. Caohatiin culeenoinihane saijieeinte inae nacoauneein natico cuhane cue coosi”, naa acaauru que erenaane rijijieein neeure.

Nacoauneei tururichaa'in Jesocurisitone

3 ¹Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha belaa'ineein neiniquichene rainera canejeraauru. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhanena inara suujuateen, caohachaa'in inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhijiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ²Inoaelu inara rai berejetocuruha Cana Coaunera tenojoneein nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relerateein nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneein nenea Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴Inae caa baihate nech'u inara nocoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneein turuhane cinate niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana foerateracuru niqui, nete jerichanejeein sacue necoauna'aa cana rai chaurutanene caje coauneein nihane rijijieein”, naain ereeururichain nech'u jeriha acaauru suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaa'urune que nainaain ichaaoche. ⁵Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoaunaeniha satiin itolerene ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nejesinaneein niha caa chaurutanene jana, nitohane'in jeriha Cana Coaunerana jaun, acau caje coaunohineein nihalu caa cana rai chaurutanene coitucuhin esenetana jerecurene. ⁶Nii rijijieein techu, elo tabai aina cuaain itajenojoneein nelu caa cana rai chauratane. ⁷Nete laen, caa ena nenea dede, chauratane, naaonjoainuri, inae nitohane'in jeriha Cana Coaunerana jaun, usi tabai que nitaje'euruhane coina rucuhenhineein neeure. Nii usi tabai, baaso icharaauru itajeranune'in nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸Canejeraauru, jiaonriha Cana Coaunera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹Coatiha niqui aitocuruha esenetaaichuru tabaa'urune rijijieein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coaunera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coaunera.

¹⁰Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiatone rijijieein, coitucueraelanaala turureein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijiaain coasinacaain neranuha cureein caa canaacha coarajei dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chauratanete satiin que nena-caauru aina jiniiquiin coaraain benojoinereein Cana Coaunera rai.

¹¹Nitohaneein nitajerichaaain itolere jaun, leeoche que coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoche. ¹²Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede canaacha coarajei. Itolere tee usi jana neein mocoreein. ¹³Nete nitohanihane nihanatiin, cana laen ena nena dede, ena nena chauratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa cohajerichaachein. Ecu coatihane neri-naain baaso, caohacha nejesinaachate nereein.

¹⁴Canejeraauru, aihana jaun, nii que turuhane cohajeein, caohachaaain ichaaochete osa colane raotojoein cha ujuaihonelanaala neeichene jana, inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵Aihana jaun, satiin nichotenaa coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainaan neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane beei laenaerate cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶Le quirichaaauru niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin beei laenaeraaete cana nejera Faboro. Nete tabaaauru coitucunacaene caaintatiin aitothane jaun. Nii jaunte, leeochoauru Quiricha laenanohineein nena ichacuruhane rijijieein, acaauru jerecuruhane rijijieein rotohin que cache relaaure, tabaaauru caohachaaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaaauru. Nii corenihate, caseteco coaracurein inae ecu tihane bana.

¹⁷Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coaanein nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaauruha nechu aansai cachaaaurune esenetaichene coataa que nainaan ichaaoche. Nabana inara coritaauruhane esenetaain inara suujua corein acaauru rijijieein neeichene coataa. ¹⁸Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijijieein ita belaan neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine.

Joaancha

Letoai Leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

1 ¹Necoaanuaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coaaneen nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naaonjoainne caa been inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naaonjoaacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charaneein nenea esine tera Erenaa ne. ²Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nenea terane jaunna, inara rai nii que ereerecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianein ratriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujeein itolere sacutaain. ³Nitohaneeinte itolere ichaain satiin cachaauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebejihacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijeein teeinti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocuriso, naaonjoain aina jiniiquiin nihacaanu, nii rijijeein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴Nii jaunna, jitariin been inara rai laenaain caa letoacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunerane

⁵Caa erenaa canacaanu relaa Jesocurisitone jaan inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunerane jaun, nota berotenihacachaacha ichaaine jaan ne. Nihei charijeein niha natiin jetao, que nasina nainihe chaaelai, Aca itolereenein baaso ichaain nihacachene nii coarajeein nihane jaun. ⁶“Ainate jiniiquiin nihacache”, naain irihacachene saijjeein, asiin canaacha jerei ichacaache Suujueeinete, cana raajenihane nohanein necoritarichaacheein. ⁷Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunerane rijijeein asinojoinelanaala chachaain jiniiquiin ita suujua rijijeein nihacachene, cana osa culeereein rai coichana que rai Calaohi Jesocuriso.

⁸“Chatoanai baaso ichahaaun. Coatiha chaque osaojoeehaaun”, naain irihacachenete, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹Jana laen chatohanein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala been, Cana Coaunera nitohanei rucuheranein nihane que jaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaracaachene rai nihacachene caje,

cana que suujua acateein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰“Chaaelai janonaa bana, chatohaneein neosateein nihaaun”, naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tocohaneein Cana Coaunera ratiririchaacheein.

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuheranu Jesocurisito

2 ¹Cana Coaunera coreniha cacalabi rijijieein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lacohin, chatohaneein neosateein neeichene coataane catohaneein laenaain letoaaun. Chunocoha chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuheranu Jesocurisito esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuheraneein nena. ²Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunerane cointate raajenihane netelu Jesocurisito, coroso que teein atinaauruhane cointa. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilu. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane cointate nitohaneein nelu.

³Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaacheein. ⁴Jana tabaauru: “Cana Coaunera coitucuhanu”, naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechua jataain casajenetohane jaun aitoreein. ⁵Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belaichaneein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainate esinae rauhijiriin jiniquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶Chunocoha “Jerihua Cana Coaunerane rijijieeine ichaon”, naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichaohine.

Ena nena Cana Coaunera aitoonjoan

⁷Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena ecoonaneein nihei. Acate inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoneein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coauneein inae inaraacha aonai ne. ⁸Nete laen, caa ena inara rai quicha laenai quicha letoate, ena Cana Coaunera aitoonjoan- ena nena ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniquiin nena neein, inae nocohena caje mituhajein, jianacoon jiichoo mituhichene jaunte, inara raajenihane nii coaraain coitucunaa naineriquicheein.

⁹“Cana Coaunera cono conohanau neeine, jianacoon teteriin chachaaain neen”, naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaaera aina nocohenaana nihane jaun aicheein. ¹⁰Chunocoha nejelau namute cacha belaaain neite, jianacoon ichaohane coaratihua aicheein. Nitohaneein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹Jana, namute cachaauru aina nejerateein belaiheite, nocohenaana joanereein moconajaaera aina jaiti amuhemujue aihu maosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoane jaun.

¹²Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai bein laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune tocohaneein nere nainaane cointa, Acanein nihane aina cuaain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene cointa. ¹³Saain ichaughenaauru, inara rai netonaine caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coauneein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinne, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaura cacalabihuru. Saain inara ichauhenaneeichene raine maajeeinne laenaain letoacaanu, nii inoaclu caje coaauneein nii nesina coitucueraneein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeine letoaaun, chaae inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaaain laraajiin moconajaaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechlu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaaera tenojoin nichaae inara suujua letoache. Chunocoha nii moconajaaera tenojoin itolere nichaae suujua letoerate, nechlu Cana Coaunera que jaolequiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nena neniha nii chauratane que tenojoin jaun. Nii chauratane que tenojite, nechlu jataain osa que cacha sarueraanu que nena ne. Acate cana nota rai caohati tocohanihane nichaae suujua letoatera, niicha sirii aina cuaain leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin, naaonjoaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniiquiin nitajiha cureein, nii satiin cacha sarueraanu tera moconajaaera. Nete laen chaaelai janonaa bana nitajenaa charaneein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajeein ichaonacaauru.

**Esinae rauhijiriin nohanelanaala niha leinjiin ereeine,
nii caje mitunaa naineniha casajene.**

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejerateein nena cacha cairichaera moconajaaera. Nitohaneeinte, inae caa arajiin ocojoacoaaure Jesocurisito que nejerateein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatiha acaauru, cana suujua rijijieein coacuhin neeuruhilu. Bana cana suujua rijijieein coacuhin aihuruhalunete enanetojoein cana aina neeurure. Nitohaneeinte neeurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitoein neeureniha cana aina nenacaurune coitucunaa coina.

²⁰ Nitohaneeinte inara rai Cana Coaunera Suujue tein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene coina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucuheneeichene jauna caritiin inara rai laenaan, coatiha coitucuheneeichene jaun nihei. Nitohanihane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nena caje mitunaa naineniha casajene. ²² Aihana jaun, chateeinti casajenetiin ichoe, niite: "Canaacha cohajei Mesihasi nihei Jesocurisito", naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaoi Jesocurisito batohin acaauru que nejeratenaaneein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaantonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaoi Jesocurisito coitucuhin leeochoaauru que coitucuerateraneein nihane, acaantonai coitucuhin rareein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaclu caje coaauneein, inara rai beratenojoi inaraacha aonai rucujuein sirichuche, inara suujua cuhaneicha. Chaaen jiaohine Cana Coaunera Calaoi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneeiche. ²⁵ Nii cana rai tihane coina aitoha Jesocuristone jaante chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa esine ne.

²⁶Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaan. ²⁷Nete laen inara, inara relaain inara suujua-teraanu lateneeiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujuete, caohachaaain rauhijiriin inara relaa cureein, inara suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaaichene jianena coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuane rijijieein ichaaache.

²⁸Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coauneen, jiaohine Jesocurisito esenetaaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaaequiin, niheichu Jesocurisito que coejelanaala nihacache enacooaunein turu bana. ²⁹Inarate raotojoein esinae rauhijiriin caohacha ichaeranein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijijieein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cache, Cana Coaunera calaohinein inae nihane coitucuhin neeiche.

Cana Coaunera calaohinein nenacaauru

3 ¹Aonacuche. Jataain mainajeein cana belaa inaha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaa in coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi ineen cana curuaateuruha cachaaurune, esinae rauhijiriin acaneein nihacachene jaun. Nii jaunte cana coitucuhin, cana belaa in cana coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru Cana Coaunera coitucuurenihane jaun. ²Canejeraauru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte nihacache. Nete nii baiha: “Naaajoain neeinte niha curichaa-chein”, naain rauhijiriin coitucuenihacache. Leinjiin, coaiteen nacoaunein cau turuha Jesocurisitone bana, rijijieein niha curichaacheinnete laen coitucuhacache, aitothane rijijieein, jerichanejeein coaraa curichaacheinna jaun. ³Satiin acaacha esenetaain queecha jaaequiin nenaate, raajenihane itolere baaso caje neculocohin neeururein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijijieein ichaaoruhane coina.

⁴Nete laen, satiin osa que nesaruhin nenacaauru baaso ichaain neeure, baaso icharaneen niha satiin osane jaun. ⁵Inara netonaite cana caje osa beroteraanu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoein coitucuhin neeiche. Coatiha Aca charijieeinijii chaque osaaajojeein niheil. ⁶Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichajeein jianelanaala nenaate, osa que nesaruna nainenereein. Nete osa que nesaruhin nenacaauru, coaracuruhane niha natiin chabana coitucuurenereein, nii jaun coatiha rai cache necururinaain. ⁷Coa inara coritaain neeuruha nejelau cachaaurune esenetaain nihachera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequuin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aihai nii caohacha nejesina icharane rijijieein. ⁸Chateeinti osa que nesarujueein ichoae, nii te moconajaaera rainnein nihane jaun aicheein, inoaelu caje coauneen osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calaohi, nii moconajaaera ichanaa itajeein beroteraanu que.

⁹Cana Coaunera coitucuhin, Cana Coaunera calaohinein nena, inae osa que nesarujueein ichaonaa nainihein, inae rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohane jaun. Chaaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte,

inae osa que nesarujueein ichaonaa nainene. ¹⁰Coitucunojoinееinte neeure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijijieein techu coitucunojoinееin neeure moconajaaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cacha belailanaala, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cachaneein neeurenihane jaun.

Leeochaauru aina jiniiquiin ita belaaин nihacane

¹¹Caate nitohaneein nihacachene coina: “Jiniiquiin ita belaaин, leeochoa cachaaauru niha natiin belaaин, naaonjoaain ichaaache”, naain inoaelu caje coauneein beratenojoinееin nena ne. ¹²Aihana jaun, nainihaacache moconajaaera cacha neein nihalune jaun nocoala sohin jaohalu Caainne tochaneein ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Cain. Caohachaain suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasoneein ichaoha nii Caainne jaun.

¹³Inara belaihireniha Cana Coaunera coitucuuruhine coa nii que nere-rojoecaache. Coatiha enaacha inaraacha coarai inerinaainta canejeraauru. ¹⁴Ohin nitajenaa rai nena janate nii caje cana ichoterate, chabana nitajenaa charaneein nena ichaonaa que ichaohacachene coina. Nii jaunte cana amute cachaaauru belaaин naaonjoaacache, inae raotojoein coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaaine, niite ohin nitaje rai nihane jaun aicheein. ¹⁵Satiin namute cacha que jaolequiin nenacaaurute leinjiin nechua aansai sonajainein ne. Inarate raotojoein coitucuhin neeiche, nitohaneein nechua aansai sonajaaин nena, coatiha chabana ichaonaa nitajenaa charaneein nena ranaa nainihe. ¹⁶Coichana aina cutaaин cana belaiha Jesocurisitone jaunte, Cana osa coreniha coroso que neteein ohalune coitucuhacache. Nitohanihane jaunte, raotojoein jianacoon ichaoha cana amute cachane coina coreniha itolere necairichanaa abaantaain acaauru coroatajanein niha-cachene caohachae. ¹⁷Raotojoein ichaohane jaanu que coriqui siriin niha chunine jana, jataain cairichei nejeein coroatajanera lateein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaaин Cana Coaunera belainihane jaun aicheein. ¹⁸Cacalabihuru, nainihe cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin ereein nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaichaachene, niicha latei teein belaichaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹Nitohaneein nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charaneein nena tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaachein, Cana Coaunera acatiha nena bana. ²⁰Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana colurujia cana suujuane sainejeeinte, canaacha ichai coitucueraneein ne jianacoon cana tera Cana Coaunera, Aca itolere coitucueraneein nihane jaun. ²¹Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohaneein baaso ichacaachene coaracaachene jana, chatohanei ichaeniha cachanete, Cana Coaunera que jaequiin nacatiha nerichaachein. ²²Acate satiin canaacha bajai tereein, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijijieein chachaain nihacachene jaun. ²³Nitohaneein tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cacha nichaachene jiniiquiin ita belaaин ichaohacachene coina ne. ²⁴Satiin naitoonjoan tonoraain

nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniquiin neeuru-hane jaun, acaentonai acaauru aina ichoae. Nitohaneinte cana aina ichao-hane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suu-juane caje.

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaaera suujuane

4 ¹ Aonacuche canejeraneein cacoelaichaaauruna caa que erete aonaquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocoetiin inara rai satiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohaneein inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaain coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereeuruhane jaun. ² Nitohaneein coujunajaain coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiin, cachaneein turuhin nejanoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein. ³ Jana nitohaneein niha Jesusone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatihia Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratenaa moconajaaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naaonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratenaa nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeeuru ichoae iniin neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain mijiaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin. ⁵ Acaaurute jelai tein caa chauratane que nenacaauru neein neure. Nii jaunte raujiaain caa chauratane que nenacaauru itolereicha que ereerecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraaure acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. ⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nena nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonorae. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Niicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaaera suujue siri”, naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cacha belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaaen nejelau cachaauru, naaonjoainuri belaiin nihacache, Cana Coaunera caje coauneein unaaniha ita belaihaachene coinane jaun. Satiin nitohaneein namute cachaauru belai-chate Cana Coaunera calaohineein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein. ⁸ Chateeinti namute cacha belaaaine, niite Cana Coaunera coitucue. Cana Coaunera coitucuera, aihia Cana Coaunerane rijijieein jataain cacha belaihanne jaun. ⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coarate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejein rai Calaohi letoaain, nitajenaa charaneein nihacachene coina. ¹⁰ Belaiin cana arihacachene que ainaa toco-haneein cana belaiha Cana Coaunerana jaunte Calaohi letoaelu, cana osa coreniha raajenihane onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohaneein jataain cana belaa'in niha Cana Coauneraane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaauru, naaonjoain belaa'in nihacache. ¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqui, nete, ita belaa'in, cana laurijiracuru, nejelau cachaauru, naaonjoain belaa'ichacachene cana aina nereein Cana Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coauneraane rijijieein ichaohacachene coaracururein cachaauru. ¹³ Nitohaneeinte aina nihacachene jana, acaentonai cana aina nihane coujunacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaauru ichoteratihane coina, nii rai Calao'hi letoaa Cana Inaca Cana Coauneraane coaraaneein caa beebejihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calao'hinee'in niha Jesusone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina nereein.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coauneraane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaa'ichanee'in nihane jaun, rijijie'in namute cacha belaa'ichate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coauneraate aina netonai ne. ¹⁷ Nitohaneeine esinae rauhijiriin jianacoon teteriin cacha belaa'in nihacaanune jaun, chaaelai que casilanaala, chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha coulurujuihane coina coaiteen turuha Cana Coaunera Calao'hi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaa'in ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaane jaanu. Ita belaa'in ichaohacanete, jaoleneein ne nii cana casataera cana casetecaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belaa'ichaoenihacachene jaun airichaa'cheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belaa'in nihacaanu, aca jauriaaneje'in ichoaichaniha canacaanu belaa'in nihalune jaun. ²⁰ Chunocoha: "Canune Cana Coaunera belaihun", naain iriha natiin, namute cacha belaa'inihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracaane neuruha nii namute cachaaurune saijieein acaauru belairiha. Nii jaun techu, nii amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esenetaenihane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: "Chateeinti Cana Coaunera belaa'in ne, nii namute cachaauru belaa'in neeine", naain cana letoaain cana ratirilu.

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaaera amiritohacache.

5 ¹ Satiin Cana Coaunera letono Mesihasi niha Jesusone esenetaaurerate Cana Coaunera calao'hinee'in neeureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaa'ichate, satiin rai calao'hinee'in nenacaauru belaa'icheein. ² Cana Coaunera belaa'ichache esinae rauhijiriinnete, cana letoaane jaan icharichaa'cheein. Nii banate Cana Coaunera calao'hinee'in nenacaauru netonai belaa'ichacachene coitucurichaa'cheein. ³ Cana Coaunera belaa'ichacachene, nii cana letoaane jaan tonoraain rijijieein chaachacaane ne. Niheichu coatiha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calao'hinee'in nenacaaurute, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaaite cana suujua lararajaa'in cana corootajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritoerane'in nihacachene coina. ⁵ Cana Coaunera Calao'hinee'in niha Jesusone que jaaequiin nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaaera letonocuru amuritoreein.

Caa nichata laurii erenaate, "Naaonjoaaineeinte ne Jesocurisito", naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisanajoineein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naaonjoain que

cojunacatenohineein nedaelu. Cana Coaunera suujuete esinaaen nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai beraneein ne. ⁷Nichatajaainte neeure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸Nii coitucuhin nenacaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijijieein beraneein neeure. ⁹Cachaauru, cana rai nii acaauruacha coarai beebejeeuruhane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritoeriin nelate, "Naaajooan", naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calaohi que aitothane jaun. ¹⁰Cana Coaunera Calaohi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoaha Cana Coaunerane rucujueein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tocohanein Cana Coaunera tereein, Calaohi que aitoaha Cana Coaunerane esenetaenihane jaun. ¹¹Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charaneein nenaar ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calaohi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satonoelanaala nenaar teraneein nenaar ne. ¹²Chateeinti Cana Coaunera Calaohi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charaneein nenaar rareein. Jana Cana Coaunera Calaohi esenetaaite raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acaauru suujuatiha Joaane.

¹³Cana Coaunera Calaohi esenetaera nequichene raina caa caritiin laenareeunni, ichaonaa chabana nitajenaa charaneein nenaar raeraneein neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴Cana Coauneraacha quete jaaequiin nihacache, jeriha rai Suujuane rijijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene jaun. ¹⁵Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijijieein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coaara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teeine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cache itajeranune lanaala nenaar osa.

¹⁸Saain canate, inacaneein tein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaaera. ¹⁹Canate Cana Coaunera caje nenaar nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacauru Cana Coaunera coitucuuruhite satiin moconajaaera bijiu neeure. ²⁰Chaaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nenaar coina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu tein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nenaar coitucueratein nihalu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nenaar rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charaneein nenaar teraneein ne. ²¹Cacalabihuru caohachaaain necoe-raain neeuche, nabana inara coritana coaucuruha nechua aansaneein nena-caauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacauru casajeeurune coataa.

Joaancha

Letoi Coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaa'in nihacane

¹Canune, Cana Coauneraacha janijiineein rai ita taojiaain coroaeraneein neiniquichene bichauhenaneein, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetauraute inara belaihure. ²Ichaonaa chabana nitajenaa charanein nena tera coitucuhichene corenihane inara belaa'in neeun. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, nirijieein inoaelu netiin nitajenaa charanein. ³Atiin cairichaaajoaain inara coaraain inara belaa'in inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calao'hi Jesocurisito aina.

⁴Jataain rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein caohachaain ichaauruha inara caje nenacaurune jana erunajaanune jaun. ⁵Aonacuche quicha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelaauru cachaauru, naaonjoain belaa'in ichaaoche. Coatiha niqui ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laenaan. ⁶Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaa'in neein ichaohacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aito'ha Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaa'in ichaaoche.

Cachaauru coritaa amuhemuhencacauru

⁷Caa chauratane sacutaainte amuhemujueure nech'u jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelateein cachanein cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohanein ichaonacaurute, Jesocurisito que nejeratenaanein ichaauruhane jaun, aihure. ⁸Coaracuche, nabana inara coritaain neeuruhane nii esenetaain neechene, joanreein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaa'in neeine Cana Coaunera. ⁹Chateeinti, cacha relaalu Jesocurisitone jaan udaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetoein rauhijiriin aito'ha Jesocurisitone rijitoein cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calao'hi netonai coitucuhane jaun aicheein. ¹⁰Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, nejelauneein cuaain cacha relae-raneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asaa'e raache. Coachu tonaain

rai irihache. ¹¹Chateeinti, rai ereein loreri asaae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuaihoneein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹²Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqui. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneen. Nii jaunna inara rene turuha unaa jeretoon caraajenihane. Inae turuha uhanune banana inara rai beebejereeeni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquiin raotojoein rachoojoein nena coina.

¹³Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera aina nena-caauru janijiin Cana Coaunera ranojoihunru inara nejeraaurute saain inara coaacure.

Joaancha

Letoi Nichataja

Caiho coroaeca Joaane

¹Canu inara bichauhenaneeine, caa quiricha laenaain letoareeunni jataain esinae rauhijiriin quicha belai Caiho rai.

²Cana Coaunera coreniha quicha belai Caiho, icheine Cana Coaunera bajaau ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuane rijijieein neeine tocohaneein raotojoein raurohin neeine coina. ³Jerichanejeein caohachaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴“Esinaete chuhisi aitoa Cana Coaunerane tonoraajeein neeure Cana Coaunera coreniha cacalabihuru”, naaina jataain rachoojoeun.

⁵Casuujua aina cutaain quicha belai, jataain caohatiinte erenaa tonoraain nii cana letoaa Cana Coaunerane jaan ichaain neei. Leeochaauru cana nejeraauru coroatajanein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajeein coroatajaneine jaunte, jataain jelai amuritoheriin caohacha ichaai. ⁶Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coaunera ranojoneein nenacaaurune jana, jataain acaauru belaa in caohatiin ichaain neeine beebejeeure. Atiin chaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruacha latei teeu, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. ⁷Acaaurute Jesocurisito que erenaa beebejena que amihanenaa ichaai nii uure. Coatiha acaauru coroatajanena jerecuruha Cana Coaunera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸Nii jaunte, cana itolere que acaauru coroatajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantain Cana Coaunera ere beebejeeuruhane coina.

Baasoneein ichaai Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaratiha Demetirione

⁹Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocoinanohineein nihacaunune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaaane rautatohane jaun. ¹⁰Chaaente jataain casajenetiin, nechua jataain joanreein canacaanu ere rocohin canacaanu irijiae. Nii jaunna rautaenihacaanu. Chaaen jetaote, Cana Coaunera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana turuuruha cana nejeraaurune, enooruhane caohatein sitanajae. Chaaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niine jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreeunni.

¹¹Aonaaun canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohaneein baaso jeloona ii suujua cuaain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neeun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coaunera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coaunera aina nerinaain. ¹²Satiin cachaaaurute caohachaaain suujua coara cachaniha Demetirione beeur, esinae rauhijiriin caohachanejein nihane jaun. Canacaanu netonaineche caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joaane

¹³Jataainte ne banejelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuaain ichei aitona jereneen. ¹⁴Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereen, caraajenihane ichei aitocaaunne coina.

¹⁵Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaaaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera”, naain nii cuu nenacaauru cana belaichaauru rai beeu.

Jodasiicha

Letoi

Inara coaaucaun

¹Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaaun, Cana Inaca Cana Coaunera niicha jereineein niicha cotihacuri-Jesocurisito berainojineein nenacaauru rai. ²Cairichaaajoaain inara coaraain inara coroatajanemiin Cana Coaunera, leeochoaauru aina jiniiquiin ita belaa in raotojoein neeinchene coina.

Nechu jataain nohanenaa que inara relaaureraauru

(1Fed 2.1-7)

³Jataain niqui inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nena que cuuain laenana jereeunlu niqui inara rai, canejeraneein neeinchene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaaunne, Cana Coaunera cachaneein neeichene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neeinchene coina. ⁴Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cacha relaaureraauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhanune jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojinee in nena aasaeraneein nenacaauru ne. Chaaen techu cana erorane in nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha nocoetelanaalane maa-jee in aihure.

⁵Inae niqui coitucuhiche inara, nena nacoaaunee in inara rai benaa jereeun, Egipto caje coitucuurera Isaraele cocoaichacuru rocohane baihate, esenetaauruhi cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶Coaracuche nachuhinti couju-riu Cana Coaunera letonone in nena tocohane in neeurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoelanaala nena nocoeha tabai jana neeuruha, sati in rucuheca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷Nirijieein techu ailu Sodoma, Gommora, naaonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequiin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maa-jee in, nejelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuriti in, namute quicha aina ichaojeraquiin naaonjoaun-re lu, nitohaniha cana ichaone que airiji in. Nii jaunte charijibana satonoelanaala nena usihanau caseteco coaracure. Niite sati in cana suujua coaraain, que naina in ichaohacachene coina ailu.

⁸Nitohane inae coitucuu ruha sainejee in te, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joaereen raaje osa que jaberoco aasajee in, sini anuu caje

cha coitucuha nocoetiin cachaauru relaa'in, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoainanacaineen nenacaauru quene maajeein mainajeein ereeure. ⁹Coaraaunachuhinti nenacaeneen Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain batohin, que baasoneen ereein nocoje chanuna coacuelanaala, raujiaain acateen: "Ii suujua raujiaaine Cana Coaunerara", naain nihalu moconajaaera rai anjeraauru curuaanaaneen nena Miqueline. ¹⁰Nete niritiin erena nainiha cacha natiin, niicha coitucui que nihanatiin ereein neeure cachaauru. Nechu jataain leinjiin ataebinae rijijieen neen, nitajiha acaauru jaberocone coina, jaberoco teeure.

¹¹Jataainte cairichaa'joaure, aihalu Cainne rijijieen ichaaoruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieen coriquicha que coaacuruhane jaunte, Cana Coaunera sacuuruhane jianecuruha erena tonoraelanaalane jaun nitajera neeure. ¹²Ita belaihuruhane jaa beseta bitoaache jiniiquinne jaaurute, nechu jataain inara rai nocojena tiha, inara aina lenoneen acau cohin rachoojoeen naaonjoaunre nocojelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihuri. Acaaurute nii conacainelanaala nena acau rijichure. Aiha temule inaacane cojoanona bana, inacaelanaalane rijijieinte neeure. Chaaen cojoaisi aina curuataain enuha rocohin jao-hacane rijijieinte neeure. ¹³Enaachate baaso ichaa cucuana cuhane fichafichanaane rijijieen, chunijihun nihanatiin baaso ichacure coejelanaala. Chaentechu sona nalu rijijieen mituhin janoajeein cuujueen, jaiti cunajaun turuelanaala, nocoenaanaun nitajiha arasijiene rijijieen nitajiha cuurureen nocoenaanaun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵Chaaen techu nitohaneururichaa'in nii cachaaurune que Aitoroha-tiha Cana Coaunerane jaun, Adaan que jauriichuru baiha, acaauru caaunsini ineen nena Enoco netonai jetao: "Satiin nere tonoraeraauru cachaauru jani-jiin raain, jataain necha aansaineen ichaonacaauru, naansaine aina cuaain nocojena charaneen, osaacuruhane jaun naansaine caaun que baasoneen erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araai oaraancanei rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coaunera Calao'i Jesocurisitone janane coaraaun", naain belu beratiha Cana Coaunerane jaun. ¹⁶Chaaen techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoeaain, satiin que mainajeein ereein, niicha jereeicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaacha, cacha rai raotojoeen ereeure.

Cana Coaunera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸Canejeraauru, inara rai: "Cana janonaa satonoelalaje raite nereein, nechu jataain baasoneen suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru", naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afo-sotoorune coaacuche. ¹⁹Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereen, nechu jataain suujua letono rijijieen ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coaunera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰Nete inara, coujuriu Cana Coaunera esenetaeraneen, rai cachaneen Cana Coaunera Suujue que suujuequin, Cana Coaunera bajaebajajeein neeiche inarane caohachaera cacoelaichaneen nenacaauru canejeraauru.

²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaa inihalune rijijieein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nena tiha Cana rai Cana Coaunera Calao hi Jesocurisitone cohajeein neeuche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheichuru coaraain neeuche.

²³ Nabana nitajeeuruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que necohalajiin, jataain baasoneein ichaohin nichao aasajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuche

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateraneein nena Cana Coauneraachate, inara beraicheein chatohaneein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneerilanaala, aca Cana Coaunera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coauneen nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoainanacaineen niha Cana Coaunerane coitucuerateen neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei

Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain”, naain coaratiha Jesocurisitone

1 ¹Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaain jaun rai cachaneein nena-caaauru que coaratiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nena Joaan nichaaunne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane caina. ²Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaranein coaracaunne rijijieein laenaaun.

³Nerausiaecururichaain caa Cana Coaunera beratenojoi reretaera aina aonaain caa laenanohinein nihane rijijieein tonoraain nenacaaauru, inae ichuunejeeoriha nitohanerichaain jaun.

**Caaunsi laurinein Jesocurisito ranojoinnein
nenacaaauru iclesiacuru rai laenaa Joaane**

⁴Asia batane que caainsi laurinein Jesocurisito ranojoinnein nenacaaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaaun. Raotojoein neeichene jaanu tein neeuruhine nii nunuhe caje coaanein neein ena acaneein neein turuha uheneni neein nena Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- *trono* acatiha caainsinein suujuenein nenacaaauru aina, ⁵chaaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nena Jesocurisitone maa-jeein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuaain osa caje cana rocoelu. ⁶Nitohanein cana teeinte, jelai tein rai cachaneein aihuru-halu saseredotecurune rijijieein rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharanein niicha jerenohin ichacaachene caina cana tein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainnein neeine. Nitohanemiin.

⁷Inae nacoaaunein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinerein.

Nii sohin jaaoreraluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que lauri ichaonacaaauru cachaaurute, chanaa cuururein coreniha.

Aiha nitohanerichaain.

⁸“Canune nunuhe caje coaaneen itolere coauneraneen satono que tiaain acaneen neen”, naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaaneen turu rai nena.

Jataain caohacha que necaohachaa in necoaratihia Jesocurisitone

⁹Canune sati inara nejera Joanneen. Jesocurisito coreniate, canu nejeraneen neeiche. Nii rijijieen techu, jiniiquiin cojunojineen necairichanaa abaantaacache, laraaiin cana coroatajaniha Cana Coaunerane jaun. Nitohaniane jaunne, Cana Coauneraacha jerei Jesocurisitohacha coitucueratei beebejihanune coreniha caseteconeen Patmo cobenau neen. ¹⁰Ecute tomiho cojoanona bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuane jana, canu janori nichaa toniin: ¹¹“Leinjiin quiricha cuhane iicha coarai laenaain, caainsi laurineen Asia batane que nenacaauru Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatura, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainu Jesocurisito cachaneen nenacaauru rene letoaa”, naain mijiaaneen toniha carai jaiha rijijieen nena toroonfeta rijitiin erenaane jana aonaan. ¹²Nii carai erena coaracaanne coina nauriterichaaune janate, tirichotiin jiquihaquin ne ecu caainsineen cono nujua oro caje ichanohin. ¹³Nii caainsineen cono nujua oro caje ichanohin cataanne cacha tochaneein tijia que uujoi cajionequin, somajaa in cajione que cajionequin nelarija que uujoa in oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraan. ¹⁴Nii jana rai couturi ujuite dede sacari tochaneein somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tochane. ¹⁵Nii jana rai tijiaaurute, orono cuhane tucuhacaain ichanohin bronce tochaneein jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaaneen caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶rai raotono nichajai que caainsineen arasijie siri biji cuhane. Nii jana rai nujuae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tochaneein jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸Nii jaunne coariin tijia asae comoon onaa rijijieen. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaunaain satono que tiaain Coauneraneen. Canune niqui oonlu, nene ichanaan. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asae nitajenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹Caa ena nena iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaan. ²⁰Caa canu biji raotono nichajai que caainsiinei arasi-jie, chaan caainsiinei cono nujuaneen nena oro, naaonjoainuri iicha coaraitae, charijibana coitucueraelanaala asinojineen nena ne. Nii caainsiinei arasijiete Cana Coaunera ranojineen nenacaauru iclesiacuru beraihurera anjeraauru ne. Jana nii caainsiinei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsi laurineen Cana Coaunera ranojineen nenacaauru iclesiacuru ne”.

Caainsi laurinei iclesiacuru rai beratenojoi. Caate nii caainsi beratenojoi caje Efesoo Cana Coaunera ranojineen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojine

2 ¹“Caritiin Efesoo Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nena anjera rai laenaan.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsineen arasijie siichaain- cainsinei oro caje ichanohi usi nujua cataan amunaa: ²Canune, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha

natiin jianelanaala neeine coitucuun. Chaaen nech, nii necha ansaineen ichaonacaauru abaantasineene coitucuun. Chaaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin cojuhin coaraaine jana aca necurene. Nito-haneeinte casajenetooruhane coitucui. ³ Itolere banate coiinteen jianelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaain.

⁴ Nete jauriaanejeen aihalune tocohaneein corajeein quicha jerei icharaneen nenei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que coacuhin, nii nunuheneen corajeein icharejetohilune rijijeein nacoauneen corajeein quicha jerei icharaneen neen, jeriha Cana Coaunerane rijijeein. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujuaneen nenea rulureeni ii caje, nacoauneen Cana Coauneraacha jerei icharaneen ichoaneene. ⁶ Nete caohacha ichaai, nii Nicolasa sacuureraauru ichanohichuru rautaa coaraaneene jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautaa coarahaun.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Cana Coaunera ranojoinuru- iclesia-curu rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Cana Coaunera nenajaun nenea que lenonereen', naain laenaau Efeso beraicha- anjera rai", nae nii canu notaara.

**Esmirna Cana Coaunera ranojineen nenacaauru
iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi**

⁸ "Caritiin Esmirna Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneen nenea anjera rai laenaau:

'Aonacuche, caritiinte inara rai laenaerate nii nunuhe caje coauneen satono que tiaain acaneen nenea ohalune caje ichanaain nenea: ⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairicheinejeen neeichene coaraaun. Nete chaque lanaeneriquicheen dedeeu. Chaaen nech jataain baasoneen ichei ereeuruha Joriooniha nocoetonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaaera letono laurineen neure. ¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquiine que casiin neene. Moconajaerate caresero cuhane inara tabaauru enoeratereen, nii aina cuaain satiin inara coju-nojineen coanojinequichene coina. Jataainte necairichariquicheen lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaaajoaain nirijeein jianelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanque chariji bana nitajenaacharanejeen nenea ichaonaa tereunni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coaunera ranojihunru iclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru coatiha ooru baiha nacoauneen ohin nitajerinaain acaauru suujue', naain laenaau Esmirna Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichaneen nenea anjera rai", nae nii canu nae nii canu notaara.

**Pergamoo Cana Coaunera ranojineen nenacaauru
iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi**

¹² "Caritiin Pergamoo Cana Coaunera ranojineen nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaun:

‘Caate aitiin laenaerate nii nujae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeine moconajaaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete atiin caitoonjoan esenetaain canuhacha icharatei ichaquichene jianelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaaoruhalu, nii moconajaaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianeein niheeiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocooaunne jaanu coitucuhine coina. Nii iniha nenacaauru tabaaurune, Isaraele inoaensihuru relaaain nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nena lenone que Isaraelitaauru coroaatein, itolere osa que sarueratenajaaaine maajeein naaonjoaenlu. ¹⁵ Chaaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaaain nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coaunera esenetaeranein jeriha Cana Coaunera rijijeein quicha jerei icharanein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cuhane jerane ajinaa nena sabere que acaauru soreeunni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuru iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaelanaala asinojonein nena manaa que acaauru coroaatereunni. Chaaen nech, nii chariji bana coitucueraelanaala nena cacha curuaa siriin laenanohinein leinjiin ajeri somajaain nena tereeuni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein, naain laenau Pergamoo Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanein nena anjera rai”,

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coaunera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoi

¹⁸ “Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coaunera ranojonein nena-caauru iclesia beraicha- anjera rai laenau:

‘Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocohaneei notaain coata lanajai jicharoanohi tocohaneei tijiaain nena Cana Coaunera Calaohi:

¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucuun, jataain cachaaauru belaaain, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaine coitucuhanu. Chaaen nech, jataain jauriaalu amuritoheriin ena caohachaaain ichaaine coitucuun.

²⁰ Nete neejen ichei aitocooaunne jaanu, Canu cachanein nenacaauru coritaa, nech Cana Coaunera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nena lenone que acaauru coroaatein, chabana nitohanai osa que nesaruna nainenihane cachane saijeein itolere osa que acaauru roeocaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqui Cana Coaunera coitucueranein nihane cojoaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaain bereecurune maajeein ateinareeunni. Chaaen nech, nii ene aina ichaojeraquii neeuruhane jianelanaala nena-caauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohanein ichacaunne banate, suujua cuhane cachaaauruhacha coacuhi coitucuhanune que nainaa cuururein satiin Cana Coaunera ranojonein

nenacaauru iclesiacuru. Jana inara raine, le cacha cachanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijieein inara rai tereeeni. ²⁴Nete laen inara Tiati-rau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaan moconajaaera suujua asinojoinieein nenea coitucuhin tonoraain neneeichene, nihei nii que tonaain inara rai irihanune jaanu. ²⁵Aihana jaun, turuhanune reentiaain jerichanejeein sacuuche jianelanaala.

²⁶Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeuruhane coina. ²⁷⁻²⁸Charijieein teeinti canu cocoainaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieeine inara cocoinareeunni, lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeichene coina. Nii banate coata caje nenea otiha que erenaa tonoraelanaala lauri nenacaauru tuteneriquicheein, darohe tutenecuruhane rijijieein. Chaaen nechu nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereeni acaauru rai.

²⁹Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiacuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin' ", naain laenarate nii canu notaara.

Sardisihu Cana Coaunera ranojoinieein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

3 ¹"Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoihunru beraicha anjera rai laenau, naain laenarate nii caainsiinei Cana Coaunera suujue aina caainsiinei arasijie siricha:

'Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaohate niqui ii beeure. Nete inae ohi. ²Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaan nii cautenacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaaen nechu esinae rauhijiriin Cana Coaunera notaracaae, caohachaaain iicha ichai ichaaain neneeine coitucuun. ³Nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaailune coacuhin nacoaauneein caohachaaain ichao. Canu jerichaaune rijijieein, itolere que nainaan caohachaaain ichaeneeine ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiatone rijijieein cha coatejeneeine jana turuhin ii casetecareeuni.

⁴Nete nii Sardisihu neeure coroatajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaaain amuhemuhecurureein, nitohaneein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaunne rijijieein nenacaurute, nitohanein cajione somajai que necoreeteeurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaaunni. Chaaen nechu, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha tein acaauru coitucureeuni.

⁶Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin' ", naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojoinieein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

⁷"Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojoinieein nenacaauru iclesia beraicha rai laenau:

‘Caate aitiin laenaerate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esi-neneen nena. Acate acuujuua joracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acuujuua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Aonaan, ii raine joaracanojoneein canu acuujuua siricheeunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajiin neeeneque airijiin, quere tonoraain quiicha jerei icharaneen neei. ⁹ Canune ichareeunni nii nechuo moconajaaera rai cacha raeraneen nenacaauru nii Joriooneeuruhane que airijiin Joriooniha nocoetonacaauro- casajeeuru itiha asae neseon-riaauruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein. ¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaunne rijijieein neei. Nii jaunne, inae cojunojonecuruhane coina, satiin colurejenojonecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohanein teraaine coataa.

¹¹ Enane nacoauneen turureeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rijijieein jerichanejeein sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nena ruluhin raane coataa. ¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri banesijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeurureein. Chaaen nechuo, acaauru jaberoco que teein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nena Cana Coaunera nena-jaun Jerosaleen curuaane maajeein laenareeunni, acaauru jaberoco que teein. Chaaen nechuo acaauru jaberoco que teein ena nena canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin’ ”, naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoi

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru beraicha- anjera rai laenaan.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraacha ichai coaraneen, nohanelanaala beraneen itolere Cana Coauneraacha coaunai Coaunera Esine neen Nena: ¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajianachuhinti canu jerichaaunne rijijieein, corajeein quiicha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeein moconajaeraacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quiicha jerei corajeein ichaelanaala, niheichu moconajaeraacha jerei corajeein ichaeneeine jaun, nii chaneen neeei. Nitohanein ajajaineen niheichu, jelajerilanaala, naaonjoaain neeine jaun, chaneen neeneine jaunne ii naraareeunni canu ujuae caje. ¹⁷ Iite niqui Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae caohacha ichacaaunne jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaaajoaai, cairichanojoneein aihaleinjiin cairichai cha colane nena rijijieein neen maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichei aitoon, canu caje mocohin tucucanohin oro coreteeine coina. Nii banate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neen, aihaleinjiin cairicheinejeein cha colane nena rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaaain, caohachaaain chaachaaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaaain neeuruhane coaracaaunne, acaauru cotaain acaauru suujuateein cairichanajaun.

Aihane jaun, nii baaso ichajeein neeine jianelanaala baasoneein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane jaun, chajaa in ena caje coauneen nunuheteen jeriha Cana Coaunerane rijijeein ichao.

²⁰ Aonaan, canune itolere bana acuuja beraicha rijijeein bacuujuaniha neen inara cotijiaain. Chateeinti bajaee bajaacaaunne aonaan canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquin lenonerichaanuhin.

²¹ Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeein jianelanaala sacue, nii raine canu rohan nelaariaane jaanu rori tereeunni. Charijeein teenti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaarianajan rori ichoe jiniichaa in nelaariaan, nii rijijeein.

²² Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraicha- anjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoi aonacurumiin' ", naainte laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaraneen nohanelanaala beraneen itolere Cana Coauneraacha coaanai coaunera esine neen nena.

Dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane

4 ¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaan jabatoraa inne janate, joa racaeratihaneen ne cana dede bacuuja. Nii janane, jauriaanejee in leinjin jaiha rijijee in nena toroonfeta rijiti in tonihane jana aonacaunne janate:

"Chajaa cajiha iniha uune, caa baiha nitohaneen airichaa inne coarate ii quete coaraaicha", naan carai toni eheena.

² Nii rijieeriti in, caniha neeritoha Cana Coaunera Suujuane janane, dedeeu jataa in caohati in nelauriananaja rori *trono* coaracaunne janate, ecu nii nelauriananaja rori *trono* ichoe lajuae leinjin. ³ Nii nelauriananaja rori ichoe nenaate, ajeri jataa in caohati coloh in nena jaspe tocohanenihane coralino tocohanee in jataa in caohati in colohe rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiinte, tinohanre leinjin iino, jataa in conoti in beraurosihojoa in colonaa esmeralda tocohanee in. ⁴ Chaaen nechuu nii nelauriananaja rori *trono* tinonoriti in niha jataa in caohati in coroata choonca jena in rori caohachaaunne jana coaracaane janate, ecu nichoe neeure coroata choonca jena in ichaunenaauru, somaja in caji ne que cajinecoh in, oro caje ichanoh in comai sirii in. ⁵ Nii rori *trono* cajete, jataa in mijiaaneen mitue jiacane, erena, arara, naaonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsine in siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujueen ai. ⁶ Chaaen techu, nii rori *trono* acatiha cucuana baca tocohanee in, jataa in ajiarojoeriti in asaun tiaa in jiquihaqui in inanacae. Nii nelauriananaja rori huri cataaun nena rori tinonoritiinte ne, jena in cacha tocorijianeen, janori, nacatichei, naaonjoain jelon notaacoa in. ⁷ Nii leinjiinte a in tabai leon tocohane. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohane. Jana nii acaauru nichatajate leinjin cacha tocohane. Jana acaauru nejenate, uujuirii tabai aaquila tocohane. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenaineti in saotaneen itaroh in, jianacoon, asaun, naaonjoa in acaauru jaberoco nainecojoa in nota sirichure. Janoti in, jiichoo, naaonjoa in te:

"Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraaji in
itolere ichana naineraneen nena,

iite ineen neeilu,
 enanetjoein acaneein neei-
 ineen turuha uriquiin”,
 naaure jiichoo, janotiin, naaonjoaain jianelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocohaneein nenacaurute, acaneein necaohachaaain niha nii rori caohacha ichoe nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaecure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacauru nacatiha neseonriaain corojeein, nii rori acatiha acaauru rai comai siheitiin:

¹¹ “Iite esinae rauhijiriin,
 canacaanu Curuaanaaneein canacaanu Coauneraneein
 ii necaohacha que ineen neei, laraajiin.
 Iite itolere coaunaain neeilune jaan,
 ii jereeine rijijieein necoaaunaain nihacoaelu”,
 naaure coroaecuruhane naineein.

Quiricha laenanohineein nenea aina carenero narejeen

5 ¹ Nii janate nii rori caohacha choae lauheconaa coaracaaunne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha siichaaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinee fuera que caohatiin funojineein. ² Nii jana coaracaaunne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijiaain: “Chana jataain nelate que nelateein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine”, naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiin, chauratane asaae, naojoain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaaain coana nainera. ⁴ Nitohaneein neniha chunei nii coina nelateein nii quiricha joracaaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaunne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coo jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nenea nainera. Acate Joda lauri caje nenea Leeon cana curuaanaa inoansi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohane ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii caainsineein nenea rai fuera soaain joaracareein”, nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelaoriananaja rori caohacha *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naaonjoainuri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaaunne janate ecu chujuheque, cairichaaain atinano-joinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesusoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujuenein satiin chauratane que letononeein neeure. ⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choae raotono nichajai que quiricha siichaaain lauheconaa caje quiricha raaori. ⁸ Nitohaneein nii quiricha raaoriha nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacauru aina, nii coroata choonca jenaain nenacauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nenea arafa sirichure. Chaaen techu, nenainetiin oro caje nenea acau cooruhane jaan curu nainecojoain enuha sacari jujuuain nenea sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari jujuuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaurune jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nenea nenatena que nenateein:

“Iite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.
 Ii sohin jaooruhane janate,
 ii coichana que acaauru coreteein,
 acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.
 Nitohaneente,
 satiin caa chauratane tinonocoritiin lauri lauri neein nenacaauru
 cachaaauru,
 lauri lauri nere que ereein,
 naaonjoainuri caje raain,
 cachaaauru coreteein
 acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.
 Nitohaneein ichaaine jaunte,
 quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneente acaauru cocoinaain,
 saseredote neein, curuaanaa neein,
 naaonjoaineein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neeure”,
 naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu ereerecure arajiin nii rori *trono*
 caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nena-
 caauru, nii coroatachooncai jenai ichauhenaaauru naaonjoainuri. Nii janate
 ecu neeure jataain arajiin oaraanca milloonnein amurijiriin. ¹² Acaaurute
 jataain tonijiaain:

“Jataainte nelate
 nii sohin jaonojoinnein nenaalu Carenero Narejeen.
 Nii jaunte,
 itolere ichana nainihane jaanu,
 itolere nerausiajeein nihane jaanu,
 itolere coitucuhin nihanu jaanu,
 itolere que laraajiin nihanu jaanu,
 coasitanojoinihane jaanu,
 necaohacha que necaohachaane jaanu,
 coroaenoinnein nihane jaanu,
 naaonjoaain raeraneen ne”,

naaure nii araai oaraanca milloonnein nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijieeoritiinne, ereerecuruha satiin Cana Coauneraacha coaunano-
 hine jana aonaaun. Satiin dede que teein niicha coaanai, atane que teein
 niicha coaanai, nii baiha satiin cana temura cucuana cuhane nenacaauru,
 atane cuhane nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha coaanai ere
 aonaaun.

“Nii rori choae lauheconaa,
 chaaen nii Carenero Narejeen, naaonjoaihunrite,
 coroaenoinnein aca neein
 necaohacha que necaohachaain nelate que
 nelateen neeuruhane jaanu teeure”,

naain ereerecure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneen neeine”, naaure nii jenai ichaohin nenacaauru.

Nii jana, nii coroata choonca jenai ichauhenaaaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseeonriaain coroaecure.

Caainsine fuera

6 ¹Jauriaanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihaanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaa u cajiha”, naane jana, ²coaracaaunne janate ecu leinjiin cabario somajaaain choae lajuuae leinjiin cacha tenuna sijiaain. Nitohaneein comai teeu ruha nii cacha raine bai hate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuritoeraneein nihane coina.

³Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaa u”, naane jana aonaain coaracaaunne jana, ⁴ecu mitue leecha cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choae nelauriaanaa rai nelateein teeu re, ita sohin ita jaaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneeinte leinjiin Sabere seeonjoa teeu re nii cabario choae nelauriaanaa cacha rai.

⁵Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihaanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaa u”, naane jana coaracaaunne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choae lauheconaa leinjiin balaansa siichae.

⁶Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nena tiricote corereein le janohin amihane-naa neein. Nii jana, nichata quilo aroso rijijieein nena sebadate corereein le janohin amihanena neein. Coa laen ere ne, bino, naaonjoaain aasaeca”, naain toni erena nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaa u”, nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaaunne janate, ⁸ecu ne cabario somaajiojaain. Nii cabario choae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichoachaniha unaa caaijie unaate onaa curuaanaa moconajae-rane. Nii Onaa curuaanaa moconajaaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teeu re, ita sohin ita jaaoruha arajiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tochaneein nenacaauru coitucuchuhicune coina.

⁹Inae nii fuera nesaouki joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* asaa neeu re Cana Coaunera beratenojoi beeuruhane coreniha atinanohichuru. ¹⁰Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa osa colane nena saanto- cha ichaaine coina aito hine icharaneein nena, chatoanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canaanu atinaeraauru cairichareei”, naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹Niritocuruhane janate, acaauru rai cajione somajaaain teein: “Jauriaa nebetacaorihuche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeeca, inara sohin jaaoruha ne rijijieein, leechaauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenojoi beeurera sohin jaaoruhane nainaauruhane reeintiaain cohacorihuche”, nae acaauru rai.

¹²Nii fuera nesaotane joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaanne janate, uhe jataain mijiaaíneen carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneen conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneen ne. ¹³Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin liaaca cujuananane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amuneen nalue dede caje chauratane choae arasijie. ¹⁴Nii janate, retutunohiniha faferone tocohaneen nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujuacoaain nelonae satiin situha cataaun nenacaauru obeneccuru aina ichatane ecuunooru. ¹⁵Nii jaunte, chauratane que satiin curuaanaa neen nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichatane cataaun nenacaauru ajeri cuhaneecuru nasichure, tabaaihuri aina jiniiquiin, chaaen soondarooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiin nenacaauru. Cairichanojineen nenacaauru, chaaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoainuri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainuri cuhane. ¹⁶Nitohaneinte: “Canacaanu choae nefaruhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha *trono* choae lajuuaine coataa, jataain necairichanaa cuhane canacaanu casetecaa Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷Inae catohaneen caseteco coaraain necairichanaa cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaatanana nainera”, naure.

Isaraele laurichuru cojunacatenohineen nenacaauru

7 ¹Nii baiha coaracaanne janate, enoto mitu jeloona, enoto soo jeloona, enoto soo coarajeein cana raotono jeloona, enoto soo coarajeein cana ajaabiji jeloona, naaonjoainuri jeloona chujurijiatocure jenaain anjeraauru. Ecu neeinte situha nii jenai laurii jeloona caje uhin cujuananane coataa acatecure. Nabana chauratane, cucuana, nuna, naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ²Chaaen techu coaracaanne jana, enoto mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nena cojunaca *seecho* siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacaauru anjeraauru, chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaana nainecuruhane jaanu raaurera rai. Nitohaneen tonijiaain ehequiinte:

³“Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachaneen nenacaauru nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuru, naaonjoaihunri aasaecache”, naain, eeheque nii leinjiin nii jenaain naraai anjeraauru rai.

⁴Nii jana, aonacaanne janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Isaraelitaauru lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichaauru curuaacuru janiichure. ⁵Nitohaneinte:

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* que cojunacatenoine.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatali lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷Jana Simeeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸ Jana Saboloon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoaain
Cana Coaunera coujunaca siricha *seecho* que acaauru auri que coujunacatenoi-
necuruhane janiichuruhane jana aonaaun.

Arajiin cachaaauru somajai que cajionecooruhane

⁹ Nii baiha coaracaanne janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane
sacutaain nenacaauru, araai lauriin nere que ereein nenacaauru, jelai natane
que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri cachaaauru ecu arajiin neeure. Acaau-
rute rori caohacha *trono* aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuha-
coore janiinacaje lanaala. Nitohaneeinte cajione somanerei que cajionecohinte,
elele tocorijiane sijjiariin cuure. ¹⁰ Nitohaneein cuhinte, tonijiaain ehequiin:

“Cana Coaunera- rai rori caohacha *trono* ichoae nenea aina nii rai

Carenero Narejeente,

arajiin itolere, que nejeratenacaauru amuritoeraneein ne”,
naaure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru araai
laurii cachaaauru. ¹¹ Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca
jenai ichauhenaauru, nii jenai ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri tinonori-
tiin chujuhacoore satiin anjeraauru. Nitohaneeinte nii rori caohacha acatiha
neseonriaain, atane que nauri turuanacanejeein nenoracaain Cana Coaunera
coroacure nii anjeraauru.

¹² “Nitohaneein neeuruhine.

Jataain caohatoa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Necaohacha que necaohachaa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere
bana.

Jataain itolere coitucueraneein niha Cana Coaunerane coitucuuruhine
itolere bana.

‘Narihara’, naauruhine acaauru rausiaeca Cana Coaunerane coreniha
itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Acaneein nihane coitucuhin, itolere icharaneein laraajiin nihane
coitucuuruhine.

Nitohaneein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine”,
naain, Cana Coaunera cocoasitaaure satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu
rai:

“Chaaauruna caa somajai cajione que cajionecohacoaain cau ne. Chaaelai
cajena uure”, naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Iite acaauru coitucuhicha
curuaanaa”, naain tonoraaun.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaaurute necairichanaa tabai abaantaau-
ruhana jaaun, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somarianohiniha
acaauru cajionene jaaun nesomariaain nedae acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaunte,

nii Cana Coaunera rai rori caohacha *trono* acatiha neeure,

jiichoo, janotiin, naaonjoaain Cana Coauneraacha jerei ichacuruha rai

Teenforo asaane coina.

Nii rori caohacha choae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto najaano, ajaaronaa, naaonjoaain niha natiin acaauru roeroecarinaai,

¹⁷ acaauru beraihii nii rori caohacha cataaun nenea Carenero Narejeen ne jaan.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane rijijieein.

Acate, esinaeaca caohacha ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoein ichaauruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana”,

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

Nii fuera caainsine aina jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea

8 ¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaaajoaain curuotaraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsineei anjeraauru coaraaun Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsineei anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teure. ³ Nii janate uhe leecha anjera, jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nenea uhaain. Nitohanein uhinte, nichaaurae nii Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujuai teure, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoe tein mocohane coina. Nitohaneinte mocohane nainiha Cana Coaunera bajaure nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁴ Nitohanein nii enuha sacari jujuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaure nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jujuai mocohane jaan curu raoriin, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori caje, usi biine taotariin nii curu cuhane tein, usi biine joae nii anjera atane choae. Nii janate, toni arara, eneaa, jiacane, carora, naaonjoainuri jataain mijiaaanein.

Toroonfeta toteeuruha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteeuruhane coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoe nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasisiin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenaacaauru nunacuru, chaaen omanecuru, naaonjoainuri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera coroatajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohaneein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberocone jaunte, itolere nii cucuana cuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana cuhane nenacaauru boteeuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohaneein mocohin dede caje nalue arasijie seenjoa, satiin nucuhecuro nichata

neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaaeca ichooae. ¹¹Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuro baca aina atane jachu caje mitunaa esinaaecane jaun, ohacooaure arajiin cachaauru.

¹²Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain nelerujuacoaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoainuri. Nii jaaunte, jiichoo aina nocohena nichata neleru que cara-jain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³Nii jana coaracaounne janate, dede catai jeloon jiaauluhin situha cuha leinjiin ujuirii tocohaneene jana aonacaounne janate: “Jataainte cairichaa-joaaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteeuruha nii leeocho nichatajai anjeraaurune”, nae leinjiin ujuirii tocohaneeni tonijiaain.

9 ¹Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raite, cana asajai cochabi teeure. ²Nii cana asaae nena atane jachu bacuuja joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohaneein. Nii suruaate nocohenanein enoto tein, cujuanane maajeein nocohena neein te. ³Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaaniha sisiincho semanaane jana, aihana Canaunne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teeure rai. ⁴Nitohaneainte letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoainuri aasaaecuruhane caohatein, nii nauri que Cana Coaunera coujunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitaauruhane coina aitocure nii sisiincho semanaa rai. ⁵Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeurene. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canau cusi rijitocojoaain cunaain saouqi ateein cacha cunaitaauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶Nii cojoanonaa banate niqui onaa jerecurureein cachaauru, nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷Nii sisiinchoorute, sonaana que neeauruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijianein, oro caje nena comai tocohaneeni que asihocoin cacha meri tocorijiane acaauru meri. ⁸Nii sisiinchooru couturi ujuite caratohanae ene couturi ujuhi tocohanein. Rai catute aain tabai tocohanein nena leon catu tocorijiane. ⁹Acaauru jaberocote, coata que bujuaain ne. Jana acaauru itarote jataain mijiaaenein toni jiaauluruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tocohanein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneinte neeurelu saouqi ateein. ¹¹Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaae atane jachu cuhane nena anjerane. Jana rai curuaate Ebereo ere cuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhane, Apolihoonne.

¹²Nitohaneinte situe nii necairichanaa nunuhe. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coaunera acatiha oro caje nena rori *altar* que jenaain nena jicho caje toni eheona.

¹⁴Nitohanein toniinte:

“Nii jenaain anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneeu. Acaaurute nucuhe tabai Eofarate auhaniha ichohanohineein neeure”, nae nii eheona.

¹⁵Nitohaneinte, nii jenai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaoruhane coina. Nitohanei ichacuruhane coina jatoroaain

neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoanonaa, naaonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶Nii jana aonanaacaaunne janate, ecu neeure coroata fasha millonnein cabario choae cunacaauru soondarooru.

¹⁷Nii cabario choae nelaurianacaauru coaracaaunne janate, usi lanaro tocohanein nena que bujatenohinijiacoe acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nelarijia que nena coata, beraurusiojoaain, lana-jiojoaain, asofere tocohanein, naaonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naaonjoain. ¹⁸Nii cabariocuru ujuae caje cacha cairichaeranu que mitunaa suraa, usi, asofere, naaonjoaain caaunte nichata saain neleruhin ohacooaure cachaaauru. ¹⁹Nitohaneinte rai nujuae cuhane, rai nuseei que, naaonjoaain nii nitohanei ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseeite acano tocohane. Chaaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Arajiin cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰Nete acaauru cautecuru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enaneto-joein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaeba-jaecuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nena ecaantooru, coata bronce caje nena ecaanto, coata plata caje nena ecaanto, ajeri caje nena ecaanto, chaaen enuha caje nena ecaanto, naaonjoaain bajaebajaaecure, ichaohin, nerurujaain, amuhin, ereein, notaain, naaonjoaauruhane que airijiin. ²¹Niheichu sonajaaain jaohin, benane neein, nitohanaa osa que nesaruhin nena nainenihana cacha natiin namute quicha aina ichaohin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naaonjoaain ichaauruhane jianecuruhi.

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

10 ¹Nii jana coaracaaunne janate, dede sacari cataaun, couturi ichoaae iino baijiaain, dede caje fauha uhe jataain nelate que nelateein leecha anjera. Enoto tocohanein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tocohane rai fero. ²Nitohaneinte biji cuhane retutunohineein joaracanojoi quiricha siichaaain, cucuana ichoaae rai tijia raotono nichajai teein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³Nii anjerate, nesari corajiha mijiaa-neein aitoha aaine rijitiin tonijiaain ere. Nii jana, caainsineei araracurute tonihure. ⁴Nii toniha caainsineei ararane baiha, quiricha cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ii suujua cuhane aitiin toniha nii caainsineei ararane jaan rucuhacu chunei rai belanaala. Coa quiricha cuhane laenaa”, naain dedeeu toni.

⁵Nii ereeuruha caainsineei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choae raotono nichajai tijia chujuhecaain, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷“Inae nenacaen nerinaain cojoanonaa. Inae toroonfeta totiha nii anjera necaainsine janate, inae asinojooinein Cana Coauneraacha sirii que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inuaensihurune rijijieein”, nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaaen itolereeuru coneranein nenacaauru, naaonjoainuri coauneranein nena Cana Coaunera notaracaae neein aitohane coarateein nii anjera.

⁸Coaiteen nii dedeeu toniin quicha aonai erenaate:

“Chajaaïn cuhin, nii cucuana aina chauratane choae chujuhequi anjera caje nii quiricha laaojoi ri joracanojoneein- nicha siichai raorinihu”, nae canu rai.

⁹Niritoha canu raine jaun, cuhin nii quiricha bajaanune janate:

“Nocoa. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaain ichohantoreein. Nete laen ii suri cuhane elonainein nerotoreein”, nae carai nii anjera. ¹⁰Nii jana nii anjera biji caje nii quiricha raoriin quihanune janate, canu ujuae cuhane irichaje rijitocojoaain ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonainein nerotoe. ¹¹Nii janate:

“Coaiteen, araai laurii cachaauru, lauri lauri jelai tein atane siriin que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuaanaacuru, naaonjoainuri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebejiha kuhinete ne”, naaure canu rai.

Niicha icharatei coaranuuru letoaa coroatajaain Cana Coaunerane

11 ¹Nii baihate, carai jiarana tocohanein leinjiin bara tein: “Chajaaïn nimichuhin cuhin Jerosaleeun nena Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori, naaonjoainuri cojunacateu. Chaaen ecu janiichu, inaojoaaincha Cana Coaunera coraeca neeureein. ²Coa Cana Coaunera bajaauruhane jaan coloheri rohan nena airiniha cojunacatiha. Niite teeure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese cocoaichacuru amiharateeureein, jataain cairichanajaain, jena choonca coroata ateinein. ³Canune coroatajai canu ere beeurera letoareeunni, uhin le oaraanca coroata fasha saota choonca janonein canu ere beeuruhane coina”, naain canu letoaaure.

⁴Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujan aina coroatajai usi temura neein neeure, cana rai chauratane coauneranein nena Cana Coaunera acatiha. ⁵Chunocoha chatohanein acaauru tenaa jerera nihanete, acaauru ujuae caje usi mitaaururein jitariin acaauru que nejeratenacaauru mocohane nitajeeuruhane coina. Nitohaneinte oorurein nii acaauru rohecaeraauru. ⁶Nii coroatajaihurite nelate que nelatein, cana dede funaa nainecururein Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jana uha elo ne coataa. Chaaen techu, ichana neein acau corenaa naainecururein. Nii rijijiein techu, araai laurii necairichanaa turuanaa nainecururein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tocohanein.

⁷Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa nainaaauruhane janate, miturein cana asajai caje leinjiin neecha aansai atabinae tabai, acaauru sohin acaauru jaohane coina. ⁸Nitohanein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaoi cairichaauruha coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen nihane saijiein Sodoma, Egipto, naaonjoainein acaauruacha curuhateihu. ⁹Nichata janohin cataaun uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuururein araai laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰Nii naihate jataain rachoojoeureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebejeeurerana jaun. Nitohaneinte rachoojoein beseta ichaain ita belaiha cuururein itolere nijihanai que, jataain

acaauru cairichaeranuneein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹Nete coaiteen nichata janohin cataaun uujue bana acaauru ichatiha Cana Coaunerana jaaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹²Nii catiaaeriinte, dedeeu mijiaaenein toniha erenaa jana, “Chajaauchete ini”, naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeeurera. Niritoha nii erenaane aonaainte nii acaauru que nejeratenacaauru notaracae dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³Nii rijieeoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncani nenacaauru lorerichurune jana, oorureein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute- ecu nedanacaauru cachaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴Nitohaneente situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiteen ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, mijiaaenein dede que toniin:

“Caa chauratanete

Cana Coaunera aina rai Calaoi Jesocurisito rainein nihane jaun, acaauruacha satonoreein tiaain caa chauratane Curuaanaanein

neroranereein”,

naaure. ¹⁶Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha nein laurujaalaurujanacaaauru ichauhenaaurute neseonriaain atane que tiaain nenoracaain:

¹⁷“Ii, nunuhe caje coaunein satono que tiaain

itolere Coauneranein

itolere ichana naineranein neeine

coroaecaanura Cana Coaunera.

Iite ichaohin itolere janonaa bana neein

itolere que laraajiin chabana satonoelanaala

Curuaanaanein neeine

nunuhetein inae.

¹⁸Ii ainate niqui obaaecure

caa chauratane que nenacaauru ii coitucuhichuru.

Nete inae turue acaauru cairichaaaine jaan cojoanonaa.

Inae turuha onacaauru rucuhequine jaan cojoanonaa.

Ii letonocuru ii ere beebjeein amuhemuhenacaauru *profetacurete* coroatajaniha curiquiin;

acaaauru ii cachanein ii jereeine rijijieein neeuruhane jaun.

Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,

itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaain.

Nitohaneite

itolere caa chauratane que nenacaauru itajeranein nenea itajeriquiin”, naain Cana Coaunera coasitaure.

¹⁹Nii janate, nejeracae dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanacaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu

camela. Nii janate dede caje ecocoe jiacanocuru, tonijaiunuri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naaonjoainuri.

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae *dragon*

12 ¹Nii janate dede que ecooca leinjiin cana dede coujunacane jana, inanacae leinjiin ene enoto que conaanojoinnein que cajioneconaa rijijieein rai tijia asaae atene sirin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecaain. ²Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajeein auhauhaque. ³Nii catiaaeriinte coaiten ecooca cana dede coujunacane jana inanacae leinjiin ataebinae- *dragon* lanajai tasinojoain- caainsineei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsineei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae- *dragonte* ecocoe nii ene rene, nii beree nejanoaneni quiha nejanoa rijieeoritiinne coina. ⁵Nii janate, inae quicha cojoaajineein nejanoa nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane coina coata caje nena otiha que biji achunequiin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaaure Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶Nii jaaunte, neniha cachane jaan cuhin soroe que banihateein Cana Coauneraacha rucujueihu cuhin nii ene, ecu tein beraichateein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae- *dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸Nitohaneein ita sooruha nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritonaa nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nena nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹Nitohaneinte, nii ataebinae- *dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae- *dragonte* inoaenlu caje coaaneen nena acano tabai inoaensi Moconajaaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeraneen ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonojoinneen.

¹⁰Nii janane dedeeu mijiaaenein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaan cojoanonaa que turuha. Niicha ichana nainei ichaain itolere curuaanaa neen niha Cana Coaunera aina cocoainanacai niha Mesihazine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coaunera sacuurera colurujuera Moconajaaera jaoruha. Acate acaauru coulurujue, jiichoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naaonjoaain Cana Coaunera acatiha neen. ¹¹Cana Coaunera coreniha cana nejeraneen nenacaaurute cana osa coreniha atinanojoinneen nena Cana Coaunera Calaoi coichana aina, niicha beratei acaauruacha beebejeei, naaonjoainuri aina cuaain inae amuritoorelu. Nitohaneinte Cana Coaunera ere beebejeeuruhane coreniha coasilanaala ooruhane coina jatoroaain neen aihure. ¹²Rachoojoeueche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temurau-cucuana cuhane nenacaauru, naaonjoaainunrite jataain cairichaaajoaure, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajeein Moconajaerane jaun”, naane jana aonajeeun.

¹³Chauratane choae jaonojoinihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera coineteen soha cue nii nechu aansai ataebinae. ¹⁴Nii janate, nii

ene itaro jaaure tasionjoaain uujuiri tabai itaro tocohaneen, coriaae cuhin nii acano inoaensi caje soroha neniha cachane jaaun cuhine coina. Ecu teeinte, nii ene coroaateure nichata jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojoeen nii ene sohin jaohane coina. ¹⁶Nete, nii ene corootajane chauratane, nujuae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai *dragonne* jana lichurujuaaitiin jacolohitiin. ¹⁷Nii jaaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae- *dragon*. Nii jaaunte cuhin, nii eneecha foerateeuri aina rai bereecuru, satiin Cana Coaunera ere tonoraain Jesoso cachaneen neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naaonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

Corootajai ataebinae tabai

13 ¹Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naaonjoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru naineen niha comaine janate, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin couturichuru naineen laenanohineen ne erenaa. ²Nii ataebinae tabai canuhacha coaraite, leinjiin aain tocohaneen acomari tijia tocohane rai tijia. Nii jana rai nujuaaente, aain tocohaneen nenea leon ujuae tocohane. Nii leeocho ataebinae- *dragonte*, nii aain tocohaneen nenea rai, jataain nelateen nihane jaane maajeen rai tein cocoainaan, nelaorianaja rorine maajeen rai te. ³Nii aain tocohaneen nenea ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohaneen jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijieen coichanojoneei nerautaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoe-latiin coaraain, nii janolari tocohaneen nenea ataebinae tabai esenetaain sacuure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴Nii jaunte, nii aain tocohaneen nenea cocoainaa nii leeocho ataebinae- *dragonne* jaun, acaneen neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai aain tocohaneen nenea amuritona naine. Nihei chuni amuritona nainera”, naain acaneen niha nii aain tocohaneen nenea ataebinae tabaine coroaecure, nii leeocho aina curuaecaain.

⁵Chaaen techu, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin, itolere que nelaetoha nocoetiin iriha nii janolari tocohaneen nenea ataebinae tabaine jereen, jena choonca coroata ateen cocoaina nacaineen nihane coina cocoainae nii leeocho ataebinae- *dragon*. ⁶Nitohaneente, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin que nejerateen, rai nenaja *santoario* quene maajeen ereen, dedeeu nenacaauru quene maajeen nejerate. ⁷Chaaen techu nii ichoae tacaain, coaitteen nii leeocho ataebinae cocoainae nii *dragon*. Cana Coaunera cachaneen nenacaauru que nejerateen, acaauru amuritohane reentiaain sonaana que nihane jereen, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri nere que ereen, lauri lauri natane que ichaohin, naaonjoainuri curuaanaaneen nihane coina cocoainae. ⁸Nii janolari tocohaneen nenea ataebinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojonee lanaala nacaauru cachaauru neeure. Coatiha laenanohinihei acaauru curuaa nii necoaunaalu chaurutanene caje coauneen nichoteeneeuri curuaacuru siriin nenea quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonjoin Carenero Narejeen rai nichoteeneeuri curuaa cocoiricha ne.

⁹Chunocoha aonane naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neeuruhane coina nenacaurute, caresero cuhane amanojoinecurureein.

Jana sabere que sohin jaonojoinecuruhane coina neeninurute sabere que sohin joeracurureein.

Caute coaarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coaunera cachanein nenacaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohanein coroatajae. Nete nii leinjiin ataebinae- *dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai rijijieein jataain cocoainanohineein ne, nii jauriaanejeein nena acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai temuhin cunaitanohin couturii- coroaecuruhane satiin caa chauratane que nenacauru cachaaurune coinane maajeein ichae. ¹³ Chaaen techu, satiin cachaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choae usine maajeein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nena ataebinae tabai notaracae cojoaelanaacojoai ichaane aina cuaainte, caa chauratane que nenacauru cachaauru coritaain acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nena ataebinae tocohanein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataebinae tocohanein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teeinte erelate nii ataebinae tabai coroataja. Nii jaunte, satiin corojelanaala nenacauru cachaauru sohin joerate nii ecaanto acaauruacha ichai. ¹⁶ Nii choae tacaain techu, satiin canaanaihuru, ichauhenaauru, coriquihonacauru, cairicheihuru, letononeein nenacauru, letononelanaala nenacauru, naaonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naaonjoaaine maajeein rai cachanein neeuruhane coujunacanein acaauru coujunacaterate. ¹⁷ Nitohanihane jana coaracaanne janate, chuni nii ataebinae curuaa aina rai coujunaca sirilanaala nena, nii chaelai coreteein, chaelai que necoreteein, naaonjoaane nainecurene.

¹⁸ Caute laen coaarareein itolere coitucuurera. Coitucuerate, nii ataebinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataebinae coujunacate, cacha coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneineein ne.

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaurune

14 ¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoae chujuhecoha Cana Coaunera rai Carenero Narejeene jana coaracaanne janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen atinanohineein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neure le fasha jena choonca jena oaraancaain cachaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naaonjoaain jataain mijiaaainein toniha dedeeune jana aonaaun. Aonacaanne janate, arajiin quitara rijijieein nena arafa toteeuruha arajiin cachaaurune rijitiin netonijiae. ³ Nitohanein netonijiaainte ena nena nenatena que nenatene, nii rori caohacha ichoae nena, chaaen nii cacha tocorijianein jenaain nenacauru, chaaen nii ichauhenaauru, naaonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojineein nenacauruha-chate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corela-naala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neein cunaa

jerihane jaaun cuha nii Carenero Narejeene jiniichaa'in amuhemujuue'in neeu-rure. Niichurute, sati'in cachane'in neinichaachene caje ichoaichaniha icho-teratenojoe'in nii Carenero Narejeen aina Cana Coaunera belaiha tenojoi-ne'e'n neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujuaihonelanaala niheichu baasone'in ere'in, naaonjoa'in neeurene.

Nichatajai Cana Coaunera letono anjera benojoi

⁶ Nii janane dede catai jelon jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana satonoelanaala nena beratenojoi erenaa biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ere'in nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naaonjoai-nuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohane'in jiaauluhin situhinte: "Baaso ichara casetecaera niha Cana Coaunerane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuche. Inae caohacha ichaene'eichene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoano-naa que inae turuha. Cana rai dede, chauratane, cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naaonjoainuri coaunerane'in nena Cana Coaunera coroaecuche", nae tonijja'in ehequii'n.

⁸ Nii baihate coaiteen caaijie uhe rai coroataja leeocho anjera. Nitohane'in uhinte: "Inae nitajeeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechu joaere'in jataa'in baasone'in ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que sati'in chauratane lauri laurii ichaonacaauru cachaauru ichao ajaelae ajaelajee'in nerejetilu", nae nii anjera coroataja.

⁹ Nii baihate coaiteen caaijie uhe rai nichataja leeocho anjera. Acate: "Chunocoha nii ataebinae tabai corojee'in nii tocohanee'in nena ecaan-tone maa'jee'in corojee'in, rai nauri, biji, naaonjoain que coujunaca sirichate, ¹⁰ obajee'in nitohanai icharaauru caseteco coaracuruhane coina acauru que banihate'in Cana Coauneraacha rucu'jei bino que cocohin, asojoe're tocoha-ne'e'in moconaa usi tabai jana mocoorure'e'in, Cana Coaunera rai anjeraauru, rai Carenero Narejeen, naaonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana sato-noelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurure'e'in, janoti'in, jiichoo, naaonjoa'in nii ataebinae corojee'in, nii tocohanee'in nena ecaantone maa-je'e'in corojee'in, rai curuaa coujunacane maa'jee'in sirichaauru", nae ehequii'n nii anjeraauru nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coaunera cachane'e'in nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jesusone riji-jie'e'in ichaauruhane necohare'e'in.

¹³ Nii jana aonacaanne janate:

"Aonaain laenaau: Nerausiaecate cuurure'e'in ena caje coaune'e'in nunuhe-tee'in Cana Coaunera esenetaain ooruhane que tiaaojoaain nere tonoraain ichaonacaauru", naain toniha dedeeune jana:

"Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurure'e'in namihane'e'on caje. Canune acauru que acauru amihane'e'on coaratere'e'uni", naain tonorae Cana Coaunera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaanne janate, dede sacari jana lajuuae leinjiin cacha tocohanee'in nena coturi que oro caje ichanohin comai siriin sabere ajihanti

que biji achunequuin. ¹⁵Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha amai que nii iicha raaeninuru taojiaain ranajaau, inae cataa caa iicha raaeninuru- caa chauratane que nenea inae rai cojoano-naa que turuhane jaun”, naain eheque nii leeocho anjera, dede sacari jana lajuuai rai. ¹⁶Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raaeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana lajuuai.

¹⁷Nii baihate coaiteen dedeeu nenea Teenforo caje mitue leeocho anjera- acaentonai sabere ajinai que biji achunequuin. ¹⁸Nii janate Cana Coaunera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru”, naain ehequuin nii sabere que biji achunequuin nenea cotijiae, nii leeocho anjera- usi curuaanaa.

¹⁹Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhacane jaa cuhane te, ecu teein oba baca rocohane coina. Nii oba tainaate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunerane beraneen ainaa ne. ²⁰Nitohaneein nii rucuhecuruhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananein mituhin nichata fasha oaraanca metoronein jelai jojoe cabario ujuae ucuunejeein ucuacaain.

Caaunsine anjeraauru caainsi laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

15 ¹Nii jana dede coaracaaunne janate que ecocoe jataain cojoelanaa- cojoai coara coina ecotenojoin tasionjoaain. Nii janate, ecu neeure caainsinein anjeraauru, itolere necairichanaa que cacha cairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaaneen niicha coacuhi satonote Cana Coaunera.

²Nii jana cucuana baca coaracaaunne janate, usi que jasii tocuhanein ajiarotiin ne. Nii cucuana baca tocuhanein ajiarotiin nenea auhanihate, acaauru rai Cana Coauneraacha tei quitara rijijieein nenea arafa sijijiariin neeure arajiin cachaauru, nii ataebinae tabai, chaaen nii tocuhanein nenea ecaanto, chaaen nii coujunaca aina curuaa, naaonjoainuri amuritooreraauru cachaauru. ³Acaaurute, Cana Coaunera ere bera inoansi Moisesa nenate que nenatecure. Chaaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naaonjoainuri nenate que nenateinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhijiriin aithohine rijijieein caohacha ichaaicha Cana Coaunera.

Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa Reeyneen neeicha.

⁴Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala naineijeita Curuaanaa. Niheichu nii chuni ii corojelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneein neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureein, itolere baaso, caohacha, naaonjoain ichaain coarateeine jaunra”,

naain nenatecure.

⁵Nii baiha neyoracaa dedene jana coaracaaunne janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane coina Cana Coauneraacha icharate Teenforone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santoario*. ⁶Nii Cana

Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsineein anjeraauro, itolere caainsi laurinu que cacha cairichaeranu amaaïn cunacaauru. Cajione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun ujoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷Nii cacha tocorijianein ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsineein nenacaauru anjeraauro rai, oro caje ichanohin cocoorunajaan curu nainecojoain casetecocuru que banijiaain nena nii chariji bana sato-noelanaala nena Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauro nainetin. ⁸Nitohaneinte, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunerane jaan suruaa caaun nocojoe nii Cana Coaunera turunajaan-santoario. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsi laurinei que cacha cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaaureeraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

16 ¹Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santoario* toniin: “Chajaaïn nii casetecocuru que banihatein Cana Coauneraacha tei caainsi curuneein nena muruaae cuhane nena chorocuche chauratane ichoae”, naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauro rai erenaane jana aonaaun. ²Nii janate, nii curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha leinjiin anjera chauratane ichoane jana, ataebinae coujunaca siriin nii tocohanein nena ecaantone maajeein corojeein nenacaauru cachaauro jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³Nii janate, cucuana cuhane leeocho curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha nii anjera coroatajane jana, ichana nejesinanein nerotoe cucuana baca esinaeaca, sonajaain jaoha cachane aihane tocohaneine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴Nitohaneinte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaaunru cuhane, naaonjoaain nii necairichanaa tera choroha nii curu muruaae caje anjeraauro nichatajane jana, ichana nejesinanein nerotocure nii nucuhe bacaauro esinaeacaauru. ⁵Nii catiariin aonacaanne janate:

“Iite, esinae rauhijiriin nitohanein caohacha aina baaso icharaauro coaraain casetecaranein neei.

Iite Cana Coauneranein acaihaniji Saantonein inoanlu caje coaunein neei.

Chaaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquiin.

⁶Acaaurute ii cachaauro sohin jaohin ii ere beebejeranein nena *profetacurune* maajeein sohin jaaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocooruhane coina

acaauru cairichaa ichaai, baasonein ichaaoruhallune jaun. Nitohanein terate latecure”,

nae nii nucuhe bacaauro esinaeaca asaecane coina que banijiaain nena Cana Coaunera rai anjera.

⁷Nii janate, Cana Coaunera rai jujuai mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineranein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala,

baaso icharaneein nenacaauru casetecaraneen neeine jaunra”, naane jana aonaaun.

⁸Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoea nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain cachaauru mocoe najaano que nii enoto cono. ⁹Nii jaunte, jataain banejelanaala mocoore. Nete nitohaneen mainajeein mocooruha natiin, Cana Coaunera coroaana coacuelanaala baijiaeraanu rijitiinchuru jataain baasoneen que ereeure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nainei icharaneen niha Cana Coaunerane saijjeein.

¹⁰Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoea nii anjeraauru nesaoquine janate, jataain caohacha nocohenaneen nedae rai cojoanonaa. Nii jaunte, nii mocooruhane curiiaha cuna caaun lele calaauere cachaauru. ¹¹Nete nitohaneuruha natiin, nii baaso ichacuruhane jianelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejerateen baijiaeraanu rijitiin ereeure.

¹²Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesaotane janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru reeychurune coina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³Nii janane, nii ataebinae tabai *dragon* ujuae caje, chaaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaaen nii *profeta* niha nocoeti, naonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijianeen nichatajaain nechu coitucuchuhi suujuane jana coaraaun. ¹⁴Acaaurute nii nichatajai coitucuchuhi suujueneen itolere cojoe-lanaacojoai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachaneen nenacaauru reeycuru taojiaain sonaana que niha uurureen, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana.

¹⁵“Aonacuche, nii nainajeneechene janane aiha leinjiin asijiatone rijijeein inara rene luhecotariin neeoritoreeuni. Jataainte nerausiaeca cureen caohachaaain nainaaun letona jatoroaain cajione ruhacaain canu coaara, nabana machoharohane, nii machoharohane que cojeein cache cataaun nihane coataa”, nae Cana Coaunera.

¹⁶Nitohaneente, nii nere cuhane Armajedoonneen Ebereecuruha cha curuaatei ita taojiaure nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reeycuru.

¹⁷Nii janate, joaereen nii curu muruaae cuhane nenea cabuhitoha nii anjera caainsiine jana: “Inae jatoroa”, naain tonijiaain toni erenaa dedeeu nenea Cana Coaunera turunaja *santoario*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸Nii janate, jataain mijiaaeneen niha jiacanene jana, jataain mijiaaeneen toni erenaa arara aina. Nii janate jataain mijiaaeneen luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaeneen nerurujae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaaneen niha leeocho caroracurune amurijiriin jataain mijiaaeneen uhan jaun. ¹⁹Nii janate, mijiaaeneen uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana nefaaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseeurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coaunera, nii nobaaneen casetecocuru cocoaane coina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane coina. ²⁰Nii jana satiin obenecuru, ichatane ecuunooru, naonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹dede caje cachaauru ichoea naluhacoae ajeri jaberoco rijijeein

nenaajelajinaajaberocojenachoonaquiromurijiriinanaaiin. Niijaunte, acaauruichoaenichoroahadede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijieein nenaajelajinaajaberocone jaun, jataainnecairichanaatabai caseteconihaane jaun, Cana Coaunera que nejerateein baijiaeraanurijitiin ereeure cachaaauru.

Jataain ene cojoaeloroheri esineneein nenaajasetecaauruhane

17 ¹Nii caainsi laurinei cacha cairichaeranu curu muruaae amaaurera caainsini anjeraauru caje leinjiinte: “Chajaaune, naaonjoaain casetecanohinerichaaaintaa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coaarate ii que. ²Caa chauratane curuaanaa reeychurute, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquiinneure. Chabana nitohanai ichaaain ichaonaa nainenihacachane sajiieein, rai nichao baaso aina cuaain satiinchauratane que nena-caauru ichao aasajeiin osa que sarunajaelu”, nae canu rai nii anjera.

³Nii baihate, Cana Coaunera Suujue coaratenojoin coaracaauune jana, cacha areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiin ataebinae tasionjoaain lanajaaanne jana, nichoae lajuuae leinjiin ene. Nii ataebinae tabaite, Cana Coaunera baijiaeraanurijitiin jaberoco sacuritaain laenanohineein rai curuaa siriin, caainsiinei couturiin Lechooncaa rai jicho. ⁴Nii jana nii ene cajionete, lanajaaain jichaojiojoi que jasisiin, oro caje ichanohin que corujuelequiin, jataain coretiin nenaajeri jaberoco que urerianohineein, jiquihaquiin nenaaperla, naaonjoainuri que urerianohine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que biji achunecohin, nainecojoain rautaaain coanacaajoaelanaala nenaasiri, nechujataain leinjiin calani dadanacaajoaelanaala nenaamae nechujoaenreein cachaaauru que ichaojeraquiinneosateein nihaane jaun.

⁵Nitohaneinte: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroheri huru nebaneein satiinchauratane sacutaain itolere cachaaauruhacha rautaaicharaneein nena”, naain laenanohineein curuaa siri nauri que, chabana coaraa nitohanaine que airijiin.

⁶Nii baihane nainaaun, Cana Coaunera cachanein rai nere beebejeraneein neeuruhane coreniha, chaaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateinanoheinein nenacaaurulu, naaonjoainuri coichana caaun ajiha nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoelatoon.

⁷Nii jaunte canu rai: “Chanuna jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucueraelanaala nenaaina nii caainsiinei coturiin lechoonca jichohin- nii amaera ataebinae tabai, naaonjoainuri beete coitucuhi. ⁸Inoaenlute niqui ichoaelu nii iicha coarai necha aansai ataebinae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriin nitajesihane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenaatane jachu caje inicheein. Nii necoaanaa cana rai chaurutane jaa caje coaaneein Cana Coaunera coitucuurera curuaacuru sirichaquirichacuhane laenanohineein curuaa sirilanaala caa chauratane que nena-caauru cachaaaurute, nii necha aansai ataebinae tabai cojoelatiin coaraa cuurureein, inoaenlu ichaohalu natiin inae nitajihane jaun. Nete inae nacoaanein ichaoreein.

⁹Caute laen esinae rauhijiriin coaarareein niicha coitucuhi coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneein aihane. Chaaen nii caainsiinei

couturichurute nii caainsiinei *reeycuru* beraneein ainaa ne. ¹⁰Nii saokuu *reeychurute* inae chaque nelateein nedaurene. Leinjiinchate jaiti itolere curuaanaaneein ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acaauru caajie nedanaa turuhenei inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹Nii inoaelu ichaonaa necha aansai atabinaete, acaauru curuaanaa *reeyneein* acaauru fosaneineein nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsineein nenacaauru caje nena nelu. Nitohaneeinte, jataain caohachanainejeein raajenihane itajeranu ichajeein sacue.

¹²Nii lechooncaain jicho iicha coaraite, lechooncai *reeycuru* neein jaiti curuaanaaneein cocoinanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae carajaelanaala, nii necha aansai atabinae jiniichaain aihuruha *reeychurune* rijijeein cocoinanohi neeureein. ¹³Nii lechooncai *reeychurute*, ita suujua rijitojeein niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai atabinae tabaine coina cocoinaa cuurureein. ¹⁴Nitohaneeinte, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoha cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachaneein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin *reeycuru* rai *Reeyneein* niha nii Carenero Narejeenne jaun”, nae carai nii anjera.

¹⁵Chaaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoaelorohetine jaan iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶Jana nii necha aansai atabinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoaeloroheri que nejerateein, machorocoaain que jaolecchin, rai jaberoco quiin usihanau mocoourichaaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain, jiniiquiin ita suujua rijitojeein, nii *reeyneein* cocoinanohineein neeuruhane jaan teeuruha nii necha aansai atabinae raine coina. Nitohaneein jeriha Cana Coaunerate que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reeycuru* amuritoeranein nena beraneein ainaa ne”, nae carai nii anjera.

Nitajiha Babilonia nesene

18 ¹Nii baihanee niicha ichana nainei ichaane coina cocoinanohineein, rai necaohacha que necaohachaain dede caje fauhin chauratane jiliitoa rai cono necaohacha que leecha anjerane jana coaraaun. ²Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai.

Inae moconajaaera nenajaneinte,

itolere lauri lauri coitucuchuhi que suujuequuin,

chaaen rautaaain coaanacaaajoae lanaala nena itolere atabinae

coitucuchuhi, tajaacuru coitucuchuichuru, naaonjoainuri

ucuhanein inae nerotoe.

³Nitohanihane jaunte,

chabana nitohanaa ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein,

rai nichao baaso aina cuaain,

satiin chauratane que nenacaauru cachaauru ichao aasajeein osa que

sarunajaclu.

Chaaen techu,
que ichao jeraquiin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru
curuaanaacuru.

Chaaen techu,
satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure,
nechu jataain joareein baaso ichacuruhane jaanuhacha que
necoreteein”,

nae carai nii anjera.

⁴Nii janate, nacoaaneen dedeeu toniin.

“Chajaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene.
Nabana nii osaaonacaauru aina neeichene
acaauru osa leruhiche acaauru ainane,
necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵Dede quete

turuhelalajeein lajuuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate,
nii baaso ichacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶Leeochaauru cairichaane amurijiriin,

coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai
jasiiteein que cairichaa.

⁷Jataain necairichanaa tabai que cairichaa,

leeochaauru cairichaane amuritoheriin.

Nechu jataain joareein nocohasitaa nocoetohane jaunte,
rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotojoein neeun.

Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinaauni’,
naain nocohasitae.

⁸Nii jaunte,

le jiichonijin cuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa,
mijitena, nererojoecana, naaonjoainuri.

Chaaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuheraniha nii casetecaraneen nenea Cana Coaunerane jaun”,

naa erenaane jana aonaan.

⁹Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete, jataain
inaderaain chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru curuaanaa-
curu, nechu joenreein nichao aasajeein nii nese aina ichaojeraconacaauru,
nii baaso ichacuruhane que netojoejein. ¹⁰Nii jaunte, inae caseteconihane
coaracuruhane coasiha rohan nichuuntanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaaajoaai itolere que laraajiin niha
nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine
jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun”,

naaurureein coarajeein.

¹¹Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii nese coina-
deraain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroatajajelanaala acaaurua-
cha sirii rucuhele coreterane jaun. ¹²Nii itolere, oro, plata neein curuajaain

nena coata coreti, ajeri jataain caohatiin coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajiojoain, cajione lanajai, itolere araai laurii enuha jujuhi caje nena, ebucu caje ichanohichuru rucuheleeeuru, enuha jataain coretiin nena, coata lanajai bronce, leeocho lauri coata, ajeri jaberoco jataain nojoeein nena, ¹³arajiin jujuaain nena canera, sacari jujuaain nena, miraa chaaen leeochoaauru jujuaain nenacaauru, *perofume*, bino, erene, arina caohacha, tirico, atane choae terei anajiin icharaauru, carenero, cabario, cabario que tararaeraain nenacaauru, chaaen cachaaauru letononeein nenacaauru, naaonjoainuri que necoreteeuruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine jaun, jataain coinaderaare. ¹⁴Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii.

Inae chabana nihei jerichanejeein sirii neeine”,

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵Nii neseu necoretenacaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain coarajeeurureein jataain coasina caaun. Chaaen techu jataain coisiin:

¹⁶“Jataainte cairichaaajoai, itolere nese amurijiriin tabaain nena.

Cajione caohacha que necoreteein, lanajaain jichoajiojoai que necoreteein oro,

chaaen jataain coretiin nena ajeri jaberoco, perla, naaonjoainuri que urerihanohin cajione que necoreetiha leinjiin enene tocohaneei niqui.

¹⁷Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri”, naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaaneein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru- cucuana cuhane amuhemuhenacaauru, chaaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao que ichaohin raotojeein amuhemuhenacaauru, naaonjoainurite coriae netiin coarajeeure. ¹⁸Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraainte: “Coatiha catohaneein jataain leeochoaauru amurijiriin jataain caohatiin nena nese caa catohaneein nedaai”, naaure tonijiaain.

¹⁹Chaaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nena, naain chanaaurureein,

satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru, nii nese aina cuaain coriquihonaneein nedanacaauru.

²⁰Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche

dedeeu Cana Coaunera cachaneein janijiin niicha cotihanohineein nenacaauru,

chaaen afosotooru, *profetacuru*, naaonjoainuri. Acaauru casetecaane ucuatohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera”.

²¹Nii jaunte, nii itolere que nelateein, niicha ichana nainera neein nena anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seeonjoan cha tutuuruhane jaa tocohaneein nena baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneeinte,

itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin,

inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacoauneein jerichanejeein neeine jana ichoharaauruhane.

²² Inae chaelai janonaa bana nihei nacoaauneein ii que aohanraa,
 nenateein quitara rijijieein nena totteen, aunone maajeen totteen,
 coreneta tocohaneen nena toroonfeta, naaonjoainuri toteeuruhane.
 Inae nerinaain ii que amihaneeni.
 Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

²³ Chaenchu
 chaelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana,
 ii que aohanraa tonijiaain ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.
 Coatiha
 inae chaque nelateein neeuruhi ichei rucuhele que necoreteein
 nenacaauru,
 satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha
 nocoetiin neeuruhalu natiin.
 Chaaen techu,
 benaneniha nocoetohine que,
 satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi”,

nae nii anjera.

²⁴ Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru* coichana,
 chaaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu rai cachaauru, chaaen
 satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana, naaonjoainuri.

19 ¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaaurune
 jana aonacaaunne janate:

“Cana ichoteraneein nena cana Curuaanaa coroaecuche.
 Nii itolere ichana naineein,
 rai necaohacha que necaohachaain,
 naaonjoaain nihane jaunte
 cana ichoteraneein Cana Coauneraneein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaauru coaraain
 casetecaranein ne.
 Nitohanihane jaunte,
 rai jaberoco aina cuaain
 satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa
 quene jaun,
 nii ene cojoaeloroheri rijijieein nena casetecae.
 Cana Coaunerate
 rai cachaneein nenacaauru ateinaain nihalune
 core coarate que”,

naaure.

³ Nii baihate nacoaauneein:

“Cana ichoteraneein nena cana Curuaanaa coroaecuche.
 Nii chariji bana jianelanaalate
 ecuun iniha cureein nii ene cojoaeloroheri rijijieein nena Babilonia
 nese moco cousuruca”,

naaure dedeeu toniin.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori *trono* ichoae lauhaca Cana Coaun-
 nerane jana, nacatiha neseonriaain: “Cana ichoteraneein nena cana

Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin”, naain Cana Coaunera coroaecure, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaaen nii jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naaonjoainuri. ⁵Nii janate, nii curuaanaa nihane jaan rori caje toniin:

“Satiin inara canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaineeichene
Cana Coaunera coroaecuche,
nelateein acaneein nihane que casiichene coarateein neinequichene”,
naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachaneein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero

Narejeene jaan cojoanona que turuhane

⁶Chaaen nechú tonijiaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajiin cachane jana aonaan. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa coroaecuche.
Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa,
itolere que nelateein,
itolere ichana naineraneein nena Cana Coaunera.

⁷Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaaain niha Cana Coaunerane

coroaecaache,

inae nisirihatiha Carenero

Narejeenne jaan cojoanona que turuhane jaun.

Inae letona jatoroaain neruujia rai comasainu.

⁸Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero

Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojineein nenacaauru ne”,

naain tonijiaain toni erenaa. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que.

⁹Nii janate canu rai: “Caa laenaan: ‘Raotojoein turuuruhiine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru’, naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoi erenaane’ ”, nae carai nii anjera.

¹⁰Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tijia asaae neseeriaanune janate: “Caa nitohanai ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neen, jerichanejeein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nejeraauru, acaauru rai aitoa Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaauru rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecu”, nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisito que erenaa techu, *profetacuru* que beratenojineein nelu.

Cabario somajaain ichoae cunaa

¹¹Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae lajuuae-nii suujua rijijieein nesinenein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso

icharaauru cachaaauru ichao rucujueein, que nejeratenacaauru amuritiin nelu. ¹²Rai notate jiquihaquuin usi lanaro tocohane. Nii janate, arajiin rai coturi que comai amaaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leinjiin acaachate nii curuaa coitucuuje. ¹³Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocohane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere”, nae. ¹⁴Nii janate caaijie uure dedeeu anjeraauru cajione caohacha somajai que necoreteein cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵Nii janate rai nujae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaurulu amuritoheraneein nihane coujunacaneein. Acate coata caje nenea otiha que biji achunequuin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tijia que oba shaquuin, rai baca rocohacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaain, rai nobaeneein casetecocuru que banihateein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera. ¹⁶Chaaen techu rai cajione, rai nanaae, naonjoain que:

Reeycuru reey-

curuaanaacuru Curuaanaa

naain laenanohineein ne Acanein nihane coitucueratera rai curuaa.

¹⁷Chaaen nech uoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaunne janate, satiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonjiaain: “Chajaauchete netaojiaete tabai lenone que inara coroaateemiin Cana Coaunera. ¹⁸Aihate Curuaanaacuru *reeycuru*, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naonjoainuri iniho que lenonequiche”, naain ehequuin nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru cotihacane aonaun.

¹⁹Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neenihuru acaauru soondarooru coaraaun. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjeraauru sooruhane coina netaojiaaure. ²⁰Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casetecaure, nii rai *profeta*- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaecaain. Nii itolere cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohanein niicha ichacuri coujunaca terateein rai ecaanto coroaeraauru cachaaauru coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaore ichaaojiohane jana, usi conemuri asojoereneein moconaa kuhane. ²¹Nii jana leochaaurute, sohin jaonojoinecure, nii cabario somajai choae lajuuain cunaa ujuae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainaan obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaecuru.

Le oaraanca jaanacaneei ichohanojoi niha moconajaerane

20 ¹Nii janane, *cadena* que biji achunequuin atane jachu chariji bana satonoelanaala nenea cochabi uhaain fauha uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraaun. ²Nii anjerate fauhin, nii ataebinae tabai acano inoansi moconajaaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaojoaain. ³Nitohanein ichojoaainte, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu

tabai cuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacanei que tihane reein tiaaojoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaane coataa. Inae le oaraanca janacanei que turuhane banate jianenohi-niha cureein carajaelanaala.

⁴Nii jana, nii curuaanaacuru rori *trono* coaracaaunne janate, nichoae launereure nii baaso icharaauru coaraain rucuheranu que cocoainanohineein nenacaauru. Chaaen nech, Cana Coaunera aitonjoan beebejeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoinihane rijijieein Jesocurisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoneein onacaauru suujue netonai ecuneeure. Acaaurute, rai bij, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohaneein nena ecaantooru corojelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaaunein ichanaain le oaraanca jaanacanein Cana Coaunera Calaoi Jesocurisito jiniichaa in curuaanaanein neeuruhane jana coaraaun. ⁵Niichurute ichoaichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leeochaauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi, le oaraanca jaanaca reein tiaain. ⁶Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachanein aina jiniiquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeranein nena coatiha acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaoi Jesocurisito rai saseredotenein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaa neein neeurureein.

Moconajaaera amuritooruhane

⁷Inae le oaraanca jaanacanei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaaera. ⁸Nitohanein mituhinte sati in caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauru rene cuhin, enoto mitu nichajai jelo, enoto soo nichajai jelo, enoto mitu nichajai coarajee in cana ajaabiji nichajai jelo, enoto soo coarajee in cana ajaabiji nichajai jelo, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritareein. Nitohaneinte cucuana cuhane nena carene catuniji jeoneein acaauru cachaauru taojareein sonaana que nihane caina. ⁹Nitohaneite sati in chauratane sacuritaain cubecujue in, jataain nii Cana Coauneraacha belai nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachanein nenacaauru curuaa in tinonocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitari in acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaera, usi conemuri asofere neein mocohin nena cuhane jaonojonee ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaoruhane jaan cuhane. Ecute janoti in, jiichoo, naaonjoa in casetecone in mocoha cuurureein nii chariji bana satoelanaala.

Rori somajai acatiha te in caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuuruhane

¹¹Nii jana curuaanaacuru rori *trono* somajai coaracaaunne janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracae jata in caohacha nitajeeri in nii chunijihun coarinojoinelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹²Nii janane itolere que nelate in nenacaauru, chaque nelatelanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraaun, nii curuaanaacuru rori *trono* acatiha chujunereeuruhane

jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoaa quirichaaurune jana, nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leeochoa quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaurute colurujuenojoinee in neeuruhane caje rucuhenojohinee in neeure acaauruacha ichai rijijiee in, nii quiricha cuhane laenanohinee in nihane rijijiee in. ¹³Nii jana sati in nii cucuana cuhane jaonojoinee in onacaurute caje mitaain tenojoinee cure. Jerichanejee in techu nii ohin aina nenacauru te, nii onaa curuaanaa nee in nenea. Nii janate sati in acaauruacha ichai rijijiee in rucuhenojohinee in neeure le cacha cachaauru. ¹⁴Nii bai hate, usi conemuri cuhane jaonojoinee in ne nii onacauru curuaanaa nee in nenea, nii nitajera i nenacauru aina jiniiqui in. Nii usi conemurinee in nenaate, oha cachane baiha cacha itajeraneee in nenea ne. ¹⁵Ecute jaonojoinee in neeure, chabana nitajenaachara nejee in nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohinee in curuaa sirilanaala nenacauru.

Ena nenea chauratane aina ena nenea dede

21 ¹Nii bai hane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naaonjoaain coaraaun, inae nitajiha nii jauriaanejee in nenea dede, chauratane, cucuana, naaonjoainurine saijiee in. ²Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese nee in nenea enachasine Jerosaleen. Charijiee in teeinti, nelanajanaa jerihane caohati in necoretee in ne leinji in ene, nii rijijiee inte jataain caohati in rai necaohacha que necaohachaa in niha nii ena nenea Jerosaleeunne jana coaraaun. ³Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha toni in: “Inae ena caje coauneete, cachaauru aina ichaoree in Cana Coaunera. Nii janate, acaauru aina ichaohane jana, rai cachane in niha cuururee in. Chaaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneraneee in acaauru aina neree in. ⁴Nii bana inae nerinaa in chananaa, nerinaa in onaa, inaderanaa, cunaeri in niha cachane jaan, naaonjoainuri. Nitohane in inoaenlu nenea ichaonaate inae nitaje”, naa erena dedeeu toni ne janane aonaaun.

⁵Nii janate:

“Canune nacoauneee in enachasine nee in itolere coaunaain neeun. Caa erena ichei aitorichaaunine jaan laena aun. Acate esinae rauhijiri in nohanelanaala ichei aitorichaaunine rijijiee in airichaa in ne coina erena ne”, nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujuai.

⁶Nii bai hate:

“Inae nitohane in ichanohiniha. Canune itolere nunuheteraneee in satono terane in neeun. Chateeinti cocoirihane jesinaeca arihane rijijiee in Canu ari in ne, niine core colane cocoareeuni, nii chariji bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaa in ne, nii raite cainanohiniha curee in. Chaaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calaohinee in neree in. ⁸Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaairi in nenacauru, sonajaain jaaoreraauru, rai sinijeranelanaala nenea ene aina ichao jeraqui in nenacauru, namute quicha aina ichao jeraqui in nenacauru, benane in nenacauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaeraauru, sati in casajeeuru, naaonjoainurite, nii ohane baiha cacha itajeraneee in nenea

usi conemuri asofereneein moconaa cuhane jaonojoiniha cuurureein”, nae canu rai.

Ena nenea Jerosaleen nese

⁹Nii janate, nii caasineein anjeraauru nii caainsi muruaaeneein satononejeein cacha cairichaeranu que biji achunequiin nenacaauru caje nenea leinjiin anjera:

“Chajaaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nenacaaurune”, nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojineein nenacaauru coarateein.

¹⁰Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seonjoa que canu amaa, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera.

¹¹Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocohaneein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nenea ajeri jaberoco tocohaneein jiquihaquuin, ajeri jataain nojoein nenea jaspe tocohaneein asaaun tiaain inanacatiin. ¹²Nii nese tinonocoritiinte ne, jataain ecuuneein rijia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neeure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese bacuujuu nainetiinte ne, laenanohineein lechoonca coroata lauriin nenacaauru Israelitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana nichatajai acuujuate, enoto soo coarajeein cana raotono nichajai que ne. Jana leeochoa nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai que ne. ¹⁴Nii ajeri laenanohineein niha lechoonca coroatajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temurae nii nese coriha rijia.

¹⁵Nii canu aina erenea anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese coujunacateein acuujuuauru, rijia, naaonjoainuri cojunacatihane jaanu que. ¹⁶Nii janate, rai caare aina ita jaraaone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que niicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha quilometorone rai caare, jaratono, nucuuno, naaonjoainuri. ¹⁷Nii baiha nii rijia ucuuno cojunacatiha, joenreein cha cojunacatiha cachaaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saouqui metoro.

¹⁸Ajeri jataain nojoein nenea jaspe caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharoaain ichanohin tocohaneein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹Nii janate, jataain corein nenea araai laurii ajeri caohacha que urreianohineein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe nein nenea rijia temurate, ajeri nojoein nenea jaspe caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaateeuuri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquuin nenea agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰Nii jana nesaoquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nenea cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquuin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, beraurosiojoaain asaauntiaain inanacaain nenea curisoprassa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiinte, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate,

jichosijiojaain nenea Amatista caje ichanohi ne. ²¹Nii lechoonca coroatajai acuujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachaneein nenea perla caje. Le bacuujuuauu acuujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocohaneein jiquihaquuin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²²Nii jana coatiha nii leinjiinjin Teenforo coarinaanuun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelateein itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuru-hane jaun. ²³Nii jaun coatiha enoto, atene, naaonjoainuri lateein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunerane jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhemuhecurureein. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru reeychurute, itolere acaauruacha latei teeurureein acaauru rai. ²⁵Niheichu nii chariji bana nefurinaain acuujuu. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaurute, raotojoein neeuruhane jaanu, acaauru necaohacha que necaohachaaain neeuruhane jaanu, naaonjoainunru amaaureein nii neseu. ²⁷Nete laen, nii chariji bana enoorenereein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairiin casajenetiin nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaonihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirichauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22 ¹Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nenea ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acau- ajiarojoeritiin asaaun tiaain inanacanaa. ²Nii nese cataaun cunaa bero cuhane, chaaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omahin le ateeuru naineein inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneeinte le jaanaca cuhane lechoonca coroata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaaurune coina. ³Nerinaain ecu nechua aansaineein ichaohi. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein cocoinanacaineein. Nii jana rai cachaaurute coroaeca cuurureein. ⁴Cana Coaunera ainate ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵Ecu nerinaain nocohena. Cono latecururinaain nii rai cachaauru. Enoto niha natiin latecururinaan. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachaneein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijiha turuha Jesocurisitone

⁶Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichainne coina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebjeeuruha *profetacurune* coina berateralute rai anjera letoae, inae ichuunejeeorihana nitohanerichaaainene jaun, rai cachaneein nenacaauru que coaratihane coina”, nae canu rai nii anjera.

⁷Nii janate aonacaanne jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Nerausiaecate cuurureein caa quiricha cuhane laenanohineein nena Cana Coaunera beratenojoi tonoraain nenacaauru”, nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸Canune Joaan neein coaraain aonaaun. Nii coaraain aonacaanne baihane, nii canu que coaratera anjera tijia asaa neeseenriaaun, coroa-ecaaune coina.

⁹Nete canu rai:

“Coo nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieein, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha ereretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru *profetacuru*, naaonjoainuri rijijieein neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecu”, nae nii anjera canu rai.

¹⁰Nii baihate coaiten aite carai:

“Coo leeochoauru rai belanaala caa quiricha cuhane laenanohineein nena Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha cuhane. Leeochoauru rai beeu. Inae jataain ichuunijiha nitohanai cojoanonaa que turuhane. ¹¹Chunocoha cacha Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijijieeincha baaso ichajeein sacuhane coina roecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coauneraane rijijieein sacuhane raite ne”, nae nii anjera canu rai.

¹²Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaaen nechu, acaauruacha ichai nainejeein cainacaane jaanu uhaain ureeunni, le cacha cachaauru rai tihanune coina. ¹³Canune jauriaanejeein itolere nunuheteranein satonoteranein nena neeun”, nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴Nerausiaecate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojineein nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei nenaanajau enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵Nete laen enohelanaala jianacoon nedaaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cacha baasooru, benaneneein nenacaauru, sinijerane lanaala nena ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nena quicha aina ichaojeraquuin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto corojeein nenacaauru, satiin nechu jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶“Canune Jesosoneein caa canu rai anjera letoaaun, satiin caa aitohane rijitojoein, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaanein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun”, nae.

¹⁷Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaau”, naauruhane jana: “Chajaaujian”, naaurureein aohanraauru. Chunocoha cocoireein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau corein.

¹⁸Satiin caa quiricha cuhane laenanohineein nena caitoonjoante aito-coaanne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin jojoin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caainsi

laurinu cacha cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera.
¹⁹Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nena coreein, que cacha relaelanaala, naaonjoain nena cajete, nii ichaonaa tera, que banihateein niicha rucupei enuha inaa rulureein. Chaaen caa quiricha cuhane laenanohineein nena Cana Coaunera nese neein nenaane maajeein caje rulureein.

²⁰Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni”, nae Cana Curuaanaa Jesoso.

Nitohanemiinjian. Chajaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesoso.

²¹Cana Curuaanaa Jesoso itolere inaraacha latei teein inara rausiaaemiinte raotojoein neeiche.

Lectura del Nuevo Testamento diariamente

Enero

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Mateeochoa Laenai 1.1-2.12
2	Mateeochoa Laenai 2.13-3.6
3	Mateeochoa Laenai 3.7-4.11
4	Mateeochoa Laenai 4.12-25
5	Mateeochoa Laenai 5.1-26
6	Mateeochoa Laenai 5.27-48
7	Mateeochoa Laenai 6.1-24
8	Mateeochoa Laenai 6.25-7.14
9	Mateeochoa Laenai 7.15-29
10	Mateeochoa Laenai 8.1-17
11	Mateeochoa Laenai 8.18-34
12	Mateeochoa Laenai 9.1-17
13	Mateeochoa Laenai 9.18-38
14	Mateeochoa Laenai 10.1-23
15	Mateeochoa Laenai 10.24-11.6
16	Mateeochoa Laenai 11.7-30
17	Mateeochoa Laenai 12.1-21
18	Mateeochoa Laenai 12.22-45
19	Mateeochoa Laenai 12.46-13.23
20	Mateeochoa Laenai 13.24-46
21	Mateeochoa Laenai 13.47-14.12
22	Mateeochoa Laenai 14.13-36
23	Mateeochoa Laenai 15.1-28
24	Mateeochoa Laenai 15.29-16.12
25	Mateeochoa Laenai 16.13-17.9
26	Mateeochoa Laenai 17.10-27
27	Mateeochoa Laenai 18.1-22
28	Mateeochoa Laenai 18.23-19.12
29	Mateeochoa Laenai 19.13-30
30	Mateeochoa Laenai 20.1-28
31	Mateeochoa Laenai 20.29-21.22

Febrero

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Mateeochoa Laenai 21.23-46
2	Mateeochoa Laenai 22.1-33
3	Mateeochoa Laenai 22.34-23.12
4	Mateeochoa Laenai 23.13-39
5	Mateeochoa Laenai 24.1-28
6	Mateeochoa Laenai 24.29-51
7	Mateeochoa Laenai 25.1-30
8	Mateeochoa Laenai 25.31-26.13
9	Mateeochoa Laenai 26.14-46
10	Mateeochoa Laenai 26.47-68
11	Mateeochoa Laenai 26.69-27.14
12	Mateeochoa Laenai 27.15-31
13	Mateeochoa Laenai 27.32-66
14	Mateeochoa Laenai 28.1-20
15	Marocohacha Laenai 1.1-28
16	Marocohacha Laenai 1.29-2.12
17	Marocohacha Laenai 2.13-3.6
18	Marocohacha Laenai 3.7-30
19	Marocohacha Laenai 3.31-4.25
20	Marocohacha Laenai 4.26-5.20
21	Marocohacha Laenai 5.21-43
22	Marocohacha Laenai 6.1-29
23	Marocohacha Laenai 6.30-56
24	Marocohacha Laenai 7.1-23
25	Marocohacha Laenai 7.24-8.10
26	Marocohacha Laenai 8.11-9.1
27	Marocohacha Laenai 9.2-29
28	Marocohacha Laenai 9.30-10.12

Marzo

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Marocohacha Laenai 10.13-31
2	Marocohacha Laenai 10.32-52
3	Marocohacha Laenai 11.1-26
4	Marocohacha Laenai 11.27-12.17
5	Marocohacha Laenai 12.18-37
6	Marocohacha Laenai 12.38-13.13
7	Marocohacha Laenai 13.14-37
8	Marocohacha Laenai 14.1-21
9	Marocohacha Laenai 14.22-52
10	Marocohacha Laenai 14.53-72
11	Marocohacha Laenai 15.1-47
12	Marocohacha Laenai 16.1-20

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
13	Locasiicha Laenai 1.1-25
14	Locasiicha Laenai 1.26-56
15	Locasiicha Laenai 1.57-80
16	Locasiicha Laenai 2.1-35
17	Locasiicha Laenai 2.36-52
18	Locasiicha Laenai 3.1-22
19	Locasiicha Laenai 3.23-38
20	Locasiicha Laenai 4.1-30
21	Locasiicha Laenai 4.31-5.11
22	Locasiicha Laenai 5.12-28
23	Locasiicha Laenai 5.29-6.11
24	Locasiicha Laenai 6.12-38
25	Locasiicha Laenai 6.39-7.10
26	Locasiicha Laenai 7.11-35
27	Locasiicha Laenai 7.36-8.3
28	Locasiicha Laenai 8.4-21
29	Locasiicha Laenai 8.22-39
30	Locasiicha Laenai 8.40-9.6
31	Locasiicha Laenai 9.7-27

Abril

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Locasiicha Laenai 9.28-50
2	Locasiicha Laenai 9.51-10.12
3	Locasiicha Laenai 10.13-37
4	Locasiicha Laenai 10.38-11.13
5	Locasiicha Laenai 11.14-36
6	Locasiicha Laenai 11.37-12.7
7	Locasiicha Laenai 12.8-34
8	Locasiicha Laenai 12.35-59
9	Locasiicha Laenai 13.1-21
10	Locasiicha Laenai 13.22-14.6
11	Locasiicha Laenai 14.7-35
12	Locasiicha Laenai 15.1-32
13	Locasiicha Laenai 16.1-18
14	Locasiicha Laenai 16.19-17.10
15	Locasiicha Laenai 17.11-37
16	Locasiicha Laenai 18.1-17
17	Locasiicha Laenai 18.18-43
18	Locasiicha Laenai 19.1-27
19	Locasiicha Laenai 19.28-48
20	Locasiicha Laenai 20.1-26
21	Locasiicha Laenai 20.27-47
22	Locasiicha Laenai 21.1-28
23	Locasiicha Laenai 21.29-22.13

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
24	Locasiicha Laenai 22.14-34
25	Locasiicha Laenai 22.35-53
26	Locasiicha Laenai 22.54-23.12
27	Locasiicha Laenai 23.13-43
28	Locasiicha Laenai 23.44-24.12
29	Locasiicha Laenai 24.13-53
30	Joaancha Laenai 1.1-28

Mayo

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Joaancha Laenai 1.29-51
2	Joaancha Laenai 2.1-25
3	Joaancha Laenai 3.1-21
4	Joaancha Laenai 3.22-4.3
5	Joaancha Laenai 4.4-42
6	Joaancha Laenai 4.43-54
7	Joaancha Laenai 5.1-23
8	Joaancha Laenai 5.24-47
9	Joaancha Laenai 6.1-21
10	Joaancha Laenai 6.22-40
11	Joaancha Laenai 6.41-71
12	Joaancha Laenai 7.1-29
13	Joaancha Laenai 7.30-52
14	Joaancha Laenai 7.53-8.20
15	Joaancha Laenai 8.21-30
16	Joaancha Laenai 8.31-59
17	Joaancha Laenai 9.1-41
18	Joaancha Laenai 10.1-21
19	Joaancha Laenai 10.22-42
20	Joaancha Laenai 11.1-53
21	Joaancha Laenai 11.54-12.19
22	Joaancha Laenai 12.20-50
23	Joaancha Laenai 13.1-30
24	Joaancha Laenai 13.31-14.14
25	Joaancha Laenai 14.15-31
26	Joaancha Laenai 15.1-27
27	Joaancha Laenai 16.1-33
28	Joaancha Laenai 17.1-26
29	Joaancha Laenai 18.1-24
30	Joaancha Laenai 18.25-19.22
31	Joaancha Laenai 19.23-42

Junio

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Joaancha Laenai 20.1-31
2	Joaancha Laenai 21.1-25
3	Ichanoichuru 1.1-26
4	Ichanoichuru 2.1-47
5	Ichanoichuru 3.1-26
6	Ichanoichuru 4.1-37
7	Ichanoichuru 5.1-42
8	Ichanoichuru 6.1-15
9	Ichanoichuru 7.1-29
10	Ichanoichuru 7.30-50
11	Ichanoichuru 7.51-8.13
12	Ichanoichuru 8.14-40
13	Ichanoichuru 9.1-25
14	Ichanoichuru 9.26-43
15	Ichanoichuru 10.1-33
16	Ichanoichuru 10.34-48
17	Ichanoichuru 11.1-30
18	Ichanoichuru 12.1-23
19	Ichanoichuru 12.24-13.12
20	Ichanoichuru 13.13-41
21	Ichanoichuru 13.42-14.7
22	Ichanoichuru 14.8-28
23	Ichanoichuru 15.1-35
24	Ichanoichuru 15.36-16.15
25	Ichanoichuru 16.16-40
26	Ichanoichuru 17.1-34
27	Ichanoichuru 18.1-21
28	Ichanoichuru 18.22-19.12
29	Ichanoichuru 19.13-41
30	Ichanoichuru 20.1-38

Julio

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Ichanoichuru 21.1-16
2	Ichanoichuru 21.17-36
3	Ichanoichuru 21.37-22.16
4	Ichanoichuru 22.17-23.10
5	Ichanoichuru 23.11-35
6	Ichanoichuru 24.1-27
7	Ichanoichuru 25.1-27
8	Ichanoichuru 26.1-32
9	Ichanoichuru 27.1-20
10	Ichanoichuru 27.21-44

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
11	Ichanoichuru 28.1-31
12	Roma Nenacauru Rai 1.1-17
13	Roma Nenacauru Rai 1.18-32
14	Roma Nenacauru Rai 2.1-24
15	Roma Nenacauru Rai 2.25-3.8
16	Roma Nenacauru Rai 3.9-31
17	Roma Nenacauru Rai 4.1-12
18	Roma Nenacauru Rai 4.13-5.5
19	Roma Nenacauru Rai 5.6-21
20	Roma Nenacauru Rai 6.1-23
21	Roma Nenacauru Rai 7.1-14
22	Roma Nenacauru Rai 7.15-8.6
23	Roma Nenacauru Rai 8.7-21
24	Roma Nenacauru Rai 8.22-39
25	Roma Nenacauru Rai 9.1-21
26	Roma Nenacauru Rai 9.22-10.13
27	Roma Nenacauru Rai 10.14-11.12
28	Roma Nenacauru Rai 11.13-36
29	Roma Nenacauru Rai 12.1-21
30	Roma Nenacauru Rai 13.1-14
31	Roma Nenacauru Rai 14.1-23

Agosto

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Roma Nenacauru Rai 15.1-21
2	Roma Nenacauru Rai 15.22-16.7
3	Roma Nenacauru Rai 16.8-27
4	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 1.1-17
5	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 1.18-2.5
6	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 2.6-3.4
7	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 3.5-23
8	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 4.1-21
9	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 5.1-13
10	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 6.1-20
11	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 7.1-24
12	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 7.25-40
13	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 8.1-13
14	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 9.1-18
15	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 9.19-10.13
16	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 10.14-11.1
17	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 11.2-16
18	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 11.17-34
19	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 12.1-26
20	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 12.27-13.13
21	Coriinto Nenacauru Rai Leinjiin 14.1-17

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
22	Coriinto Nenacaauru Rai Leinjiin 14.18-40
23	Coriinto Nenacaauru Rai Leinjiin 15.1-28
24	Coriinto Nenacaauru Rai Leinjiin 15.29-58
25	Coriinto Nenacaauru Rai Leinjiin 16.1-24
26	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 1.1-11
27	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 1.12-2.11
28	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 2.12-17
29	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 3.1-18
30	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 4.1-12
31	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 4.13-5.10

Setiembre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 5.11-21
2	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 6.1-13
3	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 6.14-7.7
4	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 7.8-16
5	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 8.1-15
6	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 8.16-24
7	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 9.1-15
8	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 10.1-18
9	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 11.1-15
10	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 11.16-33
11	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 12.1-10
12	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 12.11-21
13	Coriinto Nenacaauru Rai Coroataja 13.1-14
14	Galasia Batane Nenacaauru Rai 1.1-24
15	Galasia Batane Nenacaauru Rai 2.1-16
16	Galasia Batane Nenacaauru Rai 2.17-3.9
17	Galasia Batane Nenacaauru Rai 3.10-22
18	Galasia Batane Nenacaauru Rai 3.23-4.20
19	Galasia Batane Nenacaauru Rai 4.21-5.12
20	Galasia Batane Nenacaauru Rai 5.13-26
21	Galasia Batane Nenacaauru Rai 6.1-18
22	Efesoo Nenacaauru Rai 1.1-23
23	Efesoo Nenacaauru Rai 2.1-22
24	Efesoo Nenacaauru Rai 3.1-21
25	Efesoo Nenacaauru Rai 4.1-16
26	Efesoo Nenacaauru Rai 4.17-5.2
27	Efesoo Nenacaauru Rai 5.3-33
28	Efesoo Nenacaauru Rai 6.1-24
29	Filipoo Nenacaauru Rai 1.1-26
30	Filipoo Nenacaauru Rai 1.27-2.18

Octubre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Filipoo Nenacaaulecciónselecciónru Rai 2.19–3.6
2	Filipoo Nenacaaauru Rai 3.7–4.1
3	Filipoo Nenacaaauru Rai 4.2–23
4	Colosau Nenacaaauru Rai 1.1–20
5	Colosau Nenacaaauru Rai 1.21–2.7
6	Colosau Nenacaaauru Rai 2.8–23
7	Colosau Nenacaaauru Rai 3.1–17
8	Colosau Nenacaaauru Rai 3.18–4.18
9	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Leinjiin 1.1–2.9
10	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Leinjiin 2.10–3.13
11	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Leinjiin 4.1–5.3
12	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Leinjiin 5.4–28
13	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Coroataja 1.1–12
14	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Coroataja 2.1–17
15	Tesalonecau Nenacaaauru Rai Coroataja 3.1–18
16	Timoteeo Rai Leinjiin 1.1–20
17	Timoteeo Rai Leinjiin 2.1–15
18	Timoteeo Rai Leinjiin 3.1–16
19	Timoteeo Rai Leinjiin 4.1–16
20	Timoteeo Rai Leinjiin 5.1–25
21	Timoteeo Rai Leinjiin 6.1–21
22	Timoteeo Rai Coroataja 1.1–18
23	Timoteeo Rai Coroataja 2.1–21
24	Timoteeo Rai Coroataja 2.22–3.17
25	Timoteeo Rai Coroataja 4.1–22
26	Tito Rai 1.1–16
27	Tito Rai 2.1–14
28	Tito Rai 2.15–3.15
29	Filemoon Rai 1.1–25
30	Ebereecocuru Rai 1.1–14
31	Ebereecocuru Rai 2.1–18

Noviembre

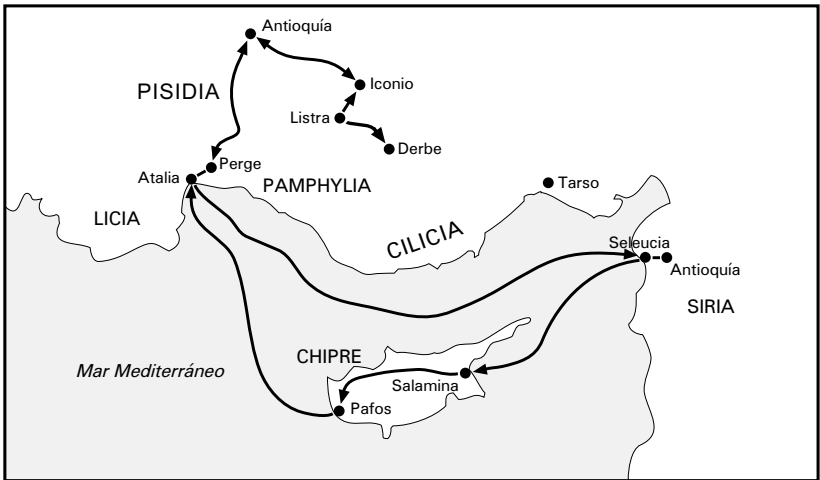
<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Ebereecocuru Rai 3.1–19
2	Ebereecocuru Rai 4.1–13
3	Ebereecocuru Rai 4.14–5.14
4	Ebereecocuru Rai 6.1–20
5	Ebereecocuru Rai 7.1–19
6	Ebereecocuru Rai 7.20–28
7	Ebereecocuru Rai 8.1–13
8	Ebereecocuru Rai 9.1–10
9	Ebereecocuru Rai 9.11–28

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
10	Ebereeocuru Rai 10.1-18
11	Ebereeocuru Rai 10.19-39
12	Ebereeocuru Rai 11.1-16
13	Ebereeocuru Rai 11.17-31
14	Ebereeocuru Rai 11.32-12.13
15	Ebereeocuru Rai 12.14-29
16	Ebereeocuru Rai 13.1-25
17	Saantiaaocha Letoi 1.1-18
18	Saantiaaocha Letoi 1.19-2.17
19	Saantiaaocha Letoi 2.18-3.18
20	Saantiaaocha Letoi 4.1-17
21	Saantiaaocha Letoi 5.1-20
22	Fedoroacha Letoi Leinjiin 1.1-12
23	Fedoroacha Letoi Leinjiin 1.13-2.10
24	Fedoroacha Letoi Leinjiin 2.11-3.7
25	Fedoroacha Letoi Leinjiin 3.8-4.6
26	Fedoroacha Letoi Leinjiin 4.7-5.14
27	Fedoroacha Letoi Coroataja 1.1-21
28	Fedoroacha Letoi Coroataja 2.1-22
29	Fedoroacha Letoi Coroataja 3.1-18
30	Joaancha Letoi Leinjiin 1.1-10

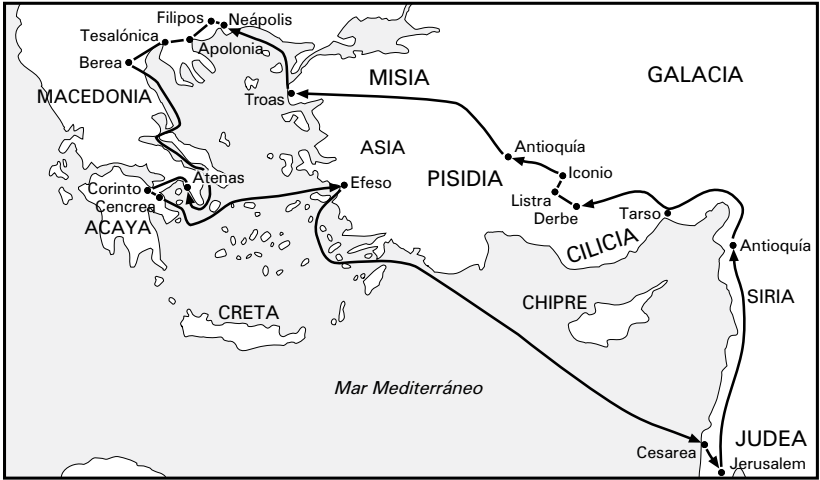
Diciembre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Joaancha Letoi Leinjiin 2.1-17
2	Joaancha Letoi Leinjiin 2.18-3.2
3	Joaancha Letoi Leinjiin 3.3-24
4	Joaancha Letoi Leinjiin 4.1-21
5	Joaancha Letoi Leinjiin 5.1-21
6	Joaancha Letoi Coroataja 1.1-13
7	Joaancha Letoi Nichataja 1.1-15
8	Jodasiicha Letoi 1.1-25
9	Afocarifisi 1.1-20
10	Afocarifisi 2.1-17
11	Afocarifisi 2.18-3.6
12	Afocarifisi 3.7-22
13	Afocarifisi 4.1-11
14	Afocarifisi 5.1-14
15	Afocarifisi 6.1-17
16	Afocarifisi 7.1-17
17	Afocarifisi 8.1-13
18	Afocarifisi 9.1-21
19	Afocarifisi 10.1-11
20	Afocarifisi 11.1-19
21	Afocarifisi 12.1-18

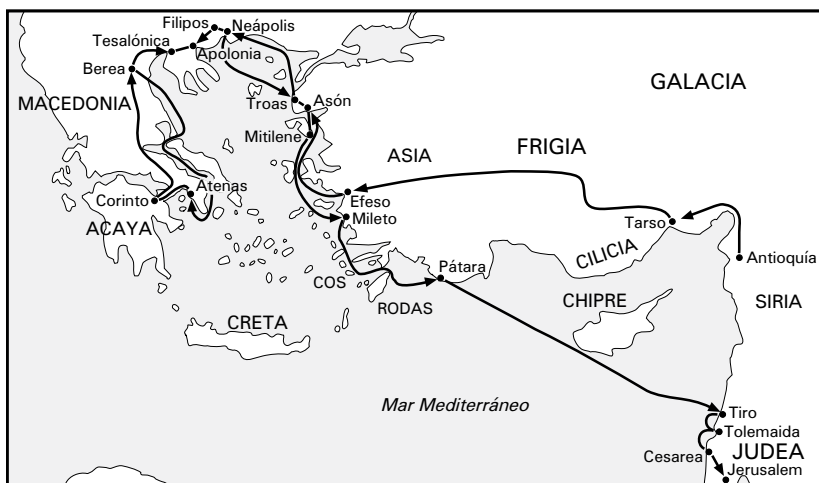
<i>fecha</i>	<i>selección</i>
22	Afocarifisi 13.1-18
23	Afocarifisi 14.1-20
24	Afocarifisi 15.1-8
25	Afocarifisi 16.1-21
26	Afocarifisi 17.1-18
27	Afocarifisi 18.1-24
28	Afocarifisi 19.1-21
29	Afocarifisi 20.1-15
30	Afocarifisi 21.1-27
31	Afocarifisi 22.1-21

PRIMER VIAJE MISIONERO DE PABLO

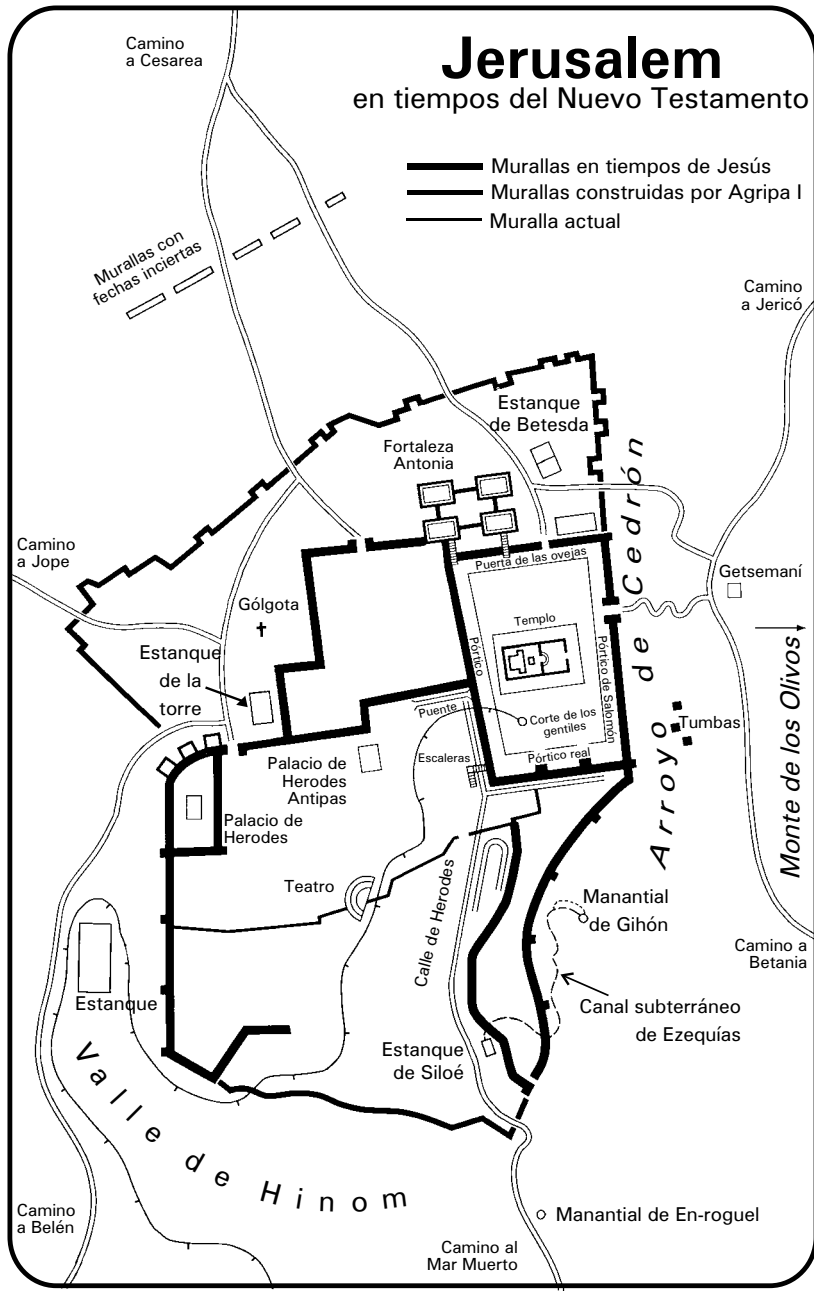
SEGUNDO VIAJE MISIONERO DE PABLO

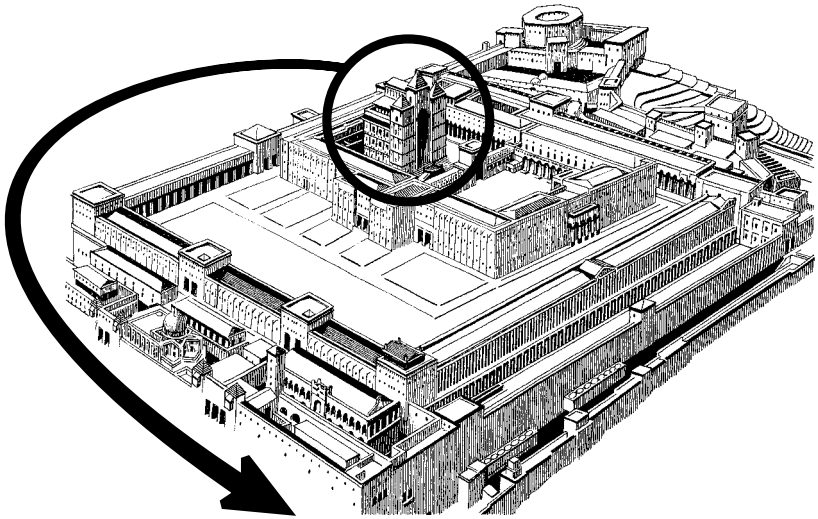
TERCER VIAJE MISIONERO DE PABLO

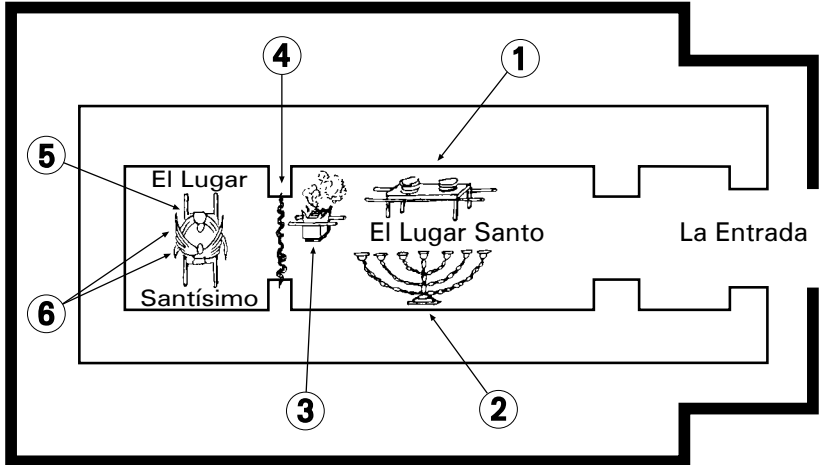
VIAJE DE PABLO A ROMA

El Templo en el tiempo de Jesucristo

Plano del Interior del Templo

1. La Mesa y los Panes de la Proposición
2. El Candelabro
3. El Altar del Incienso
4. El Velo
5. El Arca del Pacto
6. Los Querubines

